

T.C.
MARMARA ÜNİVERSİTESİ
TÜRKİYAT ARAŞTIRMALARI ENSTİTÜSÜ
TÜRK TARİHİ ANABİLİM DALI
YENİÇAĞ TARİHİ BİLİM DALI

VENEDİK DEVLET ARŞİVİ'NDEKİ TÜRKÇE BELGELER (1600-1636)
(TRANSKRİPSİYON VE DEĞERLENDİRME)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

GÜLNUR GÜLEN

İSTANBUL 2022

T.C.
MARMARA ÜNİVERSİTESİ
TÜRKİYAT ARAŞTIRMALARI ENSTİTÜSÜ
TÜRK TARİHİ ANABİLİM DALI
YENİÇAĞ TARİHİ BİLİM DALI

VENEDİK DEVLET ARŞİVİ'NDEKİ TÜRKÇE BELGELER (1600-1636)
(TRANSKRİPSİYON VE DEĞERLENDİRME)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

GÜLNUR GÜLEN

TEZ DANIŞMANI:
DOÇ. DR. AHMET ÖNAL

İSTANBUL 2022

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ	II
ÖZET	IV
ABSTRACT.....	V
KISALTMALAR.....	VI
1. GİRİŞ.....	1
1.1 Venedik Devlet Arşivi	3
1.2 17. Yüzyılda Osmanlı Devleti	4
1.3 1636'ya Kadar Osmanlı-Venedik Münasebetleri.....	6
2. İNCELEME.....	10
2.1 Cûlûs Haberleri ve Cûlus Tebrikleri	10
2.2 Ahidnâmeler	13
2.3 Baylosluk ve Elçilik.....	16
2.4 Ticarî Konular	18
2.5 Korsanlık ve Eşkıyalık.....	19
2.6 Arzuhaller	22
3. ARŞİV METİNLERİ.....	24
SONUÇ.....	229
KAYNAKÇA.....	231
EKLER.....	234

ÖN SÖZ

Arşivler, bir devletin esas hazineleridir. Arşiv vesikaları, sosyal, kültürel, ekonomik, idari birçok alanda o devleti tanımamıza vesile olan kaynaklardır. Bilinmeyeni bilinen, yanlış doğru kılmanın bir yoludur. Bu nedenle her devlet için biricik, özel ve stratejik olarak önemlidir. Biz tarihçiler için ise yeni bir keşif yapmanın mutluluğunun yaşandığı yerdir. Osmanlı Devleti, hüküm sürdüğü coğrafya ve yüzyıllar bakımından hem avantajlı hem de dezavantajlıdır. Avantajlıdır; çünkü hüküm sürdüğü coğrafyada elinin değmediği, etkisinin olmadığı, izinin kalmadığı bir nokta dahi yoktur. Dezavantajlıdır; çünkü zaman geçtikçe geçmişe dönük yazılı kaynak bulmak zorlaşmaktadır.

Bu çalışmaya konu olan devletler Osmanlı Devleti ve Venedik Cumhuriyetidir. 7. yüzyılda Doğu Roma İmparatorluğu devrinden 18.yy'ın sonlarına kadar Asya ve Avrupa arasında gerçekleşen ticareti, kolonileri ile sürdüren Venedik; Akdeniz'in önemli tüccar devletlerinden biridir. Osmanlı Devleti; Anadolu, Doğu Avrupa, Kuzey Afrika ve Akdeniz'de kurduğu hakimiyet ile bölgede mutlak egemen güç olmuştur. Bu iki devlet zaman zaman barış içinde yaşamış, zaman zaman savaşlarla karşı karşıya gelmişlerdir.

Bu tez çalışmasında Osmanlı Devleti ile Venedik Cumhuriyeti'nin 17. yüzyıldaki ilişkileri Venedik Devlet Arşivi'nde bulunan Osmanlı Türkçesi belgeler esas alınarak hazırlanmıştır. Tez çalışmasının yöntemi arşiv incelemesi ile konu ile ilgili belgelerin tespit, transkripsiyon ve analizi doğrultusunda elde edilen bilgilerin aktarılması ve değerlendirilmesi olmuştur.

Venedik Devlet Arşivi'ndeki (*Archivio di Stato di Venezia*) belgeler muhtevası bakımından oldukça önemli belgelerdir. Bununla birlikte bu arşivle ilgili Türk tarihçileri tarafından yapılan çalışmalar oldukça sınırlıdır. Bunun nedeni geçmişte belgelere ulaşmanın zorluğu idi. Yakın tarihte arşiv belgeleri internet erişimine açıldı ve dijital formları internet sitesine yüklenerek araştırmacıların hizmetine sunuldu.

Arşiv belgelerinin transkripsiyonu sırasında genel olarak basit transkripsiyon kuralları uygulanmıştır. Arapça ve Farsça'ya ait uzun sesliler “â”, “î”, “û”, kaf (ك) ve gayin (غ) harflerinden sonra gelen uzun sesliler “ā”, “ī”, “ū” şeklinde ifade edilmiş olup kelime ortasında ve sonunda bulunan ayn (ع) harfi (‘) ile (ء) hemze (') ile gösterilmiştir. Sonu “b” harfi ile biten Türkçe kelimeler “p” harfi ile gösterilmiştir. Okunamayan kelimeler ...(?) ile gösterilmiştir. Bununla birlikte metinde boşluk bırakılarak devam edilen hükümlerde, boşluklar () ibaresi ile gösterilmiştir. Metinde olması gereken ancak

bulunmayan harfler veya kelimeler ise köşeli parantez [] içinde yazılarak eklenilmiştir. Öte yandan metinde okunan ancak emin olunamayan kelimelerin sonuna (?) ibaresi konulmuştur. Kelimelerin okunuşunda orjinal metine sadık kalınmış, kelimeler okunduğu gibi yazılmıştır. Metin içerisinde kullanılmış olan dua cümleleri italik olarak yazılmıştır.

Bu tez çalışması sırasında beni yönlendiren, tecrübeleri ile bu çalışmanın daha nitelikli bir hal almasını sağlayan, benden desteğini ve yardımını esirgemeyen, fazladan vakit ayırıp emek harcayan danışman hocam Doç. Dr. Ahmet Önal'a, tez konumu belirlemekte bana yol gösteren değerli hocam Doç. Dr. Uğur Demir'e, tez çalışmam sürecinde benden maddi manevi desteklerini esirgemeyen, bu tezde benim kadar emeği olan kıymetli yol arkadaşım Ömer Faruk Gülen'e, tüm eğitim hayatım boyunca desteklerinden dolayı anne ve babam Necla ve Nizamettin Koca'ya, bu yoğun çalışma tempomda sürpriz yapan ve beni hiç yormayan minik mucizeme sonsuz şükranlarımı sunarım.

Gülnur GÜLEN

İstanbul, 2022

ÖZET

Osmanlı Devleti ile Venedik Cumhuriyeti Adriyatik Denizi ve Dalmaçya bölgesinde sınır komşusu olan, aynı coğrafya üzerinde ticari faaliyetlerde bulunan iki devlettir. Asya ve Avrupa arasındaki ticaretin temel taşlarıdır. Bu iki devlet zaman içinde birçok kere ittifak kurup sulh sağlamışken, birçok kere de karşı karşıya gelip savaşmıştır. Diplomatik, idari, mali, kültürel, siyasal ve sosyal olarak birbirini etkilemiş ve birbirinden etkilenmiştir.

Osmanlı Devleti'nin uluslararası ilişkileri incelenirken birinci elden kaynaklar büyük önem taşımaktadır. Bu alanlara ışık tutan belgelerin bir kısmı Osmanlı Devlet Arşivi'nde bulunmakta iken, bir kısmı Osmanlı Devleti'nin ilişki kurduğu diğer devletlerin arşivinde saklanmaktadır. Avusturya, İngiltere, Almanya, Fransa, İsveç, İspanya, Mısır, Libya, Suriye, İran, Polonya, İtalya bu devletlerden birkaçıdır. İtalya'nın Venedik Devlet Arşivi'nde belgeleri internet üzerinden araştırmacılara açması ile kaynaklarımız genişlemiştir. Bu tez çalışmasında Venedik Devlet Arşivi'nde *Documento Turchi* fonunda bulunan Osmanlı Türkçesi belgeler esas alınarak iki ülke arasında 1600-1636 yılları arasındaki yazışmalar incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Osmanlı Devleti, Venedik, Venedik Devlet Arşivi, *Documento Turchi*, 17. Yüzyıl, arşiv, uluslararası ilişkiler.

ABSTRACT

The Ottoman Empire and the Republic of Venice are two states bordering the Adriatic Sea and Dalmatia region and engaged in trade activities on the same geography. They are the cornerstones of trade between Asia and Europe. While these two states have allied and established peace many times over time, they have also faced and fought many times. They have influenced and influenced each other diplomatically, administratively, financially, culturally, politically and socially.

First-hand sources are of great importance when studying the international relations of the Ottoman Empire. While some of the documents that shed light on these areas are located in the Ottoman State Archive, some of them are stored in the archives of other states with which the Ottoman Empire has relations. Austria, Great Britain, Germany, France, Sweden, Spain, Egypt, Libya, Syria, Iran, Poland, Italy are a few of these states. Our resources have been expanded with the opening of documents to researchers on the Internet at the Venice State Archive in Italy. In this thesis, the events that took place in the 17th century between the two countries were examined based on the Ottoman Turkish documents found in the Documento Turchi fund in the Venice State Archive.

Keywords: Ottoman Empire, Venice, State Archive of Venice, Documento Turchi, 17. Century, archives, international relations.

KISALTMALAR

ASVe: Archivio di Stato di Venezia

a.g.e.: adı geçen eser

a.g.m.: adı geçen makale

a.g.t.: adı geçen tez

ed.: editör

bk.: bakınız

c. : cilt

çev.: çeviren

der.: derleyen

haz.: hazırlayan

no: numara

s.: sayfa

say.: sayı

TTK: Türk Tarih Kurumu

1. GİRİŞ

Ortaçağ ve Yeniçağ tarihinde Venedik'in Asya ve Avrupa arasında tesis ettiği ticaret ağı, iktisadî, siyasî ve sosyal anlamda büyük önem taşımaktadır. Venedik, Karadeniz ve Akdeniz'de kurduğu koloniler ile bölgenin ticaretinde söz sahibi olmuştur. Bilhassa Akdeniz kıyıları için bunu söylemek çok daha mümkündür. Bölgedeki ticarî ilişkilerini Bizans İmparatorluğu döneminden beri yürütmekte olan Venedik, Selçuklular ve Osmanlılar ile de ticarî antlaşmalar yapmış ve etkinliğini devam ettirmiştir. Osmanlı Devleti'nin topraklarının hızla genişlemesi ile bu iki devlet zamanla Akdeniz havzasında güçlü rakipler haline gelmiştir.

Osmanlı Devleti, I. Mehmed (Çelebi) zamanında ilk deniz savaşını Venedikliler ile yapmış, fakat savaş iki taraf için de kesin bir başarıyla neticelenmemiştir. Bu savaştan Osmanlı Devleti bir zaferle değil ama büyük bir tecrübe ile ayrılmış, donanmasını güçlendirmeye ağırlık vermiştir. İstanbul'un Fethi'nden hemen sonra Fatih Sultan Mehmed, 1454 yılında Venedik ile bir ticaret anlaşması yapmıştır. Bu anlaşmada Venedik'e ticaret serbestisi bağışlanmış, gümrük vergisi ancak yüzde iki olarak tespit edilmiş, Venediklilerin haklarını korumak üzere İstanbul'da bir balyosun ikametine izin verilmiştir. Adalarda ve Kırım'da Cenevizlilere de harac ödenmek şartı ile ticaret serbestisi tanınmıştır.¹

Osmanlı Devleti'nin 16. yy'da donanmasını geliştirmesi ile Akdeniz'deki hâkimiyeti güçlenmiş ve zamanla Venedik bölgede ticaret yapabilmek için Osmanlı Devleti'nin belirlediği kuralları kabul etmek zorunda kalan bir tüccar devlet haline gelmiştir. Venedik, 17. asrın ilk yarısında bu konumunu sürdürmüş, yüzyılın diğer yarısında iki devlet önce Girit sonra da Kutsal İttifak savaşları dolayısıyla karşı karşıya gelmiştir.

Tez çalışmamızda 17. yüzyılın takriben ilk yarısında Osmanlı-Venedik ilişkilerine ışık tutan Venedik Devlet Arşivi'nde "4950: Muhtelif Türkçe Belgeler (*Miscellanea Documenta Turchi*) Fonu"ndaki Osmanlı Türkçesi belgeler incelenmiştir. Bu belgeler, hakkında ilk kapsamlı bilgiler, Tayyip Gökbilgin tarafından verilmiştir. Gökbilgin, Venedik Arşivi'nin Türkçe Belgeler koleksiyonu, Avrupa arşivlerindeki en zengin arşivlerden biri olduğunu belirtmiştir. Bu arşivdeki belgeleri, "Documenta Turchi" fonunda bulunan Türkçe belgeler ve İstanbul balyoslarının arşivinde rastlanan Türkçe

¹¹ Halil İnalcık, *Devlet-i Aliyye Osmanlı İmparatorluğu Üzerine Araştırmalar*, I, İstanbul 2009, s. 112-113.

belgeler olarak iki gruba ayırmıştır.² Venedik'te yürüttüğü çalışmalar neticesinde, “Venedik Devlet Arşivindeki Vesikalar Külliyyatında Kanuni Sultan Süleyman Devri Belgeleri”³, “Yeni Belgelerin Işığı Altında Kanuni Sultan Süleyman Devrinde Osmanlı-Venedik Münasebetleri”⁴, “Venedik Devlet Arşivindeki Türkçe Belgeler Koleksiyonu ve Bizimle İlgili Diğer Belgeler”⁵, “Kanuni Sultan Süleyman Devrine Ait Bosna ve Hersek ile İlgili Venedik Arşivindeki Türkçe Belgeler”⁶ künyeli makalelerini kaleme almıştır.

Mahmut H. Şakiroğlu da Venedik Devlet Arşivi ile ilgili çalışmalar yapmış, arşivin ve belgelerin tanıtımına yönelik makaleler kaleme almıştır. Bunlardan ilki, “Venedik Devlet Arşivi ve Kitaplıklarından Türk Tarihi ve Kültürüne Ait Kayıtlar”⁷; ikincisi ise “Venedik Devlet Arşivi ve Kitaplıklarından Türk Tarihi ve Kültürüne Ait Kayıtlar-II”⁸; üçüncüsü de, “Venedik Devlet Arşivi’nde Kanuni Sultan Süleyman Dönemine Ait Yeni Belgeler” isimli makaleleridir⁹.

Venedik Devlet Arşivi’ndeki belgelerin tasnif ve düzenlenmesini ile bilim dünyasına tanıtımında önemli rol oynayan tarihçiler, Alessio Bombaci ve Maria Pia Pedani’dir.¹⁰ Mezkûr araştırmacıların yayınları akabinde Venedik arşivindeki Türkçe belgeler, tarih çalışmalarında daha geniş şekilde yer bulmuştur. Mesela İdris Bostan, Adriyatik’te korsanlığa dair kitabında, bu arşivde bulunan ve tezimizin de kapsamına giren bazı belgeleri neşretmiştir.¹¹

² Tayyip Gökbilgin, “Venedik Devlet Arşivindeki Türkçe Belgeler Koleksiyonu ve Bizimle İlgili Diğer Belgeler”, *Belgeler*, V-VIII/9-12, s. 1

³ Tayyip Gökbilgin, “Venedik Devlet Arşivindeki Vesikalar Külliyyatında Kanuni Sultan Süleyman Devri Belgeleri”, *Belgeler*, 1/2 (1964), s. 119-120.

⁴ Tayyip Gökbilgin, “Yeni Belgelerin Işığı Altında Kanuni Sultan Süleyman Devrinde Osmanlı-Venedik Münasebetleri”, *Kanuni Sultan Süleyman Armağanı*, II, Ankara 1970, s.171-186

⁵ Tayyip Gökbilgin, “Venedik Devlet Arşivindeki Türkçe Belgeler Koleksiyonu ve Bizimle İlgili Diğer Belgeler”, s. 1-151.

⁶ Tayyip Gökbilgin, “Kanuni Sultan Süleyman Devrine Ait Bosna ve Hersek ile İlgili Venedik Arşivindeki Türkçe Belgeler”, *Tarih Dergisi*, 32 (İstanbul 1979), s. 319-330.

⁷ Mahmut H. Şakiroğlu, “Venedik Devlet Arşivi ve Kitaplıklarından Türk Tarihi ve Kültürüne Ait Kayıtlar”, *Erdem Atatürk Kültür Merkezi Dergisi*, 3/7 (Ankara 1987), s. 111-134.

⁸ Mahmut H. Şakiroğlu, “Venedik Devlet Arşivi ve Kitaplıklarından Türk Tarihi ve Kültürüne Ait Kayıtlar-II”, *Erdem Atatürk Kültür Merkezi Dergisi*, 6/17 (Ankara 1990), s. 437-480.

⁹ Mahmut H. Şakiroğlu, “Venedik Devlet Arşivi’nde Kanuni Sultan Süleyman Dönemine Ait Yeni Belgeler”, IX. Türk Tarih Kongresi, Kongreye Sunulan Tebliğler, II, Ankara 1988, s. 875-878.

¹⁰ I “*Documenti Turchi*” Dell’ *Archivio di Stato di Venezia*, Inventario della miscellanea a cura di Maria Pia Pedani Fabris, con l’edizione dei registi di Alessio Bombaci, Roma 1994; Maria Pia Pedani, *Venedik Devlet Arşivi’nde Bulunan Padişah Belgeleri, Sergi Kataloğu*, çev. Işıl Satı, Venedik 2010, s.21

¹¹ İdris Bostan, *Adriyatik’de Korsanlık Osmanlılar Uskoklar Venedikliler 1575-1620*, İstanbul 2009, s.127-236 Ayrıca bk. Mikail Acıpinar, “Sultan I. Ahmed Döneminde Osmanlı Venedik İlişkilerine Genel Bir Bakış”, *Ciêpo 19, Osmanlı Öncesi ve Dönemi Tarihi Araştırmaları*, I, ed. İhami Şahin vd., İstanbul 2014, s. 350-361.

1.1 Venedik Devlet Arşivi

Venedik Devlet Arşivi (*Archivio di Stato di Venezia*), bünyesinde ticarî, siyasî, politik, diplomatik, askerî, malî konularda birçok ülkeye ait çeşitli dillerde belgeler barındırmaktadır. Venedik'in Avusturya idaresine girmesi ile 1805 yılında, elinde bulundurduğu önemli evrakı, kuvvetle muhtemel Napolyon Venedik'e gitmeden önce, Viyana'ya yolladığı bilinmektedir.¹² 1815 yılında Frari karargahında Venedik Genel Arşivi adıyla bir arşiv kurulmuştur. 1817 ve 1822 yılları arasında Serenissima'nın ofislerinden Doge Sarayı'nda, Procuratie marciane'de veya Napolyon çağında üç ayrı yere taşınan Rialto saraylarında korunan belgeler de bu yeni arşive devredilmiştir. İlerleyen yıllarda Napolyon döneminde ve Avusturya hükümetleri tarafından üretilen belgeler arşive eklenmiştir. 1866'dan beri Venedik'te ikamet eden İtalyan devletinin ofisleri tarafından üretilen arşiv belgeleri de buradadır.

İçinde yaklaşık 80 km'lik raflar bulunan arşiv, aralarında ticaret loncalarının belgeleri, barış anlaşmaları, diplomatik vesikalar ve daha başka yüzlerce belge bulunan 800'den fazla fondan oluşmaktadır. Arşivin internet sitesi en son 2021 yılında güncellenmiş, yeni mikrofilm belgeler PDF görüntüleri ile birlikte siteye yüklenmiştir. Dijitalleştirme çalışmaları devam etmektedir.

Venedik Devlet Arşivi'nin internet sitesinde 19 temel araştırma fonu bulunmaktadır. Her temel araştırma fonunun içerisinde alt araştırma fonları vardır. 19. fon olan 'Raccolte e Miscellanea' isimli 'Çeşitli Koleksiyonlar' fonunda ise 45 muhtelif alt fon bulunmaktadır. Bu fon, muhtevası itibarıyla oldukça zengin olup Ermeni belgeleri, Yahudi belgeleri, Yunan belgeleri, Slav-İspanyol belgeleri, İran, Cezayir, Tunus Belgeleri gibi araştırma fonlarını ihtiva etmektedir.

Arşivde tez çalışmamıza konu olan Osmanlı Türkçesi belgeler ile ilgili üç fon mevcuttur. Bunlardan ilki, Venedik Cumhuriyeti (*Repubblica di Venezia*) başlıklı klasördeki, "1030: İstanbul Baylosu (*Bailo ve Costantinopoli*) Fonu"dur. İkincisi, "4950: Muhtelif Türkçe Belgeler (*Miscellanea Documento Turchi*) Fonu"dur. Üçüncüsü ise "4955: Türkçe Harf ve Yazılar (*Lettere e Scritture Turchesche*) Fonu"dur. Bu üç fondan yalnızca Documento Turchi Fonu'ndaki belgelere internet erişimi vardır. 1030 ve 4955 numaralı fonların belgeleri henüz dijital ortama aktarılmamıştır.

¹² Raffaele Santoro, *Venedik Devlet Arşivi'nde Bulunan Padişah Belgeleri*, s. 12.

“4955: Türkçe Harf ve Yazılar (*Lettere e Scritture Turchesche*) Fonu”nda en eski tarihli belge 1523; sonuncusu ise 1618 yılına aittir. Fon, 8 klasörden oluşmaktadır. Toplam belge sayısı bilinmemektedir. “1030: İstanbul Balyosu (*Bailo ve Costantinopoli*) Fonu”nda ise 1540- 1797 yılları arasında tarihlenen toplam 589 adet belge vardır.

Tez çalışmamızın temelini oluşturan “*Documento Turchi* Fonu”nda 22 klasörde, Türkçe ve farklı dillerde olmak üzere, 2022 adet belge bulunmaktadır. Bunlardan 892 tanesi Osmanlı Türkçesi belgelerden oluşmaktadır.¹³ Bu fonda bulunan en eski tarihli belge 1454 yılına aittir. Fonda bulunan en son belgenin tarihi ise 1813 yılına aittir. Fondaki belgeler kronolojik olarak sıralanmıştır.

Tez çalışmamızın konusu 1600-1636 yıllarını kapsamaktadır. Bu tarihleri kapsayan 150’si Osmanlı Türkçesi ve açık yazılı, 1’i Arapça ve 19’u müsvedde olarak toplam 170 adet belge bulunmaktadır. Tezimizde 150 adet açık yazılı belge transkribe edilmiştir.

1.2 17. Yüzyılda Osmanlı Devleti

Osmanlı Devleti için 17. asır, “Klasik Çağ (1300-1600)” olarak adlandırılan dönemin sonu, aynı zamanda değişim ve dönüşüm yıllarının başlangıcıdır. Osmanlı devlet idaresinin birçok bakımdan değişikliğe uğradığı bu sırada, askerî ve malî sıkıntılar devlet idaresinin zayıflamasına sebep olmuştur.

Birden fazla cephede uzun süren savaşlar, askerî ve malî sıkıntılarının ortaya çıkmasında temel etkenlerdendir. Avrupa’da yaşanan askerî devrim sonucu ateşli silahların geliştirilmesi, Osmanlı Devleti’ni askerî teçhizat bakımından da oldukça zor bir duruma düşürmüştür. Bu yüzyılın başında, 1593-1606 yıllarında yaşanan savaşta ilk kez Avusturya-Alman orduları “Askeri Devrim (Military Revolution)” sonucu, daha etkin silahlar ile Osmanlıların karşısına çıkmışlardır.¹⁴ Bu savaş Osmanlı Devleti’nin aleyhine sonuçlanmıştır. Savaş sonunda Osmanlı Devleti, Kanuni Sultan Süleyman devrinde Avusturya karşısında kazandığı diplomatik üstünlüğü, Zıttorok Antlaşması¹⁵ (1606) ile kaybetmiştir.¹⁶

¹³ Arşivdeki Osmanlı Türkçesi Belgelerin Listesi ekte gösterilmiştir. Bk. Ek-1

¹⁴ Halil İnalçık, *Devlet-i Aliyye Osmanlı İmparatorluğu Üzerine Araştırmalar*, II, İstanbul 2014, s. 5.

¹⁵ Sandor Papp, “Zıttorok Antlaşması”, *DİA*, XLIV, 472-474.

¹⁶ “Madde-4. Karşılıklı yazışmalarda imparator, padişahla eşit zikredilecektir”, bk. Halil İnalçık, *Devlet-i Aliyye*, II, 36.

Bu dönemin mühim meselelerinden biri de padişahların otoritesi bahsidir. Padişah, Osmanlı Devleti için mutlak iktidar ve otorite sahibidir. Klasik Çağ'ın güçlü sultanları bunun en güzel örneğidir. II. Mehmed devrinde merkezî otoriteyi güçlendirmek adına çeşitli kanunlar düzenlenmiştir. 16. yy'ın sonlarında ve 17. yy başlarında tahta geçen üç Osmanlı hükümdarı (III. Murad, III. Mehmed, I. Ahmed) zamanında devlet idaresinde valide sultanlar, padişah kadınları, kapıağası, kızlarağası, kadın-erkek musahipler ve diğer bir kısım nüfuzlu şahısların müdahaleleri gözle görülür bir hâl almaya başlamıştır.¹⁷

Sultan I. Ahmed, 1603 yılında babası III. Mehmed'in ölümü ile 14 yaşında tahta çıkmıştır. Padişahın yaşının küçük olması ve kendisinin ölümü ile tahta geçecek bir şehzadesinin olmaması gerekçesi ile kardeşi Mustafa için adet-i kadime uyulmamış, şehzade katledilmemiştir. I. Ahmed, çocukları olduktan sonra Şehzade Mustafa'yı öldürtmek istemişse de devlet adamları buna mâni olmuştur.¹⁸ Böylece taht değişikliklerinde "kardeş katli" uygulaması sona ermiştir.

17.yy'da vaz geçilen bir diğer âdet, şehzadelerin sancağa gönderilmesidir. III. Mehmed sancağa çıkma usulü ile yetişmiş son padişaktır. Oğlu Ahmed sancağa çıkmadan cülus etmiş ve şehzadelerini sancağa göndermemiştir. Artık şehzadeler eğitimlerini sancakta değil, sarayda, babalarının vefatı yahud hal edilmesi hâlinde de şimşirlik dairesinde 'kafes' adı verilen bir odada alacaklardır. Bu durum 17.yy'daki otorite eksikliğinin temel nedenlerindendir. Sancağa çıkmadan kafes usulü ile yetişerek tahta çıkan şehzadeler, yönetim tecrübesi kazanamadan padişah olmuşlardır.¹⁹

I. Ahmed'in erken vefatıyla kardeşi I. Mustafa tahta geçirilmiştir. Böylece *ekberiyet* adı verilen 'yaşı büyük olan erkek hanedan üyesinin tahta çıkması' yeni bir uygulama olarak yürürlüğe girmiştir. I. Mustafa, aklî rahatsızlığından ötürü iktidarda fazla kalamamıştır. Devlet adamları tarafından I. Mustafa'nın tahttan feragat ettirilmesi ile II. Osman 13 yaşında tahta çıkmıştır. Keza IV. Murad ve IV. Mehmed de çocuk yaşta cülus etmişlerdir. Râşid olmayan padişahların naibeliğini de genelde anneleri üstlenmiştir. Valide sultanların fiilen devlet otoritesini kullanmalarıyla beraber bazı tarihçilerin "Kadınlar Saltanatı", eski kaynaklarda "Tagallüb-i Nisvan" olarak adlandırılan bir dönem yaşanmıştır.²⁰ Bu durum harem ve valide sultanlara yakın ricâlin

¹⁷ İsmail Hakkı Uzunçarşılı, *Osmanlı Tarihi*, III/1, Ankara 2009, s.119.

¹⁸ İsmail Hakkı Uzunçarşılı, *Osmanlı Tarihi*, III/1, 127.

¹⁹ İsmail Hakkı Uzunçarşılı, *Osmanlı Tarihi*, III/1, 120.

²⁰ Halil İncelik, *Devlet-i Aliyye*, II, 55.

devlet yönetiminde etkisinin artmasına, padişahın mutlak otoritesinin sarsılmasına sebep olmuştur.

1.3 1636'ya Kadar Osmanlı-Venedik Münasebetleri

İtalya'nın Adriyatik Denizi'ne bakan yamacında, çok sayıda ada üzerinde bağımsız bir şehir devleti olarak kurulan Venedik, Akdeniz ticaretinde önemli güç odaklarından biri olmuştur. Başlarda Doğu Roma'ya bağlı olarak geliştiğinden Doğu'nun en batıdaki ve Batı'nın en doğudaki şehri olarak anılmaktadır.²¹ Bu teşbihin hakkını vermiş ve tarih boyunca Doğu-Batı arasındaki ticaret akışının baş aktörleri arasına girmiştir. Karadeniz'den Akdeniz'e uzanan ticaret ağı ve Adriyatik Denizi'ndeki egemenliği dolayısıyla bölgenin hâkimi haline gelmiştir. Venedik kurduğu koloniler sayesinde Anadolu, Mısır, Suriye, Trablus, Cezayir ve Avrupa arasında ürün akışını sağlamıştır. 9. yy itibariyle seçimle gelen, *doj-doce* adı verilen bir başkan ile yönetilen Venedik, senatosu olan bağımsız bir şehir devleti olmuştur. Elinde bulundurduğu ticarî imkanlarıyla Avrupa'nın mutlak güç merkezleri arasında yer almıştır.

Anadolu, Venedik için yabancı topraklar değildi. Doğu Roma ile sıkı ilişkiler kurmuşlardır. Tesis ettikleri koloniler ile bölgede ticaret faaliyetlerini sürdürmüşlerdir. Türklerin Anadolu'ya gelişi ile de bu düzen değişmemiştir. Türkiye Selçuklu sultanları, Kıbrıs Krallığı'na ve Venediklilere 1207 gibi erken bir tarihte ticarî imtiyazlar tanımıştır.²² Alâeddin Keykubad tahta çıkışından hemen sonra Venedik Cumhuriyeti ile 8 Mart 1220'de bir dostluk ve ticaret antlaşması yapmıştır.²³ Venedik 1220'den sonra yeni bir antlaşma yapmadan, elde ettiği hakları kullanarak, ticarî etkinliğini Türkiye Selçuklu Devleti'nin çöküşüne kadar sürdürdü.²⁴

Venedik ile Osmanlı Devleti arasındaki ilk ticarî sözleşme 1390'da I. Bayezid'in onayı ile yapılmıştır.²⁵ Venedik Cumhuriyeti'nin 1797'de sona erişine kadar geçen uzun dönemde bir asırdan daha az bir savaş dönemi varken, barış dönemi üç asırdan fazla devam etmiştir.²⁶ Venedik ile ilk askerî mücadele Çelebi Mehmed devrine rastlamaktadır. 1402 Ankara Savaşı sonrası taht mücadeleleri ile geçen 11 yıllık "Fetret

²¹ Maria Pia Pedani, "Venedik", *DİA*, XLIII, 44.

²² Halil İncelik, "İmtiyazât", *DİA*, XXII, 247.

²³ Şerafettin Turan, *Türkiye-İtalya İlişkileri*, İstanbul 1990, s. 118-121.

²⁴ Meryem Kaçan, *XVI. ve XVII. Yüzyıllarda Osmanlı-Venedik Ahidnameleri*, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 1995, s. 10.

²⁵ Maria Pia Pedani, "Venedik", s. 44.

²⁶ Maria Pia Pedani, *Venedik Devlet Arşivi'nde Bulunan Padişah Belgeleri*, s. 21.

Dönemi”nin ardından Çelebi Mehmed kardeşleri ile olan iktidar mücadelesini kazanmış ve Osmanlı idaresini tek elde toplamıştır. Osmanlı Devleti’nin bu zorlu sürecinden istifade eden Venedik, Adalar Denizi’nde hâkimiyetini sağlamlaştırmıştır. I. Mehmed, 1415’te Batı-Anadolu’daki deniz gazilerini Venediklilerin Ege’de sahip oldukları yerler üzerine akına gönderdi. Venedik donanması, buna cevaben Gelibolu’daki Osmanlı donanmasını 29 Mayıs 1416’da tahrip etti.²⁷

II. Murad devrinde Venedik ve Osmanlı Selanik’in hâkimiyeti meselesinde karşı karşıya geldiler. Venedik para ile Selanik’in idaresini Bizans’tan satın aldıysa da Osmanlı Devleti şehri fethetmeyi başardı. İlerleyen dönemde Edirne-Segedin muahedesi’nin bozulması üzerine Macar-Bohemya-Eflak-Hırvat-Polonya ve Alman milletleriyle Papa taraftarları ve Venedikliler de bu ittifaka dahil oldular. Türklerin üst üste yaşadıkları mağlubiyetler başlangıçta mütereddit olan Venediklileri ümitlendirdi. Muvaffak olunursa Gelibolu ve Selanik ve Karadeniz sahilindeki bazı yerlere sahip olacaklardı; bununla beraber ittifak donanmasına kendi bayraklarını yerine Papa, Ragusa ve Burgondiya dukalığının bayraklarını çekmişler ve bu suretle Osmanlılara tarafsız olduklarını göstermek istemişlerdi.²⁸ Bu durum bir taraftan Osmanlı Devleti ile aradaki barış ahdini bozmak istemeyen Venedik’in diğer taraftan Osmanlı’nın bozguna uğrama fırsatını kaçırmak istemediklerinin göstergesidir. Zira Venedik için Osmanlı Devleti ile barış halinde olmak ticarî ve diplomatik işlerin sağlıklı devam etmesi için çok önemliydi.

II. Mehmed döneminde, 1454’te Venedik ve Osmanlı arasında bir ticaret anlaşması akdedilmiştir. Fatih’in 1454’den itibaren peyderpey Karadeniz havalisindeki Ceneviz kolonilerini, 1454-1455’de Sırbistan’ı, 1463’de Bosna’yı fethi ile gerçekleşen stratejik büyüme iki ülke arasındaki ilişkilerin 1463’den itibaren uzun süreli bir harbe dönüşmesine sebebiyet vermiştir. Venedik, II. Mehmed ile Uzun Hasan arasındaki mücadelede Akkoyunlu hükümdarına destek vermiştir. Otlukbeli Savaşı’nda Akkoyunlu Devleti’nin mağlup edilmesi ile Venedik için yine barıştan başka çare kalmamıştır.

Venedik, II. Bayezid ve Cem Sultan arasındaki mücadelede tarafsız olmayı seçmiştir. Hatta bu dönemde II. Bayezid, Venedik Cumhuriyeti’nden Cem’in bindiği gemileri durdurmasını istemiştir.²⁹ Cem Sultan’ın ölümü ile batı siyasetinde cesur adımlar atmaya başlayan II. Bayezid, İtalyan şehir devletlerinin Venedik’e karşı savaş yardımı

²⁷ Halil İnalcık, *Devlet-i Aliyye*, I, 88.

²⁸ İsmail Hakkı Uzunçarşılı, *Osmanlı Tarihi*, I, Ankara ???, s. 432

²⁹ Maria Pedani, *Osmanlı Padişahın Adına- İstanbul’un Fethinden Girit Savaşı’na Venedik’e Gönderilen Osmanlılar*, Ankara 2011, s. 98.

çağrılarına kayıtsız kalmamış ve 1499-1502 yılları arasında Akdeniz’de Osmanlı-Venedik Savaşı yaşanmıştır. Bu savaş Osmanlı zaferiyle sonuçlanmıştır. II. Bayezid’in en önemli başarıları arasında, çağdaş tarihçi Kemal Paşazade’nin işaret ettiği gibi, Osmanlı Devleti’ni üstün bir “Deniz Devleti (sea power)” durumuna getirmiş olması da vardır.³⁰

Yavuz Sultan Selim’in Memlûkler mücadelesinde Venedik, bölgede Osmanlıların bulunmasını Kızıl Deniz’deki ticaretleri için güvence olduğunu düşünerek Mısır Seferi’nin başarısını olumlu karşılamıştır.³¹ Kanuni Sultan Süleyman devrinde Makbul İbrahim Paşa’nın veziriazamlığı zamanında Venedik ile ilişkiler itidalli seyretmiş olsa da paşanın katli akabinde yeni bir döneme girilmiştir. Akdeniz’de alevlenen rekabet, yeni bir çatışmaya dönüşmüş, Preveze Deniz Savaşı’nda iki devlet tekrar karşı karşıya gelmiş, Venedik 1540’da mağlubiyeti kabullenmek zorunda kalmıştır. Muhteşem Süleyman devrinin geriye kalan yıllarında, Venedik Cumhuriyeti ile Osmanlı Devleti arasında barış yaşanmıştır.³²

II. Selim, Avrupa sınırlarını güvence altına aldıktan sonra yönünü, Akdeniz hâkimiyetini sıkıntıya düşüren, hac kafilelerini yağmalayan Venediklilere çevirmiştir. Böylece Osmanlı Devleti ve Venedik Cumhuriyeti bir kez daha Kıbrıs Savaşı’nda karşı karşıya gelmiştir. 1570 yılında Kıbrıs’a karşı sefer planları olan Osmanlı Devleti Avrupa devletleri ile dengeyi sağlamak adına Fransa ile iyi ilişkiler yürütülmesi gerektiğine inanmaktadır.³³ Bu durum Akdeniz’e yeni bir Avrupa gücünün inmesine vesile olmuştur. 1570-1572 Osmanlı-Venedik savaşı yeni bir rakip olan Fransa’nın Akdeniz’e girmesini kolaylaştırmıştır; o zamana kadar Venedik Akdeniz, İstanbul ve Mısır’da ticarî üstünlüğünü devam ettirmiş olsa da bu tarihten itibaren bölge ticaretinde Fransız hâkimiyeti yükselecektir. Kıbrıs Savaşı, Venedik ve Osmanlı İmparatorluğu arasındaki savaşlar arasında resmî yolla duyurulan tek savaştır.³⁴

Kıbrıs Savaşı’ndaki yenilginin intikamını almak isteyen Venedik, Malta, İspanya ve Papalık ile Osmanlı Devleti’ne karşı bir ittifak kurmuştur. İnebahtı Körfezi’nde yapılan savaşta (1571) Osmanlı büyük bir hezimete uğramıştır. Mamafih İnebahtı yenilgisinin ardından Osmanlı Devleti donanma gücünü görülmemiş bir hızla

³⁰ Halil İnalçık, *Devlet-i Aliyye*, I, 134

³¹ Maria Pedani, *Osmanlı Padişahın Adına*, s.118

³² Maria Pedani, *Osmanlı Padişahın Adına*, s.136

³³ Halil İnalçık, “İmtiyazât”, s. 248

³⁴ Maria Pedani, *Osmanlı Padişahın Adına*, s. 138

yenilemiştir. Venedik ile Osmanlı Devleti arasında 1573’de barış anlaşması imzalanmıştır. Osmanlı-Venedik ilişkileri, 1573’den itibaren uzun süreli bir sulh dönemine girmiştir. Zaman zaman sınır ihlalleri, korsanlık faaliyetleri, ticarî anlaşmazlıklar gibi hususlarda ortaya çıkan meseleler elçi teatileri ve ahidnâmelere riayet hatırlatmaları ile çözülmeye çalışılmıştır.

17. asırda Osmanlı-Venedik arasındaki ilk kriz 1638-1639 yılları arasında yaşanmıştır. Osmanlı ordusu Bağdad Seferi’nde olduğu sırada iki devletin donanmaları Adriyatik Denizi’nde karşı karşıya gelmiş, bir ara IV. Murad Venedik’e harp ilan etme kararı almış, ancak daha fazla büyümeden çözüme kavuşturulmuştur.³⁵ Bu kısa süreli krize rağmen Venedik-Osmanlı ticarî ilişkileri 1573-1645 arasındaki dönemde doruk noktasına erişmiştir.³⁶ Buna mukabil Girit’ten ötürü 1645-1669 yılları arasında 24 yıl süren savaş Osmanlı-Venedik ticaretini Akdeniz’de durma noktasına getirmiştir. Osmanlı Devleti’nin bu asırda Venedik Cumhuriyeti ile tekrar 1684-1699 yılları arasında silahlı mücadeleye girişmiştir. İstanbul yönetimi, 1699’da Karlofça’da diğer Kutsal İttifak devletleri ile birlikte Venedik karşısında mağlubiyeti kabullenmiştir.

Miscellanea Documenti Turchi fonundaki belgeler incelendiğinde 1600’lü yılların ilk yarısında siyasî ve ticarî ilişkilerin daha aktif olduğu ve mektuplaşmaların, elçi teatilerinin daha sık olduğu görülmektedir. Yüzyılın ikinci yarısı, her iki devlet için de yorucu ve uzun süren savaşlarla geçmiştir. Özellikle 1645-1669 yılları itibarıyla yaşanan Girit Savaşı ve 1684-1699 yılları arasında yaşanan savaşlar iki devlet arasındaki diplomatik ilişkiyi olumsuz yönde etkilemiştir. Ticarî konulu mektuplaşmalar azalmış ve elçi gönderme faslı duraksamıştır. Bu döneme ait fonda bulunan belgeler, daha ziyade esir mektupları ve balyosun güvenliğinin temini için kaleme alınan vesikalardır. Nitekim ilgili arşiv fonunda 1645-1699 yılları arasındaki dönemi kapsayan sadece 49 belge bulunmaktadır.

³⁵ Tommaso Bertele, *Venedik ve Kostantiniye*, çev. Mahmut H. Şakiroğlu, İstanbul 2012, s. 191

³⁶ Serap Mumcu, *Venedik Baylosu’nun Defterleri*, s. 20

2. İNCELEME

Tez çalışmamıza konu olan Venedik Devlet Arşivi'ndeki *Miscellanea Documenta Turchi* fonunda bulunan 2022 adet belgeden 892 adedi Osmanlı Türkçesi'dir. Tezimizin konusu bağlamında belgeleri sınıflandırdığımızda 17. yüzyıla ait ilk belge 1118 numaralı belgedir. Belgenin tarihi, Miladî 1600 yılı olarak belirlenmiştir. Son belge, 1610 numaralıdır. Belgenin tarihi, arşivin sitesinde 1701 yılı olarak belirtilmişse de muhtevası bakımından 1699 Karlofça Anlaşması maddelerini içerdiği için 17. yüzyıl belgelerine dâhil etmek mümkündür. Böylece mevcut fonda 17. yüzyıla ait 1600-1699 yılları arasında kapsayan 220'si açık yazı, 24'ün müsvedde/yıpranmış belge olmak üzere toplam 244 belge bulunmaktadır. İkinci kategorideki belgeler, üst üste yazılmış, yırtılmış, mürekkebi akmış veya yazısı okunamayacak, okunsa da anlamlı bir metin haline getirilemeyecek türde belgeler olduğu için incelediğimiz arşiv belgeleri kapsamına dâhil edilmemiştir.³⁷ Mezûr belgelerin numaraları şöyledir:

Belge No:1121, 1122, 1131, 1132, 1134, 1137, 1147, 1161, 1162, 1173, 1189, 1195, 1197, 1201, 1242, 1252, 1262, 1274, 1438, 1506, 1512, 1534, 1560, 1606

Venedik Cumhuriyeti ve Osmanlı Devleti arasındaki sosyal münasebetler incelenmek istendiğinde 17.yy'ın ilk yarısındaki belgelerin tedkiki daha kapsamlı bir yol çizecektir. Bu bağlamda ilgili fondaki ilk 150 belge transkribe edilmiş. İlgili belgelere konu olan durumlar, cûlus haberleri ve cûlus tebrikleri, balyos tayini, hediyeleşmeler, ahidnameler, ticaret, korsanlık ve eşkiyalık faaliyetleri, halk tarafından gerek Venedik dojunu gerek Osmanlı padişahı yahud mahallî yöneticilere sunulan arzlar.

2.1 Cûlûs Haberleri ve Cûlus Tebrikleri

Cûlus, Arapça “جالس” kökünden gelir, sözlükte anlamı “oturmak”³⁸ olarak belirtilmektedir. Osmanlı Devleti'nde zamanla şehzadelerin tahta geçişi için kullanılan tabir halini almıştır. 17. yüzyıla kadar bir kurala bağlanmayan tahta geçiş usulü, I. Ahmed'in saltanatı akabinde “ekberiyet ve erşediyet”, “hanedanın yaşça en büyük erkek azasının tahta geçmesi” şeklinde yeni bir uygulamaya dönüşmüştür.

Osmanlı Devleti'nde taht değişikliklerinde yeni padişah, ilk olarak Hırka-i Şerif dairesine götürülür ve burada veziriazam ile şeyhülislam kendisine biat eder, daha sonra

³⁷ Bk. Ek-4 Belge No:1438 Belge No: 1201

³⁸ Ferit Devellioğlu, *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat*, Ankara, 2006, s.147

Babüssade önünde kurulan tahta diğer devlet ricali ve kapıkulunun biatını alırdı. Cülûsun elçiler vasıtasıyla diğer devlet hükümdarlarına bildirilmesi de âdetti; buna “cülûs tebliği” denmektedir.³⁹ Culuslar, nâme-i hümayunların başlıca yazılış sebeplerinden biridir. Venedik Devlet Arşivi’nde *Documento Turchi* fonunda konumuzla ilgili belgeler sırasıyla şöyledir;

- Belge No: 1212 (1617- I. Mustafa’dan Doj Giovanni Bembo’ya)
- Belge No: 1229 (1618- II. Osman’dan Doj Giovanni Bembo’ya)
- Belge No: 1282 (1622- I. Mustafa’dan Doj Antonio Priuli’ye)
- Belge No: 1290 (1623- IV. Murad’dan Doj Antonio Priuli’ye)
- Belge No: 1462 (1640- Sultan İbrahim’dan Doj Francesco Erizzo’ya)
- Belge No: 1580 (1687- II. Süleyman’dan Francesco Morosini’ye)

IV. Mehmed’in ve II. Ahmed’in cülûs-nâmeleri *Documento Turchi* fonunda bulunmamaktadır. Bunun sebebi, her iki dönemde de Osmanlı Devleti ile Venedik Cumhuriyeti arasında yaşanan askerî mücadeleden ötürü bu âdetin uygulanmaması olabileceği gibi mezkûr vesikaların bir başka fonda bulunması da olabilir.

Cülûs nâmesinde, genel itibariyle birbirine benzer ifadeler rastlanmaktadır. Ancak II. Osman’ın babası vefat ettiğinde “kânûn-ı kadîme-i Osmânî ve âyîn-i lâzime-i hürevânî üzere irs ve istihkâk ile” taht kendisine intikal etmesi gerekirken amcası Mustafa’nın “ri’âyet-i hürmet-i sîn ü sâli mülâhazasıyla takdîm” olduğunu belirtmesi şüphesiz ki bu değişiklikten duyduğu rahatsızlığın ifadesidir.⁴⁰ Gerek II. Osman’ın gerekse IV. Murad’ın cülûs nâmelerinde⁴¹, I. Mustafa’nın kendi rızasıyla tahtan çekildiğinin kaydedilmesi dikkat çekicidir.⁴²

Cülûs tebliği sadece padişah namına kaleme alınan nâmelerle değil ayrıca sadrazam tarafından gönderilen mektuplarla da haber verilmekteydi. Nitekim Veziriazam Yavuz/Malkoç Ali Paşa, I. Ahmed’in tahta cülusunu hususî bir mektupla Doj Marino Grmani’ye bildirmiştir⁴³. Öte yandan incelenen belgeler arasında I. Mustafa, II. Osman

³⁹ Abdülkadir Özcan, “Cülûs”, *DİA*, VIII, 111

⁴⁰ Bk. Belge No: 1229. II. Osman, İngiltere kralı I. James’e gönderdiği cülûs nâmesinde de bu rahatsızlığını dile getirmiştir, bk. Peirce’den naklen, Feridun Emecen, *İmparatorluk Çağının Osmanlı Sultanları-II*, İstanbul 2016, s. 219.

⁴¹ IV. Murad’ın cülûs nâmesi için bk. Belge 1290.

⁴² “...vâlid-i emcâdım zamânında hayli müddet celîs-i küşe-i vahdet ve nice zamân füyûzât-ı Rabbü’l-izzet ile enîs ü ülfet itmekle meşâ’ire-i azîme-i saltanatdan tav’ u rızâsıyla ferâğ ve isti’fâ ve girü ihtiyâr-ı uzlet ve inzivâ eylemekle...”, bk. Belge No: 1229; “...âlemi terk ü tecrid ile kemâl-i ülfeti ve semt-i inzivâ ve tevhîde ziyâde meyl ü rağbeti olup umûr-ı dîn ü devlete adem-i istitâ’ati olmağla...”, bk. Belge No: 1290.

⁴³ Bk. Belge No: 1130.

ve IV. Murad'ın cülusları vesilesiyle veziriazamların gönderdikleri aynı muhtevada mektuplar tespit edilememektedir.

Konumuzla ilgili dikkat çekici bir mektup, IV. Murad'ın cülus haberini ve nâmesini Doj Antonio Priuli'ye ulaştırmakla görevli Mustafa Çavuş'a aittir. Bu vazifeye ikinci defa tayin edilen Mustafa Çavuş, mektubunda, yeni padişahı “*hâliyâ on beş yaşında bir selîmü'l-bâl ve hucceste-hisâl âkil ve dâna*” sözleriyle tanıttıktan sonra validesi Kösem Mehpeyker Sultan'ın da “*Sultân Ahmed'in gâyetde mu'teber ve makbûlesi olmağın anı nikâhıyla ta'zîmen tezevvüc idüp anunla hâliyâ merkûm yeni pâdişâhımızdan gayrı Sultân Selîm ve Sultân Orhan nâm iki sagîr oğulları dahi hâl-i hayatda olup zikr olunan vâlîde sultân kemâl mertebe tedbîr ve tedârik ve ahlâk-ı hamîde ile güzîde-i nîsvân*” olduğunu hassaten belirtmek suretiyle adeta tahtın asıl sahibine işaret etmiştir⁴⁴.

Cülus tebliğinin ardından Venedik'ten padişaha bir elçi ile hediyeler ve tebrik mektubu gönderilmekte idi. Bunlara “tehniye mektubu” adı verilmektedir. Bu mektuplar hem yeni Osmanlı padişahını kutlamak hem de aradaki dostluğun devamını dilemek amacıyla yazılmakta idi. Venedik dojlari, cülus haberine cevaben padişahın yanı sıra veziriazama ve zaman zaman valide sultana da tebrik mektubu göndermekteydiler. Ayrıca yeni tayin edilen veziriazam, sadaret kaymakamı ve kapdanıderyalar da doj tarafından tebrik edilmekteydi. Genellikle yazılan tehniye mektuplarında yeni görevin tebrikinin ardından aradaki dostluğun devamının her iki devlet içinde önemli olduğu vurgulanmaktadır. Böylece Venedik'in, sosyal ve ticarî işlerinin sağlıklı bir şekilde devamını temin etmek adına Osmanlı merkezî yönetimiyle arasındaki sulhü korumak ve sürdürmek yönünde bir politika izlediğini görmekteyiz.

Documento Turchi fonunda, doj tarafından Sultan IV. Murad'a, veziriazama ve Valide Kösem Sultan'a hitaben kaleme alınan tebrik mektuplarının müsveddeleri de mevcuttur. Bu belgeler;

- Belge No: 1285 (Veziriazam Hüseyin Paşa'ya)
- Belge No: 1287 (Veziriazam Mehmed Paşa'ya)
- Belge No: 1301 (Valide Kösem Sultan'a)
- Belge No: 1303 (Sultan IV. Murad'a)
- Belge No: 1305 (Veziriazam Ali Paşa'ya)

⁴⁴ Bk. Belge No: 1297.

İstanbul yönetimi, cülûs/göreve tayin tebriklerine cevaben Venedik’e tebrikin ve hediyelerin kabul edildiği ve ahidnâmeye uyulması durumunda aradaki dostluğun devam edeceğine dair cevap mektupları göndermiştir.

Tezimiz kapsamındaki *Documento Turchi* fonunda bulunan ilk 150 belge arasında tebriklere cevaben yazılan mektuplar sırasıyla şöyledir;

- Belge No: 1187 (Kapdan-ı derya Halil Paşa’dan Doj Marcantonio Memmo’ya)
- Belge No: 1208 (Veziriazam Halil Paşa’dan Doj Giovanni Bembo’ya ve Venedik beylerine)
- Belge No: 1243 (II. Osman’dan Venedik dojuna)
- Belge No: 1245 (1243 numaralı nâme-i hümayûnun sûreti)
- Belge No: 1248 (Veziriazam Halil Paşa’dan Doj Antonio Priuli’ye)
- Belge No: 1249 (Sadaret kaymakamı Mehmed Paşa’dan Doj Antonio Priuli ve Venedik beylerine)
- Belge No: 1250 (Sadaret kaymakamı Mehmed Paşa’dan Doj Antonio Priuli’ye)
- Belge No: 1259 (Sadaret kaymakamı Mehmed Paşa’dan Doj Antonio Priuli’ye)
- Belge No: 1313 (Mehmed Paşa’dan Doj Francesco Contarini’ye)
- Belge No: 1322 (Veziriazam Halil Paşa’dan Venedik beylerine)

2.2 Ahidnâmeler

Ahidnâme, Arapça “söz verme”, “yemin” anlamlarına gelen ahd ve Farsça “yazılı, yazılmış küçük kitap” manasına gelen nâme kelimelerinin birleştirilmesi ile oluşturulmuştur. “Anlaşma şartlarını ve her iki tarafın imzasını taşıyan kâğıt”, “sözleşme” anlamlarına gelmektedir.⁴⁵ Bir diplomasi terimi olarak ahidnâme, taahhüt edilenleri karşı taraf yerine getirdiği sürece padişahın da yerine getireceğine dair yemin ettiği, kendi tuğrasını taşıyan vesikadır.⁴⁶

Klasik devirde diğer devletlerle yapılan anlaşmalar ve verilen imtiyazlar için “*ahidnâme*” tabiri kullanıldığı halde XIX. yüzyılda aynı kökten gelen ve “karşılıklı ahid”

⁴⁵ Ferit Devellioğlu, *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat*, s. 16

⁴⁶ Maria Pedani, *Osmanlı Padişahı Adına*, s. 112

manasındaki “muâhede” tercih edilmiş, Tanzimat sonrasında ise padişahın tuğrası ve hattını taşıyanlar “tasdiknâme” adıyla anılmıştır.⁴⁷

Ahidnâmeler, İslâm hukukunun prensipleri göz önünde tutularak ve şeyhülislâmın fetvası alınarak verilmiş belgeler olup harbî taifesine emân bahşedildiğini göstermektedir.⁴⁸ İslâm hukukuna göre, dünyadaki ülkeler ikiye ayrılmaktadır: Birincisi, “Darü’l-harb”, yani İslam egemenliğinde olmayan ülkeler; ikincisi, “Darü’l-İslâm”, İslâm egemenliği altında bulunan ülkelerdir. Darü’l-harpde bulunan Müslüman olmayanlar “harbî” yani savaş durumunda sayılırlardı. Bu nedenle Müslüman olmayanların kanun ile korunması için “emân” istemesi gerekmekte idi.⁴⁹

Ahidnâmeler, savaşlar akabinde akdedilen “sulh ahidnâmeleri” ve bir devletin tebaasının Osmanlı topraklarında ticaret yapabilmesine izin veren “ticarî ahidnâmeler” olarak ikiye ayrılmaktadır. Ticarî mahiyetteki ahidnâmeler, müstemin adı verilen ahidnâmeli devletler tebaasına, Osmanlı topraklarıyla kara sularında seyrüsefer, ikamet ve ticaretleri sırasında tanınan haklar ve tâbi olacakları şartları içermektedir.⁵⁰ Ahidnâmelerin süresi, dönemin padişahının saltanat müddeti ile sınırlıdır. Osmanlı tahtında her padişah değişiminde ahidnâmeler, tecdit edilir; kaleme alınan vesikanın süslü ve gösterişli olmasına özen gösterilirdi.⁵¹ Her iki tarafın sulhe bağlı kaldığı müddetçe ahidname geçerliliğini devam ettirir. Münşeat mecmualarında ahidnamelerin yedi rükun ve dört şart üzerine yazıldıkları belirtilmektedir.⁵²

Rükunları:

- 1) Allah’a hamd
- 2) Hz. Muhammed’e salavat
- 3) Ahd ve yemine sadakat
- 4) Ahidden dönen tarafı korkutma
- 5) Ahidname maddelerinin tafsili

⁴⁷ Mübahat Kütükoğlu, *Osmanlı Belgelerinin Dili (Diplomatik)*, Ankara 2018, s. 163

⁴⁸ Mübahat Kütükoğlu, “Ahidname”, *DİA*, I, 536

⁴⁹ Melek Delilbaşı, “Ortaçağ’da Türk Hükümdarları Tarafından Batılılara Ahidnamelerle Verilen İmtiyazlara Genel Bir Bakış”, *Belleten*, 47 (Ankara 1983), s. 185

⁵⁰ Mübahat Kütükoğlu, “Ahidname”, s. 357

⁵¹ Bk. Ek-3 1625 Tarihli Osmanlı-Venedik Ahidnâmesi, metin için Belge No:1318

⁵² Mübahat Kütükoğlu, *Osmanlı Belgelerinin Dili*, s. 163

6) Ahde sadık kalmaya gayret sarf edileceği ve tecavüzün önlenmesine niyet olunacağı

7) Allah'dan istikamet ricasıdır.

Şartları ise;

- 1) Allaha hamd ve peygambere salatın mükemmel olması
- 2) Bunun yazılmaması halinde Allah kelamıyla başlama
- 3) İki tarafın siparişini karşılıklı şartlara bağlama
- 4) Ahidname metinlerinin uygun hadis ve ayetlerle süslenmesidir.

Miscellanea Documenti Turchi fonundaki ahidnâmeler, sulh ahidnâmelerine örnektir. Bu ahidnâmelerde şartlar özel durumlara göre tespit edilmekle beraber kararlaştırılan sınır belirtilir; nerelerin, ne gibi şartlarla hangi tarafa ait olacağına işaret edilir; kale ve bina inşası ve tamirleri ile istihkâmların durumu bir prensibe bağlanır; harp esirlerinin iadesi, harp tazminatı gibi hususlarla daha önceki antlaşmalardan hangilerinin yürürlükte olduğu, hangilerinin hükümsüz kaldığı belirtilirken, bazılarında dinî konulara da temas edilir, meselâ kiliselerin korunması, Osmanlı sınırları içindeki -genellikle adı belirtilen- yerlerde yeni kilise inşası veya tamirine müsaade edileceği, isteyenlerin Kudüs vb. yerlere gidebileceği gibi maddeler ile ticarî imtiyazları ihtiva eden maddeler de yer alır.⁵³ Osmanlı Devleti ile Venedik arasında 17. asırda I. Ahmed (1604), II. Osman (1619), IV. Murad (1625), Sultan İbrahim (1641), IV. Mehmed (1669) ve II. Mustafa (1700) dönemlerinde ahidnâmeler akdedilmiştir⁵⁴.

Tez incelememize konu olan dönemde Venedik Devlet Arşivi *Documenti Turchi* fonundaki ahidnâmelerin tarih ve belge numaraları şöyledir:

- Belge No: 1145 (1604 Tarihli Osmanlı-Venedik Ahidnâmesi)
- Belge No: 1193 (1614 Tarihli Ottoviano Bon arzına binaen Venedikli tüccarlar ile ilgili I. Ahmed'in nişân-ı hümayûnu)
- Belge No: 1236 (1619 Tarihli Osmanlı-Venedik Ahidnâmesi)
- Belge No: 1318 (1625 Tarihli Osmanlı-Venedik Ahidnâmesi)

⁵³ Mübahat Kütükoğlu, "Ahidname", s. 537

⁵⁴ Bu ahidnâmelerin, Sultan İbrahim devrindeki hariç, Osmanlı arşivindeki suretleri için bk. Meryem Kaçan, XVI. ve XVII. Yüzyıllarda Osmanlı-Venedik Ahidnameleri, s. 96-147. Sultan İbrahim'in verdiği ahidnâme için bk. Documenti Turchi, Belge 1470.

2.3 Baylosluk ve Elçilik

Fatih devrinden itibaren İstanbul'da Venedik'i temsilen baylos isimli bir görevli bulunmakta idi. Baylosluk makamının tarihçesi XIII. yüzyıla Bizans İmparatorluğu'na kadar uzanmaktadır. 1261 yılında Latin İmparatorluğunun yıkılması ile İstanbul'da bulunan Venedikli tüccar ve yatırımcılar kendi yöneticilerini seçme hakkı elde etmişlerdir; nitekim 1265 yılında yapılan antlaşmada “kendi yöneticisini seçen Venedik topluluğu buna bajulus demektedir” ifadesi geçmektedir.⁵⁵ Baylos kelimesinin Osmanlı Türkçesi'nde yazımında tam bir netlik yoktur. Belgelerde “Bailo”, “Baylos”, “Balyos”, nadir olmakla birlikte “balyoz” yazımları kullanılmıştır.⁵⁶ Tez araştırmamız sırasında karşılaştığımız belgelerde, genel itibariyle, ‘baylos’ şeklinde kullanılmaktadır.

Çok hassas ve mesuliyetli bir makam olan baylosluğa seçilmek için Venedik'in soylu aileleri arasında çekişmeler olurdu ve bu makama seçilmek bir şeref sayılmakta idi.⁵⁷ Baylosun tayini Venedik Cumhuriyeti tarafından yapılmakta ve Osmanlı padişahı tarafından bu tayini onaylayan, eski baylosun görev süresinin dolduğu ve Venedik'e dönebileceği ve yeni baylosun görevine başlayacağını bildiren bir ferman verilmekte idi. Bu belgeler tez araştırmamız sırasında karşılaştığımız belgeler arasındadır.

Venedik Cumhuriyeti, İstanbul'a baylosla birlikte ailesini de gönderebiliyordu. Baylosun Osmanlı başkentindeki Venediklileri yönetme, başkanlık etme ve yargılama hakkı vardı.⁵⁸ Bir Müslüman, baylos ile anlaşmazlığa düşerse bu durumu Divan-ı Hümayun'da dava edebilmekteydi.⁵⁹ Baylosların görev süreleri başlarda belli olmamasına rağmen daha sonraları üç yıl ile sınırlandırılmıştır. Titizlikle uygulanan bu uygulama bir defa 1620-1627 yılları arasında Giorgio Giustinian⁶⁰ adlı balyosun yedi yıl görevini yapması ile aşılmıştır.⁶¹

Bayloslar, geniş casusluk ağı ve Venedikli diplomatların Osmanlının paşaları ve beyleriyle kurdukları kişisel irtibatları sayesinde hükümetlerine güvenli bilgiler gönderebiliyorlardı.⁶² Bu belgeler Venedik Devlet Arşivi'nde “*Bailo ve Costantinopoli*” fonunda yer almaktadır. Ayrıca görev süresi biten baylos Venedik'e döndüğünde doja

⁵⁵ Mahmut H. Şakiroğlu, “Balyos”, *DİA*, V, 43

⁵⁶ Serap Mumcu, *Venedik Baylosu'nun Defterleri (1589-1684)*, Venedik 2014, s.16.

⁵⁷ Mahmut H. Şakiroğlu, “Balyos”, s. 45

⁵⁸ Mahmut H. Şakiroğlu, “Balyos”, s. 44

⁵⁹ Bk. Belge No: 1422, 1423, 1427, 1428. İlgili belgeler, arzlar kısmında “Receb”in arzları hususunda tekrar ele alınacaktır.

⁶⁰ Bk. Belge No: 1353

⁶¹ Mahmut H. Şakiroğlu, “Balyos”, s. 44

⁶² Serap Mumcu, *Venedik Baylosu'nun Defterleri*, s.17

ayrıntılı olarak rapor vermekte idi. 1645-1669 ile 1684-1699 tarihleri arasındaki savaşların iki devlet arasındaki diplomatik ilişkileri aksattığını belirtmiştik. Bu dönemlerde ara sıra gidip gelen temsilciler baylosların görevini üstlenmişlerdir.⁶³ *Documento Turchi* fonunda bulunan belgelerde 1488-1610 numaralı belgeler 1645-1699 yılları arasındaki savaş dönemini kapsamaktadır. Bu dönemde yazılan belgelerin birçoğunun kendini tekrar ettiğini ve belgelerin konusunun çoğunlukla eski baylosun Venedik’e dönüşünün tertip edilmesi ve yolda güvenliğinin sağlanması; yeni baylosun göreve başlaması hususu ile ilgili belgeler olduğunu görmekteyiz.

Tez çalışmamız dâhilinde balyos tebeddülleri vesilesiyle kaleme alınan nâme-i hümayunlar şunlardır;

Belge No: 1174 (Simone Contarini’nin yerine Cristoforo Valier’in baylosluğa başlaması)

Belge No: 1353 (Giorgio Giustinian’ın yerine Sebastiano Venier’in baylosluğa başlaması)

Belge No: 1362 (Sebastiano Venier’in yerine Giovanni Capello’nun baylosluğa başlaması)

Belge No: 1435 (Giovanni Capello’nun yerine Pietro Foscari’nin baylosluğa başlaması)

Bu nâme-i hümayunlarda, eski baylosun vazifesini “kemâl-i âdâb ve hayâ” ile yerine getirdiği, devletine layık olduğu belirtilip memleketine dönünce taltif edilmesi temennisi dile getirilmekte ve yeni baylosun görevine başlayabileceğinden bahisle bu vesile ile sulhün muhafazası arzusu ifade edilmektedir.

Osmanlı Devleti ile Venedik arasındaki mektuplaşmalar yalnızca baylos üzerinden yürütülmemektedir. Ayrıca bunun için vazifelendirilmiş elçiler de bulunmaktadır. İlgili arşiv belgelerinde, Osmanlı Devleti tarafından nâmelerin/mektupların “çavuş” ünvanlı kişilerle gönderildiği⁶⁴; Venedik tarafından gelenlerin ise “elçi” olarak isimlendirildiği görülmektedir⁶⁵. Girit Savaşı’na kadar Osmanlı-Venedik ilişkilerinin büyük bir kısmında bu elçilerin getirdiği mektupların önemli bir yer kapladığı anlaşılmaktadır. Bu ziyaretlerin konusu elimizdeki vesikalara

⁶³ Mahmut H. Şakiroğlu, “Balyos”, s.44

⁶⁴ Mesela bk. Belge No: 1184-1185, 1217-1219, 1222, 1231.

⁶⁵ Mesela bk. Belge No: 1999, 1229, 1248.

göre genellikle ticarî faaliyetler sırasında yaşanan anlaşmazlıkların düzeltilmesi, eşkıyalık faaliyetlerinin durdurulması, Venedik'te ölen Osmanlı tebaasını terekesinin iadesi, ahidnâmeye uyulması, sınır anlaşmazlıklarının giderilmesi vb. gibi hususlar olmuştur.

Elçiler, mektupların yanı sıra yanlarında getirdikleri hediyeleri doja ya da sultana sunmuşlardır. Buna karşılık doj ve sultan da aynı şekilde gelen elçiye hediyeler vermekte idi. Hediyeleşmenin bu iki devlet arasında bir yakınlık oluşturduğunu söylemek mümkündür.⁶⁶

2.4 Ticarî Konular

Ticaret, Osmanlı Devleti ve Venedik Cumhuriyeti arasındaki ilişkilerin önemli bir bölümünü kapsamaktadır. Venedik Cumhuriyeti'nin ticaret yolu Asya'dan gelecek malların Anadolu ve Akdeniz üzerinden güvenle geçip Venedik'e ulaşması üzerine kurulmuştur. Bu bağlamda levant adı verilen bölge, Asya ürünlerinin Venedik'e ulaşmasında önemli bir rol oynamaktadır.⁶⁷

Hem Osmanlı hem de Venedik idaresi için Akdeniz ticaretinin canlı tutulması hayatî öneme sahip olmuştur. Zira 1498 yılında Portekiz, Vasco da Gama öncülüğünde Afrika'nın batı kıyılarını dolaşıp Ümit Burnu'nu ulaşmış ve kısa bir süre sonra da buradan Hindistan'a kadarki bölgede geniş bir hâkimiyet alanı oluşturmuştur.⁶⁸ “Coğrafi Keşifler” sebebiyle 16. yüzyılda Akdeniz ticaretini korumak ve canlandırmak, her iki devletin de fayda göreceği bir durum olmuştur.

Avrupa'nın ticaret için Portekiz'in keşfettiği yeni yolları kullanmaya başlaması, Akdeniz ticaretine ağır bir darbe vurmuştur. Bu durum Venedik Cumhuriyeti'nin ticarî çıkarlarını da en az Osmanlı Devleti kadar menfi yönde etkilemiştir. Bunun sonucunda Akdeniz'de korsanlık faaliyetleri artmış, hatta bu faaliyetler kontrol edilemez boyutlara ulaşmıştır. Bu dönemde Osmanlı yerel korsanlarının yanı sıra İngiliz, İspanyol, Hollandalı, Fransız korsanları da Akdeniz'i faaliyet sahası olarak seçmişlerdir.⁶⁹ Özellikle Portekiz ve İspanya arasında papanın da aracılığıyla 1494 yılında imzalanan

⁶⁶ Bk. Belge No: 1260, *Mahmud Paşa'nın, Venedik doju tarafından kendisine yollanan mercan tesbih için teşekkür ettiği belge*. Ayrıca Bk. Belge No: 1322.

⁶⁷ Şerafettin Turan, “Levant”, *DİA*, XXVII, 145

⁶⁸ Ahmet Kavas, “Sömürgecilik”, *DİA*, XXXVII, 395

⁶⁹ Serap Mumcu, *Venedik Baylosu'nun Defterleri*, s.21

Tordesillas Antlaşması ile coğrafi keşiflerin bir tarafı haline gelen İspanyalılar, Osmanlı Devleti ve Venedik'in Akdeniz havzasındaki ortak düşmanı haline gelmiştir.

Korsanlara karşı kurmuş oldukları ittifaka rağmen Osmanlı Devleti ile Venedik Cumhuriyeti'nin bu dönemde kendi aralarındaki ticarî faaliyetlerinin sorunsuz ilerlediğini söylemek mümkün değildir. Yapılan arşiv incelememizde, Venedikli tüccara ticaret sırasında ayrıcalık tanınması, haksız vergi alınmaması, Müslüman tüccarın işlerinin kolaylaştırılması, Müslüman tüccarların esir edilmemesi, Venedik'in aktif kullanılan iskelenin iptaline sebep olmaması, ahidnâmede izin verilmediği halde mal satımı, ticaret sırasında kaybolan malların tazmini, tüccarın alacaklarının tazmini, hırsızlık ile çalınan malların iadesi, hastalık vb. gibi konularla ilgili şu vesikalar tespit edilmiştir:

Belge No:1118, 1163, 1167, 1170, 1175, 1178, 1180, 1181, 1190, 1193, 1199, 1207, 1210, 1231, 1232, 1255, 1271, 1288, 1309, 1316, 1355, 1357, 1359, 360, 1361, 1366, 1368, 1370, 1371, 1372, 1373, 1378, 1379, 1380, 1381, 1388, 1426, 1437, 1439.

2.5 Korsanlık ve Eşkıyalık

Venedik Cumhuriyeti ve Osmanlı Devleti'nin Akdeniz havzasında en çok uğraştıkları konulardan biri de korsanlık ve bölgede yapılan eşkıyalık faaliyetleridir. Korsanlık, bu tarihte geleneksel özelliği olan sıradan yağmacılık karakterini kaybetmeksizin, Hristiyan ülkeleri açısından Müslümanlara ve onlarla ticaret yapan Hristiyan müttefikleriyle Yahudilere karşı -Haçlı Seferlerinin yerini tutan- bir savaş özelliği kazanmış, Osmanlılar açısından ise Müslüman Türk aleminin batıya büyük akınının bir yönü olan Akdeniz'de gaza faaliyetlerini yürütmenin bir aşaması olarak anlaşılmıştır.⁷⁰

Eşkıyalık, korsanlık faaliyetlerinin karada yürütülen hali idi. Özellikle Papalık, Müslüman gemilerine ve topraklarına saldırılar düzenleyip yağma faaliyetlerinde bulunan Uskokları Haçlıların devamı sayıyor ve içten içe destekliyordu. Hristiyan olmayanlarla savaşma bahanesi olan Uskokların, Venedik ve Dubrovnik gemilerinden

⁷⁰ Mustafa Öztürk, "17. Yüzyıl Venedik Arşivi'ndeki Türkçe Belgelerde Akdeniz'de Korsanlık, Tarihin İzinde Bir Ömür Prof. Dr. Nuri Yavuz'a Armağan," ed. Necdet Hayta vd., Ankara 2019, s.756

başka Papalığa sadık Ankonalıları da saldırılarına rağmen Roma'nın Uskok eşkiyasına karşı destekleyici tutumu değişmemiştir.⁷¹

Osmanlı Devleti açısından ise Tunus, Trablusgarp, Cezayir ve Mağrip denizcileri, Akdeniz'deki hâkimiyetinin aslî unsurları idi. Bu topraklar Osmanlı Devleti'ne tâbi olan salyâneli eyalet hükmünde olan vilayetler idi. Mağrip korsanları İspanyol, Fransız ve yeri geldikçe İngiltere gemilerine saldırarak kıyılarını onlara karşı koruyorlardı.⁷² Bu sebeple merkezî idare bazen aşikâr şekilde bazen de el altından bu faaliyetleri desteklemekte idi. Ayrıca Osmanlı korsanları için 'levend' tabiri de kullanılmaktaydı.⁷³

Akdeniz'de faaliyet gösteren korsanları kabaca Mağrip korsanları, Ülgün ve Uskok korsanları, Venedik, Malta, Floransa, İngiliz ve İspanyol korsanlar olarak sıralayabiliriz. Arşiv incelememiz sonucu belgelerde en çok Uskok ve Ülgün korsanları, leventler ve İspanyalı korsanlar ile ilgili belgeler karşımıza çıkmaktadır.

Portekiz'in yeni ticaret yollarını keşfi ile Akdeniz'de korsanlık faaliyetlerinin arttığını daha önce belirtmiştik. III. Murad zamanında Osmanlı Devleti'nden ilk kapitülasyonunu alan İngiltere de Akdeniz'e inmiş ve bölgede korsanlık faaliyetlerine başlamıştır. Venedik bu gelişmelerden hoşnut olmasa da İspanyollara olan düşmanlığı yüzünden kuzeyden gelen İngilizlere karşı sessiz kalmış ve bu durumdan faydalanmaya çalışmıştır. Bunun sonucunda İngilizler İstanbul'a Venediklilerden daha ucuza kumaş getirip, Osmanlı mallarını almaya başlamıştır.⁷⁴

17. yüzyılda korsanlıkta ve eşkiyalıkta öne çıkanlar ise Uskoklardır. Seng bölgesinden yönlendirilen Uskok akınlarının amacı, düşmana fiziksel zarar vermekten öte, büyük ölçüde yağma yolu ile kazanç elde etmektir. Uskokların komutanlarının liderliğinde Osmanlı yerleşimlerini yaktıkları ya da Osmanlı birliklerine pusu kurdukları görülmüştür, ama pusuları daha çok mal taşıyan kervanlara yönelik idi ve akınlarının zamanlaması da sürülerin hareketi ya da gemilerin ritmine göre ayarlanmakta idi.⁷⁵

Osmanlı ve Venedik hükümetleri, zaman zaman Venedikli korsanlar ve Uskok eşkiyası yüzünden karşı karşıya gelmiş olsalar da İspanyalı korsanlara karşı birlikte mücadele etme kararı almışlar idi. Zira İspanyalılar yalnızca Osmanlı kıyılarına değil

⁷¹ Maurice Aymard, "XVI. yüzyılın Sonunda Akdeniz'de Korsanlık ve Venedik", çev. M. Genç, *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası*, XXIII/1-2 (İstanbul 1963), s. 222-223

⁷² Mustafa Öztürk, "17.yüzyıl Venedik Arşivi'ndeki Türkçe Belgelerde Akdeniz'de Korsanlık", s.459

⁷³ Mücteba İlgürel, "Levent", *DİA*, XXVII, 149.

⁷⁴ Maurice Aymard, "XVI. yüzyılın Sonunda Akdeniz'de Korsanlık ve Venedik", s.227

⁷⁵ C. Wendry Bracawell, *16.yüzyılda Adriyatik'te Korsanlık ve Eşkiyalık: Senjli Uskoklar*, çev. Mehmet Morali, İstanbul 2009, s. 130

Venedik kıyılarına da saldırmakta idi. Venedik Devlet Arşivi'nde İspanyol korsanlara karşı birlikte mücadele edilmesi hususunda belgeler bulunmaktadır.⁷⁶ Venedik bu dönemde çıkarları doğrultusunda hareket etmiştir. İki devlet arasındaki ticaret ağının güvenliği ahidnamede şartlara bağlanmış olsa da arşiv vesikalarında zaman zaman Venedikli kapdanların, Osmanlı ticaret gemilerini İspanyol korsanlar karşısında yalnız bıraktıklarına⁷⁷, Venedik sınır kalelerindeki idarecilerin Uskok eşkiyasının Osmanlı topraklarına yönelik saldırılarına sessiz kaldıklarına ya da onlara yardımcı olduklarına dair şikayetler⁷⁸ görmekteyiz.

Osmanlı Devleti Akdeniz bölgesindeki korsanlık ve eşkiyalık faaliyetlerine karşı önlemler almaya çalışmıştır. Yürüttüğü ticarî faaliyetler dolayısıyla müttefik olduğu Venedik ile korsanlık ve eşkiyalık olaylarına karşı ahidnâme şartları ile güvenliği sağlamayı amaçlamıştır. Bu şartları kısaca esirlerin iadesi, eşkiya ve korsanlara karşı birlikte hareket edilmesi, eşkiyalık yapanların bulunup cezalandırılması, korsanlık yoluyla çalınan malların buldurulup iade edilmesi yahut zararının tazmini gibi başlıklarda toplayabiliriz.⁷⁹ Aksi bir olay yaşanması durumunda sık sık Venedik'i ahidnameye uyması konusunda uyarmıştır. Ayrıca tüccarın eşkiyadan korunması amacıyla ihtiyaç görülen yerlerde hanlar dahi inşa etmiştir.⁸⁰ Nihayetinde, her iki devlet bölgedeki çıkarlarını korumak için dönemsel ittifaklar kurmuş olsalar da birbirlerine karşı yürüttükleri korsanlık faaliyetleri en nihayetinde 1645 yılında Girit Savaşı'nın çıkmasına sebep olmuştur.

Tez araştırmamız sırasında karşılaştığımız eşkiyalık ve korsanlık konulu belgeler şöyledir:

Belge No:1164, 1165, 1170, 1175, 1184, 1185, 1187, 1196, 1199, 1200, 1207, 1209, 1210, 1214, 1217, 1218, 1219, 1222, 1227, 1255, 1257, 1323, 1325, 1327, 1329, 1338, 1339, 1352, 1356, 1364, 1441

⁷⁶ Bk. Belge No: 1164 Belge No: 1165

⁷⁷ Bk. Belge No:1210

⁷⁸ Bk. Belge No: 1184- 1185

⁷⁹ Bk. Belge No: 1145, 1236, 1318

⁸⁰ Mustafa Öztürk, "17.yüzyıl Venedik Arşivi'ndeki Türkçe Belgelerde Akdeniz'de Korsanlık", s.455

2.6 Arzuhaller

Sözlük manası “halin bildirilmesi”, “ne halde bulunduğunu bildirme”, “dilekçe” anlamlarına gelmektedir.⁸¹ Reayanın bir hususta yardım istemek yahut var olan bir durumdan şikâyet etmek üzere üst makamlara yazdıkları dilekçelerdir.

Osmanlı Devleti’nde halkın istekleri ve şikayetleri ile her dönemde ilgilenilmiştir. Sosyal hayatın düzenini korumak açısından bu durum büyük önem taşımaktadır. Bir haksızlıktan şikâyet, bir malın çalınması, yapılan ticarete ücretin alınamaması gibi durumlar arzuhal ile yetkili birimlere bildirilip sorunun çözümü istenmekteydi. Arzuhal yalnızca saraya, padişaha değil yerel yöneticilere de sunulabilirdi. Arzuhalin yalnızca bir kişi tarafından yazılması şart değildi. Aynı dertten muzdarip tüccar taifesi ya da bölge halkı şikayetlerini dileklerini yazıp imzalarını ekleyip topluca arzuhal sunabilirdi.⁸² Mahkemede davası görülen kimseler dava hüccetlerini göstermek suretiyle itirazlarını sürdürebilirlerdi. Eğer halk yerel mahkemelerde kadının verdiği hükmü beğenmez ise davayı Divan-ı Hümayun’a taşıyabilirdi. Dîvân-ı Hümayun, ikindi divanı, cuma divanı ve taşrada eyalet divanı gibi en yetkili idarî organların başlıca görevleri arasında, arzuhalleri kabul etmek ve değerlendirmek de vardı.⁸³ Özellikle Venedik Devlet Arşivi’ndeki belgelerde ticaret, veraset, eşkıyalık gibi iktisadî ve sosyal durumlarda arzuhallerin yoğunlaştığını söylemek mümkündür.

Bu tez çalışması kapsamında yaptığımız arşiv okumalarında arzuhal türündeki belgelerin sayısı oldukça fazladır. Gerek zimmî gerek harbî gerek Yahudi gerekse Müslüman kimseler haksızlığa uğradıkları durumları yazmış oldukları arzuhaller ile İstanbul’a bildirmiş ve hatta zaman zaman Divan’ı Hümayûn’da davalarının görülmesini istemişlerdir.⁸⁴ Belgelerde karşılaştığımız konular ölen kişinin terekesinin verilmesi, tüccar taifesinin haklarının korunması, çalınan malların tazmini gibi muhtelif konulardır.

Bu başlıkta özellikle Duhtoride Frajanik isimli bir Frenk’in Müslüman olup adını Recep olarak değiştirmesi ile yaşadığı olayları arzuhal ve hüccetler olmak üzere 46 adet ve konu ile ilgili verilen 2 ferman olmak üzere 48 belgede İstanbul’a bildirmesini belirtmek istiyoruz. Bu konuda dikkate şayan bir diğer nokta ise İstanbul’a, Divan’a, Bosna Beylerbeyi’ne, sadrazama yazılan bu belgelerin Venedik Devlet Arşivi’nde

⁸¹ Ferit Devellioğlu *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat*, s. 40.

⁸² Bk. Belge No: 1271

⁸³ Mehmet İpşirli, “Arzuhal”, *DİA*, III, 447

⁸⁴ Bk. Belge No: 1417

karşımıza çıkıyor oluşudur. Baylosun kendisine tuzak kurduğunu, canına kastettiğini, elinde bulunan hüccet ve sicillerin çaldığını da yazdığı arzuhallerde bildirmiştir. Belki de Venedik arşivinde gördüğümüz bu belgeler baylos eliyle Venedik'e ulaştırılmış olabilir. Konuyla ilgili diğer bir ihtimal ise Recep isimli kişinin casus olma ihtimalidir. Recep arzuhallerinde, Müslüman olduktan sonra kızlarının Venedik tarafından esir edildiğini ve mallarına el konulduğunu bildirip İstanbul'daki Venedik temsilcisi olan baylos ile davasının görülmesini istemekte ve en nihayetinde uzun uğraşlar sonucu amacına ulaşmaktadır. Konu ile ilgili padişah tarafından konunun doğruluğu tespit edildikten sonra gereğinin yapılması ile ilgili ferman ve aynı konulu sadrazamın pençeli mektubu ilgili makamlara yollanmıştır.

Tez çalışmamız sırasında arşiv belgelerinde karşılaştığımız arzuhalleri şöyle sıralayabiliriz;

Belge No:1118, 1175, 1210, 1231, 1261, 1271, 1327, 1355, 1359, 1360, 1361, 1366, 1368, 1370, 1372, 1373, 1374, 1375, 1376, 1377, 1378, 1379, 1380, 1381, 1382, 1383, 1385, 1386, 1387, 1388, 1390, 1391, 1393, 1394, 1395, 1397, 1399, 1400, 1401, 1403, 1405, 1406, 1407, 1408, 1409, 1410, 1412, 1413, 1414, 1415, 1416, 1417, 1418, 1419, 1420, 1421, 1422, 1424, 1426, 1427, 1428, 1437, 1439, 1441.

3. ARŞİV METİNLERİ

Belge No: 1118

Belge Özeti: Peras (Perasto) ve Budva (Budua) tüccarlarının Türk tüccarların mallarına ve canlarına kast etmeleri sonucu yaşanan olumsuz sürecin giderilmesi ve gerekirse davasının Kotor'da görülmesi hususunda İlyas'ın Venedik doji Marino Grimani'ye arzuhali.

Hüve

Venedik doj[ı] ve begler[i] huzûrlarına arzuhâl budur ki,

Hâliyâ padişâhlığınızda temekkün olan Peras [Perasto] ve Budva [Budua] tüccârları kadîmü'l-eyyâmdan berü bizim iskelelerimize gelüp nice terekeler alurdı ve her kaçan kayıklardan korkarlardı. Biz her birisine yoldaşlık idüp kurtarmış idük ve akçeleri eksik olduğu zamân akçe virirdik ve nicesine dahi veresiye tereke virilmiş idi. Akçemizi varup talep eyledigimizde tuz almak üzerine karındaşımızı Mustafa Beg'i on bir âdemimiz ile katl idüp deryâya bıraktılar. Husûs-ı mezbûr içün Kotor begine kâdîlardan temessük gönderüp ve vilâyetin a'yânından mahzarlar irsâl olunup bundan evvel Kotor begi olan Civan Make [Giovanni Magno] mezbûr âsîler ile bir olup haklarından gelmedi. Ve biz ol câniblere gelmeğe anların şerrinden kâbil ve mümkün degildir. Bize olan zulm kimesneye olmuş degildir. Yetmiş iki millet vardır, cümlesinin şerî'atı vardır. Biz kıyâs iderdik ki sizin gerçekten adâletiniz vardır. Lâkin adâlet olmadığı sizden degildir, hemân Kotor beglerindendir. Ümîzdir ki arzuhâl huzûrunuza vâsıl oldukda mezbûr âsîleri habs i[t]düdüp Kotor'da dursun, bizi Kotor begi vire ile alsun. Anda da'vâ idelim. Eger bizim âdemlerimizin günâhları varise biz dahi sağ gelmeğe istemezüz. Lâkin eger bizim hakkımızı anlardan alıvirmezseniz ol dünyâda siz cevâbın virirsünüz. Zamânınızda böyle zulm olmağa lâzım degildir. Peras âsîleri bu vilâyete itdükleri kabâhatlerin hesâbı yokdur. Eger mezbûrlardan hakkımızı alıvirmezseniz biz dahi eger Leş [Alessio] İskelesi'nde ve eger Drac İskelesi'nden her bir iskelede bulduğumuz tüccârlarınuzı anlardan intikâm alınmak mukarrerdir. Bu vebâllerin huzûr-ı Hakk'ta siz cevâbın virürsünüz. Pâdişâhlıktan gazez adâlet eylemekdir. Âdemleriniz çokdur. Eger câiz ise bir müstakîm âdem gönder, Ülgün Kal'ası'nda ve Leş Kal'ası'nda ve İskenderiye Kal'ası'nda ve cümle iskelelerde teftîş olunsun. Eger biz didüğümüz yalan olursa on bir âdemimizin kanı gitsün. Ammâ pâdişâhlığı[nı]zda böyle zulm olmağa layık degildir. Ve hâlâ

vilâyetinizden Leş Limanı'na zahîre için âdem gelüp Mikel [Michele] nâm tüccâr Filib [Filippo] gelüp gemüyi tereke ile doldurup limana vardıkda terekesin ve gemüsin fuzûlen alup ve mezbûr tüccârlarınızı katl eylemek kasd idüp mezbûr âsîlerden gücile halâs bulup ve Mostar'da nice yerlerde tereke bazâr idüp anların sebep ile almağa mümkün olmayup ve bu kabâhat iden Bato Re'îs Budvalı yoldaşları iledir. Ve bizim âdemlerimizin ahvâline vâkıf olmak isterseniz Nadal Şuri ve Mikel [Michele] ve Kamile [Camillo] nâm tüccârlara suâl olunsun, zîrâ ol zamanda Leş İskeleyi'nde mevcûd bulundılar. Ve eger arzuhâl huzûrunuza gelüp vâsıl olurise ne hâl iderseniz mektûbunuz ile i'lâm idüp Mikel nâm tüccâr ile irsâl idesiz. Ve eger âsîlerden hakkımızı alıvirürseniz hâtırınız için her ne hidmetiniz düşerse görölmek mukarrerdir, inşâllahu te'âlâ. Bâkî ne demek lâzımdır. Ve eger bu husûsı ki siz dahi nice idüğün ma'lûmunuz olsun, biz huzûrunuza gelmeğe Perastlardan korkaruz, hemân adâlet etmek isterseniz bir kadırga mektûbunuz ile gelsün ki huzûrunuza gelelim, anda duruşalım, zîra gayride bizim hakkımız hak olmaz.

Bende İlyas

[Arkada:] Venedik doj ve begleri huzûrlarına vâsıl ola bi'l-hayr.

Belge No:1130

Belge Özeti: Sultan I. Ahmed'in tahta cûlusuna dair Veziriazam Yavuz/Malkoç Ali Paşa'nın Doj Marino Grimani'ye pençeli mektubu.

Hüve

İftihârü'l-ümerâi'l-izâmi'l-İseviyye muhtârü'l-küberâi'l-fihâm fî'l-milleti'l-Mesîhiyye muslih-i masâlih-i cemâhîrû't-tâife'n-Nasrâniyye sâcid ezyâlî'l-haşmet ve'l-vakâr sâhib-i delâilî'l-mecd ve'l-iftihâr muhabbetlü dostumuz Venedik doji *hatemallahu avâkıbuhû bi'l-hayr ve'r-reşâd ve ahsen ileyh sebîlü's-sevâb ve's-sedâd* kibeline dostluğa lâıyk ve meveddet ü muhabbete muvâfık hulâsa-i selâm-ı meveddet-encâm ve nakâve-i peyâm-ı meserret-fercâm ithâfından sonra inhâ-i muhibbâne budur ki,

Kadîmü'l-eyyâmdan melâz-ı ekâsere-i zemîn ve me'âz-ı kıyâsere-i sâhib-i temkîn olan Âsitâne-i sa'âdet-ünvân-i pâdişâhî ve dûd-mân-ı muhalledü'l-erkân-ı şehin-şâhiye olan meveddet ve muhabbetleri muktezâsınca ve bu Devlet-i Aliyye vükelâsiyla ile'l-ân idegeldükleri hüsn-i mu'âmele ve ülfetleri müsted'âsınca bu muhlis-i salâh-endîşleri tarafından istifsâr olunur ise elhamdülillahi te'âlâ ile'l-alî vücûdumuz sadr-nişîn-i mesned-i âfiyet ve sâhib-i temkîn-i müttekâ-yı ten-düristî ve sıhhat olup me'mûr

olduğumuz hidemât-ı vekâlet-i kübrâda temşiyet-i umûr-ı havâss ve avâm ve edâ-yı müddet kâffe-i enâm ile takayyüd ve ihtimâm üzereyiz. Ümîzdir ki cemî‘ umûrumuzda tevfi‘-i Rabbü’l-âlemîn bu ez‘af-ı ibâdullaha refik ve mu‘în olup netice-i kârımız bâ‘is-i huzûr-ı refâhiyet-i re‘âyâ ve mûceb-i itmînân-ı kulûb-ı fukarâ ve zu‘efâ ola. Sânîyâ taht-ı âlî-baht-ı hüsrevânî ve serîr-i sa‘âdet-masîr-i cihân-bânî sa‘âdetlü ve devletlü pâdişâh-ı gerdûn-vakâr *e‘azzellahu ensârehu vezâ‘if-i iktidârehu* hazretlerinin cülûs-ı hümayûnları vâki‘ olup hutbe-i pâdişâhî elkâb-ı latîfleri ile kemâl-i ibtihâc ve sikke-i hilâfet ve şehin-şâhî mukârenet-i nâm-ı şerîfleri ile mezîd-i revâc bulup bu haber-i meserret-eserin âmmeye i âlemiyâna inhâsı lâzım olup husûsa Devlet-i Aliyyeleri ehîbbâsına mühimm ve lâzım olmağla de‘b ü âyîn-i pâdişâhân-ı sâlifeyi ri‘âyeten taraf-ı karînü’ş-şerîfelerinden nâme-i hümayûn ile inhâ için Dergâh-ı Âlî çavuşlarından kıdvetü’l-emâsil ve’l-akrân Mustafa Çavuş irsâl olundu. Sebeb-i izdiyâd-ı mevâd-ı muhabbet-i kadîme ve mûceb-i iştidâd-ı esâs-ı meveddet-i müsted‘iyye için mektûb-ı muhâlesat-mashûb tahrîr olunup irsâl-i huzûr-ı sadâkat-mevfûr kılınmıştır. İnşâberrallahu te‘âlâ bir mübârek vakit ve kutlu sâ‘atde vusûl bulmak müyesser olup sa‘âdetlü ve şevketlü pâdişâhımızın cülûs-ı hümayûnları ma‘lûm oldukda mâbeynde olan dostluk ve muhabbet-i kadîme muktezâsınca tahsîl-i envâ‘-ı sürûr u neşât ve tekmîl-i esnâf-ı hubûr u inbisât idüp levâzım-ı dostî ve muhabbetî edâ ve merâsim-i muhâlesat ve musâdakat-i mü‘eddî idüp nâme-i şerîfin mazmûn-ı hümayûnile amel oluna, el-bâkî ed-dua ve’s-selâm min ittiba‘ el-Hüda.

Be-makâm-ı Kostantiniye el-mahrûse.

Belge No: 1145

Belge Özeti: 1604 tarihli Osmanlı-Venedik Ahidnâmesi

Tuğra

Nişân-ı şerîf-i âlî-şân-ı sâmi-mekân-ı sultânî ve tuğrâ-yı garrâ-yı ikbâl-nümâ-yı cihân-ârâ kiti-sitân-ı hâkânî nefeze bi’l-avni’r-Rabbâni ve savni’s-samadânî hükmi oldur ki,

Şimdiki hâlde avn-i inâyet-i Rabbâni ve meşiyet-i hidâyet-i sübhâni mukâreneti ile ben ki sultân-ı selâtîn-i cihân ve burhân-ı havâkîn-i devrân tâc-bahş-ı hüsrevân-ı rûy-ı zemîn Sultân Ahmed Hân ibn-i Sultân Mehmed Hân ibn-i Sultân Murâd Hân ibn-i Sultân Selîm Hân ibn-i Sultân Süleymân Hân ibn-i Sultân Selîm Hân’ım. Hâlâ

mefâhirü'l-ümerâi'l-azâmü'l-İseviyye merâci'ü'l-küberâi'l-fihâm fi'l-milleti'l-Mesîhiyye Venedik doji olan Marin Gırımani [Marino Grimani] ve sâir begleri *hutimet avâkıbuhû bi'l-hayr* dergâh-ı sa'âdet-dest-gâhıma Covan Moçeniko [Giovanni Mocenigo] kovalir nâm yarar ve mu'temedün-aleyh âdemisin elçi ta'yîn idüp arz-ı sadâkat ve ihlâs eyleyüp merhûmun ve mağfûrun-lehüm cedlerim Sultân Süleymân Hân ve Sultân Selîm Hân ve Sultân Murâd Hân ve babam Sultân Mehemed Hân *aleyhimü'r-rahme ve'l-gufrân* zamânlarında dostluk ve mu'âhede olduğu üzere Âsitâne-i sa'âdetimle olan sulh u salâh ve işbu ahidnâme-i hümayûnda münderic olan şürût u uhûd kemâ-kân mukarrer olup mücedded ahidnâme-i hümayûn virilmek bâbında istid'â etdikleri ecilden istid'âları hîn-i kabûlde vâki' olup bu üslûb üzere ahidnâme-i hümayûn virile deyü hatt-ı hümayûn-ı sa'âdet-makrûnumla fermân-ı âlî-şânım sâdır olmağın müşârün-ileyh Venedik doji ile ve sâir begler ile sulh u salâh mukarrer olup müceddeden ahidnâme-i hümayûn virilüp ve ahidnâmede münderic olan şürût u uhûd alâ vechi't-tafsîl beyân olunup işbu virilen nişân-ı şerîfimle ahd u emân müstahkem olup ve ahd-ı hümayûnum mukarrer ve mü'ekked olmasıçün yemîn iderim ki yeri ve gögi yaradan Hakk subhânehu ve te'âlâ hazretlerinin birliği hakkıçün mâdâm ki anlar tarafından ahde muhâlif iş olmaya benden dahi mu'âhede-i şerîfeme mugâyir vaz' sâdır olmayup min-ba'd Venedik doji ve sâir begleri ile ve âdemleri ile ve deryâda ve karada iken cânibe müte'allik olan yerlerin ve vilâyetlerin halkı ile ve Akdeniz'de vâki' Tine nâm-ı diger İstendil cezîresi kal'ası ile ve sâir tasarruflarında olan cezîreler ve şehirler ve kal'alar ve burgazları ile sulh u salâh mukarrer olup cümle Ayamarko'nun sancağın götüren kimesneler ile yaşıdan ve kurudan el'ân tasarruflarında olan illeri ve köyleri ile şimdiye degin tasarruflarında olup ve şimden sonra kendü dindâşlarından alacak yerleri ile ba'de'l-yevm aramızda olan dostluk ve barışıklık mukarrer olup ve Yanya sancağı sınırında olan Parga nâm mevzi' ki sâbıkâ merhûm ve mağfûr-lehum Sultân Süleymân nevverullâhu te'âlâ merkadehu emriyle yakılup yıkılmış idi, mezîd-i inâyetlerinden yine anlar cânibine tasarruf olunmasın emr idüp zıkr olunan mevzi' kal'asıyla ve varoşıyla karyeleri ile ve hudûd ve sinurıyla merhûm ceddin müşârün-ileyh hazretleri inâyet eyledüğü üzere anların zabt u tasarruflarında ola. Amma mezbûr Parga ve ana tâbi' olan köylerde vâki' olan âdemleri denizden ve kurudan Memâlik-i Mahrûseme zarar u ziyân iderlerse Venedik begleri ol zarar u ziyânı tazmîn etdüreler. Ve idenlerin muhkem haklarından geleler. Ve Memâlik-i Mahrûsemde olan sancakbeglerinden ve subaşılardan ve bi'l-cümle hüddâm-ı encüm-ihtişâmımdan hiç ahad anların vilâyetlerine ve kal'alarına ve burgazlarına ve âdemlerine zarar u ziyân irişdirmeyeler. Ve eger cenâb-ı celâlet-me'âbıma müte'allik olan beglerden

ve asâkir-i zafer-me'âsirinden anların vilâyetlerine ve kal'alarına ve burgazlarına ve âdemlerine zarar u ziyân iriştirirler ise vâki' olan zarar u ziyân fermân-ı şerifimle yerine konulup dahl idenlerin haklarından geleler. Ve mezbûr beglerin bâzîrgânlarından ve âdemlerinden Memâlik-i Mahrûseme yaşıdan ve kurudan kadirga ve gökeleri ve gayrı küçük gemileri ile Mahrûse-i İstanbul'a ve Galata'ya ve Diyâr-ı Arabistan'dan İskenderiye-i Mısır'a ve Gelibolu'dan aşağı olan boğaza ve İnebahtı ve Preveze boğazlarına ve Moton limanlarına gaflet ile gelüp girmeyüp mukaddemâ dizdârlarına tenbîh eyleyüp icâzet ile gelüp girüp meger ki rüzgâr şiddet üzere olmağla furtına olup veyâhûd anları levend kalitaları kovup ol iskelelerden gayrı konacak bir yerleri olmayup zarûret ola ol vakt gelüp gireler. Eger mümkün ise tenbîh ideler. Ve gitmelü olıcak icâzetsiz gitmeyüp ve muhâlefet idenlerin haklarından geline. Anun-çün Venedik beglerine töhmet olunmaya. Ve Memâlik-i Mahrûsemden deryâ yüzüne giden gemiler ve kadirga donanmalar deniz yüzünde Venedik gemilerine buluşursa birbirine dostluk idüp zarar u ziyân itmeyeler. Anlar dahi fermân-ı şerifle deryâ yüzüne çıkmış donanma ve kadirgalaruma ve sâir deryâ yüzünde yûriyen gemiler ile buluşduklarında yelkenlerini indirüp dostluklarını bildüreler. Ve eger yelkenlerini indirüp dostluklarını bildirdikten sonra zarar u ziyân idecek olurlarsa eger gemi ve âdem ve esbâb ve tavar ziyânıdır yerine konıla. Hemçünân anların gemileri ve kadirgaları ve donanmaları dahi deniz yüzünde benim gemülerime veyâhûd rençber gemilerine buluşurlar ise dostluk üzere geçüp zarar u ziyân itmeyeler. Eger gemiler ve âdemler ve esbâb ve tavar ziyânıdır, her ne ise yerine koyalar. Ve eger ittifâk düşüp harâmî ve levend gemisine buluşup ol harâmî gemisi bunlara kasd idüp cenk ile harâmî gemisine bunlar gâlib olalar, hîn-i muhârebeye helâk olandan gayrı ne kadar âdem esîr olup diri tutarlar ise asla katl itmeyüp bî-kusûr sâğ ve sâlim Südde-i Sa'âdetime irsâl ideler. Muhkem haklarından gelinüp bir vechile siyâset itdürem ki sâirlerine müceb-i ibret ola. Ve Memâlik ve Memâlik-i Mahrûsemden donanma gemilerim ki bir tarafa sefere gidüp Venedik'e müte'allik olmaya, Venedik donanması epsem kendü hâlinde dostluk üzere durup ve hareket itmeyüp varup kimesneye mu'âvenet etmeye. Ve benim donanma-yı hümâyûnuma zarar u ziyân iriştürmesine sebep olmaya. Benimle düşmanlık üzere olan kimesnelerin donanmalarını aralarına getürmeyeler. Ve anlara yardım ve azık vormeyeler. Ve eger donanmalarından her kim bu emrûme muhâlefet iderse eylediği yerde Venedik begleri muhkem haklarından geleler, sâirlerine müceb-i ibret vâki' ola. Ve gayrı vilâyetin dahi barçalarına ve kadirgalarına ve gayrı gemilerine râst geldikleri vakt Venedik begleri kendü adalarına ve limanlarına ve hisârlarına sığındırmayup durgurmayalar, tutmak mümkün olursa tutup

mecâl virmeyüp haklarından geleler. Benim tarafımdan dahi ol vechile amel olunup gayrı vilâyetin harâmi barçalarını ve kadırgalarını limanlaruma hisârlaruma sığdırmayup tutmak mümkün olursa tutup mecâl virmeyüp haklarından geleler. Ve Venedik'den biri gelüp Memâlik-i Mahrûsemde bir kimesne ile satu-bazar idüp akçesini tamâm virmedin hîle idüp kaçup giderse benim hükm-i şerifimle varup talep olundukda ol kimesne bulunursa erzâkı sâhibine alıvireler. Ve Memâlik-i Mahrûsemde bir kimesne varup Venediklûden biri ile satu-bazar idüp akçesin tamâm edâ itmedin kaçup gelürse sâbit olan hakkı alıvirile. Ve Memâlik-i Mahrûsemde bir kimesne borç idinse veyâhûd bir vechile müttehim olup gaybet eylese anın-çün bir günâhsız tutulmaya, Venedik beglerine anın-çün töhmet olunmaya, meger ki anların memleketine varup dura. Benim cânibimden dahi ol vechile etdürile. Ve baylos kimi dilerlerse göndereler. İsterlerse horandalarıyla gelüp Mahrûse-i Kostantiniyye'de üç yıla karîb dura tamâm olmadın gide, dilerse horandasız gele maslahat ne ise göre üç yıl tamâm olmadın evvel dahi gide anın yerine ol vecihle biri dahi gele. Ve Venedik'den bir esîr kaçup Memâlik-i Mahrûseme gelüp Müslümân olursa ve sâhibi gelürse bin akçe virile. Sâhibi gelmeyüp vekîli gelürse akçeyi vekîline vireler. Eger küfrî üzere ise ol esîr aynî ile virile. Memâlik-i Mahrûsemde kaçup anlara varırsa ve eger Müslümân ise veyâhûd mürted oldıysa te'allül itmeyüp elbette aynî ile kendüyi viriler. Ve eger küfri üzere ise sâhibine veyâhûd vekîline bin akçe vireler. Eger Mağrib'in levend kalitaları ve gayrı yerlerin korsan kayıkları deryâdan ve sâir karadan olan harâmîler varup Venedik'e tâbi' olan adaları ve gayrı yerlerini vurup âdemlerini esîr idüp getirüp Rûmeli'nde ve Anadolu'da ve Mağrib'de ve sâir yerlerde satup veya kendüler kullanup bu makûle esîr her kimin elinde bulunursa bilâ-tereddüd ellerinden alınıp Venedik beglerinin bayloslarına ve kâ'im-makâmlarına veya vekîllerine teslîm ideler. Ve ol harâmî levend ele getirilüp muhkem haklarından gelinüp ve ol esîr bir Müslümân olmuş ise azâd olup saluvirile. Ve ahidnâme-i hümayûna ve sulh u salâha muhâlif Venedik re'âyâsın ba'zı kimesneler esîr idüp ve elden ele kaçırmağla ihtilâlle bâ'is olurlar imiş. İmdi sulh u salâh zamânında vâki' olan Venedik esîrleri her kimin elinde bulunursa Müslüman olmuş ise azâd etdürile ve eger henüz küfrî üzere ise işbu ahidnâme-i hümayûnum ve sulh u salâh mücebince Venedik baylosuna veya kendü ta'yîn etdüğü âdemisine teslîm itdirilüp min-ba'd ahidnâme-i hümayûna ve sulh u salâha muhâlif esîr itdirilmeyüp idenlerin haklarından gelinüp te'allül ve bahâne itdirilmeye deyü vârid olan hatt-ı hümayûn mücebince nişân-ı hümayûn virilmegin kemâ-kân ol nişân-ı hümayûn mefhûmuyla amel oluna. Ve Venedik gemileri Memâlik-i Mahrûseme gelürken muhâlif yel çıkup ol gemi helâk olup ne mikdâr âdem kurtulursa azâd ola. Esbâbları kurtulursa

sâhibine virile. Kapudan cânibinden ve âdemlerinden ve sâirlerinden kat'a dahl olunmaya. Ve Memâlik-i Mahrûsemenden ol tarafa bir gemi varırken muhâlif yel çıka ol gemi helâk olur ise Venediklü âdem kurtulursa anlara dahl olunmayup esbâbları sâhibine virile. Kat'a dahl ü nizâ' olunmaya. Ve eger Memâlik-i Mahrûsemenden şol yerlerden ki kadirga ve kayıkları ve gayrı gemileri deryâ yüzine çıkup gitdikleri vakit ki kapudanım anlar ile bile olmaya, ol gemilerin re'îsleri muhkem kefillere virile ki varup Venedik memleketine zarar u ziyân iriştirmeyeler. Eger kefil virmeden giderlerse mücrim ve günâhkâr olalar, muhkem haklarından geline. Ve eger kefil virdikden sonra zarar iderlerse ne zarar u ziyân olunursa kefilleri vireler. Hemçünân Venedik cânibinden dahi deryâ yüzine gemileri çıka, Venedik kapudanı bile olmaya re'îsleri muhkem kefillere virdikden sonra Memâlik-i Mahrûseme zarar u ziyân yetiştirirlerse olan zarar u ziyânı kefilleri vireler. Eger kefilsiz giderlerse mücrim ve günâhkâr olalar, muhkem haklarından geline. Ve Memâlik-i Mahrûsemenden bir harâc-güzâr veyâhûd bir âmil kaçup Venedik'e müte'allik kal'alara ve adalara varup temekkün itse kabul olunmaya, varan âdemler te'allül itmeyüp aynı ile vireler. Ve şöyle kim âdem öldürüp veyâhûd uğrılık idüp rızk götürürlerse aynı ile vireler. Benim cânibimden dahi ol vecihle itdirilüp ol taraftan âdem öldürüp veyâhûd uğrılık idüp rızk götürürse aynı ile vireler. Ve Venediklünün birbiri arasında nizâ'ları olsa baylosları âdetlerince dinleye, kimesne mâni' olmaya. Ve bir kimesnenin baylosla nizâ'ı olsa şöyle ki Südde-i Sa'âdetimden Mahrûse-i İstanbul'da ola vâki' olan kazıyyesi Divân-ı âlî-şânımdan istimâ' oluna. Ve lâkin ben sa'âdet ile sefer-i hümayûnumda bulunacak olursam anın gibi baylosla vâki' olan münâza'a İstanbul muhâfazası-çün konulan hâkim huzûrunda kâdî ma'rifetiyle istimâ' oluna. Ve şöyle ki Venedik bâzîrgânları ile bir kimesnenin nizâ'ı vâki' olup kâdîye varalar. Venediklünün kendü tercümânları hâzır olmayınca kâdî olan da'vâlarını istimâ' etmeye. Amma anlar dahi te'allül idüp tercümân hâzır degildir deyü avk itmeyüp tercümânların ihzâr idüp eger tercümânları mühimm maslahatda ise gelince tevakkuf oluna. Ve baylos olanı aherin borcî için kimesne rencîde itmeyüp müzâyaka virmeye ve nesne ödetmeyeler. Amma müdde'î olanlar medyûnları sâkin olduğu yere varup hâkimi ma'rifetiyle hakk ve adl üzere taleb oluna. Baylos dahi bu ahvâlin fasl olunmasın Venedik beglerine i'lâm ide. Ve Venedik'den İnebahtı ve Mora ve sâir Memâlik-i Mahrûseme bir bâzîrgân ki gele gayrı kimesne borcî için anı tutmayup incitmeyeler. Ve Venediklü bâzîrgân Burusa'ya ve gayrı yere gitmek isteye baylosdan icâzetnâme almayınca gitmeyeler. Eger temerrüd idüp icâzetsiz gitmek isterse subaşı baylosa mu'âvenet idüp koyuvirmeye. Ve Venedik'den gelen gemilerin neffîleri Memâlik-i Mahrûsemde hidmete tutulmayup nice gelirse

gemileriyle gideler. Ve Venedik'den gelüp temekkün iden kimesneler evlü olsun ergen olsun mâdâm ki gelüp gidüp rençberlik idüp Memâlik-i Mahrûsemde yerleşmeye varup gerü gide anlardan harâc talep olunmaya. Ve Venediklünün ba'zı harâc-güzâr kâfirleriyle nizâ'ları olup hîn-i da'vâda Venediklü şâhidler ikâmet iderler imiş. Hasm olanlar bu yer kâfirlerinden gerekdir deyü müzâyaka virüp Venediklü Nasrânîlerin şahâdetlerini kabûl .tmezler imiş. İmdi cümle Nasârâ millet-i vâhide olduğu ecilden gerekdir ki anların eger kefare ile nizâ'ları olup ikâmet-i şâhide ihtiyâc olursa kefare tâifesinden kankı sınıftan ki şâhid ikâmet idüp şer'-i şerîf-i Nebevî muktezâsınca isbât ideler, kabûl oluna. Ve Venedik'den bir bâzîrgân Memâlik-i Mahrûsemde yolda ve izde ve köyde basulup rızkı alınsa veyâhûd basuldukda bâzîrgân depelenmiş olsa veya gâib olsa vârisi veyâhûd vekîli gelürse şer'le görölüp hakk yerine vara. Ve Venediklü'den bir bâzîrgân Memâlik-i Mahrûseme gelüp ticâret üzere kendü hâlinde yürürken mürd olsa metrûkâtına beytû'l-mâlcı karışmayup bayloslarına teslim ideler. Ve Mağrib Müslümânlarından ve bunlardan gayrı sâir yerlerin bâzîrgânları ki bey' ü şîrâ itmek içün yaşdan ve kurudan gelmeli olucak ki Venedik hükm itdüğü yerlere uğraya, âdet ve kânûnları üzere metâ'larının rûsûmın aldıktan sonra mâni' olmayalar. Ve zarar u ziyân iriştirmeyeler. Memâlik-i Mahrûseme nice dilerlerse gelüp gideler. Ve Korfoz'dan yukarı boğazdan yürüyen gemiler Venediklü olsun gayrı olsun ki ticârete varalar ve geleler, kimesne mâni' olmaya. Ve zarar u ziyân iriştirmeyeler. Meger ki yaramazlık etmiş olalar. Ve bir Venedik gemisi âdet ve kânûn üzere İstanbul'da aranup gitdikden sonra kânûn-ı kadîm üzere bir dahi Boğaz hisârları önüne vardukda aranup andan sonra gitmege icâzet virile. Ve hâlâ kânûn-ı kadîme muhâlif Gelibolu'da dahi aranur imiş. Min ba'd Gelibolu'da aranmayup âdet-i kadîme muktezâsınca girü hemân Boğaz hisârları önünde aranup gide. Ve Zakilisa cezîresiçün sâl-be-sâl Âsitâne-i Sa'âdetime bin beş yüz sikke altun irsâl ve îsâl ideler. Ve Memâlik-i Mahrûseme Arabistan memleketleri feth olunduğı zamândan berü oligelen üslûb-ı kadîm üzere iki pâre mavnaları Mısır İskenderiyyesi'ne ve iki kıt'a mavnaları dahi Mahrûse-i Şama tâbi' olan Trablus ve Beyrut iskelelerine oligeldüğü üzere esbâb ve metâ'larıyla mukarrer olan vakitte ve mevsimlerde gelüp gideler. Vaktinden ve mevsiminden te'hîr itmeyüp eger iki mavnalardır ve eger dahi ziyâdedir. Ve eger büyük ve küçük gemilerider. Şimdiye degin ne vecihle gelüp gidüp bey' ü şîrâ idegelmişler ise girü idüp oligelene muhâlif nizâ' etmeyeler. Ve Mahrûse-i İstanbul'da ve Beyrut ve Trablus iskelelerinde ve sâir yerlerde eger akçe ve eger metâ'ından evvelden oligelene muhâlif ihdâs olunan bid'atlar ref' olunup kadîmden nice oligeldiyse ana göre amel olunup kânûn-ı kadîme muhâlif kimesneye te'addî itdirilmeye. Ve merhûm ceddîm Sultân Süleymân Hân zamân-

ı şerîfînde virilen ahidnâme-i hümayûn muktezâsınca mu'tâd-ı kadîmden ziyâde gümrük talep olunmayup gümrük husûsunda kânûn-ı kadîm olan kânûnnâme defteri mücebince müstakilen emr-i şerîf virile ki Dergâh-ı mu'allâmda ve Şam Trablus'unda ve Mısır İskenderiyye'sinde ve sâir Memâlik-i Mahrûsemde sâkin olan Venedik baylosları ve konsolosları ol emri temessük ideler. Ve Mezbûr mavnalar ve sâir gemilerine ve tâcirlerine ve metâ'larına beglerbegilerimden ve beglerimden ve sâir kullarımdan hiç ahd-ı kânûn-ı kadîme muhâlîf zulm u te'addî etmeye. Emn üzere olalar. Kimesne anları rencîde etmeye. Ve Arnavudluk'da ve Bosna vilâyetlerinde olan yerleri ba'zı bu cânibin tasarrufuna girüp ve ba'zı Venedik beglerinin ellerindedir. (...?) cânibeynin ellerinde olan hisârların kadîmî sınırı ve karyeleri vire bozulmadan ne vechile zabt oluna gelmiş ise min-ba'd ol vecihle zabt oluna deyü bu bâbda tarafeynden mezbûr vilâyetlerin hâkimlerine müceddeden emirler gönderilüp tenbîh olunup ve sâbıkân Bosna begi olan Ferhad Beg'e emirler vârid olup Yakomo Soranso nâm Venedik elçisi muvâhecesinde sınır kat' olunup ne vecihle ta'yîn ve tebyîn olunduysa vukû' üzere amel oluna. Ve mukaddemâ fetretten sonra merhûm ve mağfûr-lehu ceddîm Sultân Selîm Hân zamânında tekrâr sulh olundukda üç yıla degin vermeye müte'ahhit oldukları üç yüz bin altunu tedrîciyle bî-kusûr edâ etdikleri Hızâne-i Amiremde mahfûz olan defterde mukayyed olup ve merhûmun ve mağfûr-lehüm cedlerim Sultân Süleymân Hân ve Sultân Selîm Hân ve Sultân Murâd Hân ve babam Sultan Mehmed Hân *tâbe serâhu* zamânlarında zikr olunan filoriden gayrı sâir vâki' olan şartları ve ahdleri bi't-tamâm yerine getürdikleri ecilden tekrâr işbu ahidnâmede derc olunmamışdır. Min-ba'd ol hususlar için dahl ü ta'arruz olunmaya. Ve merhumûn zamânlarında ve cülûs-ı hümayûnumdan sonra virilen ahkâm-ı şerîfeyi kemâ-kân mukarrer tutdum. Mâdâm ki südde-i seniyye-i sa'âdet-dest-gâhımda kurudan ve yaşıdan düşmanlık üzere olanlara Venedik doji ve begleri kavlen ve fi'ilen mu'ayyen ve zahîr olmayalar. Vâki' olan sulh u salâhdan tecâvüz etdirmeyim. Ben dahi Hakk subhânehû ve te'âlâ hazretlerinin ululuğu ve vahdâniyyeti hakkıçün ve Habîb-i Ekrem ve Şef'i-i Ümem iki cihân güneş peygamberimiz Muhammed Mustafa *sallallahu te'âlâ aleyhi ve's-sellem* hazretlerinin hürmetiçün ahd ü yemîn iderim ki mâbeynde mün'akid ola dostluk ve sulh u salâhından ve beyân olunan şürût ve uhûddan udûl ve inhirâf göstermiyim, şöyle bileler, alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar. Tahrîren fî evâhir-i şehri Cemâziye'l-âhir min şuhûr sene selâse ve aşere ve elf mine'l-hicreti'n-nebeviyye aleyhi efdalü't-tahiyye.

Be-makâm-ı Kostantiniyye el-Mahmiyye

Belge No: 1163

Belge Özeti: I. Ahmed'in Haleb beylerbeyine, kadısı ve defterdarına, Haleb'de bulunan Venedik tebaasına iyi davranılmasını ve mallarının taciz edilmemesini, onların diğer Hristiyan tebaalardan farklı olduğunu bildiren ve bu konuyla ilgili şikâyetlerin gelmesi durumunda görevden alma ve büyük cezalar uygulanacağını âmir fermanı.

Hüve

Emîrû'l-ümerâi'l-kirâm kebîrû'l-küberâi'l-fihâm zü'l-kadri ve'l-ihtirâm sâhibü'l-izzi ve'l-ihtişâm el-muhtassu bi-mezîd-i inâyetü'l-meliki'l-a'lâ Haleb beglerbegisi () *dâme ikbâlehu* ve akzâ-yı kuzzâtü'l-müslimîn evlâ-yı vülâtü'l-muvahhidîn ma'denü'l-fazli ve'l-yakîn vâris-i ulûmmi'l-enbiyâ ve'l-mürselîn hüccetü'l-hakkı ale'l-halkı ecma'în el-muhtassu bi-mezîd-i inâyeti'l-meliki'l-mu'în mevlânâ Haleb kâdîsı *zîdet fezâilehû* ve kıdvetü'l-ümerâ ve'l-ekâbir müstecmî'ü'l-cemî'ü'l-me'âlî ve'l-mefâhir el-muhtas bi-mezîd-i inâyeti'l-meliki'l-allâm hızâne-i âmiremin Haleb cânibi defterdârı *dâme ulüvvühû* tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki,

Venedik begleri kadîmden âbâ ve ecdâd-ı izâmım *enârallâhu berâhînehüm* zamân-ı şerîflerinden berü hulûs ve sadâkat üzere olup sulh u salâha ri'âyet itdikleri ecilden Memâlik-i Mahrûse'mde Venediklü tâifesi sâir masâlihe ve mu'âhede üzere olan Nasârâ tâifesine kıyâs olunmayup her vechile himâyet ve siyânet olunup ve Haleb'de oturan Venedik konsolosı Venedik begzâdelerinden olup vâcibü'r-ri'âye olmağın sulh u salâh muktezâsınca beglerbegiler ve defterdârlar ve sâir hâkimler ve zâbitler ve sâir kullarım tarafından gereği gibi ri'âyet ve himâyet olunup ve bâzîrgânlarına ve metâ' ve esbâblarına asla ahidnâmeye muhâlif zulm ve te'addî olunmaya deyü defa'âtla hatt-ı hümâyûn-ı sa'âdet-makrûnum ile fermân-ı âlî-şânım sâdir olmuşiken sâbıkan Haleb beglerbegisi olan Hüseyin *dâme ikbâlehu* ve sâir zâbitleri tarafından mücerred tama'-ı hâmları sebebi ile rızâ-yı şerîfime muhâlif ve ahidnâme ve nişân-ı hümâyûna mugâyir Venediklü tâifesine te'addî olunup irsâl olunan evâmir-i şerîfe icrâsında ihmâl ve müsâhele ve emrime itâ'at olunmaduğı mesmû'-ı hümâyûnuma ilkâ olunmuşdur. İmdi emr-i şerîfim ve ahidnâme-i hümâyûnum mücebince Venediklü tâifesi ve bi'l-cümle Haleb'de sâkin olan Venedik baylosunu himâyet ü siyânet eylemeyüp tama' sebebi ile bâzîrgânlarını ta'cîz iden beglerbegiler ve defterdârlar ve sâir zâbitler envâ' itâb ve ikâba

müstahakk olmuşlardır. Buyurdum ki bu bâbda her biriniz onat vechile mukayyed olup Venedik begleri Âsitâne-i sa‘âdetimle kadîmden dostluk ve sulh u salâh üzere sadâkatde sâbit-kadem oldukları ecilden baylosları ve bâzîrgânları ri‘âyet ve himâyet olunmak umûr-ı mühimmeden olmağla Haleb’de olan Venedik bayloslarına gereği gibi ri‘âyet ve siyânet eyleyüp min-ba‘d bir vechile sulh u ahidnâmeye muhâlif dahl u ta‘arruz olunmayup ve bir ferde rencîde itdirmeyüp ve dahl idenleri men‘ ü def‘ idüp dâimâ âsûde-hâl üzere olmalarına sa‘y idesiz. Şöyle ki min-ba‘d Haleb’de olan konsolosı rencîde eyledüğünüz ve bâzîrgânlarına ahidnâme ve nişân-ı hümayûnuma muhâlif ve gönderilen evâmîr-i şerîfeye mugâyir dahl ü ta‘arruz eyledığınız Venediklü tâifesini siyânet ve himâyet eylemediğiniz pâye-i serîr-i a‘lâma arz ve şikâyet oluna ecdâd-ı izâmım ervâh-ı tayyibeleriçün aslâ öZRünüz makbûl olmayup ve azl ile konulmayup itâba müstahakk olursuz, ana göre mukayyed olup Venediklü tâifesin dâimâ rızâ-yı şerîfim mücebince ve hakk ve adl üzere ve sulh u salâh muktezâsınca siyânet eyleyüp te‘addî itdirilmekten hazer idesiz, Haleb’de olan Venedik konsolosı Âsitâne-i sa‘âdetde olan baylosun akrabâsından olmağla her vechile ri‘âyet olunup sulh u salâh üzere âsûde-hâl olmasında mücd ve sâ‘î olası, bu husûsı sâire kıyâs eylemeyesiz ve hâlâ İskenderun İskeleyi ref‘ olunup yine Trablus iskeleye olmağla Haleb’de olan Venedik konsolosı ve bâzîrgânları Haleb’den kalkup Trablus’a varmak murâd iderler ise kimesne mâni‘ olmayup yolda ve izde kendülerine ve metâ‘ ve esbâblarına kimesneyi dahl itdirmeyüp emîn ü sâlim irsâl ve îsâl eyleyüp ve kifâyet mikdârı âdem koşup yolda müzâyaka ve zarar çekmeyeler, şöyle bilesiz ve ba‘de’n-nazar bu hükm-i hümayûnumı ellerinde ibkâ idüp alâmet-i şerîfe i‘timâd kılasız. Tahrîren evâhir-i Muharremü’l-harâm sene semân aşere ve elf.

Be-makâm-ı Kostantiniyye el-mahrûse.

Belge No: 1164

Belge Özeti: Bahşılar (Paxoi ve Antipaxoi) adası yakınlarında ele geçirilen bir kadirgadaki müslümanların durumu ile ilgili mektubun İstanbul'a ulaştığını bildiren ve İspanyollu Murad isimli bir korsanın Venedik kadirgaları ile girdiği mücadeleden gemisinin batırılmasıyla içinde bulunan otuz beş nefer Müslüman'ın ahidnâme şartları gereği teslim edilmesini isteyen I. Ahmed'in Venedik doju Leonardo Dona'ya nâme-i hümayunu.

Tuğra

İftihârü'l-ümerâi'l-izâmi'l-İseviyye muhtârü'l-küberâi'l-fihâm fî'l-milleti'l-Mesîhiyye muslih-i masâlih-i cemâhirü't-tâife'n-Nasrâniyye sâhib-i delâili'l-mecd ve'l-iftihâr sâcid ezyâli'l-haşmet ve'l-vakâr Venedik doğı *hutimet avâkıbuhû bi'l-hayr* tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki,

Mukaddemâ Körföz'de olan kapudanınız olan kimesne Bahşular [Paxoi ve Antipaxoi] nâm adanızda ahz ve telef itdüğü Mağrib kalitası husûsı için size nâme-i hümâyûn-ı sa'âdet-makrûnumuz irsâl olunup sulh u salâh ve ahidnâme-i hümâyûn mücebine amel eyleyüp ihtilâle bâ'is ü bâdî olanlara gûş-mâl virilüp hayâtıda kalan Müslümânları ıtlâk itdiresiz deyü i'lâm ve iş'âr olunmuşiken husûs-ı mezbûr için tarafınızdan hâlâ nâme-i sadâkat-meşhûnunuz gelüp ahz ve helâk olan kalitanın re'îsi İspanyol Murad nâm kimesne mukaddemâ Venedik Körfözi'ne girüp sulh u salâha muhâlif ve ahidnâme-i hümâyûnumuza mugâyir iki kıt'a Venedik barçaların tutup gâret idüp hâlâ dahi tekrâr ol semtlerde korsanlık itmek niyyetiyle zikr olunan Bahşular nâm adanız arasında gezerken Körföz muhâfazasına ta'yîn olunan kadırgalarınız mezbûra râst gelüp ceng itdiklerinde top ile kalitayı helâk idüp ve cengde mezbûr Murâd ve sâir levendât zâyî' ve telef olup lâkin cengden sonra kürekde bulunan otuz iki nefer bî-günâh Müslümânları ve üç nefer levend dahi hayâtıda bulunmağla mezbûr kapudanınız bu bâbda ahidnâme-i hümâyûn mücebine amel idüp mezbûrların cümlesin yanına alup hıfz idüp ba'dehû vukû' üzere bu husûsı size i'lâm idüp siz dahi kadîmden âbâ ve ecdâd-ı izâmımız *enârallâhu berâhînehüm* zamân-ı şerîflerinden berü Âsitâne-i sa'âdetimize olan kemâl-i hulûs ve sadâkatiniz muktezâsınca husûs-ı mezbûrda ahidnâme-i hümâyûnumuz mücebine amel idüp cümle zikr olunan otuz beş nefer Müslümânları emîn ü sâlim Dergâh-ı mu'allâmıza irsâl ve îsâl itmege tasmîm ve niyet eyledüğünüz ve dâimâ sadâkat üzere kadîmî olan dostlukda sâbit-kadem ve râsih-dem olduğunızı i'lâm ve iş'âr eyledüğünüzden gayrı hâlâ Âsitâne-i sa'âdetimizde mukîm olan kıdvetü'l-ümerâi'l-milleti'l-Mesîhiyye Kovalir [Simone] Kontarini [Contarini] nâm yarar ve nâmdâr baylosunuz dahi husûs-ı mezbûr için her ne ki arz ve i'lâm itmiş ise bi'l-küllîye ma'lûm-ı hümâyûnumuz olmuştur. İmdi nâme-i hümâyûn-ı izzet-makrûnumuz vusûl buldukda gerekdir ki i'lâm eyledüğünüz üzere zikr olunan otuz beş nefer Müslümânları mu'accelen emîn ü sâlim Dâr-ı İslâm'a idhâl itdirüp cümlesin Preveze kâdîsına teslîm itdiresiz ki min-ba'd husûs-ı mezbûr için ahidnâme-i hümâyûnumuza muhâlif kadırgalarınıza ve Âsitâne-i sa'âdetimizde olan baylosunuza ve sâir âdemlerinize kimesne dahl ü ta'arruz itmeyüp bî-vech da'va ve nizâ' ve rencîde olunma[ma]ları bâbında fermân-ı âlî-şânımız sâdır olup mücebine dahi müşârûn-ileyh Preveze kâdîsına hitâben mü'ekked hükm-i

şerîfimiz irsâl olunmuşdur. İnşaallahu te'âlâ mâdâm ki kemâl-i hulûs ve sadâkatinizde sâbit-kadem olasız, bu taraftan dahi ahidnâme-i hümâyûnumuza muhâlif vaz' itdirilmeyüp tüccâr gemilerin gâret iden eşkıyânın muhkem haklarından gelinmek mukarrerdir. Siz dahi min-ba'd diyârunuzda gezen kadirgalarınızın kapudanlarına ve sâir hâkimlerinize muhkem tenbîh ve te'kîd eylesiz ki dâimâ kendü hâllerinde ve ticâretlerinde deryâda yûriyen gemileri himâyet idüp bir ferde dahl ü ta'arruz itdirmeyüp ahidnâme-i hümâyûnumuza ve sulh u salâha mugâyir aslâ bir vechile vaz' ü hareket itmeyüp ihtilâlden hazer ideler ki inşaallahu te'âlâ bu cânibden dahi ahidnâme-i hümâyûnumuza ve sulh u salâha ve rızâ-yı şerîf-i ma'delet-makrûnumuza mugâyir vaz' ü hareket edenlerin ele getirilüp muhkem haklarından gelinmek mukarrerdir. Ve'l-hâsıl bu taraftan sulh u salâha muhâlif ve kadîmî dostluğa mugâyir bir vechile vaz' olunduğuna rızâ virilmez. Siz dahi Âsitâne-i devlet-âşiyânımız savbına dâimâ kemâl-i hulûs ve sadâkatinüz izhâr itmekden hâlî olmayasız ki cânibeynin re'âyâ ve berâyâsı âsûde-hâl ve müreffehü'l-bâl üzere olalar. Tahrîren fî evâsıt-ı şehr-i Muharremü'l-harâm sene tis'a aşere ve elf.

Be-makâm-ı Kostantiniyye el-mahrûse.

Belge No: 1165

Belge Özeti: Venedik Körfezi'ne gelen Agosto Kanalı [Augusto da Canal] isimli kaptanın, Bahşoz'da (Paxoi) geçen sene İspanyollu Murad'ın gemisinden esir alınan 33 Müslüman'ı elindeki emr-i şerif gereği kendisine teslim ettiğine dair Preveze kadısı Mehmed'in hücceti.

Hüve

El-emru hasbe-mâ rakame fih nemekahu el-fakîrullah sübhânehû Mehmed el-müvellâ bi-kazâ-i Preveze, ufiye anhü

Sebeb-i tahrîr-i hurûf budur ki,

Venedik Körfezi'nin kapudanı olan Agosto Konali [Augusto da Canal] nâm kapudan dört beş pâre kadirga ile Kal'a-i Preveze altına gelüp emr-i şerîf-i âlî-şân ibrâz idüp geçen senede İspanollu Murâd Re'îs Bahşoz [Paxoi] adalarında sularımıza düşüp korsan gemisi olmağla gâret olundukda içinde olan otuz üç esîr hâlâ otuzu demir içindedir bu cümleyi halâs eylemek murâdımdır dedikte Mustafa ve Turgud ve Mehmed ve diger

Mehmed ve Kara Tatar ve Hasan ve Ali ve Mustafa ve Mezîd ve Hürrem ve İskender ve Malkoç ve Yûsuf ve diger Mezîd ve Süleymân ve Ahmed ve Mahmûd ve Hasan ve Ferhâd ve Selîm ve Mehmed ve Mahmûd ve Ahmed ve Muhammed ve Ali ve diger Mehmed ve diger Ali ve Abdî bu zikr olunanlar timür içinde olup ve timürden taşrada olan İstanbullu Mehmed ve İstanköylü Mustafa ve Tekeli bu cümle otuz üç Müslümânları Dâr-ı İslâm Kal'ası'na halâsları için yedimde olan emr-i şerîf muktezâsınca getürdim deyüp mûcebince hüccet talep iderin, sa'âdetlü pâdişâhın ahidnâmesine muhâlif olunmaya deyü zikr olunan Müslümânları umûmen Kal'a-yı Preveze'ye getürdüp kal'aya teslîm eylediklerinde vukû' üzere yedlerine tahrîr olunup vaz' olundu. Tahrîren fî evâsıt-ı Şa'bân sene tis'a aşere ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

Hüseyin Ağa dizdâr-ı Kal'a-i Preveze // Mustafa Ağa kapudan-ı Kal'a-i Preveze
// Ali Ağa // Ahmed // Mehmed Efendi el-hatîb // Hasan Efendi el-hatîb // Ali Efendi el-hatîb // Mustafa Re'îs // Derviş Re'îs // Ahmed // Ramazân Kethüdâ // Mustafa ser-bölük
// ve gayrîhum

Belge No: 1167

Belge Özeti: Venedik gemicisi Zorzi veled-i Nikola'nın [Giorgio di Nicolo] yün taşımacılığı yapmak için Neretva İskelesi'ne geldiğini şahidleri ile beyan ettiğine dair Kadı Mehmed'in hücceti.

Mâ fihî kemâ fih (...?) nemekahû el-fakîru Mehmed el-müvellâ (...?), ufiye anhu

Sebeb-i tahrîr-i kitâb-ı sıhhat-nisâb budur ki,

Venedik gemücilerinden Zorzi veled-i Nikola [Giorgio di Nicolo] nâm patron meclîs-i şer'-i şerîfe gelüp ve takrîr-i merâm kılup didi ki, bundan akdem Venedik bâzirgânlarından Kabril veled-i Bokobele ve Bartol veled-i Kralo ve Françesko veled-i Kayniti nâm bâzirgânlar Neretva İskelesi'ne navlun getürüp gönderüp Yahûdî Abram Beyatar nâm Yahûdâ'nın yapağısın yükletmek için gönderüp ve ben dahi sekiz gün va'de virüp ve yedimize kâğıd virüp sekiz günden ziyâdedir ma'lûm-ı mühlet ve va'de virüp kavlı şart eyledük, ben dahi gemü ile bu iskeleye mâh-ı Cenarun on dokuzuncı Francesine İskele-i Neretva'ya ve ben dahi on dokuzuncı günü geldigime şâhîdlerüm vardır, inde's-şer' İskele-i Neretva'ya geldigimize şâhîdlerümüz vardır ve şâhîdlerimizin

şâhadetlerini takrîrlerini sicil itmesin talep iderim, şâhîdler li-ecli'ş-şahâde Parac nâm cezîreden İvan ve Far'dan İvan Güray nâm kimesneler inde'ş-şer' şahâdet idüp didiler ki biz şâhîdleriz ve şehâdet ideriz, Zurzi nâm patronun gemisi İskele-i Nerteva'ya mâh-ı Cenarun on dokuzuncı günü Francesine dâhil olduğu şahâdet itdükleri takrîrleri mâ-hüve'l-vâki' talebiyle işbu vesîka-i nâtika-ı temessük ketb olunup yedine vaz' olundu, vakt-i hacetde ihticâc edine. Tahrîren fî evâil-i Zilka'de sene tis'a aşere ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

Eyüp Hoca // Halîl bin Hüseyin // Mehmed bin Hasan // (...?) // (...?)

Belge No: 1170

Belge Özeti: *Venedik'e giderken Saraybosna'da Tebrina yakınlarında öldürülen Hacı Ahmed'in İspilit knezi tarafından elkonulan mallarının kardeşi Sipahioğlu Derviş'e iadesine dair I. Ahmed'in Venedik beylerine nâme-i hümayûnu.*

Hüve

Tuğra

Mefâhirü'l-ümerâi'l-izâmü'l-İseviyye merâci'ü'l-küberâi'l-fihâm fî'l-milleti'l-Mesîhiyye muslih-i masâlih-i cemâhirü't-tâife'n-Nasrâniyye sâcid ezyâlî'l-haşmet ve'l-vakâr sâhib-i delâilî'l-mecd ve'l-iftihâr Venedik begleri hutimet *avâkıbuhûm bi'l-hayr* tevkî'-i refî'-i hümayûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki,

Melce-i selâtîn-i âlî-mikdâr ve müneccâ-i havâkîn ve'l-iktidâr olan Südde-i seniyye-i izzet-bârgâh ve Atabe-i aliyye-i sa'âdet-dest-gâhımızda sipâhi oğlanlarımız zümresinden kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Dervîş *zîde kadrehû* gelüp Venedik [yırtılmış] karındaşı Hacı Ahmed [nâm] kimesne ticâret tarîkiyle Venedik'e giderken Hersek sancağında Saray kazâsına tâbi' Tebrina nâm derbendde harâmîler katl eylemekle İspilit İskelesi'nde [yırtılmış] sizin tarafınızdan oturan kinez maktûl-i mezbûrun anda bulunan altı yük sofin zabt ve vârisler zuhûr eyledikde teslîm eylemek üzere kabz eylediğini maktûl-ı merkûmun [yırtılmış] haber virmekle mezbûrun metrûkâtı ber-muktezâ-yı şer'-i şerîf kendüye ve karındaşları Mehmed ve Abdullah ve Abdünnebi ve vâlideleri Ümmü Gülsüm nâm hâtûna intikâl itmekle hâlâ mezbûrun vârisleri dahi şer'en kendülere intikâl iden hisselerin bu zabt u kabz eylemek üzere vekîl nasb eylediklerine mahrûse-i Kostantiniyye kâdîsı olan akzâ-yı kuzzâtü'l-müslimîn Mevlânâ Mehmed *zîde uluvvuhû*

[yırtılmış] hüccet-i şer'îye ibrâz idüp sizinle olan sulh u salâh ve ahd u peymân muktezâsınca mezbûrun zabt eyledüğü altı yük sofların alıvirmeniz için nâme-i hümayûnumuz virilmek bâbında istid'â-yı inâyet ve istircâ-yı âtifet itmegin işbu nâme-i hümayûn-ı ferhunde-fâlimız tahrîr olup irsâl olunmuşdur. Gerekdir ki nâme-i hümayûn-ı sa'âdet-makrûnumuz vusûl buldukda Âsitâne-i gerdûn-vakâr ve dergâh-ı izzet-medârımıza olan kadîmî ihlâs ve sadâkat ve samîmî hulûs u taviyyetiniz müsted'âsınca müşârûn-ileyh Dervîş *zîde kadrehûn*un vekîl-i şer'î olduğu karındaşlarının elinde olan vekâlet-nâme-i şer'îyesi mûcebince zikr olunan iskelede cânibinizden nasb olunan âdeminizden altı yük sofların bi't-tamâm ve'l-kemâl mâbeynde mün'akid olan sulh u salâh muktezâsınca mezbûre alıvirilmek bâbında envâ' mesâ'î-i cemîlenüz mebzûl ve masrûf kılın ki bünyân-ı ihlâs-ı teşyîd ve erkân-ı ihtisâs-ı te'yîd olmasında iştibâh olunmaya. Tahrîren fî evâhir-i şehr-i Şevvâlû'l-mükerrem sene ısrîn ve elf mine'l-hicreti'n-nebeviyye aleyhi efdalü't-tahiyye.

Be-makâm-ı Kostantiniyye el-mahrûse.

Belge No:1174

Belge Özeti: İstanbul'da görev yapan Simon Kontarin [Simone Contarini] isimli baylosun görev süresini tamamlaması ve yerine Haristor Valinir [Cristoforo Valier] isimli balyosun atandığına dair I. Ahmed'in Venedik doji Leonardo Dona'ya nâme-i hümayûnu

Hüve

Tuğra

İftihârû'l-ümerâi'l-izâmü'l-İseviyye muhtârû'l-küberâi'l-fihâm fî'l-milleti'l-Mesîhiyye muslih-i masâlih-i cemâhirü't-tâife'n-Nasrâniyye sâhib-i delâili'l-mecd ve'l-iftihâr sâcid ezyâli'l-haşmet ve'l-vakâr Venedik doji begleri *hutimet avâkıbuhû bi'l-hayr* tevkî'-i refî'-i hümayûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki,

Bi-fazlullahi'l-meliki'l-mennân merci'-i masîr-i kâffe-i âlemiyân olan Âsitâne-i sa'âdet-me'âbımız ile kadîmü'l-eyyâmdan ri'âyet idegeldiginiz kemâl-i dostluk ve vüfur-ı sadâkatiniz muktezâsınca dergâh-ı izzet-dest-gâhımızda baylosluk hizmetinde olan iftihârû'l-ümerâi'l-milleti'l-Mesîhiyye Simon Kontarin [Simone Contarini] kovalir nâm yarar ve maslahat-güzâr baylosunuzun müddeti tamâm olmağla icâzet-i hümayûnumuz

ile ol cânibe avdet idüp yerine makbûl ve yarar beg-zâdelerinizden kıdvetü'l-ümerâi'l-milleti'l-Mesîhiyye Horistor Korvalir [Cristoforo Valier] nâm müdebbir baylosunuzu südde-i sidre-misâlimize nâme-i sadâkat-mashûbunuz ile tecdîd-i muvâlât için irsâl eyleyüp kadîmî dostluğunuzda kemâl-i hulûs ve sadâkat ile sâbit-kadem oldukları i'lâm ve iş'âr idüp ve dahi müşârün-ileyhümâ bayloslar izz-i huzûr-ı fâizü'n-nûrumuzda her ne ki takrîr ü beyân ve tafsîl ü ayân eylemişler ise cümlesine ilm-i şerîfimiz muhît ü şâmil olmuştur ve mûma-ileyh baylos-ı sâbık her vechile Âsitâne-i gerdûn-vakârımızda kemâl-i âdâb ve hüsn-i tedbîr ile hizmet eylediği ecilden envâ'i inâyet-i aliyye-i şâhânemize mazhar olup nâme-i hümayûn-ı izzet-makrûnumuz ile mer'î ve muhterem ol cânibe irsâl olunmuştur. Gerekdir ki vusûl buldukda kadîmden bu ana gelince ol cânibden ne vechile sadâkat üzere kavâ'id-i sulh u salâha ri'âyet olunagelmiş ise yine ol vechile dâimâ dostlukda sâbit-kadem ve râsih-dem olasız, inşâllahü'l-meliki'l-mennân mâdâm ki ol cânibden sulh u salâha muhâlif ve ahidnâme-i hümayûnumuza mugâyir vaz' sâdır olmaya bu cânibden dahi ahidnâme-i hümayûnumuza [mugâyir] vaz' ü hareket olunduğuna rızâyı şerîfimiz yokdur, her vechile kavâ'id-i sulh u salâha ri'âyet olunmak mukarrer ve muhakkaktır. Tahrîren fî evâil-i şehri Saferü'l-muzaffer sene ihdâ ve ısrîn ve elf.

Be-makâm-ı Kostantiniyye el-mahrûse el-mahmiyye.

Belge No: 1175

Belge Özeti: *Derya muhafazasından sorumlu donanma-yı hümayûn gemileri ile karşılaşan Berton Emo isimli Venedik gemisi savaşa girmiş ve gemi, içindeki mühimmat, alet ve insanlarla Eğriboz'da alıkonulmuştur. Bu durumun İstanbul'da bulunan baylosun hatırı için çözüleceğine ve Venedik gemilerinin ahidnameye uygun davranmaları gerektiğine dair I. Ahmed'in Venedik doji Leonardo Dona ve beylerine nâme-i hümayûnu.*

Hüve

Tuğra

Mefâhirü'l-ümerâi'l-izâmü'l-Mesîhiyye merâci'ü'l-küberâi't-tâife'l-Îseviyye muslih-i masâlih-i cemâhirü'l-milletü'n-Nasrâniyye sâcid ezyâli'l-haşmet ve'l-vakâr sâhib-i delâili'l-mecd ve'l-iftihâr Venedik doji begleri *hutimet avâkibuhûm bi'l-hayr* tevkî'-i refî'-i hümayûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki,

Bundan akdem donanma-i hümayûn-ı nusret-makrûnumuz gemileri deryâ muhâfazasında iken Berton Emo demekle ma'rûf bir kıt'a Venedik gemisine râst geldiklerinde gemi içinde olanlar cenge mübâşeret itmekle alınıp Egriboz'da alıkonulup hâlâ merci' ve melâz-ı selâtın olan Âsitâne-i devlet-âşiyânımızda mukîm olan kıdvetü'l-ümerâi'l-milleti'l-Mesîhiyye Horistofor Valir [Cristoforo Valier] nâm yarar ve maslahat-güzâr baylosunuz bu husûs için sizin tarafınızdan nâme-i sadâkat-üslûb ibrâz idüp zikr olunan gemi ve içinde olan cümle emtiâ' ve esbâb ve tob ve alâtı ve esîr olan âdem ve avratları ahidnâme-i hümayûnumuz muktezâsınca ıtlâk ve kendüye in'âm ü ihsân olunmak bâbında inâyet ricâ eyledüğün telhîs olunup pâye-i serîr-i sa'âdet-masîrimize arz olundukda mezîd-i avâtıf-ı aliyye-i hüsrevânemizden girü müşârün-ileyh baylosa virile deyü hatt-ı hümayûn-ı izzet-makrûnumuz ile fermân-ı âlî-şânımız sâdır olmağla hâlâ tersâne-i âmiremizde mahbûs olan zikr olunan geminin re'îs ve otuz bir nefer âdemleri mezkûr baylosunuza virilüp Egriboz'da olan gemi ve içindeki cümle metâ' ve esbâb ve tob ve sâir alâtı dahi bî-kusûr mezbûr baylosun emr-i şerîfimiz ile varan âdemlerine redd ü teslîm ve esîr olan âdemlerin ve avratların dahi cümle ıtlâk olunmak bâbında Egriboz ve Sakız beglerine ve kâdîlarına hitâben ahkâm-ı şerîfe-i vâcibetü'l-ımtisâlimiz irsâl olunmuşdur. Mûma-ileyh baylosunuz tamâm âkil ve re'y ü tedbîre mâlik yarar vâcibü'l-ihtirâmınızdan olmağla bu bâbda ve sâir vâkî' olan hususlarda her ne ricâ ve arz eylemiş ise cümlesine müsâ'ade olunup marzî ve muğtenem kılınmışdır, nâme-i hümayûn-ı sa'âdet-makrûnumuz vâsıl oldukda gerekdir ki kadîmü'l-eyyâmdan mine'l-hâze'l-ân Âsitân-ı devlet-karînimize olan ihlâs ve sadâkatiniz muktezâsınca siz dahi deryâ vü denizde kadırgalarınız re'îslerine ve kapudanlarına ve sâir barçalarınız re'îslerine muhkem tenbîh ve te'kîd idesiz ki ahidnâme-i hümayûnumuz ve mâbeynde olan dostluk mücebince eger donanma-i hümayûnumuz gemileri ve eger muhâfaza için gezen sâir hâssa kadırgalarımız râst geldiklerinde olagelen âdet-i kadîme üzere birbirlerine ahidnâme-i hümayûn mücebince dostluk nişânlarını izhâr ideler ki min-ba'd eger sehven ve eger kasden bir dahi bu makûle vaz' ü hareket olunmak ihtimâli olmaya, ve'l-hâsıl kendü hâlinde ticâret tarîkiyle deryâda yûriyen barçalarınıza ve metâ' ve esbâb ve âdemlerine deryâya çıkan donanma-i hümayûnumuz gemilerinden ve deryâ muhâfazasında gezen beglerimizden ve sâir hâssa kadırgalarımızdan sulh u salâha muhâlif vechen mine'l-vücûh zarar u ziyân olunduğına rızâ-yı hümayûnumuz yokdur, ana göre siz dahi kadîmden idegeldiginiz hulûs ve sadâkatinizde sâbit-kadem ve râsih-dem olup dâimâ hüsn-i musâfât üzere olmadan hâlî olmayasız. Tahrîren fî evâil-i şehri

Cemâziye'l-evveli sene ihdâ ve ısrîn ve elf mine'l-hicreti'n-nebeviyye aleyhi efdalü't-tahiyye.

Be-makâm-ı Kostantiniyye el-mahrûse el-mahmiyye.

Belge No:1176

Belge Özeti: *Kale halkının Kotor Kalesi porvidoru olan Yerolimo Molin'den [Girolamo Molin] çok memnun olduklarını, yeni gelecek porvidorun da onun gibi iyi huylu olmasını istediklerini belirten Doj Marcantonio Memmo'ya hitaben yazılmış arzuhal.*

Hüve

Devletlü ve sa'âdetlü ve izzetlü ve şefkatlü ve adâletlü ve yüce himmetlü Venedik dojdı devletlerine i'lâm olunan budur ki,

Hâliyâ sultânım hazretlerine ma'lûm ola ki taht-ı eyâletinizde vâki' Kotor Kal'ası'nın porvidor[u] olan Yerolimo Molin [Girolamo Molin] Kotor Kal'ası'na geldiği zamânında korfiyi(?) muhkem gavgâda bulup re'ayalarınız pâdişâh-ı âlem-penâh hazretlerinin re'âyâların rencîde ve kattîl etmeden hâlî degiller iken ol sebebden korfide muhkem gavgâlar olmak üzere iken porvidor olan Yerolimo mâbeynümüzü girü korfiyi bir hoş idüp ve biz cümlemüz andan şâkir ve hoşnûd olup ve bizden gayrı eger Müslümân ve eger gayr[ı] sükkân Kotor Kal'ası'na gelen herkes hoşnûd ve şükrân üzere olup ümîzdir ki şimden sonra bu cânibe gelen porvidorlar ola ki böyle eyü porvidor gele ve gitdügünde korfiyi bir hoş âsûde-hâl üzere kodı, o ki vâki' hâldir der-devletinize arz olundu.

Bende Ali ağa-i atîk // Bende Hasan ağa-i azebân // Bende Mustafa ağa-i Kal'a-i Cedîd // Bende Eyüp ağa-i azebân

Belge No: 1178

Belge Özeti: *Hizmetinde bulunan Hoca David ve Arslan isimli Yahudilere Venedik'te ticarî ve sosyal konularda yardımcı olunmasını ricasını hâvi Receb Paşa'nın doja hitaben pençeli mektubu.*

Pençe

İftihârü'l-ümerâi'l-izâmi'l-İseviyye muhtârü'l-küberâi'l-fihâm fî'l-milleti'l-Mesîhiyye muslih-i masâlih-i cemâhîrû't-tâife'n-Nasrâniyye sâcid ezyâlî'l-haşmet ve'l-vakâr sâhib-i delâilî'l-mecd ve'l-iftihâr kadîmî dostumuz Venedik doji *hatemallahu te'âlâ avâkıbuhû bi'l-hayr ve'r-reşâd* kibeline bâis-i te'kîd-i mebânî-i vedâd ve'l-ittihâd ider ed'iyye-i hâlise-i musâdakat-encâm ki sa'âdetlü ve devletlü pâdişâh-ı âlem-penâh hazretleri tarafına olan kemâl-i hulûs ve muhabbetlerinde sâdır ve mütebâdir olur ithâf ve ihdâsından sonra inhâ-i dostâne budur ki,

Bu dostlarının hüddâmlarından olan bâ'isân-ı irsâl-i varaka-i muhabbet-resân Hâce David ve Arslan nâm Yahûdîler bundan akdem ba'zı hizmet ve ticâret ile Venedik tarafına irsâl olunmuşlar idi. İmdi kadîmden mâbeynde olan dostluk u muhabbet ve hulûs u meveddet muktezâsı üzere mezkûrların üzerinden hısn-ı nazarları bî-dirîğ kılınup lâzım gelen hizmet ve maslahatları itmâmında imdâd ve i'ânetleri sudûra getürmek bâbında mektûb-ı muhabbet ve dostî yazılup irsâl olunmuşdur. Vusûlünde mâbeynde olan dostluk u muhabbet ve kemâl-i hulûs u meveddet mücebince mezkûrân Hâce David ve Arslan himâyet ü siyânetinde ve düşen hizmet ve maslahatları itmâmında ve ticârete müte'allik husûslarında mu'âvenet ve müzâheret üzere olup üzerlerinde hısn-ı nazar ve teveccühleri mebzûl ve masrûf kılın ki haklarında sudûra gelen ri'âyetleri bu dostlarına minnet ve müceb-ı izdiyâd-ı muhabbet idüğü mukarrerdir, el-bâkî es-selâm.

Be-makâm-ı Kostantiniyye el-mahrûse

[Arkada:] İftihârü'l-ümerâi'l-izâmi'l-İseviyye kadîmî dostumuz Venedik doji *hatemallahu te'âlâ avâkıbuhû bi'l-hayr*

Belge No:1180

Belge Özeti: Paşanın hizmetinde olan Hoca David ve Arslan isimli Yahudilere Venedik'te yardımcı olunmasını istediği pençeli mektubu.

Hüve

Pençe

İftihârü'l-ümerâi'l-milleti'l-Mesîhiyye muhtârü'l-küberâi't-tâife'n-Nasrâniyye bi'l-fî'l Venedik doji olan () *hutimet avâkıbuhû bi'l-hayr* kibeline dostluğa lâyıf selâm-ı selâmet-encâm ve peyâm-ı meserret-irtisâm iblâğ olunduktan sonra i'lâm ve inhâ olunan budur ki,

David ve Arslan nâm Yahûdiler mâ-tekaddümden Dârü's-sa'âdetü's-şerîfeye hidmet idüp emekdârlardan olmağın bu bâbda varaka-i muhâlesat tahrîr ve irsâl olundu. El-vusûl me'mûldür ki ri'âyet-i hâtırımız için ol cânibde vâki' her hususlarında imdâd ve i'ânetiniz dirîğ olunmayup muhassılı'l-merâm bu cânibe irsâl olunmaları bâbında bezl-i ikdâm oluna ki müceb-i imtinândır. Ves-selâm alî min ittiba' el-Hüda.

Belge No: 1181

Belge Özeti: *Osmanlı tebaasından David isimli Yahudi'ye istediği konularda yardımcı olunmasına dair Mehmed Paşa'nın doja pençeli mektubu.*

Pençe

İftihârü'l-ümerâi'l-izâmi'l-İseviyye muhtârü'l-küberâi'l-fihâm fî'l-milleti'l-Mesîhiyye muslih-i masâlih-i cemâhirü't-tâife'n-Nasrâniyye sacid ezyâli'l-haşmet ve'l-vakâr sâhib-i delâili'l-mecd ve'l-iftihâr Venedik doji () *hutimet avâkıbuhû bi'l-hayr* kibeline dostluğa lâyük meveddet ve muhabbete muvâfık selâm-ı selâmet-encâm ithâfindan sonra inhâ-i muhibbâne ve inbâ-i dostâne olunan budur ki,

Tevâbi'-i kadîmemizden olup tâcirlerden olan işbu muvassıl-ı varaka-i vedâd David nâm Yahûdi taht-ı hükûmetinize ba'zı hidmetle revâne olmağla hakkında varaka-i muhâlesat-âyât tahrîr ve irsâl olunmuşdur. Lede'l-vusûl mâbeynde mün'akid olan muvâlât-ı kadîme ve musâfât-ı müstedîme muktezâsınca üzerinden nazar-ı himâyetleri bî-dirîğ olup mürâca'at üzere olduğu husûslarında mu'âvenet ve muzâheret olunmak himmet oluna. El-bâkî ed-du'â ve's-selâm alî min ittiba' el-Hüda.

Be-makâm-ı Kostantiniyye el-mahrûse

Belge No:1184

Belge Özeti: *Gabela Limanı'nda Neretva Nehri'nin kenarında Venedikliler tarafından inşa edilen ve Uskok eşkiyasına yardım edilen kalenin yıkılmasına dair Sultan I. Ahmed'in Doj Marcantonio Memmo'ya nâme-i hümayûnu.*

Hüve

Tuğra

İftihârü'l-ümerâi'l-izâmi'l-İseviyye muhtârü'l-küberâi'l-fihâm fî'l-milleti'l-Mesîhiyye muslih-i masâlih-i cemâhirü't-tâife'n-Nasrâniyye sâcid-i ezyâlî'l-mecd ve'l-vakâr Venedik *doji hutimet avâkıbuhû bi'l-hayr ve eslahallahu şânehû* tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki,

Bundan akdem Sek nâm harbî kal'anın Uskok eşkıyâsı donanma ile gelüp Venedik'e tâbî' olan begler ve ba'zı karyeler ahâlîsi ile yek-dîl olmağla vilâyetiniz içinden zıkr olunan şakîlere yol virüp bu cânibe tâbî' Gabela İskelesi'ne gelüp vâki' olan kasabât ve kurrâyı gâret ü hasâret ve ahâlîsini esîr eyleyüp ba'dehu vilâyetinize varub anda bahâya kesüp gâret olunan emvâl ve erzâk ile bir yerden kal'alarınız begleri ve memleketiniz eşkıyâsı ile hisseleşüp dâimâ bu vechile fesâddan hâlî olmamalarıyla zıkr olunan iskele bender-i azîm olup üç senesinin fûrûhtundan seksen beş yük akçe hâsıl olurken eşkıyâ istilâsından battal ve ebnâ-i sebîl mürûr u ubûrda mükedderü'l-hâl oldukları cedd-i a'lâmız cennet-mekân firdevs-âşiyân merhûm ve mağfûr-lehu Sultân Selîm Hân *aliyyü'r-rahme ve'l-gufrân* zamân-ı bâ-emânlarında serhadd hükkâmı tarafından arz u i'lâm olundukda zıkr olunan Uskok eşkıyâsı memâlik-i mahrûsemize geçirmemek için Gabela İskelesi'nde cereyân eyleyen Nehr-i Neretva deryâya koyulduğu mahalde iskelenin muhâfazası için bu cânibden müceddeden bir kal'a binâ olunup ve muhâfaza için bir mikdâr kadirga ta'yîn olunmak bâbında hatt-ı hümâyûn-ı sa'âdet-makrûnlarıyla fermân-ı âlî-şân sâdır oldukda ol zamânda elçiniz gelüp mahal-i mezbûr için levend yatağı olmağla kal'a muhâfazasında olanlar tarafeynin re'âyâsını pây-mâl ve nice vücûh ile bâ'is-i ihtilâl olduğundan gayrı bu vechile sulh u salâh emr-i muhâldir, nihâyet kendü tarafımızdan Uskok eşkıyâsını ve gayrı levendâtı zabt ü rabt eylemek için dört pâre kadirga ta'yîn eyleyelim, şöyle ki sizden bir gemiye ve iki küreklü bir sandala zarar irüşürse kendü mâbeynimizden kalîl ü kesîr her ne olursa tazmîn eyleyelim deyü ta'ahhüd eylemeleriyle ol zamân vech-i meşrûh üzere ahidnâme-i hümâyûnumuz virilüp ve iki taraftan muhafazaya gemiler ta'yîn olunup ol makûle Uskok eşkıyâsına ve levend firkatelerine râst geldiklerinde içinde olanlar kılıçdan geçirilüp ve gemileri râst geldikleri mahalde ihrâk olunmağa ahd ü mîsâk olmuşken hâlâ nakz-ı ahd olunup ol zamân muhâfazaya ta'yîn olunan dört pâre kadirgayı kaldırup Uskok eşkıyâsına yol virüp memâlik-i mahrûsemizden Hersek ve Kilis sancaklarının ekser vilâyetlerin gâret itdirüp kadîmden olan iskele ve benderlerimiz battâl ve iskele değil iken memleketinizden İspilit ve Şibenik ve Torigir [Trogir] ve Zadre nâm kal'alarınız ma'mûr itdirmekle bu hîle ve hud'a sebebi ile İslâm tüccârın bi'z-zarûrî kendünüze mürâca'at itdirdikden sonra ba'zı efkâr-ı fâside ve evhâm-ı kâside ile memâlik-i mahrûsemiz hudûduna muttasıl top ve

tüfenk irüşür Sekürye nâm cezîrede Nehr-i Neretva Boğazı karşusunda istihkâm ve metânet üzere bir vâsi' kal'a binâsına mübâşeret eylediginizi serhaddimizin ümerâ ve hükâmı arz u i'lâm eyledikleri hâlâ pâye-i serîr-i a'lâmıza arz olundukda binâsına mübâşeret olunan kal'a ne mertebede binâ olunmuş ise bi'l-küllîye yıkılup ve eser-i binâsından bir nesne kalmayup vechen mine'l-vücûh mahall-i mezbûrda binâ olmamak bâbında hatt-ı hümayûn-ı sa'âdet-makrûnumuz ile fermân-ı âlî-şânımız sâdır olmuştur. Buyurdum ki dergâh-ı mu'allâmız çavuşlarından kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Hüseyin Çavuş *zîde kadrehû* vusûl buldukda bu bâbda sâdır olan fermân-ı kazâ-cereyânımız ve mâbeynimizde olan ahd u peymân ve cibiliyyetinizde merkûz olan vüfûr-ı sadâkat-i bî-pâyân muktezâsınca müteyakkız ve mütenebbih olup fi'l-vâki' arz olunduğı üzere kal'a-i mezbûre binâsına mübâşeret olunmuş ise ferâgati evlâ ve rızâ-yı hümayûnumuz hilâfında bir vaz'-ı nâ-sezâ sudûrundan îbâ eyleyüp ne mertebeye degin ta'mîr olunmuş ise kal' ü kam' itdirüp Âsitâne-i muhalledü'l-erkân ve dûd-mân-ı sa'âdet-nişânımıza kadîmü'l-eyyâmdan idgeldiginiz sadâkat-i hulûs ve meveddet-i husûs müsted'âsınca eser-i binâsından bir nesne komayasız. Mûma-ileyh ceddimiz zamân-ı şerîfinde bu cânibden kal'a yapılmak fermân olundukda ol zamân elçiniz gelüp mugâyir-i sulh ve bâ'is-i ihtilâldir deyü nice mukaddemât-ı kâzibe tertîb eyleyüp envâ' kâl ü kâl itmekle men' ü def' eylemişken hâlâ ol ahdi ferâmuş ve ol cevâblardan bi'l-küllîye hâmûş olup fuzûlen tekrâr kal'a binâ eylemege bâ'is ü bâdî ve muhâfaza gemilerin kaldırup Uskok eşkıyâsına yol virüp memâlik-i mahrûsemize zarar kasdında olmağa müceb ve bâdî ne olmuştur. Uskok şakîlerinin dahi bu takdîrce fitne vü fesâdı ve ol tâifenin bu vechile tahrîk ve ifsâdı sizin sevk ve ittifâkınız ile olduğı zâhir olmuştur. Ol makûle eşkıyânın Allah emri ile haklarından gelinmek emr-i kalîldir. Amma siz dahi bu bâbda onat te'emmül ve ziyâdece tefekkür eyleyüp mâbeynimizde kadîmü'l-eyyâmdan mün'akid olan ahd u emân-ı sultânî ve sulh u salâh-ı hâkânîyi kendünize sermâye-i devlet ve pirâye-iistirâhat mülâhaza eyleyüp her emrin intihâsını ibtidâsından akdem ve her maslahatın hâtimesin fâtihasından mukaddem fikr ü te'emmül eyleyüp bekâ-yı devletinize ve imtidâd-ı zamânınıza lâzım olan hâl-i sadâkat ve râh-ı mütâba'atdan çıkmamağa sa'y ü ikdâm ve cidd ü ihtimâm eyleyesiz. Tahrîren fi evâil-i şehr-i Muharremü'l-haram sene selâse ve ısrîn ve elf mine'l-hicreti'n-nebeviyye alâ muhâcirihi efdalü't-tahiyye.

Be-makâm-ı Dârü's-saltanat-ı Edirne el-mahrûse.

Belge No: 1185

Belge Özeti: *Gabela Limanı'nda Neretva Nehri'nin kenarında Venedikliler tarafından inşa edilen ve Müslüman topraklarına çok yakın olan, Müslüman tüccarı zor duruma sokan kale binasının bir an önce yıkılmasına ve ahidname kurallarına uyulmasına dair Veziriazam Nasuh Paşa'nın Doj Marcantonio Memmo'ya pençeli mektubu.*

Hüve

Pençe

İftihârü'l-ümerâi'l-izâmi'l-İseviyye muhtârü'l-küberâi'l-fihâm fî'l-milleti'l-Mesîhiyye muslih-i masâlihü't-tâife'n-Nasrâniyye sâcid eyzâli'l-mecd ve'l-vakâr muhâlesat-nişân musâdakât-unvân dostumuz Venedik doji *hutimet avâkibuhû bi'l-hayr ve'r-reşâd* kıbeline selâm-ı selâmet-encâm ki pâdişâh-ı İslâm'a olan hüsn-i itâ'ât ve inkiyâdlarından sâdır ve mütebâdir olur ithâf ve ihdâ kılındıktan sonra inhâ olunan oldur ki,

Bundan akdem merhûm ve mağfûr-lehu Sultân Selîm Hân *aliyü'r-rahme ve'l gufrân* hazretlerinin zamân-ı şerîflerinde Sek nâm harbî kal'anın Uskok eşkıyâsı gemiler ile gelüp elüniz altında olan ba'zı begler ile ve ba'zı karyeler ahâlîsi ile ittifâk idüp vilâyetiniz içinde zikr olunan eşkıyâya yol virüp anlar dahi gelüp nice fitne vü fesâd etmeleriyle zikr olunan Uskok eşkıyâsını memâlik-i mahrûse-i pâdişâhiye geçürmemek için Gabela İskeleyi'nde cereyân eyleyen Nehr-i Neretva deryâya katıldığı mahalde müceddeden bir kal'a binâ olunup muhâfaza için birkaç kadirga ta'yîn olunmak fermân olunmuş iken ol zamân sizin tarafınızdan Âsitâne-i sa'âdete elçî gönderilüp yapılacak kal'a neferâtı gelüp vilâyetimize te'addî ve tecâvüz etmeleri mukarrerdir, gazez zikr olunan Uskok eşkıyâsını ve gayrı eşkıyâyı geçürmemek ise biz bu husûsa ta'ahhüd iderüz, dört pâre kadirga ta'yîn idelüm, muttasıl bu cânibleri beklesünler şöyle ki sizden bir gemiye ve iki küreklü bir sandala zarar erişürse kendü yanımızdan tazmîn idelüm deyü ahd ü şart idüp ol zamânda bu minvâl üzere ahidnâme-i hümayûn virülüp ve muhâfazaya gemiler ta'yîn olunup ol makûle Uskok eşkıyâsına ve levend firkatelerine râst geldiklerinde içinde olanlar kılıçdan geçirilüp sulh u salâh husûsı geregi gibi ri'âyet olunurdu. Hâliyâ ol ahd ü şarta mugâyir muhâfazaya ta'yîn olunan dört pâre kadirgayı kaldırıp zikr olunan Uskok eşkıyâsına yol virüp memâlik-i mahrûse-i pâdişâhîden Hersek ve Kilis sancaklarının ekser vilâyetden gâret itdirüp kadîmden olan iskele ve benderleri

battâl ve eskiden iskele olmayan İspilit ve Şibenük ve () nâm kal'alarınızı bâzîrgân uğrağı ve iskele idüp bu cihetden ehl-i İslâm tüccârını kendünize akıdıp mürâca'ât ve mütâba'at itdirüp ve bunlardan gayrı sa'âdetlü ve devletlü ve azâmetlü pâdişâh-ı âlem-penâh hazretlerinin memâlik-i mahrûseleri hudûduna muttasıl Sekürye nâm cezâîrenin Nehr-i Neretva Boğazı karşusunda bir mahallindeki memâlik-i mahrûse-i pâdişâhî sınırı ile ol kal'a binâ olunacak yerin mâbeyninde cüz'î mesâfe olup faraza kal'a yapıldığı takdîrce atılan topı ve tûfengi bu cânibin sınırına erişmesi kâbil imiş. Bu makûle bir vâsi' kal'a binâsına mübâşeret eyledüğünizi ol serhaddin ümerâ ve hükâmı ve vilâyet a'yânı pâye-i serîr-i a'lâya arz eylediler. İmdi siz bu kadar müddetden berü sa'âdetlü ve devletlü ve azametlü ve şevketlü ve kudretlü pâdişâhımız hazretlerinin konşulığında ve sâye-i sa'âdetlerinde hoş geçinüp il ve memleketinize bir kimesne ulaşmayup ve bâzîrgânlarınız selâmet-hâl ve ferâğ-bâl ile gelüp ve gidüp ticâret idüp envâ' fâide görür iken bu ni'metin kadrini ve bu ihsânın şükrünü bilmeyüp memâlik-i mahrûse-i pâdişâhîye zarar irişdiren eşkiyâya mu'în ve zâhir olmak lâıyk ve münâsib midir? Ve berü cânibin serhaddî hudûduna karîb mahalde kal'a yapup sa'âdetlü ve devletlü pâdişâhın rızâ-yı şerîfine muhâlif iş işlemek eyü maslahat mıdır? Bunun âkıbeti neye varacağını ne aceb fikir etmezsiniz. Âl-i Osmân pâdişâhlarının inâyet ve himmetleri ne mertebede idüğünü bilmez misiniz? Vilâyetlerine top ve tûfenk irişilecek yerde kal'a binâ olduğuna tahammül etmek ihtimâli var mıdır? Mukaddemâ merhûm ve mağfûr-lehu Sultân Selîm Hân *alîyyü'r-rahme ve'l-gufrân* zamân-ı şerîfnde kal'a binâsı sulh ve salâha mugâyirdir deyü mâni' olunmuş iken hâliyâ kendünüz kal'a binâsına mübâşeret idersiz. Hâsıl-ı kelâm bu husûsı onatca fikr idüp ve sonunda nedâmeti çekilmeyecek bir münâsib tedârik görüp irsâl olunan nâme-i hümayûn mücebince binâsına mübâşeret olunan kal'a ne mikdâr yapılmış ise yıkup yer ile beraber idüp sa'âdetlü pâdişâh-ı âlem-penâh ile kendü mâbeyninizde bu kadar yıldan berü binâ olunan sulh u salâh kal'asını muhkem eylemeğe çalışasız ki asılda size fâidelü ve gereklü olan sulh u salâh kal'asıdır ki cümle il ve memleketinizi ihâta idüp hıfz eylemiştir. Ve mâdâmki ol sulh u salâh kal'asından taşra ayak basmayasız, bi-lutfullahu te'âlâ il ve memleketiniz zarar ve ziyân çekmek ihtimâli yoktur. Hâliyâ bu husûs için taraf-ı hümayûn-i pâdişâhîden nâme-i hümayûn-i sa'âdet-makrûn ile Dergâh-ı âlî çavuşlarının emekdâr ve ihtiyârlarından kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Hüseyin Çavuş *zîde kadruhû* gönderilmiştir. Vusûlünde kadîmden Âsitân-ı sa'âdet-âşiyân-ı pâdişâhîye idegeldüğünüz sadâkat ve istikâmet mücebince âkılâne hareket idüp fî'l-vâki' o makûle bir kal'a binâsına mübâşeret olunmuş ise fermân-ı hümayûnları üzere yıkup rızâ-yı şerîflerin yerine getürüp ve mukaddemâ olan şart ü ahdiniz mücebince

Uskok eşkıyâsı geçecek yerleri mu'tâd-ı kadîm üzere kadırgalar ile muhâfaza itdirdüp bulduğunuz yerlerde mel'ûnları kırıp kılıçdan geçirüp sulh u salâh umûrını gereği gibi ri'âyet eyleyesiz ve mûma-ileyh çavuş ol cânibde eglendirilmeyüp zikr olunan kal'ayı ne vechile yıkup ve ol eşkıyâ def'ine ne tedârik gördüğünizi mufassal ve meşrûh yazup pâye-i serîr-i a'lâya inhâ ve i'lâm eyleyesiz ki biz dahi bu cânibde sa'âdetlü ve devletlü ve azametlü pâdişâh-ı âlem-penâh hazretlerinin huzûr-ı hümâyûnlarında sizin doğruluğunuza şehâdet idüp evvelkiden ziyâde sizin cânibinize teveccüh-i hümâyûnları vâki' ola. El-bâkî ed-du'â ve's- selâm alâ min ittiba' el-Hüda, evvelen ve âhiren ve zâhiren ve bâtinen.

Be-makâm-ı Dârü's-saltanat-ı Edirne el-mahrûse

[Arkada:] İftihârü'l-ümerâi'l-â'zamü'l-Îseviyyede dostumuz Venedik dojına.

Belge No:1187

Belge Özeti: *Kapdan-ı derya Halil Paşa'nın, göreve geldiği için duyulan memnuniyet haberini baylos ile aldığı ve Süleyman Paşa'nın isyancıların saldırısına uğrayan gemisinin Girit'e varması ve buradaki generalin ona ve gemideki diğer esirlere iyi davranarak serbest bırakması ile ilgili duyduğu memnuniyetten bahsettiği Doj Marcantonio Memmo'ya pençeli mektubu.*

Hüve'l-Hâdi

İftihârü'l-ümerâi'l-izâm fi'l-milleti'l-Îseviyye muhtârü'l-küberâi'l-fihâm fi't-tâifü'l-Mesîhiyye muslih-i masâlih-i cemâhirü't-tâife'n-Nasrâniyye sâcid ezyâlî'l-azamet ve'l-vakâr sâhib-i delâilî'l-mecd ve'l-iftihâr Venedik dojı ve sâir begleri *hutimet avâkıbuhû bi'l-hayr* izz-i huzûr-ı âliyyelerine meveddet ve muhabbetden nâşî muhâlesat ü peyâm ve musâdakat ü kelâm ithâfından sonra dostâne inhâ olunur ki,

Bu cânib ahvâlinden suâl olunursa bi-hamdallahi te'âlâ sa'âdetlü ve azametlü pâdişâh-ı zillullah hazretlerinin eyyâm-ı sa'âdet ve saltanatlarından vücûdumuz bersihhat olup me'mûr olduğumuz hidmete mücd ü sâ'î olduğumuz hafî ve nihân olunmaya. Gıbbe-zâlik Âsitâne-i sa'âdet-âşiyânede mukîm olan iftihârü'l-ümerâi'l-milleti'l-Mesîhiyye Hırsofol Valier [Cristoforo Valier] nâm yarar ve müdebbir bayloslarından nâme-i muhâlesat-üslûbunuz vârid olup bizim kapudan olduğumuz haberini istimâ' eyledüğünüzde gâyet ile mahzûz ve mesrûr olduğunuzu iş'âr ve her ne ki i'lâm olunmuş ise bi't-tamâm ma'lûm-ı muhibleri olmuştur. Bizde dahi mektûbunuz vürûdundan küllî

nüşhet-i hubûr ve ferhat-ı sürûr hâsıl olmuştur. Hakkâ ki der-devlet medârda olan müşârün-ileyh baylosunuz bu cânib-i muhibbinizin ziyâde dostu olduğundan gayrı her vechile âkil ve dâna bir vâcibü'r-ri'âye kimesne olmağla kân-ı imkânda vâki' olan husûs ve umûrunuzda imdâd ve i'ânet dirîğ degildir. Ve ma'lûmları ola ki Süleymân Paşa'yı kendü esîrleri hikmet-i Rabbânî basdukda rûzgâr⁸⁵ kalitesiyle Girid cezîresine düşürüp anda olan hâkiminiz ki Ceneral Cafî nâm yarar ve nâmdâr begzâdenüz tarafeynde olan sulh u salâh ve dostluğî gözedüp paşa-yı müşârün-ileyhin düşmandan halâs ve kendü evine götürüp kemâl mertebe ri'âyet eylediklerinden mâ'âdâ cümle esbâb ve eskâlini kendüye teslîm idüp gemi ile cezîre-i Sakız'a göndereceklerini tafsîl üzere Süleymân Paşa bâbında mektûb yazup iyülüklerin ve hizmetlerin arz eylemiş. Allahu te'âlâ hazretleri sizden ve anlardan ve sâir dostlukda sâbit-kadem olanlardan hoşnûd ola. Bu husûsda azîm iyülük ve ihsân etmişlerdir. Yalnız biz degil sa'âdetlü ve azametlü pâdişâh-ı hulledet-i hilâfete hazretlerinin dahi mesmû'-ı hümâyûnları olup küllî hazz idüp pesend etmişlerdir. Dostluk ve muhabbet ise ancak olur. İnşâllahu te'âlâ sudûr bulan hizmet zâyî' olmak ihtimâli yokdur. İki def'a mezbûr begzâde ehl-i İslâm'a azîm hizmet etmiştir, berhûrdâr olsun, biz dahi inşâllahu'l-izze mükâfât ve mücâzâtın itmek mukarrerdir. Devletlü ve kerâmetlü ve azametlü pâdişâhımız hazretlerinin tarafına olan dostluğunuz bu hizmetinizden ma'lûm olup bizim dahi i'tikâdımız sizlere kat kat olmuştur. El-hâsıl sizin gibi hâlis dostumuzdan dâ'imâ ef'âl-i hamîde ve ahlâk-ı pesendîde müşâhede olunmuştur. Bu tarafda mümkün olan hizmetinizde taksîrât olunmaz. Hemân âyende ile sıhhatinizi muhbir mektûb-ı meveddet-üslûb göndermekden hâlî olmayasız ki vürûdî sebab-i izyâd-ı mihr ve vedâd idüğü gümân ve riyâdan müberrâdır. Bâkî es-selâm alî min ittiba' el-Hüda. Tahrîren fî'l-yevmü'l-ihdâ ve'l-ışrîn min şuhûr-ı Rebî'ül-evvel sene selâse ve ışırn ve elf mine'l-hicreti'n-nebeviyye aleyhi efdalü't-tahiyyât.

Be-yurt-ı Tersâne-i Âmire.

Belge No: 1188

Belge Özeti: Hüseyin Çavuş ile gönderilen nâme-i hümâyûn ulşatığına dair Venedik dojudan Vezîriazam Nasuh Paşa'ya mektup

Bi-avnillahi'l-meliki'l-Vehhâb ve Gayyûr

⁸⁵ Belgede, "rûzgâr" kelimesi mükerrerdir.

Cenâb-ı sadâret-meâb sa'âdet-nisâb devlet-iktisâb şevket ve meveddet-i intisâb mümeħhed-i bünyânü'd-devleti ve'l-ikbâl ve müşeyyed-i erkânü's-sa'âdet ve'l-iclâl vezîr-i â'zam müşîr-i mufahham dostumuz Nasûh Paşa hazretleri kâme-yâb-ı şerâif-i tahiyât-ı sâfîyât-ı muhabbet-âyât ve letâif-i ta'zîmât ve âfiyât-ı meveddet-i gâiyât ithâfından sonra inhâ-i muhabbet-i muhlis oldur ki,

Kıdvetü'l-emâcid ve'l-ekârim Hüseyîn Çavuş yedinden nâme-i hümayûn-ı pâdişâhî ile mektûb-ı muhabbet üslûbları eymen-i evkâtta bu cânibe gelüp vâsıl olup nâm-i şerîf ve ahlâk-ı latîflerine olan i'tibâr ve iltifât ve memâlikimiz hakkında cânib-i şerîflerinden sudûr ve zuhûra gelen hüsn-i himmet ve âtîfete binâen mütâla'asından külliyyen behcet ve surûr hâsıl oldu.

Belge No: 1190

Belge Özeti: *İspanya'dan İstanbul'a gelen murahhillerden Süleyman ve Ali isimli murahhilerin yazmış olduğu arzuhal üzerine onlar ile birlikte bu güzergahı kullanan murahhillere Venedik'ten geçerken zarar verilmemesine dair I. Ahmed'in Doj Marcantonio Memmo'ya name-i hümayunu.*

Hüve

Tuğra

İftihârü'l-ümerâi'l-izâmi'l-İseviyye muhtârü'l-küberâi'l-fihâm fi'l-mülletü'l-Mesîhiyye muslih-i masâlih-i cemâhirü'n-Nasrâniyye sâcid eyzâli'l-haşmet ve'l-vakâr sâhib-i delâili'l-mecd ve'l-iftihâr Venedik doji *hutimet avâkıbuhû bi'l-hayr ve eslahallah-u te'âlâ şâne* tevkî'-i refî'-i hümayûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki,

Mukaddemâ vilâyet-i İspanya'da sâkin olan murahhil tâifesiinden Süleymân ve Ali nâm Müslümân murahhiller Dergâh-ı mu'âllama arzuhâl sunup bundan akdem Müslümân murahhil tâifesiinden ba'zıları kalkup memâlik-i mahrûseme dâhil olup lâkin hâlâ mezbûrlardan ba'zıları anda olup deryâdan gelmege havf idüp iktidârları dahi olmamağla kara ile Venedik tarafından memâlik-i mahrûseme gelüp dâhil olmak murâdları olup Venedik tarafından memâlik-i mahrûseme gelmek üzere olan Müslümânlara dahl u ta'arrûz olunmayup emîn ü sâlim mürûr u ubûr itdirmeniz ricâ eylediler. İmdi siz kadîmü'l-eyyâmdan südde-i seniyye-i sa'âdet-medâr ve atebe-i aliyye-i gerdûn-iktidârımıza hulûs-ı kalb ve hüsn-i i'tikâd ile arz-ı ihlâs ve ihtisâs idegelmiş Devlet-i

Aliyyemizin hayr-hâhı olup bu makûle Âsitâne-i sa'âdet-i âşiyânemize müte'allik hidmetlerde mu'âvenet ve müzâheret idegeldiginiz izzet-i huzûr fâizü'n-nûrumuzda muhakkak ve zâhir oldığı ecilden tâife-i mezbûrdan hâliya sizin vilâyetinizde olan Müslümânlara icâzet virilüp kara tarafından emîn ü sâlim berü cânibe irsâl ve îsâl itmeniz bâbında nâme-i hümayûn-ı sa'âdet-makrûnumuz yazılup irsâl olunmuşdur. Gerekdir ki, vusûl buldukda kadîmü'l-eyyâmdan Âsitâne-i sa'âdet-âşiyân ve dûd-mân-ı mahalledü'l-erkânımıza olan hulûs-ı muhabbet ü dâd ve safâ-yı akîdet ü i'tikâdınız mücebince zikr olunan Müslüman murahhil tâifesi İspânya'dan kalkup memâlik-i mahrûsemize gelürken Venedik vilâyetine uğradıklarında menâzil ü merâhilde ve ma'berlerde kendülerine ve tavarlarına ve esbâblarına ve erzâklarına ahd u emâne muhâlif bir ferdî dahl ü ta'arruz etdirmeyüp emîn ü sâlim memâlik-i mahrûsemize îsâl eylesesiz. Şimdiye degin hüsn-i ihtimâmınız zuhûra getirüldiği ecilden bu fukarânın dahi sühûlet ile dârü'l-emân olan memâlik-i mahrûsemize gelmelerine müsâ'âdenüz zuhûr tahsîl-i rızâ-yı yümn-iktizâmıza bâdî ve esâs-ı musâlaha ü mu'âhedenin istihkâm ve imtidâdı olacağında iştibâh yoktur. Ana göre takayyüd gösterüp marazziyü'l-hâl ve müreffehü'l-bâl revâne kılınmalarına sa'y ü ihtimâm eylesesiz. Tahrîren evâsıt-ı şehr-i Cemâziye'l-evveli sene selase ve ısrîn ve elf.

Be-makâm-ı Kostantiniyye el-mahrûse

Belge No: 1193

Belge Özeti: Otavyon Bon'un [Ottoviano Bon] arzı üzerine Venedikli tüccarlar ile ilgili I. Ahmed'in nişân-ı hümayûnu.

Celilullahü'l-ğaniyyü'l-muğniyyü'l-mu'în.

Tuğra

Nişân-ı şerîf-i âlî-şân-ı sâmi-mekân-ı sultânî ve tuğrâ-yı garrâ-yı ikbâl-nümâ-yı cihân-ezâ-yı kiti-sitân-ı hâkânî nefeze bi'l-avni'r-Rabbânî hükmi oldur ki,

Hâliyâ Âsitâne-i sa'âdetde Venedik baylosı olan kıdvetü'l-ümerâi'l-milleti'l-Mesîhiyye Otavyan Bon [Ottoviano Bon] *hutimet âkibetü'l-hayr* südde-i sa'âdetime arzuhâl gönderüp Venedik beglerine tâbi' olan barçaları ve sâir gemileri ticâret ile memâlik-i mahrûseme gelüp giderken yollarda ve limanlarda Müslümân levendâta veyâhûd harbî Nasârâ tâifesinin korsan gemilerine râst gelüp alup gâret iderlerse bu

makûle korsan eşkıyâsı gâret eyledikleri Venedik barçalarından ve esbâblarından ve top ve âlâtlarından her kimin elinde nesne bulunurise bilâ-te'allül ellerinden alınıp ashâbına alıvırmek için Venedik bayloslarına veyâhûd ta'yîn eyledikleri âdemlerine teslîm oluna. Ve eger bu makûle (...?) alınan gemi ve âdem ve esbâb ellerinde bulunan kimesne, biz bu malları gâret etmedik akçemizle satun aldık deyüp veyahûd gayrı bahâne iderlerse amel olunmayup Venedik bayloslarına alıvırıle ki min-ba'd kimesne memâlik-i mahrûsemde zikr olunan korsan eşkıyâsından bir nesne iştirâ ve mu'âmele etmege cür'et etmeye. Ve bu makûle korsanlar Moton ve Koron ve Ayamavra ve Preveze ve Tuna ve sâir memâlik-i mahrûsemde leb-i deryâda olan kal'alar altına varırlarsa kal'a dizdârı ve sâir vilâyet âdemleri kabûl itmeyüp ruhsat vermeyeler ve bir nesne ellerinden iştirâ etmeyeler ve etdirmeyeler, tutmak mümkün olursa tutup haklarından geleler, eger anlara ruhsat virirlerse sâirlere mûceb-i ibret için muhkem haklarından geline. Ve ba'zı kimesneler Venedik beglerine tâbi' olan re'âyâyı esîr idüp ve itlâk eylememek için talep olundukta, biz bunları akçemizle aldık veyâhûd fesâdda ve cengde alınmışlardır deyü illet ve bahâne idüp ihtilâle bâ'is olurlar imiş. İmdi sulh u salâh zamânında esîr olan Venediklü re'âyâ her kimin elinde bulunursa Müslümân olmuş ise âzâd olup ve henüz küfrî üzere ise Venedik re'âyâsı idüğün Venedik beglerinin baylosları ve konsolosları ta'ayyün iderlerse bilâ-te'allül sulh u salâh mûcebince itlâk olunup bayloslara teslîm oluna. Ve Venediklü'nün birbiri arasında nizâ' ve husûmet veyâhûd kan da'vâları olursa baylosları âdetlerince dinleyüp kimesne mâni' olmaya. Ve Venedik barçaları ve gemileri mahrûse-i İstanbul'da ve Galata'da ve Silivri'de ve Rodoscuk'da ve Bandırma ve Gelibolu iskelelerinde ve sâir memâlik-i mahrûsemde olan iskelelerde tahmîl eyledikleri metâ'larının mîrîye âid olan gümrüğün kânûn-ı kadîm üzere virdikden sonra hâdis olan kassabiyye ve sâir ihdâs olunan ve min-ba'd ihdâs olunacak bid'atler ile rencîde olunmayalar. Ve mahrûse-i İstanbul'a ve Galata'ya ve Mısır'a ve Trablus'a ve Kıbrıs'a ve İzmir ve sâir memâlik-i mahrûsemde olan iskelelere gelen Venedik barçalarından ve sâir küçük Girit gemilerinden gümrük emînleri ve gayrılar pişkeş nâmına çuka ve şeker ve (...?) ve akçeler alup Venedik tâcirlerine ziyâde zulm ve hayf iderler imiş. İmdi min-ba'd vech-i meşrûh üzere Venedik tâcirleri getirdikleri ve alup gitdikleri metâ'larının kânûn-ı kadîm üzere mîrîye âid olan resm-i gümrüklerin virdüklerinden sonra [yırılmış] ol vechile [yırılmış] ve eger almak için anlar veyâhûd gayrılar min-ba'd emr-i şerîf dahi ihrâc iderlerse aldirmayalar. Dâimâ ahidnâme-i hümâyûn mûcebince amel oluna. Ve Venedik beglerine tâbi' olan kal'alardan ve sâirlerden bir levend veyâhûd âdemlerinden bir kimesne kaçup memâlik-i mahrûseme gelürse Venedik baylosı ol kimesneyi talep idüp

Venedik'e göndermek istedikde virilüp kimesne mâni' olmaya. Ve Venedik beglerinin barçaları ve sâir gemileri ile yüriyen kimesneler Venediklü olsun veyâ gayrı Nasârâ hâkimlerinin re'âyâsından olsun sulh u salâh mücebince emn ü emân üzere olup kimesne dahl u ta'arruz itmeyüp ve esîr eylemeyeler. Ve Venedik barçaları ve gemileri gelürken leb-i deryâda ve limanlarda ve iskelelerde donanma gemilerime ve sâir hassa kadırgalarımâ râst gelürlerse pişkeş nâmına bir nesne almayalar. Ve fuzûlen bir nesnelerin dahi almayalar ve istemeyeler. Ve cezîre-i Girid'den ve sâir Venedik beglerine tâbi' olan adalardan ticâret tarîkiyle gelen misket hamrları fuçılardan kânûn-ı kadîm olan ve merhûm ve mağfûr-lehu babam Sultân Mehmed Hân *neverallahu te'âlâ merkadehu* zamân-ı şerîflerinde virilen evâmir-i şerîfe mücebince alunup ziyâde bir nesne alınmaya. Ve Venedik bayloslarının ve konsoloslarının hidmetlerinde olan tercümânlarından harâc talep olunmayup ve sâir tekâlîf ile rencîde olunmayalar. Ve mürd olduklarında metrûkâtlarına beytü'l-mâlcî ve kassâm ve sâir kimesneler dahl eylemeyüp baylosları ma'rifetiyle vârislerine virile. Ve Şibenik nâm kal'anın Uskok eşkıyâsı Nemçe kralına tâbi' olmağla deryâda ve karada zarar idüp ve âyende vü râvendeye zarar ü ziyân iderlerse bu bâbda Venediklülere kimesne töhmet itmeyüp bî-vech rencîde olmayalar. Ve Venedik beglerinin re'âyâsından ve anlar ile dostluk üzere olan Nasârâ hâkimlerinin âdemlerinden emn ü emân ile Kudüs-i şerîf ziyaretine varanlara kimesne dahl eylemeyüp ve Kamame nâm kilisede mütemekkin olan ruhbânlara kimesne dahl ü ta'arruz eylemeye. Ve mezbûr kilisenin harâba müşrif olan yerlerin vaz'-ı kadîmî üzere şer'-i şerîf muktezâsınca ta'mîr ü termîm eylediklerinde kimesne rencîde eylemeye. Ve mahrûse-i Mısır'da ve Haleb'de ve sâir memâlik-i mahrûsede olan Venedik konsolosları ile bir kimesnenin da'vâ ve nizâ'ı olsa ahidnâme-i hümayûn mücebince Âsitâne-i sa'âdetime havâle ola ki Divân-ı hümayûnumda görilüp ol câniblerde zulm olmak ihtimâli olmaya. Ve konsolosları ve tercümânları aherin borcî ve töhmeti içün kimesne rencîde etmeye deyü ricâ etmegün vech-i meşrûh üzere amel olunmak içün işbu nişân-ı hümayûnı virdüm. Ve buyurdum ki ba'de'l-yevm zikr olunan maddelerde dâimâ işbu nişân-ı hümayûn mücebince amel olunup sulh u salâha ve nişân-ı hümayûna muhâlif kimesne vaz' u hareket etmeye, şöyle bileler, alâmet-i [şerîfeye] i'timâd kılalar. Tahrîren fî evâil-i şehir-i Şa'bânü'l-muazzam min şuhûr sene selâse ve aşere ve elf mine'l-hicreti'n-nebeviyye aleyhi efdalü't-tahiyye.

Be-makâm-ı Kostantiniyye el-mahrûse el-mahmiyye

Belge No: 1196

Belge Özeti: *Draç kadısının Mahmud Hasan isimli sipahinin bölgedeki eşkiyalık faaliyetlerine dair arzına bîanen I. Ahmed'in İlbasan sancakbeyi ve Draç kadısına fermân-ı hümayûnu.*

Hüve

Tuğra

Kıdvetü'l-ümerâi'l-kirâm umdetü'l-küberâi'l-fihâm zü'l-kadr ve'l-ihirâm el-muhtassu bi-mezîd-i inâyeti'l-meliki'l-allâm İlbasan sancakbegi () *dâme izzühû* ve kıdvetü'l-kuzzât ve'l-hükkâm ma'denü'l-fazli ve'l-keîâm Mevlânâ Drac kâdısı *zîde fazluhû*ya tevkî'-i refî'-i hümayûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki,

Sen ki kâdısın dergâh-ı mu'allâma mektûb gönderüp nefsi-i Drac'da sâkin olan eimme [ve] hutabâ ve kal'a ağaları ve kethüdâları ve bölükbaşları ve müstahfızân ve sâir neferâtı ve Kavala nâhiyesinin re'âyâsı bi'l-cümle meclîs-i şer'e varup Kavala'da sâkin olup ebnâ-i sipâhiyândan otuzbeşinci bölükde otuz akçe ulûfesi olan Mahmud [bin] Hasan nâm sipâhî ağası fitne ve ehl-i fesâd olup nice def'a evler basup sipâhî avratların cebren çeküp kendü eşkiyâsına virüp ve temekkün olduğu nâhiye-i mezbûre fukarâsının hilâf-ı şer'-i şerîf fuzûlen tarlaların alup dâimâ zulm u te'addîden hâlî olmayup ve Balfer nâhiyesinde olan Bâyezîd nâm yeniçerinin çiftliğinin basup iki yüz re's sığırların ve yetmiş re's kara sığırların ve çiftlikde bulunan emvâl ve erzâkın gâret ve yağma eyleyüp ve yedi sekiz seneden mütecâviz deryâda gezüp dârü'l-harp olan küffârın gemilerine zahîre ve sâir memnu'âtından olan metâ' virüp diyârımızda mahz-ı belâ olmağa bâ'is olduğundan gayrı yetmiş seksan seneden berü mutasarrıf olduğumuz tapulu ve hüccetlü yerlerimizi alup ve otlaklarımızdan koyunlarımızı fuzûlen çıkarup kendü koyunlarını salıvirüp ve bin on beş senesinde kasaba-i İlbasan'da sâkin Boğazâde demekle ma'rûf iki sipâhî karındaşları bıçakla urup katl idüp üç yük mikdârı nakd akçelerin ve nice esbâbların gâret ü hasâret eyledüğünüz sâbika İlbasan sancağibegi Hüseyin ve kâdısı arz itmekle mürd-i timâr olunup hakkından gelinmesiçün mukaddemâ emr-i şerîfim virilüp hakkından gelinmek üzere iken bir tarikle firâr idüp ele girmemekle hakkından gelinmeyüp ba'dehû Âsitâne-i sa'âdete gelüp bir vechile ulûfesin girü tashîh itdirüp lâkin mütenebbih olmayup gir[ü] eşkiyâdan firkateci levendâtile meşhûr ve müte'ârif olan Dervîş ve Memi nâm re'îsler ile yek-dil ve yek-cihet olup dâimâ iskelelere mürûr ve ubûr iden ebnâ-yı sebîlin ve tüccâr tâifesinin gemilerin alup ve emvâl ve erzâkın nehb ü gâret eyledüğünden mâ'adâ

Venedik beglerine tâbi‘ Peras [Perasto] nâm karyeden Vonor Re’îs nâm tâciri beş altı nefer yoldaşları ile olunageldüğü üzere Drac İskeleyi’ne gelüp Avlonya’dan metâ‘ almak için giderlerken mezbûr şakîler Avlonya nâm mahalde iken hafıyyeten haber gönderüp gelüp yolların basup altı yük akçelik metâ‘ların gemileri ile ihrâk eyleyüp ol mahalde gemi içinde iki bin nakd gurusum zâyî‘ olup ve bunları tutup katl eylemek istediklerinde karinde olan karyeye çıkup Karine [Kanina] nâm karye halkına feryâd itdüklerinde mezbûr Mahmûd yanında olan eşkıyâ ile varup mezbûr Vonor Re’îs yoldaşları ile tutup habs eyleyüp zikr olunan emvâl ve erzâkın yağma vü gâret eyledüklerinden mâ‘adâ nakd bin yüz elli gurusların alup bir tarîkle halâs olduğın Avlonya sancağibegi ile kâdîsi Mevlâna Mehmed arz eyledikde tekrâr haklarından gelinmek mümkün olmamağla mezbûrların fitne vü fesâdı günden güne ziyâde olup iskeleler battâl ve mâl-ı mîrîye küllî gadr ve noksân müterettib olup emînlere hazer olup şöyle ki bu def‘a dahi mezbûr Mahmûd’un tedârîki görölüp hakkından gelinmez ise cümlemiz kal‘ayı bırakup parâkende vü perîşân oluruz deyü ilhâh eyledüklerin ve mezbûrların vech-i meşrûh üzere şirret ü şekâvetleri mukarrer ve muhakkaktır deyü bî-garez Müslümânlar şehâdet itdükleri arz eyledüğün ecilden ol bâbda ağaları kâ‘im-makâmı tarafından mühürlü mektûb virilmegin mücebince amel olunmak emrim olmuşdur. Buyurdum ki () vusûl buldukda bu bâbda onat vechile mukayyed olup dahi ağaları kâ‘im-makâmı tarafından virilen mektûb mücebince mezbûr Mahmûd’ı ve tevâbi‘ ile meclîs-i şer‘-i şerîfe ihzâr idüp gaybet iderler ise şer‘le buldurması lâzım olan kefillerine buldurdup getürdüp da‘vâ-yı hakk ve madde-i mâl bâbında husemâsı muvâcehesinde bir def‘a şer‘le fasl olmayan husûslarda tamâm hakk üzere dikkat ü ihtimâmla teftîş ve tefahhus idüp müteveccih olan hakların ashâb-ı hukûkun hükm idüp bî-kusûr alıvirdikden sonra mezkûrların fesâdı mukarrer olup muhtâc-ı arz olanlardan ise muhkem habs ve arz eyleyesin. Degiller ise şer‘le haklarında lâzım geleni edâ idüp şer‘-i şerîfe ve ağaları tarafından virilen mektûba muhalif te‘allül ve inâd itdürmeyesiz. Amma hakk üzere olup ahz u celb sebebi ile ehl-i fesâda himâyet olunmakdan ve hilâf-ı vâki‘ kazıyye i‘lâmından ve garez ve ta‘assub sebebi ile kimesneye hilâf-ı şer‘ te‘addî ve tecâvüz olunmakdan hazer idüp câdde-i hakktan udûl ve iğrâk eylemeyesiz. Ve bi’l-cümle mezkûr ve merkûmun gâret olunan eger gurus ve eger esbâbdır mezbûr Mahmûd’dan küllî idüp alıvirüp sulh u salâha muhâlif kimesneye te‘addî ve tecâvüz itdirmeyesiz, şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i‘timâd kılasız. Tahrîren fî Evâhil-i şehri-i Cemâziye’l-âhiri sene erba‘ ve aşere ve elf.

Be-makâm-ı Kostantiniyye el-mahrûse

Belge No: 1198

Belge Özeti: *Kırka sancakbeyi Ahmed'in sancağındaki Venediklilerin huzur içinde olduklarına ve sancakta bulunan Alvise ve Grunador Anze isimli Venediklilerin Türk tebaasına iyi davrandıklarına dair doja mektubu.*

Hüve

İzzetlü ve mürüvvetlü sa'âdetlü ve şevketlü () hazret-i İsâ *salavatullahi aleyhiminin* makbûl ve mümtâzı rıf'atlu Venedik dojdı Alvis Ban Baçe [Alvise] hazretlerinin izz-i huzûr-ı müstevcibü's-sürûrlarına iğrâz u ikrâm ve tevfir ü ikrâm selâmlar ve senâlar îsârından sonra inhâ-i muhabbet-i izzet-cûyî budur ki,

Zamîr-i münîr-i mihr-tenvîrlerine hâfî buyurulmaya ki sa'âdetlü ve azametlü pâdişâh-ı zillullah hazretlerinin fermân-ı âlî-şânları üzere livâmızda vâki' olan kılâ'-i sultânîde mukîm olanlar emn ü emân-ı sultân-ı zamânı kemâ-yenbagî muhkem ri'âyet eyleyüp tarafenyden re'âyâ ve berâyâ itmînân-ı kalb üzere oldukları reyb ü gümân buyurulmaya. Azametlü pâdişâh-ı şehin-şâhımız hazretleriyle olan dostluğınızı ve ahd u emânı herkes ri'âyet eyleyüp mâdâm ki bu sancak tasarrufumuzda oldukça inşâllahu te'âlâ bir ferde re'âyâ ve berâyânuzda dahl ü ta'arruz etdirmek ihtimâli yokdur. Ve yarar ve be-nâm mu'temediniz ve dilâverliğle [ve] yararlığla meşhûr-ı merdüm âdeminiz olan Gurnador Anze ve birâderi Alviz Yüştinan dâîmü'd-dehr bu serhadlerde vâki' olan re'âyâımız ve berâyâmıza her vechile ri'âyet ve himâyet idegelüp zikr olan iki kardaşın ef'âl ve akvâllerinden rızâ ve şükrân üzere olup bu taraftan bir ferdi rencîde vü remîde etmiş degüllerdür. Zikr olan merdân fermânınız üzere hidmet-i lâzîmenize teveccüh etmiştir, kemâl-i kereminizden mercûdur ki zikr olunan kullarınız üzerlerinden nazar-ı şerîfeniz dirîğ buyurmayup merkûm âdemlerinize inâyet-i bî-nihâyet ve vüfur-ı âtîfetiniz mebzûl buyurup menâsıb-ı âliyyenize mazhar düşürmek lâyük ve sezâ-vâr buyurıla. Zikr olan kullarınıza bir mikdâr ri'âyet olunup mansıb-ı ulyâ virilürse lâyük ve sezâ-vârlardır, eylece ma'lûm-ı hazret-i bâ-rıf'at buyurıla. Bâkî fermân vücûd-ı âliyyelerine merbût ve müfevvezdir. Tahrîren evâsıt-ı şehir-i Rebîû'l-âhir sene 1025

Ahmed mîr-livâ-i Kırka hâlâ

[Arkada:] Sâhib-i sa'âdet izzetlü ve mürüvvetlü Venedik dojdı prencep hazretlerinin izz-i huzûr-ı âliyyelerine vâsıl ola (...?)

Belge No: 1999

Belge Özeti: Venediklilerin İspilit ve Almisye tarafında tüccar taifesine zulüm olduğuna dair yazdıkları mektuba karşılık, kendisinin sorunun çözülmesi için bir rençber taifesi gönderileceğini bildiren Bosna beylerbeyi İskender Paşa'nın Doj Giovanni Bembo'ya pençeli mektubu.

Hüve

Pençe

Biz ki azametlü ve kuvvetlü ve kudretlü Mekke ve Medîne ve yedi iklim dört köşenin pâdişâhı ve şehin-şâh-ı azîmü'ş-şânı olan sa'âdetlü ve adâletlü Sultân Ahmed Hân hazretlerinin kulı ve Bosna ve Hersek ve Kilis ve Kırka ve İzvornik ve Zaçesne ve Bihke sancaklarının ve memleketlerinin Allahu te'âlâ emriyle hâkimi ve beglerbegisi in bizden hulûs üzere Venedik ve sâir memleketlerin dojdı olan ta'zîmlü ve ref'etlü dostumuz Civân Benyo [Giovanni Bembo] hazretlerinin huzûrlarına dostluğa lââyık ve muhabbete muvâfık muhabbetlerden sonra inhâ-i muhibb-i müstakîm budur ki,

Hâlâ Markondoni [Marcantonio Vellutello] ile bu cânibe irsâl buyurılan mektûbunuzu ta'zîm birle alup ve okuyup İspilit ve Almisye [Almissa] etrâfında olan tüccâr tâifesine zulm u te'addî olunur deyü işâret olunmuş, bi'l-cümle yazılan ahvâl ma'lûm-ı muhibbî olmuşdur, inşâallahu te'âlâ mâdâm ki azametlü ve şevketlü pâdişâh-ı âlem-penâh hazretleriyle akd olunan sulh u emâne ri'âyet üzere olup rençber tâifesi safâ-yı hâtır ile ol diyârlara varup geleler aslâ bizim tarafımızdan ahd u emâne muhâlif bir dürlü evzâ' sâdır olduğına rızâ-yı pâdişâhî olmayup anın gibi ahd u emâne muhâlif bir ahvâl sâdır olursa sâire müceb-i ibret için haklarından gelinmek mukarrerdir. Ve ol ahvâl ki Markondoni ile ağızdan sipâriş buyurmuşsınız, gelüp olduğu üzere ağızdan biz dostunuza söylemişdir. Biz seviciniz dahi ağızdan lâzım geldiği cevâbınıza cevâb virmişüzdür. Ol cânib-i devletinize vâsıl olduklarında olduğu üzere siz dostumuza takrîr eylediklerinde her ahvâl ma'lûm-ı devletleri olur. Bu def'a siz dostumuzu kâğıdımız ile bulmak lâzım geldi. El-hâsıl mâdâm ki azametlü pâdişâh-ı gerdûn-iktidâr hazretleriyle olan sulh u salâha ri'âyet üzere olası düşen masâlihlerinize her vechile müsa'âde olunmak mukarrerdir. Hakk te'âlâ siz dostumuzu devletle çok yaşatdursun. Bu kâğıdımız şehir-i Saray'da sene hamîs ve ısrîn ve elf mâh-ı Rebî'ü'l-âhirinin yirmi dördüncü günü yazılmışdır. Bâkî ve's-selâm.

Ve bu cânib dostunuza taraf-ı âliyyenizden elçilik ile gelen Markondoni kulunuz berhûrdâr olsun. Bir hoş edeb üzere gelüp her vechile istihdâm olunacak kulunuzdur.

Medine-i Saray el-mahmiyye

Belge No:1200

Belge Özeti: *Bosna'da ahidname gereğince barış içinde yaşayan Venedik ve Türk halkına Senk [Segna] ve Hırvat kalelerinden gelen haydut ve Uskokların tacizleri üzerine haydutların yakalanıp barış ortamının yeniden sağlanmasına dair I. Ahmed'in Bosna beylerbeyi İskender Paşa'nın müsellimine fermân-ı hümayûnu.*

Kıdvetü'l-emâcid ve'l-ekârim câmi'ü'l-mehâmidi ve'l-mekârim Bosna beglerbegisi İskender *dâme ikbâlehûnun* müsellimi olan () *dâme mecduhû* tevkî'-i refî'-i hümayûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki,

Venedik begleri mâ-tekaddümden ecdâd-ı izâmım *enârallâhu te'âlâ berâhînehüm* ile sadâkat ve hulûs üzere dostluk idüp kavâ'id-i sulh u salâh ve şerâit-i ahd u emânı ri'âyet itmekle vilâyetlerine ve serhadlerine ve re'âyâlarına ve bâzirgânlarına ahidnâme-i hümayûna muhâlif bu cânibden dahl u ta'arruz olunmayup gereği gibi sulh u salâh ri'âyet oluna deyü mukaddemâ evâmir-i şerîfe virilmekle dostlukları günden güne mütezâid olduğun ve ol serhadlere karîb Senk dimekle ma'rûf kal'adan dâimâ Uskok keferesi eşkiyâsı ve Hırvat cânibinden olan kal'a ve palankadan ba'zı haydûd keferesi cem' olup fesâd ü şenâ'at üzere olmağla ele götürüp haklarından geldiklerin Kilis sancağibegi Mustafa *dâme izzuhû* arz u i'lâm itmegün min-ba'd mâ-tekaddümden olan sulh u salâha muhâlif vaz' u hareket olunmayup üslûb-ı sâbık üzere sulh u salâh umûrî gereği gibi ri'âyet olunmak bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuştur. Buyurdum ki, vusûl buldukda bu bâbda sâdır olan fermân-ı şerifim üzere zikr olunan Venedik beglerinin ol câniblerde olan kal'aları zâbitleri ve ceneral ile dâimâ hüsn-i zindegânî üzere olup kavâ'id-i sulh u salâhı ri'âyet eyleyüp ahidnâme-i hümayûna ve rızâ-yı şerîfime mugâyir ihtilâle bâ'is olacak vaz' u hareket olunmayup tarafeynin re'âyâsına ve memleket ve serhadlerine zarar u ziyân ve te'addî vü tecâvüz itdirilmeyüp Venedik beglerinin ceneral ve sâir hâkimleri ve zâbitleri ile dâimâ dostluk idüp sulh u salâh mücebince kemâ-kân hüsn-i ittihâd üzere olup re'âyâlarına bir vechile te'addî ve zarar itdirmeyesin ve Senk Kal'ası'nın zâbitleri ve Hırvat bânlarına ve hersekine tâbi' olan kıl'a zâbitleri zikr olunan Uskok eşkiyâsına ruhsat virüp mu'âvenet idüp kabûl ederler ise men' ü def'leri için kendülerine ve kıl'a zâbitlerine ve sâir lâzım olan yerlere âdemler ve mektûblar gönderüp

muhkem tenbîh ve te'kîd eylesesin ki ol makûle Uskok eşkıyâsına bir vechile ruhsat vermeyüb memâlik-i mahrûsem serhadlerine ve Venedik beglerinin memleketlerine ve re'âyâlarına ve serhadlerine zarar ü ziyân itdirmeyüp ihtilâle bâ'is olmakdan ve rızâ-yı şerîfime muhâlif vaz' u hareket sudûrundan hazer idüp ihtiyât ve ictinâb eyleyeler. Şöyle ki zikr olunan eşkıyâ himâyet olunup Venedik beglerinin memleket ve re'âyâsına ve serhadlerine dahl ü tecâvüz iderler ise sulh u salâha ve rızâ-yı hümayûnuma muhâlif vaz' itmiş olurlar. Ana göre mütenebbih olup vech-i meşrûh üzere eşkıyâ himâyet olunmayup vâki' olan ahvâli tafsîl üzere arz u i'lâmdan hâlî olmayasın ve kendü ihtiyârlarıyla Venedüklü'nün hidmetine varan vilâyet ahâlîsine sulhe mugâyir ve ahd u emâne muhâlif kimesne müdâhele ve rencîde etdirmeyüp serhadd-i mansûremin ahâlîsine ve Venedik beglerinin re'âyâsına ve memleketlerine mâ-tekaddümden mün'akid olan sulh u salâha nâfi' olan husûslarda hüsn-i takayyüd ve ihtimâm eyleyüp min-ba'd uskok eşkıyâsına ve anlara mu'în olan kefereye himâyet olunmak ihtimâli olmaya. Ve bu emr-i şerîfimin hilâfına emr-i âher ibrâz iderlerse bu emr-i şerîfim kemâ-kân mukarrer tutup mücebince ve sulh u salâh muktezâsınca dâimâ amel eylesesin. Memâlik-i mahrûseme ve Venedik vilâyetlerine zarar u gezend irişür vaz' sâdır olmakdan ziyâde ihtiyât ve ihtirâz üzere olasın. Şöyle bilesin, alâmet-i şerîfe i'timâd kılasın. Tahrîren fî evâil-i şehri Cemâziye'l-evveli min şuhûr-ı sene hamîs ve ısrîn ve elf.

Be-makâm-ı Kostantiniyye el-mahrûse

[Yan Tarafta:] Tabaka asliha'l-mektûb fî's-siccili'l-mahfûz nemakallahu'l-abdü'l-fakîrullahu subhanehu

Mehmed bin Süleymân el-kādî bi-Medîneti Saray el-mahmiyye, ufiye anhumâ.

Belge No: 1207

Belge Özeti: *Osmanlı donanmasıyla denize açılacak Kapdan-ı derya Ali Paşa'nın İspanya kralı tarafından korsanlık maksatlı oluşturulan gemilerine karşı uyarıldığına ve Venedik gemilerinin bu konuda Osmanlı donanmasına yardım etmesine dair I. Ahmed'in Doj Giovanni Bembo ve Venedik beylerine hitaben nâme-i hümayûnu.*

Tuğra

İftihârü'l-ümerâi'l-izâmü'l-Îseviye muhtârü'l-küberâi'l-fihâm fî'l-milleti'l-Mesîhiyye muslih-i masâlih-i cemâhirü't-tâife'n-Narâniyye sâcid ezyâli'l-haşmet ve'l-

vakâr sâhib-i delâilî'l-mecd ve'l-iftihâr Venedik doğı *hutimet avâkıbuhû bi'l-hayr* ve mefâhirü'l-ümerâi'l-milleti'l-Mesîhiyye Venedik begleri *hutim âkıbetühüm bi'l-hayr* tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki,

Hâlâ tarafeynin düşmanı olan İspanya kralı bir mahalle zarar u gezend kasdıyla birkaç pâre kalyonlar ve kadırgalar donadup fitne vü fesâd üzere olduğı sem'-i hümâyûnumuza ilkâ olunmağla inşâllahu te'âlâ bu sâl-ı ferhunde-fâl-ı meymenet-mâlde donanma-yı nusret-makrûnumuz ile gönderilecek düstûr-ı mükerrerrem müşîr-i mufahham nizâmü'l-âlem müdebbir-i umûri'l-cumhûr bi'l-fikri's-sâkıb mütemmim-i mehâmî'l-enâm bi'r-re'yi's-sâib mümeħhid-i bünyânî'd-devleti ve'l-ikbâl müşeyyid-i erkânü's-sa'âdeti el-mahfûfu bi-sunûfî avâtıfî'l-meliki'l-a'lâ kapudanımız Vezîr Ali Paşa *edamallahu te'âlâ iclâluhûya* sipâriş olunmuştur ki mâbeynde olan dostluk ve muhabbete binâen sizünle hüsn-i ittifâk ve ittihâd üzere olup iktizâ idüp lâzım gelür ise donanmanız kapudanlarına imdâd u mu'âvenet eyleyüp eger yalılarda olan memâlik-i mahrûsemizi ve eger ehl-i İslâm gemilerini ve eger sizün cezîreleri ve yalılarınuzı ve donanma ve rençber gemilerinizi himâyet u siyânet eyleye, tâ ki cânibeynin düşmanı olan ehl-i fesâd iki cânibin dahi memleketlerine ve gemilerine zarar u ziyân iriştirmeyeler. Siz Âsitâne-i devlet-âşiyânemizün ebâ an-cedd kadîmî dostlarından olup sadâkat ve ihlâsda sâbit-kadem olduğunuz ecilden vilâyetlerinize ve donanmalarınıza ve tüccârınız gemilerine zarar u ziyân müterettib olduğına kat'â rızâ-yı hümâyûnumuz yokdur. Eger vech-i meşrûh üzere imdâd u mu'âvenetdir ve eger muhâfaza-i memleketdir ve eger sâir lâzım olan murâdât ve maksûdâtınız her ne ise atabe-i ulyâmıza i'lâm eyleyesiz ki taraf-ı karînü's-şerefimizden murâdâtınızın husûl ve itmâmına her vechile müsâ'ade-i hümâyûnumuz mukarrer ve muhakkak mülâhaza oluna, şöyle bilesiz. Tahrîren fî evâil-i şehir-i Cemâziye'l-ülâ sene sitte ve ısrîn ve elf.

Be-makâm-ı Dârü's-saltanat-ı aliyye-i Kostantiniyye el-mahmiyye el-mahruse.

Belge No: 1208

Belge Özeti: *Veziriazamlığa tayini için Venedik doğunun tebriklerini alan Halil Paşa'nın, kaptan-ı derya iken de kendisine yapılan iyilikleri hatırlayıp Venedik ve Osmanlı Devleti arasındaki eskiden beri var olan dostluğun devam etmesini istediğini belirttiğı, bu nedenle Venedik tüccarlarından cizye istenmediğini, diledikleri gibi alışveriş yapabildiklerini, aradaki dostluğun devamı için Akdeniz'de İspanyol kadırgalarına karşı Venedik gemilerinin Osmanlı donanmalarına dostane*

yaklaşımının sürmesini istediği Doj Giovanni Bembo ve Venedik beylerine hitaben pençeli mektubu.

Hüve

Pençe

İftihârü'l-ümerâi'l-izâm ümmet-i Îsâ muhtârü'l-küberâi'l-fihâm fî'l-milleti'l-Mesîhiyye müdebbir-i umûri'l-cumhur erbâb-ı kilise sâhibü'z-zenâr ve'n-nâkûs sâcid ezyâli'l-haşmet ve'n-nâmûs Venedik doji ve begleri *hutimet avâkibum bi'l-hayr* nekâve-i peyâm ki atabe-i ulyâya olan dostluk ve muhabbetiniz cihetinde sâdır ve mütebâdir olur ithâf ve ihdâ kılındıktan sonra muhlisâne inhâ olunur ki,

Ahsen-i ezmân ve'l-lutf-ı evânda bu muhlisinize mektûb-ı muhabbet-üslûb ve meveddet-mashûbunuz vârid olup mazmûn-ı musâdakât-makrûnlarında inâyet-i aliyye-i şehriyârîden vezâret-i uzmâ ve vekâlet-i kübrâ hidmeti bu muhlisinize tevfiğ olunduğundan hazz idüp kemâl mertebede muhabbet u sürûr ve envâ' meserret ü hubûr hâsıl olduğın i'lâm idüp dahi her ne ki inbâ ve iş'âr olunmuş ise karîn-i iz'ân olmuştur. Siz sa'âdetlü ve azametlü padişâh-ı rûy-ı zemîn-i hulledet-i hilâfete el-yevmü'd-dîn hazretlerinin ecdâd-ı izâmları zamân-ı sa'âdet-iktirânlarından ilâ hâze'l-ân atabe-i ulyâ ile sadâkat ile dostluk üzere olduğunuzdan gayrı bu muhibbinizle dahi hayli zamandan berü muhabbet ve münâsebet üzere olduğunuz ecilden kapudanlığımız hâlinde deryâda yalılarda olan memleketlerinizin ve cezîrelerinizin hıfz u himâyetinde ve bâzîrgânlarınızın ve gemilerinizin sıyânetinde her vechile sa'y ü dikkat eyledüğümüzden gayrı Âsitâne-i sa'âdetde olan maslahatlarınızın itmâmında dahi bezl-i makrûn ve sa'y-i mevfûr üzere olduğumuz ma'lûm-ı şerîfinizdir. Fî-mâba'd dahi eger huzûr-ı hümayûn-ı şehriyârîde zikr-i cemîliniz edâsında ve baylosunuza ve sâir tüccârınıza müte'allik olan masâlihinizin itmâmında sa'y-i cemîl eyleyüp şöyle ki merâsim-i dostluk ve hevâdârlıktır dâimâ mer'î tutulup taksîrât olunmaz. Bundan mâ'adâ harâc husûsiçün sa'âdetlü pâdişâh-ı izzet-dest-gâh hazretlerinin atabe-i ulyâlarına gönderilen nâme-i sadâkat-hitâmenüz gelmezden mukaddem bu ma'nî bir vaz'-ı nâ-mâ'kûl olup dostlar mâbeyninde bunun gibi ahvâl ve mu'âmele cidden münâsib olmadığı ve sizin bu Âsitâne-i devlet-aşîyâne ile olan kemâl-i muhabbet ve dotluğunuzu huzûr-ı hümayûnlarına i'lâm eyleyüp harâcın ref'î bâbında küllî ikdâm ve ihtimâm eylemekle ref' itdirmiş idük. Vech-i meşrûh üzere tüccârınıza ve gelüp giden âdemlerinize ve tercümânlarınıza min-ba'd cizye teklîf

olunmayup kemâ-kân memâlik-i mahrûseye emn ü selâmet üzere gelüp gidüp bey' ü şirâ üzere olup ol vechile rencîde olunmamalarıçün mü'ekked ve müşedded temessükât virilmiştir. Ol bâbda mutmainü'l-hâtır olup kalb-i şerîfinize gayrı nesne lââyih olmaya. Ve gönderilen nâme-i muhabbet-hitâminuza taraf-ı hümâyûn-ı şehriyârîden devlet-i âliyyelerine lââyık olduğu vech üzere cevâb-ı bâ-sevâbı müş'îr nâme-i hümâyûn-ı sa'âdet-makrûnları yazılıp gönderilmiştir, hayırla vusûli müyesser ola. Ve sa'âdetlü pâdişâh-ı âlem-penâh hazretlerinin ve sizin düşmanınız olan İspanya kralı birkaç pâre kalyon ve kadırgalar donadup ol yalılara gönderüp Dubrovnik memleketlerinden kılavuz ve sâir âdem alup memleketlerinize karîb limanlarda ve ol semtlerde gezüp sizinle izhâr-ı adâvet vâdisinde olduğu mesmû'muz olmağla bizim düşmanlarımıza ve sa'âdetlü pâdişâhımızın dostlarının düşmanlarına imdâd idüp limanlarınıza girmeye izn virüp ve klavuz virüp anlarla mu'âmele idersiz deyü Dubrevnik beglerine envâ'-ı itâb ve tenbîhi müş'îr emr-i şerîf ve tarafımızdan mektûb yazılıp min-ba'd mezbûrların gemilerini limanlarınıza girmeye komayup ve Dubrevniklülerden klavuz ve âdem virmeyesiz, sizin rızânuz olmadın varup mezbûrlarla mu'âmele idenlerin haklarından gelesiz, şöyle ki min-ba'd bu vechile vaz' ü hareketünüz haber alına zarar ve nedâmet çekesiz deyü muhkem tenbîh ve te'kîd olunmuştur. Ve hâlâ deryâ yüzüne donanma-yı hümâyûnla gönderilecek kapudan paşa karındaşımıza dahi cânib-i hümâyûn-ı pâdişâhîde tenbîh itdirdigimizden gayrı kendümüz dahi muhkem sipâriş eylemişüzdür ki sizinle her vechile dostluk ve muhabbet üzere sülûk idüp eger deryâda gezen gemilerinizi ve kadırgalarınızı ve cezîre ve yalılarınızı himâyet u siyânet eyleyüp lâzım gelüp iktizâ iderse donanmanuza dahi imdâd ve inâyet eyleye. Mâdâm ki siz atabe-i ulyâya sadâkat ve ihlâsda sâbit-kadem ve dostluk ve muhabbetde rasih-dem olasız bu cânibden dahi sulh u salâh gereği gibi ri'âyet ve siyânet olunup günden güne dostluk ve muhabbet imtidâd bulup yalılarda olan memleketleriniz ve deryâda gezen gemileriniz himâyet ü siyânet olduğundan gayrı iktizâ iderse donanmanuza dahi vech-i münâsib olduğu üzere imdâd ve i'ânet olunup muhabbet ve dostlukdan gayrı bir nesne müşâhede eylemezsiz. Ve Âsitâne-i sa'âdetde olan baylosunuz âkil ve dâna olup âdâb ve sükûn üzere hareket ve tarafeynin dostluğuna lââyık vechile hizmet itmekle evzâ' vü etvârından ve ef'âl ü akvâlinden rızâ ve şükrân üzereyüz, min-ba'd tarafınızdan her ne i'lâm ve iş'âr iderse sem'-i kabûl ile iskâ olunup ricâ eylediği husûsda ve sâir murâdâtına hüsn-i müsâ'ade mukarrer ve muhakkak mülâhaza oluna, bâkî ve's-selâm ali min ittiba' el-Hüda.

Südde-i seniyye-i Kostantiniyye el-mahrûse el-mahmiyye

[Arkada:] Venedik dojina ve beglerine vâsıl ola bi'l-hayr.

Belge No: 1209

Belge Özeti: Sadaret kaymakamı tayin edilip Belgrad'dan İstanbul'a giden Mehmed Paşa'nın, Enderu'nda yetişen Osman Bey'in Kırka sancağına tayin edilmesiyle bölgedeki korsanlık faaliyetlerinin Venedik tarafından mektupla Osman Bey'e bildirilmesine dair Venedik beylerine pençeli mektubu.

Hüve'l-Azîz

Pençe

Mefâhirü'l-ümerâ-i fî'l-milleti'l-Mesihîyye merâci'ü'l-küberâ-i fî'd-dînü'l-İseviyye Venedik begleri *hutimet avâkıbuhum bi'l-hayr* ba'de's-selâm alâ min zevû's-selâm-ı dostâne i'lâm olunan oldur ki,

Hâliyâ biz şevketlü ve azametlü pâdişâhımız pâdişâh-ı rub'-ı meskûn hazretlerinin emr-i âlî-şânları ile Âsitâne-i sa'âdete vezir-i â'zam hazretlerinin makâm-ı devletlerine kâ'im-makâm olmak ve umûr-ı cumhûr-ı enâm ve muhâfaza-i memâlik-i İslâm ile mukayyed olmak için der-devlete da'vet olunduğumuz ecilden işbu mâh-ı mübârek Cemâziye'l-âhîrinin evâsıtında Belgrad-ı dârü'l-cihâddan kalkup der-devlet savbına müteveccih ve revâne olduğumuzda vilâyet-i Bosna sancaklarından ol cânib civârınızda vâki' olan Kırka sancağı sa'âdetlü pâdişâh-ı âlem-penâh hazretlerinin harem-i muhterem-i hümayûnlarında neşv ü nümâ bulan bu serhadlerin muhtâr-ı ümerâsından kıdvetü'l-ümerâi'l-kirâm umdetü'l-küberâi'l-fihâm Osmân Beg *dâme izzuhûya* tevcîh ve sadaka buyurılıp ol serhadde vâki' olan asâkir-i İslâm'ın zabt u rabtı ve kibâr [ü] sığārının itâ'at ve mürâca'ati müşârün-ileyhe tefvîz olunup siz dahi ol cânib Venedik ümerâsı ve memleketinizin muhtârlarıyla deryâ yüzünde hareket üzere olan eşkıyâ-yı dalâletin fikr-i fâsid ve hayâl-i kâsidlerinden haber almak ve mîr-i mûma-ileyh ile haberleşüp ahhâr-ı sahîhayı bildirmeniz için mektûb-ı meveddet tahrîr olundu. Vusûlünde lâıyk olan budur ki zikr olunan düşman-ı bed-endîş câniblerine çeşm u gûş tutup zuhûr ve sudûr iden ahhâ[r] ve asârı yazup mîr-i mûma-ileyh cânibine bildirmekden hâlî olmayasız ki ol dahi atabe-i ulyâyı sultânî ile cânibimize bildirmekden hâlî olmaya, bâkî ve selâm alâ min ittiba' el-Hüda. Tahrîren fî evâsıt-ı şehri Cemâziye'l-âhir sene sitte ve ısrîn ve elf mine'l-hicreti'n-nebeviyye aleyhi efdalü't-tahiyye.

Be-yurd-ı Belgrad el-mahrûse.

Belge No: 1210

Belge Özeti: Tüccarlar, Venedik'ten dönerken Zadre ve Şibenik yakınlarında İspanya donanması ile karşılaştıklarında Venedikli kaptanlar tarafından savunmasız bırakılan tüccarların zararlarının tazmini için Venedik doju, beş beyleri ve sair beylere yazdıkları mahzar.

Hüve

Selâm-ı alâ min ittiba‘ el-Huda Venedik dojdı ve beş begleri ve sâir begler huzûrlarına lâyıf olan selâmlardan sonra i‘lâm-ı tüccâr-ı bî-çâregân oldur ki,

Eger bizüm için suâl olunursa hâlimüzi Allah’dan gayrı kimse bilmez. Venedik’den gelürken Zadre ile Şibenik mâbeyninde İspanya donanmasından haber alınup kadırgalar demür bırağup üç sâ‘at mikdârı kapudanlar müşâvere eylediler. Cümle tüccâr feryâd idüp meded yine Zadre’ye dönderdik. Kapudanlar istemeyüp bizi Ellero’ya gönderdiler. Kapudanımız olan Otaviye [Ottovio] bir barkaya girüp kaçdılar ve sâir kapudanlar gerüde kaldılar. Bizi de ele virdiler. İspanya gemilerine karşı bir top ve tüfenk atılmadı. Besbelli ki bizi kasden ele virdiler. Nicemüz bir sâde baş ile kurtulduk. Niceler dahi denize gark oldılar. Biz sizün iskelenizi emîn bilip geliyoruz. Siz dahi her kangınıza gerek denizden gerek düşmandan bir zarar gelürse zâminsınız. Şimdi ise mâlumuzu İspanya donanmasına aldirdunuz. Eyle olsa şimdi biz sizden cevâb isteriz kim mâlumuzu siz mi virirsiniz yohsa mı İslambol’a varup baylosdan mı isteyelim? Eltâf-ı mâlâ-nihâyenüzden mercûdur ki cevâbınız ne ise mektûbla i‘lâm idesiz. Cevâbınız gelince İspilit İskelesi’nde katlanuruz. Elbet ve elbet lutf ve ihsân idüp cevâbınız nedir bize mektûbile i‘lâm idesüz. Ve kadırgalardan sıyrılıp karaya çıkup ba‘zı kimesne nakd akçe gibi yârâk gibi çıkarmış idi. Yine sizinki âdemleriniz ki Morto nâm karye âdemileridir, nicemüzi mecrûh idüp akçelerimüzi ve yârâklarumuzu aldılar. İspanyalu’dan kalan yine sizinkiler aldılar nedelim? Emrû’l-Hakk zâhir başımuza yazılan bu imiş elümüzden ne gelür. Elbet ve elbet cevâbınız ne olursa i‘lâm etmege sa‘y-ı cemilinizdir, yoğ buyrulmaya. Bâkî fermân sizindir.

Ve bundan akdem biz iskelede iken İspanya donanması Korçoli’ye [Curzola] gelüp azîm havflar iskelede çekilüp gerüye dönmek istedik. İskelede olan yük sâhibleri Saraylı ve sâir etrâfdan at boyuna düşüp iskeleye geldiler, bunlar bizi gerüye getürme istediler. Lâkin bunda evvela knezünüz yüklerin gerüye dönmesine mâni‘ oldılar. Böyle

oldukda biz Bosna beglerbegesine ve Kilis begine hâlümüzü arz eyledik. Anlar dahi sizin knezünüze müstakilen emirler ile âdemler gönderüp niçün bizüm bâzîrgânlarımızı geriye gitmege koyuvirmezsiz? Knezünüz emirlerle gelen âdemlere cevâb virdi ki, bâzîrgânlar aslâ ve kat'â havf çekmesün, zîrâ bu iskelenin mâlî cümlesini bizüm beglerümüz suğorye(?) etmişlerdir. Ve kadırgalar dahi suğoryedir. Eger bir akçeniz zâyî olursa yerine beş akçe virilüp ve ahdümüz bu minvâl üzeredir. Biz dahi böyle bilürüz. Suğorye deyu olmağla andan ötürî otuzar kırkar gün nezâret çeküp dörder beşer ay iskeleyi beklerüz. Her hususla bu def'â bâzîrgâna olan cefâ vü ezâ ve ziyân dünya olaldan berü kimseye olmamış. Nedelüm, elümüzden ne gelür?

El-hakîr el-fakîr Mü'min Çavuş Kostantiniyye

El-fakr Mehmed Beg Sofyalı // El-fakr Ali Çelebi Edirneli // El-fakr Mahmûd Çelebi Koniçli // El-fakr Muslî Çelebi Üskübî // El-fakr Mustafa Beg Akhisârî // El-fakr Ahmed Sarâyî // El-fakr Hoca Ali İslâmbolî // El-fakr Hâcî Memî Edirneli // El-fakr Sa'dî Edirneli // El-fakr İbrâhîm Ahlona(?) // El-fakr Ahmed Çelebî el-Mostarî // El-fakr Bâkî Çelebî el-Mostarî // El-fakr Mahmûd el-Mostarî // El-fakr Muharrem Beg İslambolî // El-fakr Hâcî Ahmed İslambolî // El-fakr Hoca Handan İslambolî // El-fakr Hüseyin Çelebi İslambolî // El-fakr Hâcî Osmân es-Sarayî // El-fakr Hâcî Hasan es-Sarayî // El-fakr Süleymân Beg es-Sarayî // El-fakr İbrâhîm Sarayî // El-fakr Osmân Çelebi Sarayî // El-fakr Hasan Çelebi Sarayî // El-fakr Hâcî Hasan Sarayî // El-fakr Mustafa Sarayî // El-fakr Hüseyîn Çelebi Elbistânî // El-fakr Ali Bahşî Sarayî // El-fakr Ahmed Sarayî // El-fakr Ömer Sarayî // El-fakr Hüseyîn Baneloka // El-fakr Ali Teşneli // El-fakr Mustafa Teşneli // El-fakr Hüseyîn Baneloka // El-fakr Yūsuf Ahlona // El-fakr Oruç Ahlona // El-fakr İshâk Ahlona // Hüseyin Elbistanlı // El-fakr Haydar Ahlona // El-fakr Ömer Üskopiyye // El-fakr Ali Üskopiyye // El-fakr Mustafa Üskopiyye // El-fakr Halîl Koniçe // El-fakr Hasan Ahlona // El-fakr Hüseyîn Koçiri // El-fakr Mehmed Koçiri // El-fakr Ahmed el-Mostari // El-fakr Osmân el-Mostârî // El-fakr Hâcî Abdî Edirne // El-fakr Hâcî Hasan Sofya // El-fakr Ramazân ... (?) Sofya // El-fakr Zülfikâ[r] Sarayî

Belge No:1212

Belge Özeti: I. Mustafa'nın, kardeşi Sultan Ahmed'in vefatı üzerine tahta geçtiğine dair Doj Giovanni Bembo'ya nâme-i hümayûnu.

Tuğra

İftihârü'l-ümerâi'l-izâmi'l-İseviyye muhtârü'l-küberâi'l-fihâm fî'l-milleti'l-Mesîhiyye muslih-i masâlih-i cemâhîrû't-tâife'n-Nasrâniyye sâcid ezyâlî'l-haşmet ve'l-vakâr sâhib-i delâilî'l-mecd ve'l-iftihâr Venedik doğı *hutimet avâkıbuhû bi'l-hayr* tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki,

Hâlâ birâder-i muhtar-ı cennet-makarrımız sa'îdü'l-hayât şehîdü'l-memât merhûm ve mağfûr-lehu Sultân Ahmed Hân *eskenallâhu te'âla ferâdisü'l-cinân* emr-i Hayy-i kadîr-i lâyezâl ve irâdet-i Hudâ-i bî-nazîr-i zü'l-celâl ile işbu sene sitte ve ısrîn ve elf Zi'l-kâ'de'sinin yirmi üçüncü gününde dâr-ı gurûrdan sarây-ı sürûra intikâl ve dünyây-ı fâniden kusûr-ı bâkiye irtihâl idüp atıyye-i İlahî ve mevhîbe-i nâ-mütenâhî ile taht-ı sa'âdet-baht-ı saltanat-ı rûz-ı efzûn ve evreng-i bâ-ferheng-i hilâfet-i rub'-ı meskûn ve dihim-i hükûmet-i heft-iklîm zât-ı ferhunde-sıfâtıma müyesser ve zimâm-ı hadd⁸⁶ u akd ve kabz u bast-ı umûr-ı bilâd-ı ibâd keff-i kifâyet ve kabza-i tasarrufumuza musahhar icmâ' ve ittifâk-ı hâs u âm ve bi'at-ı âmme-i ehl-i İslâm ile serîr-i âlem-masîr-i hüsrevânî cûlûs-ı hümâyûnumuzla reşk-i seb'-tubâk ve efser-i meymenet-gevher-i sâhib-kırânî mukârenet-i târik-i mübârekemizle müsâvî-i revâk-ı tâk ve merâkî-i menâbir-i cevâmî'-i kuds-i mecâmî' hutbe ve elkâb-ı me'âlî-intisâbımızla müttehaz ve sahâif-i derâhim ve denânîr sikke-i hümâyûn-ı mekremet-makrûnumuzla mu'azzez olup kâffe-i berâyâ ve cumhûr-ı re'âyâ sâye-i adâletimizde âsûde-hâl ve cümle sükkân-ı aktâr ve cemî' kuttân-ı emsâr hûme-i himâyet ve kenef-i siyânetimizde müreffehü'l-bâl olmağla sevâbık-ı eyyâm ve sevâlif-i a'vâmdan hânedân-ı refî'ü'l-bünyân ve dûd-mân-ı menî'ü'l-erkânımızla câdde-i sulh u emânda sâbit-kadem ve mâdde-i ahd u peymânda râsih-dem olan mülûk-ı etrâf ve hükkâm-ı eknâfı dahi bu haber-i meserret-eser ile tebşîr ve mesned-i saltanat-ı uzmâ ve müttekâ-yı hilâfet-i kübrâya temekkûn ve istikrârımızdan vâkıf u habîr eylemek âdet-i kadîme-i pâdişâhâne ve şîme-i kerîme-i hüsrevâne olduğuna binâen nâme-i hümâyûn-ı izzet-meşhûnumuz silk-i tahrîr ve rişte-i tastîre getirilüp dergâh-ı mu'allâm çavuşlarından kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Mustafa Çavuş *zîde kahruhu* irsâl olundu. İnde'l-vusûl kadîmü'l-eyyâmdan ilâ hâze'l-ân abâ ve ecdâd-ı âlî-nejâd *enârallâhu berâhînehüm ilâ yemü'l-mi'âd* ile müşeyyed ve mürûr-ı zamân ve kürûr-ı melvân ile müstahkem ve mümehhed olan dostluk şerâitini i'lân ve izhâr ve mu'âhede ve musâfât levâzımını aşikâr idüp devlet-i aliyyemiz düşmanı olanlar rağmına takdîm-i merâsim-i meserret ü şâdmânî ve tekmi'l-i levâzım-ı ibtihâc ü emânî bâbında kusûr komayup eslâf-ı eşrâf ve ecdâd-ı âlî-nejâdımız zamânında ri'âyet olunagelen ahd ü mîsâk ve uhûd-ı sulh

⁸⁶ "hadd" kelimesi mükerrerdir.

ü vifâk kemâ-kân ri'âyet olunup mâdâm ki sizün tarafınızdan ahd u emân ve sulh u peymâna mugâyir vaz' irtikâb ve şer'en ve örfen nakz-ı ahdi mûceb harekât ve evzâ'a şitâb olunmaya cânib-i hümayûnumuzdan dahi mâbeynde olan esâs-ı mu'âhede ve musâlaha tatarruk-ı afât-ı halelden masûn ve arûz-ı ilelden me'mûn olmak mukarrer bilesiz. Tahrîren fî evâhir-ı şehr-i Zi'l-kâ'detü'sş-şerîfe sene sitte ve ısrîn ve elf.

Be-makâm-ı Kostantiniyye el-mahrûse.

Belge No: 1214

Belge Özeti: Venedik'e mal götüren tüccarların Venedik ile yapılan anlaşmaya göre yol üzerindeki İspanyol donanmasına karşı korunması gerekirken geri dönüş yolunda İspilit'de çıkan çatışma esnasında Venedik gemilerinin kaçması ve Müslüman tüccarların mallarının yağmalanmasından ötürü bu durumun çözülmesi hususunda I. Mustafa'nın Doj Giovanni Bembo'ya nâme-i hümayûnu.

Tuğra

İftihârü'l-ümerâi'l-izâmü'l-İseviyye muhtârü'l-küberâi'l-fihâm fî'l-milleti'l-Mesîhiyye muslih-i masâlih-i cemâhirü't-tâife'n-Nasrâniyye sâcid ezyâli'l-haşmet ve'l-vakâr sâhib-i delâili'l-mecd ve'l-iftihâr Venedik dojı *hutimet avâkıbuhû bi'l-hayr* tevkî'-i refî'i hümayûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki,

Hâlâ Bosna ve Hersek ve Kilis ve sâir memâlik-i mahrûsemiz tüccârından bir hayli Müslümânlar Âsitâne-i adâlet-âşiyânemize gelüp mu'tâd-ı kadîmleri üzere nukûd ve gayrı metâ' ve bidâ'a ile mahall-i hükûmetiniz olan Venedik'e azîmet esnâsında İspanya kralının donanması sizinle adâvet kasdıyla Venedik körfözüne gelmek sadedinde olduğın haber almağla gitmekde tereddüt eylediklerin mahrûse-i Bosna Sarayı'nda oturan konsolosunuz ve cümle masâlihinize vekîliniz olan âdeminiz mezbûrûn tâcirler ile bi'l-fi'il mevleviyet ile mahrûse-i Saray kâdîsi akza-yı kuzzâtü'l-müslimîn Mevlânâ Nûrullah *dâmet fezâilehûn*un mahkemesine hâzır olup İspanya donanmasından emn üzere olun, deryâ yüzünde nüfûs ve emvâlinize her ne zarar terettüb olurise garâmeti ahdimde olsun deyü ta'ahhüd ve tekeffülün sicil ve hüccet ve kâdî-i müşârûn-ileyhe imzâ itdirmekle merkûmûn tüccâra itmînân-ı kalb hâsıl olup cem'iyet ile İspilit İskeleyi'ne varduklarında tekrâr İspanya donanmasın yakın yere geldiği derece-i tahkîka irişmekle gemiye girmege ve Venedik'e gitmege cür'et idemeyüp düşman havfı bertaraf olunca te'hîr iderüz didiklerinde İspilit begi ve iskele zâbitleri, korkman düşman donanması yakın yere

geldiği takdirce murâdları gayrıdır, Venedik gemilerine ta'arruz eylemezler, elbette azîmetinizden rücû' itmeyüp gemiye girüp Venedik'e gidin, deryâda her ne zarar âid olunur ise biz ta'mîr ideriz deyü bi'l-fi'il Kilis kâdisı olan Mevlânâ Kemâl İsmâ'il'i İspilit Kal'ası'na getürdüp sicil ve hüccet itdirdiklerinden sonra Venedik'e varup metâ' ve bidâ'alarının kimin çuka ve kumaş ile mu'âraza idüp ve kimin nakîd ile satup Venedik'den çıkup gelürken İspanya donanması yakın yerde oldıgın tahkîk eylediklerinde kendüleri ve esbâbları olduğı gemilerin re'îslerine, bizi karaya çıkarın başımız ve mâlımız ile emîn ü sâlim halâs olalım deyü ziyâde ibrâm ve ilhâh eylemişler iken re'îsleriniz inâd idüp karaya yanaşmayup İspilit'e giderken düşman gemileri göründüğü gibi tüccârın metâ'larını ve kendüleri olan gemiler yanınca hıfz ü hırâset için koşılan sekiz pâre kadırganız asla ceng ve müdâfa'aya mübâşeret itmeyüp yüz döndürüp gitmekle düşman gemileri bunları kovup karaya dönderüp gemilerde olan mâl ü menâllerin ve akçe ve metâ'ların yağma vü gâret eylemekle gemilerinizin tayanmayup kaçması ve Saray'da olan konsolosunuzun ve İspilit beginin ve iskele zâbitlerinin kefâlet ve ta'ahhüd eylemeleri sebab-i öZR ve taksîr olduğundan gayrı mukaddemâ Gabele İskelesi ibtâl olunup İspilit İskelesi'n işletdiginizde dahi deryâda İspilit'den içerüsünde tüccâra ve gayrı her ne zarar ve ziyân terettüb olur ise zimânına ta'ahhüdünüz meşhûr ve müte'ârifdir. Husûsân eger sizin ve eger tüccârın malları alındıktan sonra dîninizi ulusu vâsıtası ile İspanya kralı ile aranız barışıklık olup sizin alınan mâlınız cümle redd olunup ancak Müslümânların emvâlî düşman elinde kalmak mürüvvet ve insâfa lâıyk degildir. Bu denlü mağdûr ve mazlûm fukarânın alınan mâl ve metâ'larının aslı kendü mâyeleri ve mâl-ı mahzları olmayup ekserî murâbaha ile alınmış evkâf ve eytâm emvâlidir alâ eyyi hâl Müslümânlardan alınan evkâf ve eytâm emvâlin kayırup hüsn-i tedbîr ve tedârikle tesellî olunmaları ahdinize lâzım olduğundan kat'-ı nazar sâir tüccâr fukarâsının dahi gözleri korkmağla min-ba'd kimesne Venedik cânibine ticâret ile gitmege cür'et idemeyüp tüccâr nefret etmekle iskeleniz battâl olup tarafeynin gümrüklerine zarar-ı fâhiş hâsıl olmağı mülâhaza eylemek gereksiz. Düşman elinden mücerred kendü mâlınız kurtarup gemileriniz içre kadırgalarınızın tayanmayup kaçmaları sebebi ile fukarânın alınan mâlları istihlâsıyla ve ashâbına îsâli ile mukayyed olmak mülk-perverlige ve adâlet ve insâfa lâıyk görülmez. Ana binâen bu husûsun itmâmı ve emvâl-i müslîmînin istihlâsı için dergâh-ı âlem-penâhımızın mü'temed ve (...?) emekdârlarından kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Mustafa Çavuş *zîde kadruhû* nâme-i hümayûn-ı sa'âdet-makrûnumuz ile irsâl olundu. İnde'l-vusûl münâsib ve ma'kûl budur ki kadîmü'l-eyyâmdan ilâ hâze'l-ân hânedân-ı âlî-şânımız ile mün'akid olan ahd-i hümayûn mücebince mezbûrûn tüccârın

özr ve taksîrât sebebi ile körföziniz içinde alınan mâl ve metâ‘ ve nükûd ve emvâlî kâ‘ide-i hamîyyet ve âyîn-i mürüvvet muktezâsınca hüsn-i tedbîr ve tedârik-i dil-pezîr ile istihlâs ve ashâbına îsâli ile bir alây fukarânın rızâ-yı hâtır ve tatyîb-i kalbleri bâbında izzet-i hükûmete düşen vech ile dikkat ü ihtimâmda kusûr komayup müşârün-ileyh çavuşumızı müsâra‘at ola bilâ-tevakkuf Âsitâne-i aliyemiz savbına cevâb-ı sevâbla avdet itdirmege bezl-i makdûr eyleyesiz. Tahrîren fî evâhir-i şehr-i Zi‘l-kâ‘detü’ş-şerefe sene sitte ve işrîn ve elf.

Be-makâm-ı Dârü’s-saltanat-ı aliyye-i Kostantiniyye el-mahrûse.

Belge No: 1217

Belgenin Özeti: 1214 numaralı belgedeki konu ile ilgili Sadaret kaymakamı Mehmed Paşa’nın Doj Giovanni Bembo’ya pençeli mektubu.

Hüve

Pençe

İftihârü’l-ümerâi’l-milleti’l-Mesîhiyye muhtârü’l-küberâi’l-fihâm fî’l-milleti’l-İseviyye muslih-i masâlih-i cemâhirü’t-tâife’n-Nasrâniyye sâcid ezyâli’l-haşmet ve’l-vakâr sâhib-i delâili’l-mecd ve’l-iftihâr muhâlasat-nişân [ve] musâdakât-unvân dostumuz Venedik dojdı *hutimet avâkıbuhû bi’l-hayr* kıbeline dostluğa lâyıq, nekâve-i peyâm-ı ahâlî-i İslâm’a olan mezîd-i muhabbetinizden sâdır ve hülâsa-i kelâm erbâb-ı ey mânâ olan vüfûr-ı muvâllâtınızdan mütebâdir olur, dostâne iblâğ ve ifhâm olunur ki,

Memâlik-i mahrûseden Bosna ve Hersek ve Kilis sancaklarından ve aher şehirlerden hayli tüccâr tâifesi Müslümânlar gelüp i‘lâm eylediler ki mu‘tâd-ı kadîmleri üzere nükûd ve esbâbla Venedik’e azîmet esnâsında İspanya kralının donanması Venedik körfözüne gelmek üzere oldukları haberin aldıklarında gitmekden ferâgat eyledüklerinde Bosna Sarayı’nda oturan konsolosunuz zikr olunan tâcirler ile Saray kâdîsına varup, sizler İspanya donanmasından emn üzere olun, deryâ yüzünde nüfûs ve emvâlinize zarar olur ise garâmeti zimmetimize olsun deyü tekeffülün sicil ve hüccet idüp itmînân virmekle bunlar dahi İspilit İskeleyi’ne varduklarında tekrâr İspanya donanmasının yakın geldiğün haber aldıklarında gemiye girüp Venedik’e gitmege cür’et idemeyüp te’hîr iderüz didüklerinde İspilit knezi ve iskele zâbiti, düşmanın donanması Venedik gemilerine ta‘arruz eylemezler, elbette Venedik’e gidün, deryâdan size zarar olur ise rızkunuza biz

zâmin oluruz deyü tekrâr Kilis kâdîsı huzûrunda sicil ve hüccet itdirüp Venedik'e varup akçe ve metâ'larıyla kumaş ve çuka alup Venedik'den çıkup gelürken İspanya donanması yakın olduğu gibi kendüleri ve esbâbları olduğu gemi re'îslerine, bizi karaya çıkarın, mâlımız ve başımız ile halâs olalım didüklerinde re'îsler inâd idüp karaya çıkarmayup İspilit İskeleyi'ne giderken tüccârın kendüleri ve metâ'ları olan gemileri hıfz u hırâsetleri için gönderdiğiniz kadırgalarınız bırakup asla cenk itmeyüp gitmekle düşman bunları karaya döndürüp gemilerde bi'l-cümle mâl ü menâllerin ve metâ'ların gâret eylemege gemilerinizin kaçması () olan konsolosun İspilit knezinin kefâlet ve te'addîleri ile olmuşdur deyü sa'âdetlü ve azametlü pâdişâhımız hazretlerine sebt-i şekvâ ve izhâr-ı te'addî eyledükleri nâme-i hümayûnları ile mektûb-ı muhlîs Dergâh-ı âlî çavuşlarından kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Mustafa Çavuş *zîde kadruhû* ile irsâl olunmuşdur. Sizün mâlınız alındığı takdirce barışıklık olduğu gibi cümlesi edâ olunur. Ancak Müslümânların emvâli düşman elinde kalmak mürüvvet degildir. Bu denlü mağdûr fukarânın mâlları kendülerin dahi olmayup ekseri mâl-ı evkâfdan ve eytâmdan alınan mâlların kayırup hüsn-i tedârikiniz ile tesellî olunmaları uhdenüze lâzım olmağın münâsib ve ma'kûl budur ki kadîmden sa'âdetlü pâdişâhımız ile mün'akid olan ahd ü peymân mücebince tüccâra olan gadr ve taksîrâtınız sebebi ile körfezünüz içinde alınan mâl ve metâ' ve nükûdların hüsn-i tedârik ile istihlâs ve ashâbına îsâl eylemekde kusûr olunmayup müsâra'at üzere nâme-i hümayûnun cevâbı ile çavuş-ı müşârün-ileyhi avdet itdüresiz, evâhir-i Zî'l-kâ'de 1026.

Be-makâm-ı Kostantiniyye el- mahrûse.

Belge No: 1218

Belgenin Özeti: Dubrovnik beylerinin; Venedikli generalin Dubrovnik kıyısından karaya inip bölgedeki evleri yağmaladığını, şehrin suyunu kestğini, karaya ticaret ile gelen gemileri indirmeyip malları Yagob [San Jacopo] isimli kiliseye aktardığını bildirmelerine bianen bu davranışın aradaki ahidnameye uygun olmadığına ve mağdur edilen halkın mallarının geri verilmesine dair I. Mustafa'nın Doj Giovanni Bembo'ya nâme-i hümayûnu.

Tuğra

İftihârü'l-ümerâi'l-izâmi'l-İseviyye muhtârü'l-küberâi'l-fihâm fî'l-milleti'l-Mesîhiyye muslih-i masâlih-i cemâhirü't-tâife'n-Nasrâniyye sâcid ezyâli'l-haşmet ve'l-

vakâr sâhib-i delâilî'l-mecd ve'l-iftihâr Venedik doğı *hutimet avâkıbuhû bi'l-hayr* tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki,

Hâlâ üç yüz yıldan berü Âsitâne-i sa'âdet-âşiyânemize hulûs-ı fuâd ile mutî' ve münkâd ve sâir Nasârâ tâifesi gibi harâc-güzârımız olan Dubrevnik begleri tarafından südde-i hilâfet-medârimıza mektûblar ve âdemler gelüp deryâ yüzünde donanmanız serdârı olan ceneral işbu Şevvâlü'l-mükerremmin evâsıtında on sekiz kıt'a kalyon ve beş kıt'a mavna ve otuz iki kadirga ve yirmi fırkate ile Dubrevnik Kal'ası kurbuna gelüp karaya er döküp kal'adan taşra olan evlerin kapuların kırıp içlerinde bulunan metâ' ve esbâbların gâret ü yağmâ itdirüp ve taşrada buldukları âdemlerin tutup envâ' hakâretle gemilere iledüp demüre urup ve deryâdan ve karadan gemi ile ve tavar arkasıyla gelen zahîrelerin alup kal'aya koydurmayup ve kal'aya cârî olan suların kesüp ve Nova Kal'ası kurbunda vâki' Kator nâm kal'anızın re'îslerinden Petro Pavloro [Pietro Paolo Rode] nâm re'îs birkaç Dubrevnik tâcirlerinin Venedik'de iştirâ eyledikleri metâ'ların navlun ile gemisine alup giderken deryâda ceneralinize râst geldükde Dubrevnik Kal'ası'na uğramayasın deyü tenbîh itmekle re'îs-i mezbûr Dubrevnik tâcirlerinin metâ'larını kal'a-i mezbûre hâricinde Yakob [San Jacopo] Kilîsâsı dimekle meşhûr kilîsâya çıkardıktan sonra tâcirler metâ'ların üç sandala koyup Dubrevnik Kal'ası'na alup giderken ceneraliniz bir fırkate gönderüp Dubro Kal'ası'na bir ok atımı yerde tâcirlerin üç büyük sanduk kumaş ve yirmi yedi pasta ve iskerlet çukaların cebren ve kahren alup götürüp gümrügi cânib-i hümâyûnumuzdan zabt olunan iskelenin dahi ibtâlîne bâis olduklarından gayrı Dubrevnik kurbunda vâki' cezîrede yeniden bir kal'a binâsına mübâşeret idüp ahd u emâna mugâyir hadden ziyâde te'addî eylediklerine Nova Kal'ası ağalarından ve sâir mevcûd bulunan Müslümânlardan ehl-i vukûf ve bî-garez kimesneler şehâdet itdiklerine Dubrevnik civârında olan Nova ve Çarniçe ve Lubin [Ljubinja] kâdîlarının mühürlü ve imzâlu sûret-i sicil ve arzları gelüp tazallüm eyledikleri pâye-i serîr-i âlem-me'âsîrimize arz olunup ilm-i âlem-şümûlumuz muhît oldukda bu maddeleri fî-nefsi'l-emr arz olunduğı üzere ise sizin bu kadar zamândan berü Devlet-i Aliyyemizle ri'âyet idegeldiginiz musâlaha vü mu'âhedenizden ve akl ü idrâkinizden katî' istib'âd olunmuşdur. Eger mûma-[ileyh] ceneral bu harekete sizin re'y ü rızânız ile mübâşeret eylemiş ise acebden acebdır. Eger sizin rızânız ve haberiniz olmadın kendü zu'miyle fuzûlen mürtekb olmuş ise dahi ağrebdır. Şimdiye degin eger cânib-i hümâyûnumuzdan ta'yîn olunan hükkâmdan ve eger sizin hâkimlerinizden deryâda ve karada ahd u emâna mugâyir bir vaz' sudûr eyledikde kâ'ide-i mülûkâneye ri'âyeten vâki' hâl inhâ olunup eger gâret olunan emvâl ve eger gayrı emvâldır fesâd idenler aranup bulunup aslı ve kendü ile

ma'lûm oldukdan sonra tedârîki görölüp erbâb-ı hukûka hakları îsâl ve fesâd idenler istîsâl olunup hüsn-i tedbîr ile tarafeyn mâbeyninde olan ahvâl görölüp def'-i fesâd ve ihtilâl olunurdu. Dubrevnik kadîmü'l-eyyâmdan sizin cânibiniz ile ri'âyet idegeldüğü hukûk-ı civâra mugâyir vaz' idüp İspanya donanması fırsat gözedüp körfeziniz içinde ale'l-gafle aldıkları kadırgalarınız ve sâir Müslümân tüccârının emvâl ve erzâkı alınmağa Dubrevnik beglerinin İspanya cânibine haber göndermeleri bâ'is oldu deyü itdiginiz töhmet ve sû-i zan sahîh olduğı takdîrce kadîmî ahd u emâna ve dostluğa lâayık olan bu idi ki mu'accelen der-devlet-makarrımızda oturup cümle masâlih ve mühimmâtınıza vekîl ve kefil olan baylosunuza inhâ eylesesiz ki vükelâ-yı izâmımız vâsıtasıyla mesâmi'-i alıyyemize ilkâ olunup muktezâ-i adâlet üzere lâzım gelen icrâ olunup âyîn-i saltanat iktizâsıyla anlara cânib-i hümayûnumuzdan günâhlarına göre gûş-mâl virileydi. Şimdi sizin ceneraliniz donanmanız ile ve bu kadar asker ile Dubrevnik üzerine geldiği şâyî' oldukda ukûl-ı kâsire ashâbı ve sâir cehele-i nâs, husûsa ekser evkâtda temerrüd ü inâd üzere olan Arnavud eşkiyâsı ve memâlik-i mahrûsemizde sizin kal'alarınız ile Hırvat serhaddine deyin leb-i deryâda hem-civâr olan kılâ'-i mahmiyyemiz neferâtı ve sâir levendât sizin tarafınızdan nakz-ı ahde haml idüp fetret ve harekete mü'eddî olacak vaz' irtikâb eylemek ve memâlik-i mahrûsemiz ahâlîsine ürkündü düşüp muzdarib olmaları ihtimâlin mülâhaza eylemediniz mi? Dubrevnik Kal'ası etrâfında olan tevâbi' ve levâhıkıyla bir cüz'î yerdir. Muktezâ-ı vakt üzere her cânib ile müdârâ semtinden mu'âmele eyledikleri aceb midir? Ve'l-hâsıl Dubrevnik Kal'ası ve tevâbi'i olan adalar ve kasteller sâir memâlik-i mahrûsemizden ma'dûd ve re'âyâsı harâc-güzâr re'âyâmız ve begleri her zamânda mutî' ve münkâdımızdır. Rızâ-yı hümayûnumuza mugâyir be-gayet bir cüz'î bahâne ile üzerlerine bu denlü donanma ile ceneraliniz varup ürkütmek ve üşendirmek hâtır-ı ferhunde-me'âsirimize ağır gelmiştir. Ana binâen nâme-i hümayûn-ı sa'âdet-makrûnumuz ile dergâh-ı izzet-dest-gâhımız çavuşlarından kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Mustafa Çavuş *zîde kadruhû* irsâl olunmuşdur. İnde'l-vusûl gerekdir ki, bunca zamândan berü mâbeynde mürâ'ât olunan dekâik-i musâlahat ve ahd u emân kemâ-kân ri'âyet ve mezkûr olan mahzûrâtın avâkıbı mülâhaza olunup ceneraliniz ile'l-ân donanmanız ile kalkup gitmemiş ise te'allül ve bahâne itdirmeyüp kaldırdasız ve Dubrevnik tâcirlerinin gâret olunan metâ' ve kumaşların ve çukaların ve sâir re'âyânın alınan esbâbların buldurup alıviresiz. Ve nâme-i hümayûnumuzun cevâbın eglendirmeyüp varan çavuşumuzu ber-vech-i müsâra'at avdet itdirüp isticlâb-ı merâzî-i hâtır-ı feyz-me'âsirimize sarf-ı makdûr eylesesiz. Tahrîren fî evâhir-i şehr-i Zi'l-kâ'detü's-şerîfe sene sitte ve ısrîn ve elf.

Be-makâm-ı Kostantiniyye el- mahrûse.

Belge: 1219

Belge Özeti: 1218 numaralı nâmenin müsveddesi.

Sultân Mustafa Hân bin Muhammed Hân el-muzaffer dâimâ

İftihârü'l-ümerâi'l-izâmi'l-İseviyye muhtârü'l-küberâi'l-fihâm fî'l-milleti'l-Mesîhiyye ve gayrıya tevkî'-i refî'-i hümayûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki,

Hâlâ üç yüz yıldan berü Âsitâne-i sa'âdet-âşiyânemize hulûs-ı fuâd ile mutî' ve münkâd ve sâir Nasârâ tâifesi gibi harâc-güzârımız olan Dubrevnik begleri tarafından südde-i hilâfet medârımıza mektûblar ve âdemler gelüp deryâ yüzünde donanmanız serdârı olan ceneral işbu Şevvâlü'l-mükerrem'in evâsıtında on sekiz kıt'a kalyon ve beş kıt'a mavna ve otuz iki kadirga ve yirmi fırkate ile Dubrevnik Kal'ası kurbuna gelüp karaya er döküp kal'adan taşra olan evlerin kapuların kırıp içlerinde bulunan metâ' ve esbâbların gâret ü yağmâ itdirüp ve taşrada buldukları âdemlerin tutup envâ' hakâret ile gemilere iledüp demüre urup ve deryâdan ve karadan gemi ile ve tavar arkasıyla gelen zahîrelerin alup kal'aya koydurmayup ve kal'aya cârî olan suların kesüp ve Nova Kal'ası kurbunda vâki' Kator nâm kal'anızın re'îslerinden Petro Pavloro [Pietro Paolo Rode] nâm re'îs birkaç Dubrevnik tâcirlerinin Venedik'de iştirâ eyledikleri metâ'ların navlun ile gemisine alup giderken deryâda ceneralinize râst geldükde Dubrevnik Kal'ası'na uğramayasın deyü tenbîh itmekle re'îs-i mezbûr Dubrevnik tâcirlerinin metâ'larını kal'a-i mezbûre hâricinde Yakob [San Jacopo] Kilîsâsı dimekle meşhûr kilîsâya çıkardıktan sonra tâcirler metâ'ların üç sandala koyup Dubrevnik Kal'ası'na alup giderken ceneraliniz bir fırkate gönderüp Dubro Kal'ası'na bir ok atımı yerde tâcirlerin üç büyük sanduk kumaş ve yirmi yedi pasta ve iskerlet çukaların cebren ve kahren alup götürüp gümrügi cânib-i hümayûnumuzdan zabt olunan iskelenin dahi ibtâlîne bâis olduklarından gayrı Dubrevnik kurbunda vâki' cezîrede yeniden bir kal'a binâsına mübâşeret idüp ahd u emâna mugâyir hadden ziyâde te'addî eylediklerine Nova Kal'ası ağalarından ve sâir mevcûd bulunan Müslümânlardan ehl-i vukûf ve bî-garez kimesneler şehâdet itdiklerine Dubrevnik civârında olan Nova ve Çarniçe [Castelnuovo] ve Lubin [Ljubinj] kâdîlarının mühürlü ve imzâlu sûret-i sicil ve arzları gelüp tazallüm eyledikleri pâye-i serîr-i âlem-me'âsîrimize arz olunup ilm-i âlem-şümûlumuz muhît oldukda bu mâddeleri nefsi'l-emr arz olundığı üzere ise sizin bu kadar zamândan berü Devlet-i Aliyyemizle ri'âyet idegeldiginiz musâlaha vü mu'âhedenizden ve akl ü idrâkinizden katî istib'âd

olunmuştur. Eger mûma-[ileyh] ceneral bu harekete sizin re'y ü rızânız ile mübâşeret eylemiş ise acebden acebdir. Eger sizin rızânız ve haberiniz olmadın kendü zu'mıyla fuzûlen mürtekib olmuş ise dahi ağrebdır. Şimdiye degin eger cânib-i hümayûnumuzdan ta'yîn olunan hükkâmdan ve eger sizin hâkimlerinizden deryâda ve karada ahd u emâna mugâyir bir vaz' sudûr eyledikde kâ'ide-i mülûkâneye ri'âyeten vâki' hâl inhâ olunup eger gâret olunan emvâl ve eger gayrı emvâldır fesâd idenler aranup bulunup aslı ve kendü ile ma'lûm oldukdan sonra tedârîki görölüp erbâb-ı hukûka hakları îsâl ve fesâd idenler istîsâl olunup hüsn-i tedbîr ile tarafeyn mâbeyninde olan ahvâl görölüp def'-i fesâd ve ihtilâl olunurdu. Dubrevnik kadîmü'l-eyyâmdan sizin cânibiniz ile ri'âyet idegeldüğü hukûk-ı civâra mugâyir vaz' idüp İspanya donanması fırsat gözedüp körfeziniz içinde ale'l-gafle aldıkları kadırgalarınız ve sâir Müslümân tüccârının emvâl ve erzâkı alınmağa Dubrevnik beglerinin İspanya cânibine haber göndermeleri bâ'is oldu deyü itdiginiz töhmet ve sû-i zan sahîh olduğu takdîrce kadîmî ahd u emâna ve dostluğa lâıyk olan bu idi ki mu'accelen der-devlet-makarrımızda oturup cümle masâlih ve mühimmâtınıza vekîl ve kefil olan baylosunuza inhâ eylesesiz ki vükelâ-yı izâmımız vâsıtasıyla mesâmi'-i alıyyemize ilkâ olunup muktezâ-yı adâlet üzere lâzım gelen icrâ olunup âyîn-i saltanat iktizâsıyla anlara cânib-i hümayûnumuzdan günâhlarına göre gûş-mâl virileydi. Şimdi sizin ceneraliniz donanmanız ile ve bu kadar asker ile Dubrevnik üzerine geldigi şâyi' oldukda ukûl-ı kâsire ashâbı ve sâir cehele-i nâs, husûsa ekser evkâtda temerrüd ü inâd üzere olan Arnavud eşkıyâsı ve memâlik-i mahrûsemizde sizin kal'alarınız ile Hırvat serhaddine degin leb-i deryâda hem-civâr olan kılâ'-i mahmiyyemiz neferâtı ve sâir levendât sizin tarafınızdan nakz-ı ahde haml idüp fetret ve harekete mü'eddî olacak vaz' irtikâb eylemek ve memâlik-i mahrûsemiz ahâlîsine ürkündü düşüp muzdarib olmaları ihtimâlin mülâhaza eylemediniz mi? Dubrevnik Kal'ası etrâfında olan tevâbi' ve levâhıkıyla bir cüz'î yerdir. Muktezâ-i vakt üzere her cânib ile müdârâ semtinden mu'âmele eyledikleri aceb midir? Ve'l-hâsıl Dubrevnik Kal'ası ve tevâbi'i olan adalar ve kasteller sâir memâlik-i mahrûsemizden ma'dûd ve re'âyâsı harâc-güzâr re'âyâımız ve begleri her zamânda mutî' ve münkâdımızdır. Rızâ-yı hümayûnumuza mugâyir böyle bir cüz'î bahâne ile üzerlerine bu denlü donanma ile ceneraliniz varup ürkütmek ve üşendirmek hâtır-ı ferhunde-me'âsirimize ağır gelmiştir. Ana binâen nâme-i hümayûn-ı sa'âdet-makrûnumuz ile dergâh-ı izzet-dest-gâhımız çavuşlarından kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Mustafa Çavuş *zîde kadruhû* ırsâl olunmuştur. İnde'l-vusûl gerekdir ki bunca zamândan berü mâbeynde mürâ'ât olunan dekâik-i musâlahat ve ahd u emân kemâ-kân ri'âyet ve mezkûr olan mahzûrâtın avâkıbı mülâhaza olunup ceneraliniz ile'l-ân

donanmanız ile kalkup gitmemiş ise te'allül ve bahâne itdirmeyüp kaldırdasız. Ve Dubrevnik tâcirlerinin gâret olunan metâ' ve kumaşların ve çukaların ve sâir re'âyânın alınan esbâbların buldurup alıviresiz. Ve nâme-i hümâyûnumuzun cevâbın eglendirmeyüp varan çavuşumuzu ber-vech-i müsâra'at avdet itdirüp isticlâb-ı merâzî-i hâtır-ı feyz-me'âsirimize sarf-ı makdûr eylesesiz. Tahrîren fî evâhir-i şehri Zi'l-kâ'detü's-şerîfe sene sitte ve ısrîn ve elf.

Be-makâm-ı Kostantiniyye el- Mahrûse.

Belge No:1222

Belgenin Özeti: *Sadaret kaymakamı Sofu Mehmed Paşa'nın, Venedik ve Osmanlı Devleti arasındaki dostluk gereği balyos ile gönderilen mektup doğrultusunda Venedik çıkarlarını gözetceğini bildirip 1218-1219 numaralı belgelerde anlatılan Dubrovnik'teki eşkiyalık faaliyetlerinin son bulmasına dair Doj Giovanni Bembo'ya hitaben pençeli mektubu.*

Hüve

Pençe

İftihârü'l-ümerâi'l-izâmi'l-İseviyye muhtârü'l-küberâi'l-fihâm fî'l-milleti'l-Mesîhiyye muslih-i masâlih-i cemâhirü't-tâife'n-Nasrâniyye sâcid ezyâlî'l-haşmet ve'l-vakâr sâhib delâilî'l-mecd ve'l-iftihâr Venedik doji dostumuz *hutimet avâkıbuhû bi'l-hayr* muhabbet ve dostluğa lâıyk selâmdan sonra inhâ olunur ki,

(...?)⁸⁷ sadâkat-pîşe ve hayr-endîşe olan dostunuza mektûbunuz gelüp mazmûnunda her ne ki i'lâm ve i'lân olunmuş ise ma'lûm ve iz'ânımız olmuştur. Eyle olsa kadîmden sa'âdetlü pâdişâhımız hazretlerine sadâkat ile olan dostluğunuz ma'lûmumuz olmağla Âsitâne-i devlet hidmetinde olan baylosunuzun i'lâm ve tefhîmi üzere lâzım ve mühimm olan hidmetlerinüz görölmesine dikkat ü ihtimâmdan hâlî degilüz. İnâyet-i hakk ile düşmân olanların dahi dost olmalarına ve huzûr ile iyilik bulmalarına sa'y idüp murâdımız cümle ibâdullahın refâh-ı hâlleri ve safâ-yı hâtırlarıdır. Lâkin üç yüz yıldan berü sa'âdetlü pâdişâhlarımıza mutî' ve münkâd harâc-güzâr olan Dubrevnik beglerinin mektûbları ve âdemleri gelüp deryâda donanmanıza serdâr olan

⁸⁷ Pençenin altına geldiği için okunamamaktadır.

ceneraliniz işbu sene de vâki‘ mah-ı Şevvâlü’l-mükerremi evâsıtında azîm donanma ile Dubrevnik Kal‘ası kurbuna gelüp kal‘adan taşrada olan evleri kırıp metâ‘ ve esbâbları yağma vü gâret idüp hâric-i kal‘ada bulunan âdemleri envâ‘ hakâret ile gemilere iledüp demüre urup ve deryâdan ve karadan hisârlarına gelen zahîreleri alup ve kal‘a içine akan suları kesüp ve kal‘aya deryâdan gelen Dubrevnik tâcirlerinin üç büyük sanduk kumaşların ve yirmi yedi pasta ve iskerlet çukaları cebren ve kahren alup cânib-i hümâyûn-ı pâdişâhiye gümrük alınan iskeleleri dahi ibtâl eylediklerine Nova Kal‘ası’nın ağaları ve civârlarında olan vilâyet kâdîları imzâlu ve mühürlü arzlar ve hüccetler gönderüp ve bi’l-fi‘il Dubrevniklü’nün toprakları üzerinde kal‘a yaptırmak murâd iderler deyü bildirmekle vech-i meşrûh üzere olan zarar u ziyânları mesmû‘-ı sem‘-i hümâyûn-ı pâdişâhi oldukda bu evzâ’nız mugâyir-i ahd-i hümâyûn ve münâkız-ı rızâ-yı sa‘âdet-makrûn olmağla hâtır-i ferhunde-me‘âsir-i pâdişâhiye gâyetle ağır ve güc gelmiştir. Ana binâen nâme-i hümâyûn ile cânibimizden mektûb-ı muhabbet-üslûb ile dergâh-ı âlî çavuşlarından emekdâr ve masâlih-medârlarından kıdvetü’l-emâsil ve’l-akrân Mustafa Çavuş *zîde kadruhû* gönderilmiştir. Vusûl buldukda bunca zamandan berü ri‘âyet olan ahd u emân kemâ-kân ri‘âyet olunmak umûr-ı mühimmât-ı dîn ü devletden olmağla zikr olunan ceneraliniz Dubrevnik’ün sınırından ve toprağından çıkup gitmemiş bulunur ise bir ân ve bir sâ‘at tevakkuf etdirmeyüp kaldırasız. Ve Dubrevnik tüccârının deryâda gâret olunan kumaş ve çukaları ve evleri içinde yağma olunan metâ‘larını re‘âyâ fukarâsına alıviresiz. Ve gemilerde demüre urulup habs olunmuş kimesneleri var ise cümlesi mu‘accelen itlâk etdüresiz. Ve ol vechile bunların toprağında hisâr ve palanga yapmakdan men‘ eyleyesiz. Dubrevnik Kal‘ası memâlik-i mahrûse-i pâdişâhîden olan Hersek sancağıının orta yerinde kal‘alarımız arasında bir kal‘a ve bir mikdâr sengistân ve bî-hâsıl yer olmağla bir zamânda kal‘a ve yerlerine cânibimizden ta‘arruz olunmayup kadîmü’l-eyyâmdan alâ mâ-kân yedlerinde ibkâ olunmuş iken cânibinizden şimdiki hâlde anda hisâr ve palanga yaptırmak nice mümkündür? Bu vaz‘ u harekete ihtimâl verilmemiştir. Lâkin iş bilmez ve sonun sanmaz âdemlerinizden ve asâkirinizden böyle bir vaz‘ olmuş ise rızâ ve ruhsat virilmeye ki ilâ hâze’l-ân arada olan dostluğa ve ahd u emâna takviyyet ider kelâm-ı hayr-encâmımız huzûr-ı sa‘âdet-mevfûre-i pâdişâhîde takrîr ve ta‘bîr olup def‘-i gîrüdâr ve izâle-i ihtimâlât ile umûr-ı nizâm ve intizâm kemâ-kân ber-karâr ve istidâd üzere ola inşâllahu te‘âla.

Be-makâm-ı Kostantiniyye el-mahrûse

Belgenin Özeti: 1222 numaralı sadaret kaymakamının pençeli mektubuna Venedik tarafından verilen cevap.

Hüve

Cenâb-ı sadâret-me'âb sa'âdet-nisâb kâ'im-makâm-ı sadr-ı sa'âdet ve cây-gîr-i serîr-i saltanat vezîr-i pür-tedbîr ve müşîr-i sâhibü't-tevkîr dostumuz Mehmed Paşa hazretleri kâme-yâb-ı şerâif-i tahiyyât-ı sâfiyâne muhabbet-âyât ve letâif-i ta'zîmât ve âfiyât-ı meveddet-nümâyân ithâfından sonra inhâ olunan oldur ki,

Kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Mustafa Çavuş yedinden Bosna tâcirleri ricâsıyla iş'âr olunan nâme-i hümayûn-ı pâdişâhî ile mektûb-ı muhabbet-üslûbları gelüp vâsıl olup hasâil-i memdûhü's-şemâillerine olan i'tibâr ve râğbet ve cânib-i şerîflerinden dâimâ memâlikimiz hakkında sudûra gelen hüsn-i himmet ve inâyete binâen mütâlâ'asından külliye behcet ü sürûr kesb olundu. Fe-ammâ zikr olunan tüccâr tâifesinin Dubrevniklü'nün tahrîk ü iğvâsı ve delâletiyle İspanya donanması girift etdüğü bâzîrgân kadirgaları⁸⁸ üzerinde olan metâ'ları bi'z-zât kendü memâlikiniz re'âyâsının nice yüz bin filorilik mâl ve sermâyeleriyle ma'ân zâyi' olduğundan hâtırımıza ne vechile küdürret ve elem müstevlî olduysa merkûm Bosna tüccârı netîce-i hâlî huzûr-ı şerîflerine vukû'ı üzere izhâr itmeyüp efsâne eşyâ ihdâsıyla hazret-i kerîmü's-şânları katında bâ'is-i tarh u tasaddî' olduklarından kalbimize bir ol kadar gussa vü gam ve hüzn ü elem mevsûl ve müstevlî olmuşdur. Zîrâ hiç bir zamânda anların deryâda vâki' olan zarar ü ziyânları garâmetine zâbitlerimiz cânibinden ta'ahhüd ve tekeffül olunmasına kat'a emr ve rızâmız olmayup hâlâ bu husûsda etdikleri takrîr muhâl-i akd ü tedbîr olduğundan mâ'adâ bi'z-zât memâlik-i mahrûse-i pâdişâhî zâbitlerinin hâlâ ol bâb-ı sa'âdetde sâkin olan baylosumuz yedinde mevcûd bulunan memhûr ve mümzâ şahâdetnâmeleri anların bu etdikleri töhmet ve isnâda beyyine-i sarîhedir. Ve merkûm tüccâr tâifesinin emîn ü sâlim varup gelmesiçün cânibimizden emsâleten kadirgalar ve donanmış firkateler ta'yîn olunup eger bu bâbda ve eger gayrı fî'l-cümle ahvâlde anların hürmet ü ri'âyet ve vüs'at ü selâmetleri dâimâ memâlikimiz ahâlîsinden mukaddem görölüp lâkin zikr olunan Dubrevniklü'nün iğvâ ve istidlâliyle ale'l-gafle İspanya donanması üzerlerine hücum idüp müdâfa'aya mecâlleri olmamağın bâzîrgân kadirgalarından gayrı bir kadirgamız dahi alınup memâlikimiz re'âyâsının nice yüz bin filorilik mâl ü menâlleri zâyi' olup ve

⁸⁸ Bu kelimenin üstüne "kadirgalarında" kelimesi yazılmıştır.

tüccâr-ı müslîmînin dahi bu kadar zarar ü ziyânlarına bâis ü sebep olmuşlardır. Ve merkûm Dubrevniklü'nin murâd ve maksûdları hemân re'âyâ-yı cânibeynin mâbeyninde kadîmü'l-eyyâmdan berü mu'tâd olunan ihtilât ve mu'âmelâta mâni' olup ef'âl-i mazarrat-asârlarıyla hazîne-i pâdişâhîye ve cânibimize kesr ü noksân îrâd ider ahvâle meşgûl ve mukayyed oldukları herkese ma'lûm ve menşûrdur. Zikr olunan tüccâr tâifesi bizim dâimâ haklarında vücûda gelen hüsn-i himmet ve âtîfetimiz bilüp ma'lûm olup lâayık ve revâ degildir ki bu bâbda varup ol bâb-ı sa'âdete bizden⁸⁹ nâ-hak yere şikâyet idüp hakka muhâlif eşyâ isnâdıyla hâtır-ı adâlet-me'âsir-i pâdişâhîye keder ve zât-ı ferhunde-sıfâtınıza dahi tasaddî' ve elem vireler. Zîrâ tecrübe-i umûr-ı sevâlîf ile iz'ân-ı şerîfiniz olmuşdur ki selâtîn-i memâlik her zamân dâimâ vilâyetlerinden eşkıyâ şerrin def' ü men' etmege kâdir ve mâlik olmayub ba'zı kere memâlik-i mahrûse-i pâdişâhîde dahi bunun emsâli ahvâl vâki' olup bu denlü kuvvet ü kudret ve tedbîr ü tedârik ile dâimâ ehl-i fesâd ve şenâ'atin karada ve deryâda izâle-i gezendi mümkün olmamağın hiç bir pâdişâh vilâyetinde kendü kâr ü kisbleriyle ve fâideleriyle meşgûl ve mukayyed olan bâzîrgân tâifesinin yolda ve izde vâki' olan zarar ü ziyânlarının tazmîn ü⁹⁰ tekmiline müte'ahhid olmak âyîn-i mülûkânîye ve umûr-ı saltanata muhâlif emr olduğu ilm-i şerîflerine mestûr ü mahfî degildir.

Belge No:1229

Belgenin Özeti: Tahta cûlusuna dair II. Osman'ın Doj Giovanni Bembo'ya nâme-i hümayûnu.

Tuğra

İftihârü'l-ümerâi'l-izâmü'l-İseviyye muhtârü'l-küberâi'l-fihâm fî'l-milleti'l-Mesîhiyye muslih-i masâlih-i cemâhirü't-tâife'n-Nasrâniyye sâcid ezyâlî'l-haşmet ve'l-vakâr sâhib-i delâilî'l-mecd ve'l-iftihâr Venedik doji *hutimet avâkıbuhû bi'l-hayr* tevkî'-i refî'-i hümayûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki,

Bundan akdem sa'îdü'l-hayât şehîdü'l-memât cennet-mekân aliyyü'n-âşîyân ve'r-rahîm ceddîm merhûm Sultân Ahmed Han aliyyi'l-mağfireti ve'r-rıdvân irâdet-i Hayy-ı lâyezâl ve da'vet-i Hudâ-yı müte'al ile nişîmen-i fânîden sarây-ı sürûr-ı

⁸⁹ Belgede, “varup ol bâb-ı sa'âdete bizden varup bizden” şeklindedir.

⁹⁰ Belgede, “ü” mükerrerdur.

câvidânîye irtihâl ve fermân-ı irci'î ilâ Rabbike (..) imtisâl eyledikde kânûn-ı kadîme-i Osmânî ve âyîn-i lâzîme-i hüsvânî üzere irs ve istihkâk ile taht-ı pederî ve evreng-i bâ-ferheng-i serverî cenâb-ı devlet-me'âbıma intikâl itmişken emmi-i büzürgvârım Sultân Mustafa Han'ın ri'âyet-i hürmet-i sîn ü sâli mülâhazasıyla takdîm olunup serîr-i saltanata cûlûs idüp umûr-ı saltanata birez müddet kıyâm gösterdikden sonra vâlid-i emcâdım zamânında hayli müddet celîs-i kûşe-i vahdet ve nice zamân füyûzât-ı Rabbü'l-izzet ile enîs ü ülfet itmekle meşâ'ire-i azîme-i saltanatdan tav' u rızâsıyla ferâğ ve isti'fâ ve girü ihtiyâr-ı uzlet ve inzivâ eylemekle (...) muktezâsınca erkân-ı devlet-i kâhire ve a'yân-ı hazret-i bâhire ve sâir havâss ve avâm ve kâfe-i enâmın icmâ' vü ittifâkı ile işbu sene seb'a ve ısrîn ve elf mâh-ı mübârek Rebî'ü'l-evvelinin gurre-i garrâsında taht-ı sa'âdet-baht-ı saltanat-ı rûz-ı efzûn-ı pederî ve evreng-i bâ-ferheng-i hilâfet-ı rub'-ı meskûn-ı serverî zât-ı ferhunde-sıfâtımıza müyesser ve zimâm-ı hadd ü akd ve kabz u bast-ı umûr-ı bilâd ve ibâd keff-i kifâyet ve kabza-i tasarrufumuza musahhar ve serîr-i âlem-masîr-i hüsvânî cûlûs-ı hümâyûnumuzla reşk-i çarh-ı berîn ve akser-i ziyâ-güster-i sâhib-kırânî mukarenet-i târik-mübârekemizle müsâvî-i revâk-ı çârümîn ve merâkî-i menâbir-i cevâmi'-i kuds-i mecâmi' hutbe ve elkâb-ı me'âlî-intisâbımızla müzeyyen ve sahâif-i derâhim ve denânîr sikke-i hümâyûn-ı mekremet-makrûnumuzla mu'anven olup kâffe-i berâyâ ve cumhûr-ı re'âyâ sâye-i adâletimizde âsûde-hâl ve cümle sükkân-ı aktâr ve cemî' kuttân-ı emsâr hûme-i himâyet ve kenef-i siyânetimizde müreffehü'l-bâl olmağla sevâbık-ı eyyâm ve sevâlîf-i a'vâmdan hânedân-ı refî'ü'l-bünyân ve dûd-mân-ı menî'ü'l-erkânımızla câdde-i sulh u emânda sâbit-kadem ve mâdde-i ahd u peymânda râsih-dem olan mülûk-ı etrâf ve hükkâm-ı eknâfı dahi bu haber-i meserret-eser ile tebşîr ve mesned-i saltanat-ı uzma ve müttekâ-yı hilâfet-i kübrâya temekkûn ve istikrârımızdan vâkıf u habîr eylemek âdet-i kadîme-i pâdişâhâne ve şîme-i kerîme-i hüsvâne olduğuna binâen nâme-i hümâyûn-ı izzet-meşhûnumuz silk-i tahrîr ve rişte-i tastîre getirilüp nâme-i hümâyûn-ı izzet-makrûnumuzla dergâh-ı mu'allâmız çavuşlarından kıldvetü'l-emâsil ve'l-akrân Mehmed Çavuş *zîde kadruhû* irsâl olundu. İnde'l-vusûl kadîmü'l-eyyâmdan ilâ hâze'l-ân âbâ ve ecdâd-ı âlî-nejâd *enârallâhu ta'âlâ berâhînehüm ilâ yevmü'l-mî'âd* ile müşeyyed ve mürûr-ı zamân ve kürûr-ı melvân ile müstahkem ve mümehhed olan dostluk şerâitini i'lân ve izhâr ve mu'âhede ve musâfât levâzımını aşikâr idüp devlet-i aliyyemiz düşmanı olanlar rağmına takdîm-i merâsim-i meserret ü şâdmânî ve tekmi'l-i levâzım-ı ibtihâc ü emânî bâbında eslâf ve eşrâf ve ecdâd-ı âlî-nejâdımız zamân-ı adâlet-iktirânlarında ri'âyet olunugelen şürût-ı ahd ü mîsâk ve uhûd-ı sulh u vifâk kemâ-kân ri'âyet olunup mâdâm ki sizün tarafınızdan ahd u emân ve sulh u peymâna mugâyir vaz'

irtikâb ve şer‘en ve örfen nakz-ı ahdi mûceb harekât ve evzâ‘a şitâb olunmaya cânib-i hümayûnumuzdan dahi mâbeynimizde olan esâs-ı mu‘âhede ve musâlaha tatarruk-ı afât-ı halelden masûn ve arûz-ı ilel ve tagayyürden me‘mûn olmak mukarrer bilesiz. Ve cûlûs-ı hümayûnumuzu tehiyye için âdet-i kadîmenüz üzere yarar ve nâmdâr elçinizi Âsitâne-i sa‘âdetimize irsâl idesiz ki inşâllahu te‘âlâ envâ‘ ri‘âyet-i hüsrevânem ile mer‘î ve muhterem kılınup gerü cânibinize avdet itdirilmesi mukarrer mülâhaza ola. Tahrîren fî evâil-i şehr-i Rebî‘ü’l-ahir min şuhûr sene seb‘a ve ısrîn ve elf min hicreti lehü’l-izze ve ş-şeref.

Be-makâm-ı Dârü’s-saltanat-ı aliyye-i Kostantiniyye el-mahmiyye.

Belge No:1231

Belgenin Özeti: 1227 numaralı belgede Venedik tarafından gelen cevapta yaşanan korsanlık faaliyetinden üzüntü duyulduğu, fakat zarar ve ziyanın karşılanması noktasında taahhüd verilmediği söylenmiş idi. Bu durumun Gabela Limanı’nın güvensizlik sebebiyle tüccarlar tarafından kullanılmamasına sebebiyet verdiğine ve Venedik’in bu duruma bir çözüm bulmasına dair II. Osman’ın Doj Antonio Priuli’ye name-i hümayunu.

Hüve

Tuğra

İftihârü’l-ümerâi’l-izâmi’l-İseviyye muhtârü’l-küberâi’l-fihâm fî’l-milleti’l-Mesîhiyye muslih-i masâlih-i cemâhirü’t-tâife’n-Nasrâniyye sâcid ezyâlî’l-haşmet ve’l-vakâr sâhib delâilî’l-mecd ve’l-iftihâr Venedik dojı () hutimet avâkıbuhû bi’l-hayr tevkî‘-i refî‘-i hümayûn vâsıl olıcak ma‘lûm ola ki,

Bundan akdem memâlik-i mahrûsemizden Hersek sancağında vâki‘ Gabela nâm mahall azîm iskele olup aksâ-yı memâlik-i Arap ve Acem’de tüccâr tâifesi iskele-i mezbûre gelüp ticâret tarîkiyle Venedik’e varup gelürken Hersek Kal‘ası’ndan çıkan Uskok eşkiyâsı deryâ yüzünde birkaç def‘a tüccârın mâl ve metâ‘ların gâret ve kimin katl ve kimin esîr etmekle bu mahzûrî def‘ için Kilis sancağında Venedik’e karîb mahalde vâki‘ olan İspilit İskelesi açılıp Gabela İskelesi ibtâl olunmak üzere cevânib-i erba‘anın tüccârı mi‘n-bâd İspilit İskelesi’ne varup gemiye girüp Venedik’e varup gelince Uskok eşkiyâsından emn üzere olurlar deyü İspilit İskelesi işlemek tarafeynin gümrüğü

izdiyâdına ve tüccâr tâifesi'nin emn ü emânına bâ'is olduğın i'lâm eylediginizde iskele-i mezbûre açılıp Gabela İskeleyi ibtâl olup tüccâr tâifesi itminân-i bâl ile Venedik'e varup gelüp kâr u kisblerinde iken hikmet-i ilâhî ile geçen senede İspanya cânibi ile mâbeyninizde vâki' olan küdürret sebebi ile İspanya donanması aldığı gemilerinizde Bosna ve Hersek ve gayrı diyâr tüccârının nehb ü gâret olunan mâllarının sermâyesinin ekserî ribh ve mu'âmele ve mudârebe tarîkiyle isti'mâl olunur akçeler olmağla ve zikr olunan tüccârın ba'zı metâ'ların gemilere koyup ba'zı dahi komak üzere iken deryâ yüzünde İspanya donanması Venedik körfözine girüp İspilit'e karîb mahalle geldiği derece-i tahkîka irişdikde mezbûrûn tüccâr tâifesi İspilit knezine ve iskele zâbitine, biz İspanya donanmasından deryâyâ çıkmağâ havf ideriz, bu seferimizde tasavvur eyledigimiz fâideden geçdik tek nefsimiz ve mâlımız sağ olsun, gemilere konılan metâ' ve esbâbımız çıkarın deyü ibrâm ü ikdâm eylediklerinde İspilit knezi ve iskele zâbiti tüccârın metâ' ve esbâbların çıkarmayup size deryâ yüzünde her ne zarar müretteb iderse bizim uhdemize olsun deyü Kilis kâdîsin İspilit'e getürdüp hüccet etdirdikden sonra tüccâr tâifesi mağrûr olup gemilere girüp Venedik'e varup kâ'ideleri üzere çuka ve kumaş ve gayrı metâ' alup gelürken İspanya donanması irakdan göründükde, bizi elbette Zadre Kal'ası altına düşürün deyü gemileriniz kapudanına feryâd eylediklerinde sözlerine mültefit olmayup İspilit'e doğru gelürken İspanya donanması çatub gemilerinizi içinde olan tüccârın metâ' ve esbâbı ile alup gitdikden sonra mezbûrûn tüccâr tâifesi Âsitâne-i adâlet-âşiyânemize gelüp hâllerin i'lâm ve knez ile iskele zâbiti tekeffül ve ta'ahhüd eylemelerine müte'allik hüccet ile Bosna kâdîsının arzların Dîvân-ı hümayûnumuzda ibrâz eylediklerine her ne tarîk ile mümkün olursa mezbûrları tesellî ve irzâ itdirüp ikide bir münâza'a ve murâfa'alarından Der-sa'âdetimizde olan baylosunuzu dahi tahlîs için hükûmet ve adâlete lâyük vech ile kazıyyelerin bertaraf eylemek için nâme-i hümayûnumuzla dergâh-ı sa'âdet-dest-gâhımız çavuşlarından Mustafa Çavuş irsâl olunmuş idi. Hâlâ çavuş-ı mûma-ileyh gelüp cânibinizden îrâd eylediği nâmenüz zımnında tüccârın gâret olunan esbâbı husûsunda ye's cevâbı virilmekle ol fukarâ girü cem' olup dâimâ Dîvân-ı hümayûnumuzda feryâddan ve rikâb-ı kâme-yâbımıza ref'-i ruk'a idüp tazallüm ve şikâyetden hâlî degillerdir. Her çend ki bu kazıyye vukû'ıyla mâbeynde olan musâlaha ve dostluğâ halel gelmez. Ve hiç vukû'ı muhtemel olmayan bir kazâ-ı nâgehânîdir. Lâkin mülûk ve selâtîn câniblerinden memleket zabtına ve serhadd hıfzına ta'yîn olunan hükkâm ve zâbitler bu makûle husûslara vekîl hükmünde⁹¹ ve kavlı

⁹¹ Belgede, "vekîl ve hükmünde" şeklindedir.

ü fi‘illeri makbûl ve mesmû‘dur. Bizim mâddemiz knez ve iskele zâbiti talebiyle şühûd ve udûlleriyle müseb ve müstehab iken ol mâddede tekeffûl ve ta‘ahhüdleri makbûlümüz degildir, bizim rızâ ve icâzetimiz yoğiken fuzûllik eylemişler deyü cevâb virmeniz ile kanâ‘at itmeyüp ol hüccet ve arzları sened ve temessük idinüp gâret olunan mâl ve metâ‘ları tahsîline sa‘y eylediklerin ta‘yîb eylemeziz. Cevânib-i erba‘adan ticâret tarîkiyle Venedik’e varmağa azîmet iden tevâif-i muhtelif bu tüccârın mâlları bu vechile zâyî‘ ve telef olduğunu işidince nefis ve mâlları havfından hareket itmeyüp deryâ yüzi emn üzere olmayacak ticâret hemân Venedik’e münhasır degildir, berü yakada bey‘ ü şirâ olunsun deyü nefret eylediklerinden mâ‘adâ mâlları gâret olunan fukarâ dahi cânları acıdığından yollarda râst geldikleri kavâfil ve kârvânlar halkın men‘ idüp havf ve nefret virmekle iskele bi’l-küllîye battâl olup tarafeynin gümrüğine küllî hâlel virmek mukarrer idüğü beyândan müstağnîdir. Ana binâen fukarâ-i mezbûrînin talep ve istid‘âsıyla tekrâr nâme-i hümayûn-ı izzet-makrûnumuz tahrîr ve irsâl olundu. Lede’l-vusûl gazez-ı nâmûs u hükûmet ve kâ‘ide-i gayret-i mülûkâneye lâıyk ne ise hüsn-i tefekkür ve müşâvere ile zuhûra getirüp tâife-i mezbûreyi söyletmeyüp ale’l-ımkân bir tarîk ile teskîn ve tesliyet itdirüp kullandıkları eytâm ve evkâf akçesin tazmîne adem-i kudret ve istitâ‘atları sebebi ile ocakları sönüp perâkende vü perîşân olmalarını revâ görmeyüp İspilit knezini ve iskele zâbitini dahi tüccârın mutâlebesinden halâs idüp bu husûsda olan dürlü dürlü güft u gûyları bertaraf etmege sa‘y eyleyesiz ki izdiyâd-ı muhabbete sebep olduğu mahall-i iştibâh olunmaya. Tahrîren fî evâsıt-ı şehir-i Ramazânü’l-mübârek min şuhûr sene seb‘a ve ısrîn ve elf mine’l-hicret minel-izzet ve’l-şeref.

Be-makâm-ı Kostantiniyye el-mahrûse.

Belge No:1232

Belgenin Özeti: Sofu Mehmed Paşa’nın 1231 numaralı belge ile aynı konuda Doj Antonio Priuli’ye pençeli mektubu.

Hüve

Pençe

İftihârü’l-ümerâi’l-izâmü’l-İseviyye muhtârü’l-küberâi’l-fihâm fî’l-milleti’l-Mesîhiyye muslih-i masâlih-i cemâhirü’t-tâife’n-Nasrâniyye sâcid ezyâli’l-haşmet ve’l-vakâr sâhib-i delâili’l-mecd ve’l-iftihâr Venedik doji hutimet avâkıbuhû bi’l-hayr ve’r-

reşâd ve ahsen ileyhi sebîlî's-sevâbi ve's-sedâd kibeline dostluk ve meveddete lâîk ve muhabbet-i kadîme muvâfîk selâm-ı muhâlesat-encâm ve peyâm-ı musâdakât-fercâm ithâfıyla inhâ-i muhibbâne ve inbâ-i dostâne oldur ki,

Kadîmden Hersek sancağında vâkî' Gabela nâm mahalde azîm iskele olup tüccâr tâifesi Venedik'e zikr olunan iskeleden varup gelürler iken Uskok eşkiyâsı deryâ yüzünde birkaç def'a tüccârın emvâl ve metâ'ların gâret itmekle bu mahzûrî def' itmek için yine livâ-i mezbûrede Venedik'e karîn mahalde İspilit İskeleyi açılıp Gabela İskeleyi ibtâl olunmak tarafeynin gümrük izdiyâdına bâ'is olduğundan gayrı tüccâr tâifesi dahi emn ü ferâğa üzere Venedik'e varup ticâret itmelerine sebep olur deyü zikr olunan İspilit İskeleyi'nin açılması husûsı südde-i sidre-miknet-i pâdişâhîye arz ve inhâ eyledigünüzde müsâ'ade-i aliyyeleri erzânî kılınup bâzirgânlarınız Venedik'e mahall-i mezbûrdan varup gelüp kâr u kisblerinde olup minvâl-i meşrûh üzere bir mikdâr zamân mürûr idüp ba'dehû geçenlerde tüccâr fukarâsı emvâl ve metâ'ların zikr olunan iskelede gemilere koyup ve kimi dahi komak üzere iken sizinle İspanya mâbeyninde ba'zı küdürret vâkî' olmağla deryâ yüzüne donanmasın göndermekle Venedik Körfezi'ne girüp İspilit'e karîn mahalle geldüğü derece-i tahkîka erişdikde tüccâr tâifesi İspilit knezine ve iskele zâbitine varup, deryâya çıkmağa havf ideriz gemilere konulan esbâb ve metâ'ımızı çıkarın deyü ibrâm ve ikdâm eylediklerinde zikr olunan knez ve iskele zâbiti tüccârın metâ'ların gemilerden çıkarmayup rûy-ı deryâda her ne zarar terettüb ider ise bizim uhdemize olsun deyü sicil ve hüccet itdiklerinden sonra tüccâr tâifesi mağrûr olup gemilere girüp Venedik'e varup metâ'ların alup gelürler iken İspanya donanması ırakdan göründükde, bizi elbette Zadre Kal'ası altına düşür deyü gemileriniz kapudanına feryâd eylediklerinde sözlerine mültefît olmayup İspilit'e doğru gelir iken İspanya donanması çatub gemilerinizin içinde olan tüccârın metâ' ve esbâbı ile alup gitdikden sonra zikr olunan tüccâr tâifesi Âsitâne-i sa'âdet-âşiyân-ı pâdişâhîye gelüp ahvâllerini arz u i'lâm eylediklerinde her ne vechile ve her ne tarîkle mümkün ise mezbûrları tesliyet idüp ikide bir bu cânibde olan baylosunuzu dahi murâfa'a ve muhâsamalarından tahlîs idesiz deyü mukaddemâ nâme-i hümayûn ile dergâh-ı âlî çavuşlarından kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Mustafa Çavuş *zîde kadruhû* irsâl olunmuş idi. Hâliyâ mûma-ileyhile gönderdiginiz nâme-i hümayûn cevâbında bâ'is-i kelâm îrâd olunmağla ol fukarânın gâret olunan emvâlî mâl-ı vakf ve mâl-ı eytâm olup ribh ve mu'âmele ve mudârebe ile alınmış akçe olmağla dâimâ Dîvân-ı hümayûnda şikâyet ve tazallûmden hâlî degillerdir. Her çend bu kaziyyenin vukû'ı mâbeynde muhkem ve mübrem olan binâ-yı sulh ve meveddetin münâfisi olmayup bir kaza-yı nâgehânî ise dahi mülûk ve selâtîn câniblerinden memleket zabtına ve serhaddı hıfzına

ta'yîn olunan hükkâm ve zâbitler bu makûle husûslarda vekîl olduklarında kavî ü fî'illeri makbûl ve mesmû' olmağla mezbûrların itdikleri da'vâ mesmû' olmayup ve kendüleri ta'yîb ve men' eylemek bir kazıyye-i müşkiledir. Hâliyâ mâbeynde olan meveddet ve muhabbet muktezâsınca husûs-ı mezbûr içün taraf-ı karînü-ş-şeref-i şehriyârîden mufassal ve meşrûh nâme-i hümayûn-ı muhâlesat-makrûn silk-i tahrîre getirilüp irsâl olunmağın ol bâbda bu muhibbiniz tarafından dahi mektûb-ı muhabbet ısdâr olunmuşdur. Vusûlünde ma'lûm ola ki mezkûrların gâret olunan emvâl ve metâ'ları husûsunda kendüleri tesellî ve irzâ itdirilmeyüp tatyîb-i hâtırları ile takayyüd olunmadığı takdirce tüccâr tâifesi mâl ve cânları havfından ticâret hemân Venedik'e mahsûs ve münhasır degildir, berü câniblerde bey' ü şirâ iderüz deyü ol taraftan nefret itmeleriyle İspilit İskelesi battâl olup tarafeynin gümrüğüne zarar terettüb itmek mukarrerdir. İmdi lâıyk olan budur ki bu bâbda nâme-i hümayûn-ı pâdişâhîde fermân olunan vech üzere tâife-i mezbûreyi söyletmeyüp mümkün olan mertebe tesliyet ve teskîn idüp fermân-ı pâdişâhîyi icrâ ve levâzım-ı meveddet ve musâlahatı bu tarikle edâ idüp ve İspilit knezini ve iskele zâbitini dahi tüccârın mutâlebesinden halâs eyleyüp ol iskelenin evvelkinden ziyâde işlemesine sebep olacak mertebe-i hâtırların tatyîb eyleyesiz, el-bâkî ed-du'â ve's-selâmu alî min ittiba' el-Hudâ.

Be-yurd-ı Kostantiniye el-mahrûse.

Belge No:1236

Belgenin Özeti: 1619 tarihli Osmanlı-Venedik Ahidnâmesi

Tuğra

Nişân-ı şerîf-i âlî-şân-ı sâmi-mekân-ı sultânî ve tuğrâ-yı garrâ-yı cihân-sitân-ı hâkânî nefeze bi'l-avni'r-Rabbânî ve savni's-samadânî bi'l-menni's-subhânî hükmi oldur ki,

Şimdiki hâlde avn-i inâyet-i rabbânî ve meşîyyet-i hidâyet-i subhânî mukâreneti ile ben ki sultân-ı selâtin-i cihân ve burhân-ı havâkin-i devrân tâc-bahş-ı hüsrevân-ı rû-yı zemîn Sultân Osman Hân bin Sultân Ahmed Hân bin Sultân Mehmed Hân ibn Sultân Murad Hân ibn Sultân Selîm Hân ibn Sultân Süleyman Hân ibn Sultân Selîm Hân'ım. Hâlâ mefâhirü'l-ümerâi'l-izâmi'l-İseviyye merâci'ü'l-küberâi'l-fihâm fî'l-milleti'l-mesîhiyye Venedik doju olan Antonyo Piryu1 ve sâir begleri *hutimet avâkıbuhûm bi'l-hayr* dergâh-ı sa'âdet-dest-gâhıma Francesko Kontarin Kavalier Purokorator [Francesko

Contarini Cavaliere procuratore] nâm yarar ve mu'temedün-aleyh beyzâdeyi elçi ta'yîn idüp arz-ı sadâkat ve ihlâs eyleyüp merhûmûn ve mağfûrun-lehûm cedderim Sultân Süleyman Hân ve Sultân Selîm [Hân] ve [Sultân] Murad Hân ve Sultân Mehemmed Hân ve babam Sultan Ahmed Hân *aleyhimü'r-rahmeti ve'l-gufrân* zamânlarında dostluk ve mu'âhede olduğu üzere Asitâne-i sa'âdetimle olan sulh u salâh ve işbu ahidnâme-i hümâyûnda mûnderic olan şurût ve uhûd kemâ-kân mukarrer olup müceddeden merhûm babam Sultân Ahmed Hân zamânında ahidnâme virilmek bâbında istid'â eyledikleri ecilden istid'âları hîn-i kabûlde vâkı' olup bu üslûb üzere ahidnâme-i hümâyûn virile deyü hatt-ı hümâyûn-ı sa'âdet-makrûnumla fermân-ı âlî-şân sâdır olmağla müşârûn-ileyh Venedik doju ile ve sâir begler ile sulh u salâh mukarrer olup müceddeden ahidnâme-i hümâyûn virilüp ahidnâmede mûnderic olan şurût ve uhûd alî vechi't-tafsîl beyân olup işbu virilen nişân-ı şerîfimle ahd u emân müstahkem olup ve ahd-ı hümâyûnum mukarrer ve mü'ekked olmasıçün yemîn iderim ki yeri ve göğü yaradan Hakk subhânehû ve te'âlâ hazretlerinin birliği hakkıçün mâdâm ki anlar tarafından ahde muhâlif iş olmaya benden dahi mu'âhede-i şerîfime mugâyir vaz' sâdır olmayup min-ba'd Venedik doju ve begleri ve sâir âdemler ile ve deryâda ve karada iki cânibe müte'allik olan yerlerin ve vilâyetlerin halkı ile Akdeniz'de vâkı' Tine nâm-ı diger İstendil cezîresi kal'ası ile ve sâir tasarruflarında olan cezîreler ve şehirler ve kal'alar ve burgazları ile sulh u salâh mukarrer olup bi'l-cümle Ayamarko'nun sancağın getiren kimesneler ile yaşıdan ve kurudan el-ân tasarruflarında olan illeri ve köyleri ile şimdiye degin tasarruflarında olup ve şimden sonra kendü dîndaşlarından alacak yerleri ile ba'de'l-yevm aramızda olan dostluk ve barışıklık mukarrer olup ve Yanya sancağı sınırında olan Parga nâm mevzi' ki sabıkâ *merhûm ve mağfûr-lehu* Sultân Süleyman Hân *nevverallâhu te'âlâ merkadehu* emri ile yakılup yıkılınış idi, mezîd-i inâyetlerinden yine anlar cânibine tasarruf olunmasın emr idüp zikr olunan mevzi' kulesi ile ve varoşı ile ve karyeleri ile ve hudûd u sınırı ile merhûm ceddîm mûmâ-ileyh hazretleri inâyet eylediği üzere anların zabt u tasarruflarında ola. Amma mezbûr Parga ve ana tâbi' olan köylerde vâkı' olan âdemleri denizden ve kurudan Memâlik-i Mahrûseme zarar u ziyân iderler ise Venedik begleri ol zarar u ziyânı tazmîn itdiriler ve idenlerin muhkem haklarından geleler ve Memâlik-i Mahrûsemde olan sancakbeglerinden ve sûbaşılardan ve bi'l-cümle huddâm-ı encüm-ihtişâmdan hiç ahad anların vilâyetlerine ve kal'alarına ve burgazlarına ve âdemlerine zarar u ziyân irişdirmeyeler ve eger cenâb-ı celâlet-me'âbıma müte'allik olan beglerden ve asâkir-i zafer-me'âsirimden anların vilâyetlerine ve kal'alarına ve burgazlarına ve âdemlerine zarar u ziyân irişdirirler ise vâkı' olan zarar u ziyânı fermân-ı şerîfimle yerine

konulup dahl idenlerin haklarından geleler. Ve mezbûr beglerin bâzîrgânlarından ve âdemlerinden Memâlik-i mahrûseme yaşıdan ve kurudan kadırgaları ve gökeleri ve gayri küçük gemileri ile mahrûse-i İstanbul'a ve Galata'ya ve diyâr-ı Arabistan'dan İskenderiye-i Mısırî'ye ve Gelibolu'dan aşağı olan boğaza ve İnebahtı ve Preveze boğazlarına ve Moton Limanı'na gaflet ile gelüp girmeyüp mukaddemâ dizdârlarına tenbîh eyleyüp icâzet ile gelüp girüp mâdâm ki rüzgâr şiddet üzere olmağla furtuna olup veyâhûd anları levend kaliteleri kovup ol iskelelerden gayri konacak yerleri olmayup zarûret ola ol vakit gelüp gireler. Eger mümkün ise tenbîh ideler ve gitmelü olıcak icâzetsüz gitmeyüp muhâlefet idenlerin haklarından geline. Anun için Venedik beglerine töhmet olunmaya ve Memâlik-i mahrûsemenden deryâ yüzüne giden gemiler ve kadırgalar ve donanmalar deniz yüzünde Venedik gemilerine buluşur ise birbirine dostluk idip zarar u ziyân itmeyeler. Anlar dahi fermân-ı şerîfle deryâ yüzüne çıkmış donanma ve kadırgalarına ve sâir deryâ yüzünde yürüyen gemiler ile buluşduklarında yelkenlerin indirtip dostlukların bildirdikten sonra zarar u ziyân idecek olur ise eger gemi ve âdem ve esbâb ve davar ziyânıdır, her ne ise yerine konula. Anların donanmaları ve gemileri ve kadırgaları dahi denüz yüzünde benim gemilerime veyâhûd rençber gemilerine buluşurlar ise dostluk üzere geçüp zarar u ziyân itmeyeler. Ve eger gemileri ve âdemleri ve davarlar ve esbâb ziyânıdır, her ne ise yerine konula. Ve eger ittifâk düşüp harâmî ve levend gemisine buluşup ol harâmî gemisi bunlara kasd idüp ceng eyleye, harâmî gemisine bunlar galib olalar, hîn-i muhârebede helâk olandan gayri ne kadar âdem esîr olup ve diri tutarlarsa asla katl itmeyüp bî-kusûr sağ ve sâlim südde-i sa'âdetime irsâl ve îsâl eyleyeler, muhkem haklarından gelinüp bir vechile siyâset itdiririm ki sâirlerine mûcib-i ibret oluna. Ve Memâlik-i mahrûsemenden donanma gemilerim ki bir tarafa sefere gide ve Venedik'e müte'allik olmaya, Venedik donanması epsem kendü hâlinde ve dostluk üzere durup hareket itmeyüp kimesneye mu'âvenet itmeye. Ve benim donanma-yı hümâyûnuma zarar u ziyân irişdirmeye bâis olmaya. Benim ile düşmanlık üzere olan kimesnelerin donanmaların aralarına getürmeyeler. Ve anlara yardım ve azık virmeyeler. Ve eger donanmalarından her kim bu emrime muhâlefet iderlerse eyledüğü yerde Venedik begleri muhkem haklarından geleler ki sâilerine mûcib-i ibret ola. Ve gayri vilâyetin dahi barçalarına ve kadırgalarına ve gayri gemilerine râst geldikleri vakit Venedik begleri kendü adalarına ve limanlarına ve hisârlarına sığındırmayup durgurmayalar. Tutmak mümkün olursa tutup mecâl virmeyüp haklarından geleler. Benim tarafımdan dahi ol vechile amel olunup gayri vilâyetin harâmî barçaların ve kadırgaların liman ve hisârlarına sığındırmayup tutmak mümkün olursa tutup mecâl virmeyüp haklarından

geleler. Ve Venedik'ten biri Memâlik-i mahrûsemde bir kimesne ile satu-bazar idüp akçesin tamam virmedin hîle idüp kaçup giderse benim hükm-i şerîfimle varup talep olundukda ol kimesne bulunursa rızkı sâhibine alıvireler. Ve Memâlik-i mahrûsemde varup Venediklü'den biriyle satu-bazar idüp akçesin tamam edâ itmedin kaçup gelürse sâbit olan hakkı alıvirile. Ve memâlik-i mahrûsemde bir kimesne borç idinse veyâhûd bir vechile müttehim olup gaybet eyleye, anın için bir günâhsız tutulmaya, Venedik beglerine anun için töhmet olunmaya, meger ki anların memleketine varup dura, benim cânibimden dahi ol vechile itdirile. Ve baylos kimi dilerlerse göndereler, isterler ise horandalarıyla göçüp Mahrûse-i Kostantiniyye'de üç yıla karîb dura, tamam olmadın gide. Dilerse horandasız gele maslahat ne ise göre. Üç yıl tamam olmadın ol dahi gide, anın yerine ol vechile biri dahi gele. Venedik'den bir esîr kaçup Memâlik-i mahrûseme gelüp Müslümân olursa ve sâhibi gelürse bin akçe virile ve sâhibi gelmeyüp vekîli gelürse akçeyi vekîline vire. Eger küfrî üzere ise ol esîri ayni ile virile. Memâlik-i mahrûsemde kaçup anlara varursa eger Müslümân ise veyâhûd mürted oldu ise te'allül itmeyüp elbette ayni ile kendüyü vireler. Ve eger küfrî üzere ise sâhibi veyâhûd vekîline bin akçe vireler. Eger Mağrib'in levend kalitaları ve gayri yerlerin korsan kayıkları deryâdan ve sâir karadan olan harâmîler varup Venedik'e tâbi' olan adaları ve gayri yerlerin urup âdemlerin esîr idüp getürüp Rumeli'nde ve Anadolu'da ve Mağrib'de ve sâir yerlerde satup veya kendüler kullanup bu makûle esîr her kimin elinde bulunur ise bilâ-tereddüd ellerinden alınup Venedik beglerinin bayloslarına veyâ kâ'im-makâmlarına veyâ kendülerine teslim ideler. Ve ol harâmî levend ele getirilüp muhkem haklarından gelinüp ve ol esîr Müslümân olmuş ise âzâd olunup salıvirile. Ve ahidnâme-i hümayûna ve sulh u salâha muhâlif Venedik re'âyâsın ba'zı kimesneler esîr idüp ve elden ele kaçurmağla ihtilâle bâ'is olurlar imiş. İmdi sulh u salâh zamânında vâkı' olan Venedik esîrleri her kimin elinde bulunur ise Müslümân olmuş ise âzâd itdirile henüz küfrî üzere ise işbu ahidnâme-i hümayûnum ve sulh u salâh mücebince Venedik baylosuna veyâ kendü ta'yîn itdügi âdemine teslîm itdirüp min-ba'd ahidnâme-i hümayûnum ve sulh u salâha muhâlif esîr itdirilmeyüp ve idenlerin haklarından gelinüp te'allül ve bahâne itdirilmeye deyü vârid olan hatt-ı hümayûn mücebince nişân-ı hümayûn virilmegin kemâ-kân ol nişân-ı hümayûn mücebince amel oluna. Ve Venedik gemileri Memâlik-i mahrûseme gelürken muhâlif yel çıkup ol gemi helâk olup ne mikdâr âdem kurtulursa âzâd ola, esbâbları kurtulursa sâhibine virile, kapudan cânibinden ve âdemlerinden ve sâirlerden kat'â dahl olunmaya. Ve eger memâlik-i mahrûsemde ol tarafa bir gemi varır iken muhâlif yel çıka, ol gemi helâk olursa Venediklü'den âdem kurtulursa anlara dahl olunmayup esbâbları

sâhibine virile, kat'â dahl ve nizâ' olunmaya. Ve eger memâlik-i mahrûseden şol yerlerden ki kadirga ve kayıkları ve gayrı gemileri deryâ yüzüne çıkup gittikleri vakt ki kapudanın anlar ile bile olmaya ol gemilerin re'îsleri muhkem kefillere virile ki varup Venedik memleketine zarar u ziyân iriştirmeyeler. Eger kefil virmedin giderler ise mücrim ve günâhkâr olalar, muhkem haklarından geline. Ve eger kefil virdikden sonra zarar iderler ise ne zarar u ziyân olursa kefilleri vireler. Hemçünân Venedik cânibinden dahi deryâ yüzine gemileri çıka, Venedik kapudanı bile olmaya, re'îsleri muhkem kefillere virdikden sonra memâlik-i mahrûseme zarar u ziyân iriştirirler ise olan zarar u ziyânı kefilleri vireler, eger kefilsiz giderler ise mücrim ve günâhkâr olalar, muhkem haklarından geline. Memâlik-i mahrûsemden bir harâc-güzâr veyâhûd bir âmil kaçup Venedik'e müte'allik kal'alara ve adalara varup temekkün itse kabûl olunmaya, varan âdemlere te'allül itmeyüp aynı ile vireler ve şöyle ki âdem öldürüp veya uğruluk idüp rızık getirirlerise aynı ile vireler. Benim cânibimden dahi ol vechile itdirilüp ol taraftan âdem öldürüp veyahûd uğruluk idüp rızık getirürler ise aynı ile vireler. Venediklü'nün birbiri arasında nizâ'ları olsa baylosları âdetlerince dinleye, kimesne mâni' olmaya. Ve bir kimesnenin baylos ile nizâ'ı olsa şöyle ki südde-i sa'âdetimden Mahrûse-i İstanbul'da ola vâkı' olan kazıyyesi Divân-ı âlî-şân-ı sa'âdet-aşiyânemde istimâ' oluna ve lâkin ben sa'âdetile sefer-i hümayûnda bulunacak olurisem anın gibi baylos ile vâkı' olan münâza'a İstanbul muhafazasıçün konulan hâkim huzûrunda kâdî ma'rifeti ile istimâ' oluna. Ve şöyle ki Venedik bâzîrgânları ile bir kimesnenin nizâ'ı vakt' olup kâdîya varalar, Venediklü'nün kendü tercümânları hâzır olmayınca kâdî olan da'vâların istimâ' itmeye. Ammâ anlar dahi te'allül idüp tercümân hâzır degildir deyü avk itmeyüp tercümânların ihzâr idüp eger tercümânları mühimm maslahatda ise gelince tevakkuf oluna. Ve baylos olanı âharın borcu vü deyni için kimesne rencîde itmeyüp muzâyaka virmeyeler ve nesne ödetmeyeler. Ammâ müdde'î olanlar medyûnları sâkin olduğu yere varup hâkimi ma'rifetiyle hakk ve adl üzere taleb oluna. Baylos dahi bu ahvâlin fasl olunmasın Venedik beglerine i'lâm ide. Ve Venedik'den İnebahtı ve Mora ve sâir memâlik-i mahrûseme bir bâzîrgân ki gele, gayrı kimesne borcu için anı dutup incitmeyeler. Ve Venediklü bâzîrgân Burusa'ya ve gayrı yere gitmek isteye baylosundan icâzetnâme olmayınca gitmeyeler. Eger temerrüd idüp icâzetsiz gitmek isterse sûbaşı baylosa mu'âvenet idüp koyuvmeye. Ve Venedik'den gelen gemilerin neftîleri memâlik-i mahrûsemde hidmete tutulmayup nice geldi ise gemileri ile gideler. Ve Venedik'den gelüp temekkün iden kimesneler evlû olsun ergin olsun mâdâm ki gelüp gidüp rençberlik idüp memâlik-i mahrûsemde yerleşmeye, varup gerü gide, anlardan harâc taleb olunmaya. Ve Venediklü'nün ba'zı

harâc-güzâr kâfirler ile nizâ'ları olup hîn-i da'vâda Venediklû şâhidler ikâmet iderler imiş, hasm olanlar bu yer kâfirlerinden gerekdir deyü muzâyaka virüp Venediklû Nasrânîlerin şehâdetlerin kabûl itmezler imiş. İmdi cümle Nasârâ millet-i vâhîde olduğı ecilden gerekdir ki anların eger keferi ile nizâ'ları olup ikâmet-i şâhide ihtiyâc olur ise keferi tâifesinden kangı sınıfdan ki şâhid ikâmet idüp şer'-i şerîf-i Nebvî muktezâsınca isbât ideler, kabûl oluna. Ve Venedik'den bir bâzîrgân memâlik-i mahrûsemde yolda ve izde ve köyde basılıp rızkı alınsa veyâhûd basıldıkda bâzîrgân depelenmiş olsa veya gâîb olsa vârisi veyâhûd vekîli gelür ise şer'le görölüp hak yerine vara. Ve Venediklû'den bir bâzîrgân memâlik-i mahrûseme gelüp ticâret üzere kendü hâlinde yürürken mürd olsa metrûkâtına beytû'l-mâlcı karışmayup bayloslarına teslîm ideler. Ve Mağrib Müslümânlarından ve bundan gayrı sâir yerlerin bâzîrgânları ki bey' ü şîrâ itmek içün yaşdan ve kurudan gelmelü olıcak ki Venedik hükm itdüğü yerlere uğraya, âdet ve kânûnları üzere metâ'larının rûsûmun aldıktan sonra mâni' olmayalar ve zarar u ziyân iriştirmeyeler. Memâlik-i mahrûseme nice dilerler ise gelüp gideler. Ve Körföz'den yukarı boğazda yürüyen gemiler Venediklû olsun gayri olsun ki Venedik'e ticârete varalar ve geleler, kimesne mâni' olmaya ve zarar u ziyân iriştirmeyeler, meger ki yaramazlık itmiş olalar. Ve bir Venedik gemisi âdet u kânûn üzere İstanbul'da aranup gitdikden sonra ki kânûn-ı kadîm üzere dahi Boğaz hisârları önüne vardıkda aranup andan sonra gitmeğe icâzet virile. Hâlâ kânûn-ı kadîme muhâlif Gelibolu'da dahi aranurmuş min-ba'd Gelibolu'da aranmayup âdet-i kadîm muktezâsınca gerü hemân Boğazhisârları önünde aranup gide. Ve Zaklisa cezîresiçün sâl-be-sâl Asitâne-i sa'âdetime bin beş yüz sikke altun irsâl ve îsâl ideler. Memâlik-i mahrûseme Arabistan memleketleri feth olunduğı zamândan berü olagelen üslûb-ı kadîm üzere iki pâre mavnaları Mısır İskenderiyesi'ne ve iki kıt'a mavnaları dahi mahrûse-i Şam'a tâbi' olan Trablus ve Beyrut iskelelerine ve olageldiğı üzere esbâb ve metâ'larıyla mukarrer olan vakitte ve mevsimlerde gelüp gideler. Vakitten ve mevsimden te'hir itmeyüp eger iki mavnalardır ve eger dahi ziyâdedir ve eger küçük ve büyük gemileridir şimdiye degin ne vechile gelüp ve gidüp bey' ü şîrâ idegelmişler ise girü idüp olagelene muhâlif nizâ' itmeyeler ve Mahrûse-i İstanbul'da ve Beyrut ve Trablus iskelelerinde ve sâir iskelelerde eger akçe ve eger metâ'dan evvelden olagelene muhâlif ihdâs olunan bid'atlar ref' olunup kadîmden nice olagelmiş ise ana göre amel olunup mu'tâd-ı kadîme muhâlif kimesneye te'addî itdirilmeye. Ve merhûm ceddîm Sultân Süleyman Hân zamân-ı şerîfnde virilen ahidnâme-i hümayûn muktezâsınca mu'tâd-ı kadîmden ziyâde gümrük taleb olunmayup gümrük husûsunda mu'tâd-ı kadîm olan kânûnnâme defteri mücebince müstakilen emr-i

şerîf virile ki Dergâh-ı mu'allâmda ve Şam Trablusu'nda ve Mısır İskenderiyesi'nde ve sair Memâlik-i mahrûsemde sâkin olan Venedik baylosları ve konsolosları ol emri temessük ideler ve mezbûr mavnalara ve sair gemilerine ve tâcirlerine ve metâ'larına beglerbegilerimden ve beglerimden ve sair kullarımdan hiç ahad kânûn-ı kadîme muhâlif zulm u te'addî itmeye. Emn üzere olalar, kimesne anları rencîde itmeye. Memâlik-i mahrûsem serhâd ve sınırlarına ticâret ile varalar. Venedik bâzîrgânlarına himâyet u sıyânet olunup mu'tâd-ı kadîm ve üslûb-ı sâbıkâ muhâlif bid'atlar ile rencîde olunmayalar. Ve Arnavudluk'da ve Bosna vilâyetlerinde olan yerlerin ba'zı bu cânibin tasarrufuna girüp ve ba'zı Venedik beglerinin ellerindedir, iki cânibin ellerinde olan hisârların kadîmî sınırı ve karyeleri vire bozulmadın ne vechile zabt oluna gelmiş ise min-ba'd ol vechile zabt oluna deyü bu bâbda tarafeynden mezbûr vilâyetlerin hâkimlerine müceddeden emirler gönderilüp tenbîh olunup ve sâbıkâ Bosna begi olan Ferhâd Beg'e emirler vârid olup Yakomo Soranso nâm Venedik elçisi muvâcehesinde sınır kat' olunup ne vechile ta'yîn ve tebyîn olundu ise vukû'ı üzere amel oluna. Ve mukaddemâ fetretten sonra merhûm ceddîm Sultân Selîm zamânında tekrar sulh olundukda üç yıla degin vermeye müte'ahhid oldukları üç yüz bin altunu bî-kusûr alalar. Hızâne-i âmiremde mahfûz olan defterde mukayyed olup merhûm ve mağfur-lehüm cedlerim Sultân Süleyman Hân ve Sultân Selîm Hân ve Sultân Murad Hân ve Sultân Mehmed Hân ve babam Sultân Ahmed Hân tâbe serâhum zamânlarında zikr olunan filoriden gayri sair vâki' olan şurûtları ve ahidleri bi't-tamâm yerine getirdikleri ecilden tekrâr işbu ahidnâmede derc olunmamışdır. Min-ba'd ol husûslar içün dahl u taarruz olunmaya. Merhûmûn zamânlarında ve cülûs-ı hümayûnumdan sonra virilen ahkâm-ı şerîfeyi kemâ-kân mukarrer tutup mâdâm ki südde-i seniyye-i sa'âdet-dest-gâhımda kurudan ve yaşıdan düşmanlık üzere olanlara Venedik doju ve begleri kavlen ve fi'ilen mu'ayyen ve zahîr olmayalar. Vâki' olan sulh u salâhdan tecâvüz itdirmeyim ben dahi Hakk subhânehû ve te'âlâ hazretlerinin ululuğu ve vahdâniyeti hakkıçün habîb-i ekrem ve şefî'i-i ümem iki cihân güneşi peygamberimiz Muhammedü'l-Mustafa sallallâhu te'âlâ aleyhi ve sellem hazretlerinin hürmetiçün ahd u yemîn iderim ki mâbeynde mün'akid olan dostluk ve sulh u salâhdan ve şerh u beyân olunan meşrût ve uhûddan udûl ve inhirâf göstermeyim, şöyle bileler, alâmet-i şerîfeme i'timâd kılalar. Tahrîren fi evâhir-i şehri Muharremi'l-harâm sene semâne ve işrîn ve elf.

Belge Özeti: Françesko Kontarini [Francesco Contarini] isimli elçinin cülus tebrîğinin alındığı, aradaki barışın devamlılığının önemi ve Bosnalı tüccarların İspanyol donanması ile yaşadığı sorunun çözümü ve alınan mallarının sahibine verilmesi ile ilgili II. Osman'ın Venedik dojunu name-i hümayûnu.

Tuğra

İftihârü'l-ümerâi'l-izâmi'l-İseviyye muhtârü'l-küberâi'l-fihâm fî'l-milleti'l-Mesîhiyye muslih-i masâlih-i cemâhirü't-tâife'n-Nasrâniyye sâcid ezyâlî'l-haşmet ve'l-vakâr sâhib-i delâilî'l-mecd ve'l-iftihâr Venedik doju *hutimet avâkıbuhû bi'l-hayr* tevkî'-i refî'-i hümayûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki,

Hâliyâ devlet ü ikbâl ve sa'âdet ü iclâl birle taht-ı âlf-baht üzere cülûs-ı hümayûn-ı sa'âdet-makrûnumuz vâki' olmağla Venedik beglerinden kıdvetü'l-ümerâi'l-milleti'l-Mesîhiyye umdetü'l-küberâi't-tâife'n-Nasrâniyye Françesko Kontarini Kovalir Perkorator [Francesco Contarini Cavaliere Procuratore] nâm yarar ve mu'teber elçinizi tehniye-nâme-i muhabbet-meşhûnınızla Âsitâne-i sa'âdet-âşiyânemize gönderüp kemâ-kân dostluk umûrunda sâbit-kadem olup min-ba'd dahi ahd u emân ve sulh u salâh husûsı mukarrer olmak murâdınız olduğun iş'âr eyleyüp dahi nâmenüzde her ne tahrîr ü beyân olunmuş ise izz-i huzûrumuza arz olunduğundan gayrı müşârûn-ileyh elçiniz dahi ağızdan her ne takrîr ü i'lâm eylemiş ise cümlesine ilm-i şerîf-i âlem-şümûlümüz muhît ve şâmil olup âbâ-i kirâm ve ecdâd-ı izâmımız *enârallâhu te'âla berâhînehüm* zamân-ı sa'âdet-iktirânlarından ilâ hâze'l-ân mâbeynde mün'akid olan ahd u emân ve sulh u salâh makbûl ve mukarrer tutulup müceddeden ahidnâme-i izzet-makrûnumuz virilüp ve mezbûr elçinüz ziyâde âkil ve dâna olup elçilik hidmetin kemâl-i âdâb ve hayâ üzere edâ itmegin mer'î ve muhterem hüsn-i icâzetimizle girü ol cânibe müteveccih ve revâne kılınmışdır. Gerekdir ki nâme-i hümayûn-ı sa'âdet-meşhûnumuzla varub vusûl buldukda kadîmü'l-eyyâmdan Âsitâne-i sa'âdet-âşiyânemize olan sadâkat ve ihlâsınız muktezâsınca kavâ'id-i sulh u salâhı icrâ ve ahidnâme-i hümayûnda mûnderic olan şürût u uhûdî edâ idüp mebânî-i sulh u salâh ve kavâ'id-i fevz ü felâh istihkâm üzere olmak bâbında sa'y ü ikdâm ve cidd ü ihtimâm eyleyesiz ki inşâllahu te'âla mâdâm ki ol taraftan sulh u salâha ve ahd u emâna mugâyir vaz' sudûr eylemeye taraf-ı hümayûnumuzdan dahi bir vechile sulh ve ahde mugâyir vaz' sudûruna rızâ virilmek ihtimâli yokdur. Ve bundan akdem İspanya kralının donanma gemileri mukaddemâ Venedik körfözinde ahz eyledikleri rençber mavnalarında olan esbâbları için vilâyet-i Bosna'da olan ba'zı ehl-i İslâm tâcirleri

Âsitâne-i sa‘âdetimizde mukîm olan baylosunuz ile da‘va ve husûmet eyledüklerinde şer‘-i şerîf ve ahidnâme-i hümâyûnumuz muktezâsınca cevâbları virilüp men‘ olunduklarından mâ‘adâ vilâyet-i Bosna’da sulh u salâh mûcebince ticâret içün varan tüccârınızın ve sâir âdemlerinizin metâ‘ ve esbâblarına bî-vech dahl u ta‘arruz itdirilmemek bâbında babam hüdâvendigâr *tâbe serâhû* zamânında virilen emr-i şerîf mûcebince hâlâ dahi mü’ekked emr-i hümâyûnumuz virilüp müşârün-ileyh elçinize teslim olunmuşdur. İmdi siz dahi kadîmden Âsitâne-i sa‘âdetimiz savbına izhâr idegeldüğünüz vüfûr-ı hulûs ve sadâkatınıza binâen bu bâbda ehl-i İslâm tüccârının vâki‘ olan ilhâh ü ibrâm ve murâd u ricâlarına takayyüd-i tâm ve sa‘y u ihtimâm idüp zikr olunan a‘dânın ellerinden halâsı mümkün olan esbâbların eger cüz’î ve eger küllî her ne ise istihlâsa bezl-i makdûr ve sa‘y-ı nâ-mahsûr eylemenüz aksâ-yı murâd-ı hümâyûnumuzdur. Bu bâbda vücuda gelen mesâ‘î-i cemîlenüzden mahzûz olmamız mukarrer olduğundan gayrı tüccâr fukarâsı dahi her vechile rızâ ve şükrân üzere olmalarında reyb ü gümân olunmaya. Tahrîren fî evâhir-i şehri-i Saferü’l-hayr sene semân ve ısrîn ve elf mine’l-hicreti’n-nebeviyye aleyhi efdalü’t-tahiyye.

Be-makâm-ı Dârü’s-saltanat-ı Kostantiniyye el-mahrûse el-mahmiyye.

Belge No:1245

Belge Özeti: Culus tebriği için gelen Françesko Kontarini [Francesko Contarini] adlı Venedik elçisinin memleketine dönüşü münasebetiyle II. Osman’ın doja nâme-i hümâyûnun sureti.

Sultân Osmân, Françesko Kontarin Kovalir ve Perkorator [Francesko Contarini Cavaliere Procuratore] Venedik elçisine virilen nâme-i hümâyûn suretidir.

İftihârü’l-ümerâi’l-izâmi’l-İseviyye muhtârü’l-küberâi’l-fihâm fî’l-milleti’l-Mesîhiyye muslih-i masâlih-i cemâhirü’t-tâife’n-Nasrâniyye sâcid ezyâlî’l-haşmet ve’l-vakâr sâhib-i delâilî’l-mecd ve’l-iftihâr Venedik doji *hutimet avâkıbuhû bi’l-hayr* tevkî‘-i refî‘-i hümâyûn vâsıl olıcak ma‘lûm ola ki,

Hâliyâ devlet ve ikbâl ve sa‘âdet-iclâl birle taht-ı âlî-baht üzere cülûs-ı hümâyûn-ı sa‘âdet-makrûnumuz vâki‘ olmağla Venedik beglerinden kıdvetü’l-ümerâi’l-milleti’l-Mesîhiyye umdetü’l-küberâi’t-tâife’n-Nasrâniyye Françesko Kontarini Kovalir Perkorator [Francesko Contarini Cavaliere Procuratore] nâm yarar ve mu‘teber elçinizi tehniye-nâme-i muhabbet-meşhûnınızla Âsitâne-i sa‘âdet-âşiyânemize gönderüp kemâ-

kân dostluk umûrunda sâbit-kadem olup min-ba'd dahi ahd u emân ve sulh u salâh husûsî mukarrer olmak murâdınız olduğun iş'âr eyleyüp dahi nâmenüzde her ne tahrîr ü beyân olunmuş ise izz-i huzûrumuza arz olunduğundan gayrı müşârün-ileyh elçiniz dahi ağızdan her ne takrîr ü i'lâm eylemiş ise cümlesine ilm-i şerîf-i âlem-şümûlümüz muhît ve şâmil olup âbâ-i kirâm ve ecdâd-ı izâmımız *enârallâhu te'âla berâhînehüm* zamân-ı sa'âdet-iktirânlarından ilâ hâze'l-ân mâbeynde mün'akid olan ahd u emân ve sulh u salâh makbûl ve mukarrer tutulup müceddeden ahidnâme-i izzet-makrûnumuz virilüp ve mezbûr elçinüz ziyâde âkil ve dâna olup elçilik hidmetin kemâl-i âdâb ve hayâ üzere edâ itmegin mer'î ve muhterem hüsn-i icâzetimizle girü ol cânibe müteveccih ve revâne kılınmıştır. Gerekdir ki nâme-i hümâyûn-ı sa'âdet-meşhûnumuzla varub vusûl buldukda kadîmü'l-eyyâmdan Âsitâne-i sa'âdet-âşiyânemize olan sadâkat ve ihlâsınız muktezâsınca kavâ'id-i sulh u salâhı icrâ ve ahidnâme-i hümâyûnda mûnderic olan şûrût u uhûdî edâ idüp mebânî-i sulh u salâh ve kavâ'id-i fevz ü felâh istihkâm üzere olmak bâbında sa'y ü ikdâm ve cidd ü ihtimâm eyleyesiz ki inşâllahu te'âla mâdâm ki ol taraftan sulh u salâha ve ahd u emâna mugâyir vaz' sudûr eylemeye taraf-ı hümâyûnumuzdan dahi bir vechile sulh ve ahde mugâyir vaz' sudûruna rızâ virilmek ihtimâlî yokdur. Ve bundan akdem İspanya kralının donanma gemileri mukaddemâ Venedik körfezinde ahz eyledikleri rençber mavnalarında olan esbâbları için vilâyet-i Bosna'da olan ba'zı ehl-i İslâm tâcirleri Âsitâne-i sa'âdetimizde mukîm olan baylosunuz ile da'va ve husûmet eyledüklerinde şer'-i şerîf ve ahidnâme-i hümâyûnumuz muktezâsınca cevâbları virilüp men' olunduklarından mâ'adâ vilâyet-i Bosna'da sulh u salâh mûcebince ticâret için varan tüccârınızın ve sâir âdemlerinizin metâ' ve esbâblarına bî-vech dahl u ta'arruz itdirilmemek bâbında babam hüdâvendigâr *tâbe serâhû* zamânında virilen emr-i şerîf mûcebince hâlâ dahi mü'ekked emr-i hümâyûnumuz virilüp müşârün-ileyh elçinize teslim olunmuştur. İmdi siz dahi kadîmden Âsitâne-i sa'âdetimiz savbına izhâr idgeldüğünüz vüfûr-ı hulûs ve sadâkatınıza binâen bu bâbda ehl-i İslâm tüccârının vâki' olan ilhâh ü ibrâm ve murâd u ricâlarına takayyüd-i tâm ve sa'y u ihtimâm idüp zikr olunan a'dânın ellerinden halâsı mümkün olan esbâblarını eger cüz'î ve eger küllî her ne ise istihlâsa bezl-i makdûr ve sa'y-ı nâ-mahsûr eylemenüz aksâ-yı murâd-ı hümâyûnumuzdur. Bu bâbda vücûda gelen mesâ'î-i cemîlenüzden mahzûz olmamız mukarrer olduğundan gayrı tüccâr fukarâsı dahi her vechile rızâ ve şükrân üzere olmalarında reyb ü gümân olunmaya. Tahrîren fî evâhir-i şehri Saferü'l-hayr sene semân ve ısrîn ve elf mine'l-hicreti'n-nebeviyye aleyhi efdalü't-tahiyye.

Belge No:1248

Belge Özeti: Françesko Kontarini [Francesko Contarini] ile gelen tehniyet-nâmenin ulaştığına, kendisinin gerek veziriazam iken gerekse kapdan-ı derya iken Venedik'e dost olduğuna ve vazifesinin tamamlayan elçinin geri döneceğine dair Veziriazam Halil Paşa'nın Doj Antonio Priuli'ye pençeli mektubu.

Hüve

Pençe

İftihârü'l-ümerâi'l-izâmi'l-İseviyye muhtârü'l-küberâi'l-fihâm fî'l-milleti'l-Mesîhiyye muslih-i masâlih-i cemâhirü't-tâife'n-Nasrâniyye sâcid ezyâlî'l-haşmet ve'l-vakâr sâhib-i delâilî'l-mecd ve'l-iftihâr kadîm dostumuz Venedik dojı *hutimet avâkıbuhû bi'l-hayr* şân-ı şerîfinize lâıyk ve kadîmî dostluğa muvâfık selâm-ı muhabbet-encâm takdîminden sonra ma'lûmunuz ola ki,

Hâlâ cûlûs-ı hümayûn-ı sa'âdet-makrûn tehniyeti içün Âsitâne-i sa'âdete irsâl eyledüğünüz kıdvetü'l-ümerâi'l-milleti'l-Mesîhiyye Françesko Kontarin Kovalir Perkorator [Francesko Contarini Cavaliere procuratore] nâm yarar ve makbûl elçinüz cânib-i hayr-hâhınıza gelüp tarafınızdan envâ' hulûs u sadâkat ve dostluk ve muhabbet arz eyledüğünden kemâl mertebede küllî sürûr u hubûr kesb olunmuşdur. Bu hayr-hâhınız mukaddemâ eger kapudanlığımız zamânında ve eger vezîr-i â'zamlığımız eyyâmında dâimâ vâki' olan husûslarınızda tamâm dostluğa lâıyk vech üzere mu'âmele eyledüğümüz zâhiren ma'lûmunuz olmuşdur. İnşâllahu te'âla min-ba'd mâdâm ki sa'âdetlü ve azametlü pâdişâhımız *e'azzellahu ensârehu vezâ'if-i iktidârehu* hazretlerinin Âsitâne-i devlet-âşiyâneleri ile dostlukda ve ihlâs u sadâkatde sâbit-kadem ve rasih-dem olasız. Tarafımızdan her vechile düşen umûrınıza mu'âvenet ve müzâheretimiz mebzûl olmak mukarrerdir. Ve müşâr[ün-ileyh] elçinüz tamâm âkil ve müdebbir begzâde olup elçilik hidmetin kemâl-i âdâb ve hayâ üzere edâ itmegin sa'âdetlü ve azametlü pâdişâhımız hazretlerinin nazar-ı inâyetleriyle manzûr olup envâ' mürâ'ât-ı cemîle ile ol cânibe müteveccih ve revâne kılınmışdır. Ve hâlâ Âsitâne-i sa'âdetde mukîm olan baylosunuz dahi her vechile dostumuz ve hayr-hâhımız ve muhabbet-i muhlisimiz olmağla vâki' olan umûrınızda her vechile mu'âvenet ve müzâheret olunup husûsa baş tercümânınız olan Marko Antoni [Marcantonio Borissi] dahi hidmetinizde kemâ-yenbagî mücd ü sâ'î olup

her vechile vâcibü'r-ri'âye hüddâminızdan olmağın üzerinden nazar-ı muhabbet-eserimiz dirîğ olunmadığı mülâhaza-i şerîfiniz ola. Ve siz ve cümle Venedik begleri ale'l-husûs mukaddemâ Âsitâne-i sa'âdetde olan kıdvetü'l-ümerâi'l-milleti'l-Mesîhiyye Simon Kontarin yarar kovalir ile kadîmî hayr-hâh dostlar olduğuna binâen dâimâ bu cânibde mektûb-ı meveddetiniz ile vâki' olan ahvâl ve sâir merâmınızı i'lâm ve iş'ârdan hâlî olmayasız. Mümkün olduğu mertebe her husûsunuza sebk ü himmet ve bezl-i kudret eylememiz mukarrerdir. Bâkî ne demek lâzımdır ki ma'lûmunuz olmaya. Tahrîren fî evâil-i şehri Rebî'ü'l-evvel sene semân ve ısrîn ve elf.

Be-makâm-ı Kostantiniyye el- mahruse.

Belge No:1249

Belge Özeti: *Tehniyet mektubu getiren [Francesko Contarini Cavaliere procuratore] isimli elçinin geri dönmek üzere yola çıktığını haber veren, aradaki ahde uygun davranılması ile barışın süreceğini belirten ve İstanbul'da Marconton [Marcontonio] isimli baş tercümanın iyi bir kişi olduğu ve ona istekleri konusunda yardımcı olduğuna dair Sadaret kaymakamı Mehmed Paşa'nın Doj Antonio Priuli ve Venedik beylerine pençeli mektubu.*

Pençe

İftihârü'l-ümerâi'l-izâmü'l-milleti'l-Mesîhiyye muhtârü'l-küberâi'l-fihâm fî'l-milleti'l-İseviyye muslih-i masâlih-i cemâhirü't-tâife'n-Nasrâniyye sâcid ezyâlî'l-haşmet ve'l-vakâr sâhib-i delâilî'l-mecd ve'l-iftihâr Venedik doji ve sâir begleri hutimet avâkıbuhûm bi'l-hayr dostluğa lâyıq ve muhabbete muvâfık selâmdan sonra inhâ-i muhibbâne olunur ki,

İzzetlü ve sa'âdetlü ve adâletlü pâdişâh-ı âlem-penâh hazretlerinin taht-ı âlî-baht üzere cülûs-ı hümayûn-ı sa'âdet-makrûnları vâki' olmağın tehniyet için Âsitâne-i sa'âdete irsâl eylediğiniz büyükelçiniz olan kıdvetü'l-miletü'l-Mesîhiyye Françesko Kontarini Perkorator [Francesko Contarini Cavaliere procuratore] nâm yarar ve makbûl begzâde ile taraf-ı muhibbinize irsâl olunan mektûb-ı muhabbetiniz vürûd bulup mazmûnunda iş'âr olunan ma'ânî kemâl-i kabûl ile iz'ân olunup merâsim-i hulûs ri'âyet olduğundan envâ'-ı sürûr ve esnâf-ı hubûr iktisâb olunmuşdur. Mezbûr elçiniz her vechile âkil ve dânâ olmağla edâ-yı hidmet ve risâlet idüp izz-i huzûr-ı pâdişâhîde her vechile mer'î ve muhterem olup hâlîyâ girü ser ü safâ ile ol tarafa müteveccih olmuşdur.

İnşâllahu te'âla vusûlünde me'mûldür ki mâbeynde olan dostluk ve muhabbet ü meveddet her vechile ri'âyet olunup mektûb-ı muhabbet-üslûbunuz ile vâki' olan ahvâlinizi ve murâdınızı i'lâ itmekden hâlî olmayasız ki mâdâm ki sa'âdetlü pâdişâhımızın Âsitâne-i sa'âdetlerine envâ'-ı hulûs ile arz-ı sadâkat eyleyesiz ki hadd-i imkânda olan mertebe cumhûr-ı umûrunuza müsâ'adeden mübâ'ide olunmazdır. Ve Âsitâne-i sa'âdetde baş tercümânınız olan Markonton [Marcantonio Borissi] nâm mukaddem ve müstakîm hizmetkârınız dâimâ vâki' olan hizmetinizde cidd ü cehd üzere olup bu cânibin dahi vâcibü'r-ri'âyâsı olmağla her vechile düşen husûslarında envâ' müsâ'ade olunduğı mülâhaza oluna. Bâkî ve's-selâm. Tahrîren fî evâsıt-ı Rebî'ü'l-evvel sene semân ve işrîn ve elf mine'l-hiceretü'n-Nebeviyye aliyyü'l-efdalü't-tahiyyat.

Be-medîne-i Kostantiniyye el-mahrûse.

Belge No:1250

Belgenin Özeti: II. Osman'ın tahta çıkışıyla ahidnameye uyulması ile aradaki dostluğun devam etmesine dair Sadaret kaymakamı Mehmed Paşa'nın Doj Antonio Priuli'ye pençeli mektubu.

Hüve

Pençe

İftihârü'l-ümerâi'l-izâmü'l-İseviyye muhtârü'l-küberâi'l-fihâm fî'l-milleti'l-Mesîhiyye muslih-i masâlih-i cemâhirü't-tâife'n-Nasrâniyye sâcid ezyâlî'l-haşmet ve'l-vakâr sâhib-i delâilî'l-mecd ve'l-iftihâr muhabbetlü dostumuz Venedik doji *hutimet avâkıbuhû bi'l-hayr* kibeline dostluğa lâıyk ve muhabbete muvâfık nekâvet-i selâm-ı muhabbet-encâm ve halise-i peyâm-ı muhâlesat-fercâm ki sa'âdetlü ve devletlü pâdişâhımız hazretlerinin Âsitâne-i sa'âdetlerine olan vüfûr-ı ihlâs ve sadâkat ve ihtisâsları cihetiyle üzerimize lâzım olan oldur ithâf ve ihdâ kılındıktan sonra inhâ-i muhibbâne budur ki,

Kadîmü'l-eyyâmdan ilâ yevminâ-hâzâ bu Âsitâne-i refî'ü'l-mekân ve bargâh-ı menî'ü'l-unvân-ı sâhib-kırânîye olan vüfûr-ı sadâkat ve ihlâs ve nihâyet-i muhabbet ve ihtisâsınız mûcebince hâliyâ cülûs-ı hümâyûn-ı meymenet-makrûn-ı pâdişâhî için mu'teber ve nâmdâr beglerinüzden kıdvetü'l-ümerâi'l-mesîhiyye Françesko Kontarin [Francesco Contarini] Kovalir Perkorator nâm mu'temed begzâdenüz ve muhabbet-

nâmenüz gelüp tecdîd-i libâs-ı ahd ü vifâk ve temhîd-i esâs-ı va‘d ü misâk murâd idinmişsiz. Mûma-ileyh elçiniz kemâl-i edeb ile hareket ve edâ-yı merâsim-i risâlet ü sefâret itmekle Âsitâne-i hümayûn-ı pâdişâhiye kemâl-i sadâkatle getürdüğü muhabbet-nâmenüzün hülâse-i mazmûnı tercüme ve telhîs olundukdan sonra pâye-i serîr-i â‘lâya arz olunup mefhûmı ma‘lûm-ı pâdişâhî olmağla huzûr-ı hümayûnlarında müşârün-ileyh elçinize lââyık-ı devlet ve muvâfık-ı ırz-ı saltanat olan vech üzere ri‘âyet ve hürmet olunup ve vâki‘ olan murâdât ve maksûdâtına müsâ‘ade itdirilüp safâ-yı hâl ile gerü avdet ü ric‘ata murahhas olup taraf-ı karînü’ş-şeref-i şehriyârîden nâme-i cevâb-nâme-i hümayûn virilmeğle bu muhibbinizden dahi meveddet-nâme tahrîr olunup irsâl-i huzûr-ı sadâkat-mevfûr kılınmışdır. İnşâllahu te‘âlâ vusûli müyesser oldukda siz dostumuza ma‘lûm ola ki taht-ı âlî-baht-ı Osmânî ve evreng-i sâhib-kırânî sa‘âdetlü ve devletlü ve şevketlü ve kudretlü pâdişâhımız hazretlerinin şeref-kudûm-ı sa‘âdet-kurûmları ile müşerref olalı etrâf-ı memâlik-i mahrûselerinde ve kurb-ı civâr-ı serhadd-i mansûrelerinde olan selâtîn-i zamân ve hükkâm-ı benî-i nev‘-i insânın her biri icrâ-yı merâsim-i muhâlesat ve edâ-yı levâzım-ı musâdakat için yarar ve nâmdâr elçiler gönderüp âbâ vü ecdâd-ı izâmları zamânından ziyâde mürâca‘at ve bu tarikle izhâr-ı muhâlesat itmeleriyle her birisinin ahvâl-i âmâline sehâb-ı lutf u ihsânları katre-yâr olmağla günden güne ayîne-i âlemde huzûr uistirâhat ve hûbur-i (...?) âmâl-i mülûk-ı rûy-ı zemînde hoş-hâl ve ferâgat eseri hüveydâ olmadadır. Ve sa‘âdetlü pâdişâhımızın âfitâb-ı lutf u inâyetleri üzerimize pertev salup vezâret-i uzmâ hizmetinde olmamıza fermân-ı âlîleri sâdır olmağla dostlar hizmetine ve ibâdullah maslahatına şürû‘ ve mübâşeret olunmuşdur. Mâbeynde olan ahd ü misâk-ı kadîme tarafınızdan ri‘âyet olunmağla bu taraftan dahi üstüvâr tutilüp dâimâ ahidnâme-i hümayûn mücebince vâki‘ olan umûr ve masâlihinize müsâ‘ade olunmak mukarrerdir. Ana göre siz dahi hemîşe irsâl-i mükâtebe ve mürâsele ile sebeb-i izdiyâd-ı mevâd-ı mihr ü muhabbet ve müceb-i iştîdâd-ı esâs-ı vüdd ü ülfet olacak husûsı vücûda getürmege sebk eyleyesiz. Mâdâm ki tarafeynden bu tarikle dostluk ve muhabbet şerâiti ve cânibeynden bu vechile vüdd ü ülfet merâsimi ri‘âyet oluna, nihâl-i bâr-âver-i mu‘âhede sâhib-i berg ü bâr ve riyâz-ı musâlaha pür-ezhâr olup nice iyülükler zuhûra gelmek mukarrerdir. El-bâkî ed-du‘â ve’s-selâm alî min ittiba‘ el-Hüda, evvelen ve ahiren ve zâhiren ve bâtinen.

Be-medînet-i Kostantiniyye el-mahrûse.

Belge Özeti: *Haramiler, Şibenik kalesine tâbi İzlüsel bölgesinde Bosna Saray'ından Hacı Oruç oğlu Ahmed Çelebi ve Elbasanlı Hüseyin Çelebi'nin parasını almıştır. Şibenik knezi paranın yarısını tahsil ettikten sonra knez değişmesiyle paranın geri kalanı tahsil edilememiştir. Paranın tahsili ve Müslüman tüccarın zor duruma düşürülmemesi ile ilgili Bosna beylerbeyi Osman Paşa'nın Doj Antonio Priuli'ye pençeli mektubu.*

Hüve

Pençe

Eşref-i tâcdârân ve'l-ekârim fî'l-milleti'l-Mesîhiyye ekrem-i nâmdârân ve'l-efâhim fî't-tevâifü'l-Îseviyye (...?) ticânü'l-mülûk ve'l-ayân inde cemâhîrû'z-zî-şâniyye umdet-i erbâbü'l-mülûk ve'l-erkân beyne'l-umûmü'n-Nasrâniyye-i Firengistan vilâyetlerinin makbûl ve mukîdî ve sâhib-i re'y ve perhizî dostumuz Venedik dojdî hazretlerinin huzûr-ı sa'âdetlerine sahîfe-i hâtırda mastûr olan selâm-ı vâfire-i hayr-encâm kemâl-i tevkîd ve ihtirâm birle iblâğından sonra inhâ-i sâdık-dîl ve sadâkat-encâm budur ki,

Hâliyâ huzûr-ı sa'âdetlerine nihân ve pûşîde degildir ki bundan akdem deryâ üzerinde bozılan tüccâr gemilerinde Bosna Saray'ından Hacı Oruç oğlu Ahmed Çelebi beş yüz guruş ile ve Elbasanlı Hüseyin Çelebi bin guruş ile kurtulup karaya çıkup giderler iken Şibenik Kal'ası'na tâbi' İzlüsel nâm karye haramîbaşısı karye-i mezbûre ahalişinden nice eşkiyâ ile yollarına gelüp zikr olan guruşları alup kurtarup yanlarında kalmış iken bundan akdem kâğıdları ile vardıklarında Şibenik knezi zikr olan bin beş yüz guruşun nısfın tahsîl ve varan âdemlere teslîm idüp nısfı zimmetlerinde kalup tahsîli ve sâhiblerine teslîmi lâzım iken Şibenik knezi değişmekle yerine nasb olunan knezin adem-i takayyüdünden el-ân tahsîl ve sâhiblerine teslîm olunmaduğı ecilden mektûb-ı muhabbet-uslûb tahrîr ü terkîm olunup zikr olan guruşlar sâhibleri ile huzûr-ı sa'âdetinize gönderilmiştir. İnde'l-vusûl kemâl-i sa'y ü ihtimâmınızdan me'mûldür ki zimmetlerinde bâkî kalan guruşları mezbûr harâmîbaşidan ve hevâsına tâbi' olan eşkiyâdan tahsîl ve mektûb-ı vedâd ile varan sâhiblerine edâ ve teslîm itdirmege sa'y ü himmetleri mezbûl ve makrûn kılına. Sizin tüccârınız ve âdemleriniz memâlik-i mahrûse-i pâdişâhîde nevâhî ve şehristân ve kasabât ve kurrâda emîn ü sâlim ticâretlerinde kâr ü kisblerinde gezüp yürürler. Eyyâm-ı adâlet-i pâdişâhîde câniblerine ve mâllarına zarar ü gezend

irişdirilmeyüp dâimâ emîn ü sâlim ve gânim vatan ve vilâyetlerine avdet iderler. Sizin memleketinizde ve vilâyetinizde tüccârımıza böyle hakâret olunup emvâl ve erzâkları gâret ü yağma ve hasâret olunmak dostluğa münâsib degildir. Ümîzdir ki merkûm harâmîbaşıda ve hevâsına tâbi‘ olan eşkıyâ zimmetlerinde zuhûr iden guruslarının kusûrları tahsîl ve dostluk mektûbuyla varan sâhiblerine bî-kusûr ve bi’t-tamâm teslîm itdirdüp bu husûs için tekrâr mektûb ve âdem irsâline ihtiyâc çekdirilmeye. Yine inşâallah bu dostunuza mûte‘allik hidmetiniz düşerse işâretinize mevkûfdur ki husûlüne bezl-i ikdâm ve sa‘y u ihtimâm olunur. Bâkî ve’s-selâm ale’ d-devâm. Tahrîren fî evâsıt-ı şehir-i Recebû’l-mürecceb min şuhûr sene semân ve ısrîn ve elf mine’l-hicreti’n-nebeviyye aleyhi efdalü’t-tahiyye.

Be-medîne-i Saray-ı Mahrûse

Belge No: 1255

Belge Özeti: Zadre yakınlarındaki Orostice [Oroștița] nahiyesinde Venedik mallarını taciz eden Milos Cobanovik'in [Milos Cobanovik] diğer suçlulara ibret olması için yakalanıp asılmasına dair II.Osman'ın Bosna beylerbeyi Vezir Mustafa Paşa'ya ferman-ı hümayûnu.

Tuğra

Düstûr-ı mükerrerrem müşîr-i mufahham nizâmü’l-âlem müdebbir-i umûri’l-cumhûr bi’l-fikri’s-sâkıb mütemmim-i mehâmmi’l-enâm bi’r-reyi’s-sâib mümehhid-i bünyânî’d-devleti ve’l-ikbâl müşeyyid-i erkânü’s-sa‘âdeti ve’l-iclâl el-mahfûfu bi-sunûfî avâtıfî’l-meliki’l-a‘lâ Bosna eyâletine mutasarrıf olan vezîrim Mustafa Paşa *edâmallahu te‘âlâ iclâlehû* tevkî’-i refî’-i hümayûn vâsıl olıcak ma‘lûm ola ki,

Âsitâne-i sa‘âdetimde olan Venedik baylosu südde-i sa‘âdetime arzuhâl gönderüp Venedik beglerine tâbi‘ olan Zadre Kal‘ası’na karîb Gorestice nâm karyede sâkin olup Miloş Cobanovik [Milos Cobanovik] dimekle ma‘rûf olan zimmî şakî ve ehl-i fesâd olup ol cânibde olan harâmîlere baş ve buğ olmağla dâimen Venedik beglerine tâbi‘ olan sınırları geçüp re‘âyâ ve berâyânın esbâb ve tavârların gâret ü hasâret idüp ihtilâle bâ‘is olduğın i‘lâm idüp şakî-i mezbûre elegetürilüp sâir eşkıyâya mûceb-i ibret için salb ve siyâset olunmak bâbında emr-i şerîf ricâ eyledüğü ecilden elegetürilüp muhkem habs eyledikten sonra Âsitâne-i sa‘âdete arz idüp ba‘dehu hakkında ne vechile emr-i şerîf sâdır olurise mûcebiyle amel olunmak emr idüp buyurdum ki () vusûl buldukda bu bâbda

sâdır olan fermân-ı celîlü'l-kadrim üzere amel idüp zimmî-i mezbûrî bi-eyyin vechin-kân ele getirilüp husûs-ı mezbûrî aslı üzere görüp kendüyi habs eyledikten sonra Âsitâne-i sa'âdetime vukû' üzere arz eyleyesiz ki ba'dehu hakkında emrim ne vechile sâdır olur ise mûcebiyle amel oluna ve müşârün-ileyh baylosun varan âdemîsine arz virüp mu'accelen Âsitâne-i sa'âdetime irsâl eyleyesin, şöyle bilesin, alâmet-i şerîfe i'timâd kılasın. Tahrîren fî evâsıt-ı şehr-i Şevvâlû'l-mükerrem sene semân ve ısrîn ve elf.

Be-makâm-ı Kostantiniyye

Belge No:1257

Belgenin Özeti: *Venedik tacirlerinin yollarını kesip eşyalarını çalan Milos Cobanovik'in [Milos Cobanovik] yakalanmasına dair Sadaret kaymakamı Mehmed Paşa'nın Bosna beylerbeyi Vezir Mustafa Paşa'ya mektubu.*

Hüve

İzzetlü ve rıf'atlu karındaşım paşa-i kâm-kâr hazretlerinin huzûr-ı mevfûrû'l-hubûrlarına da'vât-ı sâfiyât ve teselliyât ve âfiyât iblâğ ve irsâlinde sonra inhâ-i zamîr-i hûşîd-lema'âta inbâ olunan oldur ki,

Ol serhadde karîb Venedik beglerine tâbi' sınırlara Miloş nâm zimmî kutta'-ı tarîk olup Venediklülerin esbâb ve erzâkların gâret ve hasâret eyledi deyü Âsitâne-i sa'âdetde olan Venedik baylosı arzuhâl itmekle mezbûr zimmî ele getirülmek için hükm-i şerîf sâdır olmağla mûcebince mektûb ısdâr olunmuşdur. Vusûlünde me'mûldür ki inhâ olunan hükm-i şerîf mûcebince mezbûr zimmînin şer'le hakkında vücûda geleni icrâ buyurasız ve arza muhtâc ise bu cânibe vukû'ı üzere arz idesiz. Bâkî hemîşe eyyâm-ı izz ü rıf'at ve kâmrânî dâim ve kâim bâd.

Ve bi'l-cümle irsâl olunan emr-i şerîf mûcebince şakî-i mezbûrî ele getirüp muhkem habs eyledikten sonra vukû' üzere Âsitâne-i sa'adete arz eyleyesin. Sahh

Mine'l-muhibü'l-muhlis Mehmed

[Arkada:] Bosna eyâletine mutasarrıf olan vezîr-i rûşen-zamîr izzetlü Mustafa Paşa hazretlerine yazılmıştır.

Belge No:1259

Belgenin Özeti: Sadaret kaymakamlığına tayininden ötürü kendisini tebrik eden Venedik dojunu cevaben Mehmed Paşa'nın pençeli mektubu.

Pençe

Hüve

İftihârü'l-ümerâi'l-izâmi'l-İseviyye muhtârü'l-küberâi'l-fihâm fî'l-milleti'l-Mesîhiyye muslih-i mesâlih-i cemâhirü't-tâife'n-Nasrâniyye sâcid ezyâlî'l-haşmet ve'l-vakâr sâhib-i delâilî'l-mecd ve'l-iftihâr muhabbetlü ve meveddetlü dostumuz Venedik doji *hutimet avâkıbuhû bi'l-hayr* kibeline bâ'is-i te'kîd-i mebânî-i vedâd ve müceb-i teşyîd-i esâs-ı muhabbet-i karâr-dâd olur hülâse-i selâm-ı selâmet-encâm ve nekâve-i peyâm-ı meveddet-fercâm ki sa'âdetlü ve devletlü pâdişâh-ı gerdûn-vakâr hazretlerinin âsitân-ı bülend-âşiyânelerine hulûs-ı vedâd ve meveddet ve ittihâdları sebebi ile üzerimize lâzımü'l-ihdâ olur ithâf ü ihdâ kılındıktan sonra inhâ-i muhibbâne ve inbâ-i dostâne oldur ki,

Kadîmü'l-eyyâmdan ilâ hâze'l-ân bu Devlet-i Aliyye vükelâsıyla idegeldikleri münâsebet ve muhabbet ü meveddet muktezâsınca bu dostlarına mektûb-ı meveddet-mashûbları vârid olup mazmûn-ı muhâlesat-makrûnı envâ' dostî ve yek-cihetîden ibâret ve mefhûm-ı sadâkat-meşhûnı esnâf-ı vüdd ü ülfetden kifâyet olup bu muhlîsleri fermân-ı hümayûn-ı pâdişâhî ile umûr-ı vezârete mübâşeret ve sadâret-i uzmâ kâ'im-makâmlığı hizmetine şürû' ve mübâderet idüp mühimmât-ı havâss ü avâm ile takayyüde başladığımız haberi bi'l-fi'ıl südde-i sidre-misâlde olan baylosunuz kıdvetü'l-ümerâi'l-Mesîhiyye () tarafından i'lâm olunmağla izhâr-ı sürûr u behcet ve ihbâr-ı hubûr u ferhat olunmuş. Fî'l-hakîka bu muhlîslerin dahi âsitâne-ı muhalledü'l-erkân-ı pâdişâhî ve dūd-mân-ı müşîrû'l-bünyân-ı şehin-şâhî ile dostluk ve muhabbet üzere olan âmmе-i dostân-ı sadâkat-nişânın dostlukların ve bu yüce Âsitâne ve ulu bargâh-ı felek-iştibâhda vâki' olan hidemât-ı lâzımelerin itmâm ü ihtitâma ve gün-be-gün muhabbet ü meveddetlerin ziyâde itmege sa'y ve dikkat üzere olduğumuz ma'lûmları olduğundan mahzûz olmuşuzdur. Mektûb-ı muhabbet müceb-i teşyîd-i esâs-ı mihr ü meveddet belki bâise-i (...?) dostî ve yek-cihetî olmak için irsâl-i huzûr-ı izzet-mevfûr kılınmıştır. Lede'l-vusûl umulur ki dâimâ bu makûle mûrise-i muhabbet ü meveddet olacak mektûb irsâliyle ve hemîşe irsâl-i rüsl ü resâil ile esâs-ı fevz u felâhı bünyân-ı rasîn gibi mübrem ve binâ-yı sulh u meveddeti müstahkem itmekden hâlî olmayalar ki vürûdi müceb-i izdiyâd-ı mevâd-ı

vedâd ve sebeb-i iştîdâd-ı esâs-ı muvâlat ve ittihâd olup bu vesîle ile nice iyülikler ve tarafeyne nâfi‘ envâ‘ hayırlar vücûda gelmek mukarrer ve muhakkak mülâhaza oluna. Ve mukaddemâ i‘lâm olundığı üzere Dubrevnik tüccârının ol gâret olunan esbâbları ve emvâlleri husûsiyle takayyüd oluna. Ve müşârün-ileyh baylosunuz efendisinin rızâsı üzere hareket idüp ırzıyla mukayyedir, zâtında âkil ve sâdıkü’l-kavl olmağla mürâ‘ât ve ihtirâm olunup baş tercümânınız Markondan [Marcantonio Borissi] dahi müşârün-ileyh tarafından gelüp i‘lâm ve ifhâmı lâzım olan husûslarda sadâkat üzere hidmet idüp ri‘âyet ve iltifâtınız haklarında vücûda gelmek umulur. El-bâkî fî’d-du‘â ve’s-selâm alî min ittiba‘ el-Hüda.

Be-medîne-i Kostantiniyye el-Mahrûse

Belge No:1260

Belgenin Özeti: Mahmud Paşa'nın Venedik doju tarafından kendisine yollanan hediyeye teşekkür ettiği ve kendisinin de Venedik dojuna bir hediye yolladığını bildiren mektubu.

Hüve

İftihârü’l-ümerâi’l-milleti’l-Mesîhiyye bizim mürüvvetlü dostumuz Simon Kontarin [Simone Contarini] ve kovalir hazretlerinin huzûr-ı şerîflerine arz-ı muhabbet ve ihlâs kılındıktan sonra inhâ-i muhibbâne budur ki,

Bu muhibbleri ahvâlinden suâl-i şerîf olunursa hâlâ sıhhat üzere bilinüz ve sizin hâl ve ahvâliniz nicedir? Eyüler dostlarımız dâimâ sıhhatde olup müstedâm-ı ömr ü devlet olasız. Ba‘de’z-zâlik benim hakîkatlü dostum bu muhibbinizi hâtır-ı şerîfinizden çıkarmayup bir yâdigâr mercân tesbîh gönderüp bu dostunuzu dil-şâd buyurmuşsuz. Ol tesbîhden ziyâde safâlar kesb etmişüzdür. Lâkin ol esnâlarda sa‘âdetlü ve mürüvvetlü pâdişâh hazretleri Edirne’ye teveccüh eyleyüp bir gün ansızdan Markonton [Marcantonio Borissi] tercümân bendeleri bir mühimm maslahat ile Edirne’ye gitmekle bu zamâne degin mektûbunuza cevâb gönderilmemege sebep oldur. Lutfunuzdan bizim hakîkatsizliğimize haml olunmaya. Bâ‘is ü bâdî böylece olmuştur, şöyle bilesiz. Ve benim dostum hâlâ bu cânibde olan baylos karındaşınız ile dahi dostluk ve âşinâlık idüp mümkün olan mertebede dostlukdan ve hidmetden kusûr itmeyüp Markonton tercümân kulları dâimâ hidmetinde mücd ü sâ‘î olup üç dört günde bir muhibbinize gelüp teşrîf iderler. Ve baylos karındaşları akl-ı evvel ve tedbîr ü tedârike mâlik bir sâhib-i vücûd

olup gāyetde eyü ve mazlûm ve her ahvâlleri vasf olunacak bir kimesnedir. Hakk Te‘âla iyilikler vire. Ve tercümân bendenüzi hod siz bilürsiz. Anı sizlere medh etmek câiz degildir. Ale’l-husûs cenâbınızın ve cümle beglerin nicesine gayret-keşîdi olup gece ve gündüz hizmetlerinde dâmen-der-meyân idüp dakîka fevt ider degildir. Berhûrdâr olsun, kişi efendisi uğruna çalışmak böylece gerekdir ancak olur. Şöyle ma‘lûmları ola. Ve benim hakîkatlü dostum mektûbumuz mücerred tehyîe olmamak için dostluğa ve muhabbete binâen cenâbınıza bir dâne bî-nazîr fağfûrî ibrik gönderildi. Lutfunuzdan mercûdur ki ne kadar cüz’î ise makâm-ı küllîde dutup ve sağlıklar ile kullanup mağrûr buyurasız. Ve benim dostum bu cânibden bir nesne lâzımınız olursa mektûbunuz ile yek işâret idüp baylos karındaşınız eliyle bildiresiz. Mümkün olan dirîğ olunur degildir, şöyle bilesiz. Ve benim dostum bu gönderdiginüz tesbîh gāyet a‘lâdır. Nihâyet bundan hakkâk perdaht iderken nısfı mikdârı hicrânıyla çıkup çürük yerlerine kırmızı balmumu komuşlar imiş. Ol dânelerden biri ibrik içinde hâk-i pâya gönderildi. Nice nesne olduğın göresiz. Eger dahi a‘lâsı ele girürse gönderilmesi azîm lütuf u keremdir. Ve illâ bulunmazsa sizünle biz sâğ olalım. Bununla kanâ‘at idüp safâ iderüz. Ve makbûl ve mergûbumuzdur. Bu husûsdan mübârek hâtırınıza bir yer gelmeye sözümüze sâdıkuz. Hudâ’ya ma‘lûmdur. Şöyle ma‘lûmları ola. Bâkî ne demek lâzımdır ki ma‘lûm-ı şerîfleri olmaya. Hemîşe ömür ü devlet bâd bi-rabbi’l-ibad.

[Üstte:] Ve benim şevketlü dostum bizden ötüri sa‘âdetlü ve mürüvvetlü dojd hazretlerine vâfir hulûs ve muhabbetler arz idüp selâmlar idesiz. Ve dahi cümle dostlarımız beglere vâfir selâmlar ve muhabbetler arz iderüz. Kabûli mercûdur. Ve benim dostum Rab hisârının zâbiti olan bege ahyânen ol cânibden haber göndertesiz ki anda sâkin olan koca karındaşımız Mikule’yi görüp gözedeler. Bunda iken vezîr-i rûşen-zamîr Halîl Paşa hazretleri mezbûrı dojd hazretlerinden ve beglerden ve sizlerden şefâ‘at etmişlerdi. Ve mezbûrun hakkında lütufları zuhûra gelmişidi. Girüd’e ihsânları ricâsındayız, şöyle bilesiz.

Muhibb-i muhlis Mahmûd Paşa el-mütekâ‘id.

Belge No: 1261

Belgenin Özeti: Esirlerin geri verilmesine dair Ahmed Bey’in doja arzı.

Hüve

Devletlü dojd hazretlerine arz u i‘lâm olunan oldur ki,

İspanya vilâyetinden Cenevizli Battista ve Kurze ve Mustafa nâm akçe ile aldığım esîrler altmış bin akçe ve üç yüz seksen filori ve kırk filoriye bir sâ'at ve on yedi guruşa bir tüfenk ve üç kılınç [ve] bir yay ve bir kapud ve cem'an yirmi guruşluk ba'zı libâs ile kaçup Drac kurbunda Erzen Boğazı İskelesi'nde Peraslı Kustek Re'îs ve Sarı Sakallu Küçük ve Dokor Canbela oğlu gemisinde Kurdur ve Skobel nâm zimmîler gemi ile buğday alurken bulunmağla Kustek Re'îs gemiye alup ve buğday satan kimesnelerden Seydi Arab ve Hasan Beg ve Hüseyin Subaşı haber virmekle mahzarda isimleri mastûr olan Drac kâdîsı Hasan Efendi ve Feherkiye kâdîsı Ali Efendi ve Drac Kal'ası'nın azebler ağası Zülfikar Ağa ve sâhib-i devlet sadr-ı âzam ve serdâr-ı ekrem Halîl Paşa hazretlerinin voyvodası Ca'fer Ağa ve İlbasan sancağının kethüdâsı Ayas Kethüdâ ve Drac Kal'ası'nın hatîbi Zekeriyâ Efendi ve neferâtile Erzen Boğazı'na varup mezbûr Kustek Re'îs ile Dokor ve sâir yoldaşları (...?) olunup sandal ile taşra gelüp esîrleri talep eyledüğümüzde inkâr eylediler. Buğday satup gemide bulunanlar şahâdet eylediler. Ve aynıyle cümle esbâbları gemi içinde bulunup ve bir takiyye nişân çıkarup gösterdiler. Aslâ cevâb virmediler. Biz dahi vukû'ı üzere kâdîlardan hüccet ve arzlar ve mahzar alup devletlü doj hazretlerine i'lâm eyledik. Sa'âdetlü pâdişâh-ı âlem-penâh hazretleri tarafından emr-i şerîfle Avloniyye ve Drac ve Başteva [Basteva] ve Apoloniye [Apolonye] ve İşem iskelelerinin müfettişliği ve mukâta'at ahvâli bize sipâriş ve ta'yîn buyurulmağla bu ana gelince iskelelere gelen âdemlerinize ri'âyet olunup hidmet olunmuştur. Esîrlerimiz bu denlü akçe ile alınıp böyle ihânet olduğuna rızâ virmeyüp hakkımız alıvirüp ve bunların dahi hakkından gelesiz. Bu def'a hakkımız alınmayup kalursa ahvâli Âsitâne-i sa'âdete arz u i'lâm idüp baylosdan şikâyet ideriz. Ve iskelelerde Venedik re'âyâsından bulduğumuzu ahz idüp ve bir dâne buğday virdirmeziz. Mâdâm ki esîrler gelmeye kâdir olduğumuz müzayakayı ideriz. Eger iskelelere rençber gelüp gitmek ve rencîde olmamak murâd ise hakkımız alıvirin, degil ise sağ olun elimizden ne gelür. El-hâsıl ne vechile olmak câizdir, ol cânibe gelen Mustafa Kethüdâ'ya haber virilmek ricâ olunur. Ve mezbûr Battista bin guruşa ve Kurze üç yüz guruşadur ve Mustafa nâm esîri bir devletlü virmiştir, akçe ile tesellî olmak yokdur. Hemân esîrleri ve aldıkları akçe ve altun ve esbâbı talep iderim. Şimdi i'lâm eyledüğümüne sebep budur ki, Peraslı ve gayrı her kimi ahz idersem akçe ile salıvmek yokdur, mâdâm ki esîrler gelmeye. Şimdi esîrler halâs olup vilâyetlerine giderler gayrı ele girmezler. Şimdiden takiye olunup kaçırmamak gerekdir. Zîrâ sonra zahmet çekülür. Bizim kâğıdımıza şimdi amel olunmaz, nihâyet şikâyet idüp baylos bî-huzûr olduğu zamânda ma'lûm olacaktır. Peraslı bundan akdem Drac kurbunda Yeniköy'i basup üç âdem katl eylediler, hakkından gelinmedi. Şimdi Canbela oğlu İşem

İskelesi'nde dört Müslüman katl eyledi. Ve bunlar esîrleri böyle eylediler. Haklarından gelinmezse iskeleler battâl olmak mukarrerdir.

El-fakir Ahmed Beg el-müfettiş-i mukâta'at-ı Avlonya

Belge No:1271

Belgenin Özeti: *Venedik'ten mal satın alan ve İspilit limanına giden bazı Türk tüccarlar, İspanyol filosu tarafından saldırıya uğrar ve malları çalınır. Galata'da ikamet eden Francesco [Negroni], Antonio [Ferri] ve [Giovanni] Pietro [Rigoni]'den tazminat almayı kabul ederler. Mağdur olan yetmiş iki tacirin isimlerinin, her birinin kaybının ve tazminat olarak alınan meblağların yer aldığı bir liste.*

Bundan esbak tüccâr-ı bilâd-ı İslâmiyye'den ba'zı kimesneler Venedik'den yüz seksen altı bin guruşluk ba'zı metâ' iştirâ ve ber-vech-i mu'tâd rençber kadırgalarına tahmîl idüp İskilit İskelesi'ne gelürlerken nâ-gâh İspanya donanması basup yağma vü gâret itmekle meblağ-ı mezbûr Galata'da ticâret tarîkiyle sâkin olan Françesko [Negroni] ve Anton [Ferri] ve Petro [Giovanni] nâm efrenciler ile yetmiş bin guruşa sulh olunup bedel-i sulh olan meblağ-ı mezbûr yetmiş bin guruş ashâbı beynlerinde bi't-tarîki'l-guremâ taksîm olunduğunun defteridir ki zikr olunur. Tahrîren fî evâil-i Saferü'l-muzaffer sene selasîn elf.

el-Hâc Abdî ibn Zeynelabidîn: Asl-ı mâl 899 guruş; makbûz 351

el-Hâc Keyvân bin Abdullah: Asl-ı mâl 1450 guruş; makbûz 413

Mahmûd bin el-Muhzır: Asl-ı mâl 4000 guruş; makbûz 1564

el-Hâc Yahya bin İsâ; Asl-ı mâl 7440 guruş; makbûz 3300

Ramazan bin Mustafa: Asl-ı mâl 2056 guruş; makbûz 413

es-Seyyid Ahmed bin İzzeddîn: Asl-ı mâl 1860 guruş; makbûz 688

Mahmûd Çelebi bin Cemâl: Asl-ı mâl 480 guruş; makbûz 187

el-Hâc Memi ibn Ahmed: Asl-ı mâl 2600 guruş; makbûz 1016

Mehmed Çelebi ibn el-Hâc Abdülkâdir: Asl-ı mâl 1000 guruş; makbûz 391

Ali ibn el-Hâc Mustafa: Asl-ı mâl 3915 guruş; makbûz 1531

el-Hâc Ali bin Abdî: Asl-ı mâl 3145 guruş; makbûz 838

Seyfi ibn el-Hâc Ya'kûb: Asl-ı mâl 919 guruş; makbûz 359

Mustafa bin Ali el-mülâzım: Asl-ı mâl 1260 guruş; makbûz 492

el-Hâc Ali bin Velî: Asl-ı mâl 4817 guruş; makbûz 1883

el-Hâc Süleymân bin Mehmed: Asl-ı mâl 4054 guruş; makbûz 1584

Osman Çavuş ibn el-Hâc Mustafa: Asl-ı mâl 3000 gurus; makbûz 1173
Diger el-Hâc Süleymân bin Mehmed: Asl-ı mâl 5953 gurus; makbûz 2328
el-Hâc Hasan bin Ali: Asl-ı mâl 2746 gurus; makbûz 1073
Ömer bin Yahya: Asl-ı mâl 7467 gurus; makbûz 2920
Mustafa bin Ali: Asl-ı mâl 2373 gurus; makbûz 928
el-Hâc Sâlih bin Beşir: Asl-ı mâl 2847 gurus; makbûz 1113
el-Hâc Hüseyin bin Abdullah: Asl-ı mâl 2687 gurus; makbûz 1047
Süleymân bin Turhan: Asl-ı mâl 5736 gurus; makbûz 2243
Helvâcî Ahmed bin Oruç: Asl-ı mâl 2624 gurus; makbûz 1026
el-Hâc Hüseyin ibn el-Hâc Ali: Asl-ı mâl 3200 gurus; makbûz 1251
Mahmûd Çelebi ibn Hasan: Asl-ı mâl 829 gurus; makbûz 324
Halîl bin Perviz: Asl-ı mâl 3029 gurus; makbûz 1181
Hasan bin Yûsuf: Asl-ı mâl 900 gurus; makbûz 351
Sefer bin Abdullah: Asl-ı mâl 1670 gurus; makbûz 676
Hüseyîn bin Mezîd: Asl-ı mâl 1867 gurus; makbûz 730
el-Hâc İbrahîm bin Ferhâd: Asl-ı mâl 2736 gurus; makbûz 1070
el-Hâc Hüseyin bin Ali: Asl-ı mâl 3620 gurus; makbûz 1415
Mehmed bin Kurd: Asl-ı mâl 1422 gurus; makbûz 556
Ali bin Abdullah: Asl-ı mâl 750 gurus; makbûz 58
Ahmed bin Ali: Asl-ı mâl 1300 gurus; makbûz 469
Mehmed bin Hasan: Asl-ı mâl 1346 gurus; makbûz 526
Mustafa bin Abdullah: Asl-ı mâl 1270 gurus; makbûz 496
Mehmed Ağa ibn Abdullah: Asl-ı mâl 2762 gurus; makbûz 1080
Mahmûd bin Ahmed: Asl-ı mâl 1500 gurus; makbûz 586
İsma‘îl Efendi el-Yesârî: Asl-ı mâl 291 gurus; makbûz 113
Ümmiye Hâtûn ibnete Abdullah: Asl-ı mâl 75 gurus; makbûz 29
es-Seyyid Ali Çelebi ibn es-Seyyid Ahmed: Asl-ı mâl 482 gurus; makbûz 182
el-Hâc Yusûf bin Abdullah: Asl-ı mâl 982 gurus; makbûz 38
Halîl Çelebi ibn Ca‘fer: Asl-ı mâl 1760 gurus; makbûz 688
Ahmed Çelebi ibn el-Hâc: Asl-ı mâl 2600 gurus; makbûz 1016
Ömer Beg ibn Pervâne: Asl-ı mâl 382 gurus; makbûz 149
el-Hâc Malkoç bin Abdî: Asl-ı mâl 1820 gurus; makbûz 711
Mehmed Çelebi ibn Hasan: Asl-ı mâl 829 gurus; makbûz 324
Sefer bin Memi: Asl-ı mâl 1497 gurus; makbûz 585

Küçük İshâk bin Memi: Asl-ı mâl 1517 guruş; makbûz 593
İbrahîm bin Memi: Asl-ı mâl 4500 guruş; makbûz 1759
el-Hâc Hasan ibn el-Hâc Osmân: Asl-ı mâl 3200 guruş; makbûz 1251
Mustafa bin Hürrem: Asl-ı mâl 1635 guruş; makbûz 639
Ali bin Bâlî: Asl-ı mâl 459 guruş; makbûz 1540
Ve Ömer bin Oruç: Asl-ı mâl 1895 guruş; makbûz 841
İbrahîm bin Yusûf: Asl-ı mâl 995 guruş; makbûz 389
Ali Hoca ibn Hüseyin: Asl-ı mâl 1200 guruş; makbûz 469
el-Hâc Mustafa bin Turhan: Asl-ı mâl 2600 guruş; makbûz 1016
Mahmûd Çavuş ibn Abdullah: Asl-ı mâl 3195 guruş; makbûz 1249
Çizmecî Hasan bin Ahmed: Asl-ı mâl 1039 guruş; makbûz 406
el-Hâc Zekerîyyâ ibn: Asl-ı mâl 2085 guruş; makbûz 1815
el-Hâc İbrahîm bin Mehmed: Asl-ı mâl 440 guruş; makbûz 172
el-Hâc Taceddîn bin Abdülkâdir: Asl-ı mâl 530 guruş; makbûz 207
Ali bin Kurd: Asl-ı mâl 1000 guruş; makbûz 391
Hüseyin Çelebi ibn Nasûh: Asl-ı mâl 1500 guruş; makbûz 586
Hasan bin Ali: Asl-ı mâl 3433 guruş; makbûz 1347
Diger Hasan bin Sefer: Asl-ı mâl 1700 guruş; makbûz 646
İshâk bin Sefer: Asl-ı mâl 819 guruş; makbûz 320
Kâtib Yusûf bin Abdullah: Asl-ı mâl 1225 guruş; makbûz 479
Oruç bin Mehmed: Asl-ı mâl 900 guruş; makbûz 351
el-Hâc Eyyüb bin el-Hâc Sâlih ve el-Hâc Yusûf ibn Abdullah: Asl-ı mâl 4848 guruş; makbûz 1896

Mahmûd Çelebi ibn : Asl-ı mâl 1500 guruş; makbûz 586

Yekûn

Hurire hâza'd-defterü bi-ma'rifeti abdi'l-efkâr Mehmed el-me'mûr bi-istimâ'i-l-umûri'-ş-şer'îyye el-askerîyye bi-emri men leh'ül-emr, ufiye anhü.

Savvarahû mütâbikuhû li-aslihi'l-mahtûm. Harrerehu'l-fakîr es-subhanehû es-Seyyid Ahmed ibn es-Seyyid İvâz el-Hasenî el-müvella hilâfeti bi-medîneti Galata el-Mahmiye, ufiye anhumâ.

Belge No:1282

Belgenin Özeti: I. Mustafa'nın yeniden tahta çıkışına dair Doj Antonio Priuli'ye nâme-i hümayûn.

Tuğra

İftihârü'l-ümerâi'l-izâmi'l-İseviyye muhtârü'l-küberâi'l-fihâm fî'l-milleti'l-Mesîhiyye muslih-i masâlih-i cemâhirü't-tâife'n-Nasrâniyye sâcid ezyâli'l-haşmet ve'l-vekâr sâhib-i delâil ve'l-iftihâr Venedik doğı *hutimet avâkıbuhû bi'l-hayr* tevkî'-i refî'i hümayûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki,

Bundan akdem firdevs-mekân-ı illiyyîn-âşiyân merhûm mağfûr-lehu karındaşımız Sultân Ahmed Hân *aliyyü'r-rahmet ve'l-rıdvân* dâr-ı dünyâdan rihlet ve sarây-ı ukbâya teveccüh ve azîmet eylediginde bi'l-irs ve'l-istihkâk hakk-ı sarîhimiz olan serîr-i saltanat-ı hüsrevânî ve efser-i hilâfet-i sâhib-kırânî zât-ı sa'âdet-atâmız ile müşerref ve muğtenem ve sâye-i ma'delimiz mercu' ve penâh-ı âmme-i âlem olmuşken müşârün-ileyh karındaşımızın oğlu Sultân Osmân *tâbe serâhu* makâm-ı saltanatda kıyâm ve vaz'-ı kadem-i ikdâm itmiş idi. Ba'dehu mir'ât-ı takdîr-i bî-tagayyürde musavver ve levh-i kazâ vü kaderde mukarrer olan eltâf-ı hafiye-i ilahî ve re'y-i perde-i gaybdan ayân ve hîn-i müteyemmizde(?) ezeli muharrer olan âsâr ve alâim-i necâbet ve sa'âdet nümâyân olup be-inâyetullahi'l-meliki'l-a'lâ ve be-hicreti habîbihâ el-Mustafa işbu sene ihdâ ve selasîn ve elf Recebü'l-müreccebinin dokuzuncu gününde ki mübârek hamîs günidir bir vakt-i fîrûz ve zamân-ı meymenet-endûzda devlet ü ikbâl ve sa'âdet ü iclâl ile yine taht-ı âlî-baht-ı mevrûseye cûlûs-ı hümayûn-ı sa'âdet-makrûnumuz vâki' olup hutbe-i saltanat ve pâdişâhî zikr-i evsâf-ı latîfimiz ile kemâl-i ibtihâc ve iftihâr ve sikke-i hilâfet ve şehinşâhî mukârenet-i nâm-ı şerîfimiz ile mezîd-i revâc ve i'tibâr bulup bu haber-i meserret-eserin âmme-i âlemiyâne inhâsı lâzım ale'l-husûs kadîmî hânedân-ı ebed-peyânımıza hulûs-ı muhabbet ü vedâd ve kemâl-i meveddet ve ittihâd üzere olan mülûk ve hükkâma inbâsı mütehattim olmağın ayîn ve üslûb-ı âbâ vü ecdâdımızı ri'âyete ve sizin ezeli Âsitâne-i sa'âdetimize olan vüfûr-ı ihlâs ve nihâyet-i ihtisâsınıza binâen bu husûsun ihbârı içün nâme-i hümayûn-ı sa'âdet-makrûnumuz yazılup dergâh-ı mu'allâm çavuşlarından kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Mustafa Çavuş *zîde kadruhû* ile irsâl olunmuşdur. Vusûlünde gerekdir ki cibilletinizde merkûz ve zatınızda mermûz olan vüfûr-ı sadâkat ve ittihâd ve kemâl-i irâdet ve i'tikâd muktezâsınca ve kadîmî âbâ vü ecdâd-ı izâm ve eslâf-ı emcâdlarımızın zamânında vâki' olan hüsn-i mu'âmele ve musâfât (...?) bu haber-i meserret-eserin istimâ'ından tahsîl-i envâ'-ı sürûr u neşât ve tekmîl-i esnâf-ı hubûr u inbisât itdikden sonra levâzım-ı ahd ü mîsâk ve şerâit-i vüdd ü ittifâk ri'âyetinde kemâ-hüve-hakkîhî mücd ü sâ'î olup ale'l-ân sürülügelen üslûb-ı mergûb ne

ise vücûda getirile ki inşâllahu te'âlâ eyyâm-ı devlet-i adâlet-makrûn ve hengâm-ı hilâfet-i inâyet-meşhûnumuzda fevka'l-me'mûl envâ'-ı sürûr u safâya vâsıl ve sudûra gelen sadâkat ve istikâmetinize mukâbil dâire-i emr ü emânımıza dâhil olmanız mukarrerdir. Tahrîren fî evâsıt-ı şehir-i Şa'bânü'l-mu'azzam min şuhûr sene ihdâ ve selasîn ve elf mine'l-hicreti'n-nebeviyye aleyhi efdalü't-tahiyye.

Be-makâm-ı Kostantiniyye (...?)

Belge No:1285

Belge Özeti: Venedik doju Antonio Priuli'nin veziriazamlığa tayininden ötürü Hüseyin Paşa'yı tebrik edip, İstanbul'da balyosun yanında olan sahte kimlikle suça karışan kişinin cezalandırılmasını istediği nâmesi.

Hüve

Bi-avnillahi'l-meliki'l-vehhâb Venedik ve sâir memâlikin doju olan Antonio

Priuli

M

Cenâb-ı sadâret-me'âb sa'âdet-nisâb sâhibü'l-izze ve't-tevkîr menba'ü'r-re'y ve'l-tedbîr düstûr-ı mükerrerrem ve müşîr-i mufahham dostumuz vezîr-i â'zam hazretleri kâme-yâb-ı şân-ı âlî-şânlarına lâıyk ve sezâ-vâr olan şerâif-i tahiyyât-ı sâfiyât-ı muhabbet-encâm ve letâif-i teslîmât ve afiyât-ı meveddet-hitâm ithâfindan sonra inhâ olunan oldur ki,

Zât-ı ferhunde-sıfâtlarında merkûz olan ahlâk-ı hamîde ve hasâil-i cemîle iktizâ etdüğü üzere menba'-ı ilm ü adâlet olan pâdişâh-ı âlî-rıf'at hazret-i kerîmü's-şânlarını mertebe-i vüzârat-ı uzmâ ile müşerref ve muhterem kılup zimâm-ı emr ve eyâlet dest-i ferruh-bahtlarına tefvîz ve teslîm olunduğı haberin ol bâb-ı sa'âdetde sâkin olan baylosumuz bu cânibe arz u i'lâm itmegin vücûd-ı pür-cûdları ol sadr-ı sa'âdet ve suffa-i eyâletde devlet-pezîr oldukça halk-ı âleme meşhûr ve menşûr olan hüsn-i tedbîr ve tedârikleri irâdet-i Hakk üzere her olur(?) ahvâlde sâdir ve mütebâdir olmağıle cümle re'âyâ vü berâyâ âyîn-i hükm ve hükûmetlerinden şâkir ve râzı olup bu vesîle ile iştiyhâr-ı re'y ve adâletleri külliye iftiyhâr bulması katımızda mukarrer olmağın istimâ'ından hâtırımıza fevkü'l-had sürûr ü hubûr müstevlî oldu. İmdi kadîmü'z-zamândan berü ol südde-i seniyye ile cânibimizden dâimâ hulûs-ı bâlile hirâset ü siyânet olunan muhabbet

ü meveddete binâen dahi dâimâ cenâb-ı sadâkat-me'âbımıza müte'allik umûrda hüsn-i himmet ve mürüvvetleri mebzûl ve menşûr olup ve ale'l-husûs ticâret ve mu'âmelâtlar ile her diyâr ve memleketde mâl-ı mîrîye her vechile müntefi' olan memâlikimiz tüccârı ve re'âyâsı üzerinden nazar-ı izz-i inâyetleri dirîğ buyurulmayup anları eyyâm-ı adâlet-i pâdişâhîde nâ-hak yere rencîde vü remîde idüp zulm ü cefâlarile umûr-ı mu'âmelâta hâlel ve tenakkus îcâd idenlerin haklarından gelinmezse re'âyâ-i tarafeyne olan zarar ü ziyândan mâ'adâ mahsûlât-ı mîrîyye dahi külliye kesr ü noksân müterettib olması mukarrer olmağın husûs-ı mezbûrda ve dahi müceddeden şehir-i Haleb'de ve Kıbrıs'da vâki' olan eşyâ-i hasâret-nümâ bâbında ne denilmek lâzım ise merkûm baylosumuz cenâb-ı şerîflerine mufassalân takrîr ü beyân ider. Eyle olsa ümîz ve i'tikâdımız budur ki bunun emsâli bid'at ihdâs⁹² ve zulm u te'addî rızâ-yı hümayûn-ı adâlet-makrûn-ı pâdişâhîye muhâlif ve devletlû paşa hazretlerinin dahi re'y ü irâdetlerine mün'akis olmağın hiç vechile tahammül ve tatavvûl olunmayup hüsn-i tedbîr ve tedârikleriyle bu bâbda ve kezâlik rûy-i deryâda envâ' zarar u gezend ve fesâd üzere olan levendâtın ve dahi bunca havâkîn-i sevâlifin kerrâtile ihrâc olunan müstakil evâmir-i aliyyelerine muhâlif Mora câniblerinde ve gayrı yerlerde anlara melce vü melâz ve mu'âvin olanların eşed-i azâbile hakâretleri katlarında câiz ve vâcib görinüp her vechile şerr ü şekâvetleri men' ü def' olunması bâbında ümîzdir ki hüsn-i himmet ve adâletleri mebzûl ve menşûr buyurıla. Ve bundan mâ'adâ dahi cenâb-ı şerîflerine bir gayrı azîm ve sakîl mâdde içün küdûret-i bâlile izhâr-ı te'ellüm olunması lâzım ve vâcib görinüp egerçi bu kaziyye şimdiye dek mûma-ileyh baylosumuz tarafından cenâb-ı rıf'at-me'âblarına arz u i'lâm olunmuşdur. Lâkin vukû'-ı hâle dahi ile'l-ân ilmimiz vâkîf ve mutmaîn olmadığı ecilden hâliyâ yine tekrâr huzûr-ı şerîflerine nefîce-i hâl ale't-tafsîl ayân ü beyân olunması iktizâ-i hâcet olmağın iktisâbı câiz göründi. İmdi ma'lûm-ı sa'âdetleri ola ki zikr olunan baylosumuz evinde bundan akdem ser-kitâbeti hizmetinde olan şehir-i Venedik'de toğmuş ve büyümüş re'âyâmızdan bir şakî ki hâlâ tebdîl-i nâm idüp hemân yalnız vatanın değil fe-emmâ istimâ' olundu ki bi'z-zât kendü sulbi ve zât-ı pezedin(?) dahi inkâr idüp nice dürlü ihdâs-ı bî-bünyâd ve envâ' fitne vü fesâdile halk-ı âlemi ve hatta şer'-i şerîfî gabn idüp ef'âl-i fezâhat-âmâlile kendüyi fevka'l-derece şenâ'at-kâr itmegin âkıbet merkûm baylosun evinden hafıyyeten çıkup firâr idüp bu cümle itdüğü iblisâne kabâhat ve şenâ'at ile kanâ'at itmeyüp ilâ hâze'l-ân hiç bir zamân ve mekânda halk-ı âlem katında elçilere ve evlerine zevâl gelmesi ma'kûl ve revâ görünmemişiken ve hatta havâkîn-ı izâm-ı

⁹² Belgede, "bid'at ü ihdâs" şeklindedir.

Osmâniyândan hiç bir pâdişâh-ı âlî-şân bu husûsda re‘âyâsına ve zâbitlerine irâdet ve ihtiyâr vormeyüp dâimâ sâye-i saltanatlarında zikr olunan elçiler masûn⁹³ u mahrûs ve mer‘î vü muhterem olmaları âdet ve kânûn oligelmiş iken hâliyâ re‘âyâmızdan zikr olunan şakî gayrı ehl-i fesâd ile yek-dil olup temerrüdâne cür‘et ve âsiyâne hareket ile ap-âşikâre varup bi‘z-zât pâdişâh-ı azamet-penâhın pây-ı tahtında ve mahzâ nazar-ı şerîflerinde olan baylosumuzun zorile evine girüp cebren nice esbâb ve eşyâsın götürüp gitdügünden mâ‘adâ gayrı bu âna gelince nice dürlü şenâ‘at-i pür-ihâneti zuhûra gelmiştir. İmdi cumhûr-ı enâm-ı pâdişâh-ı adâlet-penâhın sâye-i himâyetlerinde emîn ü sâlim olup ve husûsa bâb-ı sa‘âdetlerinde mütevakkıf olan elçiler bi-hasebi‘l-merkûm cümle ihânet ve te‘addîden tehallûs ve me‘mûn olmaları (...?) pâdişâhî olduğu ma‘lûm ve mefhûmumuz olmağın zikr olunan evzâ‘-ı hıyânet-âsâr izn ve ihtiyâr-ı şehin-şâhiye ve dahi bu bâbda ısdâr olunan ahkâm-ı selâtîn-i sevâlife muhâlif olmağın itâ‘atinde taksîrât iden temerrüdlerin itâb ve hakâreti umûr-ı mühimme-i saltanatdan olduğu devletlü paşa katında mestûr ve mahfî olmamağın kemâl-i mürüvvet ve adâletlerinden mercû ve me‘mûldür ki bu husûsda hiç bir alâkaya nazar itmeyüp ri‘âyet-i hâtırımız için merkûm baylosa dest-res olup ol bedbahtın sâirlere ibret için hakkından gelinüp minvâl-i meşrûh üzere zuhûra gelen âsiyâne cür‘et ve fesâd ü şenâ‘ati iktizâ etdüğü üzere lâyük olan cezâ vü sezâsı virilmek için irâdet-i şerîfleri ve hüsn-i mu‘âvenet ve muzâheretleri dirîğ buyurulmaya ki bu bâbda zuhûra gelen himmet ve adâlet hâtırımızdan dâimâ dûr u mehcûr olmayup nâm-ı şerîfleri katımızda müdâm hüsn-i ta‘rîfiyle yâd olunduğundan mâ‘adâ hüsn-i rızâ ve irâdetlerine makrûn ve muvâfık olan fi‘l-cümle umûr ve eşyâda zikr olunan Corci Cüstinyan [Giorgio Giustinian] kovalir nâm mükerrerem ve muhterem baylosumuza iş‘âr olunduğı üzere dâimâ âsâr-ı muhabbet ü meveddet ve hakikat-kalıbımız îsâr u nisâr olunup bunun gibi mükedder ve müşevveş zamânlarda ol atabe-i aliyye ile bu âna gelince hâlis ve muhlisâne hirâset olunan kadîmî dostlukda (...?) hemîşe sâbit-kadem ve râsih-dem olmamız mukarrer ve muhakkak olduğına tereddüd ve iştibâh buyurulmaya. Eyle olsa bi‘z-zât kendü kelimâtımıza ne vechile i‘timâd ve i‘tikâd olunurise cümle cânibimize müte‘allik umûrda sâlifü‘z-zikr baylosumuzun dahi akvâl ü kelimâtına ol vechile sadâkat-i şerîfeleri mebzûl olup tehniye-i cülûs-ı pâdişâhî için nasb ü ta‘yîn olunan elçimiz dahi vardıkda ihtiyâc-ı takrîr olunan kelimât huzûr-ı şerîflerine bi‘l-müşâfehe ayân ü beyân olunur. Bâkî ömr ü devlet mezîd ve sa‘îd bâd. Tahrîren fi selh-i şehri Ağustos an-târîh-i Mesâhiyye sene 1622

⁹³ Belgede, “masvûn” şeklindedir.

Belge No:1287

Belgenin Özeti: Venedik dojunun veziriazamlığa tayininden ötürü Mehmed Paşa'yı tebrik edip aradaki dostluğun devamını istediği nâme.

Hüve

Cenâb-ı sadâret-me'âb sa'âdet-nisâb mümeahhid-i bünyânî'd-devleti ve'l-ikbâl ve müşeyyid-i erkânü's-sa'âdeti ve'l-iclâl hüdvâvend-i mu'azzam ve yegâne-i mufahham kadîmî dostumuz vezîr-i â'zam Mehmed Paşa hazretleri kâme-yâb-ı şân-ı âlî-şânlarına lâyıık ve sezâ-vâr olan vüfûr-ı i'zâz ve ikrâm birle şerâif tahiyyât-ı sâfiyât-ı muhabbet-encâm ve letâif-i ta'zîmât ve âfiyât-ı meveddet-hitâm ithâfından sonra inhâ olunan oldur ki,

Şimdiye dek kerrâtile bunca umûr-ı izâm-ı saltanat ve ahvâl-i emr ve eyâletde tecrübe ve imtihân olunan hüsn-i tedbîr ü tedârik ve ilm ü adâletleri pâdişâh-ı âlî-rıf'at katında i'lân ve iz'ân olunmağın hâliyâ hüsn-i liyâkat ve istihkâkları muktezâsınca hazret-i kerîmü'ş-şânlarını şeref-i vüzâret-i uz mâ ile müşerref ve muhterem kıldıkları haberi bu cânibe mevsûl olup cânibimizden dâimâ zât-ı memdûhü's-sıfâtı hakkında vücûda gelen i'tibâr ve iltifâta binâen istimâ'ından hâtırımıza fevka'l-derece sürûr u hubûr müstevlî oldu. İmdi mâdâm vücûd-ı pür-cûdları ol sadr-ı sa'îd ve mertebe-i cedîdde izz ü ikbâlile müddet-i medîd mukîm ve müstedâm oldukca cumhûr-ı enâm ef'âl-i hayr-âmâllarından hoşnûd u şâd-kâm olup bu vesîle ile iftihâr-ı nâm-ı şerîf ve i'tibâr-ı re'y-i latîfleri her vechile tezyîd ve terakkî bulması katımızda muhakkak bilünüp eser zâlık zamân-ı ba'îdden berü ol atabe-i aliyye ile mâbeynimizde hâlis ve muhlisâne hirâset olunan muhabbet ü meveddet iktizâ etdüğü umûrda dâimâ asâr-ı sadâkat-kalıbımız izhâr ve inşâd olunduğı katlarında ma'lûm ve mefhûm olmağın ümîz ve i'tikâdımız budur ki ol der-devletde fi'l-cümle alâik-ı memâlikimize mahsûs umûr ve levâzımâtda şimdiye dek cânib-i şerîflerinden sâdır ve mütebâdir olan hüsn-i himmet ve mürüvvet şimden geri dahi kemâl-i keremlerinden ber-mûceb-i âdet-i me'lûf mebzûl ve masrûf olunup ol âsitâne-i sa'âdet-mekân alâikinde ân-kadîmü'z-zamân cânibimizden sudûr ve zuhûra gelen vüfûr-ı ihlâs ve sadâkatımız hakkında zamîr-i münîr-i pâdişâhîde mersûm ve musavver olan hüsn-i i'tikâd ve i'timâd devletlü paşa cânibinden teşyîd ü te'kid olunması bâbında hüsn-

i himmet ve iltâfları dirîğ olmayup bu bâbda zuhûra gelen mürüvvet ve ihsân hâtırımızdan fî-küllî zamân yâd olmayup mukâbelesinde dâimâ âsâr-ı hakîkat-kalıbımız ayân ü beyâna gelmesi mukarrer mülâhaza-i şerîf oluna. Ve ziyâde bu husûsda ne denilmek lâzım ise ol bâb-ı sa‘âdetde mütevakıf olan baylosumuz cenâb-ı şerîflerine bi’l-müşâfehe takrîr ü beyân ider. Hemân mercû ve me’mûldür ki bi’z-zât kendü kelimâtımıza ne vechile i’timâd ve i’tikâd olunursa merkûm baylosumuzun dahi akvâl ü kelimâtına ol vechile sadâkat-i şerîfleri mebzûl ve menşûr olup üzerinden nazar-ı inâyet ve himâyetleri dirîğ buyurulmaya. Bâkî ömr ü devlet mezîd ve müstedâm bâd. Tahrîren fî yevmü’l-hâmis şehr-i Novaris an târîh-i Mesîhiyye sene 1622

[Arkada:] Vezîr-i a‘zâm Gürci Muhammed Paşa’ya tehniye-nâmedir.

Belge No:1288

Belgenin Özeti: *İran'dan gelen gümrükleri ödenmiş kırk yük ipeğin yalnızca Bursa'da satılırsa vergiye tâbi olacağına, Venedik'e gönderilecek kısmın vergiden muaf tutulacağına dair I. Mustafa'nın Bursa kadısına fermân-ı hümayûnu.*

Hüve

Tuğra

Akzâ-yı kuzâtî’l-müslimîn evlâ-yı vülâti’l-muvahhidîn ma‘denü’l-fazli ve’l-yakîn vâris-i ulûmî’l-enbiyâ ve’l-mürselîn hüccetü’l-hakkı ale’l-halk-ı ecma‘în el-muhtassu bi-mezîd-i inâyeti’l-meliki’l-mu‘în Mevlânâ Burusa kâdîsı *zîdet fezâilehu* tevkî‘-i refî‘-i hümayûn vâsıl olıcak ma‘lûm ola ki,

Hâlâ der-sa‘âdetime arz gönderüp bundan akdem Acem şâhı tarafından Burusa mizân-ı harîrine gelen kırk yük harîrin resm-i mîrîsin emînler talep eylediklerinde zıkr olunan harîr elçi nâmına olmağla elçinin karındaşı olan Hâcî Ni‘metullah yedinden emr-i şerîf vârid olup mazmûnunda Erzurum’da gümrüklerin virüp ve Burusa mizân-ı harîrinde fûrûht idecekleri harîrin resmin virmegi ta‘ahhüd idüp ve Venedik tarafına fûrûht için gönderdikleri harîrin tekrâr resmi alınmaya deyü fermân olmuşiken mîzân-ı harîr mültezimleri da‘va idüp kadîmden mîzân-ı harîre gelen tüccârın harîrlerin fûrûht idenler ve bunda fûrûht eylemeyüp Venedik tarafına gidenler resmlerin ve yasâkiyelerin bi’t-tamâm viregelmişlerdir deyü nizâ‘ iderler. Min-ba‘d alageldikleri mukarrer olmağla zıkr olunan kırk yük harîrden Burusa’da fûrûht idecekleri harîrin resmi[n] virmege râzı

olup lâkin Venedik tarafına gönderecekleri harîrin resmi hakkında ne vechile fermân sâdır olurise mûcebince amel olunur deyü vech-i meşrûh üzere emr-i şerîfim virilmek ricâ eylemegin anda fûrûht olan harîrin resmin aldırup Venedik cânibine giden harîr içün dahl olunmaya deyü emr idüp buyurdum ki hükm-i şerîfim vardukda bu bâbda sâdır olan fermân-ı sa‘âdetim üzere amel idüp dahi anda fûrûht olan harîrin resmin kânûn üzere resmin aldırup Venedik cânibine giden harîr içün dahl olunmaya, şöyle bilesiz, alâmet-i şerîfe itimâd kılasız. Tahrîren fî’l-yevmi’l-hâmis min şehr-i Muharremü’l-harâm min şuhûr sene isnâ ve selâsin ve elf.

Be-makâm-ı Kostantiniyye el-mahrûse.

Belge No:1290

Belgenin Özeti: I. Mustafa’nın yerine 14 Zilkade 1032’de (14 Eylül 1623) tahta cülûs ettiğine dair IV. Murad’ın Doj Antonio Priuli’ye nâme-i hümayûnu.

Hüve

Tuğra

İftihârü’l-ümerâi’l-izâmü’l-Îseviyye muhtârü’l-küberai’l-fihâmü’l-Mesîhiyye muslih-i masâlih-i cemâhirü’t-tâife’n-Nasrâniyye sâcid ezyâli’l-haşmet ve’l-vakâr sâhib-i delâili’l-mecd ve’l-iftihâr Venedik doji *hutimet avâkıbuhû bi’l-hayr* tevkî‘-i refî‘-i hümayûn vâsıl olıcak ma‘lûm ola ki,

Bundan akdem sadr-nişîn-i mesned-i Osmânî ve sâhib-i temekkün-i müttekâ-i sâhib-kırânî ve fermân-rânî olan emmi-i büzürgvârımız Sultân Mustafa Hân mukaddemâ meşgale-i saltanatdan ferâğ ü istifâ ve tav‘ u rızâsıyla ihtiyâr-ı sükûn ve inzivâ itmişken levh-i kazâ vü kaderde mukarrer ve mir’ât-ı takdîr-i bî-tagayyürde musavver olan esrâr-ı gaybiyye cilve-ger-i marzî-i zuhûr olmağın tekrâr makâm-ı saltanatda kıyâm ve serîr-i hilâfete vaz‘-ı kadem-i ikdâm eyleyüp bir müddet dahi hidmet-i hilâfet-i kübrâya namzed ve mekâlîd-i umûr-ı cumhûr dest-i tasarrufuna müfevvez ve mukalled kılınmış idi. Çünki âlemi terk ü tecrîd ile kemâl-i ülfeti ve semt-i inzivâ ve tevhîde ziyâde meyl ü rağbeti olup umûr-ı dîn ü devlete adem-i istitâ‘ati olmağla hal ü akd-ı masâlih-i ümem ve zabt u rabt-ı ahvâl-i benî âdem içün cebîn-i mütemeyyizde müsahhar olan asâr-ı necâbet ve ikbâl nümâyân ve mir’at-ı zamîr-ı hûrşîd-nazîrimizde musavver olan envâr-ı sa‘âdet ü iclâl lâmi‘ vü dirahşân olup be-inâyetullahi’l-meliki’l-a‘lâ ve be-hicreti habîbihâ el-Mustafa

işbu sene isnâ ve selasîn ve elf Zi'l-kâ'detü's-şerîfesinin on dördüncü günü yevm-i ehadda bir vakt-i firûz ve sa'at-i meymenet-endûzda devlet ü ikbâl ve sa'âdet ü iclâl ile taht-ı âlî-baht-ı mevrûseye cülûs-ı hümâyûnuz vâki' olup hutbe-i saltanat ve pâdişâhî zikr-i evsâf-ı latîfimiz ile kemâl-i ibtihâc ve iftihâr ve sikke-i hilâfet ve şehin-şâhî mukârenet-i nâm-ı şerîfimiz ile mezîd-i revâc ve i'tibâr bulup bu haber-i meserret-eserin âmme-i âlemiyâna inhâsı lâzım âle'l-husûs hânedân-ı ebed-peymân ve dûd-mân-ı muhalledü'l-erkânımıza sadâkat ve ihlâsla meveddet ve kemâl-i musâfât u muhabbet üzere olan mülûk ve hükâmâ inbâsı emr-i mütehattim olmağın ayîn ü üslûb-ı âbâ vü ecdâdımızı ri'âyete ve sizin Âsitâne-i sa'âdetimize olan vüfûr-ı muhabbetinize binâen bu husûsun ihbârîçün nâme-i hümâyûnumuz tahrîr olunup dergâh-ı mu'allâm çavuşlarından kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Mustafa Çavuş *zîde kadruhû* irsâl olunmuşdur. Vusûlünde gerekdir ki cibilletinizde merkûz ve zâtınızda mermûz olan vüfûr-ı sadâkat ve ittihâd ve kemâl-i irâdet-i karâr-dâdınız muktezâsınca bu haber-i meserret-eserin istimâ'ından tahsîl-i envâ'-ı sürûr ü neşât ve tekmîl-i esnâf-ı hubûr u inbisât eyleyesiz ki inşâallâhu te'âla eyyâm-ı devlet-i adâlet-makrûn ve hükâm-ı hilâfet-i inâyet-meşhûnumuzda fevka'l-me'mûl sürûr u safâya vâsıl ve sadâkat ve ihlâsınıza mukâbil dâire-i ahd u misâka dâhil olup mâbeynde düstûru'l-amel olan ahidnâmelerde mastûr olan vech üzere mâdâm ki tarafınızdan şerâit ü levâzım-ı mu'âhede vü musâlaha ri'âyet oluna taraf-ı bahrü's-şeref-i hüsrevânemizden mer'î tutılmak mukarrer mülâhaza oluna. Tahrîren fî evâsıt-ı Zi'l-kâ'detü's-şerîfe sene isnâ ve selasîn ve elf mine'l-hicreti'n-nebeviyye aleyhi efdalü't-tahiyye.

Be-makâm-ı Kostantiniyye el-mahrûse

Belge No: 1297

Belgenin Özeti: Sultan Murad'ın tahta geçtiği haberini Venedik'e ulaştırmakla görevlendirilen Mustafa Çavuş'un bu husustaki mektubu.

Hüve

Kadîmü'l-eyyâmdan berü hânedân-ı sa'âdet-âşiyân-ı Osmâniyânile cenâb-ı celâlet-me'âbınız mâbeyninde dâimâ hüsn-i sadâkat ve istihkâmile hırâset ü sıyânet olunan muhabbet ü meveddet ve ittifâk ü ittihâda binâen her asır ve zamânda ol serîr-i saltanat-ı sultânî ve taht-ı ferruh-baht-ı hakânî üzere izz ü ikbâl ve sa'âdet ü iclâlile müte'âkib olan kudretlü ve azametlü pâdişâhların cülûs-ı sa'âdet-me'nûsları haberi ol

atabe-i aliyye hakkında cânib-i şerîfinizden vücûda gelen asâr-ı muhabbet ü meveddet ve sadâkat-kalibınız muktezâsınca cenâb-ı devlet-me'âbınıza ve cümle ol südde-i seniyye ile musâfât ve muvâlât üzere olan selâtîn-i izâma tebşîr ve teciyz(?) olunması âdet-i kadîme ve kânûn-ı müstedîme olmağın hâliyâ sa'âdetlü ve azametlü yeni pâdişâhımız Sultân Murâd bin Sultân Ahmed Hân ol serîr-i saltanat ve evreng-i âlî-baht üzere es'ad-ı sâ'âtde cülûs etdikleri haberin cenâb-ı rıf'at-me'âbınıza ve bu cümle âkil ve dâna dîvân beglerine beşâret ve i'lâm olunması hidmetiçün bu ednâ kullarını ikinci def'a ta'yîn idüp irsâl etdiler. İmdi zikr olunan pâdişâh-ı sa'âdet-dest-gâhımız hâliyâ on beş yaşında bir selîmü'l-bâl ve hucceste-hisâl âkil ve dâna pâdişâh olup ve vâlide-i kerîmeleri Kösem Sultân ki sâbıkân merhûm ve mağfûr-lehu Sultân Ahmed'in gâyetde mu'teber ve makbûlesi olmağın anı nikâhıyla ta'zîmen tezevvüc idüp anunla hâliyâ merkûm yeni pâdişâhımızdan gayrı Sultân Selîm ve Sultân Orhan nâm iki sagîr oğulları dahi hâl-i hayatda olup zikr olunan vâlide sultân kemâl mertebe tedbîr ve tedârik ve ahlâk-ı hamîde ile güzîde-i nisvân olmağın ümîz ve i'tikâdımız budur ki bu tahta geçen veled-i kebîrleri devletlü pâdişâhımızın eyyâm-ı sa'âdet-encâmalarında cümle re'âyâ vü berâyâ asûde-hâl ve kapuhalkı dahi taht-ı eyâletlerinde muntazamü'l-ahvâl olup şimdiye dek ol der-devletle hâlis ve muhlis dostlukda sâbit-kadem olan selâtîn-i izâmile ba'de'l-ân dahi inşâallah kemâl-i sadâkatile muhabbet ü meveddet ve ittifâk u ittihâda kemâ-yenbagî müdâvemet olunup ziyâde bu husûsda ne denilmek lâzımise bu sunılan nâme-i hümâyûnun ve vezîr-i â'zam hazretlerinin mektûb-ı mergûbları mazmûnundan mufasssâlan ma'lûm-ı şerîfiniz olur.

Belge No: 1301

Belgenin Özeti: Venedik doju tarafından Valide Sultan'a yazılan tehniye mektubu.

Devletlü ve sa'âdetlü ve azametlü Vâlide Sultân hazretlerinin cenâb-ı celîlü'l-kadr ve azîmü's-şânlarına bi-avnillahi'l-meliki'l-mennân Venedik ve sâir memâlikin doju olan Françesko Kontarini cânibinden şerâif-i tahiyyât-ı sâfîyât-ı meveddet-âyât ve letâif-i ta'zimât ve afiyât-ı meserret-gâyât ithâfından sonra inhâ-i muhlis-i bî-iştibâh oldur ki,

İrâdet-i (...?) sâhibü'l-izze ve'l-ikbâl oğulları Sultân Murâd Hân sâ'ât-i sa'îdde ol taht-ı ferruh-baht-ı sultânî ve serîr-i saltanat-ı Osmânî üzere cülûs etdikleri haberinden hâtırımıza müstevlî olan behcet ü sürûr bundan akdem cenâb-ı azamet-me'âblarına tahrîr

olunan nâme-i ferhat-nümâmızla ayân ü beyâna gelmiştir. Lâkin hâliyâ cenâb-ı sadâkat-me'âbımız savbına nâme-i hümayûn-ı pâdişâhî ile zikr olunan cülûs-ı izzet-me'nûsları tebşîri için irsâl olunan kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Mustafa Çavuş bendeleri ol derdevlete mürâca'at etmegün yine tekrâr beşâset-kalıbımız katlarında inşâr olunması câiz ve vâcib görünüp zât-ı memdûhü's-sıfâtları ol gelen ilm ü adâlet ve âşiyân-ı re'y ü ma'rifet olan bir pâdişâh-ı âlî himmetin vâlîde-i kerîmesi olmağla müceddeden şerâit-i tehniye-i saltanat-ı sa'îde derûn-ı dilden cârî ve mü'eddî kılınup cenâb-ı azamet-me'âblarına müte'allik olan fi'l-cümle umûr ve levâzımâtta âsâr-ı meveddet-i bî-illet ve nişâne-i ihlâs ve sadâkatimiz sâdır ve mütebâdir olması mukarrer mülâhaza-i âlî buyurıla. Mukâbelesinde sâbıkâ merhûm ve mağfûr hüdâvendigâr-ı â'zam ve emcedleri Sultân Ahmed Hân zamânında cânibimize mensûb umûr ve eşyâda kemâl-i himmet ve mürüvvetleri muktezâsınca baylosumuz üzerinden nazar-ı inâyet ve himâyetleri dirîğ olmadığı gibi hâliyâ ferzend-i ercümendlerinin dahi eyyâm-ı saltanat ve hengâm-ı eyâletlerinde kemâl-i hulûs ve sadâkatimize lâayık ve müstahakk olan eltâf-ı kerîmeleri intişârına yine kezâlik müdâvemet olunması ümîz ve i'tikâdımız olmağın cânibimizden dahi dâimâ ol serîr-i saltanata lâayık olan âsâr-ı ikrâm ü ihtirâm ve alâim-i ihlâs ve ihtisâsımız her mahall ü zamânda ayân ü beyâna gelmesi bâbında tereddüd ve iştibâh buyurılmaya ve ne denilmek lâzım ise tehniye-i cülûs-ı püser-i sa'âdet-perverleri için elçi ta'yin olunan Simon Kontarini Kovalir Perkorator [Simon Contarini Cavaliere Procuratore] nâm mükerrerem ve muhterem begzâdemiz vardıkda huzûr-ı pâdişâhîde ale't-tafsîl takrîr ü beyân ider. Bâkî ömr ü devlet dâim ve kâim medîd ve sa'îd bâd. Tahrîren fî gurre-i şehir-i Mart an-târîh-i Îseviyye sene 1624 (...?)

Ol mihr-i şehir-i adâlet ve fahr-ı silsile-i

Belge No:1303

Belgenin Özeti: Venedik doju tarafından Sultan IV. Murad'a yazılan tehniye-nâme.

Cenâb-ı saltanat-me'âb kudret ve azamet-nisâb münevverü'l-muzahher Sultân Murâd Hân ki Türkistân ve Rumeli ve Arabistan ve Acemistan ve Mısır ve Şam ve sâir vilâyetlerin mükerrerem ve muhterem pâdişâhıdır bi-avnillahi'l-meliki'l-mennân Venedik ve sâir memâlikin doju olan Françesko Kontarini cânibinden cenâb-ı azamet-me'âblarına inhâ olunan oldur ki,

Emmi-i büzürgvârları Sultân Mustafa Han tav' u rızâsıyla ihtiyâr-ı sükûn ve inzivâ idüp cenâb-ı saltanat-me'âbları devlet ü ikbâl ve sa'âdet ü iclâlile ber-mûceb-i iktizâ-i irâdet-i ilahî ol serîr-i saltanat-ı şehin-şâhî üzere cülûs idüp zimâm-ı temellük-i memâlik-i Osmâniyye dest-i ferruh-bahtlârına teslîm olunduğı haberin ol bâb-ı sa'âdetde sâkin olan baylosumuz bu cânibe i'lâm etdükde zât-ı ferhunde-i melikü's-sıfâtlarında merkûz olan evsâf-ı cemîle ve hüsn-i himmet ve adâlet katımızda ayn-ı be-aynîyle(?) müşâhede ve mülâhaza olunmağın an-kadîmü'z-zamân ecdâd-ı izâmlariyle mâbeynimizde mü'ekked ve müşeyyed olan şerâit-i muhabbet ü meveddet cânib-i hümayûnlarından dahi kemâ-yenbagî hirâset ü siyânet olunması bâbında tereddüd ve iştibâhımız olmamağın istimâ'ından hâtırımıza mevsûl olan nüzhet ve neşât bundan akdem nâme-i ferhat-nümâmızla cenâb-ı celâlet-me'âblarına inhâ olunup kavâid-i tehniye-i saltanat-ı sa'îde derûn-ı dilden cârî ve mü'eddî kılınmışdır. Lâkin hâliyâ kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Mustafa Çavuş bendeleriyle irsâl olunan nâme-i hümayûn-ı sa'âdet-makrûnları mütâla'asından ve dahi merkûm bendeleri ağzından zikr olunan muhabbet ü meveddet kemâ-kân mukarrer ve mü'ekked olduğı ve dahi dâimâ cânibimizden sudûr ve zuhûra gelen hulûs-ı bâl ve sadâkat-ef'âlimiz iktizâ etdüğü üzere cânib-i hümayûndan dahi dâimâ âsâr-ı himmet ve mürüvvetleri izhâr olunması ma'lûm ve mefhûmumuz olmağın sâbıkâ kesb olunan behcet ü sürûrumuz hâliyâ fevka'l-derece terakkî bulup bu bâbda nişân-ı âlî-şânlarına lâyük ve sezâ-vâr olan hamd ü senâ hüsn-i âdâbile tekmîl ve edâ kılındıktan sonra mukâbelesinde cânibimizden dahi an-kadîmü'l-eyyâm re'âyâ-yı memâlik-i cânibeynin vüs'at ü menfa'at ve emn ü refâhetleri bâbında sarf olunan ikdâm ve ihtimâm eyyâm-ı sa'âdet-encâmalarında dahi kemâl-i sadâkat ve istihkâm ile bezl olunup cenâb-ı sa'âdet-me'âbları hakkında vücûda gelen her ahvâl-i behcet-âmâlin istimâ' ve ıttılâ'ından hâtırımıza safâ-i küllî müstevlî olması mukarrer mülâhaza-i âlî buyurıla. Ve ziyâde ne denilmek lâzım ise tehniye-i cülûs-ı sa'âdet-me'nûsları için elçi ta'yîn olunan Simon Kontarini Kovalir Perkorator [Simon Contarini Cavaliere procuratore] nâm yarar ve nâmdâr begzâdemiz vardıkda cenâb-ı hümayûnlarına ale't-tafsîl takrîr ü beyân ider. Bâkî eyyâm-ı ömr ü saltanat medîd ve sa'îd bâd.

Belge No: 1305

Belgenin Özeti: Sultan IV. Murad'ın tahta geçmesiyle Venedik ve Osmanlı Devleti arasındaki dostluk ilişkilerinin devam etmesi hususunda Venedik dojunun Veziriazam Ali Paşa'ya yazdığı mektup.

Hüve

Bi-avnillahi'l-meliki'l-Vehhâb Venedik ve sâir memâlikin doğı olan Françesko

Kontarini

M

Cenâb-ı sadâret-me'âb sa'âdet-nisâb mümeħhid-i bünyânî'd-devleti ve'l-ikbâl ve müşeyyid-i erkânü's-sa'âdeti ve'l-iclâl sâhibü'l-izze ve'l-tevkîr menba'ü'r-re'y ve'l-tedbîr devletlü ve mürüvvetlü ve muhabbetlü dostumuz Vezîr-i â'zam Ali Paşa hazretleri kâme-yâb-ı şerâif-i tahiyyât-ı sâfiyât-ı muhabbet-âyât ve letâif-i ta'zîmât ve âfiyât-ı meveddet-gâyât ithâfından sonra inhâ-i muhibb-i bî-riyâ oldur ki,

Kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Mustafa Çavuş ile irsâl olunan nâme-i hümayûn-ı pâdişâhî ile mektûb-ı muhabbet-üslûbları sâ'at-i sa'îdde gelüp vâsıl olup mazmûn-ı meserret-meşhûnunda kudret ve azamet-mekân ve şevket ve celâlet-âşiyân Sultân Murâd bin Ahmed Hân ol serîr-i saltanat-ı sultânî ve taht-ı ferruh-baht-ı Osmânî üzere bi's-sa'âdet ve'l-ikbâl cülûs idüp vâlî-i vilâyet-i âbâ-i kirâm ve vâris-i re'y ü tedbîr-i ecdâd-ı izâmları olduğı itilâ' olunduğundan mâ'adâ mâbeynimizde mü'ekked ve müşeyyed olan kadîmî dostlukda ale'l-istihkâm müdâvemet ve mukâvemet olunması bâbında cenâb-ı pâdişâhîden zuhûra gelen âsâr-ı himmet ve mürüvvet ve hazret-i kerîmü's-şânları tarafından sudûra gelen alâim-i muhabbet ü meveddet el-hakk cibillet-i latîflerinde merkûz olan re'y ü tedbîr ve tedârike beyyine-i sarîha olmağın mutâla'asından hâtırımıza fevka'l-had sürûr u hubûr müstevlî oldu. İmdi zikr olunan ahlâk-ı hamîdeleri hasâil-i memdûhü's-şemâilleri iktizâ etdüğü rağbet ve i'tibâr zât-ı ferhunde-sıfâtların ol makâm-ı âlî-rıf'ata lâayık ve sezâ-vâr idüp husûs-ı merkûmda cânib-i şerîflerinden hakkımızda izhâr ve inşâr olunan hüsn-i himmet ve eltâflarına lâayık olan hamd ü senâ derûn-ı dilden edâ kılındıktan sonra mukâbelesinde cânibimizden dahi dâimâ ol südde-i seniyye ile mâbeynimizde mûna'kid olan şerâit-i muhabbet ü meveddet hulûs-ı bâlile hirâset ü sıyânet olunup ol hânedân-ı ebed-peymân ile her asır ve zamânda peymânımız ebed ve cenâb-ı hümayûnlarile sâdikâne ittifâk ve ittihâdda niyetimiz muhalled olduğuna tereddüd ve iştibâh buyurulmaya. Bâkî ömr ü devlet müstedâm ve müstahkem bâd. Tahrîren fî gurre-i şehir-i Mart sene 1624.

Belge No:1308

Belgenin Özeti: Zimmî Serkiz veled Kaçeder'in Venedik'te ölmesi ile kardeşi Agob'un terekesini almak için vekil atandığına dair Merzifon Kadısı Abdülkadir bin Hoca Hasan'ın hücceti.

Hüve

Dâ'î-i tastîr-i vesîka-i enîka ve bâ'is-i tahrîr-i varaka-i nemîka oldur ki,

İş bu sâhib-i kitâb-ı sıhhat-nisâb hâl[î] an[î]-l-jirtiyâb kasaba-i Merzifon mahallâtından Kablan Mahallesi sâkinlerinden kefare tâifesinden Agob veled-i Kaçeder veled-i Kirkor meşhûdun-bih âti'l-beyân vech üzere meclis-i şer'-i şerîfde da'vâ-yı sahîha-i şer'îyye ile mesbûk istişhâd-ı şer'î sudûrundan sonra udûl-i müslimînden el-Hâc Hasan bin el-Hâc Ca'fer ve el-Hâc Hîbetullah bin Musa Çelebi nâm kimesneler nakl ve tahvîl içün mahall-i cerh ve ta'dilde edâ-i şehâdet-i şer'îyye idüp kasaba-i mezbûrede mahalle-i mezkûreden olup ticâret üzere olan zimmî Serkiz veled-i Kaçeder Venedik'de mürd olup verâseti li-eb ve ümm karındaşları mezbûr zimmî Agob'a ve zimmî Müyesser'e ve zimmî İsa'ya münhasıra olup mezkûrlardan gayrı vâris-i ma'rûfları olmayup mürd-i merkûmun verâseti bunlara maksûredir, bu minvâl üzere şâhidlerüz şehâdet dahi ideriz didiklerinde şehâdet-i da'vâda tetâbuk ve min-haysü'l-lafz ve'l-ma'nâ tevaffuk olup şerâit-i kabûl-i şahâdet bi-tamâmihâ ri'âyet olunup şehâdetleri makbûle ve rütbe-i i'tibâr-ı kabûl ve mevsûle kılındıktan sonra mezkûrân zimmî Müyesser ve zimmî İsa li-eb ve ümm karındaşları ve mesfûr zimmî Agob mürd-i mezkûr terekesinden kendülerine intikâl iden mâl-ı mevrûselerini kabz ve îsâle vekîl-i şer' kılup bi'l-muvâcehe mezbûr zimmî Agob dahi vekâleti kabûl ve der-uhde etdikden sonra hakîka[t]ü'l-hâl ve masdûkatü'l-makâl ba'de'l-ibtihâl âlî-cenâb a'lemü'l-ulemâi'l-mütebahhirîn efdalü'l-fudalâil-müteverri'în yenbû'ü'l-fazl ve'l-yakîn bi'l-fî'il mahmiyye-i İstanbul efendisi *zîdet fezâilehu* hazretlerinin huzûr-ı şerîflerine ve bu kitâb vusûl bulan hükkâm-ı zevî'l-ihtirâm ve nüvvâb-ı (....?) veffakallâhu te'âlâ bi's-sıdk-ı ve's-savâb cânib-i âlîlerine inhâ olundu. Lede'l-vusûl me'mûldür ki in'âm bi'l-kabûl ve amel bi'l-medlûl buyurulmak ile indallâhi'l-meliki'l-gafûr musâb ve me'cûr olalar. Tahrîren fî evâil-i şehri Cemâziye'l-ulâ sene selase ve selâsîn ve elf.

(...?) Abdülkâdir bin el-Hâce Hasan kâdî-i Merzifon

Şuhûdü'l-tarîk

Abdülkerîm bölükbaşı (...?) // Zimmî Aranis veled-i Erninim

Belge No: 1309

Belgenin Özeti: *Venedik ile Osmanlı Devleti arasında Makarska İskelesi'nde tuz satılması için anlaşma sağlanmış olmasına rağmen, Venedik'in İspilit İskelesi'nde tuz satışına başlaması ile Makarska İskelesi'nin önemini yitirmesi sonucu İspilit'teki tuz satışının durdurulması konusunda Bosna beylerbeyi Bayram Paşa'nın Venedik doju Francesco Contarini ve beş beylerine pençeli mektubu.*

Pençe

İftihârü'l-ümerâi'l-milleti'l-Mesîhiyye muhtârü'l-küberâi'l-firkai'l-İseviyye kadîmî dostumuz Venedik doşdı ve beş begleri *hutimet avâkıbuhûm bi'l-hayr* kibeline dostluğa lâıyk selâmlar iblâğ olundukdan sonra dostâne inhâ olunan oldur ki,

Mâ-tekaddümden berü bu âna gelince Makarska İskelesi'nden tuzunuz fûrûht olunagelüp ve müstevfî tuz yetiştirmeğe şart ve ta'ahhüdünüz olmuş iken bu def'a ahdinize mugâyir İspilit İskelesi'nde tuzhâne açup fûrûht olunmağla ve Makarska İskelesi'ne tuz varmamağla Makarska İskelesi'nin battâl kalmasına ve azametlü pâdişâh-ı âlem-penâh hazretlerinin mukâta'a mâlına küllî gadr ve noksân müterettib olmasına bâ'is olup zıkr olunan Makarska İskelesi'nde üslûb-ı sâbık üzere tuzunuzu fûrûht idüp ahd ü şartınıza mugâyir İspilit İskelesi'nde tuzhâne açdırmayasız ve şevketlü pâdişâhımız hazretlerinin Makarska mukâta'asını bir vechile ibtâl etmeyesiz ve mâl-ı pâdişâhiye gadr ve zarar etdirmeyesiz. Şöyle ki bundan sonra İspilit İskelesi'nde tuz fûrûht oluna ve tuzhâne kapanmaya ve Makarska'ya tuz gelüp üslûb-ı sâbık üzere Makarska'da fûrûht olunmaya vâki' hâl devletlü pâdişâhımız hazretlerine arz olunur, ana göre ber-karâr-ı sâbık tuzunuzu Makarska İskelesi'nde fûrûht itdirüp dostluğa lâıyk olduğı üzere amel idüp ahd ü şartınızı yerine getüresiz. Tahrîren fî evâsıt-ı Recebü'l-mürecceb sene selâse ve selâsîn ve elf.

Be-medîne-i Saray el-mahrûse.

Belge No: 1313

Belgenin Özeti: *Venedik dojunun tehniye mektubunun alındığına, balyosun dostluk talebinin hoş karşılandığına, devletin dostluk edene de düşmanlık edene de karşılığını vereceğine dair Mehmed Paşa'nın Doj Francesco Contarini'ye pençeli mektubu.*

Hüve

Pençe

İftihârü'l-ümerâi'l-izâmü'l-İseviyye muhtârü'l-küberâi'l-fihâm fî'l-milleti'l-Mesîhiyye muslih-i masâlih-i cemâhîrû't-tâife'n-Nasrâniyye sâcid eyzâli'l-haşmet ve'l-vakâr sâhib-i delâili'l-mecd ve'l-iftihâr Venedik doğı *hatemallahu te'âlâ avâkıbuhû bi'l-hayr ve'r-reşâd ve ahsene ileyhi sebîlü's-sevâb ve's-sedâd* kıbeline hükkâm ve mülûk-ı marziyyetü's-sülûk mâbeynlerinde cârî olan üslûb-ı mergûb üzere da'vât-ı lâıyık ve tahiyyât-ı fâika ihdâsıyla inhâ-yı musâdakat ikâ oldur ki,

El-hâletü hâzihi â'zam-ı selâtîn-i zamân ekrem-i havâkîn-i devrân hâdimü'l-haremeynü's-şerîfeyn sultânü'l-berreyn hâkânü'l-bahreyn sa'âdetlü ve azametlü ve şevketlü pâdişâhımız *e'azzellahu ensârehu vezâ'if-i iktidârehu* hazretlerinin devlet ü ikbâl ve sa'âdet ü iclâl ile vâki' olan cülûs-ı hümayûn-ı sa'âdet-me'nûslarını tehniyeten mukaddemâ mâbeynde mün'akid olan libâs-ı muhabbet-i kadîme tahrîr ve keyd ü mekr-i zamâne ile küsüste olan rişte-i musâlahayı bend ve teşyîd için gönderdiğiniz muhabbetnâmenüz kıdvetü'l-ümerâi'l-milleti'l-Mesîhiyye atabe-i aliyye-i hüsvânîde olan baylosunuz () yedinden bize vâsıl olmağla tercümesi lâıyık-ı dîn ü devlet olan vech üzere rikâb-ı hümayûn-ı hüdâvendigârîye arz olunup ve bize gönderilen mektûbunuzun dahi mefhûmı tamâmca ma'lûm olmuştur. Azametlü pâdişâhımızın âsitân-ı muhalledü'l-erkân ve dûd-mân-ı müşeyyidü'l-bünyânlarına izhâr-ı hulûs-ı muhabbet masûnü'z-zevâl idüp sulh u salâhı ricâ eylemişsiz. Ve baylosunuz vekîliniz olup kelâmı bi'z-zât kendü kelâmınız olduğın yazmışsiz. İmdi eger size ve eger cemî' memâlik-i mahrûse-i Osmâniyye'de olan pâdişâhân-ı sâhib-i temekkîn ve hüsvân-ı taht u nigîne mahfî ve pûşîde degildir ki Devlet-i Osmâniyye'de ilâ hâze'l-ân sadr-nişîn-i müşîr-i sultânî ve sâhib-i temekkîn müttekâ-i sâhib-kırânî olan pâdişâhân-nişîn ve şehin-şâhân tahtının pâ-yı izzet-me'âbları dosta ve düşmana küşâde ve simât-ı berr ü nevâl lutf u ihsânları âşinâ ve bîgâneye hâzır u âmâde olup dostluk arz idenlere hüsn-i mu'âmele pîşeleri ve düşmanlık izhâr idenlere cezâ vü sezâ dâimâ endişeleri olup dostlara dostluk merâsimi ve düşmanlara düşmanlık levâzımın (...?) ve izhârda yorulmamışlardır. Mektûbunuzun mefhûmı üzere baylosunuzu getürdüp tamâm söyledüp kelâm tamâm oldukdan sonra vekâlet-i mutlakamız hasebiyle ibadullah fukarâsının emn veistirâhati için ma'kûl ve ukalâ katında makbûl ba'zı mertebe sulhe rızâ virilüp baylosunuzun cevâbına havâle

olunmuştur. Hakk subhânehu ve te‘âlâ hazretlerinden ümîd-i vâsık ve ricâ-yı sâdıkımız oldur ki kavlimizi ve fi‘limizi rızâ-yı şerîfeye muvâfık idüp harekât ve sekenâtımızı ümmet-i Muhammed’e ve cemî‘-i ibâdullaha nâfi‘ ve hayr-ı mahz eyleye. Baylosunuzun mektûbunda ahvâl ma‘lûmunuz olup kendünize ve memleketinize nâfi‘ olanı mülâhaza idüp ana göre amel eylesiniz. Ve’s-selâm alî min ittiba‘ el-Hüda.

Be-medîne-i Kostantiniyye el-mahrûse.

Belge No: 1316

Belgelerin Özeti: Civan Kontarin'in [Giovanni Corner] Bosna beylerbeyi Murtaza Paşa'ya ticarete zarar veren durumun ortadan kaldırılmasına dair yazdığı mektubun müsveddesi.

Hüve

Bi-avnullahi'l-meliki'l-Vahhâb Venedik ve sâir memâlik doğı olan Civan
Kontarin

Cenâb-ı devlet-me‘âb rıf‘at-nisâb hüdâvend-i mükerrerem ve yegâne-i mufahham dostumuz Bosna beglerbegisi Murtaza Paşa hazretleri kâme-yâb-ı tahiyyât-ı sâfiyât muhabbet-encâm ve letâif-i teslimât ve âfiyât-ı meveddet-hitâm ithâfından sonra inhâ olunan oldur ki,

Vücûd-ı mevcûd olan hüsn-i tedbîr ve tedârike binâen ol vilâyete vâlî (kelimenin üstü çizilmiş) ef‘âl-i hamiyet ve a‘mâl-i cemîleniz katımızda ma‘lûm ve mefhûm olmağın hâliyâ bu varaka-i vedâd ile şehrimiz a‘yânından birü İspilit İskelesi’nde piryor olan kıdvetü’l-emâsil ve’l-akrân Markontonyo Velutello nâm mu‘temedün-aleyh kimesne ol cânibe irsâl olundu. Vusûl buldukda ma‘lûm-ı şerîf ola ki cenâb-ı sadâkat-me‘âbımız cânibinden re‘âyâ-i tarafeyne vüs‘at ve menfa‘at îcâd ider fi’l-cümle umûr ve ahvâlde dâimâ ikdâm ve ihtimâmdan taksîrât olunmayup mukâbelesinde Bosna vilâyetinde ticâret üzere olan re‘âyâ ve berâyâmıza bir gûne oligelen ihânet ve te‘addîden hâtırımıza müstevlî olan küdüret ve elem hâric-i ihâtâ-i tahrîr ve beyândır. Zîrâ zikr olunan vaz‘ u hareket mâbeynimizde olan muhabbet ü meveddete ve sulh u salâha ve hatta cânibimizden hemîşe tüccâr-ı müslimîn hakkında sudûr ve zuhûra gelen hüsn-i himâyet(?) ve eltâfa muhâlif olduğundan ma‘âdâ inkıtâ‘-i umûr-ı ticârete sebep olmağın mâl-ı mîrîye külliyyen kesr u noksân ve alâik-i memâlik-i tarafeyne ve ahâlî-i vilâyete her vechile zarar u ziyâna bâ‘is ü bâdî olduğu herkese ayân ü beyândır. İmdi ricâ ve istid‘â

olunur ki mâbeynimizde olan kadîmî dostluğa binâen ile'l-ân nâ-hakk yere vaz' olunan bedâyi'î ve mevânî'î kuvvet-i kâhirenizle def' ü ref' idüp re'âyâ-i cânibeynin istimâlet-i hâtırı için hüsn-i himmet ve adâletiniz mebzûl ve menşûr buyurıla. Ve dahi sâir umûr ve levâzımâtdan zikr olunan Velutello huzûr-ı şerîfinizde takrîr etdüğü kelimâta i'timâd ve i'tikâdınız şâmil olup mercû ve me'mûldür ki hakkında vücûda gelen iltifât ve i'tibârımız iktizâ etdüğü üzere mûmâ-ileyh âdemimiz cânibinden umûr ve eşyâda inâyet ve himâyetiniz dirîğ buyurulmaya ki bu husûsda sudûra gelen hüsn-i himmet ve mürüvetiniz levh-i dilde mastûr olup cânibimizde dahi cenâbınıza müte'allik umûrda asâr-ı muhabbet ü meveddet ve sadâkat-kalıbımız izhâr olunması mukarrer mülâhaza-i şerîf oluna. Bâkî ömr ü devlet mezîd ü sa'îd bâd. Tahriren fî 3 şehri Filvaros an-târîh-i Mesîhiyye sene 1624 bi'l-hayr.

[Arkada:] Bosna Paşasına tahrîr olunmuşdur.

Belge No: 1317

Belgenin Özeti: *Bosna beylerbeyinin, dojun mektubunu aldığını, Zadre prevoduru olan Venedikli'nin bölgede fitne ve fesat çıkardığını, tüm sınır yetkililerinin bu durumdan şikayetçi olduğunu ve buna sebep olanların cezalandırılması gerektiğini belirttiği pençeli mektubu.*

Hüve'l-Mu'în

Azametlü ve şevketlü ve haşmetlü ve kuvvetlü ve mürüvvetlü ve nusretlü ve adâletlü pâdişâh-ı zillullah ve şehin-şâh-ı âlem-penâh e'azzellâhu ensârehû ve ebed-a'vânehu hazretlerinin kadîmî dostı ve hayr-hâhı olup emsâlinden devletde yektâ ve akrânından sa'âdetde bî-hemtâ olan devletlü ve meveddetlü ve her hürmete lâıyk izzetlü ve muhabbetlü dostumuz ve konşumuz Venedik ve tevâbi' memâlikin dojdı ve mâliki hutimet avâkıbuhû bi'l-hayr cânib-i devlet-nisâblarına evvelâ dostluğa lâıyk selâmile senâ ve konşuluğa müstahakk olan muhabbet ü meveddet edâ ve ithâf olundukdan sonra inhâ-i dostâne budur ki,

Hâliyâ bu sâfî dostunuza İspilit İskeleyi'nde piryor olan fahre'l-akrân Markontonyo Velutello [Marcantonio Velutello] nâm mu'temedün-aleyh âdeminiz yediyle mektûb-ı mu'tâdları vâsıl ve mefhûmı bi't-tamâm ma'lûm-ı devlet-hâhları olmuştur. Cenâb-ı sadâkat-me'âbları tarafından re'âyâ ve berâyâ-yı cânibeyne nef' ü hayr icâb ider umûr ve ahvâlde dâimâ ihtimâmda taksîrât olunmadığı ve bu câniblerde

ticâret üzere olanlara tecâvüz olunduğı işâret olunmuşdur. Taraf-ı sa‘âdet-me‘âba bu te‘addî haberi ne kadar küdüret virmiş ise bu sâdık dostunuza dahi bu yüzden i‘lâmınız artık zahmet virmişdir. Ol cânibden pâdişâh-ı dîn-i İslâm hazretlerine olan itâ‘at ve inkıyâda göre bu taraftan dahi dostluk ve konşuluk hakkın yerine getürmekde sa‘y ve niyetimiz sâdikânedir. Ve kadîmü’l-eyyâmdan mâbeynde mün‘akid olan sulh u salâh ve ahd u emâna muhâlif ve rızâ-yı pâdişâhiye mugâyir bir ferde vaz‘ u hareket ve tecâvüz itdirmek ihtimâli yokdur. Bu husûs için serhadd beglerine ve kapudan ve agalarına ne tabaka tenbîh ve te‘kîd olunduğı an-karîb mesmû‘-ı devletleri olur. Belki vilâyetde zarar-ı nâs olanları her kimler olurise birer semtile ele getürüp ve ahâlî-i memleketden fitne ve te‘addîlerin def‘ idüp ulu’l-emre adem-i itâ‘atleri sebebiyle hakâret ve siyâsetle hazf ve izâleleri mukarrer mülâhaza buyurıla. Cenâb-ı devlet-me‘âbın nâm-ı bülend-encâmı sadâkat ve istikâmet ile şâyi‘ olmağla bu sâfi i‘tikâdile hayr-hâhınız ve cân ü gönülden seviciniz ahidnâme-i hümayûn mücebince eger hudûd-ı kadîme icrâsı ve eger sâir sulh u salâh husûsı sâirden ziyâde ri‘âyet ve re‘âyâ ve berâyâyı sıyânet mukarrerdir. Ve der-devletden vârid olup âdeminiz yediyle irsâl olunan evâmir-i şerîfe manzûrumuz olmuşdur. Müceblerince amel ve hükm-i hümayûna i‘tibâr olunmak lâzımdır. Hilâf-ı sulh u salâh dostluk ve konşuluk üzere hâtırınıza elem ve zahmet virir şey itdirilmez. Ve eyâletimize dâhil olalı anın gibi bir ahvâl itdirilmemiştir. Ama hâlâ Zadre perivordori olan âdeminiz kendü hâlinde olmayup ve âkıbetin fikr itmeyüp dâimâ fitne vü fesâda sâ‘î olup nakz-ı ahde bâ‘is nice işler idüp âşikâre dörder ve beşer bayrak ile atlu ve piyâde cem‘ idüp harac-güzâr olan re‘âyâ fukarâsın nehb ü gâret ve katl-i nefis ve esîr idüp bî-hesâb tecâvüzlerinden kat‘-ı nazar hâlâ hilâf-ı sulh u salâh ve mugâyir-i rızâ-yı pâdişâhî Sedd[ü’l]-i islâm ile bu Şibenik kal‘aları mâbeyninde yeniden kal‘a binâsına şürû‘ idüp ve Kilis sancağında vâki‘ Petrovogore Nâhiyesi’nin havâs-ı hümayûn re‘âyâsın perîşân itdirüp mâl-ı mîrîye gadr ve noksân ve re‘âyâ fukarâsına bu vechile te‘addî ve hüsrân olmağla serhaddimiz ümerâsı ve kapudan ve ağaları ve sâir â‘lâ ve ednâsı arz u mahzar ve ziyâde feryâd etdiklerinden bâ‘is-i naks-ı ahd ve müceb-i fitne vü fesâd olan ahvâlden kasr-ı yed idüp men‘ olunmalarıçün Dîvân-ı Bosna tarafından mektûb gönderilmiş idi. Henüz cevâbı gelmemiştir. Bu makûle mevâdd bir bir ardınca zuhûr etmekle bu tarafın serhadlûsi dahi men‘ olunmak müşkildir. Egerçi şimdiye dek sulha mugâyir bir ferde bir kadem basmak ruhsat virilmemiştir. Ve hilâf-ı rızâ-yı hümayûn virilmek dahi ihtimâli yokdur. Tarîk-i sulhdan hâric her kimden vaz‘ u hareket sâdir olmuş bulunmuş ise haklarından gelinmiştir. Hâlâ serhaddimiz ümerâsı ve sâir ahâlîsiyle bu vechile sükûn üzere oldukları hüsn-i ihtiyârlarıyla degil gâyet bî-ihtiyârlıklarıdır. Bu husûsda bu

dostunuza serhadlerimiz tarafından nice sovk cevâblar gelmişdir. Lâkin cemî‘ zamânda söyletmeyüp ahd u emân ve and u peymân kemâ-yenbagî ri‘âyet ve her vechile mühimmât-ı ahdi siyânet eylemek geregi gibi himmet olunmuşdur. Ol taraftan dahi buna göre tenbîh ü ikdâm ve şekâvete sâ‘î olanlara cezâların virüp sâire ibret içün anın gibinin hazfı vâcibdir. Ve mûma-ileyh âdeminiz ile her ne ki sipâriş ve işâret olunmuş ise derûndan istimâ‘ idüp mâdâm ki ol taraftan naks-ı ahdi mûceb bir ahvâl zâhir olmaya bu taraftan itdirilmeyüp evâmîr-i şerîfe mûcebince amel olunur. Sizlerden dahi me’ mûlûmüz budur ki şimdiye degin şâyî‘ olan hûb hasletiniz ve hüsn-i tedbîrinizi min-ba‘d ziyâde zuhûra getürmege himmet idüp bu dostunuza mûte‘allik her ne ahvâl zuhûr iderse iş‘âr ve işârete mevkûfdur.

Be-medîne-i Saray el-mahrûse.

Belge No: 1318

Belgenin Özeti: 1625 tarihli Ahidnâme-i Hümâyûn

Hüve

Hüvallahü’l-azîzü’l-ğaniyü’l-mu‘în

Nişân-ı şerîf-i âlî-şân-ı sâmi-mekân-ı sultânî ve tuğrâ-yı garrâ-yı cihân-sitân-ı hâkânî nefeze bi’l-avnî’r-Rabbânî hükmi oldur ki,

Şimdiki hâlde avn-i inâyet-i rabbânî ve meşîyyet-i hidâyet-i sübhânî mukareneti ile ben ki sultân-ı selâtin-i cihân ve burhân-ı havâkin-i devrân tâc-bahş-ı hüsvân-ı rû-yı zemîn Sultân Murad Hân ibn-i Sultân Ahmed Hân ibn-i Sultân Mehmed Hân ibn-i Sultân Murâd Hân ibn-i Sultân Selîm Hân ibn-i Sultân Süleyman Hân ibn-i Sultân Selîm Hân’ım. Hâlâ mefâhirü’l-ümerâi’l-izâmî’l-İseviyye merâci’ü’l-küberâi’l-fihâm fî-milleti’l-Mesîhiyye Venedik doju olan Civane Kornaro [Giovanni Cornaro] ve sâir begleri *hutimet avâkıbuhû bi’l-hayr* dergâh-ı sa‘âdet-dest-gâhıma Simon Korontari Kavaliyer Purokorator nâm yarar ve mu‘temedün-aleyh begzâdeyi elçi ta’yîn idüp arz-ı sadâkat ve ihlâs eyleyüp merhûmûn cedlerim Sultân Süleyman Hân ve Sultân Selîm Hân ve Sultân Murâd Hân ve Sultân Mehmed Hân ve babam Sultân Ahmed Hân ve karındaşım Sultân Osman Hân *aleyhimü’r-rahmete ve’l-gufrân* zamânlarında dostluk ve mu‘âhede olduğı üzere Asitâne-i sa‘âdetimle olan sulh u salâh ve işbu ahidnâme-i hümâyûnda münderic olan şurût u uhûd kemâ-kân mukarrer olup müceddeden ahidnâme-

i hümâyûn virilmek bâbında istid'â ittikleri ecilden istid'âları hayyiz-i kabûlde vâki' olup bu üslûb üzere ahidnâme-i hümâyûn virile deyü hatt-ı hümâyûn-ı sa'âdet-makrûnumla fermân-ı âlî-şânım sâdır olmağın müşârûn-ileyh Venedik doju ile ve sâir begleri ile sulh u salâh mukarrer olup müceddeden ahidnâme-yi hümâyûn virilüp ve ahidnâmede mûnderic olan şurût u uhûd alâ vechi't-tafsîl beyân olunup işbu virilen nişân-ı şerîfimle ahd u emân müstahkem olup ve ahd-i hümâyûnum mukarrer ve mü'ekked olmasıçün yemîn iderim ki yeri ve gögi yaradan Hakk subhânehû ve te'âlâ hazretlerinin birliği hakkı içün mâdâm ki anlar tarafından ahde muhâlif iş olmaya benden dahi mu'ahede-i şerîfime mugâyir vaz' sâdır olmayup min-ba'd Venedik doju ve sâir begleri ile ve âdemleri ile ve deryâda ve karada iki cânibe müte'allik olan yerlerin ve vilâyetlerin halkı ile ve Akdeniz'de vâki' Tine nâm-ı diger İstendil cezîresi ve kal'asıyla ve sâir tasarruflarında olan cezîreler ve şehirler ve kal'alar ve burgazları ile sulh u salâh mukarrer olup ve bi'l-cümle Ayamarko'nun sancağına götüren kimesneler ile yaşdan ve kurudan el-ân tasarruflarında olan illeri ve köyleri ile şimdiye degin tasarruflarında olup ve şimden sonra kendü dîndaşlarından alacak yerleriyle ba'de'l-yevm aramızda olan dostluk ve barışıklık mukarrer olup ve Yanya Sancağı sınırında olan Parga nâm mevzi' ki sabikâ merhûm ve mağfûr-lehü Sultân Süleyman Hân *nevvarallâhu merkadehû* emri ile yakılup yıkılmış idi. Mezîd-i inâyetlerinden yine anlar cânibine tasarruf olunmasın emr idüp zikr olunan mevzi' kal'asıyla ve varoşı ile ve karyeleri ile ve hudûd ve sınırı ile merhûm ceddîm mûmâ-ileyh hazretleri inâyet eyledüğü üzere anların zabt u tasarruflarında ola. Ammâ mezbûr Parga ve âna tâbi' olan köylerde vâki' olan âdemleri denizden ve kurudan memâlik-i mahrûseme zarar u ziyân iderlerse Venedik begleri ol zarar u ziyânı tazmîn itdüreler. Ve anların muhkem haklarından geleler. Ve memâlik-i mahrûsemde olan sancakbeglerinden ve sûbaşılardan ve bi'l-cümle huddâm-ı encüm-ihtişâmımdan hiç ahad anların vilâyetlerine ve kal'alarına ve burgazlarına ve âdemlerine zarar u ziyân irişdirmeyeler. Ve eger cenâb-ı celâlet-me'âbıma müte'allik olan beglerden ve asâkir-i zafer-me'âsirimden anların vilâyetlerine ve kal'alarına ve burgazlarına ve âdemlerine zarar u ziyân irişdürürlerse vâki' olan zarar u ziyân fermân-ı şerîfimle yerine konılup dahl idenlerin haklarından geleler. Ve mezbûr beglerin bâzîrgânlarından ve âdemlerinden memâlik-i mahrûseme yaşdan ve kurudan kadirga ve gökeleri ve gayrı küçük gemileri ile mahrûse-i İstanbul'a ve Galata'ya ve diyâr-ı Arabistan'dan İskenderiye-i Mısıriyye ve Gelibolu'dan aşağı olan boğaza ve İnebahtı ve Preveze boğazlarına ve Moton limanlarına gaflet ile gelüp girmeyüp mukaddemâ dizdârlarına tenbîh eyleyüp icâzet ile gelüp girüp meger ki rüzgâr şiddet üzere olmağla furtuna olup veyâhûd anları levend kalitaları kovup

ol iskelelerden gayrı konacak yerleri olmayup zarûret ola ol vakit gelüp gireler. Eger mümkün ise tenbîh ideler ve gitmelü olıcak icâzetsiz gitmeyüp muhâlefet idenlerin haklarından geline. Anunçün Venedik beglerine töhmet olunmaya. Ve memâlik-i mahrûseminden deryâ yüzine giden gemiler ve kadırgalar ve donanmalar deniz yüzünde Venedik gemilerine buluşursa birbirine dostluk idüp zarar u ziyân itmeyeler. Anlar dahi fermân-ı şerîf ile deryâ yüzine çıkmış donanma ve kadırgalarına ve sâir deryâ yüzünde yürüyen gemiler ile buluşduklarında yelkenlerin indirüp dostlukların bildüreler. Ve eger yelkenlerin indirüp dostlukların bildirdikten sonra zarar u ziyân idecek olur ise eger gemi ve âdem ve esbâb ve davar ziyânîdir, her ne ise yerine konula. Hemçünân anların gemileri ve kadırgaları ve donanmaları dahi deniz yüzünde benim gemilerüme veyâhûd rençber gemilerine buluşurlar ise dostluk üzere geçüp zarar u ziyân itmeyeler. Ve eger gemiler ve âdemler ve esbâb ve davar ziyânîdir, her ne ise yerine koyalar. Ve eger ittifâk düşüp harâmî levend gemisine buluşup ol harâmî gemisi bunlara kasd idüp ceng ile harâmî gemisine bunlar gâlib olalar, hîn-i muhârebede helâk olandan gayrı ne kadar âdem esîr olup diri tutarlarsa aslâ katl itmeyüp bî-kusûr sağ ve sâlim südde-i sa‘âdetime îsâl ve irsâl ideler ki muhkem haklarından gelinüp bir vechile siyâset itdürürüm ki sâirlerine müceb-i ibret ola. Ve memâlik-i mahrûseminden donanına gemilerim ki bir tarafa sefere gide ve Venedik’e müte‘allik olmaya, Venedik donanması epsem kendü hâlinde dostluk üzere durup ve hareket itmeyüp varup kimesneye mu‘âvenet itmeye. Ve benim donanma-yı hümâyûnuma zarar u ziyân irişdürmesine sebep olmaya. Benimle düşmanlık üzere olan kimesnelerin donanmaların aralarına getürmeyeler ve anlara yârdım ve azık vermeyeler. Ve eger donanmalarından her kim bu emrime muhâlefet iderse eyledüğü yerde Venedik begleri muhkem haklarından geleler ki sâirlerine müceb-i ibret vâki‘ ola. Ve gayrı vilâyetin dahi barçalarına ve kadırgalarına ve gayrı gemilerine râst geldikleri vakit Venedik begleri kendü adalarına ve limanlarına ve hisârlarına sığdırmayup durgurmayalar. Tutmak mümkün olursa tutup mecâl vermeyüp haklarından geleler. Benim tarafımdan dahi ol vechile amel olunup gayrı vilâyetin harâmî barçaların ve kadırgaların limanlarına ve hisârlarına sığdırmayup tutmak mümkün olursa tutup mecâl vermeyüp haklarından geleler. Ve Venedik’den biri gelüp memâlik-i mahrûseminden bir kimesne ile satu-bazar idüp akçesin tamâm vimedinde hîle idüp kaçup giderse benim hükm-i şerîfimle varup taleb olundukda ol kimesne bulunursa rızkı sâhibine alıvireler. Ve memâlik-i mahrûseminden bir kimesne varup Venediklû’den biri ile satu-bazar idüp akçesin edâ itmeyüp kaçup gelürse sâbit olan hakkı alıvirile. Ve memâlik-i mahrûseminden bir kimesne borc idinse veyâhûd bir vechile müttehem olup gaybet eylese anunçün bir

günâhsız tutulmaya ve Venedik beglerine anuñcün töhmet olunmaya, meger ki anların memleketine varup dura. Benim cânıbmnden dahi ol vechile itdürile. Ve baylos kimi dilerlerse göndüreler. İsterlerse horandalarıyla gelüp mahrûse-i Kostantiniyye’de üç yıla karîb dura, tamâm olmadın gide, dilerse horandasız gele maslahat ne ise göre, üç yıl tamâm olmadın ol dahi gide anın yerine ol vechile biri dahi gele. Ve Venedik’den bir esîr kaçup memâlik-i mahrûseme gelüp Müslümân olursa ve sâhibi gelürse bin akçe virile. Sâhibi gelmeyüp vekîli gelürse akçeyi vekîline vireler. Eger küfrî üzere ise ol esîr aynî ile virile. Memâlik-i mahrûsemnden kaçup anlara varur ise eger Müslümân ise veyâhûd mürted oldu ise te‘allül itmeyüp elbette aynî ile kendüyi vireler. Ve eger küfrî üzere ise sâhibi veyâhûd vekîline bin akçe vireler. Eger Mağrib’in levend kalitaları ve gayrı yerlerin korsan kayıkları deryâdan ve sâir karadan olan harâmîler varup Venedik’e tâbî olan adaları ve gayrı yerlerini urup âdemlerini esîr idüp getürüp Rumeli ve Anadolu’da ve Mağrib’de ve sâir yerlerde satup veyâ kendüler kullanup bu makûle esîr her kimin elinde bulunursa bilâ-tereddüd ellerinden alinup Venedik beglerinin bayloslarına veyâ kâ’im-makâmlarına veyâ vekîllerine teslim ideler. Ve ol harâmî levend ele getirilüp muhkem haklarından gelinüp ve ol esîr Müslümân olmuş ise âzâd olup salıvirile. Ve ahidnâme-i hümayûn ve sulh u salâha muhâlif Venedik re‘âyâsını ba‘zı kimesneler esîr idüp ve elden ele kaçırmağla ihtilâle bâ’is olurlar imiş. İmdi sulh u salâh zamânında vâkî olan Venedik esîrleri her kimin elinde bulunursa Müslümân olmuş ise âzâd itdirile. Ve eger henüz küfrî üzere ise işbu ahidnâme-i hümayûn ve sulh u salâh mücebince Venedik baylosuna veyâ kendü ta‘yîn itdüğü âdemisine teslim itdirilüp min-ba’d ahidnâme-i hümayûna ve sulh u salâha muhâlif esîr itdirilmeyüp idenlerin haklarından gelinüp te‘allül ve bahâne itdirilmeye deyü vârid olan hatt-ı hümayûn mücebince nişân-ı hümayûn virilmegin kemâ-kân ol nişân-ı hümayûn mefhûmıyla amel oluna. Ve Venedik gemileri memâlik-i mahrûseme gelürken muhâlif yel çıkup ol gemi helâk olup ne mikdâr âdem kurtulursa âzâd oluna. Esbâbları kurtulursa sâhibine virile. Kapudan cânibinden ve âdemlerinden ve sâirlerinden kat‘â dahl olunmaya. Ve memâlik-i mahrûsemnden ol tarafa bir gemi varurken muhâlif yel çıka, ol gemi helâk olursa, Venediklû’den âdem kurtulursa anlara dahl olunmayup esbâbları sâhibine virile, kat‘â dahl u nizâ olunmaya. Ve eger memâlik-i mahrûsemnden şol yerlerden ki kadirga ve kayıkları ve gayrı gemiler deryâ yüzine çıkup gittikleri vakit ki kapudanım anlar ile bile olmaya, gemilerin re’îsleri kefillere virile ki varup Venedik memleketine zarar u ziyân iriştirmeyeler. Eger kefil virmedin giderler ise mücrim ve günâhkâr olalar, muhkem haklarından geliler. Ve eger kefil virdikden sonra zarar iderler ise ne zarar u ziyân olursa kefilleri vireler. Hemçünân

Venedik cânibinden dahi deryâ yüzine gemileri çıka, Venedik kapudanı bile olmaya, re'isleri muhkem kefillere virdikden sonra memâlik-i mahrûseme zarar u ziyân irişdirirlerse olan zarar u ziyânı kefilleri vireler. Eger keffilsiz giderler ise mücrim ve günâhkâr olalar, muhkem haklarından geline. Ve memâlik-i mahrûsemde bir harâc-güzâr veyâ bir âmil kaçup Venedik'e müte'allik kal'alara ve adalara varup temekkün itse kabûl olunmaya. Varan âdeme te'allül itmeyüp aynî ile vireler. Şöyle ki âdem öldürüp veyâhûd uğruluk idüp rızık getirür ise aynî ile vireler. Benim cânibimden dahi ol vechile itdürilüp ol taraftan âdem öldürüp veyâhûd uğruluk idüp rızık getirürler ise aynî ile vireler. Ve Venediklü'nün biribiri arasında nizâ'ları olsa baylosları âdetlerince dinleye, kimesne mâni' olmaya. Ve bir kimesnenin baylos ile nizâ'ı olsa şöyle ki südde-i sa'âdetimden mahrûse-i İstanbul'da ola, vâki' olan kaziyyesi Divân-ı âlî-şânımda istimâ' oluna. Ve lâkin ben sa'âdet ile sefer-i hümâyûnda bulunacak olursam anın gibi baylos ile vâki' olan münâza'a İstanbul muhâfazasıçün konulan hâkim huzûrunda kâdî ma'rifetiyle istima' oluna. Şöyle ki Venedik bâzîrgânları ile bir kimesnenin nizâ'ı vâki' olup kâdîya varalar ve Venediklü'nün kendü tercümânları hâzır olmayınca kâdî olan da'vâların istimâ' itmeye. Ammâ anlar dahi te'allül idüp tercümân hâzır değildir deyü avk itmeyüp tercümânların hâzır idüp eger tercümânları mühimm maslahatda ise gelince tevakkuf oluna. Ve baylos olanı âherin borcu içün kimesne rencîde itmeyüp muzâyaka virmeyeler ve nesne ödetmeyeler. Ammâ müdde'î olanlar medyûnların sâkin olduğu yere varup hâkimi ma'rifetiyle hakk ve adl üzere taleb oluna. Baylos dahi bu ahvâlin fasl olunmasın Venedik beglerine i'lâm ide. Ve Venedik'den İnebahtı ve Mora ve sâir memâlik-i mahrûseme bir bâzîrgân ki gele gayrı kimesne borcu içün ânı tutup incitmeyeler. Ve Venediklü bir bâzîrgân Burusa'ya veyâ bir gayrı yere gitmek isteye, baylosundan icâzetnâme almayınca gitmeyeler. Eger temerrüd idüp icâzetsiz gitmek isterse sûbaşı baylosa mu'âvenet idüp koyuvirmeye. Ve Venedik'den gelen gemilerin neftîleri memâlik-i mahrûsemde hidmete tutulmayup nice geldiler ise gemiler ile gideler. Ve Venedik'den gelüp temekkün iden kimesneler evlü olsun ergen olsun mâdâm ki gelüp gidüp rençberlik idüp memâlik-i mahrûsemde yerleşmeye varup gerü gide anlardan harâc taleb olunmaya. Ve Venediklü'nün ba'zı harâc-güzâr kâfirler ile nizâ'ları olup hîn-i da'vâda Venediklü şâhidler ikâmet iderlermiş. Hasm olanlar bu yer kâfirlerinden gerekdir deyü muzâyaka virüp Venediklü Nasrânîlerin şehâdetlerin kabûl eylemezlerimiş. İmdi cümle Nasârâ millet-i vâhide olduğu ecilden gerekdir ki anların eger kefare ile nizâ'ları olup ikâmet-i şâhide ihtiyâc olursa kefare tâifesinden kangı sınıftan ki şâhid ikâmet idüp şer'-i şerîf-i Nebvî muktezâsınca isbât ideler kabûl oluna. Ve Venedik'den bir bâzîrgân

memâlik-i mahrûsemde yolda ve izde ve köyde basılıp rızkı alınsa veyâhûd basıldıkda bâzîrgân depelenmiş olsa veyâ gâib olsa vârisi veyâhûd vekîli gelürse şer‘le görölüp hak yerine vara. Venediklü’den bir bâzîrgân memâlik-i mahrûseme gelüp ticâret üzere kendü hâlinde yürürken mürd olsa metrûkâtına beytü’l-mâlcı karışmayup bayloslarına teslîm ideler. Ve Mağrib Müslümânlarından ve bunlardan gayrı sâir yerlerin bâzîrgânları ki bey‘ ü şîrâ itmek için yaşıdan ve kurudan gelmelü olıcak ki Venedik hükm itdüğü yerlere uğraya âdet ve kânûnları üzere metâ‘larının rüsûmun aldıktan sonra mâni‘ olmayalar ve zarar u ziyân irişdimeyeler. Memâlik-i mahrûseme nice dilerlerse gelüp gideler. Ve Körföz’den yukarı boğazda yürüyen gemiler Venediklü olsun gayrı olsun ki Venedik’e ticârete varalar ve geleler kimesne mâni‘ olmaya ve zarar u ziyân irişdirmeyeler. Meger ki yaramazlık itmiş olalar. Ve bir Venedik gemisi âdet u kânûn üzere İstanbul’da aranup gitdikden sonra ki kânûn-ı kadîm üzere bir dahi boğaz hisârları önüne vardukda aranup andan sonra gitmege icâzet virile. Hâlâ kânûn-ı kadîme muhâlif Gelibolu’da dahi aranur imiş, min-ba‘d Gelibolu’da aranmayup âdet-i kadîme muktezâsınca gerü hemân boğaz hisârları önünde aranup gide. Ve Zakilisa cezîresiçün sâl-be-sâl âsitâne-i sa‘âdetime bin beş yüz sikke altun irsâl ü îsâl ideler. Ve memâlik-i mahrûseme Arabistan memleketleri feth olunduğu zamândan berü oligelen üslûb-ı kadîm üzere iki pâre mavnaları Mısır İskenderiyesi’ne ve iki kıt’a mavnaları dahi mahrûse-i Şam’a tâbi‘ olan Trablus ve Beyrut iskelelerine oligeldüğü üzere esbâb ve metâ‘larıyla mukarrer olan vakitte ve mevsimlerde gelüp gideler. Vaktinden ve mevsiminden tehîr itmeyüp eger iki mavnalardır ve eger dahi ziyâdedir ve eger büyük ve küçük gemileridir şimdiye degin ne vechile gelüp gidüp bey‘ ü şîrâ idegelmişler ise girü ol vechile idüp oligelene muhâlif nizâ‘ itmeyeler. Ve mahrûse-i İstanbul’da ve Beyrut ve Trablus iskelelerinde ve sâir yerlerde eger akçe ve metâ‘dan evvelden oligelene muhâlif ihdâs olunan bid‘atlar ref‘ olunup kadîmden nice oligeldi ise ana göre amel olunup kânûn-ı kadîme muhâlif kimesneye te‘addî itdirilmeye. Ve merhûm ceddîm Sultân Süleyman Hân zamân-ı şerîfinde virilen ahidnâme-i hümayûn muktezâsınca mu‘tâd-ı kadîmden ziyâde gümrük taleb olunmayup gümrük husûsunda kânûn-ı kadîm olan kânûnnâme defteri mücebince müstakîlen emr-i şerîf virile ki dergâh-ı mu‘allâmda ve Şam Trablusu’nda ve Mısır İskenderiyesi’nde ve sâir memâlik-i mahrûsemde sâkin olan Venedik baylosı ve konsolosları ol emri temessük ideler. Ve mezbûr mavnalara ve sâir gemilerine ve tâcirlerine ve metâ‘larına beglerbegilerimden ve beglerimden ve sâir kullarımdan hiç ahad-ı kânûn-ı kadîme muhâlif zulm u ta‘addî itmeye. Emn üzere olalar, kimesne anları rencîde itmeye. Ve Arnavudluk’da ve Bosna vilâyetlerinde olan yerlerin ba‘zı bu cânibin tasarrufuna girüp ve ba‘zı Venedik beglerinin

ellerindedir. İki cânibin ellerinde olan hisârların kadîmi sınırı ve karyeleri vire bozulmadın ne vechile zabt olunagelmiş ise min-ba'd ol vechile zabt oluna deyü bu bâbda tarafeynden mezbûr vilâyetlerin hâkimlerine müceddeden emirler gönderilüp tenbîh olunup ve sâbıkâ Bosna begi olan Ferhâd Beg'e emirler vârid olup Yakomo Soranso nâm Venedik elçisi muvâcehesinde sınır ka' olunup ne vechile ta'yîn ve tebyîn olundu ise vuku'ı üzere amel oluna. Ve mukaddemâ fetretten sonra merhûm ve mağfûrun-leh ceddim Sultân Selîm Hân zamânında tekrâr sulh olundukda üç yıla degin virmege müte'ahhid oldukları üç yüz bin altunu tedriciyle bî-kusûr edâ itdikleri Hızâne-i Âmirende mahfûz olan defterde mukayyed olup ve merhûmûn ve mağfûrun-lehüm cedlerim Sultân Süleyman Hân ve Sultân Selîm Hân ve Sultân Murâd Hân ve Sultân Mehmed Hân ve babam Sultân Ahmed Hân ve karındaşım Sultân Osman Hân *tâbe serâhüm* zamânlarında zikr olunan filoriden gayrı sâir vâki' olan şartları ve ahidleri bi't-tamâm yerine getürdükleri ecilden tekrâr işbu ahidnâmede derc olunmamışdır. Min-ba'd ol husûslar için dahl u ta'arruz olunmaya ve merhûmûn zamânlarında ve cülûs-ı hümayûnumdan sonra virilen ahkâm-ı şerîfeyi kemâ-kân mukarrer tutdum. Mâdâm ki südde-i seniyye-i sa'âdet-dest-gâhımda kurudan ve yaşdan düşmanlık üzere olanlara Venedik doju ve begleri kavlen ve fi'ilen mu'ayyen ve zahîr olmayalar, vâki' olan sulh u salâhdan tecâvüz itdirmeyim. Ben dahi Hakk subhânehû ve te'âlâ hazretlerinin ululuğu ve vahdâniyeti hakkiçün ve habîb-i ekrem ve şefî'-i ümem iki cihân güneşi Peygamberimiz Muhammed Mustafa *sallallâhu aleyhi ve'ssellem* hazretlerinin hürmetiçün ahd u yemîn iderim ki mâbeynde mün'akid olan dostluk ve sulh u salâhdan ve şerh ü beyân olunan şurût u uhûddan udûl ve inhirâf göstermeyim. Şöyle bileler, alâmet-i şerîfe [i'timâd kıla]lar. Tahrîren fî evâsıt-ı şehr-i Recebû'l-mürecceb sene erba' ve selasîn ve elf.

Be-makâm-ı dârü's-saltanat-ı aliyye-i Kostantiniyye el-mahrûse el-mahmiyye an humiyetü'l-afât ve'l-beliyye.

Belge No: 1320

Belgenin Özeti: Dojun Simon Kontarini [Simone Contarini] aracılığıyla gönderdiği cülus tebriğini kabul ettiğine ve yeni ahidname kurallarına uyulmasına dair IV. Murad'ın Venedik doju Giovanni Corner'e nâme-i hümayunu.

Tuğra

İftihârü'l-ümerâi'l-izâmi'l-İseviyye muhtârü'l-küberâi'l-fihâm fî'l-milleti'l-Mesîhiyye muslih-i masâlih-i cemâhirü't-tâife'n-Nasrâniyye sâcid ezyâli'l-haşmet ve'l-vakâr sâhib-i delâili'l-mecd ve'l-iftihâr Venedik doğı *hutimet avakıbuñu bi'l-hayr* tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki,

Hâliyâ irâdet-i eltâf-ı subhânî ve meşîyyet-i a'tâf-ı samedânî mukârin olup devlet ü ikbâl ve sa'âdet ü iclâl birle taht-ı âlî-baht üzere cülûs-ı hümâyûn-ı izzet-makrûnumuz vâki' olduğı mesmû'nuz oldukda Venedik beglerinden kıdvetü'l-ümerâi'l-milleti'l-Mesîhiyye Simon Kontarini [Simone Contarini] Kovalir Perkorator nâm mu'teber ve yarar ve mergûb ve nâmdâr elçinizi tehniye-nâme-i muhabbet-hitâmenüz ile Âsitâne-i sa'âdet-âşîyân ve dûd-mân-ı hilâfet-bünyânımıza irsâl eyledüğünüzde ahsen-i ezmân ve ebrek-i evânda vâsıl olup nazar-ı ferhunde-eserimiz müte'allik oldukda mazmûn-ı muhâlesat-makrûnunda kadîmü'l-eyyâmdan ilâ hâze'l-hîn mâbeynde câri olan dostluk umûrında kemâ-kân sâbit-kadem ve muhabbet ve ihlâsda râsih-dem olup şimdiye degin mer'î ve muhterem tutılan ahd u emân ve sulh ü peymân husûsı fî-mâba'd dahi mukarrer ve ber-karâr olmak murâdınız olduğın inbâ ve iş'âr eyleyüp dahi zikr olunan nâme-i muhabbet-meşhûnınızda her ne tahrîr ü beyân ve tasfîr ü ayân olunmuş ise ilm-i şerîf-i âlem-şümûlumuz ale'l-vechü'l-kâmil muhît ve şâmil olduğundan gayrı müşârün-ileyh elçiniz dahi ağızdan tertîb-i tamm üzere her ne takrîr ve i'lâm eylemiş ise bi't-tamâm ma'lûm-ı hümâyûnumuz olmuştur. İmdi abâ-i kirâm ve ecdâd-ı izâmımız *enârallâhu te'âlâ berâhînehümün* zamân-ı devlet-iktirânlarından ilâ hâze'l-ân mâbeynde mün'akid olan ahd u emân ve sulh u peymân taraf-ı karînü's-şerefimizden makbûl ve mukarrer tutulup müceddeden ahidnâme-i salâh-makrûnumuz tahrîr olunup virilmiştir. Gerekdir ki () vusûl buldukda mâ-tekaddümden bu âna gelince âsitâne-i devlet-âşîyânemize olan sadâkat ve ihlâsınız muktezâsınca kemâ-kân kavâ'id-i sulh u salâhı ri'âyet ve ahidnâme-i hümâyûnda mûnderic olan şûrût ve uhûdî himâyet ü siyânet idüp min-ba'd mebânî-i sulh u salâh sâbit ü ber-karâr ve esâs-ı ahd u emân müstahkem ü üstüvâr olup ânen fe-ânen tarafeynde olan dostluk ve muhabbet ziyâde olmak bâbında sa'y ü ikdâm ve cidd ü ihtimâm eyleyesiz. Be-inâyetullâhi'l-meliki'l-kâdr mâdâm ki ol taraftan sulh u salâha ve mâbeynde olan uhûd u şûrûta mugâyir vaz' sūdûr eylemeye cânib-i hümâyûnumuzdan dahi sulh ve ahde muhâlif vaz' sūdûruna rızâ-yı hümâyûnumuz olmadığı muhakkak mülâhaza oluna. Ve müşârün-ileyh elçinüz ziyâde âkil ve dâna ve müdebbir-i hayr-endîş olmağla hidmet-i risâleti kemâl-i âdâb ve hayâ üzere edâ eylemegin rızâ-yı yümn-iktizâ-yı hüsrevânemiz ile mer'î ve muhterem girü ol cânibe müteveccih ü revâne olmuştur. Tahrîren fî evâhir-i şehir-i Şa'bânü'l-mu'azzam min şuhûr sene erba' ve selasîn ve elf

mine'l-hicreti'n-nebeviyye el-Mustafaviyye aleyhi ve alâ âlihi efdalü's-salât ve ekmelü't-tahiyye.

Be-makâm-ı Kostantiniyye el-mahrûse el-Mahmiyye.

Belge No: 1321

Belge Özeti: Nâme-i Hümayûn Kulağı

İftihârü'l-ümerâi'l-milleti'l-Mesîhiyye Venedik doğı hutimet avâkıbuhû bi'l-hayra nâme-i hümayûn-ı izzet-makrûn.

Belge No: 1322

Belge Özeti: Elçi Simon Kontarini'nin [Simon Contarini] doğun hediyelerini sunup tebriklerini iletmişine, kendisinin elçilik hizmetinde iyi olduğuna ve Venedik ile dostluğun devamının istendiğine dair Veziriazam Halil Paşa'nın Venedik beylerine pençeli mektubu.

Hüve

Pençe

İftihârü'l-ümerâi'l-milleti'l-Mesîhiyye muhtârü'l-küberâi't-tâife'l-İseviyye sâhibü'l-ırz ve'n-nâmûs mâlikü'z-zünnâr ve'n-nâkûs hakîkatlü ve şevketlü konşumuz ve muhabbetlü dostlarımız Venedik dîvânı begleri *hatemallâhu te 'âlâ avâkıbuhûm bi'l-hayr ve's-sedâd (...?) sebîlü'l-fevz ve'r-reşâd* huzûrlarına selâm-ı selâmet-encâm ve peyâm-ı meveddet-irtisâm itihâf ve ihdâ kılındıktan sonra dostâne i'lâm olunur ki,

Hâliyâ sa'âdetlü ve şevketlü pâdişâhımız sultân bin sultân es-Sultân Murâd Hân fahr-ı âl-i Osmân *meddallâhu te 'âlâ zılâle devletihüm ilâ nihâyetü'z-zamân* hazretlerinin cülûs-ı hümayûn-ı sa'âdet-makrûnları tehniyesiçün âsitân-ı muhâlledü'l-erkânlarına gönderilen umûr-dîde ve mu'teber elçiniz Simon Kontarin [Simon Contarini] elçiniz vâsıl oldukda kânûn-ı kadîm üzere lâzım olan ta'zîm ü tekrîmî edâ ve tetmîm olunduktan sonra envâ' tuhfes ve hedâyâsile sa'âdetlü ve azametlü pâdişâhımız *e'azzellahu te 'âlâ ensârehu* hazretlerinin rikâb-ı kâme-yâblarına yüz sürmek sa'âdetine nâil olup sâir erkân-ı devlete gönderilen nâmelerinizi vâsıl idüp kemâ-yenbagî edâ-i levâzım-ı hidmet-i risâlet ve ri'âyet-i merâsim-i ubûdiyyet ve ülfet itmişdir. Berhûrdâr olup yüzi ak ola ve hemîşe

aranuzda mükerrerem ve muhterem ola, ancak olur. Bu muhibbinize gönderilen nâmeniz[i] tercüme itdirüp mazmûnı ma‘lûmumuz oldukda ziyâdesiyle hazz idüp mesrûr ve şâd olmuşuzdur. Bu muhibbleri Venedik tâifesin hakîkî ve dostluklarında müstahkem ve sâbit-kadem bulmağla kapudanlığımız zamânlarında ve gayrı ezminede der-devlet-karâr-ı pâdişâhiye gelüp giden elçilerinizi ve âdem ve tüccârlarınızı himâyet ü sıyânet idüp vâki‘ olan hizmetlerine her vechile yoldaşlık ve mu‘âvenet etmeden hâlî degiliz. Varan elçinizden dahi sahîh haber alınup sıdk-ı makâll ma‘lûm olur. Bundan böyle dahi kâdir olduğumızı dirîğ itmeyüp sa‘âdetlü ve şevketlü pâdişâhımızın atabe-i aliyyelerine sadâkat ile dostluk ve muhabbet üzere olanları sever ve isterüz. Ve vâki‘ olan hizmetlerin inhâ eylediklerinde görüp edâ ideriz. Ve her birinizden mercûdur ki bizi gönülden çıkarmayup vâki‘ olan masâlihinizi yazup bildiresiz, edâsından tehâvün ve tekâsül olunmaz. Ve mûma-ileyh Simon Kontorin [Simon Contarini] elçi bege âyîniniz üzere ri‘âyet eylesesiz ki elçilik hizmetinde kusûr itmeyüp âdet-i kadîme üzere hareket ve hizmet etmişdir. Bâkî ve’s-selâm alâ min ittiba‘ el-Hüda.

Be-makâm-ı Kostantiniyye el-mahrûse

Belge No: 1323

Belge Özeti: *Kırka sancağına tâbi Sedd-i İslam bölgesinde eşkiyalık faaliyetlerinin görülmesi ve reayanın erzakları, malları ve canlarına kast edilmesi ile bölgenin güvenliğinin tehlikeye girmesinden ötürü bu eşkiyalık faaliyetlerine mâni olmasına dair IV. Murad’ın Bosna beylerbeyi Murtaza Paşa’ya fermân-ı hümayûnu.*

Hüve

Tuğra

Düstûr-ı mükerrerem müşîr-i mufahham nizâmü’l-âlem müdebbir-i umûri’l-cumhûr bi’l-fikri’s-sâkıb mütemmim-i mehâmmi’l-enâm bi’r-re’yi’s-sâib mümehhid-i bünyânî’d-devleti ve’l-ikbâl müşeyyid-i erkânü’s-sa‘âdeti ve’l-iclâl el-mahfûfu bi-sunûfi avâtıfı’l-meliki’l-a‘lâ Bosna muhâfazasında olan vezîrim Murtaza Paşa *edâmallahu te‘âlâ iclâlehûya* tevkî‘-i refî‘-i hümayûn vâsıl olıcak ma‘lûm ola ki,

Taht-ı eyâletinde vâki‘ intihâ-i serhadde olan Kırka sancağına tâbi‘ Sedd[ü’l]-islâm demekle ma‘rûf olan kal‘anın ahâlîsi serhadd-i mezbûre sâkinlerinden olup eşkiyâdan menba‘-ı fesâd olan İvraniyelü Halîl’in tahrîk ve iğvâsıyla bundan akdem

Venedik beglerine tâbi‘ olan Bosidar [Possedaria-Busidar] nâm mahalde ve gayrı yerlerde sâkin olan Venedik re‘âyâların basup nicelerin katl ve emvâl ve erzâkların nehb ü gâret eyleyüp ve hâliyâ dahi re‘âyânın hayvânların sürüp dâimâ bu makûle fesâd ve şekâvetden hâlî olmadığından gayrı hâliyâ tekrâr Kırka sancağıbegi olan Ömer *dâme izzehûy*ı ve sâir memleket ahâlisini tahrîk eylemekle mîr-i mûma-ileyh yanına dört bin mikdârı levendât eşkıyâsın cem‘ eylemegin Venedik beglerinin serhadlerine varup sulh u salâha muhâlif nice dürlü fesâda cür‘et idüp ve bundan mâ‘adâ İspanya sâkinlerinden olup Arnavud tâifesinden olan Maçeroniyo ve Dubrevniklülerden Mariponde nâm müfsidler dahi ol serhadlere varup mahzâ bir fitne ikâz eylemek için hafıyyeten ol makûle muharrik-i fesâd olanları birer tarîkle fesâda tahrîk ve tahrîz eylemekle nice dürlü nâ-ma‘kûl nesnelere mübâşeret üzereler imiş. İmdi Venedik begleri âsitâne-i sa‘âdetimle olan kadîmî dostluklarında sâbit-kadem olup kavâid-i sulh u salâhı her vechile ri‘âyet eylemekle kendü câniblerinden ahd u emâne muhâlif bir vaz‘ sudûruna rızâları olmadığı ecilden benim taraf-ı karînü’s-şerefimden dahi anlarla mün‘akid olan musâlehaya mugâyir serhadlerine tecâvüz olunup âdemleri katl ve emvâl ve erzâkları ve hayvânları gâret ü hasâret olunduğuna rızâ-yı şerîfim olmayup günden güne esâs-ı sulh u salâh üstüv[â]r ve bünyân-ı fevz ü felâh ber-karâr olup ol makûle fitne ve ihtilâle bâ‘is olanlar men‘ ü def‘ olunmak bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuştur. Buyurdum ki () vusûl buldukda husûs-ı mezbûre gereği gibi mukayyed olup Venedik beglerinin serhadlerinde sâkin olan re‘âyâlarına sulh u salâha muhâlif te‘addî vü tecâvüz üzere olup tahrîk-i fesâd idenler eger İvraniyeli Halîl’dir ve eger gayrılardır her kim olursa olsun men‘ ü def‘ idüp memnû‘ olmayanların iktizâ eyledüğine göre sâir eşkıyâyâ müceb-i ibret ve sebeb-i nasîhat olmağîçün cezâ vü sezâların viresin. Ve cem‘iyyet üzere olmağa iktizâ ider bir hâl yoğiken mûma-ileyh Kırka begine muhkem tenbîh ve te’kîd eylesin ki ol vechile mûma-ileyhüm beglere dağdağa ve teşvîş virecek bir hâl itmeyüp ve re‘âyânın vech-i meşrûh üzere gâret olunan esbâbların ve hayvânların gerüye redd eyleyeler. Ve zikr olunan İspanyalu ve Dubrevniklü zimmîleri dahi tecessüs ve tefahhus eyleyüp vech-i meşrûh üzere muharrik-i fesâd oldukları vâki‘ ise bi-eyyi tarîkin kân ele götürüp haklarından gelesin. Ve bi’l-cümle Venedik begleri devlet-i aliyyemin hulûs üzere dostları olmağla mâbeynde olan musâlaha ve uhûda zerre kadar hâlel geldüğüne rızâ-yı şerîfim yokdur. Şöyle ki ahd u emâne muhâlif ol câniblerde bir vaz‘-ı nâ-hemvâr sudûr eyleye senden bilinüp beyân olunacak özrün makbûl olmayup itâba mazhar olman mukarrerdir. Ana göre mukayyed olup serhadd-i mansûre hükkâmına muhkem tenbîh ve te’kîd eylesin ki mûma-ileyhüm beglerin serhadlerinde olan hâkimleri ile hüsn-i sülûk

üzere geçinüp mürâca‘at eyledükleri umûrda, ki sulh u salâha ve ırz u nâmûs-ı saltanatıma haleb virecek hâl zuhûr eylemeye, müsâ‘ade idüp mu‘âvenet ve müzâheret üzere olalar. Şöyle bilesin, alâmet-i şerîfe i‘timâd kılasın. Tahrîren fî evâhir-i şehr-i Şevvâlû‘l-mükerrerem sene erba‘ ve selasîn ve elf.

Be-makâm-ı Kostantiniyye el-mahrûse.

Belge No: 1325

Belge Özeti: Kırka sancağına tabi Sedd-i İslam bölgesinde eşkıyalık faaliyetlerinin görülmesi ve reayanın erzakları, malları ve canlarına kast edilmesi ile bölgenin güvenliğinin tehlikeye girmesinden ötürü bu eşkıyalık faaliyetlerine mâni olmasına dair IV. Murad’ın Kırka sancakbeyine fermân-ı hümayûnu.

Tuğra

Kıdvetü’l-ümerâi’l-kirâm umdetü’l-küberâi’l-fihâm zü’l-kadr ve’l-ihtirâm el-muhtassu bi-mezîd-i inâyeti’l-meliki’l-allâm Kırka sancakbegi dâme izzuhûya tevkî‘-i refî‘-i hümayûn vâsıl olıcak ma‘lûm ola ki,

İntihâ-i serhadd-i mansûrede sancağına tâbî Sedd[ü’l]-islâm demekle ma‘rûf olan kal‘anın ahâlîsi serhadd-i mezbûre sâkinlerinden olup eşkıyâdan menba‘-ı fesâd olan İvraniyelü Halîl’in tahrîk ve iğvâsı ile bundan akdem Venedik beglerine tâbî‘ olan Posidarya Bosidar [Possedaria-Busidar] nâm mahalde ve gayrı yerlerde sâkin olan Venedik re‘âyâların basup nicelerin katl ve emvâl ve erzâkların nehb ü gâret eyleyüp ve hâliyâ dahi tekrâr re‘âyânın hayvânların sürüp dâimâ bu makûle fesâd ve şekâvetden hâlî olmadığından gayrı durmayup nice kimesneleri izlâl eyleyüp ve sen dahi iktizâ ider bir hâl yoğiken yanına dört bin mikdârı levendât cem‘ eylemekle Venedik beglerinin serhadlerinde olan re‘âyâlarına küllî dağdağa ve teşvîş virüp ve bundan gayrı İspanya sâkinlerinden olup Arnavud tâifesinden olan Aleksandre Maçeroniyo ve Dubrevniklülerden Mariponde nâm müfsidler dahi ol serhadlere varup mahzâ bir fitne îkâz eylemek içün ba‘zı eşkıyâyı fesâda tahrîk ü tahrîz üzereler imiş. İmdi Venedik begleri âsitâne-i sa‘âdetimle olan kadîmî dostluklarında sâbit-kadem olup kavâ‘id-i sulh ve ahdî her vechile ri‘âyet eylemekle benim taraf-ı karînü’ş-şerefimden dahi anlarla mâbeynde mün‘akid olan musâlahaya mugâyir serhadlerine tecâvüz olunup âdemleri katl ve emvâl ve erzâkları ve hayvânları gâret ü hasâret olunduğuna rızâ-yı şerîfim olmayup gitdükce esâs-ı ahd u emân müstahkem olmağîçün ol makûle muharrik-i fitne vü fesâd

olanlar men' ü def olunmak emrim olmuştur. Buyurdum ki () vusûl buldukda husûs-ı mezbûra geregi gibi mukayyed olup Venedik beglerinin serhadlerinde sâkin olan re'âyâlarına sulh u salâha muhâlif te'addî vü tecâvüz üzere olup tahrîk-i fesâd idenler eger İvraniyeli Halîl'dir ve eger gayrılardır her kim olursa olsun men' ü def idüp memnû' olmayanların iktizâ eyledüğine göre cezâ vü sezâların viresin ki sâir eşkıyâyâ mûceb-i ibret ve sebeb-i nasîhat vâki' ola. Ve cemi'iyet itmek iktizâ ider bir hâl yoğiken Venedik beglerine ve serhadd ahâlîsine ol vechile dağdağa ve teşvîş virecek vaz'dan ictinâb üzere olasın. Ve re'âyânın vech-i meşrûh üzere gâret olunan emvâl ve erzâkların ve hayvânların her kimde ise buldurup alup bî-kusûr ashâbına redd itdüresin. Ve zikr olunan İspanyalu ve Dubrevniklü kâfirleri dahi tecessüs ve tefahhus idüp muharrik-i fesâd oldukları vâki' ise bi-eyyi tarîkin kân ele götürüp haklarından gelesin. Venedik begleri devlet-i aliyyemin hulûs üzere dostları olmağla mâbeynde olan mu'âhede ve sulha zerre kadar halel geldüğine rızâ-yı şerîfim yokdur. Şöyle ki ahde muhâlif ol câniblerde bir nesne zuhûr ide sende bilinür. Sonra özr ve cevâbın mesmû' olmayup ve azille iktifâ olunmayup mu'âteb olman mukarrerdir. Mûma-ileyhüm beglerin serhadlerinde olan hâkimleri ile hüsn-i sülûk üzere geçinüp mürâca'at eyledikleri hususlarda, ki ırz u nâmûs-ı saltanatıma ve sulh u salâha halel gelmeye, müsâ'ade idüp mu'âvenet ve müzâheret üzere olasın. Şöyle bilesin, alâmet-i şerîfe i'timâd kılasın. Tahrîren fî evâhir-i şehri Şevvâlü'l-mükerrem sene erba' ve selasîn ve elf mine'l-hicreti'n-nebeviyye.

Be-makâm-ı Kostantiniyye el-mahrûse.

Belge No: 1327

Belgenin Özeti: Mehmed Malkoç isimli tüccarın Arkadya'dan Venedik'e giderken Kefalonya ezvanderleri tarafından esir alınması ve kurtarılmasına dair Halin bin Mustafa'nın hücceti.

Hüve

Sebeb-i tahrîr-i kitâb budur ki,

Kal'a-i Koron sâkinlerinden Mehmed Malkoç nâm kimesne meclis-i şer'-i şerîf-i vâcibü't-teşrîf takrîr-i kelâm ve bast-ı merâm eyledi ki ticâretle Arkadya'ya giderken Venedik'e tâbi' Kefalonya ezvanderlerinden iki pâre kâfir kayığı yolum çekilüp beni ahz u kayd ve esîr idüp Kefalonya'ya varduğumuzda Kefalonya ve Zaklise zâbitleri ve pirovidorları beni ahz itdiklerin haber almağla ahsen vechile kâfirleri ele götürüp salb u

siyâset idüp beni esîrlikden halâs idüp ve bir akçe ve bir habbem almayup Koron ve Arveşe sâkinlerinden Nikola Kondi Astavri [Nicolo Kondistavri] nâm zımmî re'îs anda bulunmağla kayığına koyup beni Koron'a ehl-i ıyâlîme ırsâl itdiler. El-hâlet (...?) re'îs-i merkûmun beni selâmetle Koron'a îsâline kîbel-i şer' den temessük viresün didikde fî'l-vâki' mezbûr Mehmed Malkoç iki aydan mebni(?) vardır ki ezvanderler ahz ve esîr idüp Kefalonya'ya varduklarında bu cânibden haber alup Zaklise pirovidorına mektûblarınız gelmekle Zaklise ve Kefalonya pirovidorları ahsen vechile yedlerinden beni tahlîs idüp Koron kayıklarından mezbûr Nikola Kondistavri'nin kayığı ile Koron'a ırsâl ü îsâl itdiler deyü i'tirâfı alâ vukû'a bi't-taleb ketb ü sebt olundu. Tahrîren fî evâil-i şehr-i Zî'l-hiccetü's-şerîfe sene erba' ve selasîn ve elf.

Belge No: 1329

Belgenin Özeti: Mısır'dan İstanbul'a gelirken Maltaluların eline esir düşen 12 Müslümanın, Venedikliler tarafından satın alınması ile 3 yılı aşkın Venedik gemilerinde kürek çekerken bulunmaları ile aradaki ahidname gereği Müslümanların serbest bırakılmasına dair Mehmed Paşa'nın Doj Giovanni Corner'e pençeli mektubu.

Hüve

Pençe

İftihârü'l-ümerâi'l-izâmi'l-îseviyye muhtârü'l-küberâi'l-fihâm fî'l-milleti'l-Mesîhiyye muslih-i masâlih-i cemâhirü't-tâife'n-Nasrâniyye sâcid ezyâlî'l-haşmet ve'l-vakâr sâhib-i delâilî'l-mecd ve'l-iftihâr Venedik dojı dostumuz *hutimet avâkıbuhû bi'l-hayra* selâm-ı selâmet-encâm ki Âsitâne-i devlet-âşiyân-ı pâdişâhîye olan muhabbet ve ihlâsınız sebebi ile sâdır ve mütebâdir olur ithâf ve ihdâ kılındıktan sonra muhibbâne inhâ olunur ki,

Hâliyâ irâdet-i eltâf-ı subhânî ve meşîyyet-i a'tâf-ı samedânî mukârin olup sa'âdetlü ve devletlü pâdişâhımız *e'azzellahu ensârehu vezâ'if-i iktidârehu* hazretlerinin devlet ü ikbâl ve sa'âdet ü iclâl-birle taht-ı ferruh-baht-ı Osmânî ve mülk-i mevrûsî-i Süleymânî'ye cülûs-ı hümayûn-ı izzet-makrûnları vâki' olmağla bu haber-i meserret-eser mesmû'ınız oldukda Venedik begzâdelerinin mu'teber ve sâhib-i iştihârlarından olup kadîmî dostumuz olan kıdvetü'l-ümerâi'l-milleti'l-Mesîhiyye umdetü'l-küberâi't-tâife'l-

Îseviyye Simon Kontarin [Simon Contarini] Kovalir Perkorator nâm begzâde yarar ve nâmdâr ve müdebbir ve sâhib-i iktidâr olduğı ecilden cülûs-ı hümayûn tehniyesiçün elçi ta'yîn idüp nâme-i muhabbet-hitâmenüzle Âsitâne-i sa'âdet-âşiyânelerine irsâl eylemekle ahsen-i ezmân ve ebrek-i evânda vâsıl olup teşrîfât-ı aliyye-i hürevânîlerine mazhar olmuştur. Zikr olunan nâme-i muhabbet-hitâmenüzde ve bu hâlisü'l-vâlâlarına gönderilen mektûb-ı mergûbunuzda kadîmü'l-eyyâmdan ilâ hâze'l-ân mâbeynde cârî olan dostluk ve muhabbetde sâbit-kadem ve râsih-dem olup şimdiye degin mu'azzez ve muhterem tutılan ahd u emân ve sulh u peymân mukarrer ve ber-karâr olmak murâd-ı fu'âdınız olup ve bundan gayrı dahi her ne ki inbâ ü iş'âr olunmuş ise ma'lûm ü iz'ân ve hâtır-nişân kılınmıştır. İmdi kadîmü'l-eyyâmdân sa'âdetlü pâdişâhımızın zamân-ı sa'âdet-iktirânlarına gelince mâbeynde mün'akid olan sulh u salâh ve ahd u emân taraf-ı pür-şereflerinden dahi mer'î tutulup kemâfi'l-evvel himâyet ü siyânet olunmağla günden güne mâbeynde olan dostluk ve muhabbet muhkem ve ber-karâr ve cânibeynde olan vüdd ü ülfet ânen fe-ânen müstahkem ve üstüvâr olmak murâd-ı âlîleri olmağla müceddeden ahidnâme-i hümayûnların i'tâ eylemişlerdir. Bu muhibb-i kadîmîleri dahi tarafeynin nîk-hâh ve hayr-endîşi olup der-devlete gelüp giden elçilerinüzün ve tüccâr ve sâir âdemlerinüzün umûrın devlet-i pâdişâhîye lâyük ve evlâ ve cenâbınız tarafına nâfi' ve ahrâ olduğı üzere görüp husûsâ bi'l-fi'il der-devletde olan baylosunuzun mürâca'at eyledüğü murâdâtına kemâ-yenbagî müsâ'ade olunup her ne makûle umûr ve ahvâlleri vâki' olursa bilâ-tereddüd itmâmı ve temşiiyetine ve bi'l-cümle her husûsunuzun husûlüne sa'y ü himmet ve sarf-ı kudret eylemekden hâlî degilüz. Ve bundan akdem burton re'îslerinden Dehmen nâm re'îs burtoni ile Mısır'dan İstanbul'a gelürken Malta gemilerine râst gelmekle alup Malta'ya götürürler iken deryâda sizin gemilere râst gelmegin Maltaluların ellerinden alup Venedik'e götürüp zikr olunan burtonun içinde bulunan Müslümânlardan Sâlim bin Rahman ve İbrâhîm bin Ömer ve Şa'bân bin Abdurrahman ve Mehemed bin Hammad ve Mehemed bin Garîb ve Şa'bân bin Haydar ve Ebûzeyd bin Zevârî ve Şa'bân bin Zenûb ve Trabluslı Kara Ali ve Mısırânî ve İskenderiyeli Aşûr ve Sâlim bin Ahmed ki on iki nefer kimesnelerdür bile alınmak ile hâliyâ çekdirir gemilerinizde kürek çekerler imiş. Ma'lûmunuzdur ki ehl-i İslâm'dan birer tarikle Venediklü'nün eline düşüp esîr olan Müslümânlar bilâ-tereddüd ıtlâk oluna deyü akd olunan musâlahada şart u kayd olunup ahidnâme-i hümayûnda vech-i meşrûh üzere mastûr olmağın zikr olunan Müslümânlar mâbeynde olan şürût ve uhûd muktezâsınca ıtlâk olunup der-devlete gönderilmek bâbında sa'y-i cemîl ve hüsn-i ihtimâmları mebzûl ve masrûf vâki' ola. Zikr olunan Müslümânlar üç seneden mütecâviz imiş ki kayd u

bendde olup kürek çekerler imiş. Ahidnâme-i hümayûn ve mâbeynde olan mu‘âhede-i salâh-makrûn muktezâsınca mezkûrlar bilâ-tereddüd ve ihmâl ıtlâk olunup Âsitâne-i devlete irsâl olunmağla rızâ-yı hümayûn-ı pâdişâhî tahsîline ihtimâm oluna. Ve müşârün-ileyh elçinüz âkil ve dâna ve müdebbir ve hayr-hâh olmağla hizmet-i risâleti kemâl-i âdâb ve hayâ üzere edâ idüp envâ‘ inâyet-i pâdişâhî ve teşrîfât-ı aliyye-i şehriyârîye mazhar olup mu‘azzez ve muhterem savb-ı sevâb-nümâlarına teveccüh ve azîmet eylemiştir. Ve hâlâ der-sa‘âdetde olan baylosunuz dahi âkil ve mü‘eddeb olup ef‘âl ve akvâlinden her vechile rızâ ve şükrân üzere olduğumuz muhakkak mülâhaza oluna. Bakî ve’s-selâm alî min ittiba‘ el-Hüda.

Be-makâm-ı Kostantiniyye el-mahrûse.

Belge No: 1338

Belgenin Özeti: Firengistan'ın tahrikine itibar edilmemesi ve aradaki dostluğun bozulmamasına dair.

Kadîmî dostlukda ve ihlâs ve ihtisâsda gayrı selâtîn-i Firengistan’ın teklîf ve tahrîkine amel ve i‘tibâr itmeyüp kadîmî dostlukda ve ittifâk ve ittihâdda hemîşe sâbit-kadem ve râsih-dem olup gayrı selâtîn-i â‘zâmin teklîf ve tahrîkine amel ve i‘tibâr olunmaması mukarrer olduğu ümîzdir ki huzûr-ı cenâb-ı pâdişâhîde cânib-i şerîflerinden izhâr ve intişâr oluna. İnhâ-i muhibb-i bî-riyâ oldur ki,

Halk-ı âleme meşhûr ve menşûr olan ahlâk-ı hamîyet ve evsâf-ı cemîlelerine binâen dâimâ vücûd-ı pür-cûdları hakkında cânibimizden sudûr ve zuhûra gelen muhabbet ü meveddet ve ikrâm ve i‘tibârımız ve hatta cânib-i şerîflerinden (...?) hakka degil hemân avn-i insâna tevekkül idüp hâliyâ yine tekrâr iktizâ-i hakka tevekkül itmeyüp hemân avn-i arz-ı saltanata hâlel îcâd ider.

Belge No: 1339

Belgenin Özeti: Venedik sınırındaki yerlerde eşkıyalık faaliyetlerinin devam etmesi ile İvraniyelü Halil ve onun gibi eşkıyalık yapan kimselerin kesin olarak cezalandırılmasına dair IV. Murad’ın Bosna beylerbeyi Ali Paşa’ya ferman-ı hümayûnu.

Hüve

Tuğra

Emîrû'l-ümerâi'l-kirâm kebîrû'l-küberâi'l-fihâm zü'l-kadr ve'l-ihtirâm sâhibü'l-izzi ve'l-ihtişâm el-muhtassu bi-mezîd-i inâyeti'l-meliki'l-a'lâ Bosna beglerbegi Ali *dâme ikbâlehûya* tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki,

Venedik baylosı dergâh-ı mu'allâma arzuhâl gönderüp Venedik beglerinin memleketleri memâlik-i mahrûseminden Bosna serhaddine mülâsık olmağla mâbeynde mün'akid olan sulh u salâh ve tarafeynde cârî olan ahd u emân muktezâsınca Bosna beglerbegisi olanlar mûma-ileyhüm beglerin ol serhadde olan ceneralleri ve sâir hâkim ve zâbitleri ile hüsn-i zindegânî ve dostluk üzere geçinüp memleketlerine ve sınırlarına ve re'âyâlarına te'addî vü tecâvüz olunmamağla günden güne şerâit-i sulh u salâha ri'âyet ve kavâ'id-i ahd u emân sıyânet olunmağın senin için dahi müşârûn-ileyhüm beglerin cenerâlleri ve hâkimleri ile muhabbet ve dostluk üzere sülûk eyleyüp anın gibi fitne ve ihtilâle bâ'is olanların muhkem haklarından gelinüp husûsa ol serhadde sâkin olup İvraniyelü Halîl dimekle meşhûr olan kimesne eşkıyâdan olmağla hevâsına tâbî' olan ba'zı ehl-i fesâdı cem' idüp mûma-ileyhüm beglerin memleketlerine ve re'âyâlarına tecâvüz üzere olmağla şimdiye degin hakkından gelinmek için birkaç def'a evâmir-i şerîfe gönderilmişken birer tarikle halâs olmağla hakkından gelinmeyüp girü fesâd ve ihtilâlden hâlî olmamağın eger mezkûrun ve eger sâir eşkıyânın haklarından gelinüp vech-i meşrûh üzere tarafeynde olan sulh u salâh ri'âyet olunmağičün emr-i şerîfim virilmek ricâsına i'lâm itmegin buyurdum ki () vusûl buldukda Venedik beglerinin ol serhadlerde olan cenerali ve sâir hâkim ve zâbitleri ile hüsn-i zindegânî ve dostluk üzere mu'âmele idüp serhadd-i mansûremde olan hükkâm ve neferât zâbitlerine muhkem tenbîh ve te'kîd eylesin ki Venedik beglerinin hâkimleri ve zâbitleri ile müdârât ve hüsn-i sülûk üzere geçinüp ol serhadlerde ihtilâl ve küdürret virecek evzâ' ve etvârdan ictinâb ve ihtirâz üzere olmağla tarafeynin re'âyâsı âsûde-hâl ve müreffehü'l-bâl olalar. Ve mezkûr İvraniyelü Halîl hadd-i zâtında şerîr ve muharrik-i fesâd olmağla mukaddemâ def'âtle hakkından gelinmek için evâmir-i şerîfe vârid olmuşken vech-i meşrûh üzere birer tarikle halâs olmağın mukaddemâ virilen evâmir-i şerîfe mûcebince bu def'a cürmüne göre muktezâ-yı şer'-i şerîfle cezâsı virile ki sâir eşkıyâyâ ibret ve sebep-i nasîhat vâki' ola. Venediklüler tarafında dahi ehl-i fesâd var ise anların hükkâmına i'lâm oluna ki anlar dahi eşkıyâlarının haklarından geleler. Venedik begleri müddet-i medîdeden berü atabe-i ulyâmla dostlukda sâbit-kadem olmağla mâbeynde mün'akid olan musâlaha ve mu'âhede gereği gibi ri'âyet olunmak mühimmât-ı umûrdandır. Bu bâbda onat vechile mukayyed

olup serhadd hükkâmına muhkem tenbîh ü te'kîd eylesin ki serhadd ahâlîsini muhkem zabt idüp tarafeynin re'âyâsı âsûde-hâl olmağla günden güne mebânî-i sulh u salâh müstahkem ve üstüvâr ola ve bi'l-cümle bu husûsa onat vechile mukayyed olup tarafeynde olan eşkiyânın ne vechile haklarından gelindüğün vukû'ı üzere yazup dergâh-ı mu'allâma arz eylesin. Şöyle bilesin, alâmet-i şerîfe i'timâd kılasın. Tahrîren fî evâhir-i şehri-i Zi'l-hiceti'l-harâm sene hamîs ve selasîn ve elf.

Be-makâm Kostantiniyye el-mahrûse.

Belge No: 1342

Belgenin Özeti: *Bir dönem Osmanlı ordusunda görev yapan Mançefî [Mansfeld] isimli komutanın birliğindeki askerleri Macaristan'da bırakarak, mühimmat, ulufe gibi mevzuları görüşmek için Venedik'e giderken korunması, karşılanması ve dileklerinin yerine getirilmesi hususunda Budin beylerbeyi Murtaza Paşa'nın Venedik doju Giovanni Corner'e pençeli mektubu.*

Hüve

Pençe

İftihârü'l-ümerâi'l-izâmi'l-İseviyye muhtârü'l-küberâi'l-fî'l-milleti'l-Mesîhiyye muslih-i masâlih-i tâife'n-Nasrâniyye devletlü ve hürmetlü ve rağbetlü dostumuz Venedik dojdı *hutimet avâkıbuhû bi'l-hayr* hazretlerinin cânib-i devletlerine evvelâ dostluğa lâıyk muhabbet ve peyâm ve sâniyân konşuluğa müte'allik meveddet ve kelâm ithâf ve îzâf kılındıkda inhâ-i dostâne budur ki,

Bi'l-fi'il adâletlü ve şevketlü ve azametlü ve haşmetlü pâdişâhımız *e'azzellahu ensârehu* (...?) hazretlerinin doğru ve müstakîm kulı ve Macar kralı ve Erdel hâkimi olan rıf'atlu dostumuz Betlen [Bethlen] kral dostunuzun hâlâ Françe ve Venedik ve Balun ve İngiliz kralları tarafından imdâdına ta'yîn olunan askerinizin serdârı olan dostumuz Mansfel [Peter Ernest Mansfeld] hazretleri birkaç bin askerile vakt ü zamânında imdâda gelüp ve asker-i İslâm'a mu'âvenet için karuşup dahi adâletlü pâdişâhımız hazretlerinin sâye-i sa'âdetlerinde olan kral-ı müşârün-ileyhin hidmetinde ve geregi gibi yoldaşlıkda bulunup küllî yüz aklıklar[ın]dan sonra edâ-yı hidmet eyledikde üzerinde olan askerini bu cânibde kral-ı müşârün-ileyh hazretlerinin yanında alıkoyup ve kendüsi bi'n-nefs ol cânibe varup cenâb-ı devletleriyle mülâkât idüp nice umûr ve ahvâlini ol taraf dostlarıyla

müşâvere ve mükâmele eylemek umûr-ı lâzıme ve husûs-ı mühimmeden olmağla ve bu taraflarda kışlakda koduğı askerine mu‘ayyen olan ulûfelerin tedârik ve irsâl idüp cemî‘ mühimmâtını ve cümle ahvâlini müşâvere ve mükâleme eyledikten sonra eger evvelki gibi ber-vech-i istihkâm sulh u salâh ri‘âyet olunmayup evvel-i bahâr-ı huçeste asârda cenk olmak lâzım gelürse yine *inşâallahu te‘âlâ* rûz-ı Safer’de müşârün-ileyh Macar kralı hazretlerinin yanına gelüp ve iktizâ iderse evvelkiden ziyâde hidemât-ı pâdişâhîde bulunmak niyetiyle ol cânibe teveccüh etmegin bu dostunuz dahi müşârün-ileyh Mansfel dostunuzun sa‘âdetlü ve azametlü pâdişâh-ı İslâm *halledallâhu hilâfete hû ilâ yevmi’l-kıyâme* hazretlerine istikâmet üzere müşâhede eyledigimiz hizmet ve kullığı mukâbelesinde dostluk ri‘âyetine lâzım ne ise vücûda getürüp dahi mûma-ileyhi elli altmış âdemîsiyle Budun Kal‘ası’ndan Bosna eyâletine ve Bosna memleketi aşurup ol taraf dostlarına emîn ü sâlim ulaştırmak içün kifâyet mikdârı mukaddim ve müstakîm ve mu‘temedün-aleyh yarar âdemler ve çavuşlar koşup irsâl kılınmışdır. İnde’l-vusûl mes’ûl ve me’mûldür ki cenâb-ı devletleri dahi kemâl-i takayyüd ile mukayyed olup devletinize ve dostluk üzere olan hakikat ve sadâkatinize düşen ve lâıyk ne ise vücûda ve zuhûra getürüp ve cibilletinizde olan izzet ve hamiyet muktezâsınca merâmı husûlünde ve musâlaha tekmîlinde himmet ve bezl-i dikkat oluna. Ve müşârün-ileyh dahi ol câniblere ne günlerde ve ne vakitlerde varup cenâb-ı devlet-nisâblarıyla mülâkât eylediklerini yine bu dostunuza vaktiyle i‘lâm eylemege ve bu cânibe müte‘allik bir hizmet-i şerîfleri varise işâret idüp bildirmege lutf eyleyesiz. İnşâllahu te‘âlâ bu câniblerde düşen hizmetinizde ihmâl olunmayup me’mûlünüzden ziyâde itmâm ve tekmîlinde bezl-i iktidâr olmak mukarrerdir. Ve siz dostumuz ol câniblerde dostumuz müşârün-ileyh Mansfel dostunuzun masâlihleri husûlünde her ne tabaka ikdâm ve ne mertebe ihtimâm iderseniz yine (...?) ve ziyâdesiyle mükâfât mukarrer ve muhakkakdır. Ana göre takayyüd buyurup şimdiye degin dostluk ve konşuluk hukûkına ri‘âyet eylediginiz gibi bu def‘a dahi mu‘tâd-ı kadîminiz üzere dostluk ri‘âyetinde sâbit-kadem olup müşârün-ileyh dostunuza lâzım olacak mu‘âvenet ve müzâheretde dakîka fevt eylememek me’mûldür, bâkî ve’s-selâm alî min ittiba‘ el-Hüda ve’l-İslâm. Tahrîren fî evâsıt-ı şehr-i Saferü’l-muzaffer sene sitte ve selasîn ve elf mine’l-hicreti’n-nebeviyye aleyhi efdalü’s-salât ve ekmelü’t-tahiyye.

Ve bi’l-cümle devletlü Grof Mansfel dostunuz cem‘-i askerile Macar memleketinde asker-i İslâm ile ve müşârün-ileyh Betlen kral hazretleriyle ma‘ân buluşup mülâkât oldukda cümle (...?) fermân-ı hümayûn mücebince (...?) idüp cân u gönül ile kabûl etmişdir. Kendünün ve tevâbî‘ asâkirinin zikr olunduğı üzere ba‘zı levâzımatı husûsiçün cânib-i devletlerine doğı revâne olmuşdur. Kendü efendileri olan İngiliz ve

France krallarına yakîn olmak için gitdü, asker ise bizim ve Macar vilâyetine ta'yîn olunan vech üzere kral yanında kalmışdır. Bu cânibden lâzım olan mühimmâtı görülmüştür. Ve müşârün-ileyh devletlü Mansfel Grof hazretinize müşâvereye kendü re'yiyle gitmemişdir. Sa'âdetlü ve şevketlü ve azametlü pâdişâh-ı İslâm hazretlerinin sâye-i sa'âdetlerinde olmağla müşârün-ileyh asâkir-i İslâm-ı nusret-encâm re'yiyle ve cümle (...?) ittifâkiyle gitmişdir. Ol sebebden dahi cenâb-ı devletlerine ziyâde ricâ ideriz dîn ü devlete nâfi' ve amme-i ibâdullaha hayırlu olan müşâveresine i'tibâr idüp azametlü pâdişâh-ı rub'-ı meskûn hazretlerinin sâye-i adâletlerinde olduğu ecilden anlara olan hidmet ve müsa'âdeniz bu dostunuza ve cümle asâkir-i İslâm'adır. (...?) Macar kralı ve Erdel hâkimi Betlen kral dostunuz hazretlerine dahi her millet ve mezheb ki adâletlü pâdişâh-ı İslâm hazretlerinin bâb-ı adâlet-unvânlarına bel bağlayup hidmetdedir kral-ı müşârün-ileyh cümlesine (...?) olup cân u gönülden ri'ayet üzeredir hazretinizden dahi dostluk merâsimi her ne ise ri'âyet olunmak me'mûldur, elçi-i ma'lûm devlet ol. Sahh

Be-yurd-ı Saray-ı Livâ

Belge No: 1352

Belgenin Özeti: Kilis Kalesi dizdârı Ahmed'in ayartılıp kaçırılan ve Venedik'te hapiste tutulan kızının iadesine dair IV. Murad'ın Venedik doju Giovanni Corner'e nâme-i hümayûnu.

Hüve

Tuğra

İftihârü'l-ümerâi'l-izâmi'l-İseviyye muhtârü'l-küberâi'l-fihâm fî'l-milleti'l-Mesîhiyye muslih-i masalih-i cemâhirü't-tâife'n-Nasrâniyye sâcid ezyâli'l-haşmet ve'l-vakâr sâhib-i delâili'l-mecd ve'l-iftihâr dostumuz Venedik doju () *hutimet avâkıbuhû bi'l-hayr* tevkî'-i refî'-i hümayûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki,

Memâlik-i vâsi'atü'l-mesâlikimiz muzâfâtından Bosna eyâletine tâbi' Kilis Kal'ası'nın a'yân ve eşrâfi melâz u merci'-i kıyâsere-i devrân olan südde-i seniyye-i muhalledü'l-erkânımıza mahzar gönderüp mazmûnunda bi'l-fi'il kal'a-i mezbûre dizdârı olan kıdvetü's-sikât ve'l-müstahfızîn Ahmed zîde kadruhûnun sulbiyye kızı () nâm sagîreyi taht-ı hükûmetinize müte'allik bir kâfir ayardup İspilit Kal'ası'na götürüp kal'a-

i mezbûrede kırk elli nefer papas ve sâir keferenin er ve avratlarından bî-kıyâs nice kimesneler mezbûreyi aralarına alup gâh dîn-i bâtılalarına tergîb ve gâh zâhib oldukları mezheb-i âtılalarına terhib eyleyüp ahirü'l-emr nice zecr ü kahr ile kilisalarına götürüp putların öpdürüp ve haçların boğazına asup ol fakîreye kâfirin ad koyup ol gün dîn-i İslâm'a ihâneten kal'a-i mezbûreden toplar atdırılup şenlikler idüp ba'dehû ol fakîreyi Venedik'e götürüp hâlâ Venedik'de habsde olduğın ol diyâra ticâretle varup gelen bî-garez Müslümânlar Kilis kâdîsi huzûruna varup alâ tarîkü'ş-şahâde haber virdikleri sicil ve hüccet olunduğın bildirüp ve ol sicilin mümzâ ve mahtûm sûretin südde-i sa'âdet-medârımıza gönderüp ol fakîrenin habsden ıtlâk olunup vilâyet-i mezbûrede babası mezkûr Ahmed *zîde kadruhûya* irsâl ü îsâl itdirilmek bâbında fermân-ı hümâyûnumuz sâdır olmasın ricâ eylemişler. İmdi sizinle mâ-tekaddümden ilâ hâze'l-ân mâbeynimizde meşrût ve ma'hûd olan şerâit-i sulh u salah ve levâzım-ı fevz ü felâhın ri'âyeti bu vechile mazbûtdur ki be-vech-i mine'l-vücûh bu makûle vaz' irtikâb olunduğuna kat'â tarafınızdan rızâ ve cevâz gösterilmeyüp hâtır-ı âtır-ı hümâyûnumuzun ri'âyet ü ihtirâmı husûsunda mikdâr-ı zerre tekâsül olunmaya ki bu taraftan dahi ana göre hareket olunmağla mâbeynde mün'akid olan musâlaha ve mu'âhedenin esâsı yevmen-fe-yevmen üstüvâr ola. Binâen alâ hâzâ işbu nâme-i hümâyûnumuz tahrîr ve imlâ olunup tarafınıza () irsâl olunmuşdur. Vusûl buldukda gerekdir ki cibilletinizde merkûz ve nihâdınızda mermûz olan vüfûr-ı muhabbet ve ihlâs ve nihâyet-i meveddet ve ihtisâs mücebince levâzım-ı muhabbet ve ittifâkı ri'âyet ve merâsim-i vüdd ü vifâkı siyânet ü himâyet için nâme-i hümâyûn-ı sa'âdet-meşhûnumuz varduğı gibi ol fakîreyi bend ü habsden halâs eyleyüp babasına irsâl ü îsâl eyledüğünüzden sonra bu fesâdı eyleyen ol kâfiri ahz idüp hakkından gelesiz ki âyine-i hâtır-ı hümâyûnumuzda vâki' olan asâr-ı keder zâil ü mündefi' olup cânibinize olan muhabbet-i kadîmemiz mirâtü'l-asfâ-yı musâlaha ve mu'ahedede kemâ-kân vâzıh u nümâyân ola. Tahrîren fî evâil-i Cemâziye'l-âhire min şuhûr sene sitte ve selâsîn ve elf mine'l-hicreti'n-nebeviyye aleyhi efdalü's-salât ve ekmelü't-tahiyye.

Be-makâm-ı Kostantiniyye hamiyet ani'l-beliyye el-mahrûse.

Belge No: 1353

Belgenin Özeti: 7 yıldır balyosluk yapan Corcor Cüstinyan'ın [Giorgio Giustinian] görev süresinin bitmesi ve yerine Sebastiyân Vanir'in [Sebastiano Venier] atanması ile ilgili olarak IV. Murad'ın Doj Giovanni Corner'e nâme-i hümayunu.

Tuğra

İftihârü'l-ümerâi'l-izâmi'l-Îseviyye muhtârü'l-küberâi'l-fihâm fî'l-milleti'l-Mesîhiyye muslih-i masâlih-i cemâhirü't-tâife'n-Nasrâniyye sâhib-i ezyâli'l-haşmet ve'l-vakâr sâcid delâili'l-mecd ve'l-iftihâr Venedik doğı *hutimet avâkıbuhû bi'l-hayr* tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki,

Hâlâ melcâ-i selâtîn-i izâm ve melâz-ı havâkîn-i kirâm olan sūdde-i seniyye-i âlî-makâm ve atabe-i aliyye-i gerdûn-ihtîşâmımıza olan vüfûr-ı muhabbet ve ihlâsınız muktezâsınca der-devletimizde mukîm olup baylosluk hidmetinde olan mu'teber ve yarar ve makbûl ve nâmdâr begzâdelerinizden kıdvetü'l-ümerâi'l-milleti'l-Mesîhiyye Corcor Cüstinyan [Giorgio Giustinian] kovalir yedi seneden berü kemâl-i âdâb ve sadâkat üzere baylosluk hidmetini edâ eyleyüp müddeti tamâm olmağla Venedik'e gitmek icâb eylemegin kânûn-ı kadîm üzere yerine Âsitâne-i devlet-âşiyânemizde sâkin ve mütemekkin olmağıçün kıdvetü'l-ümerâi'l-milleti'l-Îseviyye girü ve makbûl ve mergûb begzâdelerinizden Sebastiyân Venir [Sebastiano Venier] nâm begzâdenüzi müceddeden baylosluk hidmetine ta'yîn idüp nâme-i muhabbet-hitâmenüzle irsâl eylemekle ahsen-i ezmân ve eymen-i evânda gelüp vâsıl olmağla irsâl olunan nâme-i meveddet-makrûnunuza nazar-ı ferhunde-eserimiz müte'allik oldukda mazmûn-ı hulûs-meşhûnunda kadîmü'l-eyyâmdan ilâ hâze'l-ân mâbeynde cârî olan dostluk umûrunda kemâ-kân sâbit-kadem olup tarafeynden mer'î ve muhterem tutılan musâlaha ve uhûd husûsı fîmâ-ba'd dahi mukarrer ve ber-karâr olmak murâdınız olduğı tahrîr ve iş'âr olunduğundan gayrı müşârün-ileyhümâ bayloslarınıza dahi lisânen her ne sipâriş olunmuş ise hüsn-i ta'bîr-i dil-peziir ile takrîr eylemegin cümlesine ilm-i şerîf-i âlem-şümûlümüz alâ vechi'l-kâmil muhît ü şamîl olmuşdur. İmdi âbâ-i kirâm ve ecdâd-ı izâmımız *enârallâhu te'âlâ berâhînehüm ilâ yevmi'l-kıyâm* zamân-ı sa'âdet-iktirânlarından ilâ yevminâ-hâzâ mukarrer ve müstahkem olan esâs-ı ahd u emân ve sıyânet olunan bünyân-ı sulh u peymân taraf-ı karînü's-şerefimizden kemâ-kân ri'âyet ve himâyet olunup mukaddemâ baylosluk hidmetinde olan müşârün-ileyh Corcor Cüstinyan kovalire hüsn-i icâzetimiz erzânî kılınup işbu nâme-i devlet-ihtitâmımızla mu'azzez ve mükerrer ol cânibe müteveccih ve revâne olmuşdur. Gerekdir ki nâme-i hümâyûn-ı sa'âdet-meşhûnumuzla varup vusûl buldukda devr-i dirîn ve ahd-ı peşînden ilâ hâze'l-hîn âsitân-ı izzet-karîn ve dûd-mân-ı devlet-rehînimize olan vüfûr-ı muhabbet ve sadâkat ve fart-ı hulûs-ı meveddetiniz muktezâsınca şerâit-i ahd u emân ri'âyet ve levâzım-ı sulh u peymân sıyânet olunmağa ihtimâm oluna. Be-inâyetullahi'l-meliki'l-kâdr mâdâm ki ol

tarafdan sulh u ahde mugāyir vaz' sūdūr eylemeye cânib-i hümâyûnumuzdan dahi hilâfi zuhûr eylemek ihtimâli yokdur. Ve baylosunuz mûmâ-ileyh Corcor Cüstinyan âkil ve müdebbir olmağa bu kadar müddetten berü kemâl-i âdâb ve hayâ ile baylosluk hidmetin edâ idüp rızâ-yı şerîfimiz üzere hareket itmegın nazar-ı iltifâtınızla manzar ve envâ' ri'âyete mazhar olmağa lâıyk ve sezâ-vâr olduğı muhakkak ve mukarrer olduğı mülâhaza oluna. Tahrîren fî evâhir-i şehri Şa'bânü'l-mu'azzam min şuhûr sene sitte ve selasîn ve elf mine'l-hicreti'n-nebeviyye aleyhi efdalü's-salât ve ekmelü't-tahiyye.

Be-makâm-ı Dârü's-saltanatü'l-Âliyye-i Kostantiniyye el-mahrûse el-mahmiyye.

Belge No: 1354

Belgenin Özeti: Dojun padişaha ve kendisine bağlılığını bildirdiğı mektubunu aldığı, Haleb üzerinden İran'a sefer olacağı ve Haleb'deki konsolosun iyi bir devlet adamı olduğı hususunda Veziriazam Halil Paşa'nın Doj Giovanni Corner'e pençeli mektubu.

Pençe

Mefâhirü'l-ümerâi'l-milleti'l-Mesîhiyye merâci'ü'l-küberâi'l-ümme'ti'l-İseviyye muslih-i masâlih-i cemâhirü't-tâife'n-Nasrâniyye sâcid eyzâli'l-haşmet ve'l-vakâr sâhib-i delâili'l-mecd ve'l-iftihâr kadîmî dostumuz izzetlü Venedik dojlari *hutimet avâkıbuhum bi'l-hayr ve'r-reşâd* kıbeline ed'ıyye-i musâdakât-encâm ki pâdişâh-ı âlem-penâh hazretleriyle olan muhabbet ve ihlâslarından sâdır ve esniye-i muhâlasat-fercâm ki ümme't-i Muhammed ile olan hüsn-i mu'âmele ve dostluklarından mütebâdir olmuşdur, ithâf ve ihdâsından sonra inhâ-i muhibbâne budur ki,

Hâlâ bir mübârek vakit ve hayırlı sâ'atde mektûb-ı muhabbet-üslûbunuz vârid olup mazmûnunda sa'âdetlü ve devletlü ve şevketlü pâdişâh-ı âlem-penâh hazretlerinin âsitâne-i sa'âdetlerine olan ihlâs ve ihtisâsınızı ve bu dostunuz tarafına olan kemâl-i muhabbet ü meveddetinizi i'lâm⁹⁴ eylemişsiz, min evvellihi ilâ ahirihi mütâla'a olundukda inhâ ve inbâ olunan dostluklarınız tafsîli ile ma'lûmumuz olmuşdur. Evvelden dahi cenâbınıza meyl ve muhabbetimiz mukarrer idi. Hâlâ mektûbunuzda derc olunan dostluk kelâmından ve mihr ü ülfet peyâmından ziyâde mahzûz olup mukaddemâ olan sıdk-ı derûnumuz fevka'l-gāye izdiyâd bulmuşdur. İle'l-ân her ne makûle hidmet ve

⁹⁴ Belgede, "i'lâm" mükerrerdur.

mansında bulunmuş isek sulh u salâh kemâ-hüve hakkıhî ri'âyet ve istihkâm-ı masâlih-i musâlaha emrinde kâdir olduğumuz mertebeden ziyâde bezl-i dikkat itmişüzdür. Girü dahi mümkün olan mertebeler dirîğ olunmayup size müte'allik olan eger tüccâr tâifesidir ve eger gayrıdır geregi gibi siyânet ü himâyet olunup hilâf-ı şer' ü kânûn ve mugâyir-i ahidnâme-i hümayûn kimesneyi rencîde vü remîde itdirilmediği mukarrer mülâhaza oluna. Hâliyâ bu muhlisleri sa'âdetlü pâdişâhımız *e'azzellahu ensârehu* hazretlerinin himmet-i âliyye ve hayır du'âları berekâtında Haleb'den kalkup asker-i İslâm-ı zafer-encâm ile Kızılbaş-ı bed-ma'âş üzerine hücum ve hareket olunduğı ma'lûm ola. Ümîzdir ki Hakk celle ve alâ ol cümle-i mezâhib ve milelden hâriç olan kavm-i cehennem-mahalle asâkir-i zafer-me'âsir-i pâdişâhînin kılıçları altında mağlûb ve makhûr ve berü taraf askerini dâimâ muzaffer ve mansûr eyleye. Siz kadîmü'l-eyyâmdan hânedân-ı ebed-peymân-ı pâdişâhî ve dûd-mân-ı muhalledü'l-erkân-ı şehin-şâhînin samîm-i dîlden hayr-hâhî ve muhibb-i bilâ-iştibâhî idüğünüz cihetden lâyük olan budur ki bu cânibi hâtırdan çıkarmayup düşdükçe mektûbunuz irsâlından hâlî olmayasız. Ve ol câniblerin ahbâr ve asârın yazup ahyânen bu cânibe i'lâm eylesiniz. Ve Haleb'de konsolosunuz olan yüzi ak olsun hizmetinde kemâl-i edeb üzere hareket idüp bu cânibde kendüye müte'allik olan hizmetlerde bezl-i makdûr idüp bâzîrgânlarınızın masâlihînin görmesinde ve gayride üslûb-ı kadîmden tecâvüz etmemişdir. Sadâkat üzere vücûda gelen hizmeti mukâbelesinde ri'âyet ve himâyet oluna. El-bâkî ed-du'â ve's-selâm alî min ittiba' el-Hüda.

Be-yurd-ı Gök Meydân Haleb

[Arkada:] İftihârü'l-ümerâi'l-milleti'l-Mesîhiyye kadîmî dostumuz Venedik dojlari *hutimet avâkıbuhum bi'l-hayr*.

Belge No: 1355

Belgenin Özeti: Beypazarı sakinlerinden Venedik tüccarlarının üzerlerinde emanet olan malları Sofya'da çaldırdıklarına dair Şehirköy kadısı Mehmed'in hücceti.

Hüve

Allahü hasbî

Mâ-fîhi mine'l-ihbâr ve't-takrîr (...?) Mehmed el-kâdî bi-medîne-i Şehirköyî
ufiye anhü

Sebeb-i tahrîr-i kitâb-ı sıhhat-nisâb budur ki,

Vilâyet-i Anadolu'da Begbazarı sâkinlerinden olup Venedik tüccârından olan Hoca Yusuf bin Abdullah ve Hoca Hasan ibn el-Hâc Ali nâm tâcirler meclis-i şer'-i şerîf-i lâzımü't-teşrîfde takrîr-i kelâm idüp işbu târîh-i kitâb gecesî Sofya kurbunda Halkalıpınar nâm mevzi'de konduğumuzda eşkıyâdan dört nefer atlu ile altı nefer yaya gece ile üzerimize gelüp sepedimizi yağmâ eylediklerinde emânet olup Rıdvân Ağâ'nın denginin nısf dengini ki on yedi pâre sofdur gasb olunup ve bir Yahûdî'nin emânet olan bir denk sofun cümlesi gasb olunup emânetleri zâyî' olmağın hakikat-i hâl rüfekâmız olanlardan suâl olunup takrîrlerin tesvîd olunmak matlûbumuzdur didiklerinde hâzırû'l-meclîs olan Hüseyin bin Ramazan ve Sofyalı İsmâ'îl bin Bâkî ve Tokatlı Hoca Bâlî ve Sofyalı Radul nâm kimesneler meclis-i şer'e hâzırûn olup fî'l-vâki' Halkalıpınar'da konduğumuzda eşkıyâdan dört nefer atlu altı nefer yaya gece ile üzerimize gelüp sepedimizi yağmâ eyledüklerinde emânet olup denk sâhibi Rıdvân Ağâ'dır deyü nişânlı olan denkden nısf dengi ki on yedi pâre sofdur gasb olunup ve bir denk ki Yahûdî yazusuyla nişânlıdır cümlesi gasb olunmuşdur deyü ihbâr eylediklerinde vukû'-ı hâl hıfzen li'l-makkâl gıbbe't- taleb ve's-suâl ketb ve terkîm olunup yedlerine vaz' olundu. Fî'l-yevmi's-sâbi' min şehr-i Saferû'l-hayr sene tis'a ve selâsîn ve elf.

Şühûdu'l-hâl: Nasûh Beg emîn-i mahkeme // Rıdvân Beg emîr-i âhûr // el-Hâc Murâd el-muhzır // Bâlî el-muhzır

Ve gayruhû mine'l-hâzırîn

Belge No: 1356

Belgenin Özeti: Zadre kalesindeki Venedikli idarecinin Şibenik mukataatından olan bu bölgede beş altı aydır vergi toplanmasına mâni olduğuna ve ayrıca eşkıyalık faaliyetlerine göz yumduğuna dair şikâyeti havi Budin beylerbeyi Murtaza Paşa'nın Venedik dojunu pençeli mektubu.

Hüve

Pençe

İftihârû'l-ümerâi'l-izâmü'l-İseviyye muhtârû'l-küberâi'l-fihâm fî'l-milleti'l-Mesîhiyye muslih-i masâlih-i cemâhîrû't-tâifetü'n-Nasrâniyye sâcid ezyâlî'l-haşmet ve'l-vakâr sâhib-i delâilî'l-mecd ve'l-iftihâr bi'l-fî'l Venedik dojdı olan devletlû dostumuz huzûrlarına lâıyk olduğı üzere dostluklar ve muhabbetler olundukdan sonra inhâ olunan budur ki,

Hâlâ Şibenik mukâta'âtı emînî olan el-Hâc Turak ve ol cânibin kâdîları mektûb gönderüp mukâta'a-i mezbûre tevâbi'inden Zadre nâm kal'anızda kendü tarafından vâki' olan mâl-ı mîrînin ve mukâta'anın zabtına ta'yîn eyledüğü âdemlerin Zadre pirovidorı uğratmayup ve düşen mahsûlâtı kabz itdirmeyüp beş altı aydan berü hâlî turmağla mâl-ı pâdişâhî ve kul mevâcibine hayli kesr terettüb eyledüğün şikâyet eylediler. Ve bundan gayrı dahi Zadre'den çıkan pirovidorun icâzeti ve rızâsıyla ol câniblerden bir hayli eşkıyâ gelüp ve Birçak Kal'ası'nı bundan akdem hilâf-ı sulh u salâh ihrâk-ı bi'n-nâr idüp içinde olan neferâtından bir neferi katl idüp ve leşini götürüp deryâya bırağup sa'âdetlü ve azametlü pâdişâhımıza mâbeynde olan ahd u emâna muhâlif bu makûle ihânet iderler. Ve andan sonra Zemonik'den sa'âdetlü ve azametlü pâdişâhımız hazretlerinin kullarından emn ü emân içinde Dıraçoçalı üç neferi meydâna okuyup ol çıkan pirovidorun rızâsıyla bir hayli askeriniz pusuya girüp ve gâzîlerümüzün üzerlerine ale'l-gafle urup sa'âdetlü ve azametlü pâdişâhımızın kullarından altı nefer kimesneyi katl iderler. Ve bundan gayrı Zemonik altına iki def'a asker gönderüp ve Polçenik altına dahi bir def'a asker gönderüp bayrakları ile segirdirler. İbtidâ segirdiklerinde bir tavar ile bir âdemi götürürler. İkinci def'ada yüz aded hayvân sürüp götürürler. Ve Polçenik altına segirdiklerinde iki âdem katl eylemişlerdir. Tekrâr pirovidor(?) altmış nefer eşkıyâ ile Karin altına gönderüp ve pusuya girüp bî-günâh Hürrem Ağa'nın oğlunu kendü yoluna ve hidmetine gider iken katl eylemişlerdir. Ve buna göre nice dürlü kabâhatler ve fesâdlar itdirdüğünden gayrı kadîmden olıgelen âdet üzere beglere elçileri çıkmayup ve pişkeşin virdirmeyüp ve olıgelene muhâlif nice işler itdirmişler ki arada olan dostluğa ve nice sovuğuğa sebep oluyorlar. Cümleden nice ki barışıklık olmuş ise Iskradin'e şimdiye dek çıkagelen tuza dahi mâni' olup üç dört seneden berü çıkartmamağla her sene mâl-ı mîrîye ve kul mevâcibine biner gurus zarar olduğun nâzırı şikâyet eylemiştir. Ale'l-husûs ol serhadlerden birkaç def'adır ki arz ve mahzarlar gelüp ol taraftan sınırlar basıldığı şikâyet idüp elbette ahvâlimizi âsitâne-i sa'âdete bildir deyü ricâ eylemişler. Lâkin benim devletlü dostum mâdâm ki bu ahvâli siz dostumuza bildirmeyince ve her maddesine hakikat üzere siz dostumuzdan cevâb gelmeyince biz muhibbiniz bu ahvâli âsitâne-i sa'âdete bildirmediğimiz ve cevâb gelince bildirmeziz dahi ol ecilden mektûb-ı muhabbetimiz yazılıp âdemlerimizden ve ol serhaddin ihtiyârlarından Osman () Ağa *zîde kadrehûmâ* ile gönderilmiştir. Varduklarında lâzım ve lâyıf budur ki mektûbumuzı okuyup yazılan mâddeler ma'lûm-ı sa'âdetleri oldukdan sonra arada olan dostluğa muhâlif işleri men' ü def' itdirdüp ve her mâddeye dostluğa lâyıf olduğu üzere cevâb yazasız ki biz dahi kendümüzü anın üzerine dutalım. Bi-hamdillahi te'âlâ sa'âdetlü ve azametlü ve mehâbetlü

pâdişâhımız hazretleri dahi Nemce çasarıyla barışup kavî barışık olmuşidi. Ve ol serhadlere kavî ümerâ göndermişüzdür ki kendülerin sulh u salâh üzerine dutalar. Size dahi lâıyk olan budur ki kadîmî ahd u emânı ve dostluğı ri‘âyet itdirdüp ve serhadlerinize muhkem tenbîh idesiz ki bir hoş dostluk üzere olup bu âna dek zabt olinagelen mukâta‘yı gerü zabt itdüresiz. Ve hilâf-ı sulh u salâh kılâ‘-i pâdişâhî altına segirtmeyüp zarar itdirmesünler ve fesâda sebep olmasunlar. Ve ol çıkagelen tuzı çıkartsunlar ve sa‘âdetlü ve azametlü pâdişâhımızın sınırlarına ve hudûdlarına dahl eylesünler. Keşki ol sınır husûsı görülmek için bir i‘timâd olunmuş âdeminizi gönderseniz. Biz dahi bu cânibden âdem ta‘yîn idüp ve hakk ve adl üzere görölüp iki cânibden bile vâki‘ olan tecâvüz görölüp ve def‘ olup muhabbet ve dostluk günden güne ziyâde ola. Bu husûslara devletlü dostumdan eyü ve güzel ve şâfi cevâb bakarin ve yine eglendirmeyüp giden âdemlerümüzü sıhhat üzere bu cânibe irsâl idesiz. Bundan sonra ol yüce Allahu te‘âlâ hazretlerinden devletlü dostuma uzun ömürler ve eyü tâlihler ricâ ideriz. Bu kâğıdımız üzerimizde olan Rebî‘ü’l-evvel ayının on beşinde ve bin otuz yedi senesinde yazılmışdır. Ve’s-selâm.

Be-medîne-i Budun el-mahrûse.

Belge No: 1357

Belgenin Özeti: Belgradlı yün tüccarı Osman Beşe'nin Vulçitrin köyünde Hürrem Çavuş mahallesinde mallarının çalındığına dair Vulçitrin kadısı Ali bin İlyas'ın hücceti.

Hüve

(...?) Ali bin İlyas el-müvellâ bi-kazâti Vulçitrin anhümâ (...?)

Sebeb-i tahrîr-i sûret-i sicil budur ki,

Mahmiyye-i Belgrad sâkinlerinden bâzırgân tâifesinden Osman Beşe nâm sofçı meclis-i şer‘-i şerîfe gelüp takrîr-i kelâm ve izhâr-ı acz eyledi ki Üsküb’den berü sof yükleri ile gelüp kasaba-i Vulçitrin mahallâtından Hürrem Çavuş Mahallesi’nde kasaba kenârında mezârlık kurbunda nüzûl idüp gece ile meydânda olup hava yağmurlı olmağla kendüimize uyku galebe idüp bir denk mükemmel sof yükler mâbeyninden sirka olunup sabâh oldukda cüst u cû iderken yükün tahtaların ve bir iki ip pâresin bir hâlî yerde buldum, ahvâl minvâl-i meşrûh üzere olduğu zeyl-i hurûfda mastûr ve muharrer olan Müslümânlardan suâl olunup tahrîri matlûbumdur didikde fî’l-hakîka ahvâl suâl olundukda takrîrine muvâfık ve tahkîkine mutâbık bir denk sof sirka olunup tahta pâreleri

ve ip pâreleri bulunup sofdan nâm ve nişân olmadığı muhakkak ve mukarrer olmağın mâ-vak'a alâ vukû'a merkûm Osman Beşe talebiyle kayd olunup sûreti yedine vaz' olundu. Tahrîren fî gurre-i şehri Muharremü'l-harâm sene 1038.

Şuhûdü'l-hâl

Mahmûd Sîpâhî // Zülfikâr Kazzâz // Ali el-Muhtesib // Muslı Muhzır// ve gayrîhum mine'l-hazirîn

Belge No: 1359

Belgenin Özeti: *Dergah-ı mualla müteferrikalarından müteveffâ Resûl'ün kız kardeşinin oğlu Şaban öldüğünde varisi olmadığından mirasının hazineye intikal ettiği, fakat ticaret için Venedik'e on bir yük yün gönderdiği ve bu yüklerin parasının vekillerinden alınmasına dair IV. Murad'ın Venedik doju Giovanni Corner'e nâme-i hümayûnu.*

Tuğra

İftihârü'l-ümerâi'l-izâmü'l-İseviyye muhtârü'l-küberâi'l-fihâm fî'l-milleti'l-Mesîhiyye muslih-i masâlihi't-tâife'n-Nasrâniyye sâcid ezyâli'l-haşmet ve'l-vakâr sâhib-i delâilü'l-mecd ve'l-iftihâr Venedik doju *hutimet avâkıbuhû bi'l-hayr* tevkî'-i refî'-i hümayûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki,

Bundan akdem Dergâh-ı mu'allâm müteferrikalarından müteveffâ Hoca Resûl'ün kız karındaşı oğlu olan Şa'bân fevt oldukda vâris-i şer'îsi olmayup cümle nükûd ve esbâb ve erzâkı mîrîye intikâl eylemekle hazîne-i âmiremize kabz olunmağın mezbûr ticâret içün Venedik'e gönderdiği on bir yük sofun bahâsı, ki üç yük on yedi bin akçe ider, mezbûrun bu cânibde kefilî olan Yahûd tâifesinden Menahim nâm Yahûdî'den alınıp hazîne-i âmiremize teslîm oluna. Eline temessük virilmegin mâbeynde câri olan dostluk ve muhabbet muktezâsınca zikr olunan on bir yük sof mezkûr Menahim Yahûdî'nin Venedik'de vekîlleri olan David ve Yasef nâm Yahûdîlere alıverilmek içün işbu nâme-i hümayûn-ı muhabbet-meşhûmumuz irsâl olunmuşdur. () gerekdir ki varup vusûl buldukda mâbeynde cârî olan dostluk ve muhabbet ve tarafeynde ri'âyet olunagelen vüdd ü ülfet müsted'âsınca zikr olunan on bir yük sof mezkûr Menahim Yahûdî'nin Venedik'de vekîlleri olan mezbûrân David ve Yasef nâm Yahûdîlere alıvirüp elinde olan temessükât mücebince teslîm eylemege sa'y-ı cemîl ve hüsn-i ihtimâm eyleyesiz.

Şimdiye degin tarafeynde olan musâlaha ve uhûd üzere memâlik-i mahrûsemize ticârete gelüp giden bâzîrgânlarınıza müte‘allik ve vilâyet ve memleketinize müteferri‘ olan husûsların temşîyyet ve itmâmına cânib-i hümayûnumuzdan her vechile müsâ‘ade olunup her ne makûle ahvâl vâki‘ olursa tekâmîl ve itmâmı bâbında vükelâ-yı devlet-i aliyyemize tenbîh-i şerîfimiz olmuştur. İmdi siz dahi ol tarafda devlet-i aliyyemize müte‘allik olan umûr ve ahvâle kemâ hüve hakkıhî mukayyed olup husûl ve itmâmına takayyüd üzere olasız. Zikr olunan on bir yük sof ketm ve zâyî‘ olmayup bi’t-tamâm mezbûr Yahûdî’nin vekîllerine teslim olunmak mühimmâtıdır. Bu bâbda ana göre ikdâm ü ihtimâm olunup avk u te’hîr ve ihmâl ü imhâle cevâz gösterilmeye ki bu vechile mu‘âmele-i cemîle zuhûrî ile re‘âyâ-ı tarafeyn ve fukarâ-i cânibeynin huzûr veistirâhatına sebep olan sulh u salâh ve ahd u felâhın lâyıık ve sezâ-vâr olduğı üzere himâyet ü siyânetine günden güne mâbeynde olan muhabbet ve dostluk ziyâde olup envâ‘ âsâr-ı hasene ve etvâr-ı müstahsene zuhûrına bâ‘is ü bâdî olduğı muhakkak ve mukarrer mülâhaza oluna. Tahrîren fî evâil-i şehri Cemâziye’l-ulâ min şuhûr sene semân ve selasîn ve elf mine’l-hicreti’n-nebeviyye aleyhi ve alâ âlihî efdalü’s-salât ve’l-tahiyye.

Be-makâm-ı Dârü’s-saltanat-ı Aliyye-i Kostantiniyye el-mahmiyye humiyet ani’l-beliyye ve’z-zeriyye

Belge No: 1360

Belgenin Özeti: 1359 numaralı belge ile aynı muhtevaya sahiptir.

Allah el-Kerîm

İftihârü’l-ümerâi’l-izâmü’l-İseviyye muhtârü’l-küberâi’l-fihâm fî’l-milleti’l-Mesîhiyye muslih-i masâlihi’t-tâife’n-Nasrâniyye sâcid ezyâlî’l-haşmet ve’l-vakâr sâhib-i delâilî’l-mecd ve’l-iftihâr Venedik doğı *hutimet avâkıbuhû bi’l-hayr* tevkî‘-i refî‘-i hümayûn vâsıl olıcak ma‘lûm ola ki,

Bundan akdem Dergâh-ı mu‘allâm müteferrikalarından müteveffâ Hoca Resûl’ün kız karındaşı oğlu olan Şa‘bân fevt oldukda vâris-i şer‘îsî olmayup cümle nükûd ve esbâb ve erzâkı mîrîye intikâl eylemekle hazîne-i âmiremize kabz olunmağın mezbûr ticâret için Venedik’e gönderdüğü on bir yük sofun bahâsı, ki üç yük on yedi bin akçe ider, mezbûrun bu cânibde kefli olan Yahûd tâifesinden Menahim nâm Yahûdî’den alınıp hazîne-i âmiremize teslim oluna. Eline temessük virilmegin mâbeynde câri olan dostluk ve muhabbet muktezâsınca zikr olunan on bir yük sof mezkûr Menahim Yahûdî’nin

Venedik’de vekîlleri olan David ve Yasef nâm Yahûdîlere aliverilmek için işbu nâme-i hümayûn-ı muhabbet-meşhûmumuz irsâl olunmuştur. () gerekdir ki varup vusûl buldukda mâbeynde cârî olan dostluk ve muhabbet ve tarafeynde ri’âyet olunagelen vüdd ü ülfet müsted’âsinca zikr olunan on bir yük sofî mezkûr Yahûdî’nin Venedik’de vekîlleri olan mezbûrân David ve Yasef nâm Yahûdîlere alıvirüp elinde olan temessükât mûcebince teslîm eylemege sa’y-ı cemîl ve hüsn-i ihtimâm eyleyesiz. Şimdiye degin tarafeynde olan musâlaha ve uhûd üzere memâlik-i mahrûsemize ticârete gelüp giden bâzîrgânlarınıza mûte’allik ve vilâyet ve memleketinize mûteferri’ olan husûsların temşîyyet ve itmâmına cânib-i hümayûnumuzdan her vechile müsâ’ade olunup her ne makûle ahvâl vâkî’ olursa tekmîl ve itmâmı bâbında vûkelâ-yı devlet-i aliyyemize tenbîh-i şerîfimiz olmuştur. İmdi siz dahi ol tarafda devlet-i aliyyemize mûte’allik olan umûr ve ahvâle kemâ hüve hakkîhî mukayyed olup husûl ve itmâmına takayyüd üzere olasız. Zikr olunan on bir yük sof ketm ve zâyî’ olmayup bi’t-tamâm mezbûr Yahûdî’nin vekîllerine teslîm olunmak mühimmâtdandır. Bu bâbda ana göre ikdâm ü ihtimâm olunup avk u te’hîr ve ihmâl ü imhâle cevâz gösterilmeye ki bu vechile mu’âmele-i cemîle zuhûrî ile re’âyâ-ı tarafeyn ve fukarâ-i cânibeynin huzûr veistirâhatına sebep olan sulh u salâh ve ahd ve felâhın lâyıık ve sezâ-vâr olduğu üzere himâyet ve siyânetine ve günden güne mâbeynde olan muhabbet ve dostluk ziyâde olup envâ’-ı âsâr-ı hasene ve etvâr-ı müstahsene zuhûrına bâ’is ü bâdî olduğu muhakkak ve mukarrer mülâhaza oluna. Tahrîren fî evâil-i şehr-i Cemâziye’l-ulâ sene 1038.

Belge No: 1361

Belgenin Özeti: *Cezîre-i Kıbrıs'ta Venedikli tüccarlara zorla mîrî tuz satılmaması ve haksız yere alınan gümrüklerin geri verilmesine dair Kıbrıs kadısı Seyyid Yakub’un hücceti.*

Hüve

Sebeb-i tahrîr-i kitâb budur ki,

Bi’l-fî’il cezîre-i Kıbrıs emîni olan Kumarizâde İbrâhîm Çelebi nâm kimesne dîvân-ı Kıbrıs’da meclis-i şer’-i hatîr ve lâzımü’t-tevkîre hâlâ Venedik konsolosı olan Peterlo Saroli [Paolo Sarotti] ve yine Venedik begzâdelerinden olup ticâret tarîkiyle Venedik sefîneleri ile cezîre-i Mihkiye’ye dâhil olan Sagrado [Sagredo] veled-i Civani’yi [Giovanni] ihzâr ve mahzarlarında üzerlerine takrîr-i da’vâ kılup kadîmü’l-eyyâmından ilâ

yevminâ-hâzâ Venedik'den cezîre-i Kıbrıs'a ticâret için gelen gemiler Tuzla İskeleyi'ne dâhil oldukları hinde eslâfım olan ümenâ yirmişer bin akçe tuz tahmîl idüp bu ana degin vech-i muharrer üzere amel eyledükleri mukarrer olduğı ecilden hâlâ ben dahi yedimde olan şart-nâmem mûcebince iskelede mevcûd olan gemilere yirmişer bin akçe tuz tahmîl eylemek teklîf eyledüğümde olagelmışe muhâlefet eyleyüp ta'âllül iderler, suâl olunması matlûbumdur didikde gıbbe's-suâl mezbûr konsolos Peterlo Saroli ve merkûm Sagrado veled-i Civani cevâba tasaddî idüp fi'l-hakîka bu âna degin Venedik'den cezîre-i Kıbrıs'a ticâret için gelen sefînelere iskele emînleri yirmişer bin akçe tuz tahmîl idüp ve dahi bunun emsâli nice hilâf-ı şer'-i şerîf ve kânûn te'addî eyledikleri muhakkaktır, lâkin hâl minvâl-i meşrûh üzere olduğun Âsitâne-i sa'âdete Venedik begleri ve Âsitâne'de olan baylos i'lâm itmegin zulmleri def' olunup min-ba'd hilâf-ı şer'-i şerîf ve mugâyir-i kânûn-ı münîf kimesne rencîde vü remîde olmamak için yedimize kat'î emr-i hümayûn virilmiştir didiklerinde yedlerinde olan emr-i şerîf-i vâcibü'l-ımtisâle ilkâ-yı nazar olunup mazmûn-ı münîfde, emîrû'l-ümerâi'l-kirâm kebîrû'l-küberâi'l-fihâm zü'l-kadr ve'l-ihtirâm sâhibü'l-izze ve'l-ihtişâm el-muhtassu bi-mezîd-i inâyeti'l-meliki'l-a'lâ Kıbrıs beglerbegisi dâme ikbâlehu ve kıdvetü erbâb[i'l-izze ve'l-]ikbâl umdetü eshâbi'l[-kadri ve'l-]iclâl câmi'-i vücuhi'l-emvâl âmirü'l-hazâin bi-ahseni'l-a'mâl el-muhtassu bi-mezîd-i inâyeti'l-meliki'l-a'lâ hızâne-i âmiremin Kıbrıs cânibi defterdârı *dâme uluvvuhû* ve mefâhirü'l-kuzzât ve'l-hükkâm ma'denü'l-fezâil ve'l-keâm cezîre-i Kıbrıs'da olan kâdîlar *zîde fazluhuma* tevkî'i-refî'-i hümayûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki, Venedik baylosı *hutimet avâkıbuhû bi'l-hayr* hâlâ Der-sa'âdetime mektûb gönderüp bundan evvel Venedik'den cezîre-i mezbûreye gemiler ile varan tâcirimiz metâ'larından kânûn üzere gümrüklerin virüp edâ iderler iken gemilerine safra yerine hüsn-i rızâlarıyla taş ve toprak koyacaklarına birer mikdâr tuz koyup diyârlarına gitmekle hâlâ olan ümenâ, sizin gemileriniz mîrî tuz alıgelmişlerdir yine alına deyü cebren tuz fûrûht eylemek isteyüp kabûl eylememeleri ile cebren beş yüz gurusların aldıklarından mâ'adâ gümrüklerin kânûn-ı kadîmden ziyâde talep eylediklerinden gayrı zikr olunan sefînelerde ve bile varan mavnalarda olanlar cihet-i ma'îşetleri için aldıkları hamrlarından ve sâir me'kûlâtından gümrük talep iderler, ma' hâzâ bu vechile şimdiye degin rencîde ve dahl olunmak gelinmiş degildir, min-ba'd mîrî tuz alın deyü ümenâ ve ummâle ve mültezimîn ve nuzzâra dahl ü rencîde itdirilmeyüp ve cihet-i ma'îşetleri için aldıkları hamr ve arak ve sâir me'kûlâtından gümrük talep eylemeyüp ve gümrük dahi kânûn-ı kadîm üzere aldırıp ziyâde aldırmayup ve bu bahâne ile aldıkları beş yüz aded gurusları dahi alıvirilmek bâbında emr-i şerîf virilmek ricâsına i'lâm eylemegin imdi hilâf-ı kânûn kimesneye iş

itdirilmeye deyü emr idüp buyurdum ki hükm-i şerîfimle () vardıkda bu bâbda sâdır olan fermân-ı celîlü'l-kadrim üzere amel idüp dahi vech-i meşrûh üzere Venedik'den gemiler ile varan tüccâra ve gemicilere elbette mîrî tuz iştirâ eylen deyü dahl ü rencîde itdirmeyüp ve metâ'larının gümrüklerin dahi kadîmden olagelen âdet [ve] kânûn üzere aldırup ziyâde aldırmayasın. Ve dahi zikr olunan gemiler ve mavnalarda olanlar cihet-i ma'îşetleri için aldıkları meşrûbât ve me'kûlâtından hilâf-ı kânûn gümrük almak isterler ise aldırmayasız. Ve bunların hilâf-ı şer' alınan gurusların ba'de's-sübût şer'le müteveccih olandan alıviresiz. Şöyle ki işbu emr-i şerîf-i celîlü'l-kadrim vâsıl oldukdan sonra ümenâ inâdlarına musırr olup bir tarikle hilâf-ı vâki' inhâ idüp işbu emr-i şerîfime muhâlif emr ibrâz iderler ise te'hîr idüp işbu emrim mücebince amel eyleyesiz, şöyle bilesiz, alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız deyü buyurulmağın imtisâlü'l-emrû'l-âlî mücebince emîn-i mezbûra tenbîh birle işbu vesîka bi't-talep ketb olunup yedlerine vaz' olundu, cerâ zâlike ve hurrîre fi'l-yevmi's-sâbi' ve'l-ısrîn min şehr-i Zi'l-kâ'detü's-şerîfe min şuhûr sene semân ve selasîn ve elf.

Şuhudü'l-hâl

Umdetü ashâbü'l-izze ve'l-emsâl sâbıkâ Cezîre-i Kıbrıs defterdârı olan Mustafa Paşazâde Mehmed Beg *dâme uluvvuhû*

Fahre'l-akrân Mehmed Sûbaşı kethüdâ-yı yeniçeriyân-ı Kıbrıs hâlâ

Fahre'l-emâsil Ramazân Beg kethüdâ-yı defter hâlâ

Fahre'l-emâcid ve'l-ekârim Mustafa Çelebi eş-şehîr be-Doğancızâde

Şükür Ahmed Ağa bin Ali Ağa-yı azebân hâlâ

Mustafa Çelebi bin Ferruh defterdâr-ı tîmâr hâlâ

Abdullah bin Hamza kethüdâ-yı çavuşân hâlâ

Abdurrahman Sûbaşı ser-muhzır hâlâ

Hasan Beşe er-ricâl

Ve gayrihum hazırûn

Belge No: 1362

Belgenin Özeti: 3 yıldır balyosluk yapan Sebastijan Veniyer'in [Sebastiano Vanier] görev süresinin bitmesi, yerine Cevane Kablo'nun [Giovanni Capello] atanması ve aradaki dostluğun ahidname gereğince devam etmesine dair IV. Murad'ın Venedik doğı Nicolo Contarin'e nâme-i hümayunu.

Tuğra

İftihârü'l-ümerâi'l-izâmü'l-İseviyye muhtârü'l-küberâi'l-fihâm fî'l-milleti'l-Mesîhiyye muslih-i masâlihi't-tâife'n-Nasrâniyye sâcid ezyâli'l-haşmet ve'l-vakâr sâhib-i delâili'l-mecd ve'l-iftihâr Venedik doğı *hutimet avâkıbuhû bi'l-hayr* tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki,

Hâlâ melcâ-i selâtın-i izâm ve melâz-ı havâkîn-i kirâm olan südde-i seniyye-i âlî-makâm ve atabe-i aliyye-i gerdûn-ihtişâmımıza olan vüfûr-ı muhabbet ve ihlâsınız muktezâsınca der-devletimizde mukîm olan mu'teber ve yarar ve makbûl ve nâmdâr begzâdelerinizden baylosunuz kıdvetü'l-ümerâi'l-milleti'l-Mesîhiyye Sebastiyân Veniyer [Sebastiano Vanier] üç seneden berü kemâl-i âdâb ve sadâkat üzere baylosluk hidmetin edâ eyleyüp müddeti tamâm olmağla Venedik'e gitmek icâb eylemegin kânûn-ı kadîm üzere yerine Âsitâne-i devlet-âşiyânemizde sâkin ve mütemekkin olmağičün girü makbûl ve mu'teber begzâdelerinizden kıdvetü'l-ümerâi'l-milleti'l-İseviyye Civane Kablo [Giovanni Capello] nâm begzâdenüzi müceddeden baylosluk hidmetine ta'yîn idüp nâme-i muhabbet-hitâmenüz ile irsâl eylemekle ahsen-i ezmân ve eyemen-i evânda gelüp vâsıl olmağın irsâl olunan nâme-i meveddet-makrûnunuza nazar-ı ferhunde-eserimiz müte'allik oldukda mazmûn-ı hulûs-meşhûnında kadîmü'l-eyyâmdan ilâ hâze'l-ân mâbeynde cârî olan dostluk umûrunda kemâ-kân sabit-kadem olup tarafeynde mer'î ve muhterem tutılan musâlaha ve uhûd husûsı fî-mâ'bad dahi mukarrer ve ber-karâr olmak murâdınız olduğı tahrîr ve iş'âr olunduğundan gayrı müşârûn-ileyhümâ bayloslarınıza dahi lisânen her ne sipâriş olunmuş ise hüsn-i ta'bîr-i dîl-pezîr ile takrîr eylemegin cümlesine ilm-i şerîf-i âlem-şümûl-i hüsrevânemiz muhît ve şâmil olmuşdur. İmdi âbâ-i kirâm ve ecdâd-ı izâmımız *enârallâhu te'âlâ berâhînehüm* zamân-ı sa'âdet-iktirânlarından ilâ yevminâ-hâzâ ber-karâr ve müstahkem olan esâs-ı ahd u emân ve sıyânet olunan bünyân-ı sulh u peymân taraf-ı karînü's-şerefimizden kemâ-kân ri'âyet ve himâyet olup mukaddemâ baylosluk hidmetinde olan müşârûn-ileyh begzâdenüz Sebastiyân Veniyer'e hüsn-i icâzetimiz erzânî kılınup işbu nâme-i devlet-ihtişâmımızla mu'azzez ve mükerrem ol cânibe müteveccih ve revâne olmuşdur. Gerekdir ki () vusûl buldukda devr-i dîrîn ve ahd-ı peşînden ilâ hâze'l-hîn Âsitân-ı izzet-karîn ve dûd-mân-ı sa'âdet-rehînemize olan vüfûr-ı muhabbet u sadâkat ve fârt-ı hulûs u meveddetiniz muktezâsınca cânibinizden kemâ-kân şerâit-i ahd u emâna ri'âyet ve levâzım-ı sulh u peymân sıyânet olunmağla sa'y u ihtimâm oluna. Bi-inâyetullahi'l-melikü'l-kâdir mâdâm ki ol taraftan sulh ve ahde mugâyir vaz' sudûr eylemeye, cânib-i hümâyûnumuzdan dahi hilâfî zuhûr eylemek ihtimâli yokdur. Ve baylosunuz mûmâ-ileyh Sebastiyân Veniyer âkil ve müdebbir olmağla kemâl-i re'y ve istikâmetle baylosluk hidmetin edâ idüp rızâ-

yı şerîfimiz üzere hareket itmegin bu cânibde cemî'-i erkân-ı devletimizin manzûr olduğuna binâen sizin dahi nazar-ı iltifâtınızla manzur olmağa lâyük ve sezâ-vâr olduğu muhakkak mülâhaza oluna. Tahrîren fî evâsıt-ı şehir-i Şa'bânü'l-mu'azzam sene tis'a ve selasîn ve elf mine'l-hicreti'n-nebeviyye.

Be-makâm-ı Dârü's-saltanatü'l-Aliyye-i Kostantiniyye el-mahrûse-i mahmiyye.

Belge No: 1363

Belgenin Özeti: 3 yıldır balyosluk yapan Sebastijan Veniyer'in [Sebastiano Vanier] görev süresinin bitmesi, yerine Cevane Kablo'nun [Giovanni Capello] atanması ve Sebastijan Veniyer'in Venedik'e döndüğünde iyi karşılanmasına dair Sadaret kaymakamı Receb Paşa'nın Doj Nicolo Contarini'ye pençeli mektubu.

İftihârü'l-ümerâi'l-izâmi'l-milleti'l-Mesîhiyye muhtârü'l-küberâi'l-fihâm fî'l (...?)'l-Îseviyye muslih-i masâlih-i cemâhîrû't-tâife'n-Nasrâniyye sâcid ezyâlî'l-haşmet ve'l-vakâr sâhib-i delâilî'l-mecd ve'l-iftihâr muhabbetlü dostumuz Venedik doji hutimet avâkıbuhû bi'l-hayr ve'r-reşâd kibeline bâ'is-i te'kîd-i mebânî-i vedâd ve ittihâd olan hülâsa-i ed'iyye-i musâdakat-encâm ki sa'âdetlü ve devletlü ve şevketlü pâdişâhımız e'azzellahu ensârehu hazretleri tarafına olan kemâl-i muhabbet ü meveddet ve nihâyet-i dostluk u ülfetlerinden sâdır olur ithâf ve ihdâsından sonra inhâ ve i'lâm olunan oldur ki,

El-hâletü hâzihi melâz-ı havâkîn-i devrân ve me'âz-ı selâtîn-i zamân olan südde-i seniyye-i sa'âdet-âşiyân ve atabe-i aliyye-i felek-bünyân-ı hüdâvendigârîye olan hulûs ve muhabbetlerin izhâr ve nihâyet-i dostluk ve meveddetlerin iş'âr için der-devletde mukîm baylosluk hizmetinde olan mu'teber ve nâmdâr begzâdelerinizden kıdvetü'l-ümerâi'l-milleti'l-Mesîhiyye Sebastijan Veniyera [Sebastiano Vanier] nâm baylosunuz üç seneden berü zimmetine lâzım gelen hidemât ve umûrları edâsına kemâl-i âdâb ve nihâyet-i hicâb ile bezl-i maktûr ve sadâkat ve istikâmet üzere baylosluk hizmetin kemâ hüve hakkıhî icrâya sa'y-ı mevfur idüp müddeti tamâm olmağla kânûn-ı kadîm ve üslûb-ı müstedîm üzere yerine der-sa'âdet-i âşiyânemde mütemekkin ve sâkin olmak için mu'teber ve nâmdâr begzâdelerinizden kıdvetü'l-ümerâi'l-milleti'l-Mesîhiyye Civane Kablo [Giovane Capello] nâm begzâdeleri müceddeden baylosluk hizmetine ta'yîn ve nâme-i muhabbet-hitâmeleriyle irsâl olunmağla ahsen-i ezmânda gelüp vâsıl olup bu dostunuza gönderilen mektûb-ı meveddetlerin dahi getürüp teslim idüp mazmûnı ma'lûmumuz oldukda mûmâ-ileyh enva' ri'âyet ile mer'î kılındığından gayrı îrâd eylediği nâme-i muhabbet-âşiyâneleri tercüme ve telhîs olunup huzûr-ı huümâyûn-ı

pâdişâhiye gönderildikde nazar-ı ferhunde-eser-i hüsrevâneleri ta'alluk etdikden sonra mâbeynde cârî vü râ'î olan dostluk u muhabbet ve musâlaha vü mu'âhede ve hullet levâzımı tarafeynden kemâ-yenbagî ri'âyet olunmak husûsı iş'âr olunduğundan gayrı müşârün-ileyh baylosunuza lisânen her ne sipâriş olunmuş ise hüsn-i ta'bîr-i dîl-pezîr ile takrîr etmekle cümlesine ilm-i şerîf-i âlem-şumûlleri muhît ü şâmil ve tab'-ı safâ-makrûnları envâ' vüdd ü vifâka nâil olmağla ile'l-ân vâki' olan muhabbet ve dostluk merâsimi ve uhûd ve şûrût ve âşinâlık levâzımı kemâ-kân mer'î ve muhterem kılınmak bâbında fermân-ı âlileri sâdır ve mûmâ-ileyh baylos-ı sâbika izn ü ruhsatları bâhir olup nâme-i hümâyûn-ı sa'âdet-makrûnlarıyla ol cânibe müteveccih ve revâne kılınmağın bu dostunuzdan dahi varaka-i muhabbet tahrîr ve irsâl olunmuşdur. İnşâllâhu te'âlâ mûmâ-ileyh varup vusûl buldukda kadîmü'l-eyyâmdan südde-i seniyye-i sa'âdet-âşiyân ve dûd-mân-ı muhalledü'l-erkân-ı pâdişâhiye olan ifrât-ı ihlâs u muhabbet u dostluk ve nihâyet-i sadâkat u meveddet u âşinâlık levâzımı kemâ-kân mer'î ve muhterem tutulup şerâit-i ahd u emân ri'âyet ve levâzım-ı sulh u peymân sıyânet olunmağa dikkat ve himmet oluna ki mâdâm ki ol taraftan hilâf-ı ahd u misâk ve mugâyir-i vüdd ü vifâk bir vaz'-ı nâdir sâdır olmaya bu cânibden hilâfı zuhûr etmek ve binâ-yı muhabbet bir vechile halel-pezîr olmak ihtimâli muhâl idüğü muhtâc-ı beyân degildir. Ve mûmâ-ileyh Sebastiyân Veniyera nâm baylosunuzun yüzi ak olsun bir âkil ve kâmil ve müdebbir ve ihtiyâr ve hayr-hâh-ı devlet-i tarafeyn olmağla cânibeynin rızâsına muvâfık hareket ve sadâkat ve istikâmet üzere baylosluk hidmetin icrâyâ bezl-i kudret idüp hakîmâne evzâ' ve etvârı pesendîde-i vûkelâ-yı dîn ü devlet olmuşdur, umulur ki sadâkat üzere hidmeti mukâbelesinde manzûr-ı nazar-ı iltifât ve ri'âyetleri ola ki bu cânibde olan bayloslarına dahi tarafınızdan mûceb-i rağbet ve iltifâtları idüğü mukarrerdir. El-bâkî ed-du'â alî min ittiba' el-Hüda evvelen ve ahiren.

Be-medine-i Kostantiniyye-i mahmiyye.

Belge No: 1364

Belgenin Özeti: *Mark Antonyo Velüteli [Marcantonio Velutello] ile gönderilen dostluk metubunun kendisine ulaştığına, gerek kendisinin gerekse Bosna beylerbeyi Mehmed Paşa'nın İspanya'nın ve Uskokların Venedik'e zarar vermesine mücadele etmeyeceklerine dair Budin beylerbeyi Hasan Paşa'nın Doj Nicolo Contarini'ye pençeli mektubu.*

İftihârü'l-ümerâi'l-izâmü'l-milleti'l-Mesîhiyye muhtârü'l-küberâi'l-fihâm fi zümretü't-tâife'l-İlâhiyye muslih-i masâlih-i cemâhîrü'l-fırke'n-Nasrâniyye sâcid ezyâli'l-haşmet ve'l-vakâr sâhib-i delâili'l-mecd ve'l-iftihâr sa'âdetlü ve şevketlü ve azametlü pâdişâhımız hazretlerinin hakikatlü ve muhabbetlü dostı ve ri'âyetlü ve hürmetlü konşusu devletlü ve rıfatlü ve sa'âdetlü dostumuz ve ziyâde sevgilü ve muhabetlü konşumuz Venedik memâlikinin doğı olan Nikolo Kotarto [Nicolo Contarini] *hatemallahu te'âlâ bi'l-hayr ve'r-reşâd ve aslahallahu te'âlâ şânehu bi's-sıdk ve's-sedâd* kibeline âsitân-ı sa'âdet-âşiyân-ı pâdişâhiye olan ziyâde inkıyâd ve dostluklarından münba'is olur selâm-ı selâmet-resân-ı dostâne ve peyâm-ı muhabbet-nişân-ı sâdikâne ihdâ ve iblâğ eyledikten sonra i'lâm-ı dostâne olunan oldur ki,

Bu dostluk sevice ve konşuluğunuzda iyilükler isteyüci dostunuza kutlu sâ'atde mukarreb ve mu'temed âdeminiz ve hakikat üzere hidmetinizde mukaddem bendeniz Marko Antonyo Velüteli [Marcantonio Velutello] ile gönderdikleri muhabbetlü ve ri'âyetlü mektûb-ı şerîfinizi getürüp îsâl ve teslim eyledi ve ri'âyet ve ikrâm ile muhabbetinizi ve bu cânibe hüsn-i teveccüh ve meveddetinizi bildirdi ve lâzım olan husûsları dahi ağızdan i'lâm ve iş'âr eyledi. Benim devletlü ve ri'âyetlü dostum hazretleri Allahu te'âlâ her işinüzi âsân eyleyüp düşmanlarınızı dâimâ münhezim ve makhûr eyleye. Siz dostumuz hazretlerinin ülfeti sa'âdetlü ve şevketlü pâdişâhımız hazretlerinin âsitân-ı sa'âdetleri tarafına kadîmî olmağla her ahvâlinize sa'âdetlü ve azametlü pâdişâhımız hazretlerinin hüsn-i teveccühleri ve kemâl-i takayyüdleri olup yüce âsitânelerinden bu muhibbinize ve Bosna eyâletine mutasarrıf olan Vezîr Mehmed Paşa dostunuza mufassal emirler gönderüp her vechile tarafınıza imdâd olunmasını ve Nemçe çasarı tarafına tenbîh olup İspanya'ya yardım virdirmemesini emr eylemekle bu dostunuz ve Vezîr Mehmed Paşa muhibbiniz çasara mektûb yazup zinhâr İspanya tarafına yardım virmeyüp sulh u salâh içinde sa'âdetlü pâdişâhımız hazretlerinin dostlarına dost olmağı nice sene ahd ü kavî eyledünüz ise ol ahdinizi ve kavlinizi gözedüp ve dostluğu ri'âyet eyleyüp Uskok tarafından ve İspanya'dan Venedik memâlikini ve ol dostlarımızın eyâletini bir vechile incitdirmeyesiz ve bir dürlü zarar ü ziyân itdirmeyesiz deyü ziyâdesiyle yazmışızdır. Ve serhadlerinize ve yalılarınıza zahîreden ve kendü irâdetiyle varan askerden imdâd olunmağçün sınırınıza yakın olan hâkimlere izn ü ruhsat virmişizdir ve tenbîh eylemişizdir ki tarafınızla takayyüdden hâlî olmayalar. Ol ki dostluk levâzımı ve muhabbet ü meveddet levâzımıdır, kusûr komamışızdır. Yine dahi her ne hidmetiniz

düşer ise âdeminiz ve mektûbunuz gönderüp ahvâli bu cânibe i'lâm eyleyesiz. Ol ki mümkündür, dirîğ eylemeyüp hidmetinize cân u gönül ile sa'y eylemek mukarrerdir. Benim devletlü ve hakikatlü dostum, mevsûl-ı mektûb-ı vedâd âdeminiz Marka Antonyo Velüteli ile gönderdiğiniz hedâyânuzı bi't-tamâm bu muhibbinize edâ ve teslîm eylediler, berhûrdâr olsun. Bir uslu ve akıllu ve tarafınıza her vechile hayırlı kulunuzdur ve hidmetinize cân u gönül ile çalışmışdır ki ancak olur girü huzûr-ı şerîfinize gönderdik, üzerinden nazar-ı şerîfiniz dirîğ olunmasın. Devletiniz hidmetkârlığına lâıyk kulunuzdur. Bâkî ne tafsîl oluna ki ma'lûmunuz olmaya. Hemîşe siz devletlü dostumuz hazretlerinin devleti ziyâde olup mesned-i hükûmetinizde pâyede ve bâkî olasız. Hurrîre fî 14 şehr-i Rebi'ü'l-evvel sene erba'în ve elf.

Be-medîne-i Budun el-mahrûse.

[Arkada:] Devletlü ve rıf'atlı dostumuz Venedik doğı hazretlerine.

Belge No: 1365

Belgelerin Özetleri: Marko Antonyo'nun [Marcantonio Vellutello] Venedik ile ilgili konularda kendisi ile görüştüğüne ve Venedik doğunun padişaha olan dostluğunda ve bağılılığında sebat ettiğı müddetçe yardımın esirgenmeyeceğine dair Bosna beylerbeyi Mehmed Paşa'nın Doç Nicolo Contarini'ye mektubu.

Hüve

Kıdvetü'l-ümerâi'l-milleti'l-Mesîhiyye umdetü'l-küberâi't-tâife'l-Îseviyye muslih-i masâlihi'l-umûr fî'd-dîni'l-Nasrâniyye memâlik-i Venedik doğdı hürmetlü dostumuz hazretlerinin huzûr-ı me'ânî-mevfûrlarına dostluk ve muhabbete lâıyk olan du'â vü senâ ithâf ve ihdâ olundukdan sonra dostâne ve muhibbâne inhâ olunan budur ki,

Hâlâ rağbetlü dostumuz hazretlerinin taraf-ı şerîflerinden bir vakt-i mübâreke de elçileri olan Marko Antonyo Vilüteli [Marcantonio Vellutello] nâm kulları yedinden mektûb-ı mergûbları vürûd bulup mazmûnunda her ne derc ü beyân ve şerh ü ayân kılınmış ise bi'l-cümle iz'ân ve hâtır-nişânımız olup ve elçi-i mûmâ-ileyh kulları ile dahi lisânen memâlik-i Venedik ahvâli ve umûr-ı sâire tafsîl üzere müşâvere olup devlet-i pâdişâhîde her umûrınıza müsâ'ade ve imdâd ve mu'âvenet olunmak üzere dostluk ve muhabbetde sâbit-kadem olmamız mu'âhid olup devletlü ve salâbetlü ve şevketlü pâdişâhımızın memâlik-i mahrûsesinden fermân-ı sa'âdetleri üzere murâd olunan cenkçi tahrîr ve varup hidmet-i şerîflerinde olup ve be-inâyetullahu te'âlâ adû-yı bed-girdârlarına

cevâb virilmek için mektûblar virilüp memâlik-i mahrûse-i şehriyârîde olan ümerâ ve kuzzât ve kılâ'-i hüsvânî kapudanlarına ve ağalarına ve iskele emînlerine ziyâde tenbîh ü te'kîd olunmuşdur. İnşâllahu te'âlâ sa'âdetlü ve devletlü ve azametlü pâdişâhımızın fermân-ı şerîfleri üzere bu dostunuz her umûrınıza müsâ'ade idüp murâd-ı şerîfiniz üzere vâki' olan musâlahânızın husûlüne sa'y eylememiz mukarrerdir. Bu def'a bu dostunuz serhadlerinize karîb olan mahallere bi'z-zât varup âsitâne-i sa'âdet-âşiyâneye olan dostluk ve hayr-hâhlığınız ve ubûdiyet ve muhabbetiniz muktezâsınca fermân olunduğı üzere eger asker yazmak ve eger bir umûrınıza müsâ'ade eylemek kasd ve niyyet olunmuşidi. Hikmet-i Hudâ bi'l-fi'l Budun muhâfazasında olan vezîr ve serdâr sa'âdetlü Hasan Paşa hazretleri ile ba'zı ahvâl müşâveresiçün mülâkât eylememiz iktizân eylemekle Budun tarafına teveccüh ve azîmet olunmuşdur. İnşâllahü'l-meliki'l-müte'âl avdet olup geldikde gerü düşen hidmet-i şerîfinizde taksîrât olunmayup lâzım gelen umûrunuzun husûlüne sa'y ü dikkat olunmak musammemdir. Ve Nemçe imparatorı İspanyalulara imdâd eylememek üzere tarafımızdan mektûblar yazılıp müstakil âdemlerimizle Nemçe tarafına gönderilmişdir. Her ne yüzden cevâbı gelürse huzûr-ı şerîfinize işâret ve i'lâm olunur. Ve elçi-i mûmâ-ileyh kulları iş görmüş maslahat-güzâr ve umûr-dîde ihtiyâr kulları olup sözünden ve kelâmından hazz eylemişüzdür. İnşâllahu te'âlâ devletlü ve sa'âdetlü ve azametlü ve kerâmetlü pâdişâh-ı İslâm efendimiz hazretlerinin rızâ-yı hümayûnları üzere hareket idüp sadâkat ve ubûdiyetde sâbit-kadem olduğunuzca eger asker ile ve eger gayrı tarîkle imdâd eylemekde siz dostumuza zarûret ve müzâyaka çekdirmezler. Bu dostunuzun hod takayyüdümüz kemâlinedir. Hemân bu cânib dostunuza düşen hidmet-i şerîfinizi işâret buyurasız ki bi-lutfullahu te'âlâ devlet-i pâdişâhîde kâdir olduğumuz mertebeler dirîğ olunmaduğı muhtâc-ı beyân degildir. Hem-vâre devlet-i dünyâları derece-i irtifâ' ve i'tilâda üstüvâr olup yüce tâli'leri hemîşe ziyâde ola. Tahrîren fî evâil-i şehri Cemâziye'l-âhir sene erba'în ve elf.

Be-yurd-ı sahra-yı Ösek.

Belge No: 1366

Belgenin Özeti: Venedik'e giden tüccarların yedi sekiz aydan beri dönmemesinden ötürü vebadan öldüklerine dair söylentiler çıktığı, bu yüzden ticaretin durduğu, ticaretin yeniden canlanması için Venedik'teki tüccarların bir kadırga ile geri yollanması hususunda Mehmed Ağa'nın beş beylerine arzı.

İzzetlü ve sa‘âdetlü beş begleri hazretlerinin izz-i huzûr-ı şerîflerine yüz sürdükden sonra inhâ ve i‘lâm-ı muhibb-i muhlis budur ki,

Hâliyâ eger bu cânibte iskele ahvâlinden tefahhus-ı şerîf buyurulursa şimdiden bi’l-cümle metâ‘dan ancak dört yüz denk iskeleye dâhil olmuşdur. Eger İslambol’dan ve eger sâir diyârdan gelen tüccâr tâifesi ta Bosna Sarayı’ndan gelirler, andan beri gelmiyorlar. Ve aslı nedir suâl buyurulursa yedi sekiz aydan berü varan tüccâr tâifesi anda varup eylendikden bu câniblere haberler gelmiştir ki ekserî tâ‘ûndan kırıldı ve sâirlerini dahi oldukları yerde üzerlerine kapuların bağlamışlardır. Venedik’te şimdi alışveriş yoktur. Venedik kapandı deyü bu cânibe söylenir. Bu sebebdan iskeleye ayrık bâzîrgân gelmiyor. Sa‘âdetlü pâdişâh hazretlerinin mâl-ı mîrîsine ve hem hazretleriniz iskelesine küllî noksân olması mukarrerdir. Zîrâ bu haberleri işitmek ile ekserî Dubrevnik İskelesi’ne giderler. Hemân hazretlerinizden ricâ ve temennâ olunur ki anda olan bâzîrgânlar ile bir kadirgayı bu cânibe gönderesiniz ki etraf u eknâfa haber gide ki bâzîrgânlar ile kadirga çıkdı. Belgrad’da ve Saray’da olan bâzîrgânlar haber aldıkta ki kadirga rızık ile bâzîrgân ile çıkdı yine cümlesi ke’l-evvel yine iskeleye revâne olup gelmeleri mukarrerdir. Bâkî ve’d-du‘â. Tahrîren fî şehr-i Şa‘bân sene 1040.

Muhibb-i muhlis Mehmed Ağa

[Arkada:] İnşâllahu te‘âlâ Venedik’te izzetlü ve kudretlü ve sa‘âdetlü beş beglerinin izz-i huzur-ı şerîflerine vâsıl ola.

Belge No: 1367

Belgenin Özeti: Venedik’in Bosna’dan toplayacağı askere, kendisine gelen elçilerin yaşadıkları bazı meselelere, Venedik’te hastalık olması sebebiyle Dubrovnik iskelerine yönelen tüccarlara tekrar İspilit’e gitmelerini tembih ettiğine dair Bosna beylerbeyi Mehmed Paşa’nın doja mektubu

Hüve

Pençe

İftihârü’l-ümerâi’l-milleti’l-Mesîhiyye muhtârü’l-küberâi’t-tâife’l-İseviyye
muslih-i masâlihü’l-umûrû’d-diniyye’n-Nasrânîyye vilâyet-i Venedik dojdı dostumuz
dojd hazretlerinin meclis-i menba‘-ı refî‘ü’l-âsârlarına dostluk ve konşuluğa lâıyk derûn-

ı sadâkat-meşhûnumuzda olan hazâin-i vüdd-i vâlâda mûnderic cevâhir-i ta'zîmât-ı lâika-i ...(?) ve zevâhir-i ...?) fâika-i bî-intihâ ithâf ve ihdâ olundukdan sonra dostâne ve muhlisâne inhâ olunan oldur ki;

Bundan akdem der-devlet-medâr tarafından sa'âdetlü ve devletlü ve şevketlü pâdişâhımız *e'azzellâhu ensârehû* hazretlerinin vârid olan evâmir-i aliyyeleri mücebince tarafınıza imdâd için eyâletimizden virilmek fermân olunan asker için elçilik ile bu dostunuz tarafına ta'yîn ve irsâl olunan elçi Markantonyo Velütel [Marcantonio Velutello] eyâletimize gelüp dâhil oldukda bu dostunuza uğramayup doğru Budun tarafına teveccüh idüp varup hayli müddet Budun'da meks ü karâr eyleyüp ve bu dostunuz serhadlerimiz muhâfazasıçün fermân-ı pâdişâhî üzere Ösek [Osijek] nâm mahalle varup muhâfaza üzere iken gerü der-devlet-medârdan kapucılar yedinden evâmir-i şerîfe vârid olup tarafınıza imdâd için asker virilmek ve vilâyetinize ve Duka Mantuva'ya [Mantua] zarar ü gezend kasdında olan İspanyalulara Nemçe Çasarı ve imparatorı tarafından imdâd olunmamak bâbında tarafımızdan mü'ekked mektûb ve nâme tahrîr olunup Nemçe imparatorı tarafına gönderilmek ve imdâd edersen biz dahi serhadlerimiz askeri ile umûm üzere kalkup Uskok vilâyetini urup nehb ü gâret ideriz deyü yazmamız ve İspanya ile mâbeyninizde îkâz-ı fitne vü fesâda bâ'is olan Venediklü Girolemio Fazenevo'yı [Fasaneo] ahz idüp Dersa'âdet'e göndermek fermân olunup ve mezbûr elçi dahi Budun'dan gelüp bu dostunuza mülâkât idüp her ahvâl tafsîl üzere müşâvere olunup Nemçe imparatorı İspanya'ya imdâd etmeyüp ve Uskok eşkiyâsın geregi gibi zabt u rabt eylemeleri üzere mektûb ve âdem gönderüp ve fermân-ı pâdişâhî üzere cenkçi ve tüfenkçi tahrîr eylemek üzere kasd u niyyet olunup ve Cenderal tarafından dahi Yasef nâm bir elçisi gelüp asker taleb idüp takayyüdümüz kemâlinde iken tekrâr der-devletten evâmir-i şerîfe vârid olup vilâyet-i Erdel'de ihtilâl vâki' olup Budun'a varup bir münâsib görülen kimesneyi vilâyet-i Erdel'e hâkim ve kral nasb idüp bu hidmetin husûlünde mücd ü sâ'î olası deyü fermân olunup varmamız mühimm ve elzem oldukda mezbûrân elçileri huzûrumuza getürdüp maslahat avk olmasun, murâdınız ise bir nâmdâr ağamızı yanınıza koşup varın asker yazın ve dilerseniz biz varup Budun'dan gerü gelince te'hîr idin deyü rızâları talep olundukda bu dostunuz Budun'a varup gelince te'hîr eylemelerin evlâ görüp ve mezbûr Girolemio Fazanova dahi ibtidâ bu dostunuz yanına geldikde îmân ve islâma gelmişdi, ihtimâldir firâr ve gayb ider deyü kal'aya urup muhkem habs itdirüp bu dostunuz Budun tarafına teveccüh ve azîmet idüp varup fermân olunan hidmeti alâ vakti'l-murâd husûle getürüp avdet idüp gelince iki ay mikdârı zamân mürûr eyledi. Ve Ösek'e geldüğümüzde mezbûrân elçiler ile kethüdâmızı ve ağırlığımızı mahrûse-i

Saray'a gönderüp bu dostunuz fermân olunduğı üzere serhadden ve eyâletimizden asker yazmak için (...?) ve sebûkbâr serhadler tarafına Baneloka'ya uğrayup cümleye tenbîh olup mahrûse-i Saray tarafına teveccüh eyledüğümüzde varup dâhil olmazdan mukaddem Cendral tarafından gelen elçi-i mezbûr Yasef bilâ-izn ü ruhsat Cendral tarafından gelesiz dinilmekle gidüp kethüdâmız dahi hizmetkârdır başı havfından âdem gönderüp dönderüp getürtmüşleridi, Saray'a dâhil olduğumuzda cevâbın yazup Cendral tarafına gönderildi. Ve tarafınızdan gelen elçi-i mezbûr dahi bu dostunuz Saray'a gelmezden evvel mukaddemâ Venedik cânibinden ba'zı tüccâr tâifesi gelürken harâmîler basup envâl ve erzâkların vilâyetinizde vâki' Torogir [Trogir] nâm kal'aya iledüp orada bulunmağla Cendral'den ve ele giren âdemlerinden alıviresiz deyü emirler vârid olup bir iki Efrenk iddi'â eylemekle elçi-i mezbûr Saray'da mollâ hazretleri huzûruna iledüp ben dojd hazretlerinin vekîliyim demekle sicil ve hüccet etdirmişler. Bu dostunuz geldikten sonra hakkımız alıvir deyü ziyâde ibrâm eylediler. Saray ise bir şehr-i azîm ulemâsı ve sulehâsı çok niçün hakkımız icrâ olunmaz ve hakk alıvirilmez deyü guluvv eylediler. Bu dostunuz dahi berây-ı maslahat Cendral'a mektûb yazup gönderüp musâmaha yüzünden dutıldı. Hudâ'ya ayândır ki bu husûsda çok söz işidildi. Lakin dostluk ve komşuluk mürâ'âtı gözedildi. Ve mezbûr Girolemyo Fazenova için dahi mukaddem İslâm'a geldi, buna katl ve yâhûd bir dürlü cefâ ve cezâ var mıdır deyü Dersa'âdet'e arz olunmuşdı. Âsitâne-i sa'âdete getürdesiz deyü fermân olunmağın bilâ-te'hîr der-devlete gönderildi. Ve asker ahvâlinde dahi Cendral tarafından mektûb gelüp şimdiki hâlde asâkir lâzım değildir, iktizâ eyledikde gerü işâret ve talep olunur denilmekle müsâmaha olundu. Yohsa siz dostumuz kadîmî sa'âdetlü ve şevketlü pâdişâhımızın dostı ve der-sa'âdetlerinin derûnî hâlis muhlis bendesi olduğunuz ma'lûmumuz olup bir yerden vilâyetinize ve ırrınıza kesr ü noksân geldüğün istemezüz. Ve kâdir olduğumuz mertebe bi'z-zât kendümüz varmağla mı ve asker göndermekle mi olur? Anın gibi bir düşman zuhûr eyledikde imdâdınıza yetişmek cânımıza minnet bilinür, bâ-husûs fermân-ı pâdişâhî ola tevakkuf ve tereddüd olunmaz. Ve elçi-i mezbûr Markantanyo tamâm âkil ve dâna ve iş görmüş tedbîre kâdir sözi ve kelâmı yerinde hayli ma'kûl-fehm ve iş üzerine mukaddem maslahat-güzâr kulunuz olmağla ziyâde hazz eyledim, ancak olur. Gerü asker lâzım olup elçi gönderilmek lâzım geldikde bunları gönderesiz. Ve üzerinden nazarınız eksik eylemeyesiz. Venedik tarafında bir mikdâr hastalık olmağla kârbân halkı ekser Dubrovnik iskelelerine teveccûhe yüz dutmuşlardı. Mezbûr elçi kulunuz ilkâ ve iltimâsıyla İspilit İskelesi'ne varmaları tenbîh ü te'kîd olundu. Murâdımız min-ba'd dahi dostluğı istihkâm üzere dutmaktır. Siz dostumuz dahi dostluk ve muhabbetde sâbit-

kadem ve râsih-dem olup düşen hidmetinizi dâimâ bildirmekden hâlî olmayasın. İnşâllahu te‘â lâ edâsında kusûr olunmaz. Bâkî ed-du‘â alî min ittiba‘ el-Huda. Tahrîren fî Evâhir-i şehri-i Ramazânü'l-mübârek sene erba‘în ve elf.

Benim sevgilü dostum dojd hazretleri, bundan akdem serhaddimizde vâki‘ Novalının aldıkları yerin bağçe mukâbelesinde virilücek kusûr kalan buğdayın tarafınıza edâ olunmasını ve min-ba‘d hilaf-ı sulh u salâh ve mugâyir-i rızâ-yı hümâyûn-ı pâdişâh kayık binâ olunmaması bâbında Novalıya mü‘ekked ve müşedded mektûblar ile kapucu başımız irsâl olunması elçi-i mezbûr Markantonyo Vilütel ricâ ve iltimâs eylemegin vech-i meşrûh üzere mekâtib ile bir aġamızı gönderdik. İnşâllahu te‘âlâ bu dostunuz tarafına düşen hidmetinizin edâsında taksîrât olunmaz.

Be-medîne-i Saray el-mahrûse.

Belge No: 1368

Belgenin Özeti: Kadırgaların Venedik'ten geç geldiği için tüccar taifesinin parasını Venedik'te harcayıp, İspilit iskelesine uğramayıp Dubrovnik'e gitmek zorunda kalmalarına dair İspilit emini Hüseyin'in Venedik beş beylerine arzı.

Hüve

Devletlü ve adâletlü beş begleri huzûrlarına dostluġa lâıyk selâmlardan sonra inhâ olunur,

Hâlâ İspilit İskelesi'ne gelen tüccâr ve emti‘a içün suâl olunursa işbu bin kırk bir târîhinde vâki‘ mâh-ı Cemâziye'l-âhîrinin yirminci gününe degin iskeleye gelen bin beş yüz denk mum ve sahtiyân ve sof ve ipek mevcûd olup ve mahmiyye-i Saray'da ol mikdâr ve belki ziyâde mevcûd olduğundan gayrı Baneluka ve Mostar ve Koca sâir kasabâtta dahi iki bin denk emti‘adan ziyâde hâzır ü müheyyâ olup ve lâkin bir iki seneden berü gemiler olıgeldiği üzere vaktiyle çıkmayıp gelen tüccâr Venedik'de ve iskelede üçer dörder ay mikdârı avk olup ve kadırgaya intizâr çeküp olanca sermâyelerin masraf eylemekle herkes Venedik'den ve iskeleden îbâ ve ikrâh idüp her biri Dubrevnik'e gitmek tedârikinde olmaġın ve bunda dahi mevcûd olan tüccâr geldiklerine pişmân olup kadırga eglenüp vaktiyle gelmezse niceleri avdet idüp Dubrevnik'e gitmek mukarrerdir. Ana binâen bi'l-fi'îl İspilit emîni dostunuz ve mevcûd olan tüccâr-ı müslimîn ile akd-ı meclîs

idüp vech-i meşrûh üzere olan ahvâli hakikat üzere yazup huzûrunuza i'âm olundu. Bâkî lutf u kerem ve re'y adâletlü beglere râcidir.

Muhibb-i Hüseyin emîn-i İspilit hâlâ // Muhibb-i Sinan(?) Beg // Muhibb-i Mahmûd Beg // Muhibb-i Mustafa Çelebi // Muhibb-i Hoca Bâlî // Muhib-i Mehmed Beg // Muhibb-i Ahmed Bâlî // Muhibb-i Hâcî Mûsa // Muhibb-i Mehmed Çelebi // Muhibb-i Ahmed Çelebi // Muhibb-i diger Ahmed Çelebi // Muhibb-i diger Mehmed Çelebi // Muhibb-i Hüseyin Çelebi // Muhibb-i Hoca Ahmed // Muhibb-i Zülfikâr Çelebi // Muhibb-i Mustafa // Muhibb-i Hüseyin Mim

[Arkada:] Venedik'de devletlü ve adâletlü beş begleri huzûrlarına sicil

Belge No: 1370

Belgenin Özeti: *Bostancı başı Cafer Ağa'nın Venedik'teki Alvize Mocenigo'dan [Alvise Mocenigo] yirmi bir bin guruş alacağını tahsil edilmesine dair Bosna beylerbeyi Hasan Paşa'nın Venedik doju ve beylerine pençeli mektubu.*

Hüve

Pençe

Azametlü ve şevketlü ve haşmetlü ve kuvvetlü ve kudretlü ve nusretlü ve adâletlü pâdişâh-ı zillullah ve şehin-şâh-ı âlem-penâh *e'azzellâhu ensârehû ve ebed-a'vânehu* hazretlerinin kadîmî dostı ve hayr-hâhı olup emsâlinden devletde yektâ ve akrânından sa'âdetde bî-hemtâ olan devletlü ve mürüvvetlü ve merhamete lââyık izzetlü ve muhabbetlü dostumuz ve konşumuz Venedik ve tevâbi' memâlikin dojdı ve hâkimi ve sâir begleri ve mergûb ve mu'teber begzâdeleri *hutimet avâkıbuhûm bi'l-hayr* cânib-i devlet-nisâblarına olan dostluğa lââyık selâmla senâ ve konşuluğa müstahakk olan muhabbet ü meveddet ve edâ-i ithâf olundukdan sonra inhâ-i dostâne budur ki,

Hâliyâ bu sâfi dostunuza der-devlet-medârın hâssa bostancılarından olup kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Ömer Beg *zîde kadruhû* ile Yasef nâm Yahûdî yedinden hâlâ Âsitâne-i sa'âdet-aşiyânda bostancıbaşı olan izzetlü ve sa'âdetlü Ca'fer Ağa hazretlerinin mektûb-ı meveddet-mashûbları vürûd bulup mefhûmunda zîr-i destinizde ve taht-ı hükûmetinizde vâki' Venedik kal'asında Alvize Mocenigo [Alvise Mocenigo] nâm begzâdede dört beş seneden berü yirmi bir bin guruş mikdârı hakkı olup talep eylediginde

virmede te‘allül üzere olmadan hâlî olmaduğın bu dostunuza i‘lâm ve tahsîl olunması için ziyâde ikdâm ve ibrâm etmeleriyle ana binâen varaka-i muhabbet tahrîr ü imlâ kılınup huzûrınıza irsâl kılınmıştır. Vusûlünde lâıyk ve me‘mûldur ki bu bâbda bi’n-nefs takayyüd idüp dahi mezbûr begzâdeyi yanınıza getürüp ağa-yı müşârün-ileyh hazretlerinin teveccüh iden akçesini alıvirüp âdemleri yedine teslîm etmesine lutf eyleyeler. Husûs-ı mezbûr bu dostunuza havâle olunmağla bu bâbda vücûda gelecek sa’y ü ciddiniz ve hüsn-i himâyetiniz ağa-yı mûmâ-ileyh hazretlerine olmayup belki bu muhlis dostunuza olduğı zâhirdir. Ve vukûf-ı şu‘ûrları dahi olsa gerekdir. Eyle olsa benim izzetlü dostum bu ahvâlin her ne yüzden olması ve akçenin tahsîli mümkün ise takayyüd idüp bir gün mukaddem teslîm ve âdemlerin bu cânibe avdet itdürmege dikkat ve ihtimâm üzere olalar. Ve bu ahvâlin husûl-pezîr olması izn-i işâretiniz ile olur. Hemân sa’y ü himmetleri dirîğ etmemek melhûz ideriz. Ve bu cânibe müte‘allik bir ahvâl zuhûr iderse işârete mevkûfdur. Ol ki mümkündür, taksîrât olunur değildir, inşâllahu te‘âlâ. Ve’s-selâm alî min ittiba‘ el-Hüda ve’s-selâm. Tahrîren fî evâsıt-ı şehri Şevvalü’l-mükerrem min şuhûr sene ihdâ ve erba‘în ve elf mine’l-hicreti’n-nebeviyye aleyhi efdalü’s-salât ve ekmelü’t-tahiyye.

Be-medîne-i Saray el-mahrûse.

Belge No: 1371

Belgenin Özeti: Bostancıbaşı Cafer Ağa'nın Venedik beyzadelerinden Musa Niko isimli kimse zimmetindeki yirmi bin gurus alacağının tahsil edilmesine dair Receb Paşa'nın Doj Francesco Erizzo'ya pençeli mektubu.

Hüve

Pençe

İftihârü’l-ümerâi’l-izâmü’l-İseviyye muhtârü’l-küberâi’l-fihâm fî’l-milleti’l-Mesîhiyye muslih-i masâlih-i cemâhirü’t-tâife’n-Nasrâniyye sâcid ezyâlî’l-haşmet ve’l-vakâr sâhib-i delâili’l-mecd ve’l-iftihâr muhabbetlü ve sadâkatlü dostumuz Venedik doji hutimet avâkıbuhû bi’l-hayr kıbeline dostluğa lâıyk selâm ve kelâm-ı muhabbet-encâm ve peyâm-ı meveddet-fercâm ki sa‘âdetlü ve azametlü pâdişâh-ı İslâm-penâh halledallâhu te‘âlâ hilâfetihû ve ibkâhû hazretlerinin cânib-i hümayûnlarına olan fart-ı

muhabbet ve mezîd-i sadâkatlerinden sâdır olur ithâf ve ihdâsından sonra inhâ-i dostâne budur ki,

Bi'l-fi'il Âsitâne-i sa'âdetde bostancıbaşı olan izzetlü Ca'fer Ağa hazretlerinin Venedik begzâdelerinden Musa Niko nâm kimesne zimmetinde hâlâ hizmetinde olan bâzîrgânı Eli Lanse nâm Yahûdî vâsıtasıyla virilmiş yirmi bin gurus hakkı olup lâkin mezbûr begzâde şimdiki hâlde Venedik'de olmağla imdâd ve i'âneniz ile taleb ve tahsîl olunup kendülere irsâl ü îsâl eylemeniz için işbu mektûb-ı meveddet-üslûb ile âdemlerinden kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Ömer *zîde kadruhû* ile bâzîrgânı olan mezbûr Yahûdî'yi koşup ma'ân ol cânibe irsâl eylemiştir. Vusûlünde mâbeynde mün'akid olan mihr ü muhabbet ve fart-ı sıdk u taviyyet muktezâsınca lââyık olan vech üzere mezbûr begzâdeyi huzûrunuza getürüp dahi mâbeyninizde sürilügelen ayîn ve âdetiniz üzere meblağ-ı mezbûrî mezkûrdan bi't-tamâm alıvırüp ağa-yı müşârün-ileyhin âdemisi Ömer ile kendülere irsâl ü îsâl eylemege sa'y ü himmet idüp bu husûsda isbât-ı müdde'â-yı sadâkat ve icrâ-yı âyin-i merâsim-i dostî vü muhabbet eyleyesiz ki inşâllahu te'âlâ biz dahi mukâbelesinde Âsitâne-i sa'âdetde vâki' olan masâlihinzin itmâm ve temşiyetine ve dostluğa lââyık ve sulh u salâha muvâfık vech üzere bezl-i ikdâm ve sarf-ı ihtimâm üzere olavuz. Bâkî ne demek lâzımdır ki ma'lûmunuz olmaya. Ve's-selâm alî min ittiba' el-Hüda.

Be-medîne-i Kostantiniyye el-mahrûse.

Belge No: 1372

Belgenin Özeti: Bostancıbaşı Cafer Ağa'nın Venedik beyzadelerinden Yosufur isimli kimse isimli kimse zimmetindeki yirmi bin gurus alacağıının tahsil edilmesine dair Mehmed Paşa'nın Doj Francesco Erizzo ve Venedik beylerine pençeli mektubu.

Hüve

Pençe

İftihârü'l-ümerâi'l-izâmi'l-Mesîhiyye muhtârü'l-küberâi'l-fihâmü'l-İseviyye muslih-i masâlih-i cemâhirü't-tâife'n-Nasrâniyye sâcid ezyâli'l-haşmet ve'l-vakâr sâhib-i delâili'l-mecd ve'l-iftihâr muhabbetlü dostumuz Venedik doji ve sâir Venedik begleri *hatemallahu avâkıbuhû bi'l-hayr* kıbellerine dostluğa lââyık kelâm-ı muhabbet-encâm ve peyâm-ı meveddet-nizâm ki sa'âdetlü azametlü pâdişâh-ı İslâm-penâh *halledallâhu*

te‘âlâ hilâfetihû ve ibkâhû hazretlerinin cânib-i hümayûnlarına olan fart-ı muhabbet ve mezîd-i sadâkatleri sebebi ile takrîr ü tahrîr olunmuşdur inhâ-i dostâne oldur ki,

Bi'l-fi‘il Âsitâne-i sa‘âdetde bostancıbaşı olan izzetlü Ca‘fer Ağa hazretlerinin Venedik begzâdelerinden Yusofer nâm kimesnede hâlâ hidmetinde olan bâzîrgânı Eli Lanse nâm Yahûdî vâsıtasıyla yirmi bin guruş hakkı olup lâkin mezbûr begzâde şimdiki hâlde Venedik’de olmağla imdâd ve i‘ânetiniz ile talep ve tahsîl olunup kendülere irsâl ü îsâl eylemeniz için işbu muhabbet mektûbumuz ile kendi âdemlerinden kıdvetü’l-emâsil ve’l-akrân Ömer *zîde kadruhû* ile bâzîrgânı olan mezbûr Yahûdî’yi koşup ma‘ân ol cânibe göndermiştir. Vusûlünde mâbeynde mün‘akid olan ahd ü peymândan sudûr eyleyen mihr ü muhabbet ve fart-ı sıdk-ı taviyyet muktezâsınca lâzım ve lâyıık oldur ki mezbûr begzâdeyi huzûrunuza ihzâr idüp dahi mâbeyninizde sürilügelen âdet ve âyîn üzere meblağ-ı mezbûrı mezkûrdan bi’t-tamâm alıvırüp ağa-yı müşârün-ileyhin âdemisi Ömer ile kendülere irsâl ü îsâl eylemesine sa’y ü himmet idüp bu husûsda isbât-ı müdde‘â-yı sadâkat ve icrâ-yı merâsim-i dostî vü muhabbet eyleyesiz ki inşâallâhu te‘âlâ mukâbelesinde Âsitâne-i sa‘âdetde vâki‘ olan musâlahanızın temşîyyetine ve dostluğa lâyıık ve sulh u salâha muvâfık vech üzere bezl-i ikdâm ve sarf-ı ihtimâmda olavuz. Ziyâde ne demek lâzımdır ki ma‘lûmunuz olmaya. El-bâkî ve’s-selâm alî min ittiba‘ el-Hüda.

Be-medîne-i Kostantiniyye el-mahrûse.

Belge No: 1373

Belgenin Özeti: Belgrad'ın Bayrambey Mahallesi'nde oturan Mehmed Çelebi bin Habil Efendi'nin, İsak oğlu Yahudi Haydar'a yüz otuz iki balmumu sattığını ve parasını aldığını beyan ettiğine dair Belgrad kadısı Mehmed bin Nasrullah'ın hücceti.

Hüve

El-emru kemâ zukire fih nemekahû el-fakîru ileyhi sübhânehû Mehmed el-Müvellâ bi medîneti Belgrad hâlâ, ufiye anhü

Sebeb-i tahrîr-i kitâb oldur ki,

Medîne-i Belgrad mahallâtından Bayrambeg Mahallesi sükkânından olup fahrü’l-eşbâh Mehmed Çelebi ibnü’l-merhûm Hâbil Efendi nâm kimesne meclis-i şer‘-i şerîf-i Mustafavî’de sâhib-i hâze’l-kitâb Haydar veled-i İsak nâm Yahûdî muvâcehesinde bi’t-tav‘i’s-sâf ikrâr ve i‘tirâf idüp hicret-i icreti’n-nebeviyye aleyhi efdâlü’t-tahiyyenin bin kırk iki Muharremü’l-haramının guresinde mezkûra şîrâ-i şer‘î ile yüz otuz iki yük

balmumıyı bey‘ idüp teslîm eylemişdim, el-hâletü hâzihi târîh-i mersûmda mâddü’l-vasf yüz otuz iki yük balmumunun bahâsından olan hakkımı bi’t-tamâm ve’l-kemâl ahz u kabz ve iltikâ eyleyüp zimmetini ibrâ-yı âm ile ibrâ eyledim, ba‘de’l-yevm alâkam kal[ma]dı didikde mezkûr minvâl-i meşrûh üzere sâdır olan ikrârında mersûm Haydar vicâhen tasdîk idecek mâ-hüve’l-vâkî‘ bi’t-taleb ketb olundu. Tahrîren fî’t-târîhi’l-mezbûr.

Şuhûdü’l-hâl:

Ömer Beşe er-ricâl // Hasan Ağa bin Arslan Çelebi // Hüseyin Beşe er-ricâl
//Mustafa Beg el-cündî // Mihrî bin Zülfikar // ve gayrîhum.

Belge No: 1374

Belgenin Özeti: Müslüman olmadan evvel Hristiyan valileri ve yetkilileri nezdinde itibar sahibi olan Bende Receb'in, Zadre'ye gittiği sırada Trogir knezinin kızlarını kaçırmaması ve mallarına el koyması ile geçirdiği zorlu süreci anlattığı arzuhalı.

Hüve

Adâletlü ve sa‘âdetlü ve âmme-i fukarâya merhametlü sultânım hazretlerinin hâk-i pâ-yı kemâ-yâ[b]-eserlerine yüzler ve gözler sürüp Hakk subhânehû ve te‘âlâ sa‘âdetlü sultânım hazretlerinin ömr ü devletlerin ziyâde idüp vücûd-ı şerîflerin hatâlardan masûn eyleye. Arzuhâl-i bende-i bî-vücûd budur ki,

Hâliyâ bu kulları kefare-i bî-dinde kâfir iken kâmrânılığa ve hakîkatde huzûr ile geçinürdük. Asla Venedik dojdın ve gayrı kullarından her dürlü vazîfem yoğiken yine kâmrân idük. Bi-emrillah karîb olan kal‘a ahâlîsi degil ba‘îd olan kal‘a ahâlîsi bile nasîhatimize gelürler idi. Kefere hâkimleri ve zâbitleri şol mertebe bu kullarına ri‘âyet iderler idi ki cümle serhadd ağaları ve kâdîları ve Saray molla efendisi ve Bosna beglerbegisi ve defterdâr efendinin mektûbları şâhidlerimdir ve Venedik beglerinin ve defterhânesinde mastûr ve mukayyedir ve sûreti elimdedir. Ve Dubrevnik’de kezâlik sûretleri elimdedir. Geçen senelerde bu kulları Zadre’de bir masâlih için birkaç gün eglenmekle kal‘a-i Torigir’de [Trogir] Venedik beglerinden Torigir knezi evimizi basup on yaşında iki kızımızı gücile tasarruf eylemiş. Ve bundan mâ‘adâ nice nice zulm u te‘addî eylemişler. Zâlimler ve nâ-pak yezîdler zulm[ün]den savulmak için azametlü pâdişâh-ı zillullah hazretlerinin kal‘alarından Dubrevnik Kal‘ası’na kaçup ve anda altı yıl oturup Venedik beglerine kat kat âdemler ve kâğıdlar yazdık. Bolayki bu kullarına hak-ı şerî‘at ile ve anlardan hak-ı şerî‘at ile talep ider iken on bin altun harcım gitdi. Ve

cümleden dört ma'sûm kızımı Venedik dojunu kanlı kâğıd yazup gönderdim. Lâkin merhametsiz ve şefkatsiz adâletden bî-haber doj ziyâde zulm u te'addî izhâr eyledi. Kendü begzâdelerin dünyânın mühmelâtıyla besler, kuzgun yavruların besledüğü gibi. Hakk subhânehu ve te'âlâ ol hinde sudûrumuza îmân nûrun yakup ve dîn-i İslâm şerefîni müyesser idüp ki azametlü pâdişâh-ı âlem-penâh hazretlerine ilticâ idüp şeref-i İslâm ile müşerref olam deyü hâtırına hutûr etmekle. Hersek İstiban kendü oğluna itdüğü kabâhati ve Batar Gayortin gayre(?) etmemiş, Venedik begleri bu kullarına itdüğü kadar. Hakk te'âlâdan gayrıya ayân degildir. Dâimâ Âl-i Osmân pâdişâh hazretlerinin pâ-yı gubârlarına ilticâ eyleyen za'if ve mazlûma merhamet ve şefkat idüp zâlimden aldura gelmişler. Pâdişâh memleketine girdiğimizde Kilis sancağına mutasarrıf olan Bayram Paşa hazretlerine vardım. Ba'dehu Bosna beglerbegisine varup andan Budim veziri hazretlerine. Ve anda kefare krallarının nice nicesin müte'allik ahvâllerden haber virdim. Zîrâ İspanya kralının ehl-i tedâriklerinden olmuşum ve anların saltanata müte'allik müdebbirlerinden olmuşuz ve vukûf-ı tahsîl etmişizdir. Ve dîn-i İslâm'a girdim, elhamdülillah sümme elhamdülillah. Cümle benim bî-hesâb emvâl ve erzâkım Venedik begleri hükmünde kaldı. Ve nice emvâl ve erzâkım karındaşlar yanında kaldı. Bin altun mâlumı Venedik begleri zulmen zabt idüp hazînelerine idhâl eylemişler. Ve babamızdan kalan mâldan benim hisseme on bin altun alıp kabz eylemişler. Ve babamızdan kalan evde dahi bî-hesâb mâlım kaldı. Yalnız bir sanduk altun gurus ile dolu. Ve karındaşlarım yanında çiftliklerimiz ve bağ bakçamızın hissesi kalmış, beher sene dörder bin gurus mahsûl alıyorlar. Bosna dîvânında beglerbegi huzûrunda şeref-i İslâm ile müşerref olduğumuzda Bosna beglerbegisi yemîn billah eyledi ve azametlü pâdişâh hazretlerinin mübârek başıyla and içüp ki Firengistan'da kalan mâlımı çıkarsa gerek. Ve bu ahvâlden ötürü Budim vezîri cenerale ve sâir dojd vekîllerine kâğıd yazup ve Bosna beglerbegisi ve Kilis begi bu ahvâlden ötürü serhadd ağalarına mektûblar yazup lâkin Venedik dojdun vekîlleri aslâ i'tibâr etmediler, seyr olmadı. İrzımızı pâymâl idüp bî-hesâb mâlımız aldıklarına kanâ'at itmeyüp başımız almağa leyl ü nehâr sa'y ü ikdâm eylediler. Bu cümle şeytanlıkları Bosna beglerbegisine ve Kilis begine giderken yollarımıza nice def'a harâmîler gönderdiler. Ve serhadd ağalarına bî-hesâb mâl ikrâr idermiş. Bolayki kâfir bir hâl ile azametlü pâdişâh hazretlerinin hayr-hâh Müslümân kulcağazın yok ideydi. Bu kulları Müslümân olandan berü bî-hesâb mâl harc eylemişler, bizi bir hâl ile yoğ eyleyeler. Zîrâ bilürler ki anların aliyyesine azametlü pâdişâh hazretlerinin uğruna nice masâlihler etmege kâdiriz. Ve kâfir memleketinde nice asilzâdeler muntazırlardır, bu kullarının ahvâli neye müncer olur, bu kulları gibi nice mazlûmları cem'ân Firengistan'a

şâyi' olur. Ve evvelki pâdişâhlara nice kefare begzâdelerden kaçup gelüp ilticâ eylemişler ve anların sebebi ile kal'alar ve memleketler feth olmuş. Venedik dojdun vükelâsı cümlesi hazîne ile ve kuvvetile bu za'îf karıncayı yıkmağa kâdir olmayup, zîrâ Hakk subhânehu ve te'âlânın hıfzındayuz ve dîn-i İslâm[']a] hakikat ile i'timâdımız olduğundan. Kâ'im-makâm Receb Paşa hazretleri Bosna beglerbegisine mektûb yazup bu kulların İstanbul'a göndere, pâdişâhın mübârek başı ile yemîn idüp hakkımı alıvire, emrine itâ'aten İslambol'a geldiğimizde arzuhâl yazup azametlü pâdişâh hazretlerinin hazînesine her sene ikişer yüz bin altun gire. Ve bu kulları kendü mâlîmla bu masâlihi vücûda getürmegi ta'ahhüd idiyordik ve bundan gayrı ba'zı ahvâl arzuhâlde yazmış idik ki azametlü pâdişâh hazretlerinin hazînesine enfa' oluridi. Bu kulları bu hidmete mübâşeret itdügümi baylos duyup bu kulları Üsküdar'da bir bakçada uyumuş iken baylos akçe ile âdemler bulup bu kulların katl etmek kasd idüp ve başımı balta ile mecrûh eylediler. Ve ol hinde dojdod-ı Venedik'den ma'sûm kızlarımı fuzûlen çeküp içerüye Senk tarafına Rabb nâm kal'aya habs idüp bu kullar[1] mecrûh yatarken ve dirilikden ümîz kat' etmiş iken arzuhâli Kâ'im-makâm Receb Paşa hazretlerine gönderdim ki ol sebebdan ötürü baylos bu kullarını mecrûh itdirdi. Ve nez' hâle varmış iken fikir iderdim, azametlü pâdişâh haz[ret]lerine bir azîm masâlihi nice zâyî' olmaya, bu kulları fevt olsaydı. Bi-hamdullahi te'âlâ ol yaralardan ifâkât bulup Galata'ya geçmek niyetiyle bir peremeye girüp deryâyâ çıkdığımızda baylos tahrîkiyle bir Venedik gemisinden üzerime bir tüfenk patlayup ve kurşunu peremeye urup Hakk subhânehu ve te'âlâ dîn-i İslâm şerefine bu kulların hıfz idüp ve sa'âdetlü kâ'im-makâm hazretleri adâlet ile mâlımı hükm eyledi. Baylos cevâb eyledi, hâlâ Müslümân değilsin, zîrâ sünnetsizdir. Fi'l-vâki' ol zamân sünnetsiz idik. Elhamdülillah sümme elhamdülillah o gün⁹⁵ sünnet olduk. Baylos inkâr eyledi ki bu kullarının Firengistan'da bir şeyi yoğımı, Venedik beglerinin hükmünde kalmış degildir. Ve bu kulları içün haseb ve nesebsizdir deyü da'vâ eyledi. Kâ'im-makâm hazretleri fermân eylediler, bir emr-i şerîf Kilis kâdîsına ve İlokçuka(?) kâdîsına yazıla, bu kulların kim olduğun ve Firengistan'da nemiz kaldığın bî-garez âdemlerden hak [ve] adl üzere vukûf-ı tahsîl idüp ve sicil [ve] hüccet olunup Âsitâne-i sa'âdete göndereler, hüccet mûcebince mâlımızı baylosdan alıvireler ve evlâdımızı virmesine hükm eyledi. Bu kulları emr-i şerîfle alup Kilis Kal'ası'na doğru giderken yoldaşımız başıma kasd idüp başıma bir balta urup ve dahi sol kolumda bir kemüğim kırup, bu dahi baylos tahrîkiyle olmuş. Andan dahi şeref-i İslâm ile bu ku[lunuzu] Hakk te'âlâ hıfz eyledi. Yoldaşımı ahz itdirüp

⁹⁵ Belgede, "oğun" şeklindedir.

Varoş kâdîsına teslîm eyledim. Ve İslambol'a geldigimizden bu âna dek üç def'a bu kullarına zehr yedirmişlerdir. Venedik beglerinin tarafından rüşvet virdiler. Elhamdülillah zafer bulmadılar. Bundan gayrı çekdüğümüz elem ve şedâidi Venedik beglerinin tahrîkiyle kalem ile tahrîr olunmaz. Âkıbet çıblak aç sürçe dü[şe] Âsitâne-i sa'âdete geldik. Ve kâdîlardan cümle arzlar ve mahzarlar getürmüşüz ve serhadd ağalarından mahzarlar ve Bosna defterdârından arz getürmüşüz ki bu kullarının da'vâ itdigim hakdır ve gerçektir. Ve mukaddemâ İslambol'a geldigimizde Bosna beglerbegisinin ve defterdâr efendinin ve Saray mollâsının arzların⁹⁶ Receb Paşa hazretlerine teslîm eylemişiz. Adâletlü sultânım hazretlerinden ricâ ve iltimâsımız budur, Venedik baylosundan yetmiş bin altun hakkımızı alıvirmege inâyet buyurıla. Ve bir dahi ricâ ve iltimâsımız budur ki gücile ma'sûm evlâdlarımızı götürmüşler idi, gine Dubrevnik'e kosunlar. Ve baylos habs fermân buyurıla, dojd evlâdlarımızı alduğı yire koyunca. Ve bir dahi ricâ ve iltimâsımız budur, baylosa suâl oluna, niçün bu kulların mecrûh itdirdi ve üzerimize tüfenk atdırdı ve bu kulların yok eylemege hareket-i⁹⁷ bî-bereketleri defa'ât ile müşâhede olundı? Ve bu kulları ta'ahhüd ideyorum ve başımız şart ideyorum, eger mâlımı alıvirirler ise kendü mâlım ile azâmetlü pâdişâh-ı zıllullah hazretlerinin uğur-ı şerîflerine bir masâlih yaparım, her sene hazînesine sekiz kere yüz bin altun dâhil ola ki oradan bu âna varınca (..) bir akçe hâsıl olmuş degildir. Ve dahi bi-fazlullahi te'âlâ azâmetlü pâdişâh hazretlerinin ve dîn-i İslâm adüvvlerine karşı nice masâlih izhâr etsem gerek, müte'ahhid olup başımı şart ideyorum. Bâkî emr ü fermân sultânım hazretlerininindir.

Bende Receb

Belge No: 1375

Belgenin Özeti: Eski bir Trogir sakini olan ve Müslüman olup Türk topraklarına yerleşen Duhtoride Fraja'nin [Doktor Faseno] İspilit'te bulunan çocuklarının ve mallarının alınmasına dair Bosna Beylerbeyi Mehmed Paşa ve arpalık suretiyle Kilis sancağına mutasarrıf Bayram Paşa'ya ferman-ı hümmâyûn.

Tuğra

⁹⁶ Belgede, "arzların ve" şeklindedir.

⁹⁷ Belgede, "hareket ve" şeklindedir.

Düstûrû'l-mükerrer müşîr-i mufahham nizâmü'l-âlem müdebbir-i umûri'l-cumhûr bi'l-fikri's-sâkıb mütemmim-i mehâmmi'l-enâm bi'r-re'yi's-sâib mümehhid-i bünyânî'd-devleti ve'l-ikbâl müşeyyid-i erkânü's-sa'âdeti ve'l-iclâl el-mahfûfu bi-sunûfi avâtıfı'l-meliki'l-a'lâ Bosna eyâletine mutasarrıf olan vezîrim Mehmed Paşa ve ber-vech-i arpalık Kilis sancağına mutasarrıf olan vezîrim Bayram Paşa *edâmallahü te'âlâ iclâlehümâ* tevki'-i refi'-i hümayûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki,

Efrenk tarafına tâbi' Torigir [Trogir] nâm kal'a sâkinlerinden olan Duhtoride Frajanik [Doktor Faseno] nâm Frenk gelüp arzuhâl sunup hâliyâ taraf-ı mezbûreden dâr-ı İslâm'a gelüp şeref-i İslâm ile müşerref olmağa murâd idinüp ve lâkin ol cânibde şeref-i İslâm ile müşerref olduktan sonra İspilit nâm kal'ada vâki' kendüsün evlâd ve ensâbı ve sâir metrûkâtın dâr-ı İslâm'a ihrâc itdirmek bâbında inâyet ricâ eylediği ecilden mezbûr şeref-i İslâm ile müşerref olduktan sonra kal'a-i mezbûrede vâki' kendünün evlâd u ensâb ve sâire esbâb ve erzâkın ihrâc itdirmenüz bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuştur. Buyurdum ki () vardukda emrim üzere amel idüp dahi mezkûr ol cânibde şeref-i İslâm ile müşerref olduktan sonra mezkûrun İspilit Kal'ası'nda vâki' evlâd u ensâb ve sâir esvâb ve erzâkın dâr-ı İslâm'a ihrâc itdirmeye sa'y ve dikkat eyleyesiz. Amma bu bahâne ile kimesneye te'addî vü tecâvüz itdirmeyüp ahsen vechile mezkûrun evlâd u ensâb ve erzâkın ihrâc ve kendüye teslîm idüp emrim yerine getürmede dakîka fevt eylemeyesiz, şöyle bilesiz, alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız. Tahrîren fî evâsıt-ı şehr-i Zi'l-hiceti's-şerîfe sene tis'a ve selasîn ve elf.

Be-medîne-i Budun el-mahrûse.

Belge No: 1376

Belgenin Özeti: 1375 numaralı belgenin bir kopyasıdır.

Hüve

Düstûr-ı mükerrer müşîr-i mufahham nizâmü'l-âlem müdebbir-i umûri'l-cumhûr bi'l-fikri's-sâkıb mütemmim-i mehâmmi'l-enâm bi'r-re'yi's-sâib mümehhid-i bünyânî'd-devlet ve'l-ikbâl müşeyyid-i erkânü's-sa'âdeti ve'l-iclâl el-mâhfûfu bi-sunûfi avâtıfı'l-meliki'l-a'lâ Bosna eyâletine mutasarrıf olan vezîrim Mehmed Paşa ve ber-vech-i arpalık Kilis sancağına mutasarrıf olan vezîrim Bayram Paşa *edâma'llahü te'âlâ iclâlehü* tevki'-i refi'-i hümayûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki,

Efrenk tarafına tâbi‘ Torigir [Trogir] nâm kal‘a sâkinlerinden olan Duhtoride Frajanik [Doktor Faseno] nâm Frenk gelüp arzuhâl sunup hâliyâ taraf-ı mezbûreden bu cânibe istinâd idüp İspilit nâm kal‘ada vâki‘ kendünün evlâd u ensâbı ve sâir metrûkâtı dâr-ı İslâm’a ihrâc itdirmek bâbında inâyet ricâ etmegın ol ecilden kal‘a-i mezbûrede vâki‘ kendünün evlâd u ensâbı ve sâir esbâb ve erzâkı ihrâc itdirmenüz bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuştur. Buyurdum ki () vardukda emrim üzere amel idüp dahi mezkûrun İspilit Kal‘ası’nda vâki‘ evlâd u ensâb ve sâir esbâb ve erzâkın dâr-ı İslâm’a ihrâc itdirmeye sa’y ü dikkat eyleyesiz. Amma bu bahâne ile kimesneye te‘addî vü tecâvüz itdirmeyüp ahsen vechile mezkûrun evlâd u ensâb ve erzâkın ihrâc ve kendüye teslîm idüp emrim yerine getürmede dakîka fevt eylemeyesiz. Şöyle bilesiz, alâmet-i şerîfe i‘timâd kılasız. Tahrîren fî evâsıt-ı şehr-i Zilhiccetî’ş-şerîfe sene tis‘a ve selasîn ve elf.

Be-medîne-i Budun el-mahrûse

[Kenarda:] Tıbku aslıhu’l-âlî nemekahü’l-fakîr Ahmed bin Mehmed el-kâdî bi kazâti (...?) ufiye anhümâ

Belge No: 1377

Belgenin Özeti: Arzına binaen Duhtoride Frajanik [Doktor Faseno] adlı kimsenin baştinasına hariçten kimsenin müdahalesine mâni olunmasına dair fermân-ı hümayûn

Hüve

Düstûr-ı mükerrerem müşîr-i mufahham nizâmü’l-âlem müdebbir-i umûri’l-cumhûr bi’l-fikri’s-sâkıb mütemmim-i mehâmmi’l-enâm bi’r-re’yi’s-sâib mümehhid-i bünyânî’d-devleti ve’l-ikbâl müşeyyid-i erkânü’s-sa‘âdeti ve’l-iclâl el-mâhfûfu bi-sunûfi avâtıfı’l-meliki’l-a‘lâ ber-vech-i arpalık Kilis sancağı muhâfazasından olan vezîrim Bayram Paşa *edâmallahü te‘âlâ iclâlehü* ve kıdvetü’l-kuzzât ve’l-hükkâm ma‘denü’l-fazli ve’l-kelâm mevlânâ () kâdîsı *zîde fazluhuya* tevkî‘-i refî‘-i hümayûn vâsıl olıcak ma‘lûm ola ki,

Efrenk tarafından Torigir [Trogir] nâm kal‘a sâkinlerinden olup dârende-i fermân-ı hümayûn Duhtoride Frajanik [Doktor Faseno] nâm kimesne gelüp arzuhâl sunup Kilis ile Torigir hudûdlarında vâki‘ Susudul dimekle ma‘rûf baştinası olup zabt u tasarruf ve her sene filori cem‘ine me’mûr olanlara filorisin sâl-be-sâl edâ idgelmişken ba‘zıları zikr

olunan baştinasına bî-vech dahl ve zabt u tasarrufuna mâni‘ olmağla kendüye ziyâde gadr olduğın bildirüp mâdâm ki sâl-be-sâl rüsûm-ı filorisin edâ eyleye zabtına kimesne mâni‘ olmamak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği ecilden imdi buyurdum ki hükm-i şerîfimle vardıkda bu husûsı hakk üzere göresiz. Zikr olunan baştina bunun tasarrufunda ve hakk-ı (...?) olup sâl-be-sâl rüsûm-ı filorisin bu edâ ider iken bî-vech ba‘zıları dahl ve zabtına mâni‘ oldukları vâki‘ ise câiz degildir men‘ ü def‘ idüp ba‘de’s-sübût mutasarrıf olduğu baştinasın mezkûre hükm idüp alıvirüp mâdâm ki sâl-be-sâl rüsûm-ı filorisin edâ eyleye zikr olunan baştinasına aherden bir ferdi dahl u ta‘arruz itdirmeyüp tahtü’ş-şer‘ ve’l-kânûn mezkûra alıvirüp zabt u tasarruf itdiresiz, mütemerridi sekidüp arza muhtâc olanları yazup bildirüp bir dahi şikâyet olunmalu eylemeyesiz, şöyle bilesiz, alâmet-i şerîfe i‘timâd kılasız. Tahrîren fî evâsıt-ı Zi’l-hicce’ti’ş-şerîfe sene tis‘a ve selasîn ve elf.

Be-medine-i Budun el-mahrûse

[Kenarda:] Tıbku aslıhi’l-mutâ‘ nemekahü’l-fakîr Ahmed bin Mehmed el-kādî bi kazâti (...?) ufiye anhümâ

Belge No: 1378

Belgenin Özeti: Receb’in, İspanya kralına müşavirilik yaptığını ve Venedik dojunun yanında üç yıl hizmet ettiğini, gizli birçok şeyi bildiğini, artık müslüman olduğunu, bildiklerini padişaha anlatarak faydalı olmak istediğini, Venedik dojunun gizlice tuz sattığını ve bu durumun padişahın hazinesinden 300.000 altın eksilmesine neden olduğunu bildirdiği arzı.

Hüve

Devletlü ve sa‘âdetlü ve izzetlü sultânım hazretlerinin hâk-i pâ-yı izzetlerine rû-mâlîde idüp arzuhâl-i Receb kulları budur ki,

Kâfir vilâyetinde kefare arasında bellü başlu mâlıyla ve evlâdıyla ve ilmiyle ve her husûsile ma‘mûr ve kâmil kimesne idim. Böyle olıcak dîn-i İslâm uğruna bu cümle mâlımı ve evlâdımı ve dünyada sevdiğim şeyleri terk idüp alıkodum. Ve şeref-i İslâm ile gelüp müşerref oldum. Ve bu minvâl üzere olduğın Bosna paşası ve mollâsı ve defterdârı Âsitâne’ye arz idüp bildirmişlerdir. Ve etrâf begleri dahi mektûb ile bu ahvâli i‘lâm etmişdir. Ve kâfir beglerinin büyük kimesnelerden elimde temessükleri vardır. Bu mektûb mûcebince bilmek kâbildir ki bu çaker takrîr itdüğim gibi nâmdâr ve bellü başlu kimesne

olduğum vilâyetimde bu üslûb üzere ulu kimesne olmağile sa‘âdetlü pâdişâhıma hidmet eylemege kâbiliyyetim vardır. Bu mektûblara nazar olmağile ma‘lûm olur. Ve andan sonra bu kulunuz İspanya ikralı yanında bir maslahat için büyük âdemler cem‘ olup müşâvere ve re‘y-i tebdîl itdikleri zamânda anlardan biri bu kulları idim. Ve doşd yanında üç yıl elçi olup hidmet eyledim. Ve nice gizlü umûr dahi ancâk bu hakîr bilirdim. Gayrı kimesne anı bilmezdi. Ve sâir ikralların büyük işleri ve ahvâli dahi ne olduğu bilürin. Murâdım budur ki anların ne fikri ve ne işler işlemege kasdları vardır sa‘âdetlü pâdişâhıma bildirüp haber ve âgâh eylemek arzumuz vardır. Fâide ile ve müfîd ef‘âlile kendü kulluğımı bildürem. Ve dahi nice fâideli masâlihler vardır. Ammâ anı söylemem. Bir kere dahi mahalli düşdükde i‘lâm iderin. Ammâ şimdi mürüvvetlü sultânım egüp söyledüğim budur ki Lika sancağı ve Kilis sancağı ve Hersek sancağı ve Bosna’dan bir mikdâr cümle bunların ahâlîsi deryâ kenârında Venedik doşdundan gelüp tuz satun alurlar. Bu sebebdan ötürü her sene sa‘âdetlü pâdişâhın vilâyetinden üçyüz bin saru altun dökölüp gider kefare vilâyetine. Ve bu masâlihi eylemek kâbildir ki bu cümle hazîneye âid olup pâdişâha vâsıl ola. Zirâ bu zıkr itdüğümüz sancakların her birisinin deryâ kenârında sa‘âdetlü pâdişâhın hissesi vardır. Abes yere battâl olup yatur. Bu yerlerde tuzhâneler yapıldukda bu cümle vilâyete kifâyet ider tuz hâsıl olur ki doşdan ve Erdel’den alurlar. Ve tahkîk bir yer vardır, Zadra yanında Obrovaç’da ki bundan evvel olmuş imiş. Tuzhâneler geçen yıllarda sa‘âdetlü pâdişâhın azîm memlehâları olup lâkin doşd didikleri kimesne gelen mültezimlere akçe döküp el altından bu tuzhâneleri yıkup işlememesine sebep olur. Ve bunu niçün eyledi doşd? Kendüsünün tuzu satulsun. Zirâ her yıl pâdişâh vilâyetinden kendü tuzundan yüz bin saru altun hâsıl olur. Tuzdan bu hîle ile pâdişâh memleketinden celb idüp mâlını soyup alır. Kâne varunca ma‘âyişle köyleri dahi. Ve bu ahvâl hâk-i pâya i‘lâm olunur. Bir de dahi imdi bu kulları tuz ahvâlini ziyâde bildüğim için fikrim budur ki lutfunuzdan ricâ itdüğim oldur ki eger icâzet ve düstûr olursa cümle deryâ kenârını bildiğüm üslûb üzere gezüp dolaşup her ne yerde eyüce ve yarar yer olursa kendü mâlımıla tuzhâneler binâ idüp yapayım. Ve tamâm istediğim üzere binâ itdikten sonra tuzhâneleri beş seneye varınca hâsıl olan tuzdan üçüncü hisseyi pâdişâh hazînesine edâ ideyin. Ve andan sonra beş sene bu kulları zabt idüp mahsûl aldıktan sonra cümlesin pâdişâha kendü rızâm ile ferâgat idüp harcım dahi bir akçe almayayım. Amma gerçek Sava aşurı olan vilâyetlere tuz almak için deryâyâ gelüp gitmege uzak olur. Devletlü sultânım pâdişâh hazretleri emr idüp buyurduktan sonraki karyeler biri birine tuzu elden ele götürüp ulaştırmakla kendüleri zahmet görmez. Ve hazîne dahi harç olmaksız tuz sürölüp gelmege kâbildir. Nehr-i Drin’e varınca ve Sava’ya İskele-i Dobucas’dan

geldikde bir hissesi onda iskelede satıla. Ve sâir tuz gemiler ile vilâyetlere tağılur gider, Sava'ya ve İdrava'ya ve Tuna'ya. Ve bu bendenüz fikr idüp i'lâm itdüğim tuz ahvâli sebeble bir hazîne hâsıl olur ki hesâbı kâbil degildir. Ve bir ma'nâ dahi bilirin. Sultânım bir def'a dahi işrâb olunur. Bundan dahi ziyâde mâl hâsıl olur ve kendü düşmanların ne vechile kahr idüp âsân vechile haklarından gelmege kâbil olur. Bâkî fermân sultânım hazretlerininindir.

Belge No: 1379

Belgenin Özeti: 1378 numaralı belgede bahsedilen Venedik'in tuz kaçırmayı bahsi ile ilgili yazar bölgede Osmanlı Devleti adına biz tuzhane işletmek istediğini belirttiği arzuhal.

Hüve

Sa'âdetlü ve adâletlü ve fukarâ kullarına merhametlü sultânım hazretlerinin hâk-i pâ-yı şerîflerine arzuhâl-i bende-i yeni Müslümân budur ki,

Pâdişâh-ı âlem-penâh hazretlerinin memleketleri İslambol'dan gü[n] batısına varınca ve sağı ve solı kâfir memleketinden ve Venedik ve Dubrevnik'den ve Erdel ve Leh ve Ulah pâdişâh memleketinden tuz alurlar. Hesâbsız mâl pâdişâh hazretleri vilâyet[in]den kâfirlere alıverirler. Bu cümle mâl pâdişâh hazretlerinin hazînesine girsün. Bu ahvâli etmek kâbilidir. Pâdişâh memleketi deryâ kenârı ile olabildüğü yerlerde tuz[la]ları ihyâ idüp bî-hesâp mâl pâdişâhım hazretlerinin hazînesine gire. Obrovac'dan Resne'ye ve Resne'den Mora'ya varınca. Ve bu ahvâle vukûfumuz vardır ve cehdimiz vardır. Pâdişâhımızın hazînesine ve ümmet-i Muhammed'in hidmetine hidmet iderim. Uhdeme alırım, kendü mâlım ile bu cümle tuzları açmada, pâdişâh deryâsı kenâriyle ne yerde bilürse ki olabilür. Ve ahd ideyoruz beş yıla dek pâdişâh ümenâsına üç hisseyi virem, cümle tuzdan ne ki hâsıl olur ise ol tuz[la]lardan benim kim kâfirler virir, beş yıldan sonra kâilim bu cümle tuzları pâdişâh-ı âlem-penâh hazretlerinin idüğine olsun ve harcdan bir akçe istemeyim, ne ki harc idersem. Ve bu ahvâl tafsîl üzere anlamak dilerseniz pâdişâh hazretlerine virdüğim defteri ve Bosna'da olan Osman defterdârın arz[ımı] ele getirüp nazar buyurasız. Anın içinde cümle ahvâl yazılmışdır. Takayyüd buyurasız. Bâkî fermân adâletlü sultânım hazretlerininindir.

Benim mürüvvetlü sultânım bu zikr olunan eşyâlar, memleket-i pâdişâhîde bey' olunmayan, müslim Firengistan'a götürüp bey' idüp hesâbsuz mâl-ı pâdişâhîye küllî

imdâd isterseniz pâdişâh hazretlerine virdigimiz defterde mastûr eylemek kâbildir. İhmâl buyurmayasız.

Bende Receb müslim nev.

Belge No: 1380

Belgenin Özeti: Yeni müslüman Receb'in tuzhane işletmek istediğini belirttiği arzuhali.

Hüve

Sa'âdetlü ve adâletlü ve fukarâ kullarına merhametlü sultânım hazretleri sağ olsun, arzuhâl-i bende-i yeni Müslümân budur ki,

Pâdişâh-ı âlem-penâh hazretlerinin memleketleri İslambol'dan gün batısına varınca ve sağ ve solu kâfir memleketinden ve Venedik beginden ve Dubrevnik'den ve Erdel ve Leh ve Ulah(?) pâdişâh memleketinden tuz alurlar. Hesâbsız mâl pâdişâh hazretleri vilâyet[in]den kâfirler aliver[ir]ler. Bu cümle mâl pâdişâh hazretlerinin hazînesine girsün. Bu ahvâl[i] etmek kâbildir. Pâdişâh memleketi deryâ kenariyle olabildiği yerlerde tuzlaları ihyâ idüp bî-hesâp mâl pâdişâh hazretlerinin hazînesine girüvire. Obravac'dan Resne'ye ve Resne'den Mora'ya varınca. Ve bu ahvâle vukûfumuz vardır ve her tarîkiyle cehdümüzdir. Pâdişâh hazînesine ve ümmet-i Muhammed'e hidmet etmek ahd ideyoruz. Kendü mâlım ile bu cümle tuzlaları açmada pâdişâh deryâsı kenârıyla ne yerde bilürsem ki olabilir. Ve ahd ideyoruz beş yıla dek pâdişâh ümenâsına üç hisseyi virem, cümle tuzdan ne ki hâsıl olursa ol tuzlalardan nice kim kâfirler viriyor, beş yıldan sonra kailim, bu cümle tuzları pâdişâh-ı âlem-penâh hazretlerinin idüğine olsun ve harcımdan bir akçe istemeyim, ne ki harac idersem. Ve bu ahvâl tafsîl üzere anlamak isterseniz pâdişâh hazretlerine virdüğim defteri ve Bosna'da olan Osman defterdârın arz[in] ele getürüp nazar buyurasız. Anın içinde cümle ahvâl nice olabilir şerh virülmiştir. Bâkî fermân adâletlü sultânım hazretlerininindir.

Belge No: 1381

Belgenin Özeti: Bosna'da tuzhane işletmek isteyen yeni müslüman Receb'in Bosna beylerbeyi ve defterdarına konuyla ilgili emir verilmesini istediği arzuhali.

Hüve

İzzetlü ve merhametlü sultânım hazretlerinin hâk-i pâ-y-ı şerîflerine arzuhâl-i bende-i yeni Müslümân budur ki,

Pâdişâh-ı âlem-penâh hazretlerinin memleketleri Bosna eyâletine tâbi‘ Obrovaç Kal‘ası’na karîb yerde nice tuzhâneler düzüp açmak kâbildir. Ve andan Resne’ye ve Resne’den Mora’ya varınca deryâ kenarlarında nice yerler vardır. Ol yerlerde azîm memlehâtlar ve tuzhaneler tedârük idüp pâdişâh hazretlerinin hazînesine bu denlü mâl-ı mîrî hâsıl olmak ve pâdişâh hazretlerine bu denlü sa‘yimüz vardır, kendü uhdemizedir, ahd ideyoruz. Ne kadar pâdişâhın memleketleri var ise Bosna’da ve Rumeli’de cümle tuzı kâfir elinden alıyor. Bu kulları boynundadır, ahd iderüz, kendü mâlımız ile ve kendü harcımız ile bu denlü tuzhâneler peydâ iderin. Ve beş seneye varınca pâdişâh hazretlerinin emînleri gelsün üç yüz(?) akçeyi mîrî için alup ahz etsünler. Beş seneden sonra cümle tuzhâneleri pâdişâh hazretlerine teslîm iderin. Bir akçe ben dahi isteyin. İzzetlü sultânım hazretlerinden temennâ olunur, Bosna beglerbegisine ve Bosna defterdârına hitâben emr-i şerîf ihsân idesiz. Anlar bu husûsı dahi hakîre olalar. Bâkî emr ü fermân sultânımıdır.

Bende Receb Yeni Müslümân.

Belge No: 1382

Belgenin Özeti: Müslüman olmadan evvel Trogir'de yaşayan Receb'in Sohodol karyesi reayasının eskiden olduğu gibi kendisine öşür, otlak, odunluk vergilerini vermelerinin teminine dair arzuhali.

Hüve

Şer‘le oligeldüğü üzere hükm buyuruldı

Sa‘âdetlü ve merhametlü sultânım hazretlerinin hâk-i pâ-y-ı şerîflerine arzuhâl-i bende budur ki,

Benim sultânım bu kulları yeni Müslümân olup Firengistan kal‘alarından Torigir [Trogir] nâm kal‘ada kefer ve vebâlde iken mezkûr kal‘a kurbunda Kilis sancağında vaki‘ havâs-ı hümayûn Zagor nâhiyesinde Sohodol nâm karyede sâkin olan re‘âyâ pâdişâh-ı âlem-penâh hazretleri[ne] filorilerin edâ iderken bu kulları kadîm[ü]l-leyyâmdan öşr ve otlak hakkın ve odun sene-be-sene götürür iken bu kulları Müslümân olduğumuzda üslûb-ı sâbık üzere taleb idüp vermekden te‘allül idüp adâetlü sultânımın

azîz şerîf başiçün olsun bu kullarına bir mü'ekked emr-i şerîf Bosna beglerbegisine ve Kilis ve Alisine zâbitlerine ve kâdîsına oligeldügi üzere hakkımız edâ olunmak içün bir emr-i şerîf ricâ olunur. Bâkî fermân sultânım hazretlerindir.

Bende Receb yeni Müslümân

Belge No: 1383

Belgenin Özeti: Müslüman olmadan evvel Trogir'de yaşayan Receb'in Sohodol karyesi reayasının eskiden olduğu gibi kendisine öşür, otlak, odunluk vergilerini vermelerinin teminine dair arzuhali.

Hüve

İzzetlü defterdâr paşa hazretleri göresiz deyü buyuruldı

Sa'âdetlü ve mürüvvetlü sultânım hazretlerinin hâk-i pâ-yı şerîflerine arzuhâl-i bende budur ki,

Benim sultânım bu kulları yeni Müslümân olup Firengistan kal'alarından Torigir [Trogir] nâm kal'ada küfr [ve] vebâlde iken mezkûr kal'a kurbunda Kilis sancağında vaki' havâs-ı hümayûn Zagor nâhiyesinde Sohodol nâm karyede sâkin olan re'âyâ pâdişâh-ı âlem-penâh hazretlerine resm-i filorilerin edâ iderken bu kullarına kad-ı kadîm[ü'l-]jeyyâmdan berü öşr ve otlak hakkın ve odun sene-be-sene götürür iken bu kulları Müslümân olduğumuzda üslûb-ı sâbık üzere taleb idüp virmekte te'allül iderler. Adâletlü sultânım azîz şerîf başınız içün olsun bu kullarına bir mü'ekked emr-i şerîf Bosna beglerbegisine ve Kilis ve Alisine [zabitlerine] ve kâdîsına oligeldügi üzere hakkımız edâ olunmak içün bir emr-i şerîf ricâ olunur. Bâkî fermân sultânım hazretlerindir.

Bende Receb yeni Müslümân.

Belge No: 1385

Belgenin Özeti: Müslüman olmadan evvel Trogir'de yaşayan Receb'in Sohodol karyesi reayasının eskiden olduğu gibi kendisine öşür, otlak, odunluk vergilerini vermelerinin teminine dair arzuhali.

İzzetlü ve sa‘âdetlü ve merhametlü sultânım hazretleri sağ olsun, arzuhâl-i bende-i fakîr-i yeni Müslümân budur ki,

Bu kulları Firengistan kal‘alarından Torigir [Trogir] nâm kal‘ada küfr ü vebâlda(?) kâfir iken mezkûr kal‘a kurbunda Kilis sancağı eyâletinde hâss-ı hümayûn Zagor nâhiyesinde Sohodol nâm karyede sâkin olan re‘âyâ pâdişâh-ı âlem-penâh hazretlerine resm-i filori edâ idegelmişler. Ve bu kullarına kadîmü’l-eyyâmda öşr ve otlak hakkın ve odun Torigir’de kâfir iken sene-be-sene viiregelmişler. Bu kulları Müslümân olduğumuzdan üslûb-ı sâbık üzere virmege inâd ideyorlar. Adâletlü sultânım azîz şerîf başınız içün bu kullarına bir şedîd emr-i şerîf inâyet buyurasız Bosna beglerbegisi [ve] Kilis sancağıbegi ve Kilis kâdısı üzerine şer‘ile olageldüğü ve eyyâmü’l-kadîmden viiregeldükleri hakkımızı alıvireler. Bâkî fermân adâletlü sultânım hazretlerininindir.

Belge No: 1386

Belgenin Özeti: Bosna Beylerbeyi Mehmed Paşa tarafından Kilis sancağındaki kaptanlara, kale dizdarlarına ve iskele eminlerine gönderilen yeni müslüman olan Receb’in el konuların mallarını alması ve esir edilen kızlarını kurtarması konusunda yardım edilmesine dair emri.

Hüve

Mefâhirü’l-emâcid ve’l-ayân Kilis sancağında vâki‘ nefsi-i Kilis ve Loncarik [Longarico] kapudanları *zîde mecduhümâ* ve mefâhirü’l-emâsil ve’l-akrân kal‘â-i mezbûre dizdârları ve ağaları ve gâzîleri *zîde kadruhum* ve kıdvetü’n-nüzzâr ve’l-muhassılîn Makarska emîni *zîde kadruhu* ba‘de’t-tahiyyat ve’s-selâm inhâ ve i‘lâm olunan oldur ki,

Dârende-i mektûb Receb bu cânibe istinâd etmekle dîn ü devlete ve bu cânibe müte‘allik ba‘zı umûr-ı mühimme ile ol cânibe gönderilmişüz. Vusûlünde lâıyk ve lâzım olan budur ki mezbûrun ol cânibde masâlihleri husûle getürilmesi bâbında cümleiniz ittifâk ve ittihâd üzere ma‘iyyet ile masâlihlin görivirmesine sa‘y ü ihtimâm eyleyesiz. Mezbûrun Efrenk tarafında oğlancıkları dahi olup hâlâ bir semt ile çıkarmak murâd olunmağın her ne yüzden olması ve çıkması mümkün olursa husûle getürmesine dikkat ve ihtimâm eyleyesiz. Bu ahvâl aksâ-yı murâdımızdır ana göre takayyüd idüp vech-i meşrûh üzere evlâdı ve sâir erzâkını bir semtle ihrâc itdirmege sa‘y eyleyesiz. Ve mezkûrun dahi ol semtlerde baştına yerleri olup hâlâ taraf-ı âherden vaz‘-ı yed olunmağla

zıkr olan baştinaları kemâ-kân buna zabt ü tasarruf itdürüp taraf-ı âherden bir ferdi dahl ve vaz‘-ı yed itdirmeyesiz. Ve Sohodol nâm karyede dahi mezkûrun re‘âyâsı olmağla mezbûrlardan ric‘at üzere olup hâlâ mezbûrun re‘âyâları bir dürlü bahâneye özr ve sâlik itdirmeyüp yine kendüye kemâ-kân takayyüd itdiresiz. Bu husûsların husûli murâdımız olup dîn ü devlete ve ümmet-i Muhammed’e nâfi‘ bir hidmetdir. Ana göre cümleliz ittifâk ve ittihâd üzere olup her ne yüzden masâlihine müsâ‘âde ve mu‘âvenet etmek mümkün olursa eyleyüp masâlihini itmâma iriştirmege takayyüd ve ihtimâm eyleyesiz. Ve’l-hâsıl bu bâbda ihmâl ve müsâhâle olunmayup murâd üzere masâlihleri görilmesine takayyüd ve ihtimâm üzere olasız. Şöyle ki bir ferd bunun baştinaları yerlerine vaz‘-ı yed idüp zabtına mâni‘ olalar bir dürlü özrleri makbûl olmayup adem-i itâ‘atleri sebebiyle müdâhale idenlerin haklarından gelinmek mukarrerdir. Ana göre takayyüd idüp dahi bir ferdi bunun yerlerine dahl ü vaz‘-ı yed itdirmeyüp buna kemâ-kân zabt u tasarruf itdirüp re‘âyâsın dahi girü buna taba‘iyyet itdirmede dakîka fevt eylemeyesiz. Ve sen ki Makarska emînisin gerekdir ki sen dahi mezbûrun masâlihi husûlüne takayyüd idüp itmâma iriştirmesine ihtimâm üzere olasın. Mûceb-i mektûb ile amel olup hilâfına cevâz ve rızâ götürülmemege dikkat ve ihtimâm eyleyesiz. Ziyâde ne demek lâzımdır ki ma‘lûmunuz olmaya, ve’s-selâm. Tahrîren fî evâhir-i şehri Zi’l-hiceti ş-şerîfe sene tis‘a ve selasîn ve elf.

Ve sen ki Makarska emînisin mezkûrun Bortol Kakmi [Bortolo Qaqımı] nâm Frenk’de üç bin filori hakkı olup talep eyledükde virmede te‘allül üzere olmadan hâlî olmayup lâkin mezbûrun ol cânibde bir mikdâr akçesi ve çukası olduğu inhâ olunmağın gerekdir ki mezkûrun ol cânibde olan çuka ve akçesin dorğurub ahz u kabz eyleyesin. Madâm ki bu taraftan ikisi ma‘ân murâfa‘a olup ahvâlleri huzûrumuzda görölüp ol cânibe sana mektûb ile ahvâl işâret olunmaya mezbûrun ahz olunan eşyâsın virmeyesin. Şöyle ki bu taraftan izn ü rızâ olmayınca virile bir dürlü özrün makbûl ve cevâbın mesmû‘ olmayup nedâmet çekmen mukarrerdir. Ana göre basîret ve intibâh üzere olasız. Ve siz ki kılâ‘-ı mezbûre kapudanları ve dizdârları ve sâir ağalarısız şöyle ki içimizden veyâhûd tevâbi‘ ve levâhıkımızdan bir ferd bunun masâlihi husûlüne bâ‘is ü bâdî ola her kim olursa olsun ism ü resmiyl ve sâkin olduğu mahalliyle yazup bu cânibe arz u i‘lâm ve i‘lân eyleyesin. Şöyle ki bir mâni‘ zuhûr idüp bu cânibe vaktiyle bildirilmeye sizin adem-i takayyüdünüzden bilinüp mes’ûl ve mu‘âteb olmanız mukarrerdir. Âkıbet-endiş olup mezkûrun masâlihi husûlüne ziyâde ikdâm ve ihtimâm üzere olasız.

Belgenin Özeti: Bosna beylerbeyi Mehmed Paşa'nın, Budin beylerbeyi Hasan Paşa'nın, Receb'in kızlarını ve mallarını İspilit'ten alması hususunda yardım etmesine dair pençeli mektubu.

Pençe

İftihârü'l-emâcid ve'l-a'yân Kilis ve Loncarik kal'aları ağaları ve dizdârları *zîde kadruhûm* ba'de'l-ilâm mektûb vusûlünde ma'lûm ola ki,

Hâliyâ Dohtor Yerofejanik [Doktor Faseno- Dohtoriro Ferzanik] nâm Frenk bundan evvel bu cânibe gelüp ba'dehu Bosna muhâfazasında olan vezîr-i rûşen-zamîr Mehmed Paşa hazretlerine varup andan bi'l-fi'il Budun muhâfazasında olan vezîr-i ekrem ve serdâr-ı mükerrerem sa'âdetlü Hasan Paşa hazretlerine varup İspilit nâm kal'ada olan iki evlâdı sühûlet ile diyâr-ı İslâm'a ihrâc ve Kilis ile Torigir [Trogir] hudûdlarında vâki' Sohodol dimekle ma'rûf baştinaları olup kendüsine zabt u tasarruf itdirilmek bâbında bu cânibe hitâben emr-i şerîf îrâd eylemegin mücebince amel olunup mektûba tâlib olmağla tahrîr olunup virilmiştir. Ol cânibe varup vusûl buldukda gerekdir ki bu bâbda cümleniz amel eyleyüp mezbûr Frenk'in elinde olan emr-i şerîf muktezasınca beher-hâl İspilit Kal'ası'nda olan iki evlâdın ma'kûl ve münâsib gördüğünüz üzere sühûlet ile dâr-ı İslâm'a ihrâc ve kendüsüne teslim eylemege sa'y ü ihtimâm eyleyesiz. Ve Kilis ile Torigir hudûdlarında vâki' Sohodol'de baştinaları varise vârid olan emr-i şerîf mücebince kendüsüne mahsûlin ve yerlerin dahi zabt itdirmeye ihtimâm eyleyüp Efrenk-i bed-reng tarafından dahi kendü nefsine zarar ü gezend iriştirtmeyüp elinde olan temessükâtı muktezâsınca muhkem hıfz eyleyesiz. Dâr-ı İslâm'a istinâd eylemekle himâyet ü sıyâneti fermân olunmağla beher-hâl cümlenüz amel eyleyüp ve illâ Efrenk-i bed-reng feceresiyle bir mücâdeleye mü'eddî olmayup hüsn-i sühûleti elden komayasız. Şöyle ma'lûmunuz olup mektûb mefhûmuyla âmil olasız. Ve's-selâm. Tahrîren fî evâhir-i şehri-i Zilhicce sene 1039.

Be-yurd-ı Sahra-yı (...?)

Belge No:1388

Belgenin Özeti: Müslüman olan Receb'in, Trogir'deki mallarına ve gelirine el koyan Venedik knezine gereğinin yapılmasına dair Kilis sancakbeyine gönderilen ferman.

Hüve

Tuğra

Kıdvetü'l-ümerâi'l-kirâm umdetü'l-küberâi'l-fihâm zü'l-kadri ve'l-ihtirâm el-muhtassu bi-mezîd-i inâyeti'l-meliki'l-allâm Kilis sancakbegi () *dâme izzuhû* ve kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Kilis ve Loncarik kal'aları ağaları *zîde kadruhumâ* tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki,

Dârende-i fermân-ı hümâyûn Receb dergâh-ı mu'allâma arzuhâl idüp bundan akdem bu Frenk tâifesinden olup Kilis ile Torigir [Trogir] hudûdlarında Sohodol dimekle ma'rûf baştınalar kadîmî ebâ an-cedd buna intikâl idüp beher sene üzerine edâsı lâzım gelen resm-i filorisin cânib-i mîrîye virüp edâ eyledükden sonra zikr olunan baştinasında sâkin olup zirâ'at ü hirâset iden re'âyâsı vâki' olan hukûk ve rüsûmı oligeldüğü üzere buna virüp edâ idüp mahsûl her vechile bunun hakkı olduğuna Budun ve Bosna beglerbegisinden ve Kilis sancağibeginden elinde memhûr temessük ve mektûbları olup aherin alâkası yoğiken re'âyâ-yı mezbûrûn ol etrâfdan vâki' Otroğna nâm kal'aya ticâret tarîkıyle varup bey' ü şîrâ eylemek istediklerinde kal'a-i mezbûrda sâkin Venedik knezi olan () nâm zımmî mücerred bu şeref-i İslâm ile müşerref olmağla Müslümân olmuştur deyü re'âyâsın tutup buna âid olan hukûk ve rüsûmun gazez ve ihâneten fuzûlen alup ziyâde gadr ve te'addî eyledüğün bildirüp şer'le görölüp hakkı alıvirildikden sonra elinde olan temessükâtı mûcebince mezkûr knezi men' ü def' itdirilüp zikr olunan baştınalar oligeldüğü üzere zabt u tasarruf itdirilmek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylemegün zabt itdirilmesin emr idüp buyurdum ki hükm-i şerîfimle vardukda husûs-ı mezbûre mukayyed ve elinde olan temessükâtına nazar idüp göresin. Arz olunduğı üzere zikr olunan mahalde vâki' baştınalar kadîmî ebâ an-cedd buna intikâl idüp mutasarrıf olduğu sâbit ve zâhir olur ise ba'de's-sübût şer'le müteveccih olan hakkın mezkûr knezden alıvirildikden sonra mezbûre muhkem tenbîh ü te'kîd eylesin ki merkûm Receb'in kadîmî ebâ an-cedd kendüye intikâl etmiş baştınalarına mücerred Müslümân olmuştur deyü dahl ü ta'arruz ve zirâ'at iden re'âyâyı vech-i meşrûh üzere rencîde vü remîde etmeyeler ve itdirmeyüp men' ü def' eylesiniz. Memnû' olmayanı yazup arz idüp husûs-ı mezbûr için tekrâr şikâyet olunup emr-i âher varmalu eylemeyesiz. Şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız. Tahrîren fî evâil-i şehri Muharrem sene ihdâ ve erba'în ve elf.

Be-makâm-ı Kostantiniyye el-mahrûse.

[Arkada:] Mûcebince emr.

Belge No: 1390

Belgenin Özeti: Müslüman olan Receb'in Venedik tarafından esir edilen kızlarının kurtarılmasına dair Bosna beylerbeyine emri şerif verilmesini istediği arzuhal.

Hüve

Sa'âdetlü ve mürüvvetlü sultânım hazretlerinin hâk-i pâ-y-ı şerîflerine arzuhâl budur ki,

Bu kulları bundan akdem Frenk tâifesinden olup şeref-i İslâm ile müşerref olduğumuzdan evlâdımız Venedik vilâyetinde kalup ziyâde zulm olmağla mercûdur ki Bosna beglerbegisine evlâdım her kanda ise ol câniblerden Venedik dojdı vekîli olanlara alup götürülmek bâbında emr-i şerîf ricâ olunur. Bâkî fermân sultânım hazretlerindir.

Bende Receb

Belge No: 1391

Belgenin Özeti: Arzına binaen Müslüman olan Receb'in Venedik tarafından esir edilen kızlarının kurtarılmasına dair Bosna beylerbeyine fermân-ı hümayûn.

Hüve

Tuğra

Kıdvetü'l-kuzât ve'l-hükkâm ma'denü'l-fazli ve'l-kelâm Kilis ve Vargorca kādîları zîde fazlühümâ tevk'î-i ref'î-i hümayûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki,

Dârende-i fermân-ı hümayûn Receb nâm kimesne dergâh-ı mu'allâma arzuhâl idüp bundan akdem mezbûr Frenk tâifesi tâcirlerinden olup ticâret ile aher diyâra gitdikde ol câniblerde Frenk zâbiti olan dojd tarafından Torigir [Trogir] ekizi () nâm zimmî varup mezbûrun evin basup kızların tasarruf idüp bu dahi zâbitlerine varup şikâyet eyledikde şakî-i mezbûre himâyet olunup kendüye ziyâde zulm ü hayf eyledüklerinden merkûm şeref-i İslâm ile müşerref olup kefereden müfâratat eylemekle kendünün sulbi dört

kızlarına mukaddemâ analarından irsle intikâl iden elli bir bin sikke altun ve sâir emvâl ve erzâkıyla iki kızını zâbitleri mezkûr dojd kabz u ahz eyledüğinden gayrı mezkûrun kendü babasından intikâl itmiş baştinasından ve sâir emlâk ve erzâkından on bin altunluk metâ'ın dahi fuzûlen kabz ve ziyâde gadr eylemekle Âsitâne-i sa'âdetde olan baylosdan zikr olunan mevâdd suâl ve şer'le taleb eyledikde mezbûr baylos bunun aslı yokdur deyü inkâr yüzünden cevâb virüp merkûma her vechile zulm ü hayf olduğın bildirüp husûs-ı mezbûr mahallinde ehl-i vukûf olan kimesnelerden hakikat üzere suâl ve vukû'ı üzere sicil ve hüccet ve Âsitâne-i sa'âdetime arz olunmak bâbında emr-i şerîfim taleb eylediği ecilden vech-i meşrûh üzere şer'le görölüp arz olunmasın emr idüp buyurdum ki hükm-i şerîfimle vusûl buldukda husûs-ı mezbûra her biriniz onat vechile bi'z-zât mukayyed ve hakk ve adl üzere teftîş ve tefahhus idüp zikr olunan mevâddı künhi ile ehl-i vukûf ve bî-garez olan kimesnelerden suâl ve sicil ve hüccet olundukdan sonra vukû'ı üzere Âsitâne-i sa'âdetime arz eyleyesiz. Amma hakk üzere olup ahz u celb sebebi ile merkûma gadr olmak ihtimâli olmaya. Husûs-ı mezbûr içün tekrâr şikâyet olunup emr-i âher varmalu eylemeyesiz. Şöyle bilesiz, alâmeti şerîfe i'timâd kılasız. Tahrîren fî evâil-i şehr-i Muharremü'l-haram sene ihdâ ve erba'în ve elf.

Be-makâm-ı Kostantiniyye el-mahrûse.

Belge No: 1393

Belgenin Özeti: Receb'in yazdığı arzuhal üzerine İslâm'ı kabulünden sonra kızları esir edildiği, eşinden ve babasından kalan altınlara el konulduğu bilinmekteydi. Padişahın Kilis kadısına konuyu tarafsız bir şekilde araştırmasını ve adalete göre hüküm vermesini emrettiği ferman.

Hüve

Tuğra

Kıdvetü'l-kuzât ve'l-hükkâm ma'denü'l-fazli ve'l-keâm [Kilis ve Loncarik kâdıları *zîde fazlühümâ* tevk'î-i ref'î-i hümâyûn] [yırılmış] vâsıl olıcak ma'lûm ola ki,

Dârende-i fermân-ı hümâyûn Receb nâm kimesne dergâh-ı mu'allâma arzuhâl sunup [bundan akdem] mezbûr Frenk tâifesi tâcirlerinden olup ticâret ile aher diyâra gitdikde ol câniblerde Frenk zâbiti olan dojd tarafından Torigir [Trogir] knezi () nâm zimmî varup mezbûrun evin basup kızların tasarruf idüp bu dahi zâbitlerine varup şikâyet

eyledikde şakî-i mezbûre himâyet olunup kendüye ziyâde zulm ü hayf eyledüklerinden merkûm şeref-i İslâm ile müşerref olup kefereden müfârat eylemekle kendünün sulbi dört kızlarına mukaddemâ analarından irsle intikâl iden elli bir bin sikke altun ve sâir emvâl ve erzâkıyla iki kızını zâbitleri mezkûr dojd kabz u ahz eyledüğinden gayrı mezkûrun kendü babasından intikâl itmiş baştinâsından ve sâir emlâk ve erzâkından on bin altunluk metâ‘ın dahi fuzûlen kabz idüp ve ziyâde gadr eylemekle Âsitâne-i sa‘âdetimde olan baylosdan zikr olunan mevâdd suâl ve şer‘le taleb eyledikde mezbûr baylos bunun aslı yokdur deyü inkâr yüzünden cevâb virüp merkûma ziyâde gadr olup ve gayra bildürüp vech-i meşrûh üzere mezbûrun hakikat-hâlin taht-ı kazâlarınızda bilüp vâkıf olan kimesnelerin şahâdetleriyle vukû‘ı üzere sicil olunup ve eline hüccet-i şer‘iyye ile hasb-i hâline arz virilmesiçün hükm-i hümayûnum ricâ eyledüğü ecilden mezbûrun ahvâli şer‘le görilüp hakikat-hâline hüccet-i şer‘iyye ve arz virilmesin emr idüp buyurdum ki hükm-i şerîfimle vardukda husûs-ı mezbûra mukayyed ve vech-i meşrûh üzere olan ahvâline husus-ı mezbûre vâkıf kimesnelerin şahâdetleriyle sicil olunup ve eline hüccet-i şer‘iyye virilüp mücebince arz u i‘lâm eyleyesiz. Amma tamâm hakk ve adl üzere olup ahz u celb sebebi ile tarafeyne gadr u hayf olunmakdan be-gâyet hazer idüp min-ba‘d şer‘-i şerîfe ve emr-i hümayunuma muhâlif vaz‘ ü hareket olunmaya. Şöyle bilesiz, alâmeti şerîfeye i‘timâd kılasız. Tahrîren fî evâil-i şehri-i Muharremü’l-haram sene ihdâ ve erba‘în ve elf.

Husûs-ı mezbûr mahallinde ehl-i vukûf olan kimesnelerden hakikat üzere suâl ve vukû‘ı üzere sicil ve hüccet ve Âsitâne-i sa‘âdetime arz olunmak bâbında emr-i şerîfim taleb eyledüğü ecilden vech-i meşrûh üzere şer‘le görilüp arz olunmasın emr idüp buyurdum ki () vusûl buldukda husûs-ı mezbûra her biriniz onat vechile bi’z-zât mukayyed ve hakk ve adl üzere tefîş ve tefahhus idüp zikr olunan mevâddı künhi ve hakikati ile ehl-i vukûf ve bî-garez olan kimesnelerden suâl ve sicil ve hüccet olundukdan sonra vukû‘ı üzere Âsitâne-i sa‘âdetime arz eyleyesiz. Amma hakk üzere olup ahz u celb sebebi ile merkûma gadr olmak ihtimâli olmaya. Husûs-ı mezbûr için tekrâr şikâyet ve emr-i âher irsâline muhtâc eylemeyesiz.

Be-makâm-ı Kostantiniyye el-mahrûse

Belge No: 1394

Belgenin Özeti: Yeni Müslüman Receb'in İspilit'te ölen kız kardeşinin yanındaki kızlarının durumunun öğrenilmesi ve İstanbul'a göndermesi Kilis kadısına emir.

Hüve

İzzet-karîn rıf'at-rehîn [Pîrî] Beg hazretlerinin huzûrlarına da'vât-ı hâlise ihdâsıyla fazîlet-tâb Kilis kâdîsı efendi hazretleri huzûruna ba'de't-tahiyye inhâ ve i'lâm olunan oldur ki,

Bundan akdem şeref-i İslâm ile müşerref olan Receb nâm kimesnenin İspilit'de sâkin kız karındaşı yanında on yaşında kızları olup hâlâ hemşîresi vefât etmekle hilâfında olan kimesneler mezkûrun kızlarına müdâhale ve ihânet üzere olmalarıyla bu cânibe gönderilüp babalarına îsâlde sevâb-ı azîm olduğu ecilden bu husûsa her biriniz ziyâde takayyüd ve ikdâm mezkûrun kızlarını her kimin yanında olup bu cânibde mezkûr babalarına îsâl eylemeniz bâbında mektûb-ı muhabbet gönderilmiştir. Vusûlünde me'mûldür ki bu husûsa etemm vech üzere ikdâm ve ihtimâm idüp dahi mezkûrun iki nefer kızları her kimin yanında ve zabtında ise beher hâl alup sifâriş etdüğü kimesne ile bu cânibe kendüye gönderüp aslâ bir ferde inâd ve muhâlefet etdirmeyesiz ki dâhil-i dâire-i İslâm olan kimesnenin evlâdı velîsi ve babasına îsâl olunmasına bâ'is ü bâdî olanlar indallah me'cûr olmaları mukarrer idüğinden gayrı bu muhlislerine dahi minnet-i azîm olması muhakkaktır. Ana göre mukayyed olup mezkûrun kızlarını her ne tarikle olursa kendüye göndermesine bezl-i makdûr eylesesiz. Bâkî eyyâm-ı ömr ü devlet dâ'im bâd.

Receb Paşa

[Arkada:] Kilis Sancağı begi olan izzet-karîn Pîrî Beg hazretlerine ve Kilis kâdîsına vâsıl ola.

Belge No: 1395[-A]

Belgenin Özeti: Meclis-i şer'-i şerîfte şahitlerin müslüman olan Receb'in anlattıklarını doğruladıklarını beyan eden Kilis kadısı tarafından verilen hüccet.

Hüve

Mâ fihi kemâ-fih hurire el-fakîr ileyhi te'âlâ Mütteka Mehmed bin Mustafa el-kâdî bi-Kilis, ufiye anhümâ

Sebeb-i tahrîr-i kitâb-ı şer‘î budur ki,

Dârü’l-cihâd olan kal‘a-i Kilis kurbunda vâki‘ Venedik Efencine tâbi‘ kal‘a-i Far sükkânından olup bundan akdem şeref-i İslâm ile müşerref olan Receb Ağa nâm kimesne meclîs-i şer‘-i şerîfde takrîr ü kelâm idüp târîh-i kitâbdan mukaddem bir buçuk seneye karîb dahi şeref-i İslâm ile müşerref olmadın yine tâife-i mezbûre kılâ‘ından kal‘a-i Torigir’de [Trogir] dojdun vekîli olan knez bana ve kızlarıma fevt olan zevcem Kate binti Lodetik nâm harbiyyeden ırs-i şer‘le intikâl iden emvâl ve erzâkdan elli bir bin altun ve babam Franik nâm harbîden dahi ırs-i şer‘le bana intikâl iden emvâl ve erzâkdan on bin altun ki mecmû‘ı altmış bir bin altun olur meblağ-ı mezbûrı merkûm knez fuzûlen ahz u kabz idüp dojd-ı merkûmun hazînesine idhâl eylemişidi. Husûs-ı mezbûr ehl-i vukûf ve bî-garez kimesnelerden istifsâr olunup cânib-i şer‘-i şerîfden tahrîr ve Âsitâne-i sa‘âdete ırsâl olunmak için yedimde emr-i şerîf-i vâcibü’l-ittibâ‘ vardır deyü elinde olan emr-i şerîfi ibrâz idüp nazar olundukda mazmûn-ı münîfi takrîrine muvâfık bulundıkda imtisâlen li’l-emri’l-âlî husûs-ı mezbûr serhad-ı Dârü’l-islâm olan kal‘a-i Loncarik ve kal‘a-i Kilis ve kal‘a-i Kamen sükkânlarından olup ehl-i vukûf ve bî-garez Müslümânlardan istifsâr olundukda Sâlih Ağa ibn Yusuf Ağa ve Hasan Ağa ibn Ali Ağa ve Ahmed Ağa ibn Mehmed Ağa ve diğeri Hasan Ağa ibn Hüseyin Ağa ve Hasan Halîfe bin Ali el-mü‘ezzin ve el-Hâc Velî bin İbrahîm nâm kimesneler ve sâirleri cem‘-i kesîr ve cemm-i gafîr hâzirûn fi’l-meclîs olup şöyle ihbâr eylediler ki sâlifü’z-zikr kal‘a-i Torigir sâkinlerinden olup merkûm knezin kâtibleri olan Frane ve Toka veled-i Jantin [Zantik] nâm harbîler bizim huzûrumuzda şöyle ikrâr eylediler ki fi’l-hakîka müdde‘î-i merkûm Receb Ağa’nın taleb eylediği altmış bir bin sikke filori ki elli bir bini zevcesi mezbûre Kate’den kendüye ve kızlarına intikâl idüp ve on bin filorisi babasından intikâl idüp mecmû‘ı altmış bir bin altun olur merkûm knez meblağ-ı mezbûrı ta‘assuben ahz u kabz idüp dojun hazînesine idhâl eyledüğünde biz sâlifü’z-zikr knezin kâtibleri idük kendü yedimiz ile dâhil-i hazîne olmuşdur deyü bizim huzûrumuzda ikrâr eylediler deyü makâm-ı şahâdetde ihbâr eyledükleri ecilden vâki‘ hâl alâ vukû‘a ketb ü imlâ olunup yed-i tâlibe vaz‘ u def‘ olundu. Vakt-i hâcetde ibrâz idine, hurire fi evâhir-i Rebî‘ü’l-evvel sene ihdâ ve erbâ‘în ve elf.

Şuhûdu’l-hâl

Ca‘fer Kapudan ibn Dervîş Ağa // Ahmed Ağa bin Ömer // Ya‘küb Ağa bin Ali // Ömer Ağa bin Sefer Ağa // Mehmed Ağa bin Ya‘küb Ağa // İlyas haramibaşı // Dervîş Hoca el-imâm // ve gayruhum

Belge No: 1395[-B]

(...?) nemekahü'l-fakîr ileyh subhâne ve te'âlâ Abdülvâsi el-kâdî-i Namoçka [Imoschi] (...?), ufîye anhü

Sebeb-i tahrîr-i hurûf ve sıhhat-zurûf oldur ki,

Dârü'l-cihâd olan kal'a-i Kilis kurbunda vâki' Venedik Efrencine tâbi' kal'a-i Far sükkânından olup bundan akdem şeref-i İslâm ile müşerref olan işbu sâhibü'l-kitâb Receb Ağa nâm kimesne meclîs-i şer'-i şerîf-i lâzımü't-tevkîrde takrîr-i kelâm idüp târîh-i kitâbdan mukaddem bir buçuk seneye karîb dahi şeref-i İslâm ile müşerref olmadın yine tâife-i mezbûre kıllâ'ından kal'a-i Torigir'de [Trogir] dojdun vekîli olan knez bana ve kızlarıma fevt olan zevcem Kate binti Lodetik nâm harbiyyeden bi hasebi'l-ferâ'iz-i irs-ı şer'le intikâl iden emvâl ve erzâkdan elli bir bin altun ve babam Franik nâm harbîden dahi irs-i şer'le bana intikâl iden emvâl ve erzâkdan on bin altun ki mecmû'ı altmış bir bin altun olur meblağ-ı mezbûr knez fuzûlen ahz u kabz idüp dojd-ı merkûmun hazînesine idhâl eylemişdi. Husûs-ı mezbûr ehl-i vukûf ve bî-garez kimesnelerden istifsâr olunup cânib-i şer'-i şerîfden tahrîr ve Âsitâne-i sa'âdete irsâl olunmak içün yedimde emr-i şerîf-i vâcibü'l-ittibâ' vardır deyü elinde olan emr-i şerîfi ibrâz idüp nazar olundukda mazmûn-ı münîfi takrîrine muvâfık bulundukda imtisâlen li'l-emri'l-âlî husûs-ı mezbûr ehl-i vukûf ve bî-garez kimesnelerden istifsâr olundukda kal'a-i Far sükkânından Marko veled-i Kraçık ve Loka veled-i Zogor Bane ve Meştar Miko Barlorin ve Makreden İvan veled-i Kordo ve Gorgor veled-i Matya nâm zimmîler ve cem'-i kesîr ve cemm-i gafîr hazirûn fî'l-meclîs olup şöyle ihbâr ve şahâdet eylediler ki sâlifü'z-zikr olan Receb Ağa ve kızlarına zevcesi Kate'den irs-i şer'le intikâl iden emvâl ve erzâkdan elli bir bin sikke fîlori ve babası Franik nâm harbîden on bin altun intikâl idüp ki mecmû'ı altmış bir bin altun olur zikr olunan dojun vekîli olan knez meblağ-ı mezbûr ta'assuben ahz u kabz idüp dojdun hazînesine idhâl eyledi. Bu husûsa şâhidiz ve şahâdet ideriz didiklerinde ba'de't-ta'dîl ve't-tezkiyye şahâdetleri ve ihbârları hayyiz-i kabûlde vâkı'a oldukdan sonra vâki' hâl alâ vukû'a ketb ü tahrîr olunup yed-i tâlibe vaz' u def' olundu ki vakt-i hâcetde ibrâz ide, cerâ zâlike ve hurrîre fî el-yevm evâil-i Rebî'ü'l-ahir sene ihdâ ve erbâ'în ve elf.

Şuhûdu'l-hâl:

Fahre'l-akrân Yûsuf Ağa // Fahre'l-ayân Ali Ağa// Mustafa Halîfe bin el-Hâc
Ömer // Mehmed Beşe er-ricâl // Ali Çelebi // Ali el-muhzır // Yûsuf sipâhî // Hasan sipâhî
// Mustafa Beşe er-ricâl // Kefere Marti // Kefere Marko // Kefere İvan // Kefere Naval //
Kefere Sora // ve gayruhum el-hâzirûn.

Belge No: 1397

Belgenin Özeti: Receb'in miras yoluyla kaldığını iddia ettiği ve vergi almak istediği toprak meselesi için halk ile görüşüldüğünü, onların bu toprağın devlet malı olduğunu ve verginin hazineye girmesi gerektiğini bildirdiklerine dair hüccet.

Hüve

Südde-i sidre-mekîne arz-ı dâ'î-yi kemîne budur ki,

Bundan akdem şeref-i İslâm ile müşerref olan Receb nâm kimesne Kilis kazâsına tâbi' havâs-ı hümayûn kurâsından Sohodol nâm karye re'âyâsını bâ-sırrehüm meclîs-i şer'e ihzâr ve muvâcehelerinde takrîr-i kelâm idüp bundan akdem mezbûrûn re'âyânın taht-ı tasarruflarında olan baştinaları zamân-ı câhiliyetde âyîn-i bâtılamız üzere bana zevcem Kate nâm harbiyyeden intikâl eyledi, öşrlerin bana edâ eyledükleri işbu hâzirûn fî'l-meclîs Efrenc tâifesinden olan Nikola veled-i Lokanyo [Lucanius oğlu Nicholas] ve Mihadil veled-i Tomare [Tomare oğlu Michael] ve Marko veled-i Vuk [Vuq oğlu Marko] nâm harbîlerden istifsâr olunup vukû'ı üzere der-devlete arz olmasını iltimâs iderim didikde tâife-i mezbûrûndan vâki' hâl tefahhus olundukdan târîh-i kitâbdan on iki yıl mukaddem mezbûr Receb zikr olunan re'âyânın mahsûllerini ta'sîr etmege tahmîn için bizi irsâl eyledikde merkûm karyede varup mahsûllerini tahmîn eylemişizdir deyü haber virdüklerinde husûs-ı mezbûr re'âyâsı mezbûrûndan dahi istintâk olundukda cevâblarında bizim taht-ı tasarrufumuzda olan baştinalar feth-i hakânîden bu âna gelince arazî-i mîrîyyedir, muharrir-i vilâyet bizi filoriciyân kayd eylemişdir, i'sâr-ı şer'îyyesine bedel zikr olunan filorisi ve sâir hukûk ve rûsûmını beher sene cânib-i mîrîye edâ iderüz, mezbûr Receb'in ve sâir Efrenc tâifesinin bizden aldıkları fuzûlendir deyü münker olduklarında şolki vâki' haldir alâ vukû'a der-devlet-masîre arz olundu, bâkî fermân der-adâlet-penâhındır. Tahrîren fî gurre-i Rebî'ü'l-âhir sene ihdâ ve erba'în ve elf.

Ez'afi'l-ibâd Mütteka Mehmed el-kādî (...?) Kilis

[Arkada:] Mühür

Belge No: 1399

Belgenin Özeti: Yeni müslüman olan Receb'in elli bir bin sikkelik malına Venedik doju tarafından el konulduğunu mahkemede şahitler göstererek belirttiği arzuhali.

() oldur ki kazâ-i Kilis kurbunda vâki' Venedik Efrencine tâbi' kal'a-i Far sâkinlerinden olup şeref-i İslâm ile müşerref olan Receb Ağa meclîs-i şer' de takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i ani'l-merâm idüp bundan evvel Venedik dojdı bana ta'assub idüp vekîl olan ceneral ile elli bir bin sikke filori emvâl ve erzâkımdan gasb ve tahsîl idüp kendü mahzenlerine idhâl ve zamm etmişlerdir. Husûs-ı mezbûr ehl-i vukûfdan istifsâr olunup şer' ile tescîl olunmak içün yedimde emr-i şerîfîm vardır didikde imtisâlen lillahi te'âlâ husûs-ı mezbûr ehl-i vukûfdan istifsâr ve tefahhus olundukda serhad-i İslâm'da ve leb-i deryâda kazâ-i mezbûre tâbi' vâki' kal'a-i Loncarik [Longarico] ahâlîsinden Sâlih Ağa müstahfızân ibn (...?) ve Bâlî Halîfe el-hatîb ve Hasan Ağa fârisân ibn Ali Ağa ve Ahmed Ağa azebân ve Azebân Bâlî Ağa (...?) Hasan Ağa ibn Hüseyin Ağa ve Mehmed Ağa martolosân ve Hasan Halife el-müezzin ve İbrahim odabaşı ve kal'a-i Kamengrad dizdârı Mehmed Ağa ibn İbrâhîm Ağa cemm-i gafîr ve cem'-i kesîr hâzirûn fi'l-meclis olup Venedik Efrencine tâbi' kal'a-i Dorigir [Trogir] sâkinlerinden Karne veled Jantek mahzarımızda şöyle cevâb eyledü ki merkûm Receb Ağa'nın emvâl ve erzâkımdan elli bir bin sikke filori gasb ve tahsîl olundukda dojdun vekîli olan Dorigir knezin kâtibi idim destim ile tahrîr olunup tamâm elli bir bin sikke filori merkûm Receb Ağa'nın emvâl ve erzâkımdan gasb ve tahsîl olunup Venedik dojdunun hazînesine idhâl olunmuşdur ve kâtib-i merkûmun karındaşı Dume ve kal'a-i Dorigir ahâlîsinden nice kimesneler vech-i meşrûh üzere mahzarımızda cevâb eylediler ki Receb Ağa'nın emvâl ve erzâkımdan elli bir bin sikke filori tahsîl olunup dojdun hazînesine ahz u kabz olunmuşdur, kâtib-i merkûmun ve karındaşı Dume'nin ve kal'a sâkinlerinden ehl-i vukûfun evfâhından işidüp ihbâr ve şahâdet etdiklerinde kayd olundu.

Baba Ahmed Ağa'yı hüccet şâhidlerinden yazasız.

Ve ne kadar ziyâde şâhid yazılırsa makbûldür.

Belge No: 1400

Belgenin Özeti: Yeni müslüman Receb'in, Venedik tarafından 4 kızının esir edildiği ve altınlarına el konulduğunu mahkemede şahitler ile belirttiğine dair hüccet.

Hüve

Cerâ mâ fihi (...?) hurire el-fakîr ileyhi sübhânehû ve te‘âlâ Abdülvâsi el-kâdî-i
Namoçka [Imoschi] ufiye anhü

Sebeb-i tahrîr-hurûf ve sıhhat-zurûf oldur ki:

Şeref-i İslâm ile müşerref olan işbu sâhibü'l-kitâb Receb Ağa nâm kimesne meclis-i şer‘-i şerîf-i lâzımü’t-tevkîre gelüp takrîr ve ta‘bîr-i merâm kılup yedine târîh-i kitâbdan bir buçuk seneden mukaddem dojdun hazînesine altmış bir bin sikke altun ahz u kabz alındıktan sonra kendü ve sulbiyye dört kızlarımı Dubrevnik Kal‘ası’na ikisi on iki yaşında ve ikisi yedi yaşında emânet komuş idim, Ceneral nâm kimesne kendü âdemlerini irsâl idüp kal‘a-i mezbûreden ahz idüp ve Rab Kal‘ası’na habs eylemiştir ve mahsûlünden her sene-be-sene dörder bin guruş hâsıl olup anı ahz u kabz etmiştir, kaziyye ehl-i vukûf ve bî-garez kimesnelerden istifsâr olunsun didikde fî’l-vâki‘ istifsâr olundukda Baraç nâm kal‘a sükkânından Jamikola veled-i İsladoya [İsladolya oğlu John Nicholas] ve Petre veled-i Bojerici [Bozerice oğlu Petro] ve Petre veled-i Lagoste ve Miçoil veled-i Petko ve Petre veled-i Paretcesenik ve cemm-i gafîr ve cem‘-i kesîr meclis-i şer‘e hâzirûn olup şöyle edâ-i şahâdet idüp didiler ki sâlifü’z-zikr Receb Ağa kendü kızlarını Dubrevnik Kal‘ası’na emânet idüp mezbûr Ceneral kendü âdemlerin irsâl idüp kal‘a-i mezbûreden ahz idüp ve Rab nâm kal‘aya habs itmiştir ve mezbûrun mahsûlünden her sene dörder bin guruş hâsıl vardır, bu husûsa şahîdiz didiklerinde vâki‘ hâl alâ vukû‘a ketb ü imlâ olunup yed-i tâlibe vaz‘ u def‘ olundu, lede’l-hâcet ihticâc idinüp ibrâz ide. Cerâ zâlike ve hurire fî evâil-i Rebî‘ü’l-âhir sene ihdâ ve erbaîn ve elf.

Şuhûdü’l-hâl:

Fahre’l-akrân Yûsuf Ağa nâzır-ı Makarska // Fahre’l-ayân Ali Ağa nâzır-ı Makarska // Fahre’n-nüvvâb Muslı Çelebi // Ali Beşe er-ricâl // Mehmed Beşe el-ricâl // Ali Çelebi // Ali el-muhzır // Yûsuf Hoca // Muharrem sipâhî

Ve gayrîhum el-hâzirûn

Belge No:1401

Belgenin Özeti: *Yeni müslüman Receb’in eşinin ölmeden evvel malının 3'te 1'ini kendisine hibe ettiğini dava ve ispat ettiği hakkında Derviş bin İbrahim'in hücceti.*

El-emru kemâ zukire fîhi Dervîş bin İbrâhîm el-müvellâ bi-kazâ-i Kilis hilâfeten,
ufiye anhümâ

Sebeb-i tahrîr-i kitâb-ı şer'î oldur ki,

Dârü'l-cihâd olan kal'a-i Kilis kurbunda vâk'î Venedik efrencine tâbi' kal'a-i Far sükkânından olup bundan akdem şeref-i İslâm ile müşerref olan Receb Ağa nâm kimesne meclis-i şer'-i şerîfde takrîr-i kelâm idüp târîh-i kitâbdan mukaddem sekiz seneye karîb dahi şeref-i İslâm ile müşerref olmadın fevt olan zevcem Kate bint-i Lodetik hâl-i hayatında ve kemâl-i sıhhatinde cümle emvâlinden sülüs mâlın bana hibe ve temlik etmişdir deyü beyyinem vardır, cânib-i şer'î şerîfden ehl-i vukûfdan ve bî-garez kimesnelerden istifsâr olunup tescîl olunması matlûbumdur didikde husûs-ı mezbûr ehl-i vukûfdan ve bî-garez kimesnelerden istifsâr olundukda tâife-i mezbûre kılâ'ından kal'a-i Torigir'e [Trogir] tâbi' Novi nâm kastel sükkânından Mikola ve Mihoy veled-i Lukan ve Yako veled-i Vikoy ve Far sükkânından Gabri veled-i Yirik ve Tusas veled-i Mikola hâzirûn fî'l-meclis olup târîh-i mezbûrda vech-i meşrûh üzere merkûme Kate hâl-i hayatında ve kemâl-i idrâkında bizim huzûrumuzda zevci olan mezbûr Receb Ağa'ya cümle emvâlinden sülüs mâlını hibe ve temlik etmişdir deyü şehâdet eyledikleri ecilden vâki' hâl alâ vukû'a ketb [ü] imlâ olunup yed-i tâlibe vaz' ü def' olundu, vakt-i hâcetde ibrâz idine. Hurrire fî evâsıt-ı şehr-i Rebî'ü'l-âhir sene ihdâ ve erba'în ve elf.

Şühûdu'l Hâl:

Yûsuf Ağa ibn İsmâ'îl Ağa // Bâlî Halîfe el-imâm // el-Hâc Bâlî ibn Seydi // Hüseyin odabaşı // Sefer Halîfe ibn Ömer // Hüseyin alemdâr // Ahmed Ağa ibn Ömer

Belge No:1403

Belgenin Özeti: Venedik'in yeni müslüman olan Receb'in babasından ve eşinden kalan mirasına el koyduğunu ve kendisini ölümle tehdit ettiğini 34 şahit ile bildirdiği mahzar.

Hüve

Dergâh-ı felek-medâr ve bârgâh-ı gerdûn-vakâr turâbına arz-ı bendegân-ı bî-mikdâr budur ki,

Hâliyâ civârımızda Venedik keferesine tâbi' kılâ' ve kurânın asilzâdeleri ve mâldâr olanları anlar bizi ve biz anları vukû' üzere bilüp hâlâ Venedik'e tâbi' kal'a-i Far

sâkinlerinden olup Fajanik oğulları demek ile meşhûr kal'a-i mezbûrenin baş asilzâdelerinden ve mâldârlarından işbu nâkıl-ı arz-ı ubûdiyyet Receb bendeleri şeref-i İslâm ile müşerref olup ve kefereden müfârakat eylemek ile babasından irs ile intikâl iden sâir emlâk ve erzâkından gayrı sikke altun ile memlû bir sanduk ve zevcesinden kızlarına ve kendüsüne irs ile intikâl iden elli bir bin sikke altunların dojdun vekîli olan kal'a-i Torigir [Trogir] knezi ve Ceneral dojdun hazînesine idhâl ve zamm etdiklerinden gayrı leyl ü nehâr Receb bendelerinin başına kasd idüp katline sa'yları mukarrerdir. Ol ki vâki' hâldir der-devlete arz olundu. Bâkî fermân der-adlindir.

Bende Halîl Kethüda // Bende Ömer ağa-i topciyân // Bende Hüseyin ağa-i azebân-ı hâmis // Bende Hüseyin ağa-i azebân-ı sâlis // Bende Yûsuf ağa-i azebân-ı sâni // Bende Ya'kûb [ağa-i] azebân-ı evvel // Bende Mahmûd Ağa dizdâr // Bende Ca'fer Ağa kapudan-ı kal'a-i Kilis // Bende Mustafa kethüdâ-i kal'a-i m // Bende Mehmed ağa-i martolosân-ı Kurnak // Bende Sefer ağa-i martolosân-ı sâni // Bende Ali ağa-i martolosân-ı evvel // Bende Mehmed ağa-i farisân-ı sâni // Bende Mehmed ağa-i farisân-ı evvel // Bende Ahmed ağa-i azebân-ı (..?) // Bende Ali Ağa dizdâr-ı zîr // Bende Kurd ağa-i martolosân-ı sâni // Bende Sefer ağa-i martolosân-ı sâni // Bende Mehmed ağa-i martolosân // Bende Hasan ağa-i azebân-ı sâni // Bende Hasan ağa-i farisân // Bende Ahmed ağa-i azebân-ı evvel // Bende Sâlih Ağa Dizdâr-ı Loncarik // Bende Elkas ağa-i martolosân-ı sâni // Bende Ahmed ağa-i martolosân-ı evvel // Bende Osman ağa-i farisân // Bende Hasan ağa-i azebân // Bende Ali Ağa kapudan-ı Kamengrad // Bende Mehmed ağa-i dizdâr-ı (...?) // Bende Mehmed Ağa [bin] Hüseyin // Bende Zülfikâr Ağa // Bende Hürrem ağa-i azebân-ı sâlis // Bende Ahmed Ağa // Bende Kâbil Ağa

[Arkada:] Mühürler

Belge No: 1405

Belgenin Özeti: Müslüman olmadan evvel Hristiyan tebasında zengin ve sözü dinlenen bir kimse iken müslüman olması ile 4 kızı esir düşen ve altınlarına el konan Receb'in konu ile ilgili elinde hüccet ve mahzarları olduğunu belirterek hakkında ferman yazılmasını istediği arzuhalı.

Hüve

Azametlü pâdişâh-ı âlem-penâh *eyyedallâhu ve kavvâhü* hazretlerinin rikâb-ı hümayûnlarına arzuhâl-i fakîr-i mazlûm budur ki,

Bu kemter-gedâ-yı fûrû-mânde Bosna serh[add]inde olan İspilit nâm iskele sâkinlerinden olup kadîmden Frenk begzâdelerinden aralarında nâmdâr ve mâldâr ve makbûl ve müşâverelerinde sözüme mesmû‘ [ve] re’yim ma‘kûl bir bendeniz idim. El-hâletü hâzihi elhamdülillahi te‘âla sa‘âdet-i ezeliyye hasebi ile dâim fikr idüp ehl-i İslâm’a reşk idüp dînlerinin hakî[ka]ti ziyâsı gözümde güneş gibi zâhir ve ehl-i küfrün dînleri bâtil idüğüne aklım câzim olup tarîk-i müstakîme mühtedî olup lutf-ı Hakk ile dîn-i İslâm ile müşerref oldum. Böyle olucak Venedik dojdlarının vekîli olup İtrogil [Trogir] Kal‘ası zâbiti olan knez yetmiş bin sikke altunluk esbâb ve eşyâ ve emlâk ve nükûdumu zulmen ve cebren ahz u zabt eyleyüp dört nefer sagîr evlâdımı esîr eyledi. Hâlâ kuvvet-i yevmiyyeye muhtâc olup Âsitâne-i sa‘âdetlerine hakkım Venedik baylosı olan kimesneden dînine girdiğim fahr-ı âlem seyyidü’l-beşer sallallahu aleyhi ve’s-sellemin şerî‘at-ı şerîfesi muktezâsınca eyyâm-ı adâletlerinde alıvirilmek için yüz sürdüm. Bu husûs için İmoçka [Imotski] ve Kilis kâdîlarından dahi şer‘î hüccetlerim vardır. Bosna serh[add]inde olan kılâ‘ ağalarının dahi mahzarları vardır. Bu bendelerine olan zulm kime olmuştur ve kime dahi olacaktır? Dîn ü devlet-i İslâmiyye’ye nâfi‘ nice nice keferenin umûr-ı mahfisine muttali‘ bir kuluyum. Ve nice hazîne hâsıl olmak mümkün umûra muttali‘yim. Cemî‘ müşâverelerine dâhil olurdum. İmdi hazret-i server-i kâinât ve mefhar-ı mevcûdât Muhammed Mustafa sallallahu aleyhi ve’s-sellemin pâk münevver mutahhar rûhı için ve cihâr-yâr-ı güzîn ervâhı için ecdâd-ı izâmları rûhları için sa‘âdetlü ve devletlü ve mübârek vücûd-ı şerîfleri ibkâsiçün rızâullahu te‘âla ve tekaddese için hakkım alıvirilmek için bir hatt-ı şerîf-i sa‘âdet-makrûn ihsân buyurıla. Bâkî fermân dergâh-ı adâlet-penâhındır.

Bende Receb mazlûm.

Belge No: 1406

Belgenin Özeti: Receb'in Venedik ile olan davasında balyosun iddiaları reddetmesi üzerine parasızlık içinde kalan Receb'in, kızlarının ve mallarının kendisine teslimi için elinde sicil, hüccet ve mahzarlar olduğunu bildirip padişahın bu hususta ferman vermesini rica ettiği veziriazama hitaben arzuhalı.

Hüve'l-mu'în el-mevli'l-abdehu

Adâletlü ve âmme-i nâsa merhametlü sultânım hazretleri sağ olsun. Hâliyâ mukaddemâ Venedik baylosı ile da‘va eyledüğümüzde gördi kim Hakk subhânehu ve

te'âlânın hıfz u emânındayuz, şer'ile ve kudsüz eliyle üzerimize zafer bulmayup asla bir dürlü te'vile ve hîleye kudreti kalmadı. Âkıbet mâlımızı ve evlâdımızı ve evlâdımızın mâlın inkâr eyledi. Ve bu kulların tekzîb ideyordu ki Venedik vükelâsı mâlımızı ve evlâdımızı gasb etmiş degillerdir. Ol ecilden merhametlü ve adâletlü sultânım hazretleri Kilis ve İloçka [Imotski] kâdîlarına hitâben emr-i şerîf elimize inâyet buyurulup ahvâlimizi bî-garez âdemlerden vukuf-ı tahsîl idüp sicil ve hüccet eyleyüp der-devlet-medâra îrsâl idüp hakkımız hak ola. Emr-i şerîf ile mezkûrân kâdîlara giderken tekrâr baylos mâl kuvvetiyle bu kulunızı mecrûh itdirüp zehir bile yedirmiş idiler. Bi-emrillahi te'âlâ zafer bulmayup maksûdumuza vâsıl olup kâdîlar şer'le ahvâlimizi görüp sicil ve hüccet idüp ve serhadd ağaları ve gâzîleri mahzar idüp elimize virdiler ki zikr olunan hüccetlerden ve mahzarlardan mübeyyendir ki kizb baylos tarafından mıdır yohsa bu kulları tarafındandır. Sürçe düşe aç zelîl ve çıplak Allah için dilenürken ve kanlu göz yaşlarımı dökerken ma'sûm dört evlâdım zulûmât-ı kefare içinde kaldugıçün ki Venedik beglerinin vükelâsı Dubrevnik Kal'ası'nda ki pâdişâh hazretlerinin kal'asıdır fuzûlen çeküp almışlar ve habs etmişler. Sâye-i himâyenize gelmişiz ve aciz yüzümüzü mübârek pâ-yı gubârınıza süreyoruz. Ola ki deryâ-yı merhametiniz cûşa gelüp bu za'îf kullarına zerre vü şemme mikdârı merhametiniz vâki' ola. Zira acz ve zebûnluk cân-ı nahîfe kâr idüp düşmanlarımız ferah u safâlar kesb ideyor. Dîni igri melâ'în bu kulların ayak altına alup vücûd-ı nâ-bûdımızı nâ-bûd indallahi te'âlâ ve'r-resûle ma'sûm olarak ve mâlımı ve evlâdımın mâlını alıvirmek inâyet buyurula tâ ki bu kulları merhametinizden datup taze hayât bulavuz. Şeref-i İslâm ile müşerref olalı leyl ü nehâr cefâda olmuşız. Elhamdülillah sümme elhamdülillah ki adâletlü sultânım hazretleri re'fet-i rahmâna ve inâyet-i sultâna mazhar düşüp devlet ve sa'âdet birle sadra geçüp dünya taze hayât bulmuşdur. Ola ki bu kulları merhamet ve şefkatinize mazhar düşüp taze hayât bulavuz. Bâkî fermân adâletlü ve şefkatlü sultânım hazretlerininindir.

Bende Receb

Belge No: 1407

Belgenin Özeti: Yeni Müslüman Receb'in balyos ile davasının Divan-ı Hümayun'da görülmesini istediği arzuhali.

Hüve

Huzûrumuzda şer'le görüle deyü buyuruldu.

İzzetlü âmme-i fukarâyâ merhametlü sultânım hazretlerinin hâk-i pâ-yı şerîflerine yüz yerde yüz sürdükden sonra arzuhâl-i bende-i bî-mecâl budur ki,

Benim izzetlü sultânım bundan akdem bir nice def'a adâletlü sultânım hazretlerine hâlîmi arz eyleyüp Venedik dojdunun vekîlleri Dubrevnik'de olan dört evlâdımı alup habs itdükden sonra altmış bir bin altunumu cebren alup sa'âdetlü pâdişâh-ı âlem-penâh hazretlerinin emrine mutî' vü münkâd olan kal'asından ve re'âyâsı mâbeyninden alup bunca zulmler ve hakâretler etmişler. Allahu te'âla ve'r-resûle baylos ile murâfa'a olmağîçün Dîvân-ı hümâyûnda izzetlü fazîletlü Rûmeli efendisi ve Anadolu efendisi ve sultânım hazretlerinin huzûrlarında emlâk ve erzâkım ve evlâdım şer'ile görülmek bâbında baylosı Dîvân-ı hümâyûna ihzâr ve bu bendeleri ile murafa'a içün buyuruldı-ı şerîf ricâ olunur. Bâkî emr ü fermân sultânımındır.

Bende Receb yeni Müslüman

Belge No: 1408

Belgenin Özeti: Yeni müslüman Receb'in balyos ile davasının Divan-ı Hümayun'da görülmesini istediği arzuhali.

Hüve

İzzetlü ve yüce himmetlü sultânım hazretleri sağ olsun, arzuhâl-i bende budur ki, Bundan evvel bu kulları şeref-i İslâm ile müşerref olup ve dîn-i mübîn uğruna İslâm'a gelüp Frenk kâfirden hakkımız taleb iderken mukaddemâ sadr-ı azâm olan Receb Paşa hazretleri huzûrında baylos ihzâr olunup hakkımız zuhûr idecek yerde baylos münkir olup bizim haberimiz yokdur deyü cevâb idüp Receb Paşa hazretleri elimize bir emr-i şerîf virmiş iken kâdî huzûrında ehl-i vukûfdan ve ayân-ı vilâyetden eyü şâhidler gelüp şahâdet eylediler. Dojdun vekîli olan altmış bir bin sikke filorümüzü alup ve dört evlâdımızı nire koyup bu ahvâl sicil [ve] hüccet eyleyüp andan berü cânibe sürçe düşe otuz günde gelürük ve bunca mihnet çeküp cümle ümmet-i Muhammed olanlara gayret-i İslâmiyye degil midir? Bu kullarının evlâdı kâfir elinde zindânda olmak ve bizim hakkımız hak olmamak Hakk te'âlâ revâ görür mi? Benim merhametlü sultânım azîz şerîf başınız içün ve server-ı enbiyânın hürmetiçün niyet idüp bu kullarının hakkı baylosda vardır. Baylosı ihzâr idesiz ve andan hakkımızı hak idesiz. Allah ve'r-resûle. Bâkî fermân adâletlü sultânımındır.

Bende Receb yeni Müslimân.

Belge No: 1409

Belgenin Özeti: Kadıaskerin kendisine beklemesini söylediği için bekleyen Receb, artık mecalinin kalmadığını belirttiği davanın çözülmesi için yalvardığı arzuhalı.

Hüve

Devletlü ve izzetlü fukarâya merhametlü sultânım hazretlerinin hâk-i pâ-yı şerîflerine yüzümi sürüp arzuhâl-i bende budur ki,

Sultânımız hazretlerine dahi kâdî'asker olduğunuzdan berüye mülâzemet içinde olmuşuzdur. Buyurdugunuz vech üzere bayrâma dek sabr eyledüm. Ömrünüz ve devletünüz du'âlarına sabâh ve akşamlarda mukayyed oldum. Bu hâl ile dilenmek ile sovuqlarda gezdüm. Ayruk mecâl kalmadı. Dünki günde tercümâna bilmem ne buyurdunuz, tenbîh oldı zann eyledüm, vardum bir âdem baylosa gönderdim. Gülmiş, yeni Müslimân müftî hazretlerinden ben korkarım kıyâs ider, bizüm dînimizden çıkmak eyü midir? Müftî hazretleri tercümâna yalvarmışdır, şer'î ile görsün demişdir, taş başına biz dînimiz uğruna çalışurız, bir akçe virmezüz, Türk gibi akçe için şer'atımızı bırakmazuz gözederüz deyü cevâb göndermiş. Benim sultânım, nireye varayın? Ayruk (...?) sultânım hakkımı alıvirüp fetvâ vermeyince kim ider? Kankı kapuya varsam baylos akçe virür. Benim akşam bir akçe ekmege ihtiyâcımız vardır. İnnallahu dîn-i İslâm'a gir[d]üğümüzden ötüri mâl giderse ne diyelüm, dîn gibi mâl olmazdır. Nihâyet artık sabrumuz yokdur, kendümi bir gün zehirlerim. Bir garîbleriz, dîn-i İslâm'a girdük rızâullah için kimesneden merhamet yokdur. Dünyâda eger artık zulm görecektir sultânımdır. Merhamet olmayacak artık kimden umulur. Baylos ikdâm olmayınca işte böylece güler. Rızâullah için merhamet buyurasanız, (...?) yerindesiniz. Bâkî fermân sultânımıdır.

Bende-i mazlûm Receb

Belge No: 1410

Belgenin Özeti: *Mallarına İspilit'te el konulduğu için yardım dileyen Receb'in, elinde hüccet ve mahzarlar olduğunu, kızlarının Dubrovnik'de kaldığını belirttiği arzuhali.*

Hüve

Devletlü ve sa'âdetlü ve âmme-i nâsa merhametlü sultânım hazretlerinin hâk-i pâ-yı şerîfler[ine] yüzler sürüp arzuhâl olunur ki,

Devletlü sultânım hazretlerine mahfî değildir, bu bendelerine ne kadar zulm ü hayf olmuşdur. Yetmiş bin altunluk rızk ve mülk ve nakdiyyemiz ve cemî' mâ-melekim ve dört evlâdım kefare yedinde mazbût ve esîr olup bu kulun bunda şerî'at-i Muhammedi'ye icrâ olunur, zulm bunda dinlenür deyü zelîl ve zibîl-i zebûn ve şiddet-i fakr u fenâ ile takâtım tâk olup kûf olmadayım. Bosna serhaddi nihâyetine hod pâdişâhımızın eli yetişür. Benim mâlımı İspilit İskelesi zâbiti zabt eyledi. Ahidnâmeyle benim da'vâmı mugâyirdir derler. Mugâyir değildir, bahâne iderler. Olduğu takdîrce şerî'at-i resûlullah icrâ olunmakdan terk olunur mı? Yedi kişverde olan zulm bu kapudan def' olunur deyü âmme-i nâs adâletinize mu'tekidlerdir. Rızâ-yı Mevlâ için ve hürmet-i Resulullah için ve mübârek başınız için ben kulunuzun zulmün def' buyurasız. Sa'âdet dârına vâsıl olasız. Allah rızâsiçün hâl-i perişânıma terahhüm buyurup fetvâ-yı şerîf ihsân buyurula. Yedimde olan mahzar ve arzlar ve hüccet-i şer'iiyeler manzûr-ı şerîfiniz dahi olmak mercûdur. Baylos beni hâlâ katl itdirmege sa'y üzeredir. Benim evlâdım hâlâ Dubrovenedik'indedir. Bana olan zulm kimesneye olmuş değildir. Rızâullah için merhamet buyurun. Bâkî fermân adâletlü sultânımıdır.

Bende Receb Müslim nev

Belge No: 1411

Belgenin Özeti: *Veziriazam Receb Paşa'nın ölümü ile yeni sadrazamdan balyos ile olan davası için yeni buyuruldu-ı şerif bekleyen Receb'in mektubu.*

Hüve

İzzetlü ve fukarâya merhametlü sultânım efendim efendi hazretleri sağ olsun. Ahvâl-i perişânımız sultânıma ma'lûm-ı izzetdir. Hâlâ Receb Paşa hazretleri merhûm

olmağla bilmem nice idelim. Anlardan baylos üzerine şer' ihzâr ve mürâfa'a için buyuruldu-ı şerîf aldım idi. Hâlâ yeni vezîr-i â'zam hazretlerinden buyuruldu-ı şerîf tecdîd buyurılıp hakkımız hak olmağîçün haber ve âdem göndermege lutfunuz ricâ olunur. Sultânım hazretlerinin lutfuna ve merhametine yedi aydır bakıyoruz. Azîz başınız için ve cümle efendi başîçün olsun rızâ-yı lillah niyyet idüp derdimize dermân etmek lutf sultânımıdır. Bî-kes ve bî-dermân yeni Müslümân bir fukarâyız. Dîn uğruna şeyhü'l-islâmsız, hâlimize hürmet etmek lutf efendimindir. Bâkî fermân sultânımıdır.

Bende Receb

Belge No: 1412

Belgenin Özeti: Receb'in balyos ile olan davasında, buyuruldu-ı şerîf olmadan şahitlerin davada şahitlik etmeye gönüllülerinin olmadığını bu nedenle buyuruldu-ı şerîf yazılmasını istediği arzuhali.

Hüve

İzzetlü ve mürüvvetlü ve merhametlü sultânım hazretleri sağ olsun arzuhâl-i bende-i yeni Müslümân budur ki,

Adâletlü sultânım baylos ile eyledüğimiz da'vâ-yı merhûm Receb Paşa hazretlerinin kethüdâsı Süleymân Kethüdâ ve hazînedârbaşısı ve dahi nice bellü ağaları ahvâlimize şâhidlerdir. Sultânım hazretlerinin buyuruldu-yı şerîfi olmayınca şâhidlik etmege cânları yokdur. Azîz ve şerîf başınız için olsun buyuruldu-yı şerîfiniz inâyet buyurasız ki gelüp sultânım hazretlerinin huzûr-ı şerîflerinde ve kâdî'asker efendilerin huzûrında bildükleri üzere şehâdet eylesünler. Bâkî emr-i fermân devletlü sultânımıdır.

Bende Receb yeni Müslimân

Belge No: 1413-A

Belgenin Özeti: Yeni müslüman Receb'in, bir yılı aşkın süredir davasının görülmediğini belirttiği ve davanın görülüp evladının ve malının kendisine teslim edilmesini istediği arzuhali.

Hüve

Sa‘âdetlü ve mürüvetlü ve fukarâ kullarına merhametlü sultânım hazretleri sağ olsun arzuhâl-i bende-i fakîr yeni Müslümân budur ki,

Adâletlü sultânım bu kulları bir yıldan mütecâvizdir⁹⁸ bî-dîn baylos ile da‘vâmız fasıl olunmuyor. Ve şer‘-i şerîf mahzarında buluşmak müyesser olmuyor. Adâletlü sultânım azîz şerîf başınız için ve sa‘âdetlü pâdişâh azîz şerîf mübârek başiçün olsun bu kullarına bir şedîd emr-i şerîf [virilüp] Bosna beglerbegisi⁹⁹ üzerine hüccetlerimiz ve şâhitlerimiz ve sâir temessükâtımız mücebince şer‘ile hakkımız ve evlâdumızı alıvireler. Bâkî fermân.

Belge No :1413-B

Hüve

İzzetlü ve fukarâ kullarına merhametlü sultânım hazretleri sağ olsun. Arzuhâl-i bende-i yeni Müslümân budur ki,

Adâletlü sultânım baylos ile eyledüğümüz da‘vayı merhûm Receb Paşa hazretlerinin kethüdâsı Süleyman Kethüdâ ve hazînedârıbaşısı ve dahi nice bellü ağalar nice ahvâlimize şâhitlerdir. Sultânım hazretlerinin buyurtısı olmayınca şâhitlik etmege cânları yokdur. Azîz şerîf başınız için olsun buyur[ul]dı-ı şerîfinizi inâyet buyurasız ki gelüp sultânım hazretlerinin huzûrunda ve kâdî‘askerler huzûrunda bildükleri üzere şâhitlik eylesünler. Bâkî adl-ı fermân sultânımıdır.

Belge No: 1414

Belgenin Özeti: Receb'in kadir gecesinde vermiş olduğu arzuhaline sadrazamın cevap vermesini istediği arzuhali.

Hüve

Merhametlü ve şefkatlü pâdişâh-ı âlem-penâh hazretlerinin rikâb-ı hümayûnlarına rû-mâlîde kılındıktan sonra arzuhâl-i müslim-i nev Receb kulları oldur ki,

Mübârek Kadir gicesinde bir kitâbile arz virmiş idim. Ricâ olunur ki hâlâ vezîr-i â‘zam hazretlerine işâret oluna bu fakîre cevâb vireler. Bâkî fermân pâdişâhımıdır.

⁹⁸ Belgede, “mütecâviz mütecâvizdir” şeklindedir.

⁹⁹ Belgede, “beglerbegisi” mükerrerdir.

Bende-i du‘âları müslim-i nev Receb

Belge No: 1415

Belgenin Özeti: Yeni müslüman Receb'in, davası için ihtiyaç duyduğu arzuhal ve mahzarların kendisine verilmesini istediği arzuhali.

Hüve

Devletlü ve sa‘âdetlü fukarâya merhametlü sultânım hazretlerinin hâk-i pâ-yı şerîflerine yüz sürüp arzuhâl olunur ki,

Bundan akdem bir mahzar ve bir arz ve bir kâdî arzı dahi sa‘âdetlü pâdişâh-ı âlem-penâh hazretlerinin rikâb-ı hümayûnuna bu bendeleri îsâl eylemiş idim. Hâlâ da‘vâ itdigimde bu bendelerinin yanında ol arz ve mahzar bulunmak lâzımdır. Benim devletlü sultânım çün her vech ile rızâ-yı Hüda için sa‘y-yı şerîfiniz vardır. Bolay ki yine ol arzuhal ve mahzarı bir tarîk ile bendelerine îsâle himmet buyurular. Lutf-ı azîm-i bî-girândır cenâb-ı şerîflerinin hâk-i pâylarından gayrı kimin varayım, eşigine yüzüm süreyim, yüzüme bakmazlar. Rızâullah için mu‘âvenet-i küll idüp hâl-i perîşânıma merhamet buyurasız.

Bende Receb mazlûm.

Belge No: 1416

***Belgenin Özeti: Receb ile balyos arasındaki davanın görülmesi için buyuruldu-
ı şerif verilmesinin ardından, Receb'in, balyosu davaya getirmek için bir çavuş tayin edilmesini istediği arzuhali.***

Sa‘detlü ve mürüvvetlü sultânım hazretlerinin hâk-i pâ-yı şerîflerine arzuhâl-i bende budur ki,

Benim sultânım bu kulunuz Venedik baylosı ile şer‘le da‘vâmız olup sultânım hazretleri buyuruldu-ı şerîf ihsân buyurmuşsınız ki da‘vâmız şer‘le sultânımın huzûrunda görüle deyü. Lâkin hâlâ sultânımdan mercûdur ki mezbûr balyosı ihzâr olunup sultânımın huzûrunda şer‘le da‘vâmız görülmesiçün bir mübâşir ta‘yîn olunmasıçün buyuruldu-ı şerîf ricâ olunur. Bâkî fermân sultânım hazretlerininindir.

Bende Receb Müslim-i nev

Belge No: 1417

Belgenin Özeti: *Yeni müslüman Receb'in iki yılı aşkın süredir çektiği cefalardan sonra, balyosun bir çavuş ile Divan-ı Hümayun'a getirilmesini ve davasının görülmesini istediği arzuhal.*

Hüve

Dîvân-ı Hümayûnda görilmek buyuruldu.

Devletlü ve sa'âdetlü âmme-i fukarâyâ merhametlü sultânım hazretlerinin hâk-i pâ-y-ı şerîflerine yüz sürüp arzuhâl-i bende budur ki,

Bundan akdem bu kullarına ne kadar zulm olunmuşdur ma'lûm-ı şerîfleriniz olmuşdur. Hâlâ dört evlâd-ı sigârım kâfirler elinde esîr eylediler. Ben kulun Müslümân oldum. Evlâd-ı sigârım bana tâbi' iken Dubrevnik'den aldılar. Yetmiş bin altun mikdârı mâl ve rızkım cebren ahz u zabt eylediler. Şimdi Müslümân olalı iki senedir mâl ve rızkım kurtarmak için derd ve belâ çeküp cerr etmek ile geçinürüm. Hâlim diger-gün ve perîşândır, bir garîb-i diyârım. Dîn-i İslâm'a girdim, elhamdülillah. Azîz şerîf başınız için hakk ve adl üzere şer'le da'vâm görilmek için bunda Venedik dojdalarının vekîlleri olan baylos ile Dîvân-ı hümayûnda fasl olunmak bâbında buyuruldı-ı şerîf ihsân ve inâyet buyurıla. Ve bir mübâşir çavuş ta'yîn buyurıla. Rızâullah için ve hürmet-i Resullulah aleyhi's-selâm için takayyüd buyurılup merhamet buyurıla, muntazırımdır, bâkî fermân der-adlindir.

Bende Receb yeni Müslümân.

Belge No: 1418

Belgenin Özeti: *Yeni müslüman Receb'in balyos ile yarın görülecek davasında balyosu getirmek için bir çavuş tayin edilmesini istediği arzuhal.*

Hüve

Sa'âdetlü ve mürüvvetlü sultânım hazretlerinin hâk-i pâ-y-ı şerîflerine arzuhâl-i bende budur ki,

Benim izzetli sultânım, Venedik dojenin vekîlleri olanlar Dubrovenedik'den benim dört masûm evlâdımı alup götürdiler. Ve andan ma'adâ harâmîler gibi benden altmış bir bin altunum dahi nâ-hakk yirde aldılar. Ve andan ma'adâ bunda baylos ben kulunızı ölüm mertebesine mecrûh itdürdi. Ve üzerime tüfenk dahi atdurdı. Ve andan ma'adâ bî-nihâye kem kâsdlar üzerime eylediler. Ve fî'l-cümle bunları eylediler. Zirâ bilürler ki ne kadar nef'im var sa'âdetlü pâdişâhın hidmetinde ve dîn-i İslâm gayretine ve dâim ol gayret üzerinde cân ve baş ile durmuştum. Ve benim hakkım üzerinde ve elimde emirlerim ve arzlarım ve hüccetlerim ve mahzârlarım cümle vardır, sâhîh ve ayân ve hâlâ iki senedir ki kan der ile hakkım talebindeyim. Andan ziyâde cefâyâ tahammülüm vardır. Zira Venedik kâfirlerin kudreti beni bu hâlde getürdiler. Ben ile dirilik itmekden ise ölümüm ihtiyâr eyledim. Sultânımdan hâlâ ricâ ve iltimâs olunur ki Hakk te'âlâ sultânımı sa'âdetlü padişâha bağışlaya. Bir mübâşir çavuş ta'yîn buyurasız ki baylosa vara, tenbîh eyleye ki yarın Dîvân-ı hümayûna gele, hakkımız şer'le icrâ-yı hak oluna. Bâkî fermân sultânım hazretlerininindir.

Bende Receb yeni Müslümân

Belge No: 1419

Belgenin Özeti: Yeni müslüman Receb'in başından geçenleri anlattığı ve bayram vesilesi ile sultandan akçe istediği arzuhali.

Hüve

Devletlü ve sa'âdetlü ve fukarâya merhametlü sultânım hazretlerinin hâk-i pâ-yı şerîflerine yüz sürdükden sonra arzuhâl olunur ki,

Bu bendeleri Frenk tâifesinin nâmdâr begzâdelerinden olup cem'î müşâverelerinde dâhil olup aralarında makbûl ve kavlı ü fî'lim gayrı merdûd olup cümle ahvâl-i kefareye tamâm mertebe ittilâ'im dahi olup Venedik dojdı tarafından kemâl mertebe mer'î dahi olup bunların cümlesin yanımda şey degil bilüp dinlerinin bâtıl olduğın ve kendülerin dalâletde kaldüğün fikrimle tamâm bilüp yerleri ve gögleri ve sâir mahlûkâtı yokdan var idüp yaradan Allah celle celâluhûnun enbiyâsının aleyhimü's-selâm ser-tâcî âhir zamân peygamberi Muhammed Mustafa sallalahû aleyhi ve's-sellemin dîn-i mübînine girüp müslimân oldum, elhamdülillah. Dojd elinde yetmiş bin altunluk mâl ve rızkım kalup dört evlâdum dahi esîr eylediler. Elimde hüccetlerim ve mahzarlarım var iken bu diyâra geldim. Mâl ü menâlimden bir şey almağa kâdir olmadım. İmdi

rızâullah için ve hürmet-i peygamber aleyhi's-selâm için hâlimize terahhum buyurup mübârek îd-i şerîf hürmetine bir garîb-i diyâr fakirim birkaç akçe ihsân buyurıla. Fûls-i ahmere muhtâc bendeleriyiz. Devletiniz çok nesne eksilmez. Allahu te'âlâ sizi hatâlardan saklaya. Bâkî fermân ehl-i ihsânındır.

Bende Receb yeni Müslümân.

Belge No: 1420

Belgenin Özeti: Yeni müslüman Receb'in başından geçenleri anlattığı ve sultandan akçe istediği arzuhalî.

Hüve

Devletlü ve sa'âdetlü fukarâya merhametlü sultânım hazretlerinin hâk-i pâ-yı şerîflerine yüzler sürdükden sonra,

Benim izzetlü sultânım bu bendeleri Frenk tâifesinin nâmdârlarının begzâdelerinden olup cemî' müşâverelerinde dâhil olup aralarında makbûl ve kavîl [ü] fî'lim gayrı merdûd olup cümle ahvâl-i kefereye tamâm mertebe ittîlâ'ım dahi olup Venedik tarafından kemâl mertebe mer'î dahi olup bunların cümlesi yanımda şey degil bilüp dînlerinin bâtıl olduğın bilüp yerleri ve gögleri ve sâir mahlûkâtı yokdan var iden Allah celle celâluhûnun enbiyâsının aleyhi's-selâm ser-tâcî ahir zamân peygamberi Muhammed Mustafa sallallahu aleyhi ve's-selem dîn-i mübînine girüp elhamdülillah Müslümân oldum. Ve dojde elinde yetmiş bin altunluk mâl ve rızkım kalup ve dört evlâdım dahi esîr eylediler. Elimde hüccetlerim ve mahzarlarım var iken bu diyâra geldim. Mâl u menâlimden bir şeyi almağa kâdir olmadım. İmdi rızâullah için ve hürmet-i Muhammed Mustafa aleyhi's-selâm için hâlimize merhamet buyurup mübârek îd-i şerîf hürmetine bir garîb fakirim, birkaç [akçe] ihsân buyurıla. Fûls-i ahmere muhtâc bendenüzüm. Bâkî emr sultânımıdır.

Bende Receb Müslim-i nev

Belge No: 1421

Belgenin Özeti: Yeni müslüman Receb'in başından geçenleri anlattığı ve şu an dilenmekle geçindiğini belirttiği hakkının verilmesini istediği arzuhalî.

Hüve

Devletlü ve sa‘âdetlü ve âmme-i nâsa merhametlü sultânım hazretlerinin hâk-i pâylarına bundan mukaddem ahvâl-i perîşânîmi merrâren i‘lâm ve arz eyleyüp mahzâ lu[f]larından merhamet buyurup ba‘de’l-îd maslahatınız göreyin deyü bendenüz fakîrinüze va‘d-ı kerîminüz olmuş idi. Her gün mübârek eşiginüzde sabâhlayup gecelenürüm. Sultânım hazretlerine hicâbımdan çıkmağa korkarım. Yohsa her gün hâk-i pâ-y-ı şerîflerine mülâzemetdeyim. Devletlü ve sa‘âdetlü ve adâletlü sultânım hazretlerinden ki fukarânın atası[ndan ve] anasından kendülerine eşfak, yeryüzünde server-i kâinât ve mefhar-ı mevcûdât aleyhi’s-salavat ve’s-selâm hazretlerinin şerî‘at-ı şerîfesin yeniden ihyâ etmekle dünyaya hayât geldi, Allahu te‘âlâ ömürler vire, Allah rızâsı-çün peygamber hürmetiçün hâl-i pür-melâlîme merhamet buyurup hakkımız hak buyurasız. Kankı kapuya varayın, gayrı kapu bilmem. Sultânımdan gayrı fukarâyı esirger dahi yokdur. Hâlâ dilenmekle geçinürüm. Bir alay keferenün elinde emvâl ve erzâk ve evlâdım esîrler olalar. Allah rızâsıçün merhamet buyurasız. Bâkî fermân sultânımıdır.

Mazlûm Receb yeni Müslimân

Belge No:1422

Belgenin Özeti: Yeni müslüman Receb'in Divan-ı Hümayun'da görülen davasının olumlu sonuçlanmasının ardından alacağı maldan 800.000 duka atını sultana vereceğini vaad ettiği arzuhali.

İzzetlü kapudan paşa hazretleri bunların arzuhâllerin görüp ve şer‘le ahvâllerin göre buyuruldu.

Adâletlü ve sa‘âdetlü ve âmme-i fukâraya merhametlü sultânım hazretlerinin mübârek hâk-i pâ-y-ı kimyâ-asârlarına yüzler sürüp Hakk subhânehu ve te‘âlâ sa‘âdetlü sultânım hazretlerin ömr ü devletlerin ziyâde idüp vücûd-ı şerîflerin hatâlardan masûn eyleye, arzuhâl-i bende-i bî-vücut budur ki,

Hâliyâ Venedik begleri bu kullarının yetmiş bin altunluk metâ‘ ve mâlın fuzûlî zabt idüp hazînelerine idhâl eylemişlerdir ve evlâdım Dubrevenedik’de azametlü pâdişâh kal‘alarında iken evlâdımı bile ahz idüp esîr eylemişlerdir. Ve bu yaz bunda Âsitâne-i sa‘âdetde Venedik baylosı bu kulları Müslümân olup iki def‘a mecrûh itdirdi gücile savmışım. Üçüncü def‘a üzerime tüfenk atdurup ve bundan gayrı bu kullarına eyledükleri zulmlerinin haddi ve hasrı yokdur. Tatvîl-i kelâm olmasun içün gayrı arzuhâlde tafsîl

üzere beyân etmişim. Azîz şerîf başınız için bu kullarına merhamet idüp zikr eyledüğümüz arzuhâl bunda azametlü ve şevketlü Dîvân-ı hümayûnda okunsa. Zîrâ bunda okunup evlâdım ve mâlım şer‘an ve kânûnen alıvirilirse uhdeme alıyorum ve başım şart ideyorum şöyle bir masâlih yaparım ki her sene pâdişâh hazretlerinin hazînesine sekiz kere yüz bin altun gele ki ol aradan bu âna dek bir akçe gelmiş degildir. Bâkî fermân der-adlindir.

Bende Receb

Belge No: 1423

Belgenin Özeti: *Yeni müslüman Receb'in Divan-ı Hümayun'da görülen davasının olumlu sonuçlanmasının ardından alacağı maldan 800.000 duka atını sultana vereceğini vaad ettiği arzuhali.*

Hüve

Adâletlü ve sa‘âdetlü ve âmme-i fukarâyâ merhametlü sultânım hazretlerinin mübârek hâk-i pâ-yı kimyâ-asârlarına yüzler sürüp Hakk subhânehu ve te‘âlâ sa‘âdetlü sultânım hazretlerinin ömr ü devletlerin ziyâde idüp vücûd-ı şerîflerin hatâlardan masûn eyleye, arzuhâl-i bende-i bî-vücûd budur ki,

Hâliyâ Venedik begleri bu kullarının yetmiş bin altunluk metâ‘ ve mülkümi fuzûlî zabt idüp hazînelerine idhâl eylemişlerdir. Ve evlâdım dahi [Dubro]venedik’de azametlü pâdişâh kal‘alarında iken evlâdımı bile ahz idüp esîr etmişlerdir. Ve bu yaz bunda Âsitâne-i sa‘âdetde ve bu yaz bunda Venedik balyosı bu kulları Müslümân olup beni iki def‘a mecrûh itdirdi gücile savmışım. Üçüncü def‘ada¹⁰⁰ üzerime tüfenk atdırdı. Ve bundan gayrı bu kullarına etdikleri zulmün haddi ve hesabı yokdur. Tatvîl-i kelâm olmasun deyü gayrı arzuhâlde tafsîl üzere beyân etmişüzdir. Azîz şerîf başınız için bu kullarına merhamet idüp zikr eyledü[gim] arzuhâl bunda azametlü ve şevketlü Dîvân-ı hümayûnda okunsa. Zîrâ bunda okunup evlâdım ve mâlım şer‘an ve kânûnen alıvirilürse uhdeme alurım. Ve başım şart iderim şöyle bir masâlih yaparım ki her sene pâdişâh hazretlerinin hazînesine sekiz kere yüz bin altun gele ki ol aradan bu âna dek bir akçe gelmiş degildir. Bâkî fermân adâletlü sultânımıdır.

Bende-i Receb müslümân nev

¹⁰⁰ Belgede, “def‘a def‘ada” şeklindedir.

Belge No: 1424

Belgenin Özeti: Yeni müslüman Receb'in Divan-ı Hümayun'da görülen davasının olumlu sonuçlanmasının ardından alacağı maldan 800.000 duka atını sultana vereceğini vaad ettiği arzuhali.

Hüve

İzzetlü ve sa'âdetlü sultânım hazretlerinin hâk-i pâ-y-ı şerîflerine arzuhâl-i bende budur ki,

Hâliyâ Venedik begleri bu kullarının yetmiş bin altunluk metâ' ve malın fuzûlî zabt idüp hazînelerine idhâl eylemişlerdir ve evlâdım Dubrevenedik'de azîmetlü pâdişâh kal'alarında iken evlâdımı bile ahz ve esîr idüp ve bu yaz Âsitâne-i sa'âdetde bu kulları Müslümân olup iki def'a mecrûh itdirdi. Gücile halâs oldum. Üçüncü def'a üzerime tüfenk atdırdı. Ve bundan gayrı bu kullarına eyledikleri zulmün haddi yokdur. Tatvîl-i kelâm olmasun için gayrı arzuhâl[de] tafsîl üzere beyân etmişim. Azîz başınız için olsun bu kulunuza merhamet idüp zikr eyledüğümüz arzuhâlim üzere Dîvân-ı hümayûnda okunup evlâdım ve mâlım şer'en ve kanûnen alıvirilürse inşâallâhu te'âla her sene sa'âdetlü pâdişâh hazretlerinin hazînesine sekiz kere yüz bin altun sa'y olmak üzere ahdim olsun. Bâkî fermân sultânım hazretlerininindir.

Bende Receb nev-Müslim

Belge No:1425

Belgenin Özeti: Yeni müslüman Receb'in Divan-ı Hümayun'da görülen davasının olumlu sonuçlanmasının ardından alacağı maldan 800.000 duka atını sultana vereceğini vaad ettiği arzuhali

[Adâletlü ve sa'âdetlü] ve âmme-i fukâraya merhametlü sultânım hazretlerinin mübârek hâk-i pâ-y-ı kimyâ-asârlarına yüzler ve gözler sürüp [hakk subhânehu ve te'âlâ] sa'âdetlü sultânım hazretlerin ömr ü devletlerin ziyâde idüp vücûd-ı şerîflerin hatâlardan masûn eyleye. Arzuhâl-i bende-i [bî-vücut budur ki,]

Hâliyâ Venedik begleri bu kullarının yetmiş bin altunluk metâ' ve malın fuzûlî zabt idüp hazînelerine idhâl [eylemişlerdir. Ve evlâdım] Dubrevenedik'de azametlü pâdişâh kal'alarında iken evlâdımı bile ahz idüp esîr eylemişlerdir. Ve bu yaz bunda

Venedik baylosı bu kulları Müslümân olup iki def'a mecrûh itdirdi gücile savmışım. Üçüncü def'a üzerime [tüfenk atdurup ve bu]ndan gayrı bu kullarına eyledükleri zulmlerinin haddi ve hasrı yokdur. Tatvîl-i kelâm olmasun içün gayrı arzuhâlde [tafsîl üzere beyân] etmişim. Azîz şerîf başınız içün bu kullarına merhamet idüp zikr eyledüğimiz arzuhâl bunda azametlü ve şevketlü [Dîvân-ı Hümâyûnda oku]nsa. Zîrâ bunda okunup evlâdım ve mâlım şer'an ve kânûnen alıvirilirse uhdeme alıyorum ve başım şart ideyorum [şöyle bir masâlih yaparım] ki her sene pâdişâh hazretlerinin hazînesine sekiz kere yüz bin altın gele ki oralardan bu âna dek bir akçe [gelmiş degildir.] [yırtılmış] şerîfe mûcebince mâlım ve rızkım bana hükm olunup evlâdlarım ile ma'ân varup arz ve hüccet ve mahzar getürdüp [yırtılmış] şerîfinize getürdüp huzûr-ı şerîfinizde temessükâtlarım mûcebince ve mezkûrdan hakkım hak olunması [yırtılmış] ricâ olunur. Mezkûrdan hakkım talep itdükçe beni öldürmege kasd ider. Bâkî fermân [yırtılmış]

Bende Receb

Belge No: 1426-A

Belgenin Özeti: Mütevelli olarak tayin edilen bende Ömer'in, elindeki akçeleri teslim etmesi ile ilgili arzuhal.

Sa'âdetlü ve mürüvvetlü sultânım hazretlerinin mübârek hâk-i pâ-yı şerîflerine yüz sürüp arzuhâl-i bende-i bî-mikdâr budur ki,

Sultânım hazretleri mahrûse-i Mısır muhâfazasında iken bu kulları emr-i şerîf ile Sâlihiyye tevliyyeti sadaka olunup sa'âdetlü sultânımın hâk-ı izzetlerine yüzümüz sürdükde emr-i şerîf mûcebince tevliyyet-i mezbûre zabt içün buyuruldı-ı şerîf ihsân olunmuş iken tekrâr eski sâhibine mukarrer idüp anın mukâbelesinde Melik Mansûrû'l-fahrî tevliyyetin bu kulunuza ihsân eylemiş iken bu kulunuz dahi bin guruşa sulh olmuş iken çavuşlar kethüdâsı yedi ile zikr olan bin guruşu sultânıma teslim eylediler. Bu kulunuza bir akçe ve bir habbe degmeyüp bunca harcırah çekmişüzdür. Fakîrû'l-hâl ve kesîrû'l-iyâl kulinuzuz. Hîç olmazsa bârî sultânıma virilen hediye mukâbelesinde bir lutf ihsânınız olmak gerekdir. Sağlığunuz isterüz, fakîrû'l-hâl olmağla ikide bir de mübârek başınızı ağırduruz. Bâkî fermân ve lutf-ı ihsân sa'âdetlü sultânım hazretlerininindir.

Bende Ömer

Belge No: 1426-B

İzzetlü ve sa'âdetlü sultânım hazretleri hâk-i pâ-y-ı şerîflerine arzuhâl-i bende-i fakîr budur ki,

Sa'âdetlü sultânım eyyâm-ı sa'âdetlerinde ben bî-çâre [ve] bî-mu'în ve bana olan zulm kimesneye olmadı. Venedik baylozı ile da'vamız için merhûm Receb Paşa vâfir mâlların alup ben fakire zulm ü te'addî olmuştur. Hakk elhamdülillahi te'âlâ sultânımın eyyâm-ı sa'âdetlerinde benden aldıkları mâl ana da kalmasun. Tek sultânıma ve azametlü pâdişâh[a] kalsun. Sa'âdetlü sultânım her ne emr idersenüz sultânımın kuluyım muhâlefetim yokdur.

Benim izzetlü sultânım, bu kullarının cümle temessükâtın (...?) ideyoruz. Baylosı getürdesiz zîrâ şâhid olanların tâkati yokdur. Şimden girü tâcil eylesesiz, şâhidler (...?) isterler.

Belge No: 1427

Belgenin Özeti: Yeni müslüman Receb'in mallarını ve kızlarını vermemekte inat eden balyosun, Receb'in canına da kast etmesi ile davanın Divan-ı Hümayun'da görülmesini isteyen Receb'in arzuhali.

Hüve

Yeri gögi yaradan pâdişâh hürmetine ve resûl-güzîn Muhammed Mustafa sallallahu aleyhi ve's-sellemin rûhiçün ve mübârek başınız için olsun bu kulları şeref-i İslâm'ile müşerref olup azametlü ve şevketlü pâdişâh-ı âlem-penâh hazretlerinin mübârek pâ-y-ı gubârlarına yüz sürdükden sonra arzuhâl-i bende budur ki,

Venedik balyosı dâimâ bu abd-ı âcizin başın almağa sa'y ü ihtimâm üzere olup azametlü pâdişâh hazretlerinin pâ-y-ı gubârlarına ilticâ idene kimesne zafer bulmuş degildir. Ümîzdir ki bu kullarına dahi zafer bulmayıp makhûr ve mağlûb ola. Zîra mezkûr balyosun bahs ve da'vâsı budur ki Âl-i Osmân şeri'atın ve bu kulların altın ve gümüş kuvvetiyle boğdura. Rızâillahi te'âlâ ve'r-resûle elimizde olan temessükâtımıza ve azametlü pâdişâh hazretleri uğurına kasd itdüğümüz masâlihe manzûr-ı hümâyûnları mercûdur. Ol masâlihe kasd itdüğümüz için hîlekar balyos ale'd-devâm katlimize sa'y idüp mezkûr masâlihleri def' idüp Venedik beglerinin bî-hesâb malların harc etmek kasd

eylemiş, mahzâ bu kullarının hakk olan mâlî ve evlâdı alıvirülmeye. Zîrâ mezkûr masâlih için bu kulları kendi mâlîmuzı harc iderdik. Ve mezkûr masâlihden azametlü pâdişâh hazînesi izdiyâd bulmak mukarrerdir. Egerçe mâlîm ve evlâdım hükm olunmuş. Ammâ mezkûr balyos virmede te‘allül ve inâd üzere olup hâlâ mâl ve evlâdım kâfir elindedir. Mezkûr kuvvet ve hîle ile men‘ ü def‘ ideyor. Fakr u acz bu bendelerine kâr idüp mağlûb ve fûrû-mânde olup Allah hazretleri göstermeye kendüsine muhtâc olam. Her gün ve sa‘ât katlim tedârikindedir. Şimdiye degin mâl ve evlâdım hükm olunup alıvirülecek iken ba‘zı kimesneler mâni‘ olurlar. Allah için ve Resulullah için men‘ ü def‘ e sa‘y idenleri men‘ ideler. Âl-i Osmân Dîvân-ı hümayûnları makâm-ı adldir. Dîvân’da mâlîm ve evlâdım hükm oluna ve alıvirüle deyü hatt-ı şerîf mercû ve me’mûldür ki tâ ki safâ-yı hâtır ile azametlü pâdişâh hazretlerinin büyük masâlihlerine şürû‘ idüp vücûda getürmege sa‘y üzere olam. Ve hîlekar balyos birkaç def‘a bu kulların mecrûh itdürdigi için başka şer‘le da‘vâmız dinlene. Hatt-ı şerîf mercû ve iltimâs olunur. Azametlü pâdişâh hazretlerinin uğurına sa‘y eyledüğümüz için bu kulların katl eylemege cidd ü sa‘y idüp mecrûh itmişdir. Dîvân-ı hümayûnda da‘vâmız görüle. Ömrümüz oldukça azametlü pâdişâh-ı zilullah hazretleri uğurına ve hazîne-i âmire izdiyâdına sa‘y ü ikdâm eylemek maksûd ve murâdımdır. Bâkî emr ü fermân azametlü pâdişâh-ı âlem-penâhındır.

Bende Receb yeni Müslimân.

Belge No:1428

Belgenin Özeti: Yeni Müslüman Receb'in mallarını ve kızlarını vermemekte inat eden ve kendisini öldürmek isteyen baylos ile davasının Divan-ı Hümayun'da görülmesi ricasına dair arzı

Hüve'l-Mu‘în el-mevle'l-abde

Yeri gögi yaradan pâdişâh hürmetine ve resûl-i güzîn-i Muhammed Mustafa sallallahu aleyhi ve's-sellemin rûhiçün ve mübârek başınız için olsun bu kulları şeref-i İslâm ile müşerref olup azametlü ve şevketlü pâdişâh-ı âlem-penâh hazretlerinin mübârek pâ-yı gubârlarına yüz sürmege [gelmişiz ve ilticâ] eylemişiz. Venedik baylosı dâimâ bu kullarının başın almağa sa‘y ü dikkatleri olmuştur. Azametlü ve şevketlü pâdişâh hazretlerinin pâ-yı gubârlarına ilticâ idene kimesne zafer bulmuş degildir. Ümîzdir ki bu kullarına dahi zafer bulmayıp makhûr ve mağlûb ola. Zîrâ mezkûr baylosun bahs ve da‘vâsı ki Âl-i Osmân-i şeri‘âtin ve bu kulların altun ile ve gümüş ile boğdura. Rızâillâhi

te'âla ve'r-resûle elimizde olan temessükâtımıza ve azametlü pâdişâh hazretleri uğurına kasd itdügümüz masâlihe manzûr-ı hümayûnları mercûdur, ol masâlihe kasd itdügimiz içün hîlekar baylos leyl ü nehâr katlimize sa'y idüp mezkûr masâlihden def' idüp Venedik beglerinin bî-hesâb mâlların harc etmek kasd eylemiş, mahzâ bu kullarının hakk olan mâlî ve evlâdı alivirülmeye. Zîrâ mezkûr masâlih içün bu kulları kendü mâlîmızı harc iderdük. Ve mezkûr masâlihden azametlü pâdişâh hazînesi izdiyâd bulmak mukarrerdir. Egerçe malım ve evlâdum hükm olunmuş. Ammâ ne müfid hâlâ kâfir elinde zirâ mezkûr baylos kuvvet-i hîle ile men' ü def' ideyor. Ve i'tikâdı var ki an karîb kendü göziyle göre, bu kullarına fakr u acz kâr idüp mağlûb ve fûrû-mânde olup Allah hazretleri göstermeye kendüsine muhtâc olam. Her gün ve her sa'ât ecelim tedârikindedir. Şimdiye dek itdigi gibi evlâdum ve mâlîm hükm olup alivirülecek iken Allah içün ve Resulullah içün men' ü def'e ve bozmağa sa'y idenlere itdirilmeye. Âl-i Osmân Dîvân-ı hümayunları makâm-ı adldir. Dîvânda mâlîm ve evlâdım hükm olunmuş gözlerim. Belki evlâdum kulları dîn-i İslâm'a gelür. Ve mâlîm alivirüle. Hatt-ı şerîf-i vâcibü't-teşrîf mercû ve mütevakkıfdir. Safâ-yı hâtır ile azametlü pâdişâh hazretlerinin büyük masâlihlerine şürû' idüp bi-emrillahi te'âla vücûda getürmege sa'y oluna. Ve hîlekar baylos birkaç def'a bu kulların mecrûh itdürdigi içün başka da'vâmız dinlene. Hatt-ı şerîf mercû ve iltimâs olunur. Azametlü pâdişâh uğurına sa'y eyledügümüz içün bu kulların katl eylemege sa'y idüp ömrümüz durdukça azametlü pâdişâh-ı zilullah hazretleri uğurına ve hazîne-i âmire izdiyâdına sa'y ü ikdâm eylemek maksûddur ve murâdumuzdur.

Belge No: 1429

Belgenin Özeti: Bende Receb'in Venedik tarafından el konulan malı, mirası ve esir edilen kızlarının kurtarılmasına dair, Bosna beylerbeyi ve Saray kadısına konunun araştırılması ve hak ile görülmesine dair ferman.

Hüve

Tuğra

Emîrû'l-ümerâi'l-kirâm kebîrû'l-küberâi'l-fihâm zü'l-kadri ve'l-ihtirâm sâhibü'l-izzi ve'l-ihtişâm el-muhtassu bi-mezîd-i inâyeti'l-meliki'l-a'lâ Bosna beglerbegisi () dâme ikbâlehû ve akzâ-yı kuzâti'l-müslimîn evlâ-yı vülâti'l-muvahhidîn ma'denü'l-fazli ve'l-yakîn hüccetü'l-hakkı ale'l-halk-ı ecma'în vâris-i ulûmi'l-enbiyâ ve'l-mürselîn el-

muhtassu bi-mezîd inâyeti'l-meliki'l-mu'în Mevlânâ Saray kâdısı *zîde fezâilehû* tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki,

Bundan akdem şeref-i İslâm ile müşerref olan Receb dergâh-ı mu'allâma şöyle arzuhâl eyledi ki mukaddemâ şeref-i İslâm ile müşerref olmadın zevcesi olan Kate binti Lodenik nâm harbiyyeden irs-i şer'le intikâl iden emvâl ve erzâkından elli bir bin altun ve babasından Franik nâm harbîden dahi irsle intikâl emvâl ve erzâkından on bin aded altun cem'an altmış bir bin altun dojdun vekîli olan knez fuzûlen ahz u kabz idüp ziyâde zulm ü te'addî etmekle bundan akdem ihkāk-ı hak olunmak için emr-i şerîf ile varup murâfa'a-i şer' olduğumuzda husus-ı mezbûr vech-i meşrûh üzere olduğu meclis-i şer'-i şerîfde sâbit ve zâhir olunmağla zikr olan meblağ bana hükm olunup elime hüccet-i şer'iyye virilmişken bir vechile alınması mümkün olmayup ziyâde zulm ve gadr olunmuşdur deyü bildirüp elinde olan hüccet-i şer'iyyesi mûcebince şer'le müteveccih olan hakkı vekîlinden alıvirilmek için emr-i şerîfim taleb etmegin buyurdum ki () vusûl buldukda ihzâr-ı hak idüp göresiz. Husûs-ı mezbûr bundan akdem bir def'a şer'le görölüp fasl olmayan da'vâsın hakk ve adl üzere teftîş ve hüccetine nazâr idüp göresiz arz olunduğı üzere olup ve bu bâbda olan hüccet-i şer'iyyenin mazmûnı muvâfık-ı şer' olup alâ vechi'l-hasn sâbit ve zâhir oldukdan sonra elinde olan hüccet-i şer'iyyesi mûcebince vekîlinden hükm idüp bî-kusûr lâ-kusûr alıviresiz. Tâ'm-ı hak üzere olup hilâf-ı şer'-i şerîf kimesneye te'addî ve kaziyyede medhali olmayanları dahl itdirmeyesiz. Muhtâc-ı arz olanları yazup bildüresiz. Husûs-ı mezbûr için emr-i aher varmalu eylemeyesiz. Şöyle bilesiz, alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız. Tahrîren fî evâsıt şehr-i Zi'l-kâ'detü's-şerîfe sene ihdâ ve erbâ'în ve elf.

Be-makâm-ı Kostantiniyye el-mahrûse

Belge No: 1431

Belgenin Özeti: Receb'in Müslüman olmadan kendisine verilen vergilerin (otlak, odunluk, öşr-i galat) Müslüman olduktan sonra karye halkı tarafından toplanıp kafirlere verildiğini bildirmesi üzerine padişahın konunun araştırılıp hükme bağlanması hususunda Bosna beylerbeyi, Kilis sancakbeyi ve Kilis kadısına fermanı.

Hüve

Tuğra

Emîrû'l-ümerâî'l-kirâm kebîrû'l-küberâî'l-fihâm zü'l-kadri ve'l-ihtirâm sâhibü'l-izzi ve'l-ihtişâm el-muhtassu bi-mezîd-i inâyeti'l-meliki'l-a'lâ Bosna beglerbegisi () *dâme ikbâlehû* ve kıdvetü'l-ümerâî'l-kirâm umdetü'l-küberâî'l-fihâm zü'l-kadri ve'l-ihtirâm el-muhtassu bi-mezîd inâyeti'l-meliki'l-allâm Kilis sancak begi () *dâme izzehû* ve kıdvetü'l-kuzzât ve'l-hükkâm ma'denü'l-fazli ve'l-kelâm Mevlâna Kilis kâdîsı *zîde fazluhû* tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki

Torogir [Trogir] nâm kal'a-i küffârda sâkin iken şeref-i İslâm ile müşerref olan Receb nâm kimesne südde-i sa'âdetime arzuhâl idüp taht-ı kazânızda Zagor nâhiyesinde Sohodol nâm karye ahâlîsi intihâ-i serhadde olup rikâb-ı hümâyûnuma âid olan filorilerin edâ eylediklerinden gayrı mezbûr küffâr beyninde sâkin iken öşr-i gallât ve otlak ve sâir hukûk ve rûsûmun sene-be-sene getürüp buna viregelmişler iken hâlâ mezbûr şeref-i İslâm ile müşerref olduğu ecilden mezkûr karye ahâlîsi kadîmden kendüye viregeldikleri hakkın vermeyüp bunun hakk-ı sarîhin bâgî kâfirlere virüp şer'-i şerîfe ve kânûn-ı kadîme mugâyir küllî gadr eylediklerin bildirüp şer'le görilüp kadîmü'l-eyyâmdan alıgeldüğü üzere bi't-tamâm hakkı alıvirilmek bâbında emr-i şerîfim ricâ etmegin buyurdum ki () vusûl buldukda husûs-ı mezbûre tekayyüd ve husemâ muvâcehesinden teftîş ve tefahhus idüp göresiz, arz olundığı gibi ise ol bâbda muktezâ-yı emr-i şer' kuvvetimle amel idüp kânûn-ı kadîm üzere buna âid olan öşr-i gallâtı ve sâir hukûk ve rûsûmı şer'le sâbit itdikden sonra mezbûr karye re'âyâsından hükm idüp güzeştesiyle bî-kusûr alıvirüp ve hükmüm tenbîh ve te'kîd eylesiz ki ba'de'l-yevm kadîmü'l-eyyâmdan viregeldikleri minvâl üzere bi't-tamâm hakkın edâ idüp min-ba'd şer'-i şerîfe ve kadîmden olıgelmişe mugâyir kimesneye inâd ve muhâlefet itdirmeyesiz. Kaziyyede medhalı olmayanları dahl ü ta'arruz itdirmeyüp husûs-ı mezbûr için emr-i âher varmalu eylemeyesiz. Şöyle bilesiz ve ba'de-l-nazar bu hükm-i hümâyûnumu elinde ibkâ idüp alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız. Tahrîren fî evâhir-i şehr-i Zi'l-kâ'detü's-şerîfe sene ihdâ ve erbâ'în ve elf.

Be-makâm-ı Kostantiniyye mahrûse-i m

Belge No: 1433

Belgenin Özeti: Venedikli Sebastijan Vanier'e [Sebastiano Vanier] bazirgan Ömer ile mektupların gönderildiği ve kumaşların aynı bazirgan ile gönderilmesini buyuran mektup.

Kıdvetü'l-ümerâi'l-milleti'l-Mesîhiyye umdetü'l-küberâi't-tâife'l-İseviyye fahrü'n-Nasârî kehve'l-havârî dostumuz hâlâ Venedik'de prekorator olan Sebastijan Vaniteri [Sebastiano Vanier] *hutimet avâkıbuhû bi'l-hayr* hazretlerine selâm-ı selâmet-encâm iş'ârından sonra i'lâm-ı dostâne olunan budur ki,

Eger cânib-i ahvâlimizden suâl olunur ise bi-hamdullahi'l-meliki'l-vedûd vücûd-ı nâbud dâire-i sıhhat-mevcûd olup şeb ü rûz-ı devâm-ı ömr ü devlet-i pâdişâhî ve kıyâm-ı fahr u şevket-i şehin-şâhî ed'ıyyesine müdâvemet üzere olduğumuz reyb-i ıstibâh buyurulmaya, fîmâ-ba'd nedir hâl-i ahvâliniz eyüler hoşlar mıdır? Dâimâ sıhhat ve âfiyet üzere ber-karâr olup sıhhat-i selâmet ile üstüvâr olasız. (...?) bundan akdem bâzîrgânımız olan işbu bâ'is-i mektûb Eli Lanse nâm Yahûdiye mukaddemâ mektûbunuz gelüp mazmûnunda münderic olan ahvâl bize mün'akis olmuştur. Ana binâen mektûbumuz vusûl buldukda me'mûldur ki kendü kânûnunuz mücebince bu cânibde kimesneye mektûb tahrîr eylemek memnû' olmağla bize mektûb tahsîs itdüğünüzü inhâ eyledünüz. Dostumuz Filemenk elçisi gelüp yine bu minvâl Venedik'e varup mezbûr Yahûdî'ye hakk ve adl üzere îcâb iden hakkın edâ itdirelim ve mu'âvenet idelim deyü mektûbunuzda va'adiniz olmağın vech-i meşrûh üzere mezbûr bâzîrgânımız ol cânibe irsâl olunmuştur. Cenâb-ı Hakk'a ma'lûmdur, hâtırınız olmasa cemî'an mezbûrun hakkın bu cânibde tahsîl eylemek kâbil idi. Lâkin biz yine sizin ri'âyet-i hâtırınız için ol cânibe irsâl eyledik ve bâzîrgânımızla ma'ân hizmetimizde olan emekdâr hassa bostaniyândan kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Ömer *zîde kadruhû* ve cenâbınıza ve beglere hitâben mektûblar ile irsâl olmuştur. Vukû'ı üzere beglere selâm-ı muhabbetimizi i'lâm idüp îcâb iden mezbûrun hakkın edâ olunduktan sonra kendü mühimmât ve levâzımın olan çuka-i (...?) sipâriş eyledüğümüz üzere âdemimiz mezbûr bostancı Ömer *zide kadruhû* ile ve bâzîrgânımız merkûm Yahûdî ile bu cânibe irsâlini sizden bilürüz. Benim hakîkatlü dostum göreyim seni. Bu husûsda nice sebk idersiz. Bu ahvâl bizim hâtırımız için hakk ve adl üzere görüp fasl-ı da'va eyleye. Ümîz ki bu husûsa derûn-ı dilden takayyüd üzere olalar. Ve kendülerünün dahi bu cânibe düşen hizmetlerinde biz dahi sa'y ideriz. Dostluk şartın edâ ideriz, şöyle ma'lûm ola. Ve's-selâm alâ min ittiba' el-Hüda.

Ser-bostaniyân Ca'fer

[Arkada:] İnşâllah Venedik prekotoru dostumuz huzûruna vâsıl ola.

Belge No:1434

Belgenin Özeti: Musa Sarulu [Mose Sarolo] ve Saktu Silmon [Salomone Sacato] isimli yahudilerin davasının beşbegleri huzurunda görülmesini isteyen Bosna Beylerbeyinin pençeli mektubu.

Hüve

Pençe

Kıdvetü'l-ümerâi'l-milleti'l-Mesîhiyye umdetü'l-küberâi't-tâife'l-İseviyye muslih-i masâlih-i cemâhirü'n-Nasrâniyye sâcid-i ezyâili'l-haşmet ve'l-vakâr sâhib-i delâili'l-mecd ve'l-iftihâr devletlü dostumuz Venedik dojdı *hutimet avâkıbuhû bi'l-hayr* dostluğa lâıyk selâm ve konşuluğa muvâfık kelâm peyâmından sonra muhibbâne inhâ olunur ki,

Râfi'-i mektûb-üslûb Musa Sarolo [Mose Sarolo] nâm Yahûdî bu cânibe gelüp bundan akdem hasmı olan Saktu Salamon [Salomone Sacato] ve şerîkleri ile ol cânibde huzûrunuzda kendü hakkı ve esbâbından ötürü da'vâ idüp sâbıkâ Bosna defterdârı Osman Efendi ricâsıyla mezbûrun emvâlin (...?) afv etmiş idiniz ve bu makûle da'vâ ve nizâ' vâki' oldukda sivil begleri ve beş begleri önünde da'vâları istimâ' olunagelmiş iken ve merkûm Musa Sarolo [Mose Sarolo] Yahûdî kendü da'vâsın beş begleri önünde da'vâ iderken ve kendü esbâbın isbât etmek üzere iken ve bu diyâr tüccârının da'vâları ve masâlihlerin beş begleri göregelmişler iken mücerred mezbûr Saktu Salamon ve şerîkleri mutlak bunun hakkın setr ve da'vâsın uzatmak kırımlan [Qiriminal] begleri önünde da'vâsın dinledüp mezbûre ziyâde gadr ve hayf olduğın bildirdi. Mukaddemâ siz dostumuz mezbûr Yahûdî'yi afv idüğünüz zamânda mezbûrların da'vâları sivil begleri ve beş begleri önünde istimâ' oluna deyü buyurmuşsınız. Ana binâen mektûb-ı üslûb tahrîr olunup huzûrunuza gönderilmiştir. Lede'l-vusûl lâıyk ve me'mûl olan budur ki mezbûr Yahûdî âdemimiz ve hidmetimizde olmağla zikr olunan da'vâsın beş begleri ve sivil begleri önünde dinledüp fasl-ı da'vâ ve kat'-ı nizâ' itdürüp sonra bir aher begler önünde da'vâları istimâ' olunmaya. Ve tekrâr dirişdirilmeye. Hakk üzere da'vâların fasl itdirmege sa'y ü ihtimâm eylesiniz. Merkûm Yahûdî hakkın[d]a sudûr bulan iyiliginiz ve zuhûr iden hakkı bu dostunuza ve konşunuza âid ve râci' olduğuna ıştibâh olunmaya. Bâkî ve's-selâm alâ min ittiba' el-Hüda. Tahrîren fî evâil-i şehri Ramazânü'l-mübârek sene isnâ ve erba'în ve elf mine'l-hicreti'n-nebeviyye aleyhi efdalü's-salât ve ekmelü't-tahiyye.

Be- medîne-i Saray el-mahrûse

[Arkada:] Devletlü dostumuz Venedik dojdı huzûruna.

Belge No: 1435

Belgenin Özeti: 3 yıldır balyosluk yapan Civan Kaplo [Giovanni Capello] görev süresinin bitmesi ile yerine Petro Korskarini [Pietro Foscari] atanması ve aradaki dostluğun ahidname gereğince devam etmesine dair name-i hümayun.

Hüve

Tuğra

İftihârü'l-ümerâi'l-izâmi'l-İseviyye muhtârü'l-küberâi'l-fihâm fî'l-milleti'l-Mesîhiyye muslih-i masâlih-i cemâhirü't-tâife'n-Nasrâniyye sâcid-i ezyâli'l-haşmet ve'l-vakâr sâhib-i delâili'l-mecd ve'l-iftihâr Venedik dojdı *hutimet avâkıbuhû bi'l-hayr* tevkî'-i refî'-i hümayûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki,

Hâlâ melâz-ı selâtın-azâm ve melcâ-i havâkîn-kirâm olan südde-i seniyye-i âlî-makâm ve atabe-i aliyye-i gerdûn-ihtişâmımıza olan vüfûr-ı muhabbet ve ihlâsınız ve fart-ı musâdakât-ihtisâsınız muktezâsınca der-devletimizde mukîm olan mu'teber ve yarar ve makbûl ve nâmdâr begzâdelerinizden kıdvetü'l-ümerâi'l-milleti'l-Mesîhiyye Civan Kaplo [Giovanni Capello] üç seneden berü kemâl-i sadâkat ve âdâb üzere baylosluk hidmetin edâ idüp müddeti tamâm olmağla Venedik'e gitmek îcâb eylemegin kânûn-ı kadîm üzere yerine Âsitâne-i devlet-âşiyânemizde sâkin ve mütemekkin olmaıçün girü makbûl ve mergûb begzâdelerinizden kıdvetü'l-ümerâi't-tâife'l-İseviyye Petro Korskanı [Pietro Foscari] nâm begzâdenüzi müceddeden baylosluk hidmetine ta'yîn idüp nâme-i sadâkat-ihtimâmeniz ile irsâl eylemegle ahsen-i ezmân ve eymen-i evânda gelüp vâsıl olmağın irsâl olunan nâme-i sadâkat-makrûn ve musâdakât-meşhûnunuz vüzerâ-i izâm ve vükelâ-yı kirâmımız vâsıtasıyla tercüme ve telhîs olunup nazar-ı ferhunde-eserimiz müte'allik oldukda mazmûnunda kadîmü'l-eyyâmdan ilâ hâze'l-ân mâbeynde cârî olan musâlaha ve uhûd ve musâdakât-ı hulûs-nümûd umûrunda kemâ-kân sâbit-kadem olup tarafeynde mer'î tutılan sulh-ı salâh-eser fîmâ-ba'd dahi üstüvâr ve mukarrer olmak murâdınız olduğı iş'âr olunduğundan gayrı müşârün-ileyh baylosunuza lisânen her ne sipâriş olunmuş ise pâye-i serîr-i a'lâmızda hüsn-i ta'bîr-i dil-pezîr ile takrîr eylemegin cümlesine ilm-i şerîf-i âlem-şümûl-ı hüsvânem muhît ü şâmil olmuştur. İmdi âbâ-i kirâm ve ecdâd-ı izâmım *enârallâhu te'âlâ berâhînehüm* zamân-ı

sa‘âdet-iktirânlarından ilâ yevminâ-hâzâ müstahkem ve ber-karâr ve sâbit ve pâyidâr olan esâs-ı ahd u emân ve sıyânet olunan merâsim-i sulh u peymân taraf-ı karînü’ş-şerefimizden dahi kemâ-kân ri‘âyet ve himâyet olunup mukaddemâ baylosluk hidmetinde olan müşârün-ileyh Civan Kaplo’ya icâzet-i hümâyûnumuz erzânî kılınup işbu nâme-i şerîf-i devlet-(...?) ile ol cânibe müteveccih ve revâne olunmuşdur. Gerekdir ki () vusûl buldukda devr-i dirîn ve ahd-ı peşînden ilâ hâze’l-hîn Âsitân-ı izzet-karîn ve dûd-mân-ı sa‘âdet-rehînimize olan vufûr-ı muhabbet u sadâkat ve fart-ı hulûs u meveddetiniz muktezâsınca mâdâm ki ol taraftan şerâit-i ahd u emân ri‘âyet ve levâzım-ı sulh u peymân himâyet ü sıyânet oluna, bi-inâyetillahü’l-meliki’l-a‘lâ taraf-ı hümâyûnumuzdan dahi hilâfî zuhûr eylemek ihtimâli olmamağın günden güne hüsn-i mu‘âmele ve ülfet izdiyâdına sebep ü bâ‘is olacak asâr-ı adîde ve etvâr-pesendîde zuhûruna sa‘y u hamîyyet oluna. Ve mûmâ-ileyh baylosunuz Civan Kaplo [Givonni Kapello] âkil ve dâna ve tedbîr ve tedârikde müstesnâ olmağla bu kadar müddetden berü kemâ-kân âdâb ve hayâ üzere baylosluk hidmetini edâ idüp hadd-i zâtında rızâ-yı şerîfimiz üzere hareket ve me’mûr olduğu hidmeti kemâ hüve hakkîhî yerine getürmekde sarf-ı kudret eylemegın nazar-ı iltifâtınıza manzar ve envâ‘-ı ri‘âyete mazhar olmağa lâıyk ve sezâ-vâr olduğu muhakkkak mülâhaza oluna. Tahrîren fî evâil-i şehr-i Şevvâlü’l-mükerrem sene isnâ ve erba‘în ve elf. Be-makâm-ı Kostantiniyye el-mahmiyye humiyetü’l-a‘lâ ikâmeti ve’l-belde.

Belge No: 1436

Belgenin Özeti: İsveç elçileri geri dönerken Mehmed Ağa'nın da onlara eşlik etmesi ve Venedik'e vardıklarında Mehmed Ağa'nın bekletilmeyip geri gönderilmesine dair pençeli mektup.

Hüve

Tuğra

İftihârü’l-ümerâi’l-izâmi’l-İsveyye isvetü’l-küberâi’l-fihâm fî’l-milleti’l-Mesîhiyye muslih-i cemâhirü’t-tâife’n-Nasrâniyye sâhib-i ezyâlî’l-haşmet ve’l-vakâr bi’l-fi’l Venedik hâkimi olan devletlü ve sevgilü dostumuz doşt *hutimet avâkıbuhû* huzûrlarına dostluğa lâıyk selâm-ı selâmet-encâm ve muhabbete muvâfık peyâm-ı meveddet-irtisâm iblâğından sonra muhibbâne inhâ ve i‘lâm olunan budur ki,

Bi'l-fi'il İsvetçiye kralı dostunuz tarafından sa'âdetlü ve azametlü ve şevketlü pâdişâhımız e'azzi'l-mevlâ ensârehu vezâ'if-i iktidârehu hazretlerine izhâr-ı ubûdiyyet ve arz-ı hulûsiyyet için Âsitâne-i sa'âdet-âşiyâniye irsâl eylediği elçisinin birkaç nefer âdemleri ol cânibden krallarına revâne re'y ü tedbîr ve ma'kûl ü münâsib görülmekle ağalarımızdan olan resânende-i varaka-i muhabbet Mehmed Ağa zîde kadruhû ile ma'ân koşup siz devletlü dostumuza irsâl itmişüzdür. İnşâ'il-mevlâhu te'âlâ huzûrunuza varup vâsıl olmak müyesser oldukda sa'âdetlü ve azametlü pâdişâhımız hazretlerine olan dostlugunuza binâen mezbûrları her ne tarîkle olursa İsvetçiye kralı dostunuza ulaştırmağa bezl-i ikdâm ve sa'y ü ihtimâm eyleyesiz ki mezbûrları mahalline îsâl eylemek ile hem bu cânib dostunuza ziyâde minnet olup sa'âdetlü pâdişâhımız hazretlerine dahi bu bâbda hidmet etmiş olursuz. Ve mûma-ileyh Mehmed Ağa'yı ol cânibde eglendirmeyüp muhabbetli kâğıdınız ve sağlık haberleriniz ile bu cânib dostunuza bir gün mukaddem irsâl eylemeğe bezl-i himmet ve sarf-ı dikkat eyleyesiz. Bâkî hemvâre dostluk ve muhabbet dâim bâd. (...?) Tahrîren fî 27 şehr-i Zi'l-hicce sene 1042.

Be-medîne-i Budun el-mahrûse.

Belge No: 1437

Belgenin Özeti: *Hacı Hüseyin bin Topalzade'nin ticaretle uğraşmak için yetiştirdiği Piyale isimli kölesi ticaret için Venedik'e gittiğinde malları benim diyerek satarken yakalanması üzerine Venedik dojunu yazılan pençeli mektup.*

Hüve

Pençe

Kıdvetü'l-ümerâi'l-milleti'l-Mesîhiyye merâci'ü'l-küberâi't-tâife'l-İseviyye konşumuz Venedik dojdı ve sâir begleri ve begzâdeleri *hutimet avâkıbuhum bi'l-hayr* huzûrlarına konşuluğa lâıyk selâm ile peyâm ihdâ olundukdan sonra ma'lûm-ı devletleri ola ki,

Baneloka'nın a'yân-ı tüccârından el-Hâc Hüseyin bin İsa Bâlî Topalzâde bu cânibde i'lâm eyledi ki hâlâ Venedik diyârına irsâl eylediğim Piyâle nâm abd-ı memlûkum sekiz dokuz yaşında iken satun alup okudup yazdurup ticâret ta'lîm idüp bir mikdâr metâ' ve mâl ile ticârete koşup Venedik'e göndermişidim. Ol cânibde on bir

kumaş ve seksen aded gurusum ile firâr idüp ba‘dehu ahz olundukda mâl kendümündür deyü cevâb ve şehr-i mezbûrun müstakîm ve dîndâr Müslümânlardan bir alay kimesneyi şer‘-i mutahhara getürüp mezbûr Piyale mezkûr el-Hâc Hüseyin’in sekiz dokuz yaşından berü akçesiyle müşterî kulıdır ve başka ticârete ve kâr u kisbe karışmayup kendinin başka bir akçe mâlî ve bir zirâ‘ şeyi yoktur. Cümle efendisi el-Hâc Hüseyin’indir, mezbûr köle merkûm Hâcî Hüseyin’in kölesi ve abd-ı memlûki ve zikr olunan kumaşlar ve seksen dokuz gurus el-Hâc Hüseyin’in mâlîdır bilürüz deyü mahkeme-i şerîfede şahâdet ve edâyı kelimât itmegin ve bu babda yedine virilen hüccet-i şer‘iyye mücebince mektûb-ı muhabbet-füzûn tahrîr ve terkîm olunup cenâb-ı devletinize gönderilmiştir. Varup vusûl bulduğunda melhûz olan budur ki bu bâbda bir ferde özr ve bahâne itdirmeyüp zikr olunan köleyi ol cânibde mevcûd bulunan Bekir Çelebi’ye ve el-Hâc Receb’e ve Tercümân Bortola’ya [Bartelomeo] edâ ve teslîm eylemege hüsn-i himmet eylesiniz. Mezbûr el-Hâc Hüseyin vilâyet içinde vâcibü’r-ri‘âye ve dîndâr ve şahâdet iden hüccâc-ı müslümân ve a‘yân-ı şehr cümlesi sahîhdır ve biz dahi bilüriz ki mezbûr Piyâle mezbûrun abd-ı memlûki ve akçesiyle müşterî kölesi olup ve mezbûr kumaşlar ve guruslar el-Hâc Hüseyin’inin mâlî ve akçesi olduğu mukarrerdir, vech-i merkûm üzere hüccet-i şer‘iyye mücebince merkûm köleyi mezkûr Bekir Çelebi’ye ve Hâcî Receb’e ve Tercümân Bortola’ya virüp edâ ve teslîm eylesiniz ki anlar dahi mezbûr köleyi bu cânibe efendisine göndereler. Es-selâm alâ min ittiba‘ el-Hüda. Tahrîren fî evâhir-i şehr-i Muharremü’l-haram sene 1043.

Belge No: 1439

Belgenin Özeti: İsveç elçileri ile Venedik’e giden Mehmed Ağa geri döndüğünde Venedik’in dostluğunu bildirdikten sonra Bosna Beylerbeyinin, padişaha takdim edilmek üzere kumaş alımı için Mehmed Ağayı bir miktar para ile tekrar Venedik’e gönderdiğini belirttiği ve ona yardım edilmesini istediği pençeli mektubu.

Hüve

Pençe

İftihârü’l-ümerâi’l-izâmi’l-İseviyye muhtârü’l-küberâi’l-fihâm fî’l-milleti’l-Mesîhiyye muslih-i masâlih-i cemâhirü’t-tâife’n-Nasrâniyye bi’l-fi’il Venedik hâkimi olan devletlü dostumuz dost *hutimet avâkıbuhû bi’l-hayr* huzûrlarına dostluğa lâayık

selâm-ı selâmet-encâm ve muhabbete muvâfık peyâm-ı meveddet-irtisâm iblâğından sonra muhibbâne inhâ ve i'lâm olunan budur ki,

Bundan akdem İsvetçiye kralı âdemleriyle ma'ân ta'yîn ve irsâl olunan ağalarımızdan dârende-i mektûb-ı sadâkat-üslûb Mehmed ağa ol cânibe vardıkda bu dostunuz hâtırı için sipâriş olunan husûslar husûle geldiginden gayrı siz dostumuzdan mezbûr ağamız hadden ziyâde şükrânelik getirüp bu cânibe olan dostluğunizi ve muhabbet ü meveddetinizi iş'âr itmişdir. Siz dostumuza muhabbetimiz kat kat ziyâde olmuştur. Ana binâen sa'âdetlü ve şevketlü ve azametlü pâdişâhımız hazretlerine lââyık ba'zı çuka ve kumaş ve kadîfe gönderilmek lâzım gelmekle girü varaka-i muhabbet tahrîr olunup müşârün-ileyh Mehmed Ağa ile beş bin beş yüz riyâl gurus irsâl olunmuştur. İnşâllahü te'âlâ vusûli müyesser oldukda siz devletlü dostumuzdan umarız ki mûma-ileyh varduğı gibi asla eglendirmeyüp azametlü pâdişâhımız hazretlerine münâsib olan çuka ve kumaş ve kadîfeden ol diyâr bahâsıyla alıvirüp revâne eylesiniz. Ümîzdir ki dostluk hakkın yerine getüresiz. Ve siz devletlü dostumuzun dahi gerek bu cânibe ve gerek Bosna cânibine düşen husûslarına takayyüd etmemiz mukarrerdir. Ziyâde ne dimek lâzımdır. Bâkî dostluk dâim bâd. Fî 15 Muharrem Sene 1044.

Ve anda olan sâir begler dostlarımıza muhabbetler arz olunup hâtırları suâl olunur(...?)

Be-medîne-i Budun el-mahrûse

[Arkada:] Bi'l-fi'il Venedik hâkimi olan devletlü dostumuz doşt *hutimet avakibuhû bi'l-hayr* huzûrlarına (...?)

Belge No: 1441

Belgenin Özeti: *Venedik prevedoru olan kaptanın Trabluslu tüccarların mallarını önce gasb ettiğine, sonra padişaha isyancı kullar olmadığını anlayınca mallarını vererek serbest bıraktığına dair Makarska kadısı Abdüsselam bin Ömer'in hücceti.*

Hüve

(...?) Abdüsselâm bin Ömer el-müvellâ bi-Makarska, ufiye anhumâ

Sebeb-i tahrîr-i kitâb sıhhat-nisâb oldur ki,

Nefs-i Trablus eyâleti sâkinlerinden İbrâhîm bin Mehmed ve Mustafa bin Aydın ve Mehmed bin Ebusa'îd ve Abdurrahman ve Aydın bin Mustafa ve Kara Ali ve Marmaralı Re'îs Vâsıl ve Nardalı Kesar ve Atinalı Nikola ve Nesli ve Peymâne bint Abdullah nâm kimesneler ve zimmîler hatunlar bâ-rehm meclis-i şer'-i şerîf ve mahfel-i dîn-i münîfe hâzirûn olup Venedik piredorı olan donanma kapudanı işbu bâ'isü'l-kitâb Jivan Moçeniko [Giovanni Mocenigo] mahzarında bi't-tav'î's-sâf ikrâr ve i'tirâf kılup bundan akdem mezbûr predor donanma ile gezerken Lofkata [Lofqata] nâm mevzi'de râst geldüğümüzde esîr idüp el-hâletü hâzihi bizi Müslümân ve sa'âdetlü pâdişâh-ı heft iklîm hazretlerine isyân üzere olmaduğımızı bildikde merkûm pirevidor bizi Mazakara [Mazakaria] kazâsına tâbî' Cagada [Sagiada] İskeleye'ne götürüp bizi ıtlâk ve ahz eyledükleri esbâb ve eşkâmızı ve gemimizi ve nükûdumuzu bi'l-küllîye virüp ba'de'l-yevm mezbûr predor hizmetine alınan nükûd ve eşyâdan bir şey bâkî kalmadı didiklerinde fakirûn-ı mezbûrûnun minvâl-i meşrûh üzere sâdır olan hukûk-ı ikrârların merkûm predor bi'l-muvâcehe tasdîk ve tahkîk idilcek vâki' hâl mezkûr gümrâh talebiyle işbu vesîka ber-sebîl-i temessük ketb ü tenmîk ve yedine vaz' u ta'allik olundu ki vakt-i hâcetde ibrâz idüp müzekkere muharrer(?) ola. Cerâ zâlike ve hurrire fî el-yevmi's-sanî fî şehr-i Zilka'de sene hamîs ve erba'în ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

Fahre'l-akrân Ali Beg // Mefharü'l-emâsil emîn-i vekîl Mehmed Ağa // Arslan Çelebi kâtib-i iskele-i mezbûre // Mehmed Çelebi bin Ali Beg // Osman Çelebi bin Ali Beg // Sinân Beg ibn Resul Aryâniye // Derviş Çelebi ibn Memi Şâh Aryâniye // Memi Çelebi bin Piyale (...?) // Derviş Ağa bin Mustafa Delvine // Muhzır Hasan // Muhzır Kâsım ve gayrîhum hâzirûn.

Belge No: 1442

Belgenin Özeti: Kethüda Emrullah bin Müsli ve Mehmed bin Abdullah'ın esaretten kurtarılıp serbest bırakıldığına dair Makarska kadısı Abdüsselam bin Ömer'in hücceti.

Hüve

(...?) Abdüsselâm bin Ömer el- müvellâ bi-Makarska, ufiye anhümâ

Sebeb-i tahrîr-i kitâb sıhhat-nisâb oldur ki;

Mora sancağından Moton kazâsına tâbi‘ Avarine [Navarin] nâm kal‘a sâkinlerinden Emrullah bin Muslı Kethüdâ ve Mehmed bin Abdullah nâm esîrler meclis-i şer‘-i şerîf-i şâmi hü‘l-imâd ve mahfil-i dîn-i münîf-i râsihü‘l-evtâda gelüp Venedik pirevidorı olan donanma kapudanı işbu râgıbü‘l-kitâb Jevan Muçeneko [Giovanni Moceniho] mahzarında bâ-lütûfû’s-sâf ikrâr ve i‘tirâf kılup bundan akdem küffâr-ı hâksâr-ı dûzah-karâr olan Malta âsîleri esîr idüp bend-i cefâ ve belâ ve ezâda iken hâlâ mezbûr Venedik pirevidorı olan Jevan merkûm Malta küffâr-ı hâksârının gemilerin basup bizi mahbûs iken hâlâ merkûm hayli ri‘âyet ve istihlâsımıza sa‘y-ı bezl eyleyüp el-hâliti hâzihi mezbûr pirevidor Mazakara [Mazakaria] kazâsına tâbi‘ Cagada [Sagiada] be-nâm-ı diger Bastiya [Bastia] mukâta‘asının iskelesinden getürüp mezkûr Emrullah ve Mehmed sağ ve sâlim getürüp teslim ve azâd eyledügin müşâhede eyleyüp küllî ri‘âyet ve ıtlâk eyledikleri ecilden vâki‘ hâl mezbûr pirevidor talebiyle gıbbe’t-tasdîk işbu vesika li-ecli’t-temessük ketb olunup yed-i tâlibe vaz‘ ü i‘tâ olundı ki lede’l-hâcet ibrâz idüp ihticâc edine. Cerâ zâlike ve hurrire fî’l-yevmi’s-sâni min şehr-i Zî’l-ka‘de sene hamîs ve erba‘în ve elf.

Şuhudûl-hâl:

Fahre’l-akrân Ali Beg bin Yûnus // Mefharü’l-emsâl emîn-i vekîl Mehmed Ağa (...?) // Derviş Çelebi bin Piyâle (...?) // Arslan Çelebi kâtib-i mukâta‘a-i mezbûre // Mehmed Çelebi bin Ali Beg // Osmân Çelebi bin Mustafa // Sinân Beg bin Resûl Garbaniye // Memi Çelebi bin Piyâle (...?) // Muhzır Kâsım // Muhzır Hasan // ve gayrihum.

SONUÇ

17. yüzyıl Osmanlı Devleti için siyasî, iktisadi, askerî ve sosyal alanlarda büyük değişimlerin yaşandığı bir yüzyıl olmuştur. Uluslararası ilişkiler her dönemde önemlidir. Özellikle bu dönemde yaşananlar Osmanlı Devleti için köklü değişimlerin ilk adımı halini alacaktır. Uzun süren savaşların ülke içinde yarattığı malî, askerî ve siyasî bunalımlar Osmanlı Devleti'ne oldukça zorlu bir yüzyıl yaşatmıştır. Venedik Cumhuriyeti içinse Akdeniz bölgesindeki hâkimiyet mücadelesi, korsanlar ve İtalyan şehir devletleriyle olan çekişmeler ile geçen; ilerleyen dönemde yaşanacak olan Avusturya ve Fransa ile olan toprak mücadelelerine hazırlanılan bir dönem olmuştur.

17. yüzyılda Osmanlı Devleti ve Venedik Cumhuriyeti'nin birbiri ile olan ilişkisini incelediğimizde ise yüzyılı Girit Savaşı öncesi ve sonrası diye ayırmak mümkündür. 1645 yılı itibariyle savaşla geçirilen yıllarda karşı karşıya gelen bu devletlerin diplomatik ilişkilerinin yanı sıra ticarî, ekonomik, sosyal ilişkileri de duraksamıştır. Osmanlı Devleti'nde bu dönemde yaşanan padişah ve idari kadrolardaki değişimin sıklığı Venedik açısından olumsuz karşılanmıştır. Venedik bu durumu, karşısında güvenilir muhatap bulma zorluğu olarak ifade etmiştir.¹⁰¹ Girit Savaşı öncesinde ticarî ve diplomatik ilişkiler devam ederken de hakiki ve sağlam bir müttefiklik söz konusu değildir. Her iki devlet bölgedeki çıkarları gereği birbiri ile iyi geçinmek zorundadır. 1645'e kadar olan dönemi incelediğimizde Venedik-Osmanlı ilişkisinde baskın ve sözünü geçiren tarafın Osmanlı Devleti olduğunu görüyoruz. Ahidnamelerin şartlarının belirlenmesinde, ticarî şartların belirlenmesinde, sınırların belirlenmesinde Osmanlı Devleti'nin belirleyici rol oynadığını görmekteyiz. Buna rağmen 17. yüzyılda sınır ihlalleri devam etmiş, müslüman tüccara yapılan eziyetler artmış, korsanlık faaliyetlerine Venedik'in verdiği destek ile 1645 yılında Girit Savaşı çıkmıştır. Tam da bu olaylar doğrultusunda 17.yüzyıl, Osmanlı Devleti için dengelerin değişeceği bir yüzyıl olmuştur.

Pek çok araştırmaya konu olan bu dönemdeki Osmanlı-Venedik ilişkilerinin esas kaynakları ise birinci elden kaynak olan arşiv belgeleridir. Yakın bir tarihe kadar Venedik Devlet Arşivi'ni aktif kullanmak için Venedik'e gitmek ve arşiv metinleri üzerinde çalışmak gerekli idi. Ancak bu arşivin internet erişimine açılması ile belgelerle çalışma imkânı arttırıldı. Arşivin internet sitesine diğer *Muhtelif Türkçe Belgeler* ve *Bailo ve*

¹⁰¹ Maria Pedani, *Osmanlı Padişahı Adına*, s.4

Costantinopoli fonlarına belgelerin mikrofilm görüntüleri yüklenmeye devam etmektedir. Tez araştırmamız sürecinde Venedik Devlet Arşivi'nin internet sitesi dönem dönem yenilenmeye gitmiş ve belgelere erişemediğimiz için tez yazımını aksatmamıza sebep olmuştur. En son 2021 yılında arşiv sitesinin internet adresi değişmiş ve arşiv sitesi kendini tamamen yenilemiştir. Bu yenilik sonrası görüntülerin kalitesinin de arttığını söylemek mümkündür. Arşivde belgeler kronolojik olarak sıralanmış ve belgelerin İtalyanca özetleri oluşturulmuştur.

Miscellanea Documenti Turchi fonunda okuduğumuz belgeler, içeriği bakımından Venedik ve Osmanlı ilişkileri hakkında bize önemli bilgiler veren bir kaynaktır. İncelediğimiz belgelerde Osmanlı Devleti ile Venedik Cumhuriyeti arasında yaşanan dostluk ilişkilerini, yapılan hediyeleşmeler, her görev değişimde gerçekleşen tebrikleşmeler ve yer yer korsanlara karşı kurulan ittifaklar ile görmekteyiz. Bu bağlamda Osmanlı Devleti ve Venedik Cumhuriyeti'nin her şeyden evvel çıkarları için aralarındaki dostluğa muhtaç olduklarını söylemek mümkündür. Barış her ne kadar iki devlet için gerekli olsa da ticaret ve sınırlar konusunda anlaşmazlıklar yaşandığını görmekteyiz. Ayrıca İspanyol korsanlara karşı birlikte hareket eden bu devletlerin levendler ve Venedikli korsanlar sebebiyle karşı karşıya geldiğini hatta bu durumun Girit Savaşı'nın çıkmasına vesile olduğunu görmekteyiz.

Arşivde rastladığımız belgeler özellikle sosyal, siyasî ve ekonomik anlamda bizlere dönemi yorumlama fırsatı sunmuştur. Bu doğrultuda 17. yüzyılın ilk yarısı sosyal, siyasal ve ticarî işlerin Venedik ile daha yoğun olarak yaşandığı bir dönem olmuşken ikinci yarısı savaşlarla ve rekabet halinde geçen sosyal ilişkilere balta vuran bir dönem olmuştur. Tüm bu incelemeler sonucunda belgelere yansıyan olaylar ve dönemin olayları Osmanlı Devleti açısından güç kaybediş aşamalarını gözler önüne sunmuştur. Sultan Ahmed ve Sultan IV. Murad gibi güçlü hükümdarların döneminde devletin sosyal ve siyasal konularda daha sert bir duruşunun olduğunu görmekteyiz. Fakat uzun savaşlar ve taht mücadeleleriyle geçen dönemlerde sosyal ilişkilerin fazla aktif olmadığı ve savaş döneminde tamamen durduğunu görmekteyiz. Arşivde bulunan belgeler de bu tezimizi doğrular niteliktedir.

KAYNAKÇA

- BERTELE, Tommaso, *Venedik ve Kostantiniye*, çev. Mahmut H. Şakiroğlu, Kitap Yayınevi, İstanbul 2012.
- BOSTAN, İdris, *Adriyatik'te Korsanlık, Osmanlılar, Uskoklar, Venedikliler 1575-1620*, Timaş Yayınları, İstanbul 2009.
- BRACAWELL, C. Wendry, *16. Yüzyılda Adriyatik'te Korsanlık ve Eşkiyalık: Senjli Uskoklar*, çev. Mehmet Moralı, Bilgi Üniversitesi yayınları, İstanbul 2009.
- DANIŞMEND, İsmail Hâmi, *İzahlı Osmanlı Tarihi Kronolojisi*, II-III, Türkiye Yayınevi, İstanbul 1971-1972.
- DOĞAN, Güner, *"Venediklü ile Dahi Sulh Oluna" 17. ve 18. Yüzyıllarda Osmanlı-Venedik İlişkileri*, İletişim Yayınları, İstanbul 2017.
- İNALCIK, Halil, *Devlet-i 'Aliyye, Osmanlı İmparatorluğu Üzerine Araştırmalar*, I, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul 2009; II, 2014; III, 2015.
- HAMMER, 'Büyük Osmanlı Tarihi,' Üçdal Neşriyat, İstanbul, 1990
- MUMCU, Serap, *Venedik Baylosu'nun Defterleri (1589-1684)*, Edizioni Ca'Foscari-Digital Publishing, Venedik 2014.
- PEDANI Maria Pia, *"Osmanlı Padişahı Adına", İstanbul'un Fethinden Girit Savaşı'na Venedik'e Gönderilen Osmanlılar*, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara 2011.
- UZUNÇARŞILI, İsmail Hakkı, *Osmanlı Tarihi*, II-III/1-2, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara 2009.
- TURAN, Şerafettin, *Türkiye-İtalya İlişkileri*, TTK, İstanbul 1990.
- ZINKEISEN, Johann Wilhelm, *Osmanlı İmparatorluğu Tarihi*, IV-V, çev. Nilüfer Epçeli, Yeditepe Yayınevi, İstanbul 2019.
- BOSTAN, İdris, "İnebahtı Deniz Savaşı", DİA, c.22, s. 287-289.
- DEVELLİOĞLU, Ferit, *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat*, Aydın Kitapevi, Ankara 2017.
- İLGÜREL, Mücteba, "Celali İsyanları", DİA, c.7, s.252-257.
- İLGÜREL, Mücteba, "Levent", DİA, c.27, s.149-151.
- İNALCIK, Halil, "İmtiyâzât", DİA, c.22, s.245-252.

- İPŞİRLİ, Mehmet, "Arzuhal", DİA, c.3, s.447-448.
- KAVAS, Ahmet, "Sömürgecilik", DİA, c.37, s.394-397.
- KÜTÜKOĞLU, Mübahat, "Layiha", DİA, c.27, s. 116-117.
- ÖZCAN, Abdülkadir, "Cülus", DİA, c.8, s.108-114.
- PAPP, Sandror, "Zitvatorok Antlaşması", DİA, c.44, s.472-474.
- PEDANİ, Maria Pia, "Venedik", DİA, c.43, s. 44-47.
- SAMİ, Şemsettin, "Kamus-ı Türkî", İstanbul 1317
- ŞAKİROĞLU, Mahmut H., "Balyos", DİA, c.5, s.43-47.
- TURAN, Şerafettin, "Levant", DİA, c.27, s.145-147.
- AYMARD, Maurice, "XVI. yüzyılın Sonunda Akdeniz'de Korsanlık ve Venedik", İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası XXIII/1-2, (Ekim 1962- Şubat 1963) çev. M. Genç, İstanbul, 1963
- ACIPINAR, Mikail, "Kriz ve Savaş Arasında 1641 Tarihli Venedik Ahidnâmesi", Cihannüma Tarih ve Coğrafya Araştırma Dergisi, say.1/1, Temmuz, 2015
- DELİLBAŞI, Melek, "Ortaçağ'da Türk Hükümdarları Tarafından Batılılara Ahidnamelerle Verilen İmtiyazlara Genel Bir Bakış" Belleten, 1983, Ankara, c.47, s.185
- GÖKBİLGİN, Tayyip, "Venedik Devlet Arşivindeki Vesikalar Külliyyatında Kanuni Sultan Süleyman Devri Belgeleri", Belgeler, 1/2, 1964, s. 119-120.
- GÖKBİLGİN, Tayyip, "Yeni Belgelerin Işığı Altında Kanuni Sultan Süleyman Devrinde Osmanlı-Venedik Münasebetleri", Kanuni Sultan Süleyman Armağanı, c.II, Ankara 1970, s.171-186
- GÖKBİLGİN, Tayyip, "Venedik Devlet Arşivindeki Türkçe Belgeler Koleksiyonu ve Bizimle İlgili Diğer Belgeler", Belgeler, V-VIII/9-12 Ankara, 1971, s. 1-151.
- GÖKBİLGİN, Tayyip, "Kanuni Sultan Süleyman Devrine Ait Bosna ve Hersek ile İlgili Venedik Arşivindeki Türkçe Belgeler", Tarih Dergisi, c. 32, İstanbul, 1979, s. 319-330.
- GÖKBİLGİN, Tayyip, "Venedik Devlet Arşivindeki Türkçe Belgeler Koleksiyonu ve Bizimle İlgili Diğer Belgeler", Belgeler, V-VIII/9-12, s. 1
- PEDANİ, Maria Pia, "Venedik Devlet Arşivi'nde Bulunan Padişah Belgeleri", Sergi Kataloğu, Venedik, 2010, çev.İşıl Satı, s.21

ÖZTÜRK, Mustafa, “17. Yüzyıl Venedik Arşivi’ndeki Türkçe Belgelerde Akdeniz’de Korsanlık, Tarihin İzinde Bir Ömür Prof. Dr. Nuri Yavuz’a Armağan,” ed. Necdet Hayta vd., Ankara 2019, s.754-777.

ŞAKİROĞLU, Mahmut H., "Venedik Arşivi ve Kitaplıklarından Türk Tarih ve Kültürüne Ait Kayıtlar II", Erdem Atatürk Kültür Merkezi Dergisi, Ankara, 1990 c.6, say.17 , 437-480

ERDOĞAN, Kübra, "Osmanlı-Venedik Rekabetinde Korsanlık Faaliyetleri (1571-1645)", Yüksek Lisans Tezi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul Medeniyet Üniversitesi, Temmuz, 2019

GÜLMEZ, Bahtınur, "Girit Savaşları Çerçevesinde Osmanlı-Venedik İlişkileri", Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir, 2016

KAÇAN, Meryem, "XVI. Ve XII. Yüzyıllarda Osmanlı-Venedik Ahidnameleri", Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, İstanbul, 1995

ORAL, Özgür, "Osmanlı-Venedik Ticaret İlişkileri (1763-1794)", Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi, İstanbul, 2017

PARMAKSIZOĞLU, Canan, "II. Viyana Kuşatması Sonrasında Mukaddes İttifak'ın Oluşumu ve Osmanlı-Venedik Savaşları (1684-1699)", Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, İstanbul, 2021

SAMİ, Canan, "Bailo Agostino Nani'nin Relazionesi'ne Göre 17.yüzyıl Başı Osmanlı Venedik İlişkileri", Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yeditepe Üniversitesi, İstanbul, 2012

EKLER

EK.1

Venedik Devlet Arşivi'nde Documento Turchi Fonunda Bulunan Osmanlı Türkçesi Belgeler Listesi

1. Belge No: 26 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/0a009fa2-6be3-460a-9591-20ad63f38894/documento-n-26>
2. Belge No: 33 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/a711a6b5-ac80-4341-abc8-1056930e3def/documento-n-33>
3. Belge No: 40 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/3f477f3f-ccc4-4ecb-a835-3855f87f2310/documento-n-40>
4. Belge No: 42 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/ebd0a8ca-0c70-4213-93a1-29258142737d/documento-n-42>
5. Belge No: 73 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/60510df0-9998-4917-b3aa-6dbf9a4fd623/documento-n-73>
6. Belge No: 79 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/0af193a1-9cc3-404b-9da7-0aa6ad0528f2/documento-n-79>
7. Belge No: 82 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/19bc1f18-ac2d-44d4-a44c-55bacbfff674/documento-n-82>
8. Belge No: 101 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/fb64f0a7-98ed-483d-aa80-61a9b4b50b32/documento-n-101>
9. Belge No: 106 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/215c132b-c413-4110-885c-d7ebbbc18c05/documento-n-106>
10. Belge No: 109 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/37739904-0da5-49bc-ab87-98a4905d1203/documento-n-109>
11. Belge No: 133 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/e6f7aacb-487b-4b32-885c-e6859f1e1584/documento-n-133>
12. Belge No: 161 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/071589b7-8166-4557-97e9-f6a78d083ee1/documento-n-161>

13. Belge No: 167 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/c7d4a9a4-3d1f-4f10-a21b-329ebcc559ac/documento-n-167>
14. Belge No: 170 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/26a00fde-930a-4667-9cca-07434d590a6c/documento-n-170>
15. Belge No: 175 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/c3d73f2f-f0b8-4dda-93f2-fca022487ce2/documento-n-175>
16. Belge No: 177 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/21ad258b-3169-4921-be0b-5ed02f843b57/documento-n-177>
17. Belge No: 181 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/5d0a2e2a-48f3-4d59-a5d4-683167c9a80e/documento-n-181>
18. Belge No: 186 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/3104f92d-d717-4320-b5b2-3e8346614681/documento-n-186>
19. Belge No: 188 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/9a2c59b3-2733-4cc9-896d-8b3e74b172ac/documento-n-188>
20. Belge No: 189 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/2e69633b-d338-4308-a82f-d3486618a24d/documento-n-189>
21. Belge No: 190 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/8bcfd6f0-e8c1-4f42-a984-0ffdf02e5bce/documento-n-190>
22. Belge No: 193 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/2930ec71-ea65-40b9-b12c-fd7eab022fd4/documento-n-193>
23. Belge No: 196 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/8d49ad93-cb56-44ea-ab85-640400c2e32d/documento-n-196>
24. Belge No: 201 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/627d306e-4c5a-42ab-ba47-b633480fe630/documento-n-201>
25. Belge No: 202 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/d427ae0c-aab6-4dcc-888f-301bfe5e17b7/documento-n-202>
26. Belge No: 207 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/7d38f6d2-544a-4418-9de3-efb3c7a0c98a/documento-n-207>
27. Belge No: 255 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/46b2baa8-eb58-4623-8ac3-98c6000374cc/documento-n-255>

28. Belge No: 263 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/615b0ee4-4519-4b1c-aa6a-ae5b30e2c5a7/documento-n-263>
29. Belge No: 264 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/f4cdd4a6-f482-41eb-9ca5-fb5451c43bad/documento-n-264>
30. Belge No: 265 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/24349010-4719-4f0b-890e-6f46a24fe296/documento-n-265>
31. Belge No: 266 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/bdb57091-fd3f-4cbc-8c85-cd071fcbb12e/documento-n-266>
32. Belge No: 267 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/7cb45f64-5f6c-4d80-b0e9-8a7bb1baf869/documento-n-267>
33. Belge No: 268 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/152f905f-7e39-44b1-ae74-e7349be619f7/documento-n-268>
34. Belge No: 269 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/d244b89a-f368-4a49-b90b-16f36f143888/documento-n-269>
35. Belge No: 270 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/ad114f96-177f-4e4f-9c46-a11a0921be2e/documento-n-270>
36. Belge No: 271 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/3c238b62-cbb9-4b09-bb95-cbef8548a741/documento-n-271>
37. Belge No: 272 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/e8ae6707-da4c-49e9-9995-324ce17dac04/documento-n-272>
38. Belge No: 273 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/8a7adb20-afa4-4a06-a1e2-9b83a1dea9f8/documento-n-273>
39. Belge No: 274 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/419b409f-32bb-49b4-8c3c-7d67fb641c7f/documento-n-274>
40. Belge No: 278 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/5155be7a-5d96-4179-9a20-03d4e084f49e/documento-n-278>
41. Belge No: 280 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/9fb98675-bdbb-44d6-8045-298c82b8ede4/documento-n-280>
42. Belge No: 287 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/f0500d16-25d5-4c2d-868e-84aa5c1ff113/documento-n-287>

43. Belge No: 291 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/90280f78-901e-41a2-97f5-aa92d174b030/documento-n-291>
44. Belge No: 292 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/bb535778-9176-4a41-93da-d717fa8ac0e9/documento-n-292>
45. Belge No: 295 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/0863735b-2b6a-4d28-9db9-14207cedee1e/documento-n-295>
46. Belge No: 297 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/2c1b00fc-d361-4c48-a246-cd3f06e764bc/documento-n-297>
47. Belge No: 299 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/ecb6e1ca-5a30-4169-94ab-d00ef67d373f/documento-n-299>
48. Belge No: 301 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/7ec05cc8-911d-485a-8c01-c97513703b1c/documento-n-301>
49. Belge No: 302 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/e6b53d65-10ee-4871-9e53-a61cd1ad3b36/documento-n-302>
50. Belge No: 303 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/ebd444ef-9289-44e2-966d-7ab4c0c88ca9/documento-n-303>
51. Belge No: 305 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/02db1413-9c4d-4970-8b58-08c18dc42b9a/documento-n-305>
52. Belge No: 306 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/8991bd8a-e98d-439a-99fb-297922b56101/documento-n-306>
53. Belge No: 308 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/281ae87e-b14f-4c5b-abee-7c885f3d59e5/documento-n-308>
54. Belge No: 310 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/8e9270c3-26a3-4bb6-94a7-585b7eac0d3c/documento-n-310>
55. Belge No: 312 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/47ed116e-a487-4b91-a4f8-2f07b7982d64/documento-n-312>
56. Belge No: 318 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/f954ec2b-7eb6-4d4b-9c32-553d76a878d5/documento-n-318>
57. Belge No: 320 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/c66b2c62-c992-4ce8-970d-6e60b4ec877b/documento-n-320>

58. Belge No: 322 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/202bb55e-04f7-4bc6-b4c9-6e4ae6a83442/documento-n-322>
59. Belge No: 324 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/955df183-b118-414a-aa48-b6f3d582ab64/documento-n-324>
60. Belge No: 326 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/866154ec-e80a-4694-8892-d5b9e161449a/documento-n-326>
61. Belge No: 329 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/4574ce35-e556-4a3d-a300-4910e6f514b6/documento-n-329>
62. Belge No: 330 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/d98af7da-d227-4d28-b57b-e2ab42f201f5/documento-n-330>
63. Belge No: 332 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/dd384a8e-975f-4469-a384-a806952df3c9/documento-n-332>
64. Belge No: 334 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/8bad8fcd-c6a1-401b-af95-bc07aae04cb7/documento-n-334>
65. Belge No: 336 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/0316b15b-03c5-4ae7-8edd-615cb8782313/documento-n-336>
66. Belge No: 338 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/8db8c292-991b-4479-9805-aafb071a384c/documento-n-338>
67. Belge No: 340 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/b492d0fe-67ca-462d-ab28-10dbb288e759/documento-n-340>
68. Belge No: 342 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/771892c1-c1c5-4fa3-aed9-815d1ad3567d/documento-n-342>
69. Belge No: 343 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/1cb6578a-95b1-4835-b5c2-0d7872c5488e/documento-n-343>
70. Belge No: 346 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/7753f76e-065e-4206-83f2-a8914a593533/documento-n-346>
71. Belge No: 347 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/bab69fd4-fa62-4855-b320-63ab9c2e497e/documento-n-347>
72. Belge No: 349 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/88b106f9-ee57-4d9c-b55f-80deb1aa08f6/documento-n-349>

73. Belge No: 350 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/0759253a-d90a-48c0-999a-294df43ba7a1/documento-n-350>
74. Belge No: 351 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/c6ef53fb-5348-4558-b398-65c861c6012c/documento-n-351>
75. Belge No: 352 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/035638f8-03fd-4070-afbc-fb7c33a9c6c2/documento-n-352>
76. Belge No: 353 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/9137b66b-6302-49de-ae24-b73208415b60/documento-n-353>
77. Belge No: 354 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/41d97ef6-cb2c-4fa4-b7b6-850815d5ce24/documento-n-354>
78. Belge No: 356 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/e62a3bcb-3645-43ef-ae56-5912bf50c5f4/documento-n-356>
79. Belge No: 361 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/0d89e43d-c6cb-456b-8247-25d8188f32c3/documento-n-361>
80. Belge No: 363 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/73caac50-d8c5-481e-8660-6096aa996457/documento-n-363>
81. Belge No: 365 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/442faad7-dc28-446a-adae-d795cf6038ff/documento-n-365>
82. Belge No: 367 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/61607359-37bc-43a2-8efc-7b8d209fe632/documento-n-367>
83. Belge No: 369 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/539ee356-fac7-4117-9979-0a9099df0cdc/documento-n-369>
84. Belge No: 371 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/0aecb22c-2ff1-47ae-9bbc-71b31ddb1b76/documento-n-371>
85. Belge No: 373 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/019516d2-53bc-4e1a-8719-c1329295ad3c/documento-n-373>
86. Belge No: 376 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/23878bcb-189c-4ce4-8ca8-5a46957448a6/documento-n-376>
87. Belge No: 377 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/d8001d92-76ff-4ed0-863b-4fa307562e57/documento-n-377>

88. Belge No: 378 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/9c8cb515-9bff-4a2d-b07d-0b9136e722f3/documento-n-378>
89. Belge No: 379 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/0f3e2d50-785f-43f6-b378-243ef689798a/documento-n-379>
90. Belge No: 380 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/a700298b-b198-483c-95ae-1d7bfbe038f4/documento-n-380>
91. Belge No: 381 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/97c97551-f9f9-46d7-a316-885edead7169/documento-n-381>
92. Belge No: 382 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/c9f431db-ff01-4bc4-9593-26546063e24c/documento-n-382>
93. Belge No: 383 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/76cdbb6d-8f35-496e-8ca0-7fc747d31ddf/documento-n-383>
94. Belge No: 384 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/9518c573-ef82-4958-ab95-2f247ddf2351/documento-n-384>
95. Belge No: 385 link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/e55d37da-0424-420a-b430-9763f810d6b2/documento-n-385>
96. Belge No: 386 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/a5fab4b2-e844-41bf-a62c-857d64052e04/documento-n-386>
97. Belge No: 387 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/52eb9a21-5874-4fca-8c54-9a9a4a428cf7/documento-n-387>
98. Belge No: 388 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/194360df-4172-4a70-9b6a-1171726f1231/documento-n-388>
99. Belge No: 389 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/e6546394-be5f-407b-8153-3b2e14821f8a/documento-n-389>
100. Belge No: 390 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/3fa1d0e5-0b12-4103-8ebb-99d72c1dc612/documento-n-390>
101. Belge No: 392 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/e9634660-b78d-4687-816f-0f2ffbc4c75c/documento-n-392>
102. Belge No: 393 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/f1fd0183-3922-42bd-848a-0cc3a1e08228/documento-n-393>

103. Belge No: 394 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/8e991729-6837-4f7a-a921-db1fbdee761c/documento-n-394>
104. Belge No: 395 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/918235bf-3f69-44b5-9f52-43db771d2169/documento-n-395>
105. Belge No: 396 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/e0ee8a9d-e9a1-40f6-8b77-5d436fa9c181/documento-n-396>
106. Belge No: 397 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/1bb0a217-5fea-4fe5-ae54-30407b45a0ce/documento-n-397>
107. Belge No: 400 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/3d67ebd7-d706-422f-932b-db22897332be/documento-n-400>
108. Belge No: 401 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/f22a2840-0d60-4528-a35c-9826e85fd3fa/documento-n-401>
109. Belge No: 403 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/1b278a36-3a06-4b74-a4a7-3ea3a878c602/documento-n-403>
110. Belge No: 405 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/9832608c-eab4-407c-8f7a-80e3a355ff0e/documento-n-405>
111. Belge No: 407 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/ffee1c17-9fdb-4f21-85f7-d38b0aff0bea/documento-n-407>
112. Belge No: 410 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/1d3e265c-f52d-4337-a097-f1108f5e4dd8/documento-n-410>
113. Belge No: 412 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/35cf992d-071d-4310-a55b-cd3349fb63e3/documento-n-412>
114. Belge No: 415 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/389e9237-b033-40be-baa3-3451b5d5f549/documento-n-415>
115. Belge No: 417 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/ccc69581-0084-4e31-bc2a-34c6173a9310/documento-n-417>
116. Belge No: 419 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/bf1cc75b-5591-46e1-b4db-0c16bd233b2c/documento-n-419>
117. Belge No: 425 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/53b5d8a7-d495-4f51-9874-90a3ca9c74e6/documento-n-425>

118. Belge No: 426 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/94579723-9be5-4d6d-84da-f7110076be49/documento-n-426>
119. Belge No: 431 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/2519c060-215c-4b5d-b97d-588f950be053/documento-n-431>
120. Belge No: 433 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/10d12d03-c5ed-4a61-b430-2b35c92ee1d7/documento-n-433>
121. Belge No: 436 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/3983de19-8c45-4fff-b469-2f6061c919d8/documento-n-436>
122. Belge No: 440 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/becf29bd-7f99-4815-90dd-ee2ebe69dc8a/documento-n-440>
123. Belge No: 452 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/be0c8d4d-2ad5-45c8-820c-ed3803fbf19a/documento-n-452>
124. Belge No: 455 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/5f871e3d-bef7-47cf-ad8f-08e6665dda39/documento-n-455>
125. Belge No: 457 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/a7af23ee-c6b4-4c7c-a7c7-b3c2a463204f/documento-n-457>
126. Belge No: 460 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/28cd3eae-0af4-45fb-80d1-4e6df1f20250/documento-n-460>
127. Belge No: 461 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/2e953d38-62f0-40bb-a4c6-71d662ba4f10/documento-n-461>
128. Belge No: 462 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/eff6d7b3-7b80-4c4a-85c0-70692e373792/documento-n-462>
129. Belge No: 463 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/e9cbf0ae-eeb1-4b35-8e9f-a992882fea3d/documento-n-463>
130. Belge No: 467 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/c27e60d3-2b1a-4316-8f7f-286d9ee7642e/documento-n-467>
131. Belge No: 468 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/f428efc0-b093-4c02-a6d4-fb13d375d445/documento-n-468>
132. Belge No: 469 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/0aa373ab-2416-4bf1-bf93-487de1d3888b/documento-n-469>

133. Belge No: 472 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/1881355d-ea83-4321-af78-201b4b6c8f24/documento-n-472>
134. Belge No: 475 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/bf6b169a-b1dc-4f1b-95c4-531d02fbdd6c/documento-n-475>
135. Belge No: 476 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/e29320c0-9f40-42af-8f85-873fe30d96b9/documento-n-476>
136. Belge No: 478 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/af934a45-6adf-43c7-8e0b-c829e9dda300/documento-n-478>
137. Belge No: 480 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/dc8a47f5-ea59-4388-9c86-99522944b22b/documento-n-480>
138. Belge No: 482 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/eb653822-f70f-434f-9c55-6cf99decb861/documento-n-482>
139. Belge No: 484 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/3a5de21b-35d3-4387-879e-8037c7ee99a5/documento-n-484>
140. Belge No: 486 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/bf7ef3a0-dfac-41d1-9fcb-0b0b1ece893f/documento-n-486>
141. Belge No: 490 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/7cdd6d54-3a47-4cf9-8d07-f479b3e55448/documento-n-490>
142. Belge No: 493 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/1712d1d2-4994-4d38-8d32-9126c2272ad6/documento-n-493>
143. Belge No: 495 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/7838e867-aecd-411b-b944-888d05416817/documento-n-495>
144. Belge No: 497 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/a9f6f553-5312-4309-9b42-6c1e6d596b21/documento-n-497>
145. Belge No: 499 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/6cf0d1c3-db7c-4938-9326-e1ea49783961/documento-n-499>
146. Belge No: 501 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/2c3d8670-8ae2-46e8-ba6f-8ccdbe3ff0d7/documento-n-501>
147. Belge No: 503 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/6ac97908-df19-4ff6-aceb-56c0a9185eda/documento-n-503>

148. Belge No: 507 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/96bb8dd7-f0d0-4f46-b871-761fbb81bdd8/documento-n-507>
149. Belge No: 509 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/06729178-0212-4b87-94ce-e7bf9dbef323/documento-n-509>
150. Belge No: 512 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/764b62cc-0203-4d22-a250-a2a4c73850c8/documento-n-512>
151. Belge No: 515 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/02808a04-165d-465d-8842-23002c83e52e/documento-n-515>
152. Belge No: 518 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/ab2b016f-9710-4314-b2ae-6ea5887adf1b/documento-n-518>
153. Belge No: 522 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/e513fdae-4fb2-4b16-9b73-00fb1d3b76b3/documento-n-522>
154. Belge No: 524 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/820b3832-b38f-444d-a348-fb9ba694e2bc/documento-n-524>
155. Belge No: 526 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/e6685073-5de6-4403-8012-fdc4bbff75db/documento-n-526>
156. Belge No: 529 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/496c1673-fa5b-42d0-b53f-ed8332fbde4a/documento-n-529>
157. Belge No: 531 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/bfb5069c-90bb-4b47-9754-c0ad7124a6ba/documento-n-531>
158. Belge No: 534 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/5eb6b6d3-7ebc-49c8-b736-e2d39bae5f9b/documento-n-534>
159. Belge No: 537 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/31f534a6-3233-4877-ab07-3f0431c96e0f/documento-n-537>
160. Belge No: 541 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/487fa904-df5c-44b0-b183-eb87df42192c/documento-n-541>
161. Belge No: 544 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/c382d032-c335-46e5-803d-b1661bc7921b/documento-n-544>
162. Belge No: 547 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/380e91f9-03c7-42be-9e23-a448b4c0b8d1/documento-n-547>

163. Belge No: 548 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/09d24bc2-3d59-4df4-b04e-f8e55a29c90a/documento-n-548>
164. Belge No: 549 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/32e01b37-1b42-43e7-99e3-2a576decf573/documento-n-549>
165. Belge No: 550 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/3f7011ea-e3a6-4a85-b762-ee5ca683792b/documento-n-550>
166. Belge No: 551 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/92442c34-dbca-4fc9-8c61-bfb3c2ad1f34/documento-n-551>
167. Belge No: 554 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/69fbeb1f-751a-4d1f-88df-4abf97e971ff/documento-n-554>
168. Belge No: 557 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/723f19fd-f69b-4be6-bb4e-c011ce5ac8ec/documento-n-557>
169. Belge No: 559 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/08a4c45a-8b15-4b75-941e-e0bacf42f918/documento-n-559>
170. Belge No: 561 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/97e27214-2f33-4a3d-bc95-247fc0ca1a9b/documento-n-561>
171. Belge No: 562 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/69597d6b-3b3b-4388-8535-8362e9cf488d/documento-n-562>
172. Belge No: 565 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/b8b2f912-0a78-4624-89f8-a9246790053f/documento-n-565>
173. Belge No: 568 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/f436f285-4a0a-4828-a71e-5a186f854ed5/documento-n-568>
174. Belge No: 571 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/19aefeed-eeaa-4b8f-abc5-2dc9e3b2e4b9/documento-n-571>
175. Belge No: 572 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/a944e66d-bcfe-40a1-9699-76fb7bc1acaa/documento-n-572>
176. Belge No: 575 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/350c2393-f928-4498-bd4f-2952c555c19a/documento-n-575>
177. Belge No: 576 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/24896818-2343-4b9f-aaaf-989c80a30ee8/documento-n-576>

178. Belge No: 579 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/efb3162a-72ce-46db-8418-fff5217d19f7/documento-n-579>
179. Belge No: 582 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/3d0530dc-9ba4-4389-984a-06ad34334382/documento-n-582>
180. Belge No: 587 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/1e114e88-bb48-4465-bf48-b2224631ef15/documento-n-587>
181. Belge No: 588 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/6adf0575-da74-49da-9c7a-f84d582ac2bd/documento-n-588>
182. Belge No: 591 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/c4399d19-092c-45cb-b161-31f66e7b1097/documento-n-591>
183. Belge No: 593 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/2a129075-7af1-4e03-ac86-140365820ecc/documento-n-593>
184. Belge No: 595 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/075c1018-9c19-4102-b67e-1c515e20fb19/documento-n-595>
185. Belge No: 598 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/ca08d91e-c298-4552-ab36-f631a15e900f/documento-n-598>
186. Belge No: 601 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/2cb49528-87cc-44fb-ac78-7c85def2f315/documento-n-601>
187. Belge No: 603 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/b164a19f-93f2-4caf-af29-05fcd322405d/documento-n-603>
188. Belge No: 605 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/31fe8997-18b1-4d4d-a8d1-c7abfc9d515d/605-a-10-07-1546-19-07-1546>
189. Belge No: 606 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/b03acfc4-89e8-4cdb-bac9-9f4f2aa8ebc5/documento-n-606>
190. Belge No: 609 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/5034bdf4-1049-4549-af1f-d33fa74b9f54/documento-n-609>
191. Belge No: 613 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/959737a8-6143-4362-8f07-333c6701acab/documento-n-613>
192. Belge No: 615 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/e5d2dcd1-8c23-4967-9933-fe82323fbe88/documento-n-615>

193. Belge No: 617 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/a0b5ee27-48b1-4693-951f-cbe646d099e8/documento-n-617>
194. Belge No: 619 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/be930dea-ee72-408f-b220-87ced55a1294/documento-n-619>
195. Belge No: 623 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/db39e214-c86e-4f33-9006-b18875db498d/documento-n-623>
196. Belge No: 624 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/efbba8a8-aa7c-400f-af8a-1c54f0ba33ce/documento-n-624>
197. Belge No: 625 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/79c35ef6-6989-49c4-8480-c71ed3cb3654/documento-n-625>
198. Belge No: 629 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/ca5dff53-8195-4489-8b86-0293c7a9dc30/documento-n-629>
199. Belge No: 631 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/4c90559e-a566-421d-996f-d55119368233/documento-n-631>
200. Belge No: 634 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/4c10369c-ac23-458e-aed1-3601d955de2a/documento-n-634>
201. Belge No: 638 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/9d6362c0-683e-4659-a0f7-e2d7497b2042/documento-n-638>
202. Belge No: 640 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/7ce5e39a-e99e-47aa-b8b9-7d5491c83ac9/documento-n-640>
203. Belge No: 642 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/12595ce4-2f2d-45cf-8788-620fc11d0125/documento-n-642>
204. Belge No: 644 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/910cfcec-c105-4b06-8871-febce3342e6d/documento-n-644>
205. Belge No: 649 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/dae05afb-5ee1-4148-b819-42fc3c7055ce/documento-n-649>
206. Belge No: 655 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/263c2830-9bba-4d0a-8f81-32e557c91eb3/documento-n-655>
207. Belge No: 657 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/075d052b-1c1d-4b5c-8ca8-ac49bf954712/documento-n-657>

208. Belge No: 660 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/c9ebda7f-c480-46eb-9616-fc9b689901d2/documento-n-660>
209. Belge No: 661 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/cc8f8c96-8e5f-4fc3-8a7e-2907d2e0c519/documento-n-661>
210. Belge No: 664 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/2b7655d1-d95b-4151-8af5-bedd27c43171/documento-n-664>
211. Belge No: 666 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/203587b5-852c-41cc-9f46-be00725c0ba2/documento-n-666>
212. Belge No: 668 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/d18214e7-cc34-4003-9502-7d49dbc679a1/documento-n-668>
213. Belge No: 670 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/7849e306-12a9-47dc-8962-e2c9c6a78b72/documento-n-670>
214. Belge No: 672 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/98c20c3d-841b-4d3b-9e46-e91e11ef5837/documento-n-672>
215. Belge No: 679 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/05a3c4aa-b066-4d43-b278-2fc60c5668a5/documento-n-679>
216. Belge No: 683 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/0a384f17-0b28-4d1f-8156-ab2fa975a6ba/documento-n-683>
217. Belge No: 685 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/c7230a2a-4c06-40e2-b8f5-afc9b001086d/documento-n-685>
218. Belge No: 687 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/6a48eea3-348a-43c3-943a-8fc190980456/documento-n-687>
219. Belge No: 689 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/64d58b49-0fd4-45b5-98eb-f2b1d25a816f/documento-n-689>
220. Belge No: 691 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/a0fbd05b-9697-4e98-a7b0-1a58cbee6a47/documento-n-691>
221. Belge No: 692 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/16f642a1-e8a0-427b-b0e9-5fcb34ae2403/documento-n-692>
222. Belge No: 695 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/365a97f1-ee27-44a6-91f7-41dc3e15d61d/documento-n-695>

223. Belge No: 697 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/eecc7712-1bbf-4eee-8f74-2585502e3e0e/documento-n-697>
224. Belge No: 698 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/e055fc60-b607-4a74-a5d0-7091355df099/documento-n-698>
225. Belge No: 701 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/458fc35b-4784-4d90-991d-2018a32975bc/documento-n-701>
226. Belge No: 703 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/52f06351-2260-47bc-a723-2682b34815a9/documento-n-703>
227. Belge No: 705 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/04bf0637-362e-48a2-b36a-01270d997855/documento-n-705>
228. Belge No: 706 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/5fec0afe-f80e-4ac5-9eae-66d7968eb57b/documento-n-706>
229. Belge No: 708 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/4b8cb587-18b0-4b4d-beee-bf0aea0d8ff3/documento-n-708>
230. Belge No: 710 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/3d4e0adb-6f8f-4432-af74-78289f91fdd9/documento-n-710>
231. Belge No: 712 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/a3698744-5a5c-4680-a823-a8069c730485/documento-n-712>
232. Belge No: 714 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/697b6014-1f77-4ae4-864c-d7602fc2b7/documento-n-714>
233. Belge No: 717 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/31340caa-75e6-4ae2-9278-69e49452d651/documento-n-717>
234. Belge No: 718 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/ea69ef47-df9f-4e06-9d58-afe61f58d79a/documento-n-718>
235. Belge No: 720 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/40007c85-d62e-4a80-8185-1d2fc306beb1/documento-n-720>
236. Belge No: 722 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/11a6f935-0eb6-49d2-aadb-bcd220e7a4ae/documento-n-722>
237. Belge No: 724 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/f76501a8-3d2c-4dc0-ac27-f44a8f27ba96/documento-n-724>

238. Belge No: 726 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/8baf4b02-599c-472d-8e0b-73a95e7d6a5f/documento-n-726>
239. Belge No: 728 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/b2ff63b6-63aa-4d48-a77d-df120bcd8d5a/documento-n-728>
240. Belge No: 729 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/1fd5744f-bc58-40e4-ae2c-abf6fe674891/documento-n-729>
241. Belge No: 730 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/9e4e2096-a4f3-4de7-bcb3-e2ed8585bb86/documento-n-730>
242. Belge No: 731 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/c6167aea-7d51-4a84-9397-27b41da183a9/documento-n-731>
243. Belge No: 732 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/452fe759-8d17-4756-b33c-60f5abadc802/documento-n-732>
244. Belge No: 735 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/8c902e71-b0b0-4020-943e-12579d531e97/documento-n-735>
245. Belge No: 738 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/b29f1ed1-4c78-4330-be20-2966741c7989/documento-n-738>
246. Belge No: 740 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/62acbffb-e83c-470e-82a7-3b2b3dc1799d/documento-n-740>
247. Belge No: 742 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/aa05741a-5bb2-4e4d-bd11-c1bd0db80c54/documento-n-742>
248. Belge No: 744 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/c6ca52ed-7b5b-42e8-8a75-220a9256c015/documento-n-744>
249. Belge No: 746 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/807e8fda-e08c-4eae-8391-afd6eea60430/documento-n-746>
250. Belge No: 751 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/aa237d91-5c8b-40bd-b945-bb4aedee0a86/documento-n-751>
251. Belge No: 753 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/bb90fd04-b0ad-4d2c-96f2-369ae95448b2/documento-n-753>
252. Belge No: 755 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/a2722134-700d-45cb-89a5-ae6ed4e8f05e/documento-n-755>

253. Belge No: 757 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/e4a212d3-7ebc-48e1-8c2e-a0dcd6d73edd/documento-n-757>
254. Belge No: 759 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/113952ac-1a64-4941-a58a-a9fa9f4666cf/documento-n-759>
255. Belge No: 761 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/983b1d32-7635-41b6-a9e7-463a70339804/documento-n-761>
256. Belge No: 766 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/4289b409-b9a5-4f8b-aaca-64b155af49b5/documento-n-766>
257. Belge No: 768 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/4c0ed097-0483-43ef-8e1f-e3a8a907b664/documento-n-768>
258. Belge No: 770 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/0bd56ddf-5e68-44ea-bb68-17f71b394197/documento-n-770>
259. Belge No: 772 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/7651614c-d0ab-4305-aa0f-c60095331aec/documento-n-772>
260. Belge No: 774 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/b9b2b847-cdee-4b71-8c55-d9cc8322bf09/documento-n-774>
261. Belge No: 776 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/35efd34e-e466-441b-9398-5a84c96d9c54/documento-n-776>
262. Belge No: 782 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/80098753-941b-40ec-8bc1-62ba3d587eb6/documento-n-782>
263. Belge No: 783 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/89af52eb-dcf8-4141-869e-d6bfdc8e7b8a/documento-n-783>
264. Belge No: 786 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/7fa93d48-d002-4501-a6b0-63ae921509b0/documento-n-786>
265. Belge No: 790 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/1819470b-ad04-4b9c-b389-f5ca27ef0882/documento-n-790>
266. Belge No: 793 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/dbaf6850-8c8d-4096-b7c6-b3dfb9a01ee8/documento-n-793>
267. Belge No: 795 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/5157bd98-c9d1-498a-aeec-a77c2e7a374d/documento-n-795>

268. Belge No: 796 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/3c0514a1-5778-416e-b451-d1eb54bc9bfb/documento-n-796>
269. Belge No: 798 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/0e7bd0f3-ca75-4c2d-8d0b-b46eb1a7c282/documento-n-798>
270. Belge No: 800 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/72740a29-e31e-4974-a80a-64550fdf4093/documento-n-800>
271. Belge No: 802 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/0d4f78a9-8fdb-4b76-a135-8266d5739436/documento-n-802>
272. Belge No: 805 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/9ee95ae5-f59e-4046-bb88-3e06179c6d28/documento-n-805>
273. Belge No: 806 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/fea2a0c5-31c6-453d-9e3b-1f5f3c109bcb/documento-n-806>
274. Belge No: 808 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/cea19a79-43d7-4707-90b5-1648d7d04469/documento-n-808>
275. Belge No: 810 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/23d49bb3-13ef-4398-b73e-bb8fb061e86b/documento-n-810>
276. Belge No: 813 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/a27831f4-fe3e-4ccf-800c-7f5f82a437a7/documento-n-813>
277. Belge No: 818 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/844fd4f4-a867-4bad-8fc5-5b42a867f362/documento-n-818>
278. Belge No: 819 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/06cabe9b-c051-4f74-bb36-1867d87f3066/documento-n-819>
279. Belge No: 820 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/5ab40dde-d4d8-48b3-89ad-24f45cb6b7c8/documento-n-820>
280. Belge No: 822 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/2ffa9738-98fd-4990-8375-fe3c493a500e/documento-n-822>
281. Belge No: 823 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/ee0ff6c8-3d31-4d3f-a722-a3cd1bb6ca15/documento-n-823>
282. Belge No: 827 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/81fa2f45-f26b-4633-ae8e-4e6ac08bd1c7/documento-n-827>

283. Belge No: 829 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/a46e900b-2bff-4374-bbdc-fd7448aa963c/documento-n-829>
284. Belge No: 833 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/a3120a18-8995-4893-9ece-d231dd5eb96c/documento-n-833>
285. Belge No: 840 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/27e2f7a6-e714-44a6-a01c-5154dbd32683/documento-n-840>
286. Belge No: 857 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/0564094b-4a57-40a0-82ee-0a5e744ddf80/documento-n-857>
287. Belge No: 861 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/95fd10a9-e50e-46bf-a00f-247458378c0e/documento-n-861>
288. Belge No: 867 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/98e6ebe6-e0af-4048-aa87-b521982013e2/documento-n-867>
289. Belge No: 869 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/f27e9651-33b5-48e9-be42-656921ff0bef/documento-n-869>
290. Belge No: 871 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/cef131da-6c32-4dde-9157-40161b5e1d3c/documento-n-871>
291. Belge No: 873 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/7963542e-3561-488e-a98c-d52bf294059f/documento-n-873>
292. Belge No: 875 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/55050ced-7289-4cdd-ad40-e3688e9986c9/documento-n-875>
293. Belge No: 877 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/a28c8172-af44-4cf6-b06d-6952d4996eab/documento-n-877>
294. Belge No: 879 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/c767146f-02c5-42df-8be0-dc303f711209/documento-n-879>
295. Belge No: 880 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/72799149-ae2e-473c-b27a-fe67b9ca2ca4/documento-n-880>
296. Belge No: 884 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/dc7fe2e4-f230-4cca-90b7-6a813390e58e/documento-n-884>
297. Belge No: 886 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/5e6985cf-dc16-4057-bc0d-8b998fbf0fb5/documento-n-886>

298. Belge No: 888 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/bf19adcd-2a4a-47a9-9e78-97d3234f2bcf/documento-n-888>
299. Belge No: 889 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/6074c3b6-0da4-4987-a31e-ea629f1bbfb7/documento-n-889>
300. Belge No: 890 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/442918d2-d76b-406b-b317-2be9dc0b8b6a/documento-n-890>
301. Belge No: 891 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/54080a0d-8c6b-4b07-93b6-bfe77607e0f1/documento-n-891>
302. Belge No: 893 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/96f81929-5381-40fd-b113-854ccc0b3a6a/documento-n-893>
303. Belge No: 896 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/8b323331-2f05-4788-a95e-12651e8bcb36/documento-n-896>
304. Belge No: 899 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/3cd09be9-94cf-4c25-ad0b-bb38823599af/documento-n-899>
305. Belge No: 901 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/e510e3c2-294d-4e2a-be11-9714032b14bc/documento-n-901>
306. Belge No: 903 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/ac29ba98-0ac5-4432-9074-4d0ca97c2043/documento-n-903>
307. Belge No: 904 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/a366c624-074c-4316-bf3e-5201da282c94/documento-n-904>
308. Belge No: 907 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/4311ca02-a810-4479-b299-2fb99399d1ec/documento-n-907>
309. Belge No: 908 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/56085363-df78-4716-be55-3fbe8243348d/documento-n-908>
310. Belge No: 909 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/ce6145d5-52ae-4791-80dd-8e9753f6575a/documento-n-909>
311. Belge No: 910 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/4249e351-9d7c-4880-b1da-29a08809746b/documento-n-910>
312. Belge No: 911 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/a44acc59-6dac-48b8-b619-2b3016e097ac/documento-n-911>

313. Belge No: 912 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/1ab17664-8053-4947-aa09-290fd12c1d16/documento-n-912>
314. Belge No: 914 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/6e865e76-6ac7-4c56-b221-4fa84ee6bd0b/documento-n-914>
315. Belge No: 916 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/3fc3c5c9-d4a5-47aa-81f2-829c6ea089ad/documento-n-916>
316. Belge No: 920 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/a6143f3c-2bcc-401d-b0e6-3ac932168294/documento-n-920>
317. Belge No: 921 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/7dcf6b39-d558-47b1-8dba-b9700c980e00/documento-n-921>
318. Belge No: 923 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/3e699a8f-a9d2-4096-ab4a-6448ba35eedf/documento-n-923>
319. Belge No: 925 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/121e0d80-2dd6-49cb-a98f-61d68511ddcd/documento-n-925>
320. Belge No: 927 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/adbf3f27-98c9-4392-a7d0-94ba43232e27/documento-n-927>
321. Belge No: 929 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/d13e3563-f1f2-47a7-8fe5-a2d8275ab833/documento-n-929>
322. Belge No: 931 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/8877bff1-68ea-48b8-8d92-4ecb09948e33/documento-n-931>
323. Belge No: 932 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/a398917c-9add-4476-a808-7bb497068808/documento-n-932>
324. Belge No: 933 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/b0f29031-fb19-43a6-ac25-ce03c91d99fc/documento-n-933>
325. Belge No: 934 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/1b13b00b-c20e-4444-95e3-9a9ffbef131f/documento-n-934>
326. Belge No: 936 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/44b7cf8b-b17d-4384-b63a-13bef316c39a/documento-n-936>
327. Belge No: 938 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/24352b96-378f-45f0-82ab-f753c0273ce1/documento-n-938>

328. Belge No: 940 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/b66e591f-6e5f-4e39-b4fb-2b4f0c538581/documento-n-940>
329. Belge No: 941 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/560751e5-719f-4b8b-bc9e-eac52e617a1b/documento-n-941>
330. Belge No: 942 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/97077bce-55aa-46a9-a5b3-fde42d16d2ae/documento-n-942>
331. Belge No: 944 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/99427c60-7bca-4b39-8cee-935678e231f1/documento-n-944>
332. Belge No: 946 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/bae94f8b-4889-4f64-a981-9cf5c8702d8d/documento-n-946>
333. Belge No: 947 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/4465406c-6128-4605-8cca-9035dc0f0dca/documento-n-947>
334. Belge No: 949 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/916939aa-d308-4333-b60b-a53a124aea7f/documento-n-949>
335. Belge No: 952 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/2fd3a068-2d39-4afc-b876-756b1ce9e270/documento-n-952>
336. Belge No: 953 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/5f6d56a0-8138-494d-8ef9-c97847bba41a/documento-n-953>
337. Belge No: 956 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/41b3a095-6e88-4edf-bc3f-1e13e7545053/documento-n-956>
338. Belge No: 958 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/26cf7cd5-fb18-436d-83ad-b14397a4bcba/documento-n-958>
339. Belge No: 960 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/e6825074-4e79-4b93-a877-8429d40ce2ec/documento-n-960>
340. Belge No: 961 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/c6f7f692-0f8f-4084-afae-d76f2957884f/documento-n-961>
341. Belge No: 963 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/e27f3276-72e2-4b09-b40c-0bb7918dbdad/documento-n-963>
342. Belge No: 964 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/00ac8421-7f7f-4d3c-8f06-8fe7d4115409/documento-n-964>

343. Belge No: 966 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/f2f0a4cb-ceb4-4a67-ab7a-ae474823c82b/documento-n-966>
344. Belge No: 968 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/13523540-343e-44db-b18b-d1418087a5dc/documento-n-968>
345. Belge No: 970 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/513a03bb-4f37-4f8d-89ca-bae34581619a/documento-n-970>
346. Belge No: 972 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/70ac16ca-282b-4483-b2bb-97696c751429/documento-n-972>
347. Belge No: 974 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/d04cdc82-2ccb-481c-8038-93bc88b790da/documento-n-974>
348. Belge No: 976 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/ab8aa040-9460-450a-93f4-2b4d8e573ed6/documento-n-976>
349. Belge No: 980 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/0f1e8bee-19be-48c4-b484-7824b79a9ac0/documento-n-980>
350. Belge No: 981 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/6d84d81f-a22b-4550-92f6-eab985db1fc5/documento-n-981>
351. Belge No: 983 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/126c61b1-e7f9-4f1e-a01f-511473313593/documento-n-983>
352. Belge No: 985 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/be5ec2de-8f6e-4ab6-80d5-edc17ee32f5f/documento-n-985>
353. Belge No: 987 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/0d889779-7985-4d53-91bc-43a3f9bbdbf1/documento-n-987>
354. Belge No: 988 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/e02c45a9-f0b7-4d77-8784-5db9b24cf917/documento-n-988>
355. Belge No: 990 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/1a01f545-6b61-4d8d-a93d-beae54f69723/documento-n-990>
356. Belge No: 991 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/4f56545b-2d4d-4ada-9da0-a3578f4a5ea0/documento-n-991>
357. Belge No: 992 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/e77ebb87-1774-4b2b-bf35-25758656ea2c/documento-n-992>

358. Belge No: 996 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/1f170db0-10c2-4629-9b2a-4668cd8042b9/documento-n-996>
359. Belge No: 998 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/e5f3d6cf-fc98-42d2-bfaa-b1b24a796b16/documento-n-998>
360. Belge No: 1000 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/56b162a6-f105-44ef-8f28-2b6988555aa8/documento-n-1000>
361. Belge No: 1002 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/d5f95242-e2f4-4e41-86df-ca48febbe7b4/documento-n-1002>
362. Belge No: 1005 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/883bfed4-57f7-4c7b-b7b6-7498757be662/documento-n-1005>
363. Belge No: 1007 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/e03dae88-93c4-4f58-9141-cf51495f38f9/documento-n-1007>
364. Belge No: 1011 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/6eba7430-50b3-4517-8f31-ae429216c869/documento-n-1011>
365. Belge No: 1014 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/10a5f17f-9501-4791-aede-f68d567b4cdc/documento-n-1014>
366. Belge No: 1016 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/c5c6b8d1-f3e5-4469-9ba8-8841bd724d17/documento-n-1016>
367. Belge No: 1021 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/48d02a9c-4529-42ec-a38b-b4e56726075e/documento-n-1021>
368. Belge No: 1024 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/6d3d77dd-2f95-46e9-929e-78080513246d/documento-n-1024>
369. Belge No: 1026 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/bd1cf2df-efe1-41c9-b0c6-528faae2de0a/documento-n-1026>
370. Belge No: 1029 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/3c5893e0-dd16-4645-b2c6-748c6f5cd305/documento-n-1029>
371. Belge No: 1031 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/548eadb8-912e-4fd0-a8ea-11b57b3c35f5/documento-n-1031>
372. Belge No: 1034 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/2de08f4b-f9b7-4e4d-9ed9-729d481ca93a/documento-n-1034>

373. Belge No: 1037 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/3d163045-e276-4a43-b024-ec8da39a30e0/documento-n-1037>
374. Belge No: 1039 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/9d13230d-1579-4ea2-a241-14405e0e4b78/documento-n-1039>
375. Belge No: 1040 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/e38da45f-2c33-431c-bf5a-eb5ff74d184b/documento-n-1040>
376. Belge No: 1042 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/47d63e2c-50e6-438c-a323-c554587a331f/documento-n-1042>
377. Belge No: 1043 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/0b7f83c2-924c-453d-9fd3-8cfe825cbc2f/documento-n-1043>
378. Belge No: 1047 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/6a5706ed-0a3e-4bc0-a601-caf883e31f3c/documento-n-1047>
379. Belge No: 1048 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/e411b047-dde6-45dc-ac9c-46239c8b6720/documento-n-1048>
380. Belge No: 1050 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/44bd2cc0-fa6b-4638-8a4a-102cad7323ee/documento-n-1050>
381. Belge No: 1052 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/b07ec8a9-b6f2-4508-abb1-5a38dd2e5b86/documento-n-1052>
382. Belge No: 1053 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/8a6e6f89-ac3c-47a1-9706-604295ea6c4f/documento-n-1053>
383. Belge No: 1054 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/0c8a6ace-32a7-4319-8475-23d35eb08366/documento-n-1054>
384. Belge No: 1056 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/ea8dd31-f159-471e-93d8-ff634ffed39d/documento-n-1056>
385. Belge No: 1057 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/77ca6490-4c0f-474c-a41e-b65d26205f15/documento-n-1057>
386. Belge No: 1061 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/81327bb5-f77c-4df2-abda-2793819bad7c/documento-n-1061>
387. Belge No: 1062 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/5d7f04d8-34e8-4710-bb0c-1b67ca087d42/documento-n-1062>

388. Belge No: 1065 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/1d6b4103-af5f-4a20-a1db-35bba22f46e3/documento-n-1065>
389. Belge No: 1068 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/2e7d42cd-141f-4f71-a5da-e546df8bf729/documento-n-1068>
390. Belge No: 1070 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/0f7ce7c9-ee3f-45b1-9499-ed3d42d3b62e/documento-n-1070>
391. Belge No: 1072 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/39726eec-414c-4134-a8bc-d2feafc0cf7f/documento-n-1072>
392. Belge No: 1074 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/ed209aa9-42f0-4592-82a7-984de86162db/documento-n-1074>
393. Belge No: 1076 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/277f2328-e94c-47c0-a7ff-21948039864d/documento-n-1076>
394. Belge No: 1078 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/d26248a3-19c3-4108-9b49-b09522ce50c3/documento-n-1078>
395. Belge No: 1079 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/deef8e2a-3972-474a-90d5-e682064f97db/documento-n-1079>
396. Belge No: 1082 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/7a7939c0-3c80-4b92-bbc6-d38866ab7900/documento-n-1082>
397. Belge No: 1084 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/6b6e7497-e183-406c-bae2-86e8395fd05c/documento-n-1084>
398. Belge No: 1086 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/e6bd6aab-28df-44a2-a12e-68df25599576/documento-n-1086>
399. Belge No: 1087 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/c12db012-f529-4038-bea5-a2aec1d4a698/documento-n-1087>
400. Belge No: 1090 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/af48f148-55de-4579-8bd9-e3673b6116af/documento-n-1090>
401. Belge No: 1097 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/188ae2ed-9c61-4af7-b17e-92e0dd393d19/documento-n-1097>
402. Belge No: 1098 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/96c765e9-34c4-40fe-9697-11d412ebc377/documento-n-1098>

403. Belge No: 1099 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/24490c2a-7d89-408e-9bb9-f6f2c6b2720c/documento-n-1099>
404. Belge No: 1102 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/cf65e646-35c2-42c8-a6ae-ebc37c3494dd/documento-n-1102>
405. Belge No: 1103 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/150d2d73-7090-4641-b311-1767c41a8393/documento-n-1103>
406. Belge No: 1104 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/cf3635d1-ca62-483d-86d0-7e2e4fabfd85/documento-n-1104>
407. Belge No: 1107 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/dceefc45-d175-48a0-96ff-8443541f7cb3/documento-n-1107>
408. Belge No: 1108 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/214d0d5b-eb8d-4adb-9154-d4aa80a843f7/documento-n-1108>
409. Belge No: 1109 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/81b0bb31-03e7-4e6a-9a78-dac8146a0f6a/documento-n-1109>
410. Belge No: 1111 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/a1421541-da32-4fb3-9467-650a51b36561/documento-n-1111>
411. Belge No: 1117 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/f1224c36-8af0-482d-b8f4-bf6072a8cd28/documento-n-1117>
412. Belge No: 1118 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/a392dd41-29f4-4d0f-ad0a-b1210c6557ad/documento-n-1118>
413. Belge No: 1121 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/46290e65-7fc1-42ff-a573-fcd38d19e26d/documento-n-1121>
414. Belge No: 1122 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/f2b269da-f4aa-40c8-8769-7c0fe3619ffa/documento-n-1122>
415. Belge No: 1124 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/6dd12d1f-b6ed-425f-928a-578fd815371f/documento-n-1124>
416. Belge No: 1126 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/82b8cf9c-175f-489f-8400-5f80e19c0c59/documento-n-1126>
417. Belge No: 1127 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/66c62fc3-bc51-45ed-8d70-5a9b368ed6c9/documento-n-1127>

418. Belge No: 1128 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/351c209a-c5fd-4b32-8740-c3e8e7ffff31/documento-n-1128>
419. Belge No: 1129 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/3900bbbed-9116-4ae5-82f6-a4bacc224e90/documento-n-1129>
420. Belge No: 1130 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/e4a01e66-7cd2-4ab6-bf16-22e455ba5438/documento-n-1130>
421. Belge No: 1131 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/387775b2-00da-4d02-acf2-0228c721885f/documento-n-1131>
422. Belge No: 1132 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/5a874deb-ab9d-4453-a6d4-468c4502dc73/documento-n-1132>
423. Belge No: 1134 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/c4e74a76-763d-4fa0-980f-ddde3cedf1cd/documento-n-1134>
424. Belge No: 1137 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/2032b7db-13ac-47bc-a264-f69365ffb9f3/documento-n-1137>
425. Belge No: 1143 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/e37e2a5f-6011-4d3a-b710-2f535625133f/documento-n-1143>
426. Belge No: 1145 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/5bfabea3-2ab9-4082-9239-8f4c1faf0058/documento-n-1145>
427. Belge No: 1147 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/580bb4c7-7760-4ee5-826b-6874e86ce4af/documento-n-1147>
428. Belge No: 1161 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/94adee33-93f5-4d3d-bf98-2b10ccdc1bed/documento-n-1161>
429. Belge No: 1162 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/0240113e-b8e1-45dd-a057-e43299e0a896/documento-n-1162>
430. Belge No: 1163 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/51f7be08-720c-4891-a82b-9c8e3f30c752/documento-n-1163>
431. Belge No: 1164 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/5f69435a-353f-45b9-adf0-b536012823f9/documento-n-1164>
432. Belge No: 1165 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/8a7e3e6c-742a-4682-89f1-8ab7c7387227/documento-n-1165>

433. Belge No: 1167 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/9b404809-d8f3-43a7-b174-c2237fd56ab9/documento-n-1167>
434. Belge No: 1170 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/221cc639-c42a-4603-997e-2e9285edb60c/documento-n-1170>
435. Belge No: 1173 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/d64bdbdd-1f9b-4207-a151-aed279b22e65/documento-n-1173>
436. Belge No: 1174 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/15940caa-9366-47db-8bea-ff5611e6f72f/documento-n-1174>
437. Belge No: 1175 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/d41c5748-4423-420d-a82f-d41a45e8f4db/documento-n-1175>
438. Belge No: 1176 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/00bd8ab8-d54c-4dfd-b191-802b3778969a/documento-n-1176>
439. Belge No: 1178 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/598d439e-1e26-463a-85e7-ce9b0255c8e6/documento-n-1178>
440. Belge No: 1180 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/ee9ce890-0a72-4260-ba81-3b1dd5e8536d/documento-n-1180>
441. Belge No: 1181 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/7e893faf-57d8-41a6-b38e-d314eafa6aa4/documento-n-1181>
442. Belge No: 1184 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/f4245d64-9cf5-4b6d-847f-98e66c55bf6d/documento-n-1184>
443. Belge No: 1185 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/ff8a1147-8c11-442b-897f-29a324baa221/documento-n-1185>
444. Belge No: 1187 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/14920be2-1fa0-4ac8-969d-abb9266c5391/documento-n-1187>
445. Belge No: 1188 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/b33e8c97-4f28-4e04-8a5e-333ee1e8565d/documento-n-1188>
446. Belge No: 1189 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/76d8f131-edb0-4a66-b37e-93bfeaea9b4c/documento-n-1189>
447. Belge No: 1190 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/8cb8c4d3-127a-4ae0-b3c7-a15ce06529c5/documento-n-1190>

448. Belge No: 1193 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/8ee2857b-09fb-4145-9caf-0b926eb54963/documento-n-1193>
449. Belge No: 1195 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/a1885087-91ae-4393-a90f-98fdc26e59dc/documento-n-1195>
450. Belge No: 1196 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/e129f6a6-dc6f-435e-aa3a-3ffd5f8f05cf/documento-n-1196>
451. Belge No: 1197 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/34ab7e21-e202-4a74-9bcc-472bc20ef5eb/documento-n-1197>
452. Belge No: 1198 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/08d099ac-1997-4ab2-b5c4-2a0c966ab64c/documento-n-1198>
453. Belge No: 1199 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/a8fabb16-3278-4917-9d5c-3b9cc7257894/documento-n-1199>
454. Belge No: 1200 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/97aa0715-9748-4aba-8624-3c2132bf3825/documento-n-1200>
455. Belge No: 1201 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/13f87710-8130-4991-8b6f-351b1ed9665a/documento-n-1201>
456. Belge No: 1207 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/9b4c4254-4c74-4254-bf65-995a3102c780/documento-n-1207>
457. Belge No: 1208 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/ad296397-275e-46fd-8091-129692bbef29/documento-n-1208>
458. Belge No: 1209 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/453d8cea-7778-4a57-9230-27919053cc4e/documento-n-1209>
459. Belge No: 1210 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/457f8239-0431-4f4f-9cbe-db9b781876f9/documento-n-1210>
460. Belge No: 1212 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/911065c7-334a-4191-9dd6-0a92c6178801/documento-n-1212>
461. Belge No: 1214 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/34b27cef-0145-42b6-b00e-de70b87dd06d/documento-n-1214>
462. Belge No: 1217 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/ec005a98-47dc-493d-9dc5-f63b936a47ce/documento-n-1217>

463. Belge No: 1218 Link : <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/4c690a75-a328-4cb5-a9b5-175a438042c1/documento-n-1218>
464. Belge No: 1219 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/033a2e05-2854-45de-9b6c-09655b4038be/documento-n-1219>
465. Belge No: 1222 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/3ca587ac-7346-47d7-b0f7-a592caac8d55/documento-n-1222>
466. Belge No: 1227 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/ad892383-dc66-4533-b166-6da967cf14fd/documento-n-1227>
467. Belge No: 1229 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/6c8a53a6-fa48-4674-8dc3-4ee3cb07196e/documento-n-1229>
468. Belge No: 1231 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/a2c12f4e-1491-41d9-b9cc-e693b59d994a/documento-n-1231>
469. Belge No: 1232 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/3561d7f4-b785-4c54-9f85-a74f96711484/documento-n-1232>
470. Belge No: 1236 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/27282028-b9c5-4e0d-ae89-a5ef68fd8071/documento-n-1236>
471. Belge No: 1242 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/2b92b4f9-cc2d-4490-af39-7c44a309ec47/documento-n-1242>
472. Belge No: 1243 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/c4c4e758-ac3a-4b3c-ae88-646c8c8c0c6a/documento-n-1243>
473. Belge No: 1245 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/172b20c8-498b-461f-a31c-9f61383bbcf9/documento-n-1245>
474. Belge No: 1248 Link : <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/85d731c5-ac13-4202-92ff-09bbdbfcb63e/documento-n-1248>
475. Belge No: 1249 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/8beb9964-c353-43e9-93d3-0f021b2098d8/documento-n-1249>
476. Belge No: 1250 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/9f895e9b-3c7e-431e-a306-b66200b3469e/documento-n-1250>
477. Belge No: 1252 Link : <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/75dce1ec-9332-497e-a3e7-114985fb92a9/documento-n-1252>

478. Belge No: 1253 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/92426083-4585-44d0-b4f1-a1052279ad2e/documento-n-1253>
479. Belge No: 1255 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/a8e798e0-0b52-434f-8961-3442907de440/documento-n-1255>
480. Belge No: 1257 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/72050b93-8348-423e-b04a-b469adbb86d8/documento-n-1257>
481. Belge No: 1259 Link : <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/bb20dd39-3c13-43bf-ba9a-ba29d8ebec00/documento-n-1259>
482. Belge No: 1260 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/1e34fcf6-a3d5-4642-ac1e-41763757ac49/documento-n-1260>
483. Belge No: 1261 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/5e3d5316-a2c0-4190-9372-cd3111774941/documento-n-1261>
484. Belge No: 1262 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/aa4fcae9-9f67-416f-bd96-dbb8790c6be9/documento-n-1262>
485. Belge No: 1271 Link : <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/2c29db19-e838-4013-ae9b-e2c53afb2d44/documento-n-1271>
486. Belge No: 1274 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/c48e4bc5-a916-4588-a120-0face84c8310/documento-n-1274>
487. Belge No: 1282 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/e7e6edb9-28cd-4ef2-8b1d-49ab8b6aeddd/documento-n-1282>
488. Belge No: 1285 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/781c6309-a1b9-418a-b5a8-2b5f9d80a4f1/documento-n-1285>
489. Belge No: 1287 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/089e9446-832a-4238-a838-d519666352bf/documento-n-1287>
490. Belge No: 1288 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/7bec2efe-1396-4d9d-b199-d568f8377c41/documento-n-1288>
491. Belge No: 1290 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/e051427d-2811-49a5-af49-91f6448e0132/documento-n-1290>
492. Belge No: 1297 Link : <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/98466889-1c07-4e71-a25b-bc501721ead/documento-n-1297>

493. Belge No: 1301 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/c9129a99-f836-4087-92a2-fad9e03004bc/documento-n-1301>
494. Belge No: 1303 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/58569a37-7250-4843-af20-d5b44ec51b1a/documento-n-1303>
495. Belge No: 1305 link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/e3e2f985-f3a4-45cb-a053-de6061643725/documento-n-1305>
496. Belge No: 1308 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/f88a0cf5-8672-4ece-bc37-19e99aa6467f/documento-n-1308>
497. Belge No: 1309 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/5961d644-2313-4d7b-98c5-0a8d774317f9/documento-n-1309>
498. Belge No: 1313 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/760ab5aa-8df9-4894-ae4b-e1fb140ee3f2/documento-n-1313>
499. Belge No: 1316 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/7ba32558-7e4a-4b81-8e5f-eef98caf79e7/documento-n-1316>
500. Belge No: 1317 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/92eb0fb7-6546-47c5-9cb5-09aeebcc35e6/documento-n-1317>
501. Belge No: 1318 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/76c93824-3ab5-43d0-9981-db28bd1b4a25/documento-n-1318>
502. Belge No: 1320 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/e16a22e2-aeef-42ef-a8eb-2bef3984a9a8/documento-n-1320>
503. Belge No: 1321 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/db2bf323-d3af-4275-8b0f-df77554a4b1b/documento-n-1321>
504. Belge No: 1322 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/5f19a5f3-8b94-43ec-b715-6965c7778880/documento-n-1322>
505. Belge No: 1323 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/f096f79b-ae10-4e64-96c0-807c26eb7de7/documento-n-1323>
506. Belge No: 1325 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/ed5a85ee-4c7f-4c75-8e57-371e406f4504/documento-n-1325>
507. Belge No: 1329 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/4681a05f-e6a0-4177-8a40-8f434d4dc211/documento-n-1329>

508. Belge No: 1338 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/cce204dd-534b-4bd4-8cdb-39e8cf6765d1/documento-n-1338>
509. Belge No: 1339 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/7833240e-1a13-4cd1-9b2c-af9c444f6e76/documento-n-1339>
510. Belge No: 1342 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/2162139e-5b9c-4099-8837-c6bfe01932c5/documento-n-1342>
511. Belge No: 1352 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/565d53f3-ac83-406f-bf00-dfed169860f0/documento-n-1352>
512. Belge No: 1353 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/d35ee2c0-2131-42c7-8297-9b4aa6ee27df/documento-n-1353>
513. Belge No: 1354 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/55b5cc4e-2886-4891-90e1-ed6393477ad8/documento-n-1354>
514. Belge No: 1355 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/ec14910c-0cab-4cef-82b5-628396e72f72/documento-n-1355>
515. Belge No: 1356 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/df4d7de7-c953-4896-9674-a1dad43b557c/documento-n-1356>
516. Belge No: 1357 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/f6d490d4-8155-4c6e-a4b8-39cc86618061/documento-n-1357>
517. Belge No: 1359 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/e246d25a-65c9-40cf-8e0f-a47418604c70/documento-n-1359>
518. Belge No: 1360 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/c59a2778-835a-40e7-bf14-6257426231b6/documento-n-1360>
519. Belge No: 1361 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/c3908d4c-1eec-4eb5-b4aa-e458f789572f/documento-n-1361>
520. Belge No: 1362 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/96ff45d7-1557-41a9-ab26-6035314573fe/documento-n-1362>
521. Belge No: 1363 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/e19982a1-b60a-4c0b-ab3d-f3fb5cd17792/documento-n-1363>
522. Belge No: 1364 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/8b086171-9853-4eb6-bc53-4cd8e37ee9ef/documento-n-1364>

523. Belge No: 1365 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/be042394-3cee-488f-b7e0-a25668d710b3/documento-n-1365>
524. Belge No: 1366 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/bc78d214-c6cb-4e95-a7a5-78346e548103/documento-n-1366>
525. Belge No: 1367 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/9f2da2c9-3091-441f-b9c6-d6b7f66330ac/documento-n-1367>
526. Belge No: 1368 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/e52b6355-b0a5-401c-855c-00c9326d6edb/documento-n-1368>
527. Belge No: 1370 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/7f700e04-a946-4118-8f27-90354a9b2e66/documento-n-1370>
528. Belge No: 1371 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/15500bdd-7768-4768-8582-4d5b4cf99051/documento-n-1371>
529. Belge No: 1372 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/76faeea0-3f13-4ec2-8acb-71bff618626b/documento-n-1372>
530. Belge No: 1373 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/381f0963-b09c-4e7b-8101-36fe3fc12565/documento-n-1373>
531. Belge No: 1374 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/5cbcb00d-5b28-4f9d-8513-cea2c78dea83/documento-n-1374>
532. Belge No: 1375 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/ce98dff4-7776-4c68-b1cf-bf8a1af2d9f7/documento-n-1375>
533. Belge No: 1376 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/51328a08-3747-4db1-a8c1-ed2cba75ab1b/documento-n-1376>
534. Belge No: 1377 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/520f4f42-e691-4912-9c85-c147fdb4078e/documento-n-1377>
535. Belge No: 1378 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/281a3e98-4b7b-43d0-ba9a-a9433a269d67/documento-n-1378>
536. Belge No: 1379 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/2d4f7b88-4134-4893-a642-7e4006ba1787/documento-n-1379>
537. Belge No: 1380 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/1697d741-c80a-4ca7-b538-8ba1fe5c9750/documento-n-1380>

538. Belge No: 1381 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/1df39b90-fafa-4be4-8805-460adfb2edf5/documento-n-1381>
539. Belge No: 1382 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/a7a7a1e5-f780-4a03-9b22-15b1016c8ac9/documento-n-1382>
540. Belge No: 1383 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/aea1126e-3d1a-4307-9a4e-640474fa1bd9/documento-n-1383>
541. Belge No: 1385 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/84e82ddb-a55c-47f2-aa4d-47947325d27e/documento-n-1385>
542. Belge No: 1386 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/11565e89-7de4-48c8-a448-6c35ed2f3486/documento-n-1386>
543. Belge No: 1387 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/78512e38-2abd-4433-88f6-cf268a1ef99b/documento-n-1387>
544. Belge No: 1388 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/0eb362c3-f10f-423b-ae5b-fbb67ba2d6fa/documento-n-1388>
545. Belge No: 1390 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/2cf5b726-b71a-4d54-a511-d2fd91f49502/documento-n-1390>
546. Belge No: 1391 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/492aba69-2b0f-45ed-8e04-5d9e36f3c901/documento-n-1391>
547. Belge No: 1393 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/91f18542-34c3-4511-bacd-b9ffba609688/documento-n-1393>
548. Belge No: 1394 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/52017d2d-800c-475d-b4d3-82a8ae95fe10/documento-n-1394>
549. Belge No: 1395 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/11324fdb-c9e9-4710-8ad1-c6aacf43bfc9/documento-n-1395>
550. Belge No: 1397 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/8be22fdd-3224-4480-a80d-066c1e8708b9/documento-n-1397>
551. Belge No: 1399 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/e6b3c8e2-3218-43f8-ad3a-419abc6cb3ac/documento-n-1399>
552. Belge No: 1400 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/08ca9512-d318-44eb-8672-e88bc4bd37ac/documento-n-1400>

553. Belge No: 1401 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/d59014ee-7387-41ea-8668-842c91248b58/documento-n-1401>
554. Belge No: 1403 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/d7787ec9-37e9-4b1d-b9f3-cc86f13800c5/documento-n-1403>
555. Belge No: 1405 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/1edc8596-f5eb-40b5-8b25-e85059bceb85/documento-n-1405>
556. Belge No: 1406 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/91be8e74-4454-4ea6-849e-8a16174dd28b/documento-n-1406>
557. Belge No: 1407 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/a02bec81-3711-44be-bdbd-c437b398403b/documento-n-1407>
558. Belge No: 1408 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/96696b9b-86ed-4797-8500-f88f95b40a48/documento-n-1408>
559. Belge No: 1409 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/ab433153-d433-45d6-a209-dc1e2c567a7e/documento-n-1409>
560. Belge No: 1410 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/51857d72-b82e-4662-8fef-603c2dfacd72/documento-n-1410>
561. Belge No: 1411 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/883da426-a474-4adb-9a11-a679abbb5128/documento-n-1411>
562. Belge No: 1412 link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/f96e61e4-3c8f-40d9-af9f-2ec964a844ac/documento-n-1412>
563. Belge No: 1413 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/bd681fb5-25e8-487d-ae07-2d59313452b6/documento-n-1413>
564. Belge No: 1414 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/bcce374f-8e0f-4d16-8044-1f67d35d0cd7/documento-n-1414>
565. Belge No: 1415 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/88f88113-a8df-4620-954c-e0430b0b1504/documento-n-1415>
566. Belge No: 1416 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/4627bbf0-19e8-4452-a5b2-9e3e2e021c45/documento-n-1416>
567. Belge No: 1417 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/4551f23a-8693-4879-b200-25adc25ffa26/documento-n-1417>

568. Belge No: 1418 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/35ff3ced-b30d-44c7-9be8-d76e7d01d9c8/documento-n-1418>
569. Belge No: 1419 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/2ae5bfb6-9cb5-4f64-9b18-0a7ff1516e87/documento-n-1419>
570. Belge No: 1420 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/0ebdcb27-12c1-4314-b23b-0ab24a0259dc/documento-n-1420>
571. Belge No: 1421 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/ffc19871-9d90-4e07-ac09-9f3cbbae357a/documento-n-1421>
572. Belge No: 1422 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/ef2789fe-cf61-4dd6-b96e-be5315d37e13/documento-n-1422>
573. Belge No: 1424 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/9614e4ca-a0a7-4328-b71b-f22332c82700/documento-n-1424>
574. Belge No: 1425 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/d078dbe4-f023-436e-84b4-0f7078fe9619/documento-n-1425>
575. Belge No: 1426 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/de1388d8-6159-4734-b1a7-31bd3a7e9b19/documento-n-1426>
576. Belge No: 1427 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/e0065309-166b-49c4-bda4-0518e182b485/documento-n-1427>
577. Belge No: 1428 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/93d545d0-acde-4cff-a127-bfdec41f618d/documento-n-1428>
578. Belge No: 1429 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/d13b8e64-2bae-400a-b101-0e663f907500/documento-n-1429>
579. Belge No: 1431 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/5f57568c-08ee-4052-8808-b4f23e4f081a/documento-n-1431>
580. Belge No: 1433 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/05cd4c0e-c9ce-463d-9bac-4f38100e7276/documento-n-1433>
581. Belge No: 1434 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/8d3d3eef-0cf4-4f79-b02f-6d5b569c2304/documento-n-1434>
582. Belge No: 1435 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/831ffed2-a920-4573-b2d8-50ec1e77bf94/documento-n-1435>

583. Belge No: 1436 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/7c3304bc-84b5-4c66-85f9-22530e7c8156/documento-n-1436>
584. Belge No: 1437 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/3c347aec-c986-4ede-b1ad-e4970a70dfa9/documento-n-1437>
585. Belge No: 1438 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/d4c27ece-c7d5-41ab-8674-a64142477c17/documento-n-1438>
586. Belge No: 1439 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/ce40f3eb-535b-407f-95bc-5494dc829abd/documento-n-1439>
587. Belge No: 1441 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/d2aff922-42e8-4dc3-b46f-d42a582d0f59/documento-n-1441>
588. Belge No: 1442 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/8c04f4c4-7e41-433a-9427-1ac439445ae9/documento-n-1442>
589. Belge No: 1443 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/9f373fe1-979f-412d-ba50-976c55af704b/documento-n-1443>
590. Belge No: 1444 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/9385f15a-e103-48fd-b370-b374fb29cac7/documento-n-1444>
591. Belge No: 1445 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/ef9352fb-59a0-4233-9b63-344d463c66e8/documento-n-1445>
592. Belge No: 1446 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/b1c47f97-9733-4176-bfdb-8025334c9284/documento-n-1446>
593. Belge No: 1448 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/d7968e6b-b739-4cc7-8d1f-273f71ec2a2f/documento-n-1448>
594. Belge No: 1449 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/67b2061a-7f0c-487d-b150-69b6c4448a6e/documento-n-1449>
595. Belge No: 1451 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/44e5f00d-b96d-4c24-b681-3c718001648b/documento-n-1451>
596. Belge No: 1452 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/0df1d927-fad5-43e2-9e47-fa629d09b284/documento-n-1452>
597. Belge No: 1454 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/7f6534f3-5a5f-415b-b32c-792e9f6b1e45/documento-n-1454>

598. Belge No: 1456 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/a87ab07f-5bdb-4e20-864c-1c7a33636b10/documento-n-1456>
599. Belge No: 1459 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/daa623c5-323f-426c-99df-e8db55645f88/documento-n-1459>
600. Belge No: 1462 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/3b379bce-0827-4b27-b7c5-15f8d7cc2e7e/documento-n-1462>
601. Belge No: 1465 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/2696a799-5ecc-4ed3-9705-99b1e436cbcd/documento-n-1465>
602. Belge No: 1470 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/f33f5187-c9b9-40a8-a641-e9a055c46046/documento-n-1470>
603. Belge No: 1472 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/d4890e58-f298-4ff2-a325-43caeb0e7f8d/documento-n-1472>
604. Belge No: 1474 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/c919a2ed-31c0-4571-9bf1-625083a3ed64/documento-n-1474>
605. Belge No: 1478 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/6a3e6dc5-29e8-4931-a658-27e1dba4a6c4/documento-n-1478>
606. Belge No: 1480 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/508cf5b7-717c-4a38-809d-de56286c2ff5/documento-n-1480>
607. Belge No: 1482 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/62786ee3-8b89-4ab8-82f7-a22069956468/documento-n-1482>
608. Belge No: 1484 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/268a9ae4-30e1-473b-954d-1070e694750f/documento-n-1484>
609. Belge No: 1485 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/b0414f4e-9988-4dae-abc9-d32846392b6d/documento-n-1485>
610. Belge No: 1488 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/590027ba-ad6d-426b-803c-861fc545f044/documento-n-1488>
611. Belge No: 1489 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/5101db95-f4f8-4889-b588-8342fbed540/documento-n-1489>
612. Belge No: 1491 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/be4358fe-6845-4735-a94c-dfee435c60d0/documento-n-1491>

613. Belge No: 1493 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/bb0ac549-0664-474b-b6e0-72d7233b3b5a/documento-n-1493>
614. Belge No: 1495 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/a835b873-4143-49bb-9aa0-7bc9d0b603ca/documento-n-1495>
615. Belge No: 1497 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/50ae5d7d-720c-4482-83a1-f1d5156658fc/documento-n-1497>
616. Belge No: 1499 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/8c455c62-ef22-4ee3-820d-9c469150addd/documento-n-1499>
617. Belge No: 1503 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/20580207-2edc-478b-97e1-ee931b800f13/documento-n-1503>
618. Belge No: 1505 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/6d1c60eb-879f-4666-9624-b92f76b5d82c/documento-n-1505>
619. Belge No: 1506 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/c7e43d9c-f87b-4fe7-8682-ceef4000ed02/documento-n-1506>
620. Belge No: 1508 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/57605dec-dbee-4389-9b35-47cb4e6290e4/documento-n-1508>
621. Belge No: 1509 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/3375b84a-47c0-423b-b0ec-77794cdfc6e3/documento-n-1509>
622. Belge No: 1510 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/eac870a7-e078-4d93-8627-88947aea0346/documento-n-1510>
623. Belge No: 1511 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/9ceeb097-1c1c-436c-a988-fde9b55019d0/documento-n-1511>
624. Belge No: 1512 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/5da74fcc-e39c-4b22-a95a-0bc14b2e04ee/documento-n-1512>
625. Belge No: 1514 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/a1fa26e7-4448-4be1-acde-1d59a4736038/documento-n-1514>
626. Belge No: 1515 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/376943ff-bb7e-41d0-86a3-8b84f7649078/documento-n-1515>
627. Belge No: 1516 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/af9102bd-c688-4ecb-a173-0987fb7d1096/documento-n-1516>

628. Belge No: 1517 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/f7ee2150-f1aa-47a0-8797-55019ed36595/documento-n-1517>
629. Belge No: 1521 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/ab9531fd-c52d-47e3-976f-15fa53a3db4d/documento-n-1521>
630. Belge No: 1522 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/553c8513-5557-4cbc-80fa-238de801c76c/documento-n-1522>
631. Belge No: 1524 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/c3950898-6c40-4ef8-bf89-55461b4ccc8d/documento-n-1524>
632. Belge No: 1529 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/75d56cba-e829-45ac-bfdb-c59c3fa02195/documento-n-1529>
633. Belge No: 1534 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/25305dc8-448e-45c4-b70e-161056d1c984/documento-n-1534>
634. Belge No: 1535 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/134e5c57-4e05-4afb-9faf-f50a66750e50/documento-n-1535>
635. Belge No: 1536 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/7c4e6c34-69ff-4bff-abfc-93717d0d1097/documento-n-1536>
636. Belge No: 1553 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/5bf0131b-3248-408f-a0b8-27df79897268/documento-n-1553>
637. Belge No: 1554 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/09aa6a4d-67c4-42d7-b640-fb73cb2ff6fe/documento-n-1554>
638. Belge No: 1560 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/117d901e-ec12-4e81-bebd-e7f8daaeae52/documento-n-1560>
639. Belge No: 1562 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/0acc3fe0-6597-458c-881d-1675a90c20c7/documento-n-1562>
640. Belge No: 1563 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/170cc1af-993e-447f-a1f5-c5ce05df1611/documento-n-1563>
641. Belge No: 1564 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/ed8969e5-ed32-4eb6-81cd-1b95f4b8851d/documento-n-1564>
642. Belge No: 1566 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/ada175d5-c88a-4893-9bea-37448d0ef664/documento-n-1566>

643. Belge No: 1568 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/0e75164d-58b0-42ed-ba04-d7579e555e84/documento-n-1568>
644. Belge No: 1570 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/0d20a30c-5e84-4c68-962e-8b519f88dfbc/documento-n-1570>
645. Belge No: 1574 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/4515cd15-2a17-415c-9b26-430e1a673c47/documento-n-1574>
646. Belge No: 1579 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/c8fdc0fd-4e0e-4ae1-bf09-ee08db2e2fed/documento-n-1579>
647. Belge No: 1580 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/cccd9c17-e0ea-4695-9f38-1c4b202ff900/documento-n-1580>
648. Belge No: 1582 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/7b2582f5-a71e-449e-8ae9-2b9720cc7b8b/documento-n-1582>
649. Belge No: 1584 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/f4575d3c-4070-49ba-9800-30937629d8d3/documento-n-1584>
650. Belge No: 1586 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/6d9f8c84-d9d0-4eae-870f-9b2f6428bb22/documento-n-1586>
651. Belge No: 1587 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/2b9ff149-9204-469f-9479-afdfcf833496/documento-n-1587>
652. Belge No: 1588 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/2fac8e6a-7dfa-402c-bda3-06d916180130/documento-n-1588>
653. Belge No: 1589 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/59563c5e-73a9-4771-a7d9-f99d06efecdb/documento-n-1589>
654. Belge No: 1590 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/1cff4335-0722-468c-b522-779de0178b2a/documento-n-1590>
655. Belge No: 1593 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/f105517d-d3dd-4900-a450-1b98c9528e88/documento-n-1593>
656. Belge No: 1595 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/40fb4480-6d8b-4da8-bd1e-314858f57496/documento-n-1595>
657. Belge No: 1597 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/a7bfc1f5-dfd4-4065-8fcc-5dc578f89183/documento-n-1597>

658. Belge No: 1599 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/79000b6a-df53-46bd-9d18-2c9937a4de66/documento-n-1599>
659. Belge No: 1606 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/8b513e16-0f69-492e-9714-ba212e7a59c8/documento-n-1606>
660. Belge No: 1608 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/f418ab3f-3f33-4acc-aaf1-67e5db0c55c7/documento-n-1608>
661. Belge No: 1609 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/917e002c-b928-40c3-8222-d4773b96ba3f/documento-n-1609>
662. Belge No: 1610 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/85a57cff-cf68-4bcb-a9b9-397ae80563f0/documento-n-1610>
663. Belge No: 1611 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/195b0f75-87d5-4a96-9a0b-e7a03793d220/documento-n-1611>
664. Belge No: 1613 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/0acf2ec0-bd50-4b24-8c58-a08e07085165/documento-n-1613>
665. Belge No: 1614 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/6a0c8e9f-f0fa-46cc-bb80-36c6b8ae3c6c/documento-n-1614>
666. Belge No: 1615 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/9f9f35a7-0679-4c1f-bde9-2674a9531f6d/documento-n-1615>
667. Belge No: 1616 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/665e3e7a-afcd-4a63-9112-54a62db15114/documento-n-1616>
668. Belge No: 1617 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/9eff0a5f-9a5f-4497-880b-d37062c461c9/documento-n-1617>
669. Belge No: 1619 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/3112f0bc-639a-455b-81d7-b40cafe78e62/documento-n-1619>
670. Belge No: 1620 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/3554ff8a-9d70-4f9a-9bc5-6a6a64a9a840/documento-n-1620>
671. Belge No: 1622 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/5424e1ea-7dbb-4c99-adeb-5ad259a8399b/documento-n-1622>
672. Belge No: 1623 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/dac1901b-7ebe-4375-aba3-cc0b606457b0/documento-n-1623>

673. Belge No: 1625 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/4b3d6d9b-8b39-4f16-8785-cb78cfd246c9/documento-n-1625>
674. Belge No: 1626 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/4b8d5c1b-9ac9-44a8-8481-0ea71df307ae/documento-n-1626>
675. Belge No: 1628 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/34ea493c-6aa6-4b9e-a207-af1d9d7ac2dd/documento-n-1628>
676. Belge No: 1630 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/24f7c028-b309-4def-b985-6d89619bf47f/documento-n-1630>
677. Belge No: 1631 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/46e4413c-f9d1-4c0e-8106-47a10111812f/documento-n-1631>
678. Belge No: 1632 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/9b6553ff-b955-4966-a091-b2f7424da85b/documento-n-1632>
679. Belge No: 1634 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/fb2485fc-ddf7-41a6-bb7d-3a80bfa9dd58/documento-n-1634>
680. Belge No: 1635 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/75473f9e-72f0-4445-bf97-fdefdc4678ff/documento-n-1635>
681. Belge No: 1636 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/667f56e6-5ac0-408a-8d93-d13970546b10/documento-n-1636>
682. Belge No: 1637 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/125768b9-2865-4fa3-b179-cbba6a837808/documento-n-1637>
683. Belge No: 1638 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/4d973ebc-e0ca-47d9-85fd-51f88b4dec00/documento-n-1638>
684. Belge No: 1640 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/ea23c91e-5326-4acf-bf94-2394a62f7ef9/documento-n-1640>
685. Belge No: 1641 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/a4a53adc-bded-42ad-97a9-b8b697734566/documento-n-1641>
686. Belge No: 1642 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/adda539b-82a6-45a8-a5e2-9ccf65066dfe/documento-n-1642>
687. Belge No: 1643 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/7b1db3ab-fe48-46b2-8487-1d67e03803a6/documento-n-1643>

688. Belge No: 1644 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/b51a3c79-f04f-4431-9127-f2f215736595/documento-n-1644>
689. Belge No: 1645 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/f95c5122-3623-4a6b-92f7-676bbafa0ea4/documento-n-1645>
690. Belge No: 1646 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/0e6b7721-738f-4cbf-a3ca-05c3ce83a081/documento-n-1646>
691. Belge No: 1647 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/2ffd94b0-fb33-4bb8-a507-ef0fc182c1d1/documento-n-1647>
692. Belge No: 1648 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/964a1f25-f237-4538-b80a-5a3891e0eb33/documento-n-1648>
693. Belge No: 1651 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/37cb88f9-1811-4190-9d03-8075394400a8/documento-n-1651>
694. Belge No: 1653 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/10d119ec-f992-4130-b0d6-0a87f62a1e09/documento-n-1653>
695. Belge No: 1656 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/593984a6-efd9-4e1f-bb02-29d2dc8e170c/documento-n-1656>
696. Belge No: 1658 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/52e8744f-c54f-4546-b306-93eef8f46962/documento-n-1658>
697. Belge No: 1663 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/66e4e47b-f251-40e7-8963-fe350412b968/documento-n-1663>
698. Belge No: 1669 Link : <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/9e320dde-7015-421b-ac56-0ab52964ecea/documento-n-1669>
699. Belge No: 1672 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/2f84c9e0-ce14-418e-8c8a-7e185d9746ec/documento-n-1672>
700. Belge No: 1674 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/a29b98bb-a32e-490a-9bc3-9d25cdfc565f/documento-n-1674>
701. Belge No: 1675 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/e8a8cd55-df27-41a4-9322-26923665527f/documento-n-1675>
702. Belge No: 1677 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/8d57cdbb-f89c-477d-821a-c5fd6f15f071/documento-n-1677>

703. Belge No: 1679 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/61f62a74-8ebf-431c-b87f-e9b8cf197f5b/documento-n-1679>
704. Belge No: 1682 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/7468cde1-1da4-430e-825d-fbd46f83a85f/documento-n-1682>
705. Belge No: 1683-bis. Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/c5228dfe-875c-46c8-9738-400e53652535/documento-n-1683-bis>
706. Belge No: 1684 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/5e65534c-6eb6-4343-a77d-2c06e44cc4a8/documento-n-1684>
707. Belge No: 1686 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/dc541a00-7ab8-47df-b5de-d9af868bbabe/documento-n-1686>
708. Belge No: 1688 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/d3b0d2ca-0835-48a9-be87-b927b5d95182/documento-n-1688>
709. Belge No: 1693 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/1e322e05-cf1e-4061-872b-bb51a154f01d/documento-n-1693>
710. Belge No: 1696 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/ae051de7-8824-4de2-a69f-9d4e77a1174f/documento-n-1696>
711. Belge No: 1701 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/bc67277b-4c5a-4f98-9c46-115b48e35f2e/documento-n-1701>
712. Belge No: 1704 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/db54a05d-4470-40a0-b3dd-9abc0f6b1178/documento-n-1704>
713. Belge No: 1706 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/b28110a5-e69f-4681-9024-bacba3097b6a/documento-n-1706>
714. Belge No: 1709 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/0e0e3a41-5823-4924-97c5-4a67df201658/documento-n-1709>
715. Belge No: 1712 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/58c4b304-0dbb-4c85-b79c-39533cd78df8/documento-n-1712>
716. Belge No: 1717 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/87a92481-f0d3-4418-8b14-ccd8e9e72973/documento-n-1717>
717. Belge No: 1719 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/2be8bbce-be32-43cd-b058-288ccfddc5cc/documento-n-1719>

718. Belge No: 1721 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/27a4499b-34d8-4985-aa3c-377ddb124282/documento-n-1721>
719. Belge No: 1723 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/b7c7d7c8-8281-43e8-9429-687f48046ffa/documento-n-1723>
720. Belge No: 1727 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/33abcc4f-af8b-49ac-aa31-ab290f04a0a2/documento-n-1727>
721. Belge No: 1729 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/8000db9d-fd59-4c41-b5ed-3b2281fc09e0/documento-n-1729>
722. Belge No: 1733 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/7fc6ec31-522f-434c-8f27-cf5d05da78dd/documento-n-1733>
723. Belge No: 1734 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/68ca0be9-fccd-45e1-8ca2-a9f31f2800b5/documento-n-1734>
724. Belge No: 1736 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/44c90e9a-7a04-4775-84cf-02278c20566f/documento-n-1736>
725. Belge No: 1737 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/bbe08ac2-6b7e-478b-b35e-f69c6991e9cf/documento-n-1737>
726. Belge No: 1739 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/1052fba6-0cbe-47a1-8c2e-2be466f2cd4b/documento-n-1739>
727. Belge No: 1742 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/3329bc2a-85ef-4f87-b13b-7157384c42a9/documento-n-1742>
728. Belge No: 1746 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/b11e6400-6a98-42fb-b845-86bbc2e7afad/documento-n-1746>
729. Belge No: 1749 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/6a04b204-b704-461c-b0e7-cc930dfc8482/documento-n-1749>
730. Belge No: 1751 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/18daae03-3db8-48f0-b4d8-15b9e826f03b/documento-n-1751>
731. Belge No: 1752 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/22f1552d-e34c-42bb-b288-0b07dcda7d34/documento-n-1752>
732. Belge No: 1754 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/e4474ac7-21d7-47c4-be92-616a741e29f1/documento-n-1754>

733. Belge No: 1758 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/228a4c37-fb0d-4cd2-bca5-9dfd8cf0575e/documento-n-1758>
734. Belge No: 1758-bis Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/135a9bbf-e5bf-460b-bb7b-666c5cac2f5b/documento-n-1758-bis>
735. Belge No: 1759 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/559d8fc6-1d69-47f0-8a05-908120fcd4a/documento-n-1759>
736. Belge No: 1762 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/646df04c-0d31-4fa0-9c4a-b1014034b102/documento-n-1762>
737. Belge No: 1767 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/dd94193c-f74c-4991-bd06-d5e5e0edb3f4/documento-n-1767>
738. Belge No: 1769 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/5bfa3451-4aa0-4fea-9db7-73b0c8024bf0/documento-n-1769>
739. Belge No: 1770 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/af4780e5-47e6-4d76-ba9e-09fa26170117/documento-n-1770>
740. Belge No: 1771 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/a34ff401-1264-4a71-bb9a-2959f7f91c6c/documento-n-1771>
741. Belge No: 1774 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/9f7a688e-9a23-4518-85ee-388745169321/documento-n-1774>
742. Belge No: 1775 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/ea2594ae-06aa-478b-851e-6c7d52b770bf/documento-n-1775>
743. Belge No: 1776 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/7c998584-a4ea-4639-a3cc-6b50640ac1aa/documento-n-1776>
744. Belge No: 1777 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/e6a4cae5-7a44-4787-9584-0d024f5f044d/documento-n-1777>
745. Belge No: 1778 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/006fd93c-5f19-4334-b87d-d6b7283e6d40/documento-n-1778>
746. Belge No: 1781 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/83d1d5dc-de4e-4de8-9ac1-bedc44a31af4/documento-n-1781>
747. Belge No: 1782 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/ff288c5d-b9aa-45fc-8c04-df293c60dc95/documento-n-1782>

748. Belge No: 1784 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/88635094-e508-48dd-b052-fbc0d9f39120/documento-n-1784>
749. Belge No: 1786 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/46e35136-1f4a-453a-9df1-bd5a6bf17fcb/documento-n-1786>
750. Belge No: 1788 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/bd9dc806-0ff4-4729-9ed9-050302581ea3/documento-n-1788>
751. Belge No: 1790 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/47023dbd-da5f-4868-83c0-8970915a0b05/documento-n-1790>
752. Belge No: 1793 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/806ba757-1fbe-4a6c-8353-b8944afeb26c/documento-n-1793>
753. Belge No: 1798 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/6bfb2336-a677-4c36-b591-901885a6bbd0/documento-n-1798>
754. Belge No: 1801 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/69f8845e-c9c1-4e52-a8ab-5edde29166c0/documento-n-1801>
755. Belge No: 1804 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/34f167a0-9e85-4fbe-b240-25c9cf05297e/documento-n-1804>
756. Belge No: 1806 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/229916dc-94ee-4820-8abf-fd3084ecbb91/documento-n-1806>
757. Belge No: 1808 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/4d7b3301-0fbc-4204-89e6-82387b89946e/documento-n-1808>
758. Belge No: 1810 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/31186115-e2fa-4205-a6d7-e89e267adf0d/documento-n-1810>
759. Belge No: 1812 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/1cf4b59d-9df4-492f-bfbf-cd31cf4ab811/documento-n-1812>
760. Belge No: 1816 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/089a665f-e6e8-4827-923d-ec96ff0b6d8b/documento-n-1816>
761. Belge No: 1819 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/95477583-5a18-4766-95b4-0050e2c36c2e/documento-n-1819>
762. Belge No: 1821 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/c9767774-3f20-410f-a8cf-106ff4f06bd2/documento-n-1821>

763. Belge No: 1823 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/21603ae4-414f-4cc7-81a1-99f22a6d5db3/documento-n-1823>
764. Belge No: 1827 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/dd206f64-4ced-4064-95d5-5ba11f1bf18f/documento-n-1827>
765. Belge No: 1831 Link : <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/6d517df0-8845-46ef-ac18-68026832ff7a/documento-n-1831>
766. Belge No: 1833 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/4ed08e97-f4e5-49d4-b9b3-f549d9374d3c/documento-n-1833>
767. Belge No: 1835 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/092ff955-870d-4d66-8299-b9748f722c11/documento-n-1835>
768. Belge No: 1836 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/1bba53c8-3e3c-4b4f-a6a5-8783328560ee/documento-n-1836>
769. Belge No: 1840 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/744ed1f7-640f-4cae-9811-da18d521c15a/documento-n-1840>
770. Belge No: 1842 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/88a1d999-f026-45a9-b9b5-e13b128f7d56/documento-n-1842>
771. Belge No: 1843 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/45f6f9ba-b7d7-458c-933b-15f27b50ac0f/documento-n-1843>
772. Belge No: 1845 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/4db71472-6dc7-4f7a-829f-dc4c1a548595/documento-n-1845>
773. Belge No: 1847 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/567d18e2-aeb3-4669-8ec9-8c044be1884f/documento-n-1847>
774. Belge No: 1848 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/97586406-02e0-4a90-9db9-2b594ce017b6/documento-n-1848>
775. Belge No: 1851 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/9fe1b3d7-59ce-4010-ac2f-eaf7eec956f4/documento-n-1851>
776. Belge No: 1853 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/42616c33-601e-4e1c-b5e3-e4d761412ab8/documento-n-1853>
777. Belge No: 1855 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/18909511-b871-4472-9535-17dcb3374a3a/documento-n-1855>

778. Belge No: 1860 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/93190d7f-6506-49e2-8a24-9c08cccd651d/documento-n-1860>
779. Belge No: 1865 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/5d718a40-64cc-481f-bbbe-80885205ad21/documento-n-1865>
780. Belge No: 1866 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/ef779059-8174-4932-b6b6-44946b32d9de/documento-n-1866>
781. Belge No: 1867 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/bdc0aa58-2436-466c-a676-6f11d678fb9a/documento-n-1867>
782. Belge No: 1869 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/5cd93204-4b81-4c27-98ce-b1377a48ae62/documento-n-1869>
783. Belge No: 1871 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/dd699c08-4cce-4a54-a100-2899200bcc1/documento-n-1871>
784. Belge No: 1873 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/fbae42a2-7288-4654-bda8-9fec884a5d62/documento-n-1873>
785. Belge No: 1875 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/8ed5bde8-b8e4-4521-88b7-249e0a55ff20/documento-n-1875>
786. Belge No: 1877 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/fe8d46d3-b8d6-4c4b-a239-f064353735d4/documento-n-1877>
787. Belge No: 1879 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/214cffb0-85ca-42da-919a-ec0c1db16baf/documento-n-1879>
788. Belge No: 1880 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/4ee4caba-6939-4cd1-b233-4cbbbc7ebfff/documento-n-1880>
789. Belge No: 1881 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/2576c95c-7eb3-47f3-b1c4-95214bcd6813/documento-n-1881>
790. Belge No: 1882 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/066c2387-fc4d-47d0-b35c-8e2ab922a4be/documento-n-1882>
791. Belge No: 1883 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/680599fe-394e-4eef-9817-36d27e29d626/documento-n-1883>
792. Belge No: 1884 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/dcf83d7c-afc2-446d-84f2-3f69a9166e74/documento-n-1884>

793. Belge No: 1885 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/6dfbf6ea-7794-40b3-8564-12c77a011c55/documento-n-1885>
794. Belge No: 1886 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/98722cc7-219e-4664-b3a0-4c8d915c0ea4/documento-n-1886>
795. Belge No: 1887 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/3845014c-960b-4cea-a57d-58c7cca60776/documento-n-1887>
796. Belge No: 1889 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/e58e7b4d-c93a-43b7-bb3c-b47cf0172696/documento-n-1889>
797. Belge No: 1891 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/f98b9408-0b87-451e-bb0e-68655a40a455/documento-n-1891>
798. Belge No: 1892 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/3983c96f-843c-4251-acac-17e6ef95745d/documento-n-1892>
799. Belge No: 1893 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/8899e1fd-0a82-4c9b-ba80-39fd53c98e3d/documento-n-1893>
800. Belge No: 1895 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/a9f1ea40-40e5-4b84-8bd2-4896f5a10d87/documento-n-1895>
801. Belge No: 1896 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/e576abf4-ecc0-4587-ac06-7b6fa96985b9/documento-n-1896>
802. Belge No: 1897 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/0c2c5717-c571-49cf-b9b9-5ecb48437d4d/documento-n-1897>
803. Belge No: 1898 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/e3370bd3-5a63-4144-aaec-fddb22039926/documento-n-1898>
804. Belge No: 1899 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/36735caf-34de-4c15-954d-f7a221be1d13/documento-n-1899>
805. Belge No: 1900 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/c30c1e75-3857-45f9-8746-8ba79443740d/documento-n-1900>
806. Belge No: 1901 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/1d0890c8-e30c-457a-bc8c-dad4b3128d35/documento-n-1901>
807. Belge No: 1902 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/75b7c98d-83f4-416a-9145-50b6949fefb9/documento-n-1902>

808. Belge No: 1903 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/6c3e1ca5-8c75-4067-b2e6-4238315da157/documento-n-1903>
809. Belge No: 1904 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/02aa5b16-e9df-4901-8ec9-6c7fa8b4a637/documento-n-1904>
810. Belge No: 1905 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/12be5ae6-92bc-45a4-8701-0a471bb01e75/documento-n-1905>
811. Belge No: 1906 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/b9d84d40-0b90-4838-8a2e-882a46cc9cf4/documento-n-1906>
812. Belge No: 1908 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/75e93092-fc44-4d4c-ad59-e85bd74eec8e/documento-n-1908>
813. Belge No: 1909 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/bf4678cd-2bdd-463d-9714-61b8e43218a7/documento-n-1909>
814. Belge No: 1911 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/28a786cc-ba05-4bb3-a5b0-bc8404e9156c/documento-n-1911>
815. Belge No: 1913 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/7c1b3bf8-d9b6-44f4-a06b-7d40cb7ddbd9/documento-n-1913>
816. Belge No: 1914 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/83387616-8910-4609-ba3b-74087946e60c/documento-n-1914>
817. Belge No: 1915 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/0472d822-db16-42b5-83d5-24fc25f77264/documento-n-1915>
818. Belge No: 1917 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/49fd14ff-9d51-4d0d-a148-830e159bc391/documento-n-1917>
819. Belge No: 1918 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/d1fcf0d2-11e0-48f0-bdff-55f23f808682/documento-n-1918>
820. Belge No: 1919 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/24662f27-5e43-422f-b6c0-89dc7bab9b29/documento-n-1919>
821. Belge No: 1924 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/d6173e7a-2933-4010-a723-f419fcd4394/documento-n-1924>
822. Belge No: 1925 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/0fdd35b6-4ec5-411e-855d-5fa8c0c82c7f/documento-n-1925>

823. Belge No: 1926 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/d0ec5843-e961-4f8c-80e0-17537ecd047e/documento-n-1926>
824. Belge No: 1927 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/e93efd5d-9a20-4a16-8710-e00fac73d135/documento-n-1927>
825. Belge No: 1928 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/6be672bf-9448-4d8d-8f22-fbf52c81d989/documento-n-1928>
826. Belge No: 1929 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/759ba71b-76f1-448b-8cb1-b243d4871548/documento-n-1929>
827. Belge No: 1931 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/bdad09d4-fd2c-4aa8-9617-603f8c0b961d/documento-n-1931>
828. Belge No: 1932 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/23ae53c1-4f63-4841-b002-040ee15fd7fa/documento-n-1932>
829. Belge No: 1939 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/129e35fc-bff4-46d2-afa6-7147e8a5c861/documento-n-1939>
830. Belge No: 1940 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/d495570b-7349-4c7f-8fdb-4affa02bd99e/documento-n-1940>
831. Belge No: 1941 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/e1495502-045d-4e3f-9bcf-9715e63ddcb4/documento-n-1941>
832. Belge No: 1942 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/b537678e-4b7b-4c68-8cc9-25011b38e087/documento-n-1942>
833. Belge No: 1946 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/174d9512-77a5-4127-b756-891e664618fb/documento-n-1946>
834. Belge No: 1947 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/c1de4fa5-b769-442a-84c1-946c71629de7/documento-n-1947>
835. Belge No: 1948 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/dc5e0e42-a206-4656-89ee-a5cc875f7898/documento-n-1948>
836. Belge No: 1949 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/44c659c8-98eb-481d-b013-e2d886a0eb6e/documento-n-1949>
837. Belge No: 1950 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/acaa5526-9d68-4f1e-8d9e-11f434b4b4f7/documento-n-1950>

838. Belge No: 1951 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/241d9fab-59f0-4042-a58c-85b4641120fc/documento-n-1951>
839. Belge No: 1952 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/47199e81-55dc-4436-a435-0ca425380e6a/documento-n-1952>
840. Belge No: 1954 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/4461cc55-03c6-47d0-ac9b-94124e13e34c/documento-n-1954>
841. Belge No: 1955 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/6d995104-0819-4509-87d5-a4ba923ccb74/documento-n-1955>
842. Belge No: 1956 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/91c694a0-eb78-45b0-9078-56f51306e76a/documento-n-1956>
843. Belge No: 1957 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/d68fc460-9804-4f72-bbb4-42fcd6b6b80d/documento-n-1957>
844. Belge No: 1958 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/90d57ba2-d838-4113-a661-06650e9114e1/documento-n-1958>
845. Belge No: 1959 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/6c0ac9bc-5f0f-4dc0-8598-55b04699facf/documento-n-1959>
846. Belge No: 1961 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/45898fe6-1cd6-460b-a451-cc26cc4f1732/documento-n-1961>
847. Belge No: 1962 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/a749e1b6-5df0-42a5-bf2f-a3354b0b4fc2/documento-n-1962>
848. Belge No: 1964 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/25c23b7b-24e2-4007-8252-f4051375ad1c/documento-n-1964>
849. Belge No: 1965 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/0f49fd58-3d8c-435a-acbc-35db2f857e20/documento-n-1965>
850. Belge No: 1968 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/620751ba-b103-46e1-962f-96ada9478040/documento-n-1968>
851. Belge No: 1969 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/22ab003f-7235-44ab-89e2-24ad686ed9de/documento-n-1969>
852. Belge No: 1970 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/90b87d07-8712-40b9-9fa5-3380fee87da5/documento-n-1970>

853. Belge No: 1971 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/47703cb5-9a31-481d-b1ca-107979fea126/documento-n-1971>
854. Belge No: 1972 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/52c20171-7da6-4c03-9ab8-8369d9016544/documento-n-1972>
855. Belge No: 1973 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/f3be5bfc-c1c6-4693-831d-23682ea675b1/documento-n-1973>
856. Belge No: 1974 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/7b0e5b67-6d7b-42d0-aa81-c317705e364f/documento-n-1974>
857. Belge No: 1975 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/d63f4ac6-1f2c-4741-a28a-9267c03609f5/documento-n-1975>
858. Belge No: 1976 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/a30febf7-dc0c-481d-83a0-a201b30c987f/documento-n-1976>
859. Belge No: 1977 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/109b66cc-f7c6-4b2c-8f43-0556e1d5fd3d/documento-n-1977>
860. Belge No: 1978 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/d566c98e-60d3-4ec4-9bb4-4af2f4e84ab3/documento-n-1978>
861. Belge No: 1979 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/f4546880-136b-48bf-9f6f-17f166ee0976/documento-n-1979>
862. Belge No: 1980 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/5c45ec3a-b6cf-4bd1-860e-0510c3c73f26/documento-n-1980>
863. Belge No: 1981 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/4d194f5f-ae96-4f0e-aaf2-366f59511239/documento-n-1981>
864. Belge No: 1982 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/9ef57a33-a614-43b7-87a8-98ab78911165/documento-n-1982>
865. Belge No: 1983 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/96736cdd-6879-4f23-a592-ff5de852c753/documento-n-1983>
866. Belge No: 1984 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/f6414d2b-cf31-4364-8103-3652bc8214c4/documento-n-1984>
867. Belge No: 1985 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/e46c4601-e7b9-4ad1-840e-408f2c433a0f/documento-n-1985>

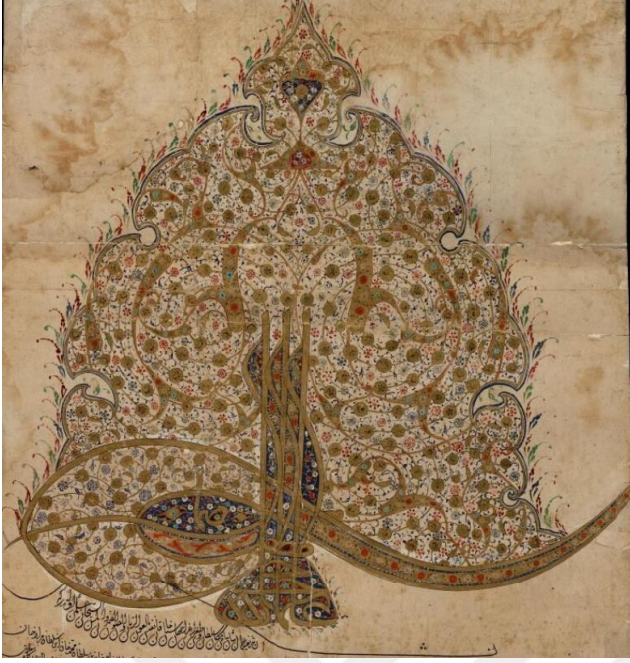
868. Belge No: 1986 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/6c8e47d5-c4d0-4574-8b02-9caa1193a412/documento-n-1986>
869. Belge No: 1987 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/797a2d34-93b6-42fe-af7e-8814dcc201cf/documento-n-1987>
870. Belge No: 1994 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/d766078e-f386-4cbc-8c1f-fa6b8026dae6/documento-n-1994>
871. Belge No: 1995 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/895f8dc4-78fc-4480-b3ad-76434097b4bf/documento-n-1995>
872. Belge No: 1996 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/1b5b29c9-dd9a-42f9-96bc-1c5db24991a8/documento-n-1996>
873. Belge No: 1997 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/13b943da-23c1-45f1-814c-8791755f5dbd/documento-n-1997>
874. Belge No: 1998 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/1c04e1de-f5fe-4bb5-a9ba-c2fca38d29ef/documento-n-1998>
875. Belge No: 1999 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/bf8b9b25-56dd-4676-aa93-921f5a221081/documento-n-1999>
876. Belge No: 2000 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/52dde623-ced2-44c8-8ba8-7709f0549771/documento-n-2000>
877. Belge No: 2001 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/5d520708-329b-4a02-855c-2745bd25ac4d/documento-n-2001>
878. Belge No: 2002 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/081ff48c-151b-4685-9b5f-445f790381a8/documento-n-2002>
879. Belge No: 2003 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/1160d3a6-a01d-4143-8a3c-2623a85ddbef/documento-n-2003>
880. Belge No: 2004 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/c4c2f8e0-091d-4616-97f5-0ccb163c4d2d/documento-n-2004>
881. Belge No: 2005 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/2d83df25-d0b5-4b9b-a159-e821ce24d542/documento-n-2005>
882. Belge No: 2006 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/f62b71c1-5655-42c8-9bd3-b11c32dfb4a2/documento-n-2006>

883. Belge No: 2007 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/2aa167b9-03b4-48a4-96e6-6650a24b224b/documento-n-2007>
884. Belge No: 2008 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/87aed3a1-694e-49ca-8863-b0ae707c15fd/documento-n-2008>
885. Belge No: 2009 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/2c460867-4c13-4f7c-bf3e-56fbbfc03832/documento-n-2009>
886. Belge No: 2010 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/a872896a-f36a-4f73-b0d4-075afd590e4a/documento-n-2010>
887. Belge No: 2011 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/46d8352f-7382-480d-907c-b1bcd175bb2c/documento-n-2011>
888. Belge No: 2012 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/1a7cb914-1c04-4e43-9bd9-a5e582988a60/documento-n-2012>
889. Belge No: 2013 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/3f2ca435-29c8-405c-b451-e03a20738b23/documento-n-2013>
890. Belge No: 2014 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/a473dc25-e75e-4c62-ae96-5c8860cc5fef/documento-n-2014>
891. Belge No: 2015 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/553c0e7d-5a07-4118-af51-8b649dabcb27/documento-n-2015>
892. Belge No: 2016 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/1fa64f05-b483-4b81-9e6a-91861fd219df/documento-n-2016>
893. Belge No: 2022 Link: <http://asve.arianna4.cloud/patrimonio/af9992ad-68cd-4163-880b-3c21d1fa58ef/documento-n-2022>

Ek-2

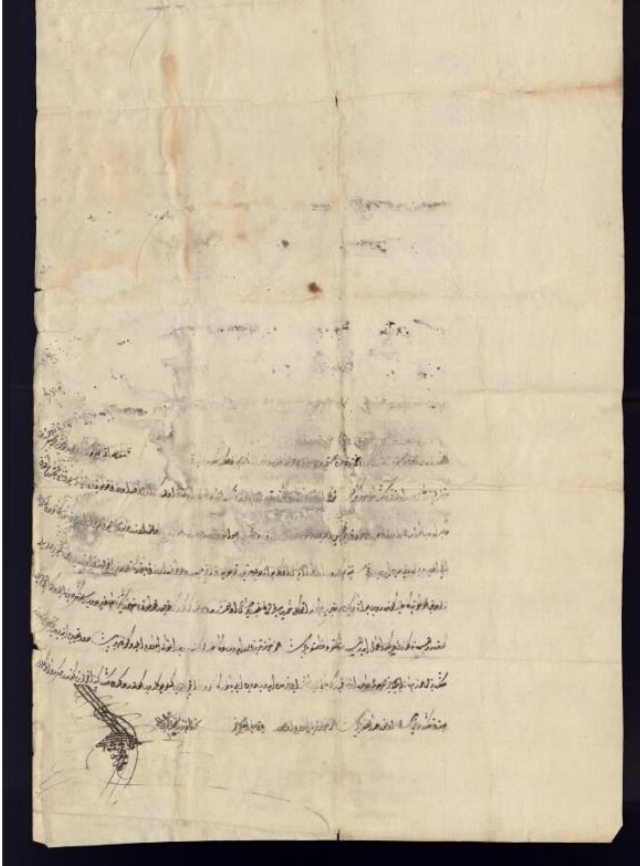

Ek-3: 1625 Tarihli Osmanlı-Venedik Ahidnamesi

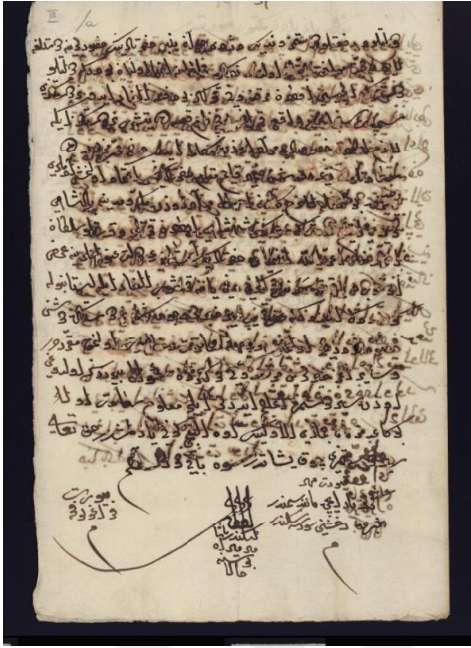

Ek.4

Belge No: 1438

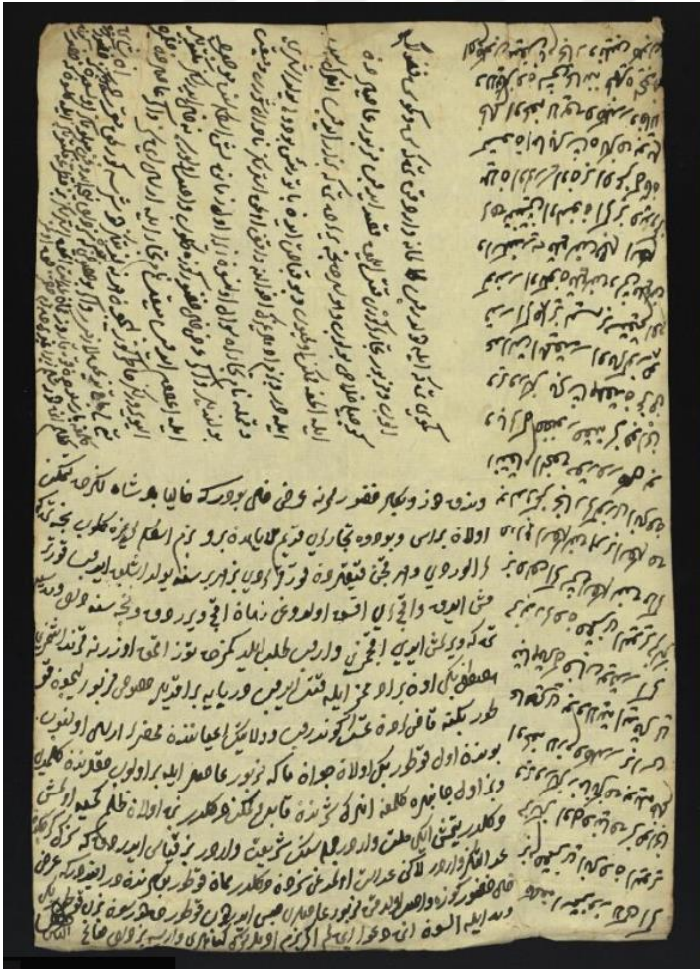

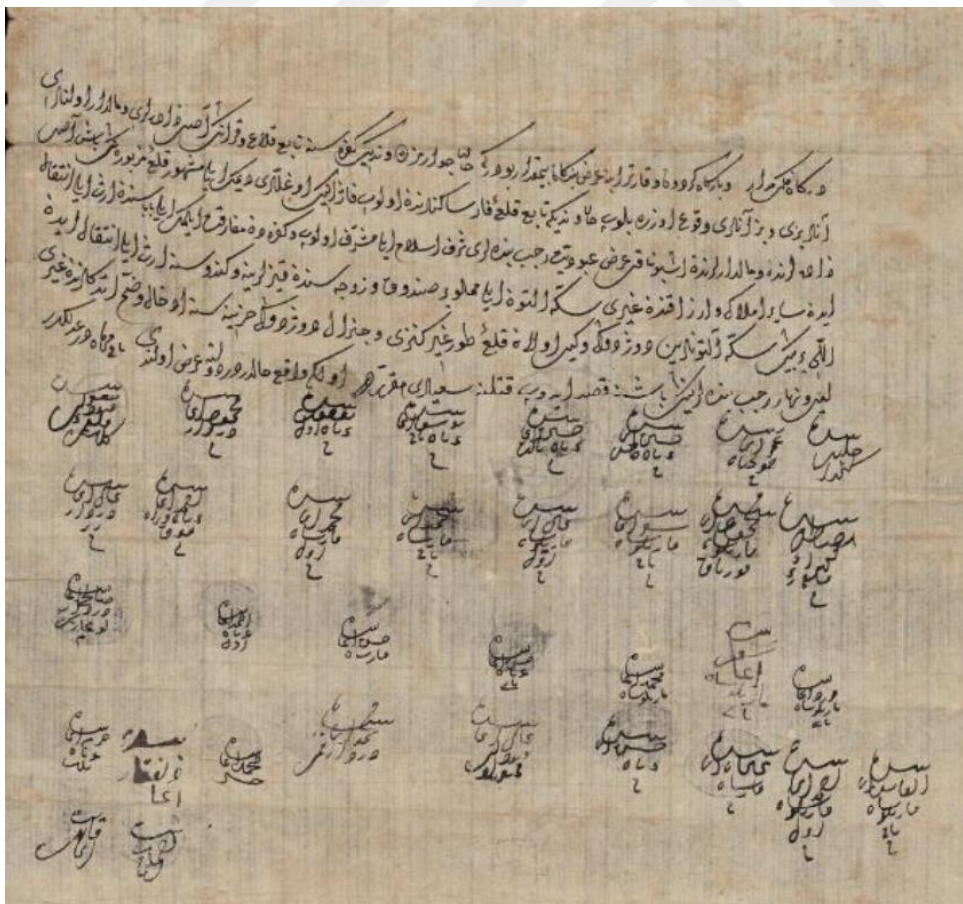
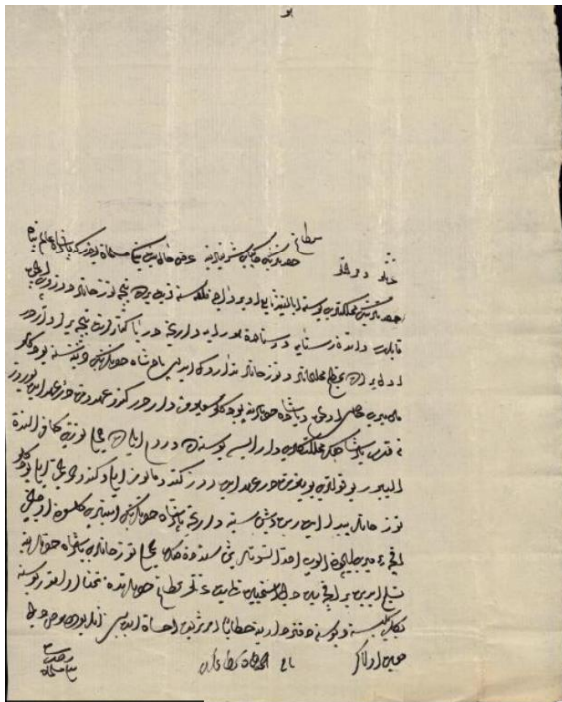
Belge No: 1201

Örnek Arşiv Belgeleri

Belge No: 1118

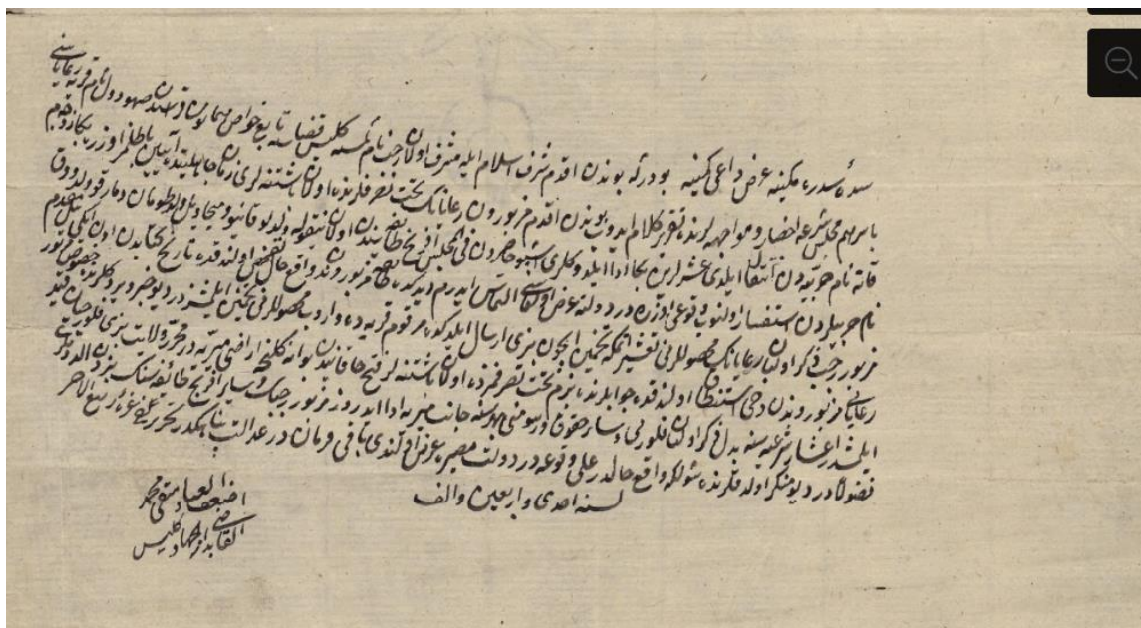
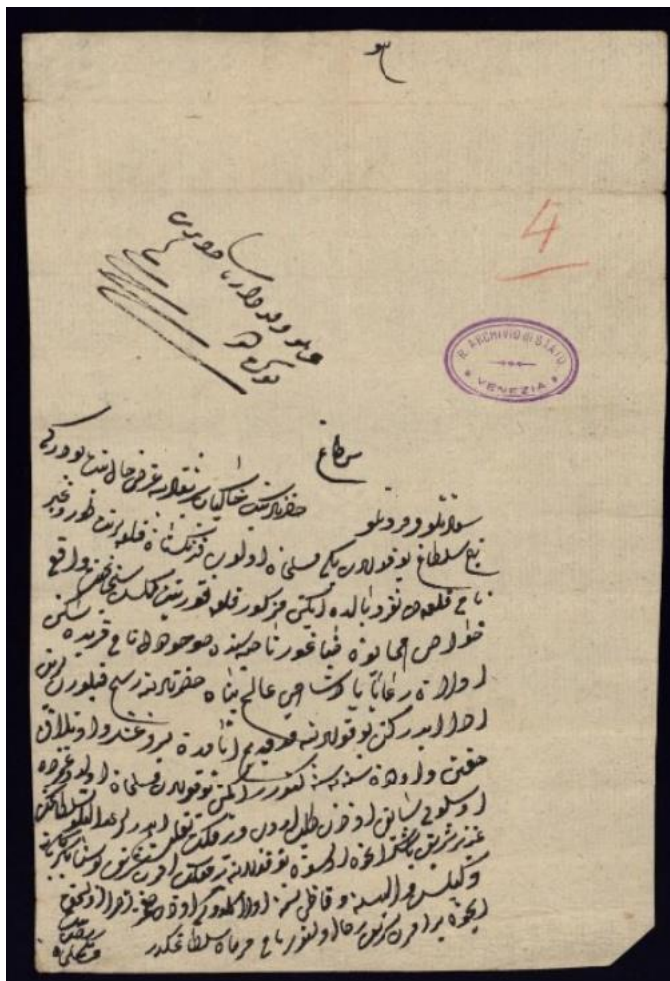

Belge No:1414

پادشاه عالمنا
مرحمتلو و شفقتلو
حضرتلوزنك دكاجا بوزلورنا
رومالده قلندند نكسر عرض حال سلام نورجيب لوري
اولدر كه مبادك قدر كچه مسنده بوكتاييله عرض
ويوشن ابدمر دجا اولتور كه حال اوزير اعظم حضرتلوزنك
اشارت اولنه بوقبيله جواب ويرو لور
باقی قرآن پادشاهكدر
نورجيب

Belge No: 1422

عزیز و مولای من حضرتلوزنك و حضرتلوزنك
کورد و عزیز اولدو
سلطان
حضرتلوزنك دكاجا بوزلورنا
مرحمتلو و شفقتلو
حضرتلوزنك دكاجا بوزلورنا
رومالده قلندند نكسر عرض حال سلام نورجيب لوري
اولدر كه مبادك قدر كچه مسنده بوكتاييله عرض
ويوشن ابدمر دجا اولتور كه حال اوزير اعظم حضرتلوزنك
اشارت اولنه بوقبيله جواب ويرو لور
باقی قرآن پادشاهكدر
نورجيب

عظموا بادشاه عالمیناه ابد الله قواه خیرینک و کاتبانینیه و فی الفقه و علوم
 بوکتر کوی و خوانده بوسنه چندین اولاد اسپلت نام اسلمه ساکنانین اولوب دین
 فزیکر بکراده لوندنار لوندن نام دارد اولاد و مقبول و مشاوه لوندن سوزم سوزم
 بنده کز ایدم الحاله هذه الحمد لله تعالى عاذاً لیه جیسے ایلدایم فکری اولوب اهل الامه
 شکر ایدوب دینارینک حقیقی ضیائی کونین کونین که ظاهر و اهل کفر دیناری بلال ایدوب کینه
 عقلم جازم اولوب حریف منقعه هرندی اولوب لطف حق ایلدایم ایلدایم اولوب اولوب
 و نیکو دینارینک و کلی اولوب و غیل قلعه سی ضابطی اولاد کینه غریب التولق اسباب
 و اشیا و املاک و نفوذی ظلم و جور اخذ و ضبط ایلوب دورت نفر صغیر اولادنی
 اسیر ایلدی حالاً قوت یومیه به محتاج اولوب سانه سعادت لینه جمع و نیکو ایلوب اولادنی
 کینه دینیه کینه غم فخر عالم سید البشر صلی الله علیه و سلم شرف شرفی مقتضای سینه
 ایام و التاریخ الیوم لک ایچون یوز سوزم بوضوح ایچون ایچوفه و کلی فاضل ایلوب
 دخی شری حنیوم وارد بونه چندین اولاد فلان آغا لینه دخی خضری وارد بونه
 لونه اولاد ظلم کیم اولاد و کیمه دخی و اجداد دین و دولتا سلامیه نافع بونه
 کفر نیک امور محضینه مطلع بوقییم بجه خزینه حاصل اولوب ممکن امور مطلع بجمع
 لونه داخل اولوب دم امدی حضرت سر کاینات و معجز موجودان محمد مصطفی صلی الله
 علیه و سلم بیاک منور مطهر روحی ایچون جلال یار کین اولاد ایچون جلال غطایم روی
 ایچون سعادت لود و دولتا مبارک وجود شرفی ایچون رضای الله تعالی و تقدیر
 ایچون ختم الموبلک ایچون خط شرف عادت مغرور احسان بولله باغ فرات کاه عدالت
 بیا هکدر
 رجب عظیم